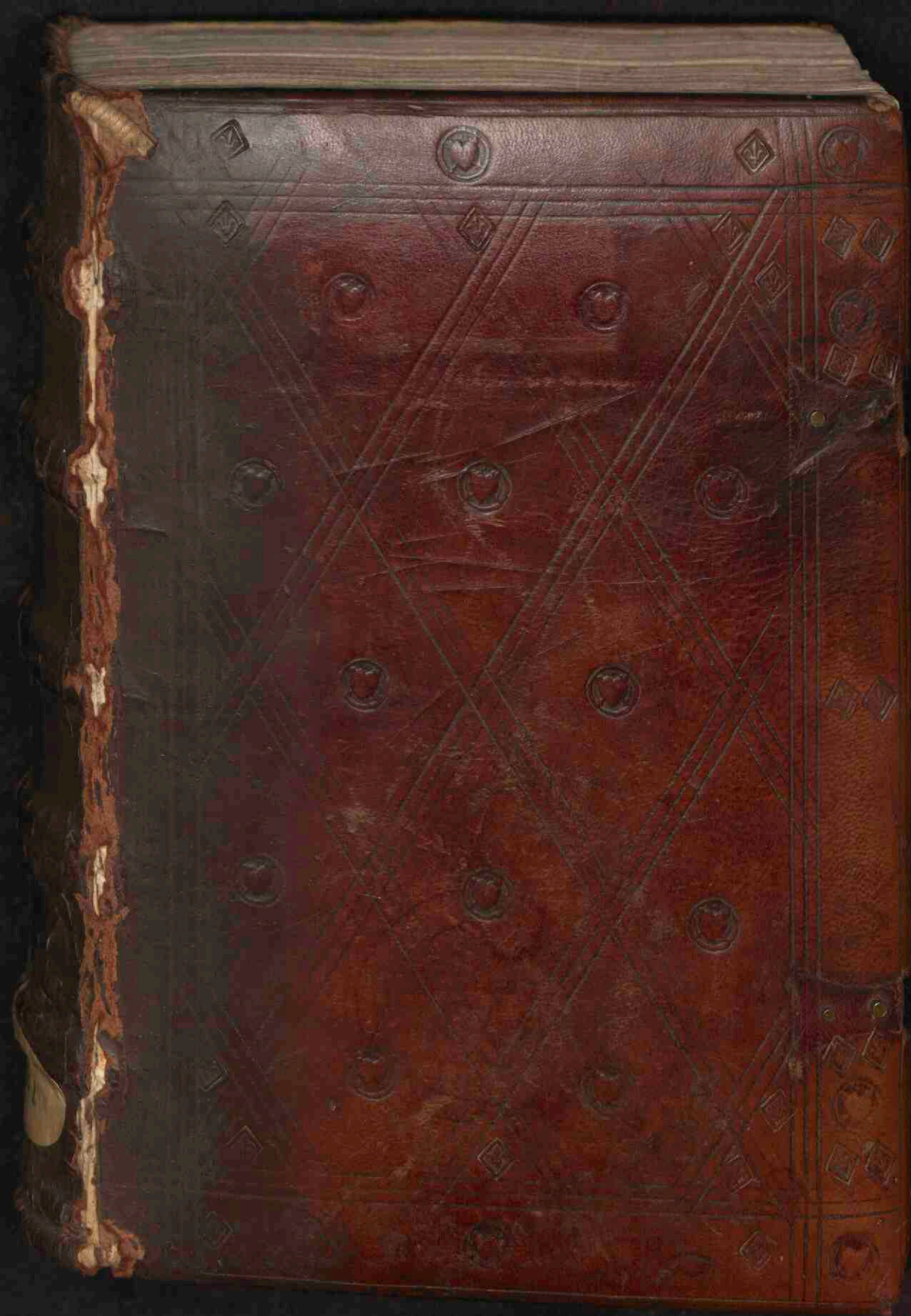

De laudibus beatae Mariae virginis

<https://hdl.handle.net/1874/337253>

apulis eius et per hoc quia fuerit ut domi

nus Dixit dignus iustus dominus noster

Thaus in uedi o discipulo nuni suo nuni

die ut. Da uobis et u. ia. Sam si hinc dicit

Hs.
5 E 1

Kvde
N-1

J. 338

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 374.

100

338 (*Eccl. 374, antea 282ee.*) *Charta. 4°. 182 ff. Saec. XV.*

Libellus de laudibus B. Mariae Virginis ex dictis SS. Patrum compilatus, fol. 1—95.

Fol. 1a. Incipit prologus.... Quoniam de gestis beatissime virginis... admodum pauca in ewangelica reperiuntur historia, cet. (Sequitur tabula). Fol. 3b. Incipit libellus.... Cap. primum de laude beate virginis marie. Si deum ore prophético iubemur, cet. Fol. 95b. Explicit mariarius.

Passio Christi moralis, fol. 96—182.

Fol. 96b. Incipit passio cristi moralis et notabilis. Fol. 97a. Inspice et fac secundum exemplar, cet. Fol. 182a (in fine)... Amen. Hec bernardus.

338

Libellus de laudibus B. Mariae Virginis ex dictis SS. Patrum compilatus, fol. 1—95.

Idem libellus exstat in cod. 367 sub nomine PETRI DAMASCENI, et anonymus absque prologo in cod. 291. Auctor est VINCENTIUS BELLOVACENSIS, Ord. Praed., testibus Quéatif-Echard, I. 236—8, contra Petrum Alva y Astorga *Radii solis.... pro immaculatae conceptionis mysterio*, Lovanii 1666, col. 1399—1403. Ab utraque parte in litem adducitur noster codex 367, qui Petrum Damascenum auctorem nominat.

Passio Christi moralis, fol. 96—182.

Libellus similitudinem habet cum JORDANI DE QUEDLINBURG opusculo: *Articuli LXV passionis Domini*, quod exstat in cod. 240 fol. 1—71a. Hinc inde tamen utriusque codicis recensioni non parum discrepant.

Codex oriundus est ex monasterio Canonicorum Regularium Traiectensi; legitur enim fol. 182a: „Pertinet regularibus in traiecto.”

HS 338 (5.E.1)

Collatieformule:

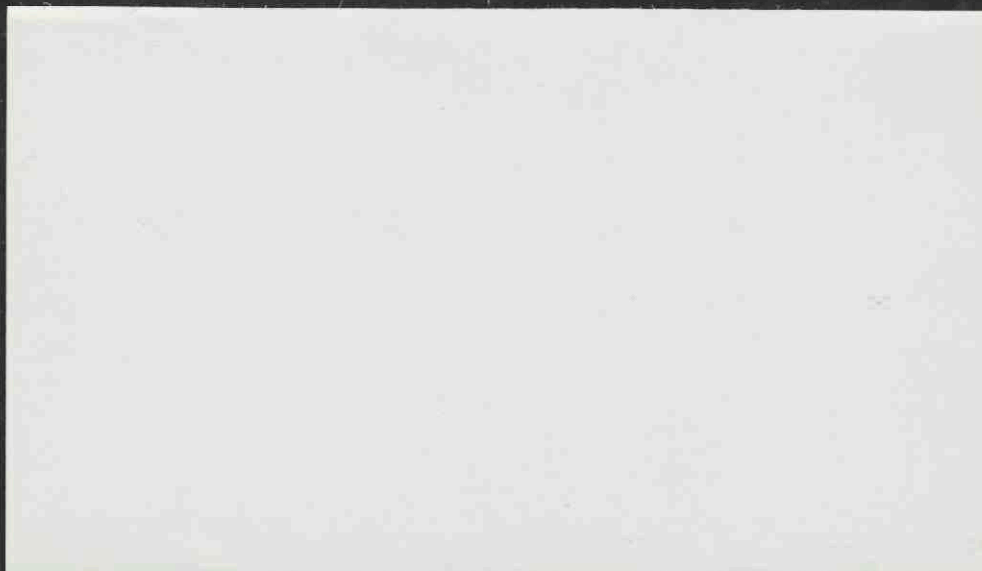
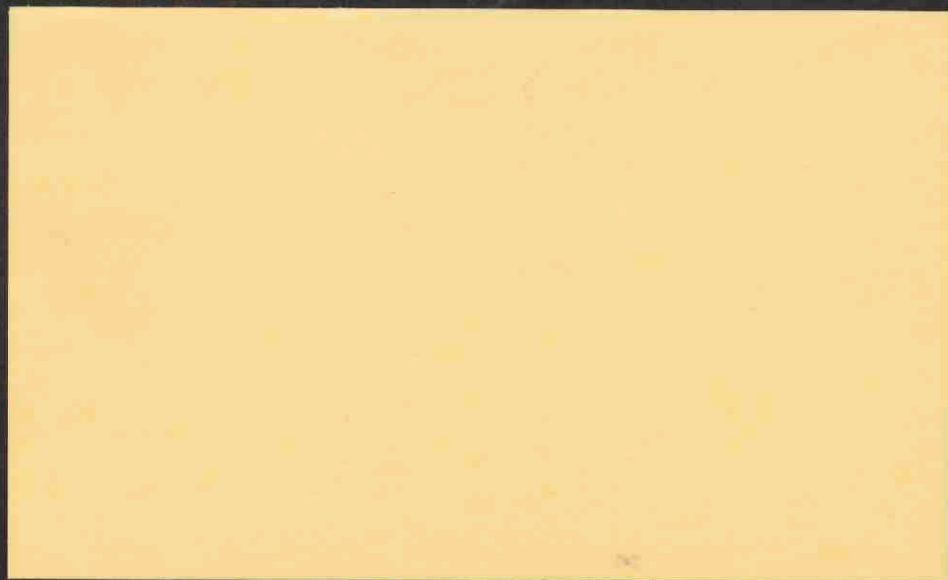
a¹²⁺¹ (13; f.1 om katern), b-h¹² (97),
a-g¹² (181), h⁴ (185).

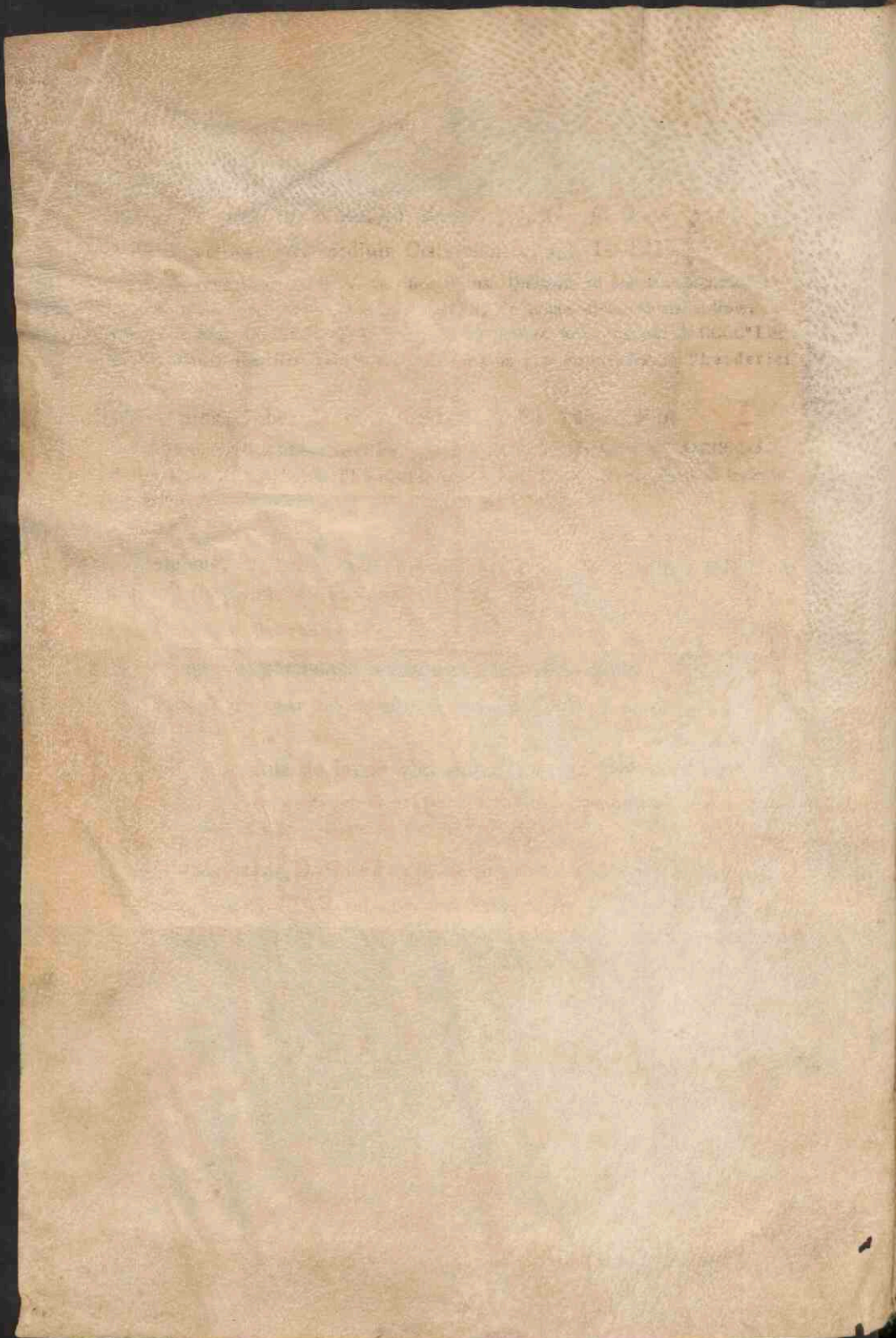
97r: blanco

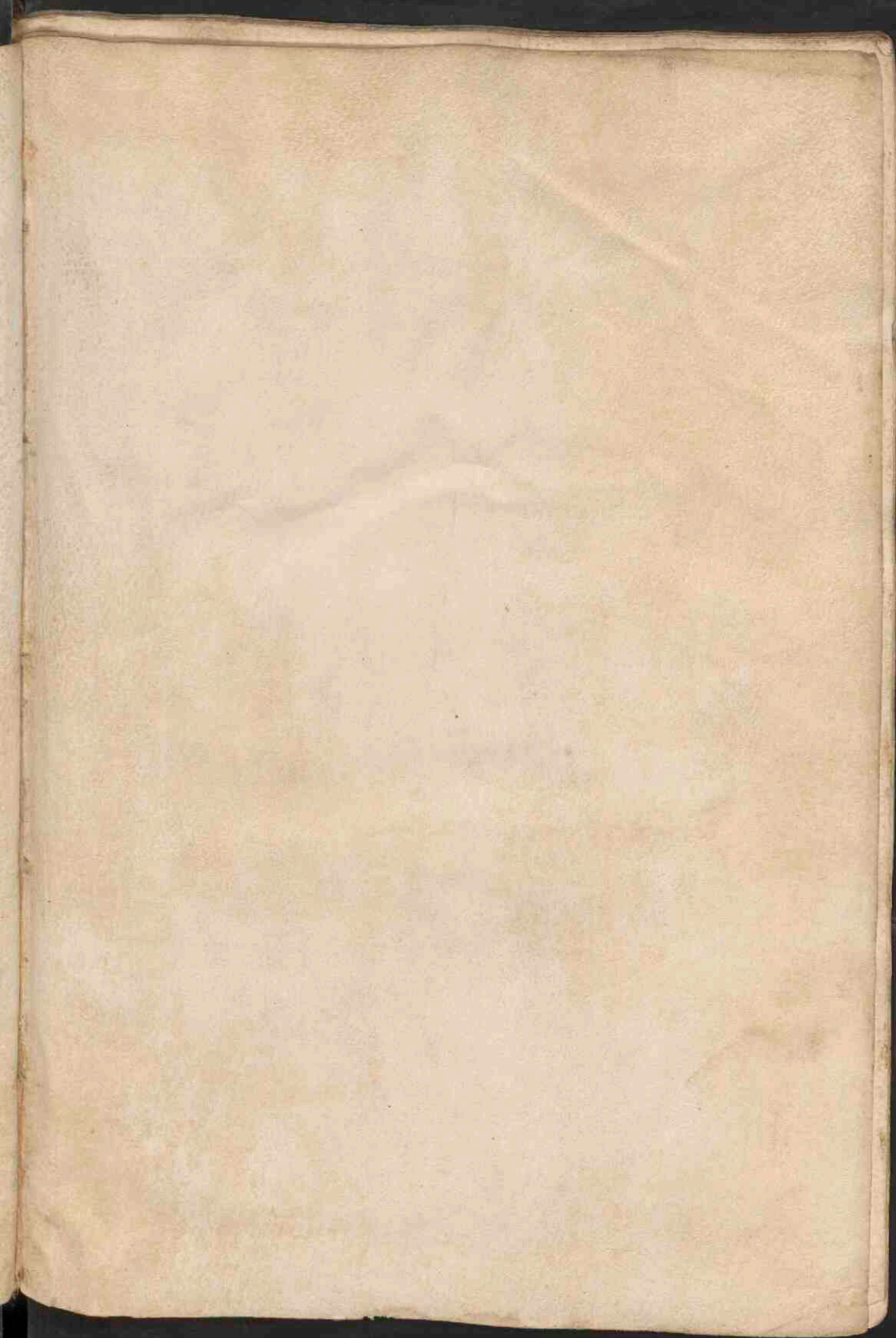
183r-185v: blanco

Hs. 338 (5.E.1)

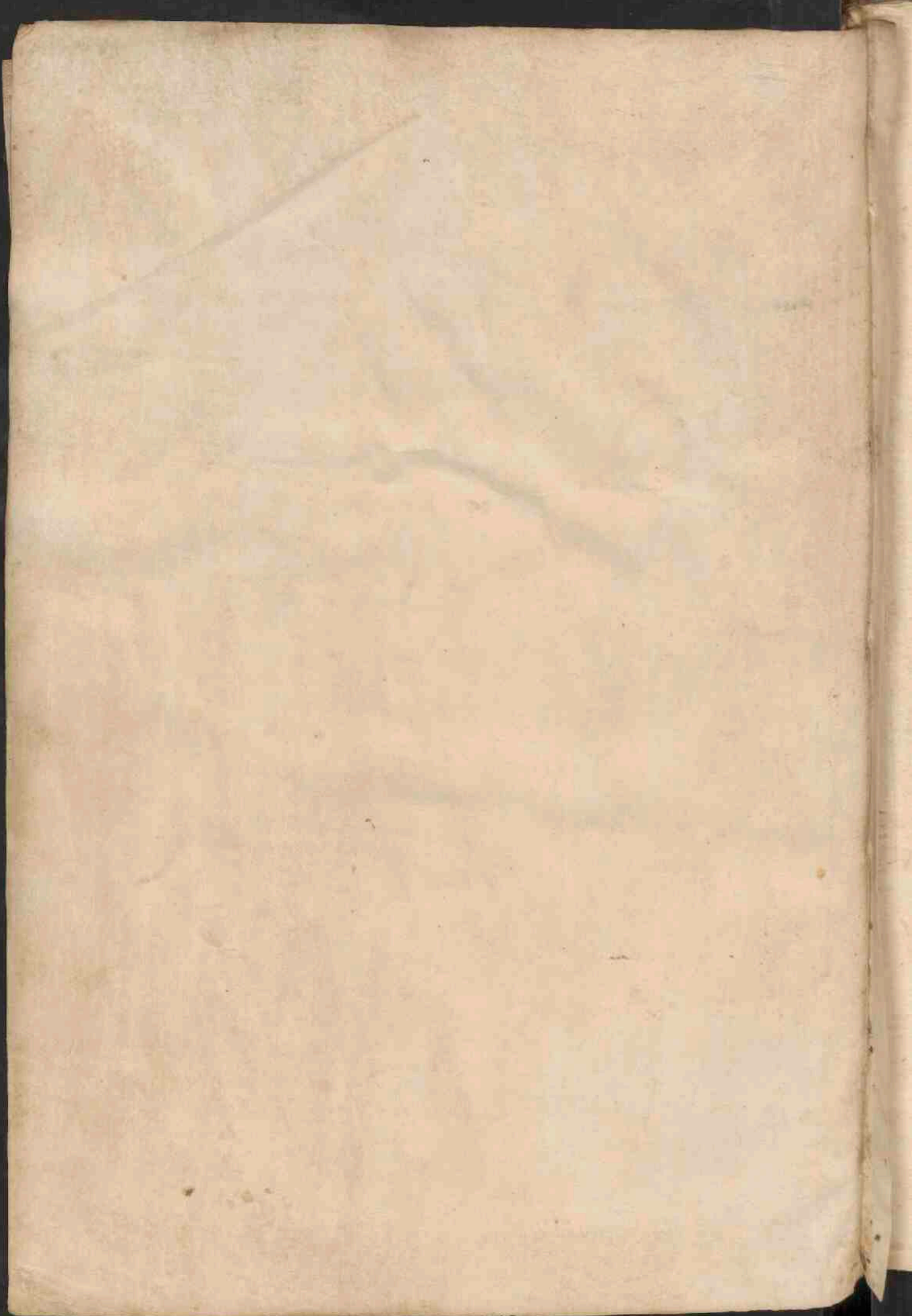
Bewerkt met 'Cire 212': jan. 1990

ptinet reglaribz i ficto.

In h^o volumē ptinet: h^o

libell^o de vita b^ee maie v^gis.

Passio xpi moral^o. deuota valde

~~N° 137 c.~~

n°. 243. ee.

n°. 202. E. E.

Inapit prologus libelli de laudibus gloriose uirginis
marie ex dictis scorum copulati

Donna de gestis beatissime uirginis
marie dei genitricis admodum pau-
ca in ewangelica reperuntur his-
toria. quedam uero antiqua scripta
que originem eius et vitam et assump-
tionem cum quibusdam miraculis histori-
co modo describere videntur. olim

a sanctis patribus repudiata leguntur tanquam prophanis. pui-
tati mee satis utile visum est ob eiusdem uirginis
facie uenerandorum et ad legendum edificandorum. ex dictis
scorum patrum authenticis qui de predicta materia per diuer-
sos libros tractatus atque sermones. multa scripserunt.
pro ingenio mei modico paucos flores excerpens
colligere et in unum manuale libellum sub quodam con-
pendio redigere. Videlicet ut habeant plurimum et ga-
illam deuotionem quod de ipsa secula sana et fide tam in ecclesiis
quam in refectoriis ceteris que locis audire uel legere valeant.
mei que laboris memores michi quidem indigno sue pie-
tatis deus oris affectu gratiam eius obtineant. Hoc autem opuscu-
lum ita confeci. ut singulas eius partes secundum materiam
congruentiam ut potui decenter ordinarem. et ut sciantur
de unoquoque uerbo auctoris sit ipsorum auctorum
nomina per singulas paginas in margine locis pro-
priis annotarem. **Explicit prologus**

- Inapit capla de laude beate marie uirginis matris
- Qualiter oraculis predicta est diuina Ca. 1^m p^m
- Qualiter prefigurata est a patriarchis Ca. 2^m
- Qualiter prenunciata est a prophetis Ca. 3^m
- De natiuitate eiusdem uirginis Ca. 4^{tu}

<u>De sacificatione eius scilicet virginis ipsius in utero matris</u>	<u>Ca. 6ta</u>
<u>De impositione nominis eius</u>	<u>Ca. 7ma</u>
<u>De bona indole et virtutibus eius</u>	<u>Ca. 8ma</u>
<u>De proposito virginitatis eius</u>	<u>Ca. 9ta</u>
<u>De excelsa humilitate eius</u>	<u>Ca. 10ta</u>
<u>Cur eam deus in matrem elegit</u>	<u>Ca. 11ta</u>
<u>Cur eam desponsari voluit</u>	<u>Ca. 12ta</u>
<u>Cur eam tali viro saluaret ioseph tradidit voluit</u>	<u>Ca. 13ta</u>
<u>Qualiter in conjugium virgo consensus</u>	<u>Ca. 14ta</u>
<u>Qualiter ad eam missus fuit gabriel</u>	<u>Ca. 15ta</u>
<u>Cur ad eam deus angelum misit</u>	<u>Ca. 16ta</u>
<u>Qualiter idem angelus missus nazareth venit</u>	<u>Ca. 17ta</u>
<u>Qualiter ad virginem introiit</u>	<u>Ca. 18ta</u>
<u>De mutatione nominis in eius salutatione</u>	<u>Ca. 19ta</u>
<u>De plenitudine gratie eius</u>	<u>Ca. 20ta</u>
<u>De contubernio dei cum virgine</u>	<u>Ca. 21ta</u>
<u>De benedictione virginitatis eius fecunda</u>	<u>Ca. 22ta</u>
<u>De trepidatione virginis ad angeli assatum</u>	<u>Ca. 23ta</u>
<u>Qualiter ab ea angelus fugauit metu</u>	<u>Ca. 24ta</u>
<u>Qualiter eadem virgo inuenit gratiam apud deum</u>	<u>Ca. 25ta</u>
<u>De eadem virgo repleta totum mundo refuldit gratie beneficia</u>	<u>Ca. 26ta</u>
<u>De pronuntiatione filii ex virgine nascatur</u>	<u>Ca. 27ta</u>
<u>De predictione nominis pueri</u>	<u>Ca. 28ta</u>
<u>Qualiter virgo inquisiuit modum concipiendi</u>	<u>Ca. 29ta</u>
<u>De obumbratione virtutis altissimi</u>	<u>Ca. 30ta</u>
<u>De sanctitate pueri nascatur</u>	<u>Ca. 31ta</u>
<u>De annuntiatione precursoris iam concepti</u>	<u>Ca. 32ta</u>
<u>De expectatione responsi virginis</u>	<u>Ca. 33ta</u>
<u>De excellenti eiusdem virginis humilitate</u>	<u>Ca. 34ta</u>
<u>De ipsius deo consentanea petitione</u>	<u>Ca. 35ta</u>
<u>De angeli visione et virginis impregnata</u>	<u>Ca. 36ta</u>
<u>De visione angeli super modum concipiendi</u>	<u>Ca. 37ta</u>

<u>De verbi patris incarnatione</u>	<u>Ca. xxviii</u>
<u>De tanta beneficii gratuita recordatione</u>	<u>Ca. xxix</u>
<u>De tota incarnationi verbi dispensatione</u>	<u>Ca. xl</u>
<u>Qualiter virgo de spu sco concepit</u>	<u>Ca. xli</u>
<u>Qualiter filius ex ea sibi carne assumpsit</u>	<u>Ca. xlii</u>
<u>Qualiter ut pluuia in vellus descendit</u>	<u>Ca. xliii</u>
<u>De eam in utero virginis otiosus non fuit</u>	<u>Ca. xliv</u>
<u>Qualiter illic inter lilia seipm pauit</u>	<u>Ca. xlv</u>
<u>Qualiter maria viru in utero arripuit</u>	<u>Ca. xlvi</u>
<u>Qualiter hospitium dei et porta clausa et oit. corhu.</u>	<u>Ca. xlvii</u>
<u>Qualiter ut fira in alta froni pars attulit</u>	<u>Ca. xlviii</u>
<u>Qualiter ut vga sine humore flore protulit</u>	<u>Ca. xlix</u>
<u>Qualiter in montana cōscendens elizabeth saluta. l.</u>	<u>Ca. l.</u>
<u>Qualiter ad eius voce iohes in utero exultauit</u>	<u>Ca. li</u>
<u>De cōparatione partus utriusq; sc; elizabeth i mueli</u>	<u>Ca. lii</u>
<u>Qualiter elizabeth virgines mices benedixit</u>	<u>Ca. liii</u>
<u>Qualiter eam fructus ventris eius benedixit</u>	<u>Ca. liiii</u>
<u>Qualiter matre dñi magnificauit</u>	<u>Ca. lv</u>
<u>Qualiter fide ipsius comendauit</u>	<u>Ca. lvi</u>
<u>De tanto prophetico qd vgo mē ceauit</u>	<u>Ca. lvii</u>
<u>Qualiter in p̄mno dominū magnificauit</u>	<u>Ca. lviii</u>
<u>Qualiter in dño se exultasse dicit</u>	<u>Ca. lix</u>
<u>De humilitate eius apud deū acceptione</u>	<u>Ca. lx</u>
<u>De imitanda eiusdem humilitate</u>	<u>Ca. lxi</u>
<u>De varijs prerogatiuis eius et fama</u>	<u>Ca. lxii</u>
<u>De hoc q; fecit ei dñs magna</u>	<u>Ca. lxiii</u>
<u>Qualiter bonitate dei comedauit et eo oia beneficia</u>	<u>Ca. lxiiii</u>
<u>De reditu eius ab elizabeth in nazareth</u>	<u>Ca. lxv</u>
<u>Quo et qualiter de spu sco habes est inuenta</u>	<u>Ca. lxvi</u>
<u>De humilitate ac reuerēcia ioseph erga illam</u>	<u>Ca. lxvii</u>
<u>De tanta eius de suspicioe tra cam</u>	<u>Ca. lxviii</u>

<u>De instructioe ioseph p angelū sctū</u>	<u>Ca. lxxv</u>
<u>De propheta ysaiē sup conceptū v̄ginis cōpleta</u>	<u>Ca. lxxvi</u>
<u>De noīe emanuel utelligētia</u>	<u>Ca. lxxvii</u>
<u>De terna mirabili m̄tura Et primo de prima</u>	<u>Ca. lxxviii</u>
<u>De prima s̄da et tertia cōm̄tione</u>	<u>Ca. lxxix</u>
<u>De propheta ali pueri emanuel</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De p̄ti sc̄ssime v̄ginis</u>	<u>Ca. lxxxi</u>
<u>De integritate parentis</u>	<u>Ca. lxxxii</u>
<u>De inualida iudeorū et manicheorū obiectione</u>	<u>Ca. lxxxiii</u>
<u>De illi⁹ secreta incomprehensibilitate</u>	<u>Ca. lxxxiiii</u>
<u>De ip̄i⁹ reuerētia et honore</u>	<u>Ca. lxxxv</u>
<u>De m̄dicina partus illius et puritate</u>	<u>Ca. lxxxvi</u>
<u>De p̄tua marie v̄ginitate</u>	<u>Ca. lxxxvii</u>
<u>De hoc q̄ peperit sine dolore</u>	<u>Ca. lxxxviii</u>
<u>De nouitate miracolorū circa v̄ginis partū</u>	<u>Ca. lxxxix</u>
<u>De mysteris eorū dē miracolorū</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De filij v̄ginis educatione</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De serpentis antiqui p eā cōnadacone</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De sapiēcie v̄ginalis profunditate</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>Qualiter argumēta fidei conferēbat ī corde</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De ip̄i⁹ tantūritate</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De ip̄i⁹ verecūdia simplicitate</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De māsueta eius dē huilitate</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De v̄ginis m̄ris purificatione</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De maiestatis filij orulatione</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De ip̄i⁹ in templo oblatione</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De ip̄i⁹ duplici eius oblatione</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De ip̄i⁹ oblati recepcone</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De illorū oblationū morali significacione</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>Qualiter v̄go filiū obtulit p man⁹ symeonis</u>	<u>Ca. lxxx</u>
<u>De cāico eiusdem sensus</u>	<u>Ca. lxxx</u>

De ppapanti solepnitate Ca . 6 . C
Item de eius veneratione Ca . 6 . C
De illius diei profectione Ca . 6 . C
De vgnis mris alloatione fra a symeone Ca . 6 . C
De materna vgnis sollicitudie circa filiu Ca . 6 . C
Qualiter inuenit eu in medio doctoru Ca . 6 . C
Qualiter in nuptiis ondit sue copassionis affm Ca . 6 . C
Quis filius mndi sue mri quid in re Ca . 6 . C
Qualiter filius honorauit mres Ca . 6 . C
Qualiter ea in fine discipulo commedaunt Ca . 6 . C
Quid iohes in hac dignitate petro similis fuit Ca . 6 . C
Qualiter bta virgo mru cu filio sustinuit Ca . 6 . C
Qualiter virgo mater post filii resurrectione se ha Ca . 6 . C
Qualit post aduentu sps sa vitam duxerit Ca . 6 . C
Qualiter ea filio blandies ad glaz sua vocauit Ca . 6 . C
Qualit ex hac vita migrare ea fecit Ca . 6 . C
De tota curia celestis crequias eius celebrauit Ca . 6 . C
De ambigui est vtru cu corpe assumpta sit Ca . 6 . C
Qualiter augustus hoc pie crededu ee racoib ondit Ca . 6 . C
Item ad idem psuasiones alias inducit Ca . 6 . C
Quid de illa materia pie senaedu atq loquedu sit Ca . 6 . C
Qua quata gla vgo mri in celu ascendit Ca . 6 . C
Quit ascende a celu nubus et a filio i gla suscepta Ca . 6 . C
De assumpto eius solepnitate venerada Ca . 6 . C
Cur illa die legatur etiam de martha et maria Ca . 6 . C
De in eius assumpto lenfican sut teli et terra Ca . 6 . C
De ipa est mulier sole amicta et lune supposita Ca . 6 . C
Qualiter duodea stolis est coronata Ca . 6 . C
Qualiter apud deu fra est mediatrix nra Ca . 6 . C
De eius mris et mra erga oes e copiosa Ca . 6 . C
Exemplu in theophilo que a lapsu miabilis ipau Ca . 6 . C

148

De s^o basilio que cu suis a iuliano o^o apost^o lib^oant **Cxxxv**
 De peregrino au^o aiaz ad corpus reuocant **Cxxxvi**
 De puella qua p visu edocuit et rre die uocant **Cxxxvii**
 De monachis iherosolomis p^ouoru iopie bis subuoc **Cxxxviii**
 De reliquis eius quas ignis et horruit **Cxxxix**
 De filio iudeique ab incendio lib^oant **Cxl**
 De fama e^o p^ontia et reliquis quas p pueros leuauit **Cxli**
 Exhorta^o u^ogi nu et uiduaru ad eius laude et imitacoe **Cxlii**
 Exhortatio om fidelu ad fide **Cxliiii**
 Oro cois pro fidelibus ad u^oguez m^oez **Cxliv**
 Oro sp^oialis pro se ad eand^e **Cxlv**
 Oratio ad filiu pariter et ad m^oez **Cxlvi**
 Explicuit capla libri septis

Incipit libellus de laudib^o b^ote maie u^oginis conce
 ptus sue copilatus de dictis authenticis s^oru patru
 Capitlm p^omu de laude b^ote u^oginis maie

Sideu ore propheticu iubemur
 in sac^o suis laudae multo magis
 in meoria ~~h^o~~ b^ote u^oginis ma
 rie oportet nos dignis deo preo
 nis iudae Jeronimus in ser
 mone de assumptioe marie. Nulli
 qz dubiu est. qu^o ad glaz laudis
 eius ptineat totu quicqd honoris
 uel laudis digne genitrici sue fuerit impensu Et quo
 timeo satis ac vereor ne forte iprobis et indignis
 inueniar eius laudator. Na ut veru fatear adqd v^obe
 huanus pt dici minus est a laude reli qua diuinus
 et angelicus excellens est laudata pre conis. Verup
 tamen et si ad hoc nemo idoneus uotis dibus cessare

5
nō debet quilibz etiā p̄tor a laudibus. Nā et diu-
nus sermo cū in psalmis agit de p̄torē sacrificiū
inquit laudis honorificabit me. De his q̄ ex quibz
terti sum? tñ qz ad n̄rā edificacōē et nōis xp̄i lau-
dem qualicūqz sermonem differamus ut religio
conseruetur pro famulatu et deuotio augeatur
pro affū. **Bernardus in sermōe de eadē.** Fateor
quidē nichil est q̄ c̄pius me delectet sed nec qd̄
terreat magis q̄ sermonē h̄re de glā v̄ginis m̄ris.
Et enī interim sileam illud ineffabile priuilegiū
meritorū et prerogatiuā penitus singularē tanto
eam affectu deuotōis vniuersi ut dignū est hono-
rāt amplectūtur ut licet de xp̄a loqui gestiant
oēs q̄tō tñ de indicabili dicitur eo xp̄o quod dici po-
tuerit min⁹ gratū sic minus sapiat et m̄s accep-
tetur. In ea si laudauero virginitatē multe m̄
offerri videntur virgines post eam. Di hūilitatē
predicacōe inuenientur forte pauci qui mites f̄a
sūt et hūiles corde. docētē xp̄i filio. Si multitudiez
eius misericordie voluero magnificare. sūt etiam
mulieres et m̄ri misericordie. Unū est in quo nec
primā similē visa est nec sequētē h̄re gaudiū
videlicet m̄ris cū v̄ginitate. Optimā sibi plene
ptē elegit. q̄ bona quidē est fecūditas cōiugalīs
melior aut castitas v̄ginalis. Optimā vero proso
fecūditas v̄ginea seu virgitas fecūda. **Marie priu-**
legiū est qd̄ nō dabitur alteri v̄go m̄ nō cuiuscūqz
sed dei. Nec v̄ginem alter filius nec deū deuit
alter partus. Verūptimē si diligenter attendis
nō hoc tñ ī maia s̄ ceteras quoz v̄tutes proorsus
iuuenies singulares que cōēs esse videbantur.

Qualiter oraculis predicta est diuina **Ca. m**
Sicut iam dictum est diuina **¶** **T**erminum ubi supra
angelicas quae preconiis laudata est ac predicata
a patriarchis quidem figuris et enigmatibus presignata
a prophetis autem preueniata ab euangelistis celebrata
et monstrata ab angelo venerabiliter et officiosissi-
me salutata **¶** **B**ernardus super missus est omelia
scilicet **¶** **D**eruitas scripturas et proba quae dea sunt et uera
¶ **U**t enim pauca de pluribus loquar quia est mulier
quae caput serpentis conualtauit ueneratam dum omnimodam
malignam suggestionem tam de carnis illecebra quam de
mente supbia deduxit ad nihilum **¶** **N**empe dicit
eternus ad ueterem deus ad serpentem **¶** **I**nimicicias ponam
inter te et mulierem et inter semen tuum et semen
illius quia conteret caput tuum **¶** **F**ulbertus ubi
supra **¶** **Q**uid est serpentis caput conterere nisi prin-
cipalem dyaboli suggestionem resistendo superare **¶** **S**i
ergo queratur quae nam mulier operata sit huiusmodi vic-
toriam profecto non reperitur in linea generacionis humane
donec pueniatur ad matrem que nimirum illud serpen-
tis caput uirtutis pede contriuit in eo quod uirginitatem
et humilitatem deo consecrauit **¶** **V**irginitate namque con-
seruata probatur extinxisse concupiscentiam carnis humi-
litate uero quae facit pauperem spiritu concupiscentiam metus
¶ **N**ec tamen hoc solo **¶** **S**ed quod maxime triumphauit quod de
sua mundissima carne corrupta sapientia usquequaque ma-
liciam uirtutem attingens a fine usque ad finem fortiter
et disponens omnia sua uiter **¶** **B**ernardus ubi supra
¶ **A**d hanc ergo diuinum illud oraculum singulariter
intendebat **¶** **H**anc quae naturam inuebat **¶** **H**inc
et salomon cum nosceret ut uir sapiens muliebris

serus infirmitate fragile corpus lubrica mente qu
 tu et deum promissis legerat et ita congrue videbat ut
 qui vicerat per seiam vinceretur per ipas hanc sola reare
 bat et vehementer ammiras aiebat. Radixem forte
quis inueniet? Et ne hoc quesuisse puceur despando sub
 dit prophetado Procul et de ultimis terre finibus
precau eius hoc est no uile no medioce non deniqz
 de terra nec saltē de celo terris prozio precau forte
 mulieris huius sed a sumo celo egressio eius. Qualit
prefigiata est apud archis Ca^m 3^m Bernardi ubi su

Quid etiā videtur ille mosaicus p̄tendebat flā pa
 mas quidē emittens s; nō ardes n̄ maria patientē
 et dolore nō sentiet. Quid viga aaron floridi nō tū
 humectata nisi maria ipas cōapientē licet vitā non
 cognoscentem. Nec mireris hic in flore ipm̄ intelli
 gi licet alias in floris frū dicitur designi. Noueris
 enī in eadē aaronitica viga nō solū in flore uel in
 frū sed ipis etiā frondibus eūdē presigri. Noueris
 et apud moysen nec frū vige et flore sed ipā viga
 demonstrā. Illa utiqz viga qua videlicet aqua uel diu
 ditur transiuit uel de petra erantitur bibitur vsqz
 su libertus carnotensis eps de natitate br̄e maie.

Dicit gō illa viga sine radice uel quolibet ammittu
 lo fructificauit ita vigo maia sine ope cōiugali si
 liū procreauit et flore designatū p̄ spēs et frū p̄
 utilitatem. Est enī speciosus forma p̄re filijs hoīm
 et refectio vitalis hoīm et angelorū. Bernardus ubi
supra Nec est in conuēiens diuersis rebus. caus
 ipm̄ figurati et in viga quidē eius potēciā i flore
 vō fragiā intelligi. In fructu quoz saporis dul
 cedine et in frondibus puulorū ad se confugēciū

sedulā protectionē suae ab esu carnaliū sine a facie
psequentiū impiorū Bona quidē et desiderabilis est
vbra sub alis ihu ubi nūc est fugientibus refugi
um et gratū fessis refrigeriū **Q**uid etiā illud ge
deonis vellus qd' utiqz de carne h' nō carnis ulnere
tensum in arca positū et nūc quidē lana nūc aera
arca rore pfunditur nisi carnē assūptā de carne
vginis et sine detrimēto vginitatis. Cui utiqz
distillantibz telis tota se infudit plenitudo diuini
tatis adeo ut de hac plenitudine oēs accipemus
qui vere sine ipā nō aliud q' arida terra sumus

Qualiter pronūciata est a propheta factū fili

Quoniam aaron ppetrato miraculo sciens dñs hoc op⁹
suū magni esse mysteriū iussit eā vga ad montinē
tū seruari. Non ebantur enī filij isrl' virge pñcia
sollite q̄rere quid significaret factū tam mirabile

Qd' longe post ysaias diuinitus aperuit cū dixit

Egredietur vga de radice iesse et flos de radi
ce eius ascendet et vegescat sup eum sps dñi. Et ap
tius Ecce inquit vgo conapriet et pariet filiū et
vocabitur nomē eius emanuel. Ip̄m quoz filiū vir
ginis id est emanuelem predicare prescribens
ait. puer natus est nobis et filius datus est nob' ut

Quod ergo deus designat miraculo hoc a segetis
eius prodidit vaticinio et quos vates tenuit hoc ex
itus rei consequenter approbavit. **Bernardus vbi**
supra **P**redicō igitur gedeonis facto prophatū
illud aptatur de aduentu dñico. descendit sicut plu
uia in vellus. Per hoc enī qd' sequitur et sicut stil
licidia stillantia sup terrā. idē itelligi datur qd'

p̄ areā vore madidā inuentā **P**luuia nēpe volūta
 ria quā seſſauit deus hereditati ſue placide prius
 et abſq̄ ſtrepitu opationis huāne ſuo ſe q̄etiſſimo
 elapſu v̄gineū dimiſit in uterū **P**oſtmodū autē
 v̄bzq; terrarū diſſuſa eſt p̄ ora predicatorū nō iam
 ſicut pluuiā in vellus ſed ſicut ſtillaciā ſtillātia
 ſup̄ terrā cū quodā v̄bzq; ſtrepitu verborū ac ſonitu
 miraculozū **N**ā et nubibus ip̄is q̄ pluuiam portabat
 uſum eſt ut qd̄ in aure audierāt ſup̄ tecta predica
 rent qd̄ et fecerūt **S**trenū in oēs terrā exiit ſonus
 eozū et in fines orbis terre v̄ba eozū **A**udiam⁹ et
 ihēmā **N**ouū inquit areauit dñs ſup̄ terrā femi
 na arāudabit virū **S**i dixiſſet infante vel p̄uidū
 nec nouū videretur nec mirū **D**ed me erat deſus
 nerdū eā natus ſapiēcia quidē nō etate nec cor
 pis **F**ā v̄gore hanc quoz ihēmie nouitate p̄ſaias
 lucidiſſime aperit cū dicit **D**abit dñs ip̄e vobis
 ſignū q̄ erit v̄rgo concipiet et pariet **V**ides q̄ pul
 chre et concorditer mira ſcōzū et miſtica dca ſibi
 tuccē cōanūt **V**ides q̄ ſtupendū ſit hoc v̄nū de v̄gine
 factū miraculū q̄ tot miracula p̄uenerūt tot oracu
 la promiſerūt **V**nus quippe fuit ſpe p̄ſaias licet
 diuerſis modis ſignis ac t̄pibus rem eandē diuſi
 nō diuerſo ſpū et p̄uiderūt et p̄dixerūt **N**ō gō
 moſi monſtrātū eſt in nubz et igne daron ī v̄ga
 et flore gedoni in bello et vore hoc apte ſalomo
 p̄uudit in forti muliere et eius p̄cio . apertius
 ihē mias p̄anit de feā et v̄ro . aptiſſime p̄ſaias
 deſcripuit de v̄gine et deo gabriel tondē exhibuit
 ep̄az v̄gines ſalutando

¶ De eius natiuitate eiusdē v̄gine ap̄tm̄ quātū .

Post omnes itaq; scōs hui' bñssime v̄ginis memoria
eo frequēnus atq; festiuus agitur quo maiore apud
dēū grāz inuenisse creditur. Vñ post alia quedam
ip̄i' antiquora solepnia nō fuit cōtenta deuotio fide-
lium quin natiuitatis eius sup adderet diē festiuū
Et itaq; die peculiariter ille liber qui de ortu eius
atq; vitā inscriptus est in ecclā recitandus esset si nō
a p̄ribus inter ypocritas nuāndus iudicatus fuis-
set. At qm̄ sapientibus viris ita visū est nos alia
quedā s̄ nō aliena de ortu ip̄i' legentes in hoc
opere proficimur et ecclāsticū morē debitis officiis
exequamur. Hec quidē v̄go m̄r priusq; nasceret
diuinus est oraculis enūciata et miraculis desig-
tata v̄o nata progēie diuinit' ordiāta. Nata
siquidē est vt legimus nazareno p̄re bethleemi-
ta m̄rē quas verbes ip̄i' natiuitati vel cōuersati-
oni destinatas eē nō tacuerūt pphete. Descendit
aut a radice illi' fide preclari abrahe cui sup ne-
promissa fuerat oīm benedictio genitū i suo sem-
ine. Descendit q; a stirpe dauid que deus p̄pter notā
sibi probitatē sublimauit dices Inueni virū scdm̄
cor meū De regali nēpe tribu simul et sacerdotali
duxit origiēz q̄ sūmū erat paritum regē atq; ponti-
ficem. Non tñ hoc idcirco diximus q̄ ip̄e dñs qui
peccatores vocatē v̄it mat̄rē suā peccatores h̄c
cognatos dedignus sit inter quas eadē sp̄iosa vel
inter sp̄ias liliū appuit. Bernardus in assūptiōe
v̄tē maie v̄ginis. Quidā itaq; s̄dereū mutat in
marie generacōe viz q̄ lōge an̄ diuersimodē celitus
est repromissa. q̄ ex abrahe semine et ex regibus
orta qd' ecclā illi generatōi ob singulare p̄uilegiū

sãtas diuinitus agnosatur esse cõcessa. **H**ãc enĩ inter
 figuras ut dẽm est mysticas sacerdotalis v̄gna dũ sine
 radice floruit hũc gedonius vellus dũ i medio arve sic
 ce maduit hãc in ezechielis visione orientalis porta
 a nulli unq̄ patuit presigbat. **H**ãc enã inter pro
 phetas pre ceteris vsuas nũc ex iudice posse virgĩ
 oriturã nũc euideãus virgĩez paritãrã pmutelãt.

De sãfificacõ ip̄i in utero Ca. s̄cũ. Hisdõsonus

Quõsi si nõ in matris utero **Coletan. episcopus**

sãfificata fuisset eius natiuitas colenda nõ esset
 Nũc aut̄ q̄ veneracõi hẽtur aucte totius ecclie con
 stat cã ab ipõ patõ originali imune fuisse p̄ quã
 nõ solũ eue mixis est soluta maledictio. **N**ullus gõ
 qm̄ nata est delictis subiãuit nec originale peccã
 in utero sãfificata contraxit. **A**lquĩ in libro de tri
 nitate. **I**pã nõ p̄ lana fuit mĩdissima et v̄ginitã
 e clarissima que sola digna esset in se filij dei rea
 pere diuinitate sicut lana cõchily sanguinẽ ut ex ea
 dem fieret purpura impiali maiestati em̄ nõ digna
 ip̄ nullus esset dignus induẽ nisi augusta predi
 tus dignitate. **B**ernardus vbi supra. **H**anc etenũ ut
 dẽm est oĩdo constat ab originali cõtagio sola dei
 grã priusq̄ nascẽtur eẽ mĩdatã quã nimirũ pie
 tas xp̄iana credẽ prohibet vel minus a iohãna in
 utero sãfificatã uel nõ magis a iohãne spũ s̄cõ reple
 tã. **N**ep̄ enĩ festis laudibus nascens honorãctur
 si nõ s̄cã nascẽtur. **D**ẽm in eplã ad cãnoicos lugdu
 nenses. **E**st itaq̄ v̄go regia veris hõrũ titulis cumu
 lata q̄ procul dubio s̄cã fuit anq̄ nata. **N**ec falli
 oĩõ sancta etiã diem natiuitatis eius s̄cã reputãt
 et annua celebritate suscipiẽs. **E**gõ puto q̄ et copĩ

bern est
 illi hõ cõdõna
 ta bñdictio

osior sacrificatio benedictio q̄ in alijs factis ab utero
sacrificatis in eā descendit que nō solū ip̄i orā sacrifici
caret sed et vitā eius ab oī p̄ccō deinceps inuicem
conseruaret. q̄ alteri nemū quidē in natis mulierū
credidit et donatū. Deuit vō miratū reginā v̄gi
nā ut singulari p̄uilegio vitā absq̄ oī p̄ccō duceret
q̄ dū p̄ccā mortis q̄ p̄emptorē pareret vite iusticie
q̄ munus om̄ibus optineret. **Excepta** ḡ eadem
scā maia v̄gīe si oēs sc̄i et sc̄e tū hic vuerēt in
terrogati fuissent. vtrū sine p̄ccō essent oēs vna
voce clamassent. **Di** dixerimus q̄ p̄ccā nō habem⁹
ipsi nos seducimus et v̄itas in nobis nō est. **Aug⁹**
in libro de natia et gr̄a **Excepta** inq̄ hac scā
v̄gīe de qua p̄ter hōrē dñi tū de p̄ccō agitatur nul
lam p̄orsus volo h̄re questioē. **Damus** enī q̄ ei
plus gr̄e collatū fuit ad p̄ccā et oī p̄te vincendū
q̄ illū cōcipere et parē meruit que constat nullū ha
buisse p̄ccā. **De** ip̄osicōe noīs eius **Ca^m vii^m**
Hec igitur electa et in **Fulbertus** v̄ supra
ignis inter filias non fortitū quidem aut
solo parētū placito sicut plerū q̄ sed diuina dispen
sacōe nomē accepit. ita q̄ ip̄a quoz v̄obuli sui figura
magū aliqd̄ inuit. **Interpretatur** enī maria q̄
maris stella. **Nautis** siqd̄e marē trāscūtibus opus
est notare stellā hanc. longe a sup̄mo celi cardine
chorusante. et ex illius resp̄ū estāre ac digere
kursū suū vt possūt apprehendere portū destīnatum.
Diliter eadē oportet v̄niuersos cr̄isticolas inter
fluctus hui⁹ seculi remigantes stellā hāc que
sup̄mo rerū cardine deo proxima est. idz mariā
attendē et eius exēpli resp̄ū vite kursū digere

Ad qui ferēt hic nec manus glē vento iactabitur
 nec scopulis aduer forū frangeatur nec absorbebitur
 fallā voluptatū voragine. sed prospere veniet ad por
 tū quiens eterne. Bernardus sup missas ē omelia
scđi **I**pā quoz p̄etas stelle virginū m̄ti ouēt valde.
 q̄ sicut stella sine sui corrupcōe suū emittit radiū.
 sic et absq̄ sui lesione v̄go peperit filiū. **N**ec h̄deri
 viduis suā minuit claritatē nec v̄gini filius suā v̄gi
 nitatē. **I**pā est igitur illa stella nobilis ex iacob or
 ta cui⁹ radius vniuersū mūdū illuāt cui⁹ splendor
 et in supnis prefulget et inferos penetrat terras
 eā pluriās et mentes calefaciēs magis q̄ corpa
 fouet vtutes et extoquit vicia. **I**pā inq̄ est predara
 et grmia stella sup hoc mare magnū et spaciōsū nō
 subleuata mutans mētis et illustras exemplis. **Q**
 quisq̄ te intelligis in hui⁹ seculo profluus ma
 gis inter procellas fluctuare q̄ p̄terā ambulare
 ne auertas oculos a fulgore hui⁹. **I**nderis si nō vis
 obriu procellis. **D**e insurgū venti tēptationū si sco
 pulos inauras tribulationū. respice stellā tuora
 mariā. **E**t vt impetres orōis suffragiū ne deseras
 cōuersationis eius exemplū. **I**psam q̄ sequens
 nō diuas ipsā rogans nō desperas ipsā rogatus nō
 eras. ipā tenente nō corruis ipā protegēte nō me
 tuus ipā duce nō fatigaris ipā propicia puenis.
 et sic in temetipō expiris q̄ mēito dicatur nomē
 v̄ginis maia. Iuigo de scō victore **M**aria nimirū
 stella. x̄ps sol. **I**deo p̄dores velut in nocte a maia
 cōsolantur iusti vero tāq̄ in die a x̄pō illuīnātur.
Ita q̄ se p̄tinas supluaturus ad x̄pm accedere
 ad mariam respice genus tuū conspice nō nō illic

quod timeas inuenis. Hec est prima pietas qua tibi
trepidanti temperat excelsior maiestas. In maiora si qui
de pietas et in pro maiestas. In ipso vero et pietas et
compassione generis et maiestas pro excellencia diuini
tatis. Maia porta ipse ostium pro occultu per mariam
quod ad ipsum et per ipsum ad deum uenitur. De bona in
dole et uirtutibus eius. Ca. viii. Fulbert ubi supra

Quid autem putas qualis solus fuerit uel nunc sit
ista persona que omnibus sanctis spectanda proponitur et
imitanda. Hoc in primis astruere fas est quod anima eius
et ratio quam elegit et habitaculum sibi fecit sapientia dei
pro ab omni malicia et immunditia fuit purissima dicente
scriptura quod in malivolam animam non introibit sapientia
nec habitabit in corpore subdito peccatis. Deum uero confidit
asserimus quod nullo uirtutum genere uacabat aut gratia plenitudo
in esse dei nuncius assererat. Cuius enim cum
admiratione uocanda non speculetur ipsum adolescentis
matris fortitudinem et prudentiam ac fide in angelico
colloquio ubi tam constantem eloquitur tam prudentem
interrogat tam facile credit. Cuius non iustitiam eius
miraretur quod sic uniuersa precepta diuine legis imple
satis agebat. ut nec ad se non pertinencia quedam uelut
purificationem legalem inexplata relinqueret. Ipse
quod temperantia satis emittit que deo uirginitatis
lulum in humilitate ualle produxit. Opimebant itaque
uirtutes in cogitatione et affectu cordis eius ineffabile
armoniam quam ipsa creatura et inhabitatrix eius dei
sapientia delibatur audire. Chorus stabant quos foris
in superfacie sermonis et actus unum possent homines deum
glorificare et exemplum salutis accipere. Odilio cluniam
ensis abbas. Unum quod scimus pro certo pro omni uita

eius et actio semp intenta fuit in dno Ipsa siq̄e opti
 ma ptem elegit ideo q̄ m̄ filii dei eē promeruit.
Ambrosius libro scdo de uigilate **D**icit itaq̄ in nobis
 taq̄ in imagine descripta uirginitas matie d e qua uelut
 speculo refidgerat spes castitatis et forma uirtutis
 uirgo erat corpe et mente corde huilis uerbis grauis.
 no prudens loquendi peritior legendi studiosior
 intenta opi uereanda sermone no in uacuo diuicia
 ru si in prece paupis spem repones arbitru metis
 deu no hoies qres nullu ledere auctis benedelle maio
 ribus assurgere ca lib no iudere uacantia fuge **Q**n
 illa uel uultu lesit paretes: **Q**n fastidiuit huilem.
Qn derisit debdem. **Q**n uitauit inopem. Nichil
 toruu in oculis. nichil proax in uerbis nichil in ac
 tu uereandū **N**o gestis fractior no incessus solutior
 no uox petulantior. ut quā spes cozpis fiet simula
 rita mentis et fictia probitatis **D**e proposito uir
 ginitatis eius ay^m nonū bernard^o i fine de assup

Deniq; si diligenter attendas ut dixi in u
 maria singulas uirtutes i ea p̄sus tuenes
 singulares que uidebantur esse coes Que etenū an
 gelica puritas illi audeat uirginiti cozpari que dig
 na fuit fieri sacrauiū sp̄sa et habitā aulū filij
 dei. **S**i prena uerū pensamus de raritate sup oēs
 est illa q̄ prima p̄posuit angelicā in terris uitam
 ducē et uere p̄positū uirginitatis imobile q̄ nec aliqua
 tenus titubauit angelo filiū promittente Hugo
de sc̄o victore in libro de p̄petua uirginate matie **N**o
 g^o est qd̄ ait angelo qm̄ uirū no cognosco. **H**oc ē
 qz uirū no cognoscere p̄positū habes **N**ec culpan
 da est uirgo de cōceptu legis in qua maledicatur sterilis.

¶ Imo singulariter laudanda que prima om̄ legis v̄ba
desideras nō carnaliter sapienda elegit in terra fieri
abiectione plebis et opprobriū. ut p̄ mūdiciā integritatis
in celo sona fiet angelorū. Et p̄ h̄c pro castitatis
amore prima maledictū legis in carne sua sustinuit.
illā ex sua carne paritura qui ipse in carne pro nob̄
maledictū legis suscipiens nos maledictō legis libera-
uit. ¶ V̄n̄ m̄rito illi soli dān̄ est. Ut filiū pareret et v̄go
p̄maneret. Bernardus sup̄ missus est omelia sc̄da.

¶ Nouū ḡ canticiū illud qd̄ solis in regno dei cantae
v̄gibus dabitur ipsā v̄gēs regnāz cū ceteris. Imo p̄m̄
inter ceteris enā dulciori quodā et elegantiōri carmu-
ue cantaturā ac c̄itate dei letificaturā esse nō dubitat̄
cu⁹ utiq; dulcisonos de p̄mie vel exprime modulos
net ip̄arū v̄ginū quidē illa digna inuenitur qz soli
m̄rito decantandū seruabitur que sola de partu
et dino partu nō in semetip̄a sed in ip̄o que peperit
gloriat̄. ¶ Laylin decimū de crimina eius hūili-
tate. Idē in sermōe de assump̄tōe.

Porro quāta et preiosa v̄tus hūilitatis cū tāta
puritate innocencie. Imo cū tanta gr̄e plenitu-
dine. Digna plane quā d̄ns respiciet. cui⁹ decorē ex-
ter̄ ad̄cipis creter eius qz suauissimus odor ab et̄no
illo paterni sinus acaditu ip̄z attrahēt. Vide qm̄
feste sibi conānat v̄gis nr̄e canticiū et epitalam̄
cui⁹ nimirū vterus sponsi fuit thalamus. Audi
mariam in euangelio. Resperit in p̄ hūilitatem
analle sue. Audi eandem in epitalamio. Cū eēt
inquit rex in acaditu suo nardus mei dedit odore suū
Nardus siqdem herba hūilis est et pectus p̄argat
V̄n̄ māifeste hūilitatē designat cui⁹ honor et decor

inuenit gratia apud deum **Bernardus** sup missus omelia
 scda Di eni huicis uirgo maria no fuisse sup ea sps
 sctis nequaquam requieisset **Et** scriptu est **Sup** que uirg
 et sps meus n sup huicem et qetu porro si no sup
 ea requieisset utiqz nec ea impregnasset Quis em de
 ipso conciperet sine ipso Pulchra uo uirginitas et huili
 tatis pmutio nec illa mediocriter aia placet deo in
 qua et huilitas uirginitate comendat et uirginitas huili
 tate comendat **Deo** quita putas ueniatore dig
 est in qua feruiditas exaltat huilitate et conseruat
 ptus uirginitatem **Laudabilis** quida uirtus uirginitas sed
 nraa magis huilitas **Illa** suadet ista precepit
 De illa dicitur **Cui** pt capere cupiat **De** ista dicitur
Nisi quis effingat sicut puulus iste no intrabit in reg
 nu celoru **Illa** aut remuneratur ista erigitur sine qua
 nemo saluatur **Deniqz** placere potest huilitas que u
 ginitatem amissam deflet **Sine** huilitate aut audeo
 dicere nec marie uirginitas deo placuisset **Ergo** si
 no potes h uirginitate huicis imitare huilitate uirgis

Ca^m xi^m an ea deus in matre degit **Fulbertus**

Ubi ergo tate qz psona nichil tande ubi supra
 ad horis culmen accedite magis possit qz ut
 dei filiu uirgo conciperet et uirgo mē ederet **Hic** ne
 pe dignitate fra est uenabilis ipse ena angeloru
 ordinibus sacris **De** ope maifeste magnus ille fortis
 qz gabriel declauit qui ea et anqz nra dei fieret qz
 futuā noueat tanta ueniatore salutādo pueit **Eade**
 qz dignitate fra est et erga superiores imperiosa **f^m**
 caritatem et **f^m** inferos per destructiones **Bernardus**
 in sermone de assumpcoe **Prudentissimus** g^o artifer
 deus huāni genus quassatu no cofiegit sed utili^o

omino refect. **U**t nobis videlicet nouū adam ex veteri
formaret et eū in marā trāffunderet. **E**t quidem
nā oīs sufficiat. **E**x deo sic poterat xps p se sufficere
nā oīs sufficiat. **E**x deo sic poterat xps p se sufficere
Bed nobis nō erat bonū hoīez solū esse congruū
magis ut vterq; reparationi nrē seras adesset quoz
corruptioni neuter defuisset. **S**erū i ipō uentur
hoīes maiestatem diuinam. **Q**uid aut fragilitas
huāna trepidet ad marā. **N**ichil austerū in aī est
nichil terribile tota suauis est. **I**de sup missus est
omelia sda. **E**t ipē quidē filius nrē suā in celestib;
singulati donaturus glā singulati quoz i terris pre
uenire ciuit et grā qua videlicet et intacta cona
peret et incorrupta pareret. **N**ā et deū nō nī de vgrē
nāsi decebat et vgrī nō nisi deū parē congrue
bat. **P**roui factor hoīm ut homo fieret nāsiatur?
de hoīe talē sibi matē debuit elige quin potius
condē qualē et se decere sciebat et sibi planturam
Voluit g^o esse vgrēz de qua imandata immaculat^o
procederet oīm maculas purgatiuus. **V**oluit et
huīlem de qua mitis et huīlis corde prodiret hūm
in se vrtutū hoīb; exemplū saluberrimū oīsūis
Dedit g^o vgrī pū cui iā et aī vgrītatis inspi
uerat votū et huīlītatis progauēat meritū.
Uoquin quō grā plenā angelus eū pronūciat
si vel parū quid quod ex grā nō eēt hēbat. **U**t enī
que sām sōrū erat conceptiua facta eēt corpore donū
accepit vgrītatis ut esset et mente sām donū accepit
huīlītatis. **H**is nimirū vigo regia vrtutū gēnis
ornata geminoq; mētis piter et corpis de core p
fulgida specie sua et pulchritudine sua in celestib;
cognita celi ciuū in se prouocauit aspectus ita

ut et regis animi in sui concupiscentia inclinet et
relestem nuntium ad se de supernis educeret. **Capitulum xii**

Cur ea desponsari voluit. Idem ubi supra prima

Uterque que est hec virgo tam verabilis ut saluaretur
ab angelo tam humilis ut desponsata sit fabro.

Denique cum esset virgo etiam virgo conceptiva et
paritura mirum aut desponsata fuerit non nuptia

Idem in omelia sancti. Deo illa fuit ratio de sponsationis
marie que et dubitationis thome. Nos siquidem erat

iudeorum ut ad die desponsationis usque ad tempus nup-
tiarum sponsi sponsas in custodia reaperent. ut earum

eo sibi pudicitiam curiosius ipsi seruantur quo sibi
ipsi fideliores esseret. Dicit igitur thomas dubitando

et ideo palpando constantissimus factus est confessor
domine resurrectionis. Ita ioseph maria sibi despon-

sando et ob hoc eius conuersatorem in tpe custodie stu-
diosius probando factus est eius pudicitie fidelissimus

testis. Et sicut de filio dei resurrectionis accipere quidem
ego qui sum infirmus crediderim thome dubita-

ti ab palpanti. quam ceptis audienti et credenti sic de
marie continentia facilius eius sponso custodienti quam

ipsi virgini de sola sui conscientia se defendenti. Quis autem
eam videns non desponsata et tamen grauidam non ponere di-

ret meretricem quam uirginem. Nec decebat hoc dici de ma-
rie dicitur. Coleabilis et honestus fuit putari ipsum

ad tempus de coniugio natum fuisse quam de fornicatione
Ambrosius super lucam l. ii. Maluit etiam dominus aliquos

de ortu suo quam de marie pudore dubitare quia sciebat te-
neram esse virginem ueterundam et lubricam pudoris fa-

ma nec putauit ortus sui fidem marie tuncis as-
truerenda. Nec uoluit uiribus de opinione sinistra

1
+ aptū A
Ierusalacois velamē relinquit qd' infamata quoz vidē
tur mater domini Bernardus ubi supra Sed nūq' nō
potēat deus aliquod signū oñdere quofiet vt eius nō
ortus infamaretur nec virū amittēretur. Potēat vnaq'
sed nō potēat latere de moēs qd' fuerēt hoies Theoni⁹
sup matheū libro primo Cur g' nō de simplici vīgīe
s' desponsata xps concupitur. Imū qdē vt p' g'niacoē
ioseph origo marie mōstrātur. 1° vō ne a iudēis
vt adultēra lapidātur. 2° quoq' ut fugiēs in egyptū
habēt viri solaciū. Martir enā igna⁹ quartam
addidit causam viz vt partus eius dyabolo relāct'
Bernardus ubi supra. Oportebat enā a p'ncipe mūdi
aliquā diu celari sacramētū diuini consilij nō q'
deus si palā opus facē vellet ab illo impediri se posse
metuēt. Sed vt in ope repatiōis virū sicut in ceteris
nō tm' potēciā sed prudēciā oñderet itaq' deo pla
uit eo mō et ordine sibi hoies reconsciliare quo nō
uerat eū cecidisse ut sicut dyabolus p'us feiāz sedux
it et postmodū virū p' feiāz viat ita p'us a feiā vīgī
ne seducētur. Et postea a vīdo xpo māifeste debel
lāctur quate⁹ dū et malicie fraudi ars pietatis
illudēt et maligni fortunidiēz xpi vīus contereret
dyabolo deus et prudēciā et forāor apperet. Ita quippe
deus incarnatam sapiāz spūalē vīcere maliciā vt nō
solū attingēt a fine vsq' ad fīēz fortiter videlicet et a
superius expellens superbū et apud inferos spoliās
auarū. sed oīa quo celestia salicet et terrena disponēt
suauiter vt et illinc deiciens inquietū reliquos in
pace fumaret et hinc debellatur' mūdū sue nobis
huilitatis et māfuetudinis exemplū parēnde relin
queret. sicut et suauis sicut et hostib' fortis apperet

Igitur natio maria virgo desponsatur qz p hoc et a
 canibus san abscinditur et a sponso vgritas sponse
 coprobatur et virginis ta verecundie qz fame prouide
 et a secretis celestibus hostis excluditur Glosa sup
matheu Ideo quoz fuit desponsata vt etiaz sigifi
 caret que et vgo est et sponsa **C** Sam rui m que
ea tali vno ioseph tradidit vt dicitur di sposuit Bernardus
 Ioseph ergo viri euangelista noiat **C** ubi supra
 no qz maritus sz qz homo fortitudinis erat ul' pot
 qz s'm euangelista vir eius idz marie dia? merito
 appellatur qd' natio putatur sicut et pater salua
 toris putabatur **N**epem vir matris neqz filij p' ex
 titit quamuis natio dispensatoe ad tepus vtruzqz
 putatus et appellatus sit **C**onice m' ex hac appella
 tione qlibz dispensatoria in tm honora meruit
 vt saluatoris p' et dais et creditus sit conice et
 ex ipso noie ioseph qd' interpretatur augmetu quis
 et qualis homo fuit **D**imul ena memento illi? magnu
 quonda p'iarthe venditi in egipto istu qz facto no
 solu illius vocabulu fuisse sortitu sed et castioniā
 adeptu innocencia et graz consecutu **I**lle siqde
 ioseph ex inuidia fratema venditus et in egiptu
 ductus xpi venditioz prefigurauit **I**ste vero heo
 dianā fugies inuidia xpm in egiptu composuit
Iste dno suo fide seruās dne sue comiseri noluit
Iste quoz dnaz sua dni sui matre vgrez agnoscens et
 ipē custodiens fideliter custodiuit **I**lli data est intel
 ligēcia in mysteris sopnorum isti quoz datū est fieri
 consu atz ptiapem celestiu sacramentozū **I**lle
 firmiter seruauit no sibi sz oī pplō **E**t iste panem
 viuū de celo seruandū suscepit tā sibi qz toti mūdo
 at

Deniq; dubiū non est qm̄ ioseph iste fuit bon⁹ hō
atq; fidelis au n̄r desponsata est saluatoris fidel⁹
inq; seruius et prudens quē constituit dñs sue m̄ris
solacū sue q; carnis nutricū solū deniq; in t̄ris
magnū consiliū coadiutorem sibi fidissimū. **I**uc
accedit qd̄ dicit̄ fuisse de domo dauid. **V**ere p̄ de re
gr̄a sturpe dauid descendit nobilis gr̄ie nobilior
mente non degenerans a p̄re suo dauid. **P**ropt̄us
inq; filius dauid nō tm̄ carne sed fide s̄itate et deuō
tione quē et tāq; alterū dauid inuenit dñs vir ū
f̄m̄ cor suū cui ante cōmittēt secretissimū sui cordis
archanū. **C**ui etiā tāq; alteri dauid incerta et oc
cultā sapiē sue māifestauit et dedit illi nō igna
rū esse mysteriū qd̄ nemo p̄ncipū hui⁹ seculi cog
nouit. **C**ui deniq; datū est qd̄ multi reges et p̄phe
tā uellent uidere nō uiderūt et audire qd̄ non
audierūt nō solū uidere s̄ audire h̄ etiā p̄ore dedu
tere amplecti de osculāi nutrire et custodie. **A**mbo
quippe erāt de domo dauid et ioseph et maia. sed ī
maria ueritas quā uiuauit dñs dauid est cōpleta.
ioseph tū confasio ac teste p̄missionis adimplere.

Cap. xiiii qualiter in coniugū uirgo consensusit

Quoniam quidē habere. **H**ugo de s̄o victore
uirgo consensusit ut p̄positū suū relaret ut qz
parentibus nuptias imperantibus inobediens esse
timuit. spe quā apud deū habebat nō dubia qz eam
custodiret. **D**ixit ergo coniugū s̄ nō mutauit uir
tatis p̄positū. **D**e uirginitate siquidē eius hoc p̄re fides
et pietas fideliter confitetur qz p̄fōnē nullaten⁹
immutat. **C**onjugalis consensus sicut ip̄ castitatem
nō uolauit conceptus nec integritatē abstulit part⁹

Spontaneus enim consensus inter virum et feminam legitime
 coniunctos quo uterque alteri debitore sui se spondet.
 Iste est quo coniugium est. Ita videlicet societate tali con-
 sensu federata quo altero vivente alterum ab altero non
 dissolvit. Est et alius consensus comertii viz carnalis
 ad iuvenem erigendi atque reddendi scilicet inter virum et mulie-
 rem constituens compactioem comes non effector con-
 iugii officium et non vinculum. Qui tamen et ipse cum ab utroque
 pari voto suscipitur pari iure est et voto teneatur.
 Sed huiusmodi debiti necessitas illos coniugatos ad iuvenem sibi non
 subiacet in quibus dum satisfactum coniugium huiusmodi opere
 consensus non precessit. Nec tamen hoc officio cessante vi-
 tatem seu virtutem coniugii cessare credendum est. Immo
 potius tanto verius ac sanctius esse coniugium quanto non
 libidinis ardore sed solo caritatis nexu fundatum est.
 Quid enim? In concupiscentia carnis coniugium sanctum esset et in
 caritate non esset. Absit. Sed melius verius ac iustius
 sanctum ac verum dicitur ubi nichil habet castitas nisi eru-
 bescat sed caritas nisi gloriatur. Theonimus contra heliud
dui. Tu autem heliudi maria virginem non permansisse ego
 in plus vendico ioseph enim virginem per maria fuisse
 ut ex virginali coniugio nasceretur filius virgo. Si enim
 in virum sanctum fornicatio non cadit. et aliam uxorem ille non
 scribitur habuisse. Maria vero quam habuisse putatus
 est. a istos potius quam maritus fuit. Relinquitur enim
 virginem cum illa permansisse quod dominum patrem appellari meruit.
Augustinus de concordia evangelij l. I. Igitur exem-
 plo ioseph et marie fidelibus coniugatis insinuatur.
 magnifice etiam servata pari consensu continentia.
 coniuges posse permanere vocari quod coniugium non permittit
 to corporis sexu sed custodito mentis affectu. Idem con-

iulianū l v^o. In illo siq̄dem coniugio ioseph et maie
oīa tria nuptiarū bona dñi completa fuisse videlicet
fidem q̄ nullū adulteriū prole vero dñm ih̄m xp̄m
sacramētū quoz q̄ nullū diuortū. **Capitū xv. Quia**
liter gabriel ad eā missus fuit. Idē finis de annūtiatōe.
Postea porro coniugia celebrata. **Idūca.**
fuit maie thalamo quibus gabriel paranim-
plus interfuit adulāte promissione abnueret de-
uota virgo dū sp̄s promittēdiatū eē maritus ut et
nasceretur filius et pudor p̄maneret illesus. Cū enī
speciosa deo tacitā fide p̄posite castitatis v̄ginē
cultu relati dū purpureos vultus condore mentis et
supat. placuit deo forma mētis et corpis decore
vestita. **P**ertur g^o māia celestibus regnis mittū-
angeli. rer ip̄e stellato micans solio mandata dux-
git concionāte deo mirātur sedes sup̄et throni-
ptates oēs. ac diuinus simul ex̄itus. **P**ater nichil-
omin⁹ instat votis nuptialibus turis occupatus.
vade inquit gabriel ethereas sedes r̄uxē. et ānquā
pro seculo consiliū v̄gini mē defer maie. **H**ec
incolit p̄ua nazareth menia. cui angusta quidem
est domus. sed parenti celī palatia. **H**uc g^o v̄nicū
meū. quo carior alter fuit nemo. et ut plenius
dicā alterū me donāe volo. ut sit illa mater cui ego
sum pater. **V**irginē v̄ideo m̄rēs facio. **N**omē p̄cel-
to genitricis nec spoliū patitur gl̄a v̄ginalis. **A**c ne
dubitet esse patiando. que m̄ādo v̄iscerū mouebit
aura celestis. et occultū nomē se infundet per repa-
gula mentis. **E**xiet de sc̄o s̄ān. per integrū illibati-
erit q̄ sine marito mater. cui sum ego sine cōiuge
pater. **H**ic enī mūdo succurre volo. **T**am nō dicetur.

nū: vūcā eua sed maia: ipius erit totū au' fili' possidet celū. Petrus epes sup missus est omē pma.
 Sic ad viginē deus angelū mittit portitorē quidat caritas suscipit dotem. gūz fert fidem refert. Itaqz festinus interpres puolat. vt a dei sponsa huāne disposiōnis affectū arceat et suspendat. nec a ioseph vginē auferat sed reddat eā xpo au pignozata est. cum fieret in utero. ipius g' suā recipi sponsam nō p'cipit alienā. Caplm xvi Cur ad eā deus angelum misit. Beda sup missus est.

Hic p'fō restitucōis huāne p'ncipiū erit angelus a deo mittetur ad vginē partu dino consecrandū qz p'ncipiū p'p'ois huāne fuit causa cum serpens a drabolo mittetur ad mulierē supbie spū deapiendā. qz g' mors intmuit p'feāz a apte redit et vita p'feāz. Ita si qdē a drabolo seducta per serpētem gustū vno neas obtulit. Ier a deo p' angelum edocta mūdo salutis auctorē edidit. Hieronim' in sermōe de assūptōe. Recte eadē ad viginē angelus mittitur qz sp' est angelis conata virgitas p'fō enū in carne p'eter carnē vūere nō terrenavita est s' celestis. In carne angelicā glāz acipere mai' est mūtū q' habere. Esse quippe angelicā felicitatis est. esse vō vginē virtutis dū hoc obtinere intuat virgo cū grā qd' habz angel' ex natia. Ambrosius in libro de symbolis. Ad conceptū ergo partū qz d'ni pignoris nūcā dū angelus dinitus ad mariā miss' est. ne puella tanti ignara m'f'ctis. ad inspiratū inuolati corpis timorem expauesceret et causā infortune cōceptionis ignorās crederet esse prodigiū si nesceret opus esse d'ni. Bernardus sup missus omelia

prima Nec arbitrator hunc angelum ad uigiles missum de mi-
noribus esse qui qualibet ex causa solent ad terras
aethra fingi legatione. Ad enā ex eius nomine palam
intelligi datur. gabriel uiz qd̄ dei fortitudo interp-
tatur et q̄ nō ab alio aliquo forte excellentiori se
ut assolet spū sed ab ip̄o deo mitti prohibetur.

Petrus ep̄us sup̄ missus est. Missus ē ḡ gabriel
angelus a deo ubi mediator est angelus. cesset o-
p̄imo terrena. pellatur interpretatio. Qui atten-
tus audit. quis a quo missus sit. tantū dei secretū
secretū refugit. Ad enā p̄ angelū mandauit deus.
ille miretur facere qui timet inquirere. Dup̄ que enim
aut requiescet sp̄s meus. Nisi sup̄ hūc et mā-
suetū. Mansuetus est qui iussis obedit. Imma-
sus qui iussis discedit. Capitulum xvii qualiter idem
angelus missus nazareth uenit. Agustinus ubi supra

Pre fatis ḡ nūcto celitus audiente senatu manda-
to gabriel accepto fulmineos obtutus oras to-
nācia pauens archano paruit tremefactus impio
Mor ḡ astriferū uolatu rapido secuit arcē percutit
sit. lūmē noctem ac flāmeos artus vibratis uelut
pauo uersicolor radius solis obiectus. per medios
celi sinus forebatur. primū silans pulchritudo
seipm̄ trahēbat. donec extrema manē tecta tāq̄
in abo choris uisus ingrederetur. bernardus ubi sup̄

Missus est inq̄ gabriel angelus a deo. Quo. In uitate
damus galilee cui nomē nazareth. Videam⁹ si a na-
zareth p̄t aliquid bonū esse. Nazareth interpretat̄
flos. Videtur aut̄ in quoddā semine diuine cognatione
tāq̄ e celo iactatū fuisse in terras. uidelicet allocutione
et promissiones antiquis p̄ribus sc̄z abrahā p̄sant

et iacob celitus facte. qđ semen floruit in mirabilibus
 onis in eritu isrl' de egypto in figuris. in enigmati-
 bus per totū iter in deserto. deinceps in visionibus
 et vaticaniis prophetarū in ordiacoē quoz regni et
 sacerdoti vsq; ad xpm. **Qui videlicet tps huius sem-**
 nis ac floru intelligitur esse fructus. et ob hoc nūcia-
 in nazareth nascitur. qm in flore sperat. fructus
 processurus. **Procedite vero fructu flos decedit.** qz ve-
 rate apparente in carne figura ptransit. vñ nazareth
 ciuitas galilee dicit. id est transmigrationis. qz nas-
 cente xpo trāserūt illa oīa q in figura contingebat
 illis. **Hos itaq; flores et nos q iam facti fructu tene-**
 mus ptransisse videm. et dū adhuc florere vide-
 bantur trāsitū prouidebantur. **Un̄ dauid. Mane**
 inquit floreat et trāseat vespere decedit. **Vespere nā**
 qz idz tps plenitudie in quo misit deus filiū suū
 factū sub lege ipso dicēte. ecce noua facio oīa trāse-
 rūt et disparauerūt vetera. **Senū g' eraruit dū carna-**
 lis iudeozū plus ab oī pinguedine spūs vacuus
 lre sicce adhesit. **Et flos eius decedit.** dū glatio q
 habebat in lege remansit. regnūq; sacerdotū pro-
 pheta templū et oīm illorū magnaliū de quibus
 glari solebāt decor euauit. **Verbū aut dñi idz**
 tps. q est huius floris fructus manet. **tertium.**

¶ Ca. v. vñ qualiter ad vñgēz introiuit. Idē ibidem
Missus est ergo āgelus a deo ad **Comē scđā**
 vñgēz. a celso ad hūdem. a dño ad ancillam.
 a creatore ad creaturā. ad vñgēz carne et mēte. vñgēz
 professione. vñgēz qualē describit aptus corpē et spūs
 scās. nec nouiter nec fortuitu iuētā. sed a senilo e-
 lectā. ab altissimo p̄cognitā ac sibi p̄paratā. ab āgel

conseruatā a p̄ribus p̄signatā a p̄phetis p̄missam
In ibidē omelia tertia Ingressus g^o est ad eā s̄z āgel^o
ad mariā **Q**uo ingressus: p̄uto q̄m in secretariū pudē
a cubilis ubi fortassis illa clausa sup se hostio patē
siū orabat in abscondito **D**olet nimirū angeli astre
orātibus et in eis delatū quos uidet ī orōe leuare pu
ras man^o gaudent se offerre holocaustū s̄cē deuocōe
diuino cōspertū in odore suauitatis **M**arie igitur
orōes quātū ī cōsp̄ū altissimi placuerūt āgelus in
dicauit q̄ ad eā ingressus ipsam cū tāta reuerētia
salutauit **N**ec fuit illi difficile p̄ ostiū clausū ad ab
dita v̄ginis penetrare cui utiq̄ ex natūe sue subtili
tati q̄ libz eque corpus quācūq̄libet solidū uel spissū
p̄uū est ac penetrabile **N**on est ergo suspiciōdū q̄
ap̄tū tuētū v̄ginis hostiolū cui nimirū erat ī propo
sito frequentas hoīm fugē colloq̄a vitāe ne uel orā
tio silenāū p̄turbātur uel cōtinētis castitas rep̄ta
retur **C**lauserat igit^r illa hora siū sup se h̄itaculū
sed hoīb^o nō angelis **O**diū cluniacensis **V**ginia
lē quippe v̄cādiā solitudo decet et uirginalis pudō
ris secretū est **T**ali fruebatur maria xpm paritū
Quis fuit solus natus est inier mortuos liber sic
istius ex qua natus est est m̄ris pudor solus p̄manū
integer **C**aplin xii^m **D**e mutatione noīs eue
in eius saluatione **B**ernardus ubi supra omē sc̄d̄

Surgite nūc matres et filie aurite oēs qui p̄p̄
eua et ex eua p̄tūminū et p̄tūritis cū tristi
tia adite v̄ginale thalamū. ingredimini si potestis
sororis n̄re pudicū subiacū **E**te etenū deus mittū
ad v̄gīez angelus affatur mariā **A**pponite aiam
parieti auscultate q̄d nūciat eisi forte audiatū v̄

cōsolamini **L**etae p̄ adam. s̄ tu magis o eua n̄ er
 ulta q̄ sicut om̄ putes. sic om̄ fuistis p̄ptores et q̄
 felicius est p̄uus p̄ptores q̄ putes **A**mbro inq̄ con
 solamini sup filia et tali filia s̄ amplius illa de qua
 malū illud ortū habuit au' opprobriū ~~net habet~~
~~uē i oēs mulieres p̄t̄ sit~~ **I**ustat n̄q̄z tempus q̄
 iā tollatur oppbrū. nec habet vir quid iā aufertur
 aduersus feiaz qui dū imprudēt se accusare conāe
 tur illā crudeliter accusare nō auctabatur dicens
Mulier quā dediti m̄ deus dedit m̄ de ligno et cōme
 di **P**ropt̄a curte eua ad maria. curte mat̄ ad filiā
 filia pro m̄re respondeat **I**pā m̄ris oppbrū aufeāt.
 ipā p̄i pro matre satisfaciāt qm̄ eae si vir cecidit
 p̄r feiaz. iā nō eriḡ i p̄ feiaz **I**dē in sermōe de a
 sup̄cōe **E**cce maria tā officiosissime salutatur ut iā
 i regali solio sup oēs celestū ordines legionū ex
 altata eā temere videatur et paulo minus feiaz
 adorare qui solebat hatten' equimur ab hoībus
 adorari **A**ugustinus ubi supra **I**ta p̄ dñi matre mor
 futū prior salutatur et orandū patris alta de sede
 fusū n̄q̄at arrā tribuit matrimoniū scribit **I**dē
 i alio **S**alutat puellam viri salutacōis ignoram
Idē eodē **A**ue inquit grā plena et euacuata est cal
 pa **M**aledictio eue mutatur in b̄ndicōne marie **I**pā
 quippe m̄ generis n̄rā penā mūdo tulit. gēit̄y vō
 dñi dñi nostri mūdo salutē attulit **A**uctrix p̄t̄ eua
 mēti maria. **E**ua occidendo obfuit. maria viuifica
 do profuit **O**bediēcia pro iobediēcia mutatur. fides
 pro perfidia cōpensatur **S**am̄ vicesim̄ de gr̄e illi
Aue inquit grā plena **T**alibus plenitudine
 dērebat v̄ḡez obp̄gnorāi muncibus ut esset

grā plena q̄ celis glaz dedit. tenuis deū patē q̄ re-
dit. gētibus fidē uicis fide finē uite ordinē moribus
disciplinā. Et hū plena q̄ ceteris quidē per partē
prestatur maie uero se simul infudit plenitudo grā
tota. Descendit quippe sicut pluuia i uellus et sicut
stilladia sup̄ terrā stillācia. **P**lane celestis yber elap-
su placido uirgineū uellus infudit et toto diuinitatis
undā tamen se cōtulit. **A**t deū p̄ aruas partibulū exp-
sum oībus terris pluuia salutis infudit et huānis
mētibus stilladia grē prestint. **V**ere ḡ plena p̄ quā
largo s̄c̄ spūs r̄mbre sup̄fusa est oīs creatura. **B**er-
nardus ubi supra omelia tertia. **L**egim⁹ stephanū
plenū grā et aplos spūs s̄c̄ repletos sed lōge distat
a **M**aria. **N**oquin nec in illo corporaliter hūtauit
diuinitatis plenitudo nec illi cōceperūt de spūs s̄c̄o. **I**dem
in quodā sermone. **B**ene quoz maria dicit grā plena
q̄ deo et angelis et hoībus gūta. **D**eo p̄ hūilitatē an-
gelis p̄ uigītatē hoībus p̄ fecunditatē. **I**dem. **O** plena
grārum nō solū puero abeabe s̄ et camelis potū tra-
buas desup̄ effluentē ydria tua q̄ tu es uē puella pre-
electa et altissimi filio p̄parata. **O**fferuntur inquit u-
gines regi s̄ post eā. **N**ā primatū ip̄ sola sibi vendicat.
Idem. **F**elices itaq̄ qui cū regina nrā de p̄iudēgio u-
gītatis glāntur. sed a me perit ista uītus. cōputru-
it ut iumentū in uentre meo. **N**ūq̄ ideo nō est gō de ydria
tua possū bibē? **N**ūq̄ in sola uigītate plenitudo grē
cōsistit? **P**uellā angelus dicit quā dñs filio dñi sui
p̄parauit. **B**ibit ille de ydria tua delctatus uītute sibi cog-
nata. **S**ed nūq̄ etiā iumentis potū tribues? **U**tq̄ bibit
angelus gūru nō cognoscat. **B**ibāt et iumenta q̄
de hūilitate singlāter glāris. **B**ibāt etiā architi

clinus qz tres metretas ydria tua cōmet **P**ater enī
 qui est p̄ncipiū trinitatis uire uocatur archiridinus
 Terna uō metreta kaiditas ea de qua bibit ip̄e pater
 vñ uolens angelus feciditate tuā cōmēdie dicit **D**ñs
 et te nascetur s̄m uocabitur filius dñi **A**si dicit **C**um
 uolo solo tibi uis est ista gratio **C**aplin xxi de cōtubet
 mo dei cū uirgine **P**etrus ep̄us ubi supra

Dominus teū Qui nō ad te uenit uisitandi stu
 dio sed in te nouo illabitur nascendi sacramento
Aug^o ubi supra **T**erz g^o dñs i corde. teū i ventre teū
 i auxilio **G**ratulare ergo bñā uirgō ip̄o de celo i uent^o suo
 tuo de sinu p̄ris dedigitur in uerū descendē miris. **D**ñs
 inquit teū **B**ernardus ubi supra omelia **f**ca^o tua
 Quid g^o mirū si grā plena erat cū qua dñs erat.
 hoc poaus mirādū est qz ab āgelo iudicū ē esse eam
 uirgine qui āgelū ip̄s ad uirginē miserat **I**ta ne uelo
 cor angelo deus fuit quē festinatē ad terris ceterior
 ip̄e puenit. **U**tiqz nā cū esset rex in attributu suo. nū
 dus uirgō. odore suū dedit et ascendit i cōspicū eius
 fumus aromati illius. et iueit grūz corā oculis dñi
 clamantibus arāstantibus **Q**ue est ista que ascendit
 p̄ desertū sicut uirgula fumi et aromantibus. **D**icit
 qz rex egrediens de loco suo exultauit ut gignas
 ad currendā uia **E**t licet a signo egressio eius nimio
 puolās desiderio nūcū suū p̄ueit ad uirgōz quam
 amauerat quā sibi elegerat cū^o de uirgō cōp̄uerat
 quē a longe uenientē prospiciēs aut ecclā gratulās
 et exultans. **E**cce iste uenit saliens i mōtibz tuā
 saliens colles **N**eitoqz rex de uirgō uirgō cōp̄uerat q̄
 nimitū obseruauit quidqz a p̄re suo dauid loq̄e
 cū p̄renonita fuerat dicere sibi **A**udi filia uicta

Audiuit enim et credidit vidit et intellexit carnem suam
relinquere ad obitum et cor suum ad disciplinam nec plin
suum augere proles successione nec dominum patris sui carnem
heredem relinquere. Sed quidam horum in populo quodam de
paterna domo verum terrenarum habere potuisset affe
stiora reputavit. ut ipsum lucrifacere nec eam inten
tio fefellit cum et ipsum sibi filium vendidit. Petrus
episcopus ubi supra. **Domine inquit tecum.** Cum virgine inquit
erat qui ad virginem miserunt. pressit nuncium suum deus. **S**
a deo non recessit nuncius. Tenei siquidem angustia loci
non potest qui totus ubique est. sine quo nichil est.
Bernardus ubi supra. **Augustinus** sic explicat ubique totus
per suam simplicem substantiam. Aliter tamen est in rationa
bilibus creaturis quod in ceteris. et ipsam aliter in bonis
quod in malis per efficaciam. **U**bi videtur quod capi potest per con
mutes. scilicet a bonis tamen capitur etiam per amorem. **S**ic ergo
est in solis bonis ut etiam sit cum ipsis per concordiam volun
tatis. **P**er licet cum omnibus sanctis ita sit. specialiter tamen
cum maria cum qua ubique tanta consensus fuit et. ut illi
non solum voluntate sed etiam carne sibi coniungeret ac de sua
virginisque substantia unum christum efficeret. uel potius unus christus
fieret qui totus deus totus virginis unus utriusque filius
esset. **Domine inquit tecum.** Non solum filius quem carne
induit sed etiam spiritus sanctus de quo concipitur et ipse pater
qui genuit quem concipitur. **P**ater inquit tecum qui filium
suum facit et tuum. **F**ilius tecum qui ad condendum in te
mirabile sacramentum mirum modo et sibi referat genu
tale seaverit et tibi seruat integrum virginale signa
culum. **E**piscopus factus tecum qui cum patre et filio tuum factus
erat uterum. **C**apitulum xxxiii de benedictione virginis
et factum de Augustino ubi supra

Benedicta tu in mulieribus q̄ vitā paries viris et
 mulieribus **Petrus** ep̄us ubi supra **ubi supra** **Reverē**
 t̄ mulieribus benedicta q̄ in quibus eua maledicta punie
 bat visca in illis nūc gaudet. **hōzatur** suscipitur ma
 ria benedicta **Et facta est** v̄e nūc m̄r vivēcū per gr̄as
 q̄ prius erat m̄r mortēcū p̄ naturā **Glosa sup̄ lucā**
Benedicta ergo inquit tu in mulieribus q̄z p̄re mulierib⁹
 et q̄ v̄gitate vovisti sine p̄p̄lo mulieribus cōditōis
 et q̄ v̄go nūc **es** eris et q̄ d̄m genēcōis **Bernardus**
 ubi supra **Benedicta** inq̄ tu in mulieribus que generale
 mulierū maledictōe: evasisti et singularē consecuta
 es benedictōe: vt nec sterile maneas nec cū dolore par
 rias **Quia** quidē nātās et iugū p̄p̄as sup̄ oēs filias
 eue **Nā** et si parvūt cruciātur si nō parvunt male
 diāctur **Quid** inter hec facies v̄go q̄ ista legis? **Nich**
 inquit pro nūmo est q̄ hōibus displicet dū me possū
 v̄giz: castā exhibē x̄p̄o **Quis** o p̄vidēs et devota v̄go
 te dōat v̄ginitatē placē d̄o? **Que** lex q̄ pagina
 veteris testamētī vel p̄cepit vel cōsilit i carne
 nō carnaliter vivē et angelicā in terris vitā ducere.
De v̄ginitate aut aptus p̄ceptū d̄m nō habeo cōsiliū
 aut? **Tu** v̄o nō d̄cā p̄ceptū sed nec cōsiliū hūst
 nec exemplū nisi q̄ initio te dōcēbat d̄ oīb⁹ et ser
 mo d̄i vivēs et efficac̄ ante tibi factus in gr̄ q̄ si
 lus tuus prius instruxit mentē q̄ indueret carnē
Ip̄er v̄go sinū p̄parā v̄terū qm̄ eae factus est tibi
 magna qui potens est in t̄m vt pro maledictōne
 ist̄ beatā te dicat d̄s genēcōis **Nec** suspectam
 habebis fecūditatē q̄ nō aufert integritatē. **Conap**
 es quidē s̄ sine culpa gravida eris s̄ nō gravata
 paries s̄ nō cū tristitia **Nescies** virū et gignēs filiū

Illius eris m^r au^s deus est p^r filius p^rne caritatis
erit corona tue castitatis Aspice p^rmi cordis erit fiet
uteri v^rginalis. Deu deniq; panes et de deo coaptes

Ca^m v^rg^ris ad angelu affatu Aug⁹ vbi supra

Deniq; post illius bndictiois p^rlagiu terretur vgo
v^rit siquidē angelus in spene bladus in bello fortis
in habitu metis sermone terribilis huāna p^rferens
diuina repromittens v^r et v^rg^res quā leuiter sollicita
uit visu turbauit auditu et quā missi p^ricia parū
mouerat toto pondē coassit nutrentis auctas Quā
uis enī motu blando affectu pio v^rg^res sibi deus i
matre famulā sibi deus verteret i parēte viscera
tū eius turbata sūt quā q^r tremefā condicio cū et
conditor deus quē tota creatura nō capit totū intra
pectus huānū se recipit et cōdidit Idem Na eā
ut vidit angelū mens eius s^rz v^rg^ris tremuit et ob
stupuit In eius ingressu diuinitatis ingressū sensu
Templū huāni corpis turbabat tarnalis angus
tie mouebāur cū in pectore v^rg^ris tota dei magni
nido cōderetur Ipe nimirū l^ries ex utero mulieris
resupsit q^r v^rg^res ex v^riti corpe foriat Ambrrosius
sup lucā li 4. Trepidae v^rg^ris est et ad oēs v^rg^ris
ingressus pauere omīs cor affatus vereri. discat q^r
mulieris positū pudoris imitari. Discat v^rgo verbor
vitae lasauā. Naia eā angelū verebatur sala
tacōz Theromus ad oceanū Naia i penetrā
libus angelus solā nō cū agapeta loquētē tucit et
illa virilem t^ruuitū formidauit. Tu q^r es malicie
fornar quid a viro salutari frequētius desideras
Bernardus vbi supra. Solent v^rg^res q^r v^r v^rg^res s^r

Domicili^{is}

semp esse paucide et ut timenda taceant eam tuta
 p̄tmesare facientes se thesaurū p̄ciosū in uasis sic
 tilibus portare et nimis arduū esse celibe in carne
 uitā agere. Proū q̄d nouū q̄d subitū fuerit ortū
 suspectas h̄nt in insidias totū q̄d tū se estimāt ma
 chinatū. Paro maria turbata est in sermone ange
li h̄ nō p̄turbata. Turbatū sum in quid d̄uid et nō
 sum locutus. H̄ cogitauit dies antiquos et ānos et nōs
in mēte habū. H̄t ergo māia turbata est et nō est
 locuta. H̄ cogitabat qualis esset illa saluatio Petri
ep̄us ubi supra. Cito nāq; responde facultatis est
 huāne. Cogitāe uō p̄ndens est maximū et iudiciū p̄
maturū. Bernardus ubi supra. U ergo turbata est
 uerecūdie fuit uirginalis q̄ nō p̄turbata fortitudinis
 q̄ t̄uit et cogitauit p̄uidēcie. Dachat nēpe uirgo pau
 dens q̄ frequenter angelus sathane se in angelū
 lucas t̄āffigurat. H̄ q̄ simplex et hūilis erat nichil
tale de s̄o angelo p̄uenis estimabat et ideo qualis
esset ista saluatio cogitabat. Idem in sermone de
assūp̄cōe. Primū indignā se angelica saluatioe
 reputabat et forsitan in mente talia meditādo
 uoluebat. U h̄c in q̄ uenit angelus d̄ni ad me. mei
Glosa sup̄ lucā. Elizabeth erubescat de culpa māia
 uerū de uerecūdia. In muliere nāq; modus pudoris
 adhibetur et in uirgine grā pudoris augetur.
Capitlm̄ xxiii. Qualiter angelus ab eā fugauit
metū. Bernardus sup̄ missus est omelia tertia
Angelus itaq; māriā uirgīez intuens et varias
 eā fecū uolue cogitationēs facillime dephen
 dens pauidā consolatur dubiā cōfirmat eā q̄ fami
 liariter ex nōie uocans benigne psuadet ne timeat
Petrus ep̄us ubi supra. Dū enī ad totā diuinitatis

glam in se portada exhortatur ne tanto pondere
fabrice celestis in ea subtilis nri corpus harena
succubat et totius huani gnus fructu portatura
tenuis uiga frangatur. metu fugans ea consolatur
dicens **Ne timeas maria** ecce autē causam digni-
tas uirginis et noie nūciatur. **Maria** siquidem elabo-
te dnā nūciatur. **Vocat** igitur angelus eā dñs
ut dnatoris gētricē. **Ac** si dicat **Trepiditatem**
deserat seruitutis quā uocari dnāz fiat et impat-
auctas ipā sui germinis. **Aug^o ubi supra** **Ne ergo**
inquit terreatis a cōspā nō me dñi mei nā est
cōceptiois tue mīster adueni nō ut uigilate amil-
teres interueni. **Petrus epō ubi supra** **Ergo** ne
timeas inquit maria. **Quare?** Quia tu uisisti gnū
apud deū. **Timet** siquidem nō q̄ inuenit hā pdit.
Inuenit autē maria cōcipiendo in se supni germinis
grāz q̄ et pariendo nō pdidit insignia uirginitatis.
Quid g^o timet que seruitutem concepit per uā gaudia
parit seadorū. **Timor** nō est ubi diuinū est uesp-
cū nō huānū ubi est cōsca virtutis nō pudoris.
Quid timet maria que suscipit eā que timet oīa.
Quid timet cui iudex est causa assertor integritas
testis innocētia. **Bernardus ubi supra** **Ne ergo** ti-
meas maria nec mireris q̄ angelus ad te uenit nā
et maior angelo uat. **Ne** mireris angelū dnāi nā
et dñs angeli teū. **Postremo** quid i angelū uideat
cū iā p angelū uiuas. **Quid** ni saluet sōrū tuē
et domestica dēi. **Idem sup** missus omelia tertia
Hic ergo maria ne timueris nichil hic doli uel
fallacie nullas hic insidias suspiceris. **Nō** sum
homo s̄ spūs nec sathane s̄ dei angelus. **O** si scia

grā tua hūilitas altissimo placeat Quāta te apud
p̄m̄ sublimitas maneat angelico te indignā nec
alloquio nec obsequio iudicares Capitulum xv Quā-
litur eadē v̄go inuenit grāz apud mūdū deū

U quid enī o v̄go indebitū tibi dixeris grāz ange-
lorū que inuenisti grāz apud deū. Inuenisti enī
qd̄ quebas o v̄go māia Inuenisti qd̄ inuenire potuēit
ante te nemo videlicet grāz apud deū Quā grāz: dei
et h̄m̄ pacē mortis destructioēz vite reparatioēz Idem
in sermone de natiuitate br̄e māie. Iane fons vite
est ip̄s fons inq̄ indeficēs Qui inuisam it̄ t̄gat
paradisi eius p̄ flūs impetus l̄t̄ificat cit̄tatem dei
Et ip̄a quidē emanauit se plenitudo vt satisfactio
nobis fieret et redemptio Deriuatus est fons vsq̄ ad
nos. p̄ descendit illa celestis vena paque ductum
non tū fontis copā exhibens sed stilladia gr̄e cor-
dibus n̄is auentibus infundens alij quidē plus
et alij min⁹ Plus aquidē aq̄ ductus vt ceteri de ple-
nitudine sed non plenitudoēz ipsam accipiāt Que
ductus est māia cui don̄ est Quē māia grā plena it̄
hec nimirū plenitudoēz fontis de corde p̄is accepit
et nobis illū nō pro ut est s̄ pro ut capere potuimus
edidit An v̄o inueniri potuisse n̄iamur v̄n̄ talis
ac tantus aque ductus fieret Māia viz cui⁹ nimirū
sumitas ad instar sale quā vidit iacob tangere
celos p̄mo et trāscendē illūq̄ mūdissimū aquarū q̄
sup̄ celos sūt fontē attigē posset. Propt̄ea siquidē
humano generi tāto ope fluentia gr̄e defuerat q̄
nec dū aque ductus iste tam desiderabilis intercederet
Nec miraberis et spectatū diuicius si recordens q̄
annus in arche fabricata laborauit noe vir in flūs

in qua pauca idz octo aie salue facte sūt et hoc ad
modum tempus. Sed quō hic in aqueductus fontē illū au-
git tā sublimē. Quō putas nisi uehemētia desca-
ri feruore deuocōis puritate orōis. Orō quippe
iusti penetrat celos. Et quis iustus si nō māia iustitiae
de qua sol iste iustitiae nobis est orōis. Quō ergo nū-
seruātē illā attingit et accessam nō pulsando petendo
mendo. Deniqz et qd̄ q̄rebat inuenit qz gr̄iaz apud
deū obinuit. Nec sola celos maria penetrat
orōe s; etiā in corruptione sicut sapiens ait. Erat
cū spōsa s̄ra cū sp̄aliter dūcē cōueniret. In celo ē
conuersatio nr̄a. Pr̄a inq; corpe et sp̄u. Ne quid foris
tam dubites sup̄ hoc aqueductu quin et valde subli-
mus eet et integerimus p̄maneret. Nō enī erat fa-
tua v̄go au nō solū erat oleū s; olei in vase reple-
ta plenitudo. Variaciones in corde suo māia de-
posuit cōuersatiōe p̄ter et orōe sicut iā diximus
ascendens. Deniqz in montana cū festinatōe abiit.
Elizabeth salutata in eius m̄sterio quasi mēstribus
tribus hūiliter stetit. Tertius hic fuit hic v̄ginē
assensus ut difficile rūperet. triplex funiadus.
feruebat siquidē in querēda gr̄a caritas splēde-
bat in cune v̄gitas et in obsequio eminebat
hūilitas. Merito p̄inde cōtor ille diuinus in eius
admiratiōe p̄anebat. Que est ista que ascendit. Pla-
ne sup̄ hostes ascendit et ip̄os etiā angelos tr̄seduit.
Nimirū supra āgelos aquā viuā necesse est hau-
riat quā hōibus refundat. Ca. xiiii q. eadē v̄go
repleta toti mūdo refudit gr̄e beneficia. Petr̄
Truenisti q̄ inquit gr̄iaz. Cep̄s ubi supra
apud deū. Etā putas inuenit gr̄iaz. Quātā v̄go

superius dixerat videlicet plenā. Et sic plena p quam
 imbre largo totā infunderet creaturā. **Theronimus** **Hec**
 est enī grā q̄ dedit glāz celis deū terris fidē gentibus
 uicis finē. **Vite** ordies moribus disciplinā. **Hanc** de
 nilit angelus grāz accepit uigo salutē scelis redditurā.
Bernardus ubi supra. **Inuisti** aut āgelus grāz. **sed**
 quid. **plena** est grā et grāciā adhuc inuicuit. **Digna**
 prorsus inuenire qd̄ querit. **au** ppā nō sufficit pleni
 tudō nec suo p̄t esse contenta bono. **had** salutē inuier
 sitatis supfluentā pent. **unde** et postmodū audire me
 ruit. **Dps** sc̄o supueniet in te. **et** precosū illud balsa
 mū tanta tibi copia tāta qz̄ t̄fluet plenitudie ut copi
 osissime effluat. **vsqz̄**. **Uaus** igitur inuemin
 fies quāto deuocōis afftū mariā a nobis honorari
 uoluerit. **qui** totius boni plenitudiez in ea posuit
 ut p̄n̄ si quid in nobis est. **spei** si qd̄ grē uel salutis
 ab ea nouerimus redundare. **que** ascendit affluens
 delias. **Ortus** plane deliaarū que nō solū afflaue
 rit. **ueniens** s̄ enā p̄flauerit. **supueniens** auster
 ille diuinus ut undiqz̄ fluant et effluant aromata
 illius. **Totis** ḡ medullis cordiū et uotis uibus uene
 remur mariā. **qz̄** sic est uolūtas eius qui totū nos
 h̄re uoluit per illā. **Ipā** est apud deū aduocata n̄rā
 que nō p̄t sustinē repulsam qm̄ apud deū inuicē grāz
Prudens quippe uigo nō sapiām ut salomon non
 diuicias non hōres q̄rebat. **s̄** grāz req̄rebat. **Sola**
 grā nimirū est qua saluamur. **sola** grā indigenus
 quid alia cōcipiamus. **Queramus** igitur grāz
 s̄ p̄ inuēricē grē mariā. **qz̄** qd̄ q̄rit inuenit. **ac** sem
 per inueniet. **et** frustū nō ualeat. **Quādam** q̄nqz̄ ḡ
 niam sed apud deū. **Nā** apud hōies fallax grā. **Ceterū**

quidam illud est quod offerre paras deo maie comen-
dare memento ut eadem ad gratiam largire gratia red-
at quo infuit alneo Neque enim impotens erat deus
et sine hoc aqueductu gratiam prout vellet infunde-
sed tibi vehiculum voluit prouide quod forte manus tue
plene sunt sanguine vel muneibus infecte Itaque mo-
dum quod offerre desideras gratissimus illis et omnia accep-
tione dignissimus matris manibus offerenda tradere si-
non vis repulsam sustine **Capitulum xxviii de pre-
tatione filii ex virgine nascitur** **Petrus eps ubi supra**

Hec nimirum dicens et angelus ipse miratur aut ca-
tam ferat aut oes homines gratiam meminisse per-
ferat. **Prout totum deum intra vigiles angustias ve-
re cum tota simul creatura probatur angustia existit**
Hinc est quod remoratur quod uigiles demito suo vocat de-
gum compellat longa trepidatione deponit nec sine metu
metu audientis disautit. **Bernardus ubi supra**
omelia tertia. **Hec est inquit o uirgo gratia quam uniuersis**
ti apud deum et hoc tibi signum. **Petrus eps ubi supra**
Ere concipies in utero et paries filium Ere concipies
in utero quod nescio nescit non habet cordis natura non
admittit. **Quis enim ad fructum ante puenit quam terre**
laborem ac sudorem sentiat. **Quis ante poma capit**
quam sue plantae industria impendat. **Quis preter**
uia ad mansiones perueniat. **Quis preter naturam**
inaximentum nature suscipit. **Beata et uirgo barta maria**
quam preter generandi curas preter materna fastidia
tantam ad gloriam geminis puenit. **Beata que diuini**
pignus uotis corporis exterius nescitibus in suo
pectore suscepit atque seruauit. **Beata que quod super angelos**
deferente suscepit soli sue menti comisit et a redidit.

Itaque negotium celeste sic geritur intra domum virginis ut
 ipsa domus scripta non sentiat manibus claustris. **Idem**
Ecce inquit concipies in utero et paries. ut conceptus sit
 veritas non figura plus pietas non ymago sicut verus
 deus natus est de deo vero. In ortu siquidem christi fides
 humani corporis in uera sublata est non natura nec est ae-
 terna delata sed culpa dampnata. Est igitur heresis que
 christi aereum corpus assumpsisse dicit nec habuisse carnem
 sed homines simulasse confingit. **Idem** Concipies inquit
 et paries filium non dixit tui nec tibi quod secundum illud uota-
 bitur filius dei. O igitur uirgo maria te matrem pres-
 titit gratia non natura. Genitricem te dixit uoluit pietas
 quam sinebat integritas. In tuo conceptu creuit pudor
 aucta est castitas solidata uirginitas tibi quod non modo salua
 dia uerum etiam aucta nihil quod minuta. Ex te incipit auctor
 tuus et te origo tua oritur. In tuo germine est genitor
 tuus. In tua carne deus tuus. Ipse lucem mundi per te cap-
 tui. qui lucem mundo dedit. Monita ergo per angelum ne presumas
 hunc uocare filium tuum sed inquit ut genueris uota salua-
 toris id est ihesum quod uirginitas non sibi parit filium sed parit
 proprius auctoris et integritas suam gestat dominum non alium.

Capitulum xxvii de predicatione nominis pueri
Hoc est ergo quod subiungit ab angelo et uocabis non
 deus ihesum. **Ihs** graece **ioher** latine **saluator**
 latine dicitur. **Merito** ergo uirginis salua sunt omnia que ge-
 nuit omni saluatore. In hoc nomine tota diuinitas adoretur
 et ut ait apostolus in nomine ihesu omne genu celestium terrestrium
 et infernarum curuatur. **Hoc** denique nomen est quod ceas uisus
 furdis auditum claudis gressum sermonem mutis uita mor-
 tuis dedit totaque dyaboli potestate de obsessis corporibus uisus
 huius nominis effugauit. **Bernardus** ubi supra. **Quique**

calis inquit nomē eius ih̄m. quē enī saluū faciet pplm suū
a pat̄is eorū. Duos legimus ih̄s in huius tipo p̄cessisse et
ambos pplis **ih̄s** p̄cessisse quorū unus de babilone
pplm suū eduxit alter suū in terrā promissionis intro-
dixit neuter autē a pat̄is saluauit. **Iste** bonū dies
et a pat̄is saluat pplm suū et introducit in terram
uiuētū. **Hic** erit magnus et filius altissimi vocabit̄ur.
Solane magnus autē magnitudinis nō est finis. **Cū**
enī magnus sicut deus noster. **Altissim⁹** nāq; pater
p̄ius om̄is sic nō tū uel equalē sibi condē creaturam
uel mequalem sibi gignē filiū potuit. **fecit** igitur
angelū magnū s; nō altissimū. **Solū** autē unigenitū
q; nō fecit s; genuit ip̄m sibi p̄ oīa cōpari nec rapi-
nā estimat nec turpā. **Hic** quē dicitur hic erit magn⁹
et nō potius est; n̄ forte q; magnus deus semp̄ erat et
tēpore magnus homo magnus doctor magnus pplis
ta futurus erat. **Et** tu quē o uirgo paries ac nutries p̄-
uulū. sed uidens parū cogita magnū q; magnū
tauit eū dñs i consp̄u regū ita ut om̄s gentes et re-
ges adorent eū. **Magnificet** ḡ dñm et aīa tua q; hū-
erit magnus et faciet tibi magna. **Magnificetur**
et a nobis magnus dñs quos ut faciet magnos fr̄es
est puulus. **Studeam⁹** et officia sicut puulus iste di-
tamus ab ip̄o q; mitis est et hūlis corde. **Et** filius
inquit altissimi vocabitur. **Petrus** ep̄us ubi sap̄ia
Unde q; uirgo cōcepit nō terrenū sed celeste germen
esse conuictur. **uirgo** quidē pepit sed deus filiū
suscepit. **Dequitur**. **Et** dabit ei dñs deus sedē dñi
p̄ris eius. **Hinc** hērens pfidie sue nebulas inuenit
hinc sibi materiā erroris fingit. **Ete** inquit non
ego dico sed āgelus. quia dabit illi dñs deus. **Rūp̄**

maior est: quia dicit quod accipit: Sed qui accipit anquam ac-
cipet non habuit. Nos autem hoc audiamus ut si deus non
ut perfidi quod illis erroris est occasio nobis argumentum
sit fides. Dabit inquit dominus illi. Quis cui? Vtque dominus hoc
diuinitas carni. Item audi dicentem quod deus erit in christo
numquam recedens sibi. Hic ergo deus qui erit in christo
regnum sibi dabit in christo suscepto quod corpori conferretur
quod semper sua diuinitate possederit. Itaque quoniam accipit
filius inueniatur. Capitulum tertium. Qualiter uirgo inquit
fuit modum concipiendi. Idem.

duas dicitur
aut dicitur filius
dei

Dicit autem maria ad angelum. Quomodo fiet istud? Ecce
et maria interrogauit. Cur ergo zacharias quid
practator pena inuenit? Quia peccatorum cognitor
non uerbo sed cordi prouidet. Nec quid dixerit quisque se
quod senserit indicauit. Fuit enim interrogatum diffusis
causis spes permissa. Hec contra naturam credidit ille pro
natura dubitauit. Hec integre reordines querit ille quod
deus iubet fieri non posse prescribit. Ille implentibus
exemplis ad fidem non accedit. Hec ad fidem sine excepto
precurrit. Hec miratur de partu uirginali. Ille de
conceptu dispicit coniugali. Merito igitur hec loquitur
deum quod suum cognoscat et confiteatur in corpore. Ille uero
tacet donec iohannem quod negabat conuictus pro reddat
habet ex corpore. Augustinus in sermone de annuntiatione. Quomodo
inquit fiet istud ut et uirgo grauesata iudico et imu-
nis sim a marito quoniam penitus uirum non cognosco.
Responsata namque sunt homini iusto si illum non cognouero
unde erit quod gualio? Si fieri potest ut concipiam intacta
generem clausa in dicta modum et partum inuoues
animam meam. Sibus enim modis exupto ego deo meo ut
habeam prolem et non perdam pudorem. Item ubi supra.

omelia quarta. Primo quidem ad vocem angeli prudenter
tacuit virgo. Nam adhuc dubia cogitabat qualis esset illa
salutatio malens humiliter non respondere quod quod nesciret
loqui tenere. Jam vero confortata et bene premeditata
angelo quidem foris loquente sed deo intus persuadente
fide scilicet depellente timore et leticia verecundia aut
ad angelum. Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. Non
dubitat de facto sed modum requirit et ordinem. Non enim
querit an fiet sed quomodo. Et si diceret etiam dominus consuevit
testis ancille sue votum esse virum non cognoscere. Sicut quod
lege quo ordine sibi placebit ut istud fiat. Si me
inquit oportuerit frange votum ut tale parum filium
et gaudeo de filio et doleo de proposito fiat in vo-
luntas eius. In autem virgo concepta virgo parum
quod virgo si ei placuerit impossibile non erit. Tunc scilicet
vere quod respicit humilitate ancille sue. Ambrosius
sup lucam li. ii. Non itaque de effectu dubitavit sed quali-
tate effectus inquisivit. Legebat enim quod virgo generaret
sed non quomodo generaret. Non ergo fide rennuuit non officium
reusavit sed accommodavit affectum et prospexit obsequium
quoniam Bernardus in sermone de assumptione. Hoc autem
inviolabile propositum fundamentum esse probavit quod
angelo promittenti tam constanter respondit. Quomodo fiet
istud? Forstassen idcirco promittens turbata est in
sermone illius quod benedicta se in mulieribus gaudeat
quod nimirum in virginibus benedicta se optabat et ex hoc
quidem cogitabat qualis esset salutatio illa que tam
videtur esse suspensa. Vbi vero in filii promissione
manifestum videbat virginis pericula imminere non
potuit ultra dissimulare quoniam dicit. Quomodo fiet istud
quoniam virum non cognosco. Merito proinde et illa benedictio

hęc meruit. et istā nō amisit. ut lōge gloriosior fiet
 et ex fecūditate vīgitas et ex vīgitate fecūditas. Mag-
 nū siquē est esse vīgēz s; lōge āplius per oēm modū
 esse vīgēz matre. **Capitulum xxx. m. de inſione angeli**
 ſup modo cōcipiendi. **Idē ſup miſſus eſt ubi ſupra**

Ut ergo mania modū et ordies cōceptōis que ſunt
 Angelus ei reſpondit. **ſpūs ſc̄s ſup ueniet in te**
 et **ūnus altiffimū**. Sed quō dicitur hoc ei iā grā plena?
 Nūquid grā replēi poterat et nūdū hęc ſpūs ſc̄m cū
 ipē ſit dator grāi? Cur igitur āgelus reſpōndit eam
 tūc adhuc nouiter ſup uenitū. An fortassis idē
 nō dicit ſimpli veniet ſ; ſup ueniet. q; prius quidē
 in ea fuit p multa grāz. et nūc ſup uenturus nūcia?
 ppter habundantiōris grā plenitudinē quā effuſurus
 erat ſup illā. **Ac uero que iā plena erat illud āpli**
 quō capere poterat. **An prior quidē eius grā tūc re-**
 pleuerat mētē ſequēs uō debebat etiā p fundē uen-
 tū. ut plenitudo deitatis q̄an̄ i illa ſicut et in multis
 ſc̄ōrū ſpūaliter inhabitabat in ipā etiā ſicut i nullo
 ſc̄ōrū corpūaliter inhabitatē t̄cipiat. **Reda ſup lucam.**
ſpūs itaq; ſc̄s in vīgēz ſup uenit qui et mētē eius ab
 ſi ſorde uiaorū emūdauit et t̄c̄o uero uēptōris
 corpus opa cōe ſua ſine uirili ſemīe de ipi uirgine
 carne creauit. **Bernardus In ſermōe de natiuitate br̄e**
 maie vīgis. **ſc̄s ſpūs inquit ſc̄s in te ſup ueniet id eſt.**
de ſup angelos et oēm creaturā i te ueniet. Ac ſi dicit
Ne me interroges q; ſup me eſt et nō potēs ad illud
ſc̄ā paululū cū p̄traſſeris eos uenies que diligit
aiā tua. Petrus ubi ſupra. ſc̄e dicit qm̄ uirum
nō cognoscat. due uirū mulier q̄nt. Quē tu i pa-

diso p̄didisti **R**edde mulier virū reddere dei depositū or-
nē natie p̄termittite creatoris ordieꝝ recognosce **M**u-
er te assumet et virū faciet qui te i p̄cipio fecit et
ex v̄ro assūpsit **N**e ḡo v̄m̄ q̄ras cesset opus hōis qm̄
ad opus reparatōis ars diuina suffiat **H**inc est qd̄
ip̄e venit ad te nec iā caro est ~~et qd̄ ex sp̄u sp̄o est~~
ad carnē sed sp̄s s̄c̄s sup̄ueniet int̄e **Q**uod enī ex ma-
ne natū est caro est et qd̄ ex sp̄u sp̄s est **D**us aut̄ sp̄s
est **T**erminius est in sermone de assūptōe **I**deo qui de
sp̄u nascatur sine cōtrouersia deus est **E**t hoc est p̄uide-
giū nō natē s̄ ḡre v̄ginis b̄t̄e & qua natus est ip̄e de-
us et homo **H**ic et ip̄a plus ē mētis nō natia q̄ v̄go
et homo **N**ā et si ceteræ v̄gines illā imitantur vsq̄
ad gabrielis obsequiū noue salutaris et cōceptū p̄-
deinde totū diuinū est qd̄ opatus est in ea sp̄s s̄c̄s
An̄te hoc ip̄m̄ sane v̄gis v̄terus q̄uis m̄ndus q̄uis im-
pollutus et s̄c̄s adhuc tū v̄litate hūilitatis erat in-
tus vt ita dicā ac silana cōdōssima suāq̄ coloris de
albata ad quā nū accessisset sp̄s s̄c̄s velis eadē lana
cū v̄siatur sanguine conchidij uel nutritis verticū
impurū versā est et quā sine vitu i mat̄e vt non
sit iā admodū qd̄ fuerat s̄ purpura v̄rissima ad m̄-
dumētū sumi regis diuinit̄ aptissime dedicata **I**ta
licet dudū v̄niuersis q̄ sub celo sunt v̄ginib̄ i n̄cō-
pabilis esset vt in se diuinitatis admixtionē salua
v̄nq̄q̄ natia deceter suscipere posset tū cū grā rep̄ta
cū sp̄u s̄c̄o p̄funditur cū v̄tute altissimi obumbrat̄
fit celsis sublimior fastigijs pulchrior s̄c̄itate glō-
sior meritorū p̄rogatiuis ita vt nullis iā vsibus
m̄aspanda nisi diuinis **C**apitulum xxv de v̄mbra
tione v̄tutis altissimi **A**ugustinus in sermōe de in-
nūtiade dūca

At 9° refert angelus modū cōceptōis q̄i verbo fieret saluatoris **Q** inquit maria uirgo dei desponsata dei dilecta dei filia dei sc̄ h̄c a me modum requaris quō uirgo paries et p̄ partū uirgo p̄maneat uel quō fiet in te qui fecit te **A**udi me et nō p̄turbabis in te **S**pūs sc̄s sup̄ueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi ita ut nec estū patiaris libidinis et mater sis creatoris **P**etr̄ eps ubi supra **H**arō quidē eam dei uirtus obūbrat ne portās deū fragilitas huāna succūbat **G**estus itaq; nr̄i corpis nesciat quā diuine uirtutis umbra protegit nec habitacōis mūdane senectū requirit quese suū splēdoris uelamētoseptā circūspiciat **B**ernard⁹ sup̄ nullus est ubi supra **D**icitur inq̄t altissimi obumbrabit tibi **Q**uip̄t capere inquit **Q**uis enī excepta fortassis illa q̄ hoc in se sola capere meruit intellā capere possit q̄liter ille splēdor inaccessibilis uirginis se uiscibus infudit et ut illa quidē inaccessibile ferre posset ad se accēdere porācula eiusdē corpis a se aīate cōtēperauit relique masse umbraculū fecit **E**t forte p̄ter uelamē sacramēti dictū est obumbrabit tibi q̄ q̄ sola p̄ se trinitas et cū sola uirgine uoluit ap̄ari soli datū est nosse cui soli datū est expiri **D**icatur ergo sp̄s sc̄s sup̄ueniet in te qui inq; sua potentia fecūdat bit te **E**t uirtus altissimi obumbrabit tibi hoc est illū modū quo de spūs sc̄o cōcipies dei uirtus et dei sapiā xps in suo secretissimo cōsilio sic obūbrādū cōteget et occūtabit ut sibi tñ notus habeatur et tibi **A**c si dicēt angelus uirgini **Q**uid a me requiris qd̄ in te inq; expiere: **P**aces itaq; sc̄as s̄ illo doctore quo et auctore **N**ō enī doceri p̄t nisi a donante nō p̄t addiscā n̄a suscipere

Glosa sup lucā Potest autē hīs verbis utriusq; natura sal
uatoris intelligi. qm̄ umbra solet et lumine et obiecto
corpe formari. Cū ḡo b̄tā v̄go tante maiestatis lumine
tape nō p̄t possē eo q̄ homo purus esset hūc altissimi
virtus obumbravit. dū ip̄a lux ī corporeā diuinitatis
in ea corpus hūanitatē suscepit ut eā pati possēt

Thōd̄ ubi supra Igitur angelorū quibus nata sic ad
nō tñ gr̄a maior. Nā et qm̄ ne corruerēt saluati sūt
gr̄a gratuita. Dicit autē p̄pheta Verbo dñi celi firmati
sūt r̄c. Et sp̄s dñi oīs virtus eorū cōstat v̄gīez. Glos
vrosam in qua sup̄uēit sp̄s s̄c̄s et deus totus ill ap
sus portatur ī utero nouē mēsi. p̄phora v̄tūcum
p̄uilegia p̄meruisse et gr̄as ab angelis collaudat
p̄cepisse. Unde et si mirabilis eorū v̄tus et firmitas
p̄uētatis mirabilior tñ ī māia est quā obumbravit
altissimi v̄tus ut ultra oēs v̄tūte angelicā sit qd̄ in ea
fān est. Ac p̄ hoc eā angelis exinde gr̄a maior p̄
tatur ab eo quē veneratur et adorāt sup̄ se xpm̄ dñm
regē suū et b̄tā v̄gīe natū. Caplin̄ xxii De salute
pueri nascaturū Petri eps̄ ubi supra

Ideo q; inquit et qd̄ nascatur ex te s̄m̄ vocabitur
filius. Nemo hoc s̄m̄ cōter accipiat. sed illa s̄m̄
gl̄aūate qua celestis exercitus clamat. Hūc s̄c̄s
s̄c̄s dñs deus sabaoth. Bernardus ubi supra. Ceterū
credo qd̄ nō habuit q̄ p̄e noīaret illud eximū. illud
magnificū illud reuerendū qd̄ de purissima v̄gīe car
ne de māia sua unigēito p̄cis eint venēdū. Nā si dī
isset s̄c̄s carū uel s̄c̄s hō uel s̄c̄s infans parū dī uisse
videtur. Posuit ḡo indefite s̄m̄. qm̄ illud qd̄ v̄go genuit
singulariter s̄m̄ fuit. et p̄ sp̄s s̄c̄s s̄c̄s et p̄ verū
assūptioē. Petri eps̄ ubi supra. Verū q; deo nascendū

fuit natus. au suppetit faciendi p[ro]p[ri]as. q[ui]a natura[m] ip[s]az
 nascendo refecit qua[m] opando fecerat. Nimiru[m] q[ui] fuerat
 ut gnaret ad vita[m] ad morte[m] generabat. Per panem
 quippe natura letale vulnus accepit. et cepit esse mor-
 tis origo que vite i[n]iciu[m] erat. Hoc est negotiu[m] q[uo]d nas-
 a copulit xpm. ut auctoris natiuitas daret natie
 remediu[m]. et nature curatio esset viuificatio filiozu[m]
 Venit g[od] deus ad v[er]g[er]ez. op[er]e ad opus suu[m]. creator
 ad creatura[m]. ut sua reparet factura[m]. Et q[uo]d i[n] p[ar]te v[er]g[er]is
 agitur. no[n] creatoris i[n]iuria s[ed] creatie salus esse pro-
 batur. Na[m] si deus ho[m]i[n]ez fecit. quis arguet eum refecit.
 Et q[uo]d ex limo formasse iudicatur indignu[m]. Quid pre-
 nosus caro aut limus. Ergo reparatio[m] n[ost]ra[m] q[uo]t[is] p[ro] nosior
 materia. et maior est gloria. It[em] ubi supra Igitur
 p[ro] natura no[n] habuit usus nesciuit ratio ignorauit. m[en]-
 huana no[n] capit celu[m] pauet terra stupet creatura o[mn]i[s] eia[m]
 celestis miratur. Hoc totu[m] est q[uo]d p[er] gabriele[m] mare diu-
 nus n[un]ciatur ac p[er] xpm adimpletur. Capitulu[m] xxxij de an-
n[un]tiatione p[ar]is foris ia[m] concepti Bernard[us] ubi supra
Et ecce inquit elizabeth cognata tu[us] et ip[s]a conce-
 pit filiu[m] in senectute sua. Quid nate[m] fuit eia[m] hu-
 sterdis co[n]ceptu[m] v[er]gini n[un]ciare. N[on] forte adhuc dubi-
 am et incredula[m] orando recentiori voluit miraculo
 co[n]formae. Absit. s[ed] hoc ideo dicitur ut du[m] miraculu[m]
 miraculo additur gaudio gaudio amuletur. Necess[ar]e
 quippe erat illa no[n] modico leticie et amoris p[ro]ueniente
 inflama[n]t incendio que filiu[m] p[ro]ne dilco[n]is mox erat
 co[n]ceptura cu[m] sp[irit]u s[an]cto gaudio. Neq[ue] eni[m] i[n] deuotissimo
 et hilarissimo corde tante se potat dulcedis et alacta-
 nis affluetia cape. Vel ideo co[n]ceptus elizabeth n[un]-
 ciatur marie q[ui]a profecto decebat. ut verbum mox

f[aci]t d[omi]n[u]s
 cur ex carne
 reformasse

diuulgādū ubiq; prius v̄go fact̄ per āgelū q̄ audiet
ab hoīe ne viz dei mīra cōsilijs filij vidētur amota sic
q̄ in terris tā p̄e gererētur remāsisz ignata **Vel** ideo
potius ut dū nūc saluatoris nūc p̄cursoris aduētū
edocētur maria rerū tēpus et ordiēz tenēs. q̄ā ne
lius postmodū s̄ptoribus et p̄dicatoribus euāgelij
referaret vitatē que plene de oībus a p̄ncipio myste
rys celitus est instructa **Vel** ideo ut audiens cogita
tā suā veniā et grauidā cogitet inuēcila de illi⁹ ob
seq̄. sicq; puulo p̄phete adhuc puulo dñō officij sui
p̄micias offerēdi detur occasio. fiatq; mirabilis
mīra cilij de miraculis dū ad se iūctē cōuēnit maria
et infanū ab alētro eritata deuotio **Petrus ep̄s**
vbi supra Deniq; mittitur ad elizabēth maia v̄go
ad sterile ad aini inuēcila. ut ambe pio certamine
sumāt p̄iter q; p̄cipiāt. alēta de nouitate fidē. alēta
de nātate v̄tutē **Capitūlū xxxvij de expectacione**
responſi virginis Bernardus vbi supra

Audisti virgo factū. audisti et modū vtrūq; mirā
vtrūq; iocūdū. Et qm̄ auditu tuo datū est gau
diū et leticia. audiam⁹ et nos a te respoſū leticie
qđ desideram⁹ ut iā exultet ossa humiliata **Expectat**
āgelus respoſū tuū. expectamus et nos verbū mi
serationis. quos miserab̄ dixerunt sententia dāp
natiois. Et ecce offertur tibi p̄caū nr̄e salutis. statū
q; liberabimur si cōsentis **Hoc** flebilis adā cū miser
sobole a te supplicat **Hoc** abrahā **hoc** dauid et s̄a p̄cō
qui habitat in regione umbre mortis **Hoc** totus mun
dus tuis genibus prouolutus expectat. qm̄ ex **ore**
ore tuo pendet cōsolatio miserorū. redēptio captiuorū
liberatio dāpnatorū **Augusti⁹ vbi supra** **O** brā maia

tuū oē seculū deprecatur assensū et expetit te fidei sue
 mūdus obside fecit. **N**oli vigo morari nūāo festināti
 responde verbū et suscipe verbū. recule viger in ysac
 libro quā pariturā legisti. gaude et exulta quia tu
 illa esse meruisti. **P**aries quidē filiū et vigitans nō
 pateris detrimētū grauida et eris mater sp̄ intacta.
 paries aut nō meriti cuiuslibet hoīez. sed seculi **caus**
libet saluatore totius saluatore. **Bernardus ubi sup̄**
Da itaq; vigo responsū responde verbū. ad terra qd' in
 feri qd' expectant et superi. **I**pse quoq; rex om̄ et dñs
 ip̄tū cōcipiunt de ore tuū tānū desiderat responsiois
 assensū in qua p̄posuit saluāe mūdū. **E**t au placuisti
 in silencio iā ei magis placetis. **E**t verbo tū ip̄e tibi
 clamer e celo. **O** pulchra inter mulieres fac me au
 dire vocē tuā responde verbū et suscipe verbū. profec
 tū et cōape diuinū. **D**i grata in silencio verecūdia
 nūc tū magis in verbo pietas nūā. **A**p̄ri cor fidei
 labia confessioni viscera creatori. **E**cce desideratis
 nūctis gēbus foris pulsat ad hostiū. surge aurre
 ap̄ri. **C**apitulum xxxv De excellētia eius dē vige hū
 litate. **P**etrus ep̄us ubi supra

Ecce inquit ancilla dñi ecce qua vocauit āgel
 dñam. ip̄a se cognoscat et cōfiteatur ancillam.
 q̄ deuotus aīm in filiis bñficiozū ad obsequiū crescat
 augetur ad grāz nō ad sup̄biā p̄tinetat nō ad arro
 gantiā profilit. **Bernardus ubi supra** **E**cce inquit
 ancilla dñi hūilitas m̄datur ut sedes gr̄e p̄aret.
Que est hec tā sublimis hūilitas que honori cōdē nō
 nouit insolescere gl̄a nescit. **D**ei mater eligitur et
 ancilla se noiāt. **N**ō magnū est hūilē esse in abiet
 tione maḡ vero profus et rara v̄tus hūilitas

honorata **S**i me miserū hominōes meis dēcepta sanu
lacōibus ad aliquē vel mediocrē honorē prouerūt. etiā
deo nimirū hoc p̄mittente vel p̄pter mea uel p̄pter sub
ditorū peccata nōne oblitus stāi quis fuerit. talē puco
me qualēs ab hōibus qui cor nō uidēt putatus sum.
Sane credo q̄ sane cōsām nō attendo reputās q̄ non
hōrē v̄tutibus s̄ v̄tutes honorē cōsāre quo sup̄iore me
estimo. **E**t illa q̄ dei mater eligebatur hūilitatē non
obliuis celatur. **S**ane inquit ancilla dñi. **Idem in sermōe**
de assūptōe **S**ante nō hūilitati tante quoz fidei magni
tudo in secretis v̄gine cordis accessit ut iste due v̄t
tes in ea fierēt ex mutuo resp̄u clariores q̄ videlēs
nec hūilitas tanta minuit magnitudinē. nec tāta mag
nitas hūilitatē vt in estimacōe sua tā eff̄ hūilis.
et nichilominus ī promissōis credulitate magnūnis.
Et que nichil aliud quā exiguā se reputabat ancillam
ad hoc tū incōprehensibile misterū nullaten⁹ dubitāt
electā. sed verū dei et hōis genitricē credēt mox futurā
Agit hec nimirū in cordibus clōrū dīne grē p̄rogatiua
ut eos nec hūilitas pusillanimes nec magnāmitas
faciat arrogātes. **Capitūlū xxxi de quā dō cōsentanea**
petitōe. De sup̄ missus est omelia q̄ta

Hic ergo fiat in scdm verū tuū. **V**lt a se viri de
etia que promittit. **E**t ideo forte multa prius pol
licetur q̄ due disposuit. vt ex promissōe deuoto era
tetur sic q̄ q̄ gratis daturus erit. orō deuota prome
reatur. **S**ic pius dñs nūta et torquet a nobis et dū p̄e
ueniet nos tribuendo qd̄ retribuatur gratis agit ne gratis
tribuat. **H**ec v̄go prudens intellexit qm̄ p̄uenienti se
numeri gratiūte promissōnis uirū merita sue orōis
Siat inueniens in de verbo secūdu verū tuū. **S**iat ob se

verbū michi nō prolatū ut trāseat. s; cōceptū ut ma-
 neat. carne s; viduū nō aere. fiat michi nō tm̄ audibi-
 le auribus. sed et visibile oculis. palpabile manibus.
 gestabile humeris. fiat in nō mutis figuris in pellib;
 mortuis exaritu sed in hūana forma meis castis visceri-
 bus vudater ipressū et hoc nō mortui calami depic-
 tione s; spūs s̄a opatiōe fiat inqt̄ in verbū eo mō quo
 nulli an̄ me factū est nec post me faciendū est. **M**ulti
 fare quidē multisq; modis olim deus locutus est
 p̄ s̄ib; i p̄phis et alijs quidē taur̄ alijs etiā in manu
 verbū dñi factū est in aut̄ oro ut fiat et iuxta. **N**olo
 ut in fiat aut declamatorie predicatū aut figuratū
 significatū aut imaginare sōpnatū sed silenter in
 spiratū. p̄sonaliter i anima tu. corpuliter i uisceratu
 verbū q̄d nō potat nec indigebat fieri. dignetur
 in me et in fieri. fiat quidē oī mō gnaliter s; michi
 s̄dm̄ tuū specialiter. **C**aplm̄ xxvii De angeli re-
 uersione et uirginis impregnatiōe. **P**etr̄ xp̄us ubi sup̄

Que audistis fr̄es āgelū cū muliere tractatē
 hoīs repatiōē ut eisde auribus hō rediret ad
 uitā. quibus dilapsus fuerat ad mortē. **A**git āgel;
 de salute n̄ maia q̄ cū eua āgelus egerat de ruina
Audistis āgelū de limo nr̄e carnis arte cōstruentē
 ineffabili tēplū dñe maiestatis. **A**udistis in terris
 deū in celis hoīz i cōprehensibili sacramēto collec-
 tari. **A**udistis taudita ratione i una corpe deū hoīz
 q̄ miseri. **A**udistis fragile nr̄e carnis natiā ad
 portandā totā diuinitatis gl̄az angēlicā et hortatiōē
 roborari. **A**ugust̄ ubi supra ut ignit̄ illa promis-
 sū uinane saluo pudore cōplendū planta mēte
 cōcept̄. et uirgineo sic ore sermonē uilitatis s; et

obediē reddidit mor āgelus ardua celi leto beatus
 peccat et an̄ p̄is etiam solū p̄fās mysterijs exultat
Rec mora sereni de semine celi clausus uiter tumuit
 dū oaulū sermōez p̄ venas fidei secretis visceribus
 infudit. Intra v̄gīez sp̄s versatur mēbra fort̄ int̄
 penetrabilia sacra corpus aīatur. In illa breuitate
 mēsuras t̄pm̄ deus patitur magnus inter puos cō
 dignatur sed cōstitutus ī puo nō deareuit in magnū
 petrus ep̄us ubi supra. **H**oc est q̄ v̄gīni nūciatum
 erat per angelū. Inuēisti gr̄as apud deū. **N**ā utiq̄
 q̄ erat ī p̄ncipio apud deū. intra se v̄go reperit ver
 bū. **F**acta ē est magnū deitatis tēplū q̄ pusillone
 erat huānitatis hospiciū et quē nō capiebat pusillitas
 huāni corpis magnitudo cepit mēni v̄gīalis. **D**en̄
 tus aut̄ sit deus ignorat ille satis q̄ nō miratur am
 hui⁹ v̄gīe. **C**elū pauet tremūt āgeli creatūa non su
 tinet natiā nō suffiat. et una puella sic deū in
 sui pectoris hospicio caput recipit oblectat ut terre
 pacē celis gl̄az salute p̄ditis vitā mortuus terrenis
 cū celestibus parentelam. ip̄i⁹ deī cū carne cōmerat
 pro pensione domus erigat pro vteri mercede cōpu
 rat. illudq̄ p̄phetiā impleat. **E**cce hereditas d̄ni filij
 merces fructus v̄etus. **Q**ue enī v̄bo credit. ubi conca
 pit. et ad totā rem puenit que secreto auditu fidei
 consentit. **Q**uātū ḡo peccat hēnaus qui post causam
 nō credit. cū hāc ante causam credidisse cōspicit
Capitlm̄ xxxvij De v̄bi p̄is incarnatiōe **S**ermones
 in sermōe de natiuitate b̄e marie

Des itaq̄ de diei verbū eructauit dū māia ver
 bū de p̄is corde suscepit. **N**ā utiq̄ p̄r̄ nomē habet
 diei siquē et die dies salutae diei. **E**t v̄go plane

Dies rutulans q̄ procedit sicut aurora cōsurgens fons
 aut sapiē verbi p̄ris in excelsis. qd̄ v̄gīe mediāte sus-
 cepit natūaz hoīs. Fiat quippe verbi apud deū i p̄riapio.
 iā quidē sciens fons sed interī tm̄ i semetip̄o. Et dice-
 bat dñs ab iniao Ego cogito cogitātes pacis et nō afflic-
 tionis. **¶** Quis cognouerat sensū dñi aut quis cōsiliari-
 eius erat? Ergo p̄ncep̄ ip̄m cogitatio eius latebat. Descē-
 dit itaq; cogitatio pacis in apus pacis dñi verbi caro
 factū est et h̄i tabat iā i nobis. **¶** H̄i tabat plane verbum
 istud in cordibus n̄ris per fidē h̄i tabat i memoria. h̄i
 tabat in cogitatione n̄ra et vsq; ad ipsā descendit magni-
 tudō. Quid dñi p̄us homo cogitaret de deo nisi forsi-
 tan volū i corde sacrificaret. Nūc autē cōprehendi vo-
 luit videri et cogitari. **¶** Quonāmo? In p̄sep̄io iacēs
 i virginali gremio cibans i mōte predicās i orōe p̄-
 nocans aut in cruce pendens i morte pallens iter mor-
 tuos liber et i ferno i p̄ans seu enā tercia die resurgēs
 et ap̄tis loca clauorū et victorie signa demonstrās no-
 iussime vō corā eis celi secreta conscendens. Quid horū
 nō vō nō p̄ie nō scē cogitatur? **¶** Quid horū cogito deum
 cogito et p̄ om̄ia ipse est deus meus. **¶** Augustin⁹ de doc-
 trina xp̄iana libro p̄mo. Sicut autē loquimur ut id qd̄
 aīo gerim⁹ in aīo audiens p̄ aures carneas illabatur
 sic sonus verbi qd̄ in corde gestam⁹ et locutio vocatur
 nō tm̄ in eū sonū cogitatio n̄ra cōuertitur sed apud
 se manēs integrā formā vocis qua se insinuet aurib⁹
 assumit sine aliq̄ labe sue mutacōis. ita verbi dei con-
 mutatū cū caro factū est ut habitaret i nobis. Itaq;
 corrupto aīo fere īgressus est morbus. et itegro aīo
 fere processit salus. **¶** Caplin xxvii de tātibeneficiā
 grā recordacōe. **¶** Endus in sermōe de pentheros te

Haplissima proorsus nūc in suscipit matēria et
malorū meorū et bonū dñi mei q̄ sunt ineffabilia
Ut aut̄ breui verbo concludā oīa verbo incarnato dei
sapiā in oī copia sua nichil un̄ redimet nos tuēre po-
tuit melius **H** et mala arāxerūt nos quorū non
erat nūs **R**issus eāt a diabolo coluber tortuosus ut
venenū p̄ aurē mudiēris in eius mētē trāffunderet
Rissus est uerū a deo gabriel angelus ut uerū p̄is
p̄ aurē ip̄i eructaret ut eadē uia q̄ uenenū intrauit
antidotū intraret **B**ernardus ibidē **G**ranus ḡiā nō
q̄ incertū **P**rofecto enī tale est erga cor dei p̄is quā
le nobis expressit. qui de eius dē corde processit **I**dem
in sermone de pentecost **V**idimus quippe glaz eius
quasi unigeniti a p̄e q̄ totū p̄nū totū didicē q̄
nobis de p̄is p̄is attulit corde **I**dem in sermone
de natūitate b̄e marie **C**urādū aut̄ est nobis si non pe-
ne uerū ipm qd̄ de ore p̄is ad nos egressū est uigine
mediante uacū reuertatur sed p̄ eadē uigine nichil
lomin⁹ ḡn̄z pro grā referamus **F**rustramus meōriā
dnet̄ suspiramus p̄nā et originē sue fluentia grā
reddantur ut iterū fluant **A**liquin si nō ad fontem
redeant exsiccantur et infideles i modico qd̄ mari-
mū est aape nō meremur **M**odici ad p̄nā pla-
ne meōria. modici uidelicet ad id qd̄ cupimus magnū
ad id qd̄ meremur longe quidē infra desiderū sed nichil
lomin⁹ supra mētū **I**dem in sermone de natūitate
dñi **O**duricia cordis mei **V**ana dñe sicut uerū cō-
factū est sic et cor meū carneū fiet **H**ic et hoc p̄
p̄phetā pollutus est auferā inquit a uobis cor lapidū
et dabo uobis cor carneū **C**aplin r̄l **D**e tota inar-
nati uerbi dispensacōe **I**dem in sermone de pentecost

Dabitur ne dñe tui xpe ut dones m̄ vitā tuā sicut
 donasti conceptioē. Non solū enī cōceptio m̄a in
 munda. sed et vitā p̄ciosa. mors periculosa. Nō solū
 aut cōceptioē. sed et vitā meā p̄ singulos etatū gradū
 tibi donabo. mortē q̄ resurrectioē. ascensioē. adiciens
 et spūs s̄a missioē. ut cōceptio mea enūdet tuā vitā
 mea instruat tuā. mors mea destruat tuā. resurrec
 tio mea p̄cedat tuā. ascensio mea p̄paret tuā. p̄prio
 spūs adiuet t̄firmitatē tuā. Sic enī plane videbis.
 et viā p̄ quā ambides. et cautelā qua ambides et ad
 quā mansioē. p̄ ambides. **I**n vita mea cognosces vitā
 tuā. **I**n morte mea tibi dabo. iusticiā meā et hys cōpletis
 reuertar in domū. **N**e autē de absentia mea m̄mores
 aut cōtristeris mittā tibi p̄clitū. q̄ tibi donet. pignus
 salutis roborante lumē sc̄e. **H**oc itaq; p̄ris verbū in
 sublimi constitutū. ut ad nos descendet. p̄a benignitas
 iacta ut m̄a tractit. veritas quae se vēnū promiserat.
 cōpulit. p̄citas vteri v̄gialis suscepit. salua v̄gis in
 regnitate potentia eduxit in oibus obiaeduxit. pa
 cia v̄o amavit. caritas verbis et m̄ia adis manifesta
 ut. **N**ō in sermōe de natiuitate ioh̄anis baptiste. **T**a
 q̄ octauo. **A**prilis cōceptū est dñs qui dies futurus eēt
 et passionis eius. **I**n eadē etenū die passus est in qua
 conceptus est. **C**aplm̄ xli. **Q**ualit̄ v̄go de spūs s̄o cō
 cepit. **H**ugo de p̄petua v̄ginitate marie.

Ostendit i parētib; carnaliter generatib; utrobiz
 et vtriusq; carne procedat que solū i vni; carne for
 manda est caro. **H**oc t̄m natiue debitū ita p̄fus et
 abs; ulla natiuitate vel coactione requiritur. ut n̄ spon
 te et sola dilcōe ad tribuendū id nō inclinetur. **A**me

quod volenti violenti abrapitur ad effectum. **H**uiusmodi
 inordinatum et inefficax inuenitur. **S**ola ergo dilectio
 est que nature ad partem seminandi persuadere potest. **D**emonstratur
 quidem a sola muliere formandi concipitur quod simul a
 viro et muliere sentitur. **E**t hoc in muliere per amorem
 viri et in viro per amorem mulieris operatur natura solent
 quoniam in altero tantum sibi sufficiens non valet propter quod etiam mu-
 lier a solo viro concipere dicitur licet in de se quod de viro
 accipiat unum fecundatur. **Q**uia id quod concipitur in altero quod
 de carne viri sumitur in altero vero per amorem viri ministratur.
Concepit ergo maria de spiritu sancto non quod de spiritu sancto sub-
 stancia semen prius accepit sed quod per amorem et operationem
 sancti spiritus ex carne virginis dicitur partum. **U**na substantiam ministratur.
Quia enim in corde ipsius amor spiritus sancti singulariter
 ardebat ideo in eius carne unus spiritus sanctus mirabiliter
 faciebat et autem dilectio in eodem corde non suscepit sonum eius
 operatio in illius carne non habebat exemplum. **H**oc igitur
 solummodo concipitur quod de sua carne per amorem et operationem
 spiritus sancti accepit de quo et solasine vilis admittione
 seminis filium genuit. **N**on ergo libido carnis in virgine
 concipitur operata est que nec de carne viri semen acci-
 pit nec de sua carne per amorem viri sed per amorem et opera-
 tionem spiritus sancti concipitur. **N**ec ipse spiritus sanctus ideo patet
 christi dicendus est quod sicut dictum est nec de sua carnis
 semen prius virgini tribuit sed ipsi de carne ipsius virginis
 per amorem suum atque virtutem suam ministravit. **C**apitulum
Qualiter filius ex ea carne sibi assumpsit **P**er
Hoc ineffabile sacramentum conceptionis **I**bi supra
 dicitur credere magis conuenit quam referre nam quod
 natura non habet usus neque ignorat ratio mens
 non capit celum pauet terra super arantia mundum

qualiter huānus sermo narrabit. **De**uq; cōceptum
 vrgis enā sicut huāno sermōe p̄cludit. sic archano
 diuino claudat. ut homo qd̄ iussus est. arde nō p̄sumat
 disautē. Quis enī attiget archanū dīnitatis partū
 vrgis et causam verū. sc̄lorū negotiū. diuinitatis et carnis
 amercū. hoies deū? **Aug. ad uolusianū** Ip̄a s̄gdem
 dīnitas aīas sibi rationale ac p̄ eadē corpus huānū totū
 q; hoies i melius cōmutādū nullaten⁹ in deterius
 mutata coaptauit. huānitatis nomē ab eo dignatē
 assumens et dīnitatis ei largitē tribuens. Homo itaq;
 ad accessit. nō deus a se recessit. **Idē cōtra felicianū**
Nō igitur ad mariā locali motu diuinitas venit. s; **s;**
 ineffabili potētiē sue māifestatione. et uterū intē
 gignēdus ip̄leuit et qd̄ totū est. s̄bstāne se plenitu
 dine nō puauit. **Ingressus** uterū vrgis dei filius ut
 uterū nascētur ante iā genitus nō dissilis gēitori cū
 nascētur ex eterno p̄p̄tuo nō dissilis hoī cū nascē
 tur ex m̄re mortūrus. **Idē tñ** et eternus in suo et
 mortūrus in m̄o. dū utrūq; cōtinet et se ip̄o. neutrū
 perdit et altē uno mortē gustauit. Altero mortuos
 suscitauit. **Dicit** q; deū et hoies verus utriusq; medi
 atos. nec geminata p̄sona nec cōfusa substāa mō
 strauit. **Capitū 11ij** Qualiter ut pluuia in bellus
 descendit. **Bernardus sup missus omelia sc̄ar**

Descendit autē in uterū vrgis dei filius sicut
 pluuia in bellus q; distillantibus celis illapsu
 placido tota se infudit unda diuinitatis petrus ep̄s
 ubi supra. **Ille** in quā celestis imber illapsu placido
 se vrgineū in bellus effudit. tota q; dīnitate vnda
 bibulose carnis nec tuellerē celauit. **Onet** patibulo
 citius pressa terris oībus salutis pluuia effundit.

ac vitalibus partibus illius tunc fidei germina irrigat
Ambrosius in sermone de nativitate dñi. Veritate namque si
 aut superius dictum iam est maia velleri cogatur. que dñi
 ita concepit. ut eum totum hauriret corpe. nec eius de corpore
 fissuram patetur. si esset mollis ad obsequium. solida ad
 sanoniam. Plane maia vellus de cuius molli sinu est
 sus est agnus. Augustinus in enchiroidon. Dicit igitur filius
 dei humanam ab omni nexu peccati omnino liberam. qualem de virginem
 nasci oportebat. quam fides matris non libidinis concipiat. Quia
 si per nascentem corrumpitur non iam illi de virginem natum etiam
 confitetur. que matrem eius imitans cotidie ipsi mem
 bra parit et vago existit. Si igitur filius dei est unum
 non gratia sed natura factus est filius hominis ut esset etiam plenius
 gratia. Et unde humanam tantam gratia nullis peccatoribus
 meritis. ipso exordinatione sue quo cepit esse. verbo dei capere
 laudetur in tanta unitate persone. ut idem filius dei qui et filius
 hominis esset. ac sic in ipsa nature susceptioe ipsa gratia qua
 dante naturalis illi homini fieret. qua nullum peccatum admittit. per
 se. Que videlicet gratia idcirco significanda fuit per spiritum sanctum
 quod spiritus sanctus ipse presens et deus ut etiam dicitur dei co
 natus. Capitulum xliii. Et etiam in utero virginis oculus non
 fuit. Bernardus in sermone de penthecoste.

Aplanta quidem pedis usque ad verticem non est in nobis
 fanitas. et numeramus ab utero depravati antequam
 quod de peccato et in peccato concipitur. Ibi ergo concipitur prima me
 diana. spiritus apposuit ubi primus locus vulneris patuit. et
 utero virginis substantialiter illapsus de spiritu sancto concipitur
 est ut matris concipere ipse mudaret quam spiritus malus et
 si non fecerat in infecerat. Et etiam in utero vita eius or
 osa non esset. dum novem mensibus antiquum vulnus pu
 garet. scitatis putredies virulentam usque ad vivum et

in dubio gratia in utero intelligere homines a patre se iustificari per eum qui gratia per
 spiritum sanctum in homine vivo nulla possit habere culpa. hic et angelus vocat. qui matris gratia plene et
 paulo per numerat apud deum tuenisse gratiam. Proinde modo ipse quo nascitur de spiritu sancto
 non ut filius de virginem ut sicut filius gratia dei nobis insinuat. quod homo nullus peccator
 meritis.

sanitas sempiterna succedet. **T**urcā opabatur salute
 in medio terre videlicet in vtero v̄ginis marie ad quam
 sicut ad mediū sicut ad causam verū sicut ad negotiū
 flōrū respiciūt et q̄ habitāt i celo et qui in inferno et
 qui nos p̄asserūt et nos q̄ sumus et qui sequitur
 et nati natorū et q̄ ab illis nascentur. **Q**ui i celo sunt
 et r̄staurantur qui i inferno ut eripiantur qui p̄ce
 reserūt ut prophete fideles iuciantur et q̄ sequit̄
 et gl̄rificētur. **P**onitob̄tas te decet oēs gn̄atōes dei
 genuit̄ d̄nā m̄di regina celi que cūctis generatōibus
 uicā et gl̄as genuisti. **I**n te reperit̄ āgeli leticiā iusti
 gr̄as p̄ccōres veniā. **I**n te oculi totius creatiē merito
 respiciūt qm̄ in te et p̄ te benigna ma⁹ oīpotētis q̄q̄
 creauit̄ recreauit. **S**ap̄m̄ v̄l̄. **Q**ualiter dicit̄ inter
 lilia sequit̄ pauit̄. **H**ildefonsus toletan⁹ archieps

Ute aliuelle tornantis fuit. q̄ i eo sap̄ia se i fl̄u
 it que quasi i carē vinū suū misit. **I**n quo
 s̄z vtero v̄ginis. et aceruū tritici et flores lili xpi
 grana germāuit. q̄ ips̄ et aceruus tritici et liliū
 fuit. **B**ernardus in sermōe de nat̄itate b̄e marie ut
 ḡnus. **D**eniq; qui nūc inter lilia pascitur apud ma
 riā utiq; copiosius pro liliōrū multitudie pascēbat.
An nō lilia sūt decus v̄ginitatis i igne hūilitatis. sū
 pemineā caritatis. **M**erito p̄m̄ canit̄ v̄l̄os. **S**icut
 liliū inter spinas sic amica mea inter filias. **I**n
 nō inter spinas ēat qui dicebat cū hys qui oderūt
 pacē eā pacificus. **C**eterū et si iustus ut liliū ger
 minet. sed nō ad liliū ut sp̄sus pasatur nec singu
 laritate sibi cōplacet. **A**udi deniq; inter lilia cōmo
 tātem. **V**bi inqt̄ duo uel tres cōgregati fuerit in
 nomie meo ibi sū i medio eorū. **A**mat sp̄ media ths

dueritacula et redimatoria semper reprobat mediator
et hois filius **Curon** itaq; frēs exstirpāe spinas et
lilia inferē. si forte dilās ad nos dignetur pascendus
descendē. **Frūt** tūc in nobis lilia fiat et ī māia q̄q̄ in
feriora ualde si quidē grāriū actionē deuocōis hīdā tūc
illustrauēit orōnē intentionis puritas candidauēit
cōfessioz indulgētia dealbauerit. **Ceterū** q̄tq̄ illud est
q̄d deo paratū offerre gratissimus ille marie manibus
trahe. **Nimirū** candidissima quodā lilia sūt. nec causa
bitur ille liliorū amator. **Iter** lilia nō iuētū q̄q̄ illud
sit q̄d inter māia manū inueniunt. **Capitū** xlii
Qualiter uirū in uicō cōdēdit. **Ierō** sup ieremia

Uideam? nūc iterū illud ieremie **Libro** sexto
uatiāniū. qm̄ inq̄t feiā arāudabit uirū ī māia
ipm̄ gremio uteri sui uidelicet absq; coitu uel semine
uiri. **Cui** uirū inuēnētā quidē etatis per uagitus et
infantiā p̄ficiē sapiā et etate uidebitur. **Ex** p̄fatis in
uentre femineo solutis mensibus cōtinebitur. **Sermon**
duo sup missus omelia scda. **H**ac nouitate ut iā sup
diximus in māia fecit dñs ut scz feiā uirū arāudaret
et uir intra uirū corpus ad mēbra sese cōhiberet.
Ibi agnoscatū longitudo breuis. lantudo angustia
altitudo subdita p̄funditas plana. **Ibi** quoq; agnoscatū
lux nō lucens. uerū infans aqua ficiens. panis est
uirus. **Uideas** eā in eo si attēdis potēciā regi sapiā
instrui uirtutē sustentari. deū deniq; latentē sed ange
los reficiētē. uagietē sed miserōs cōsolatē. **Uideas**
tristari leticiā. pauere fiducia. fortitudiez infirmari.
salutē pati. uita mori. **Adq;** nō mi⁹ mirandū est. ubi
cernitur ipā tristitia letificans. pauor cōfortas. infir
tas roboras. passio saluas. morsq; uiuificas. **Nūq̄**

nō facile tibi est inter heretice agnosce virū cōcordan-
 tem aī mariā in deas virū approbatū a dō ihesu utro
 suo arciglectente: **Vir** enī erat ih̄s nec dū eadē natus
 sed sapiā nō etate. nec corpū h̄ aī vigore **In** illa nāq;
 plenitudine spūs quā in sui cōceptione nācepit sp̄ absq;
 dimitiōe uel adiectione p̄mansit **Et** tamē ut s̄ptum ē.
 sapiā et grā proficiēbat dū eā quā semp̄ plenus erit nūc
 plus nūc m̄ ostendat ~~in cōceptu semp̄ plenus cōceptu~~
 repletū meritis cōgruē uel expedire faciat **Virū** ergo
 dixerū ih̄m nō solū aī dicitur uir plū potens in ope et
 sermone sed eadē aī h̄ adhuc tenera infancie membra
 v̄go n̄r blandū uel foueret in gremio. uel gestaret in
 utero **Virū** in quā maturitate sensū nō corpulētia men-
 broū. nec vigore corpis s̄metis **Capitulum vltimū** Qua-
 liter hospitiū dei et porta clausa et ortus cōclusus
 fuit **Thero** sup̄ psalmo xviij

Qui deniq; dubitare fuisse virū in utero quē mihi
 dū fuisse nō ambigo: **Hinc** iterū s̄ptū est in ar-
 cuitū eius tabernaculū eius. **Ips** enī in maria uelut
 in thalamo sponsus et q̄si tabernaculū eius fuit ma-
 rie corpus **Odilio** clunacensis. **Vn̄** cōgruē uidetur esse
 a p̄ribus sanctū. ut ī memoria dei genitricis illa re-
 tineretur euāgelica l̄cō que narrat illas duas mente
 et tunc sorores d̄m̄ ih̄esū excepisse hospitiū **Cui** nōq;
 illa ī mūdū uenienti p̄parauit tēplū celesti uirtute sa-
 cratū ac p̄petue uirginitate dedicatū **Hinc** iste t̄p̄alis
 habitacōis p̄parauerūt d̄m̄ et sincerissime caritatis
 p̄buerūt obsequi **Jo** in sermōe de assumptōe **Verē**
 nouū et oīm sup̄eminens nouitatū q̄n̄ deus uirtū quē
 mūdus nō p̄t ferre nec uidē aliquis. itaq; ut possit
 uiuē sic ingressus est hospitiū uētr̄e ut nesiet clausū.

corpis sic q; gestatus est ut totus in eo deus esset et sic
inde exiit ut oio porta sicut fatetur ezechiel clausa
esset **Augusti** in sermoe de annuntiaoe **Quid** eni est
ho no trāfiet p eā nisi q; ioseph no cognosceret eā. Et
quid est dñs intrabit solus et egredietur per eā. nisi
spus scis ipregnabit eā. et angelorū dñs nascetur p
eā. Et quid ē clausa erit in eternū nisi q; maia uirgo est
an partū uirgo impartu uirgo post partū. **Dicit** g' maia
illa facta sū ianua clausa p que hostia prius ad suos
tuos uiros ingressus est q ad discipulos clauso ostio re
nauit ut deus ingressus est. **Qui** natus ex uentre ma
matie meā dimisit intactā adimpleuit uentre meam
dimittere et uterū no euacuauit castitate. **Exiit** exen
tre meo aur su giganteo **magnificus** magnificus et ue
ter meus no est pudore euacuatus nec contempcoe iu
ta sū sū pudore nec puaitione inuenta sum cū dolat
O maia laudabilis inter feras cū ab angelo saluata
uirginitas sola ipregnata nec uacata exonerata nec
euacuata **Jo** ubi supra **hinc** enā iatias canitur.
Ortus cōclusus soror mea fons signatus. **emissiones**
sue paradisi. **Verē** ortus deliciarū in quo cōsita sūt
uniuersa genēa **florū** et odoramēta uirtutū. **Sicut** cō
clusus ut nesciat uolari neq; corruipi ullis infideli
rū fraudibus. **Fons** itaq; sigillo totius trinitatis signa
tus ex quo fons uite manat. in au⁹ lumie omēs lumina
uidemus. **Ipe** enī est uir iohēm qui illuat oēs hoies. **u**
Cui profecto ueri emissio supiorū uiuū est paradisi
De isto nāq; ueteris agri patriarcha isaac lege adorāe au
bat. **Fac** odor filij mei sicut odor agri pleni que bndict
dñs. **Caplin** elui. **Qualiter** ut terra iacuta fructu
tis attudit **bernardus** ubi supra

Non solū itaq; uirta qđ sup̄ exposuim⁹ sicut pluuia
 stilladua stillāna sup̄ terrā. Idē dē omelia prima
 In illa nēpe die stillauerūt mōtes dulcedē et colles
 fluxerūt lac et mel qñ uirātib⁹ celis desup̄ nubib⁹
 qđ plueritibus iustū apta est terra leta gemināns
 saluatore. qñ dno dante benignitate. et terra mīa red
 dente fructū suū. sup̄ illū mōtes mōtū mōtē cogitātū
 et pingue mīa et ueritas obuiauerūt sibi iusticiā
 et par osadate sūt. Hugo de sō uictore Veritas em̄ eūt
 in celo cū d iudice dō mīa uō in terrā cū hoīe iudicā
 Vbi nāq; mīa eff. si cū misēs nō esset. Atepto deniq;
 tpe descendit deus assumpta ueritate. ut ponet rōes cū
 hoīe. Idē cū uidiss; mīa diuini cōsili nō ignaua fuerit
 in obuiā illi deū nupiens mitigāe et placatū adduce
Ibi ergo mīa et ueritas obuiauerūt sibi Veritas af
 firmabat hoīes neq; merito debere rōepnāi. Mīa
 uero respondit eos ut boni fierent etiā spontanea pietate
 debi reuocāi. Veritas dixit q; malis oīno deus non
 pōt nō deberet. Mīa uō respondit. q; si nemini de
 iurāt. nāq; bonos hēt. Veritas dixit se nolle nec
 posse tot hoīm scelerā tolerāe. Mīa respondit dei grāz
 ad indulgendū sup̄ habundāe. Uidenō qđ deus
 tā diuisas suās ad effectū simul procedere nō posse
 aut. Idē est Mīam et ueritē diligit deus. Veritas aut
 uolē ut totū impuētur. Mīa uō ut totū rōdonetur. Quē
 q; simul fieri nō possūt p̄m hoīs et ex pte puniatur
 p̄ ueritē. et pte mīaz ex pte di mittatur. Veritas aut
 uirtas ex hoīs damāe cepit hoīez. Idē dē Idē dē
 uō nō desistebat i celo pro hoīe postulas. Itaq; uitas
 de terra p̄ cōfessioez hoīs oriēlatur. et iusticiā de celo

at
“

erat iustitia vobis et veritas
a deo cum homo erat

prospiciat per dei misericordiam ad terras mitterebatur. **Q**uia
misericordia cum deo prohibet inter deum et hominem pro iustitia
par erat. **T**unc autem iustitia ad pacem. **N**ihil satis est operum
mala dimitte nisi etiam studeat bona conferre. **I**ta ut
pax per indulgentiam nunc etiam conferat. **V**irtutum dona per
gratiam. **I**sidorus in suo libro primo respondit par et ad
dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum suum.
Iustitiae vero terra sicut matrem virginem que sine fide apta non
corruptione genuit salvatorem. **I**llam quippe sine vir-
tute seminis corruptione solus deus creavit. **V**erum et alibi
dicitur lapis de matre sine manibus ablatum. **G**lossa
super ysaia. **H**ic est fructus terre sublimis filius videlicet
marie virginis de quo quondam dictum est ad prophetam.
De fratre ventris tui ponam super sedem tuam. **B**ernardus in
sermone de natiuitate beate marie. **N**e dixeris ultra oculus
mulieris dedit mihi de ligno vitæ. **D**ic potius mulier
quam deus mihi abauit me fratrem benedictum. **C**apitulum
vltimum. **Q**ualiter ut vinya sine humore flore pronat.

Isidorus super numerum

Vinya etiam aaron que sine humore flore producit
amaram virginem esse putauit que sine coitu christi
dei verbum edidit. **B**ernardus in sermone 2º de aduentu
domini. **I**am itaque manifestum arbitror que non sit vinya de
indice esse procedens quibusvis flos super quem requiritur
spiritus sanctus. **Q**uia vinya dei genuit vinya est flos filius est
flos. **V**itque virginis flos candidus et rubicundus elatus
ex milibus. **F**los in quem prospicit desiderat angelus.
Flos ad cuius odorem reuiuiscunt mortui. **F**los inquam non
ortu sed ut ipse testatur flos campi. **A**d modum enim capiti
sine omni humano adminiculo virginis alius floreat
sic inuolatus et castis visceribus flore pronat. **T**unc

pulchritudo corruptioez nō videt et īpetuū glā nō
 marcescat **Hec est enī vīga sublimis planta celestis**
 sanctior vniuersis que vertice sūm exiit vsq;
 ad dñm maiestas q; nimirū i altū miserat iudicis
 hūilitatis **Idē in sermōe 3° de annūtiatioe** Illud sane
 diligēter attende q; hūc florē propheta nō de vīga
 dixit ascensurū sed radice ne putetur ut estimare
 nō nulli noua xpī noua xpī caro in vīgīe carita fuisse
 s; absq; dubio pbetur totis radice origine coez materia
 habuisse **Aug⁹ ad volasianū** Itaq; magnitudo v̄tutis
 dī q; nullas angustias in angusto sentit **Uterū vir-**
 ginale nō aduentas s; indigna puerperose fecunduit
Bernardus in sermōe de natiuitate br̄e marie **Hec g^o**
 meditari dūi sapiam et prudētia iudicau suauitatis
 eructae memoriā q; ihu xpm̄ nucleis sacerdotalis
 vīga copiose p̄duxit. quā in sup̄nis plane et vlt̄ra an-
 gelos. **Nā usq; ad āgelos plenitudie gracie sup̄ ange-**
 los aut grā sup̄uenēte puenit. **Est nimirū et i an-**
 gelis caritas est puritas est hūilitas. **Quid horū nō**
 emiaut in māia. **At vō cui aliqñ dictū est angelo**
 rū sp̄s s̄cis sup̄ueniet in te **Itē d̄nūq; v̄tias de terrā**
 orta est. et nō de āgelica auitia. nec āgelos sed abra-
 he semen apprehendit. **Angelo quippe magnū est ut**
 dī mīster. **Māia v̄o sublimius q̄dā meruit ut sit**
 mater **fecunditas itaq; vīgīe sup̄eminēs gloria est.**
 tanto q; singulari munie fr̄a est excellentior āgelis.
 quāto differēus p̄e mīstris nomē m̄ris accepit.
Hac inuenit grāz pleā iā grā ut caritate feruida. v̄
 ginitate integra. hūilitate deuota. fiet nichilomin⁹ sine
 virili **femine** cognitiōe grāuida sine muliebri dolore
 pueripa **Parū hoc est. Nō enī i ea natū est s̄m̄ v̄obi.**

hanc
 v̄tias
 nob̄ ma-
 riae
 fuit
 in
 p̄mo

filius dei q̄ Augustinus in libro de fide ad petru Sp̄a
v̄go singulari gr̄a p̄uenta est atq; repleta. vt ip̄m habet
ventris sui fructū. quē ex v̄naco habet vniuersitas d̄ni
vt illud qd̄ n̄ habebatur ex ppagine p̄mi hoīs. tātū nō
generis origiēs ducet et nō cr̄m̄is. Sam. 1. Qualiter
in mōtana cōstendens salutauit elyabeth Glosa sup

Acepto igitur ut d̄m̄ est consensu v̄gis vt Lucan
sine virili semine dei filiū cōciper̄ discessit ā gelu
ab ea v̄sū v̄nq; subtrahendo nō simulatū Beda ibid.
Itaq; celestia petit quē et v̄go sequi dū ī mōtana
progrediar̄. Ambrosius sup lucā libro 2.º Nō enī qu
si incredula de oraculo nec quasi incerta deuītio n̄
quasi dubitans de exemplo. sed quasi leta pro v̄ro
religiosa pro officio. festina p̄ gaudis abiit ī mōtana
Quo enī iā deo plena nisi ad supiora cōstender̄. Et
hoc cū festinatione q̄ nescit tardam ultima molimina
sp̄s s̄a gr̄a sed nec gaudebat v̄go dū videri ī publico
Disate ergo et vos mulieres nō p̄ domos alienas curā
tur fare nō ī plateis morari. nō aliquos ī publico
sermōes m̄stere. Maria ī domo seia ī publico festi
be. sup lucā Itaq; festināter abiit. et zacharie domum
intrauit. ut elyabeth visitaret. ac pregnāti gr̄a d̄m̄
iuvēcula m̄stret. Disate et vos mulieres s̄e sedū
tate quā debens cognatis impregnātib; exhibere. Pro
nēpe que sola prius ī penetralibus versabatū nō
a publico v̄ḡitatis pudore nō a studio montū ardu
tate non ab officio itinere asp̄itate reteriditur. Glosa
sup lucā Et salutauit elyabeth q̄ cōgratulans ei de
dono qd̄ eā accepisse didiciss̄. Ambrosius ubi supra.
Didicistis o v̄ḡes marie pudore. disate et eius hūi
tate. Junior ad seniore venit. eā q; prior salutauit

Deet enī ut vgo q̄to castior. tāto fit et hūilior. **Beati**
 ubi supra. Tandē igitur hūilitatē quā angelo māie
 exhibuerat. hoībus eā exhibere auabat. Et hoc q̄
 minori superior. ut adiuuaretur minor. **Origenes** sup
 lucā. **Dicit** eā māia post cōceptū ad elizabēth in
 montana p̄raueat. quāthēsus qui ī utero suo erat
 iohēn adhuc in ventre matris positi s̄ficiāe festinabat.
Capitūm li. Qualiter ad eius vocē iohēs in utero ex
ultauit. Bernardus ubi supra.

Nunc et ato aduētus māie dn̄ice q̄ p̄nā beneficia
 declarātur. dū subditur. Et factū est dū audiuit
 salutatorē ei⁹ elizabēth. exultauit infans in utero
 eius. **Ordo** quidē natūe prior elizabēth māie uterū
 audiuit. sed s̄cōm vocē mystery prior. **Iohēs** exultauit
 q̄ prior gr̄as sensit. **Dicit** enī illa māie sic iste aduētū
 dn̄i sentiebat. Et q̄ līgua nō potēat aīo exultatē salu
 tabat. iā q̄ sue p̄ansionis officū spū s̄cō repletus in
 choabat. **Origenes** ubi supra. **Dicit** nēpe ut dictū est
 māia post cōceptū ad elizabēth in montana p̄raueat.
 q̄ ihs qui in utero suo erat iohēs adhuc ī ventre m̄ris
 positi s̄ficiāe festinabat. **Deniq̄** nō anq̄ māia salu
 taet elizabēth. sed statū ut locuta est uerbū. qd̄ dei fili⁹
 in ventre m̄ris suggesserat. infans iohēs exultauit.
 et tūc p̄p̄ū p̄atorē suū ihs p̄plexā fecit. **Oratio** clunia
ensis. **Dicit** igit̄ ad trōitū māie iohēs exultauit et lusit.
 q̄ uerbo dn̄i p̄tonātis per os vgis audēbat. ac de
 vxo m̄ris in otu s̄cō illi⁹ erūp̄ gestiebat. **Bernard⁹**
 in sermōe de s̄cō iohē baptista. **Vere** ḡ lucerna ardes
 fuit. quē sic flāma celestis p̄capitauit. ut iā xp̄i fen
 tuer aduētū cū nudū sentire possēt uel seipm̄. **Ille** ni
 mirū ignis nouus. qui recens e celo elapsus p̄ os

gabrielis in aure intravit uigis uersus p os uigis et
aure miris ad puulu introiuit ut uas electionis im-
pleret et lucerna ipso dno pararet **Qu**erit quidead
huc sub modo erat et ipm modiu suu tm matris q
illuabat magnu ei reuelans sac amem pietatis q
motu noue exultacois paulo postponeda sup caedat
totu q noue illustracua fulgoribus mudi **Augu-**
stinus in quadri omelia **N**a q saluator noster de filio
in corpe mortali quasi i nocte appare uoluit lucerna
sibimet un uidet uel uidetur accendit **Gregorius** in
omelia euangel' **12** **H**inc enade iohes uoce se esse
asserit q uox uerbu precedit **I**oueu itaq dnu p
rens uox dicitur q p eius misteriu pris uerbu ab ho-
ibus auditur **Matim** in sermoe de die baptista **De-**
uente quippe filiu dei in carne pleno letus ore clamauit
et sicut pri mutoliguu aperuit sic et aures hoim au-
tu gre saluatoris inuauit **I**n tm aut in eo spualit
pful sit electio **S**ante meretur anuacare dnm q nasca-
di sume inuau uel lingua qua nuacare possit amper
Quid est hoc mirandi fies que tatozu nouas gaudio
ut elizabeth illa uetus mulier et noua mater uenit
ti ad se bre maie testatur infante in utero se habere
qui nec du sentiens semetipm dnu ai ia sentiet adu-
tu: **N**ullus ignorat hmi puulu omne ab utero eorum
prodeute inter ipalnas exordia mestis waqare u
gribus **D**olus baptista dnu ultra lege nascenu
nauitate sua leticia et exultacoie puenit ipm q nu-
di saluatore q nec du sermoe potit ppheticu gaudiu
reuelauit **C**aplin **14** de comparacoie partus uelut
scz elizabeth et maie **C**risostim' i omelia de eodem
Qualis aut uertis et nuacis eius uidelicet nat

et gl'ia nō ex natura. Itaq; sicut xp̄i cōceptōe ante xp̄m
 naur angelus. sic et istius p̄terea sicut istius p̄terea anq̄
 nascetur ostensa est sic et ill' utus ante ortū mōfel
 ta est. August' in sermōe de eodē Deniq; null' ex p̄tib'
 natūitate etiā celebrat. ioh̄is et xp̄i solēpnizat. nas-
atur ioh̄es de sterili ancilla. xp̄us de v̄gine uirginali.
 Ioh̄anē itaq; parit sterilitas. xp̄m integritas. In natū-
tate ioh̄is etas nō erat cōgrua parētalis. In natū-
itate xp̄i cōplexus nō erat naturalis. Porro a gēlo nūciatē
 ioh̄es nasciturus nō creditur et p̄ mutus effiat. et t̄i eadē fere
verba sūt utriusq; sacharie videlicet et marie. Nā p̄
 modū eadē sūt verba v̄n̄ hoc sciam. et quō fiet istud.
 N̄ t̄i nulle corrupitur ista instructū. Illi dicitur. Quāe
 nō credidisti. Isti v̄o accipe q̄s quiesisti. In utriusq; siq̄
de verbis cogita. latebat sed hoies nō eū qui corda
videbat. Postremo hic ioh̄es nascitur ubi iā lux minui
 et nor uapit crescere. Ip̄us aut̄ ubi nor accipit det̄
 mehtū et dies augmentū. V̄n̄ t̄i q̄ hoc signū natū
 tatis amborū respiciens ip̄e ioh̄es ait. Illū oportet
crescē me aut̄ oportet minui. Videtur aut̄ ioh̄anēs
 duorū testamētōrū id est veteris ac noui quidā inter
 iectus limes dicente dño lex et p̄phie vsq; ad ioh̄es.
 Sustinet g' p̄sonā vetustatis p̄ter de senibus nas
 atur et p̄sonā nouitatis p̄ter qd̄ in viscēb' mris
 nudū natus p̄phā declatur. Fuerat quidē diuina dis
posicio ut hō tante gr̄e testō' xp̄o p̄hibēt qui etiā
ip̄us putar poss. Nā inter natos mulierū ut ait
 ip̄e nemo surrexit maior ioh̄anē baptista. Itaq;
 si eo nullus erat maior homo. utiq; q̄ maior est
 illo plusq̄ homo est. Marinus ubi supra et dicitur

ut de matre sterili nasceretur qui fecunditate virginis venerabilis
 quatenus mirabile partu mirabiliter natus ostenderet.

Quid hac religione gloriosus quod hac fide insignis
 in qua seclis concepit et in secreto maternorum viscerum
 pueri totius mundi gaudia plaudit. Ca. 14. Quia
lucet elizabeth uirgo mater salutauit. Ambrosius

Repleta est spiritu sancto elizabeth. Quod quidem prius
 mater quam filius repleta fuit. Quia filius replet
 matrem etiam repleuit. prophetant quod mater spiritus sancti puulo
 maria tunc repleta est ante conceptum elizabeth autem post
 conceptum et exclamauit uoce magna non tamen clamor
 sa quam deuota. uel ideo magna uoce quia magna gratia
 nouit dei dona. Benedicta tu inter mulieres. Et
 eadem uoce maria uirgo ab elizabeth qua et a galilei
 angelo benedicta. Quod et angelis et hominibus uocanda
uocanda auctis quod fecit preferenda monstrum. Petrus
ubi supra. Et uirgo maria inter mulieres benedicta
quod et deus possidet uirginitatis et dignitatem preulit
maris. Vere benedicta que et superni conceptus meruit gratia
diuiniq; germenis suscepit gratiam et sustulit integrum
corona. Vere benedicta que celo fuit maior terra. Forme
orbe latior. Deum namque quem mundus non capit. sola cepit
portauit eum qui portat orbem suum qui genuit genitorem nutri
uit omnium uiuentium nutritorem. Petrus in sermone de assumptione
benedicta inquit tu es inter mulieres. id est id est plus benedicta
quam omnes mulieres. quia quicquid maledictionis per eam infusum
est. totum benedictio marie absulit. Item talio. In super
et gratiam refudit. Quia igitur obfuit maria profuit. qua
luxit maria illuxit. Tadat hyperum eue quod locum sum
uniuersi per partum uirginis marie. Glosa super lucam. Non
solum inter mulieres benedicta sed inter benedictos maior.

bndctōe insignis es uirgo maria **Capitulum luy Qualiter enā frātrū uentris eius benedunt Bernardus sup**

Et bndctōis fructus uenit **missus est omelia 2^a**
trus tu. Nō sicut bndcti sūt ceteri hoīes sed sicut
apulus ait. Quē est sup oīa de⁹ bndctōis ī secula. p⁹
et alijs bndctō uenit. **Hec qz tu bndctā ideo bndctō est**
fructus uentris tui. Sed ideo bndctā qm̄ ille te puenit
in bndctōib⁹ dulcedis uere eternū bndctōis. ī quo bene
dicte sūt oēs gētes. de cui⁹ plenitudine tu quoz accē
pisti cū ceteris. **bndctōis ergo fructus uentris tui.** Bndctōis
ī odore bndctōis in sapore. bndctōis in specie uel decore
hu⁹ odoriferū fructus fraglāciā senaebat. q̄ dicebat
eū odor filij mei sicut odor agri pleni. **An nō uel bndctō**
tui benedunt dñs. **Iheron⁹ ubi supra Talibus q̄ppe**
priores sūt dicitur affiaebantur odor amētis talibus
inspirabātur de xpō p̄sagis. q̄ uiz nascitur esset ī mū
do in quo esset oīm salus oīa hēditatis eterne benedictio
iste siquidē erūt fidei uestes quib⁹ induebātur sūt p̄ores
iacob filij sui induit. Nisi enī sp̄s sct̄s eas domi seū habebāt quib⁹
uasset ac pronulisset. qd̄ tā nūri odoris pater ysaac
in eis habuisset. Totū ergo misterij erūt qd̄ gerebat.
ut sct̄ p̄ bestimētorū fraglāciā xp̄s anūciaretur. que
nos quocūq̄ baptizamus induimus. In quo nimirū
benedunt nos deus oī benedictione sp̄uali ī celestibus
unde et hu⁹ odore ut dictū est in sp̄u lōge trahens p̄
factus ysaac filij bndunt in quo oīs bndctō celestis
effloruit. Et bene ab eo plen⁹ ager dicit
q̄ plena grā uirgo maria p̄nūciatur. de cui⁹ uentri
te fructus effluit credētib⁹. et nos oēs de plenitudine
eius accepimus. Bernardus ubi supra De sapore uo

eiusdē fructus quidā qđ gustauerit taliter eructabit.
Gustate et videte qm̄ suauis ē dñs. Et alibi. Qm̄ magis
multitudo dulcedis tue dñe. **I**p̄e quoz fructus qđ senuel
gustatus dulcedine sue magis appetitū excitat. de se
uos ad se iuuat dices. Qui eduit me adhuc esurient.
Audi de spēre in quā desiderat āgeli p̄ficē. Et sron
quippe spēo decoris eius. tu iqt̄ sp̄ciosus forma p̄de fi
lyis hom̄i. **D**iffusa est grā in labijs tuis p̄cā bñditi
te deus in eternū. **F**igo maia bñdēs fr̄s vetus tu. tu
quoz benedā ex eius bñditiōe qz nō p̄t arbor mala
fructū bonū facē. **Q**uid dicebas o adā. **M**ulier quā
dedisti m̄ dedit m̄ de fr̄u ligni et comedi. **V**erba ma
licie sūt hec quibz augetas magis qđ deleas culpā.
sed sapiā viat maliciā. **F**are reddiā tibi feta p̄dē
pro fatua. hūilis pro sup̄ba q̄ tibi pro ligno mo r̄is
gustū vite porrigat et pro venenoso amantū dīs alio
fructus eterni dulcediez pariat. **F**igo muta verbi
lique exūfaciōis ī voce gr̄arū actiōis et dic. **M**ulier
quā dedisti m̄ dñe dedit michi de ligno vite et comedi
et dulce fuit sup̄ mel ori meo qz ī ip̄o iuuificasti me.
I Caplin l̄o. **D**ualit̄ m̄r̄m dñi magnificauit. **Q**uā
Quā vñ hoc michi inquit. vt veniat. **V**bi supra
Amater dñi ad me. **N**ō ignorat elizabeth op̄t
tiōez eē sp̄s s̄a. qđ p̄phete m̄r̄ a m̄r̄e dñi ad p̄f̄m p̄f̄
noris sui saluētū. **V**erū hoc nō sui m̄r̄i sed dñi m̄r̄i
neris esse fatentū. **R**m̄ idē sp̄s qui p̄phie illi donauit
dedit p̄ter et hūilitatē p̄estitit. **V**n̄ hoc inquit m̄r̄.
Quasi dicit. **A**mbrosius sup̄ lucā. **Q**đ gr̄tū in bonum
accidit qđ ad me mater dñi venit. **D**ed qua iusticia
Quibusq; m̄ias cōtingit. **M**iraculū senao misterū
agnosco. **M**ater dñi feta verbo plena est deo. **B**eda

ubi supra. **E**cce enim ut facta est saluatio tua in carnis
 meis exultauit in gaudio infans in utero meo. **I**psa quippe
 momento quo vox in aures corporis utitur quos spiritualis cor
 audientis uertit. et non solum mater sed etiam solomon
 amore aduenientis accendit. **I**dem in eodem. Itaque reuelante
 spiritu quo impleta erat elizabeth intelligit. quid infans
 exultatio significet uenisse scilicet matrem illius cuius partu
 for futurus erat. **Q**ue ergo prius erubescere omnis parie
 tis. dum nesciret misterium religionis. iam nunc indicebat.
 et que se prius occultabat quod filium conceperat. nunc se iacta
 bat. quod propheta genuerat. **U**naque que in occulto cognoue
 rat hinc quod simul aderat et audiebat palam euangelii
 zabat.

Capitulum lvi. Qualiter fide illi comedauit
Bata inquit que credidisti quoniam proficitur ea que
 data sunt tibi a domino. **H**ic apparet maria non dubi
 tasse sed credidisse. et ideo fructum consequuta fuisse. **A**ppar
 etiam elizabeth ipsa uerba angeli ad maria dicta per spiritum
 intellexisse uirgo itaque credidit ubi sacerdos dubitauit.
Augustinus in sermone de annuntiatione. **H**inc uox illa uirginalis
 insonuit. **E**cce inquit ancilla domini fiat mi secundum uerbum
 tuum. **O** felix obedientia. **O** insignis gratia. que dum fide humilit
 dedit. celi opifice in se corporauit. **H**ec obia uera. fuit
 omni sacrificia acceptior. **H**ec uoluntas cunctis hostijs gra
 tior. **H**inc et gloria promeruit. quam ipsa postmodum
 querit. **E**cce inquit ex hoc beatam me dicet oes generatio.
Hic uirginitas. **I**heremiaus scit dominus in terra noui. quod fecit au
 tudent. **C**ircumdedit inquam maria uirum angelo fide preben
 do. quod prodidit eua uirum serpenti consentiendo. **S**ubito quod
 uirgo pregnans efficitur. beatam dei genitricem. et per cuncta secula
 predicatur. **I**dem de trinitate li. xiiij. **I**psa enim ex uirgine
 nasci uoluit. tunc conceptores spiritus non caro. fides non libido

puerit. Credo quippe non coalesco sancta uirginitas est facta
data. quia nascetur tu non transgressiois contagione uicia
ta natura sed omnium talium uiciorum sola mediana. Idem
libro de uirginitate kanor certe maria prope fide ipse
ipso concipiendo carne christi. Nam et ipse dicit sibi. hinc uel
qui te portauit. et uelut quod fuit sursum. hinc uel Enim
uolunt quod auduit uerbum dei. Denique fratribus eius id est cog
natis secundum carnem qui non crediderunt in eum. quod profuit
illa cognatio. Hic et materna iniquitas nichil ma
conduisset nisi felicius christum corde ipse carne gestasset.

Capitulum lxxij de canticis prophetico quod mater uirgo concepit
Hodius denique maria pronuntio. Glosa sup lxxij
elizabeth dona que prepat amplius tunc non po
tuit. Et que uirginali pudore prius acceptum oraculum se
lento taceat. uel cognatio tunc patefecit. Cognatio quod dicitur
et ante iohannes elizabeth et ante domini generationem prophetauit
maria. ut sicut uniuersam partem a muliere. sic etiam in ma
salutis a mulieribus inchoaretur bona. Non ergo ma
ria se potuit ueluti continere. que spiritum quem intra corde
sua secreta tanta pulchritudine redidant sentiebat
per oris alieni claustrum tenebat eripuisse. Tunc igitur
ad manifestandum spiritus os aperuit et uerbum quod concepit
eructas in laudem saluatoris erupit dicens. Magnificat
anima mea dominum. Augustinus in sermone ubi supra. Hic le
ta uirgo maria filium amplectitur. portat a quo portatur.
plaudet nunc organo maria et nunc inter articulos pu
erperere concipit tyriana. Audite quod modum tyriana
ma concipit. Magnificat inquit anima mea dominum. Causa
igitur inalescentis errati miraculum non potest eruat
et eue placitum marie carum exclusit. Hugo ubi supra.
Nemo autem huiusmodi canticum uerba putet leuiter estimanda.

q̄ nimirū de tā profunda cōceptiōe sūt pilata absq̄
 profunda iūestigatiōe digne penetrari nō p̄nt. et oē
 q̄ d̄m̄ est ab illa sume vitatis itima luce. cui mens
 v̄ḡis excellēter inheserat emanauit nec aliud q̄cūq̄
 dicē potuit. q̄ meditādo locuta nō est sed gustādo. q̄q̄
 nō docuit p̄ varia discurēs cogitatio sed vniū sapia
 fontis p̄ contēplacōez mētis inherēs deuotio. Glosa
 sup lucā. Primo quidē dona sibi sp̄aliter cōmissa pro
 fitans insinuat. Deī vō b̄nficia de q̄b̄ gn̄aliter huā
 no generi p̄petuo cōsulere nō desistit enumerat

Capitulum lviij Qualiter unio dñi magnificauit
Magis inquit aia mea dñm Origines sup lucā

Magnificat inquit aia mea dñm Origines sup lucā
Omelia viij Valuator n̄ est ymago dei inuisibi
 lis. et ymago ymaginis ē aia n̄ra. Cū igr̄ illa ope
 cogitacōe et sermōe magnificauit. tūc ymago ī me
 grandis efficitur et ip̄e dñs aut ymago est ī aia
 mea magnificatur. Glosa sup lucā Magnificat̄ ḡ d̄
 dñs. nō q̄ ei huāna vox aliquid adiungat. S; q̄ mag
 ficatur in nobis dū aia n̄ra q̄ ad ymaginē dei creata
 est xp̄o qui ymago p̄ris est p̄ iusticiā se cōformat. sic
 q̄ dū ip̄m xp̄m imitando magnificat. quādā p̄ticipa
 tione magnitudis eius sublimior erit. ut illam yma
 ginē splēndido v̄rū colore factorū. et quādā emula
 tione vitutis exprimens appareat. Bern̄ sup magt

Magnificat inquit aia mea dñm. q̄ magnifice a mag
 fito dñs est magnificata. In p̄mis quidē ad ymaginē
 dei et similitudinē dei mirabiliter creata. Post hec in add
 miserabiliter deformatā. Nūc aut mirabilius glō
 rias ac magnificētius renouata. Magnificat ergo dñm
 voce ope affiū Magnificat quidē dñm ois creatura
 s̄ aia mea sup oia. Int̄ oēs q̄ppe creatūz nichil tam

magnifice fecit dñs sicut aiāz meā **C**aplin hic **Qualit**
in dño se erulasse dicit

Eerulauit sp̄s meus idz extra oēm creaturā et
extra semetipm eā pre imēsuatē gaudiū saltauit
in dño salutari meo vidz in ihu filio meo singulariter in
eo Ac si dicēt: Tanto me deus munie sublimauit ut in illi
lingue explicatōe possū officio sed totū interioris animi
affectū in agendis grāpū laudibus offero totū qđ uiuū
quod discerno in eius magnitudine cōtemplādi et in eius
preceptis obseruandis impedo In ipō tm erulto qđ ter
rena nō auo p̄spicitas me nō extollit aduersitas nō
frāgit sed i illius sola sp̄s meus memoria delatū
a quo salus eterna speratur illius p̄petua diuinitate au
guali cōceptione caro mea fecūdat. **H**ugo ubi supra de
salutatōe quoz quā huāno genēi p̄parā nūc uideo totū
p̄conyo erulto **V**ideo nāqz de me assumi qđ et credo pro
me debere offerri **H**ere dicitā ugo maia i cellā illā uinū
riā a rege sp̄sotuo introducta et ab libertate dom̄p̄
inebria ta mēoriā suauitatis illius erulasti et iust
ticia ip̄ erulasti **V**idisti q̄ppe maiestātē gustasti su
uitatē **I**deo qz q̄ intus hausisti foras p̄inasti **D**uo nō
pe sunt que boni angelozū et hoīm sp̄s i illo fonte bō
eterna cōtēplatiōe hauriūt uidelz i cōp̄rehē sibilis de
maiestas et ineffabilis bōitas quozū alterū castū tū
tē gignit alterū uō dilcāz parit **P**ro maiestate nāqz
nāqz uenerātū deū et pro bōitate diligūt eū ne uel
dilatō sine reuerētia dissoluta sit uel reuerētia sine d
lōne penalis **A**d hāc cōtēplatiōez mens maria sub
uicta fuit q̄ celestis p̄rie dulcediez in uerbis suis tā mirā
biliter expressit qđ ineffabiliter cōprehendit **C**ū enī
magnificare dñm se p̄hibuit uenerāda maiestatem

in trina visione cōueni se māfeste declāuit. **I**n uero se
 in salutari suo exultari asseruit gustū interne se p̄cipis
 se ondit. **H**anc q̄ uniuerse uie dñe mīa et uitas dñm et
 saluatore cōfici p̄fecta laus esse probatur cū in dño
 uēitas et in saluatore mīa cōmēdatur. **¶ Caplin lxx**
De huilitatis ei⁹ apud deū acceptioē

Maria ugo ut sui gaudiū ee solidū demōstrat illud
 nec a uāitate exortū nec ad uanitatē cōuersū
 ondit. s̄ se dei dona i deū dilige et pro resp̄u grē qua
 p̄uenita erat i suo se saluari exultāe p̄hibuit. vñ
 et subdit. **G**losa sup̄ lucā. Quia resp̄xit huilitatem
 anille sue. **C**re q̄ uilia de se sentit et totū dei grē tribuit.
In iudicio suo demōstrat se huilē s̄ resp̄u sup̄me grē
 sublimē ut sicut mors itrauit in mūdū per sup̄biam
 eue. sic uite pandatur introitus p̄ huilitatē marie.
Bernard⁹ ubi supra. **R**esp̄xit inq̄ huilitatē anille
 sue. huilitas sui cōceptū. anilla uero sua deuotione
 cōmēdat famulatū. **R**esp̄ciēdo igr̄ inq̄t me p̄ grāz
 suā et huilē me fecit. et anilla suā. **Q**uā inq̄ me fe
 cit q̄ de me et i me opus suū speciale fecit. **B**n̄ maria.
 ugo solā in se dñi huilitate resp̄xisse dicit q̄ dinita
 tis p̄p̄riatioēz q̄ i primis parentib⁹ huāna natura
 p̄didit i maria p̄ huilitatē recuperat. **N**ā q̄ uerbū
 p̄us in ea p̄t̄ huilitatis sue meritū carnis st̄az quā
 sibi uniret assūpsit. quasi ad eā quā p̄us abiecerat
 naturā sublimandā per penitentiā resp̄xit. **C**uius
 huilitatis uirtūe insinuat cū anilla se uocat. **N**ā q̄
 se huiliter qd̄ erat anilla cōgnouit. ideo sublimiter
 qd̄ nō erat mater esse meruit. **S**ua p̄ sup̄biā se dei cre
 aturā esse nō cōsiderās. ideo purificari uoluit. **M**a
 ria uero huiliter fiori suo se subdens anilla nouit.

Idco q̄ illa est abiecta ista v̄o electa. **D**upl̄r̄ v̄o d̄o
desperit hūl̄e q̄ resperit. Resperit quidē et ei hūl̄it̄
tē et eius hūl̄it̄ioēz hūl̄it̄atē resperit hūl̄ē remunc
rās hūl̄it̄ioēz resperit hūl̄it̄atē exaltās. **I**n utroq̄
a d̄o se respectā esse testatur qm̄ et eius hūl̄it̄as apud
d̄m̄ est accepta et eius hūl̄it̄atio apud hoīes ī gl̄az cō
mutata. **Bernard⁹ sup̄ missus omelia prima. Nō de**
hūl̄it̄atis apud d̄m̄ acceptioē dicit ip̄a v̄go. Quia res
perit deus hūl̄it̄atē ancille sue. **Ceterū Dup̄ quem**
inquit req̄esat sp̄s meus nisi sup̄ hūl̄ē et quietū.
Dup̄ hūl̄ē nō sup̄ virgīez. Si igitur hūl̄is v̄go marita
nō esset. sup̄ eā sp̄s sc̄is nō req̄esset. ergo nec eam
impregnasset. Quō nāq̄ de ip̄o sine ip̄o cōcipet. **Pror**
igitur qm̄ ut de sp̄i sc̄o cōcipet. sicut ip̄a met̄ ph̄l̄ib̄
resperit d̄ns eius hūl̄it̄atē potius q̄ v̄gītatē. **Et si quidē**
ex v̄gītatē placuit. tū ex hūl̄it̄atē concepit. **I**n con
stat q̄ eā ut placet virginitas procul dubio fecit hū
litas. **Capit̄m̄ l̄ri De imitanda eius hūl̄it̄atē. V̄o**
Et vos igitur o filie si v̄e v̄gīnes vultis. **ubi sup̄**
esse mat̄rē d̄m̄ que se ancillā vocat. amore cordis
imitari aunte que ab ip̄o sp̄so cui vos deuouistis
hūl̄it̄atē didicit. quā et ip̄e vos docuit dicēs. **D**isate
a me q̄ mitis sū et hūl̄is corde. **Nō** ergo inq̄ a filio
suo d̄ns n̄o celos didicit fabricare. nō āgelos axere n̄o
miracula deitatis insignia petrare. sed t̄m̄ hūl̄itari
cetera q̄ d̄m̄ m̄ta v̄tutū in t̄m̄ hūl̄it̄atis custodia ag
gregare. **V**nde et in se solā hūl̄it̄atē resperisse fate
d̄m̄. que custos est ceterarū v̄tutū. **C**ollocauerat enī
in tuto stationis portu sublimia m̄torū suorū exi
tia. et ideo sic est diuinitus illustrata. **Bernard⁹ ubi sup̄**
Quid ergo dicis o v̄go sup̄ba. Maia se v̄gīez oblit

gloriatur de humilitate et tu negligens de humilitate blandiris
 tibi de uigilate. **N**am quod tu castior aut deuotior illa uide
 licet ut in humilitate placeat ex castitate tua quod illa non
 potuit ex sua. Denique quanto honorabilior es et singulari
 munere castitonne tanto tibi tu maiorem iniuriam facis. quod
 eius in te decore sedas per uirtutem superbie. Alioquin et
 pedis uirgines non esse. quod de uigilate in soleste. **N**on omni
 quidem est uigilas. multo in paucorum est cum uigilate humilitas.
Si ergo non potes in maiora uigilate mutari et suffiat tibi
Quod si et uigo et humilis es magnus es. quisquis es. **E**t tamen
 aliquid quod ultra uixit in maiora scilicet uigilas. **R**euerentia
Auditi quippe non est a seculo quod aliqua esset simul
 et uirgo et uigo. **S**ed et cum mater attendas quo te tua
 super eius mirabili celsitudine ducet admiratio. **R**omane
 que deum et angelorum dominum habuit filium tuo quidem in mo
 uitate iudicio super omnes choros angelorum exaltabitur
In laudibus uigini singulariter canitur quod sequitur
 agnum quocumque uenit. **C**um ergo laudibus digna iudica
 tur que etiam perit. **I**psa quippe mater eius et ipse erit sub
 ditus. **T**u uero si non potes eum sequi quocumque uenit. dignare
 uel sequi quo tibi condescendat. **N**on est si non potes sub
 lime credere semitam uiginitatis sequere uel deum per totam
 simam uiam humilitatis. **I**n non salubriore elegit sequi
 partem in humilitate patris quam in uigilate superbus. cum et illi
 in uigilate humilis sua satisfactio purget et huiusmodi
 in uigilate in quinet. **I**n felix maria cum nec defuit
 humilitas nec uigilas. **C**apitulum lxx de uarijs eius
 et progeratibus et fama.

Quod singularis uigilas quia quod non remouit
 honorauit feruoras. **S**ed nichilominus spalis hu
 litas quod non abstulit sed extulit feruoras uigilas et

incomparabilis fecunditas quae et uirginitas simul conuertitur et
humilitas. Quod horum non mirabile quod non incomparabile. quod non
singulare. Mirum uero si non hec fitas in eorum potestate
quid tua digni iudices admiratione. Denique quid mirum si
deus qui mirabilis in sanctis suis legitur ac conuertitur in matre
sua mirabilior exhibetur. **Hugo ubi supra.** Sicut autem
uirginitas miris humilitas ut super ostensum est apud deum facta
est acceptabilis et grata. Sic et eius humilitas apud ho-
mines in gloria conuertata. In postquam humilitatem suam a
domino respectam asseruit. ex hoc iam se habet in omnes generationes
predicanda subiunxit. Nam usque ad illud tempus apud homines
opprobrium sterilitatis pertraxerat quod uirginitas uegritatem
thoro maritali proferbat. Et nunc respexit deus humilitatem
eius. et abstulit humiliaciones eius. Ideo inquit beatus me-
dicit omnes generationes. ut in partu iam sit in generatione preta ste-
rilitatis opprobrium sustinuisse. Que ab omni futua genera-
tione beata uocabor pro feci fecunditatis mee. **Bernardus**
sup magnificat. Dilatatum cor marie genitricis dei. quod
pluadis oculis omnes creaturam in uera beatitudine collocatam
simul aspexisti. Ecce inquit. Intuetis est uerbum istud
et demonstratis. Ecce iam uideo quod futurum sit de me. quis
fructus procedet ex me. quot et quanta bona non in solis
omnibus generationibus pueniet per me. Nam et angelicam gene-
rationum nunc per meum generatum reintegrabitur et
hominum generatio in adam maledictam per benedictum uentris mei
fructum ad eternam benedictionem regnabitur. **Hugo ubi supra.**
Et hoc igitur oelizabeth id est ex quo per os tuum sua magna
gloria que in me operatus est aperuit ex hoc eadem in omne
generationes manifestando magnificabit. quod magna in
fecit. **Capitulum lxxij.** De hoc quod fecit ei dominus magna
Bernardus in sermone de natiuitate beate marie.

Fecit aut maria dñs michi magna **E**cce q̄ta deuotio
 huilitatis ierū in sermōe resonat igit̄ **E**lizabeth
 nāq; gloriā eius singulare p̄ reuelatioē spūs agnosces
 mirabatur p̄sonā ad se uenētis cōmendabat et uocē sa
 lutatis et beatificabat fidē credentis **M**agna quidem
 preconiā sed huilitas deuota nichil sibi retinē p̄ae
 batur in eū magis uniuersa refudit au⁹ in se lūficia
 laudabatur **T**u inq; magnificas m̄rē dñi sed magnifi
 cat aīa mea dñm **I**n uocē mea phibes exultasse filiū
 i gaudio sed exultauit spūs meus i deo salutaris meo
 beatā me esse diās que credidi sed et crediditatis et
 bñtūdis causa sup̄ne pietatis est respās ut ei magis
 uicē me dicāt oēs gnatioēs q̄ a illā huilē et exiguā
 respexit de⁹ **I**de sup̄ maḡt **H**oc q̄m ergo q̄ me bene
 dicāt oēs gnatioēs nō michi attribuo nō meis mei
 tis ascribo sed ei potius q̄ fecit in magna **M**agnū
 est p̄ se q̄ uigōsū magnū q̄ mater sū magnū q̄ uirū;
 mater et uirgo sū sū **H**ic au⁹ m̄r: **V**irginitati dei plas
 matoris et saluatoris oīm **G**losa sup̄ lucā **O**b hoc igit̄
 eā maḡt aīa mea dñm q̄ in dignus est face magna
Nil ergo meis inq; mētis tribuo s; magnitudiez meā
 ad illū refero qui eēnaalit̄ potens est et de pus et de
 infimis magnos facit et fortes **H**ugo ubi supra **M**ag
 nū itaq; fuit ut maria dñi a illā se faceret plas
 matoris sui m̄r fiet magnū ut vgo sine uili semine
 filiū cōcipet magnū ut vgo dei p̄is uerbū carne suo
 indutū in utero gestaret **H**ec oīa maḡ sūt sed ei qui
 potens est ip̄ossibilia nō sūt **I**deo q̄ fecit magna q̄
 potēs est et singulariter magna q̄ singulariter potēs
 est **N**ec aut maria p̄ me aut i me magna fecit sed
 michi inquit fecit **A**d enī ad salutē oīm est i ea firm

hoc privilegio elois ad eius glaz singulariter est ordi-
 tu fecit q' inquit maia dñs michi magna **T**ax dicit
 magna nec addit qualia qz ai oia dei opa sensus huma-
 ni capacitate exsument p'prie sacramentu' receptione
 et incarnationis verbi misteriu' ineffabile sup oia emittit
Nichil eni' magis miru' factu' est q' ut deus homo
 fieret et natura' incomprensibilis. ita sibi corpis stare
 videret ut nec i' ea m' d' est qz erat imensa. nec in se
 minor existeret qz i' illa fuit tota. **H**ec s'ut igitur mag-
 que fra' s'ut ad glaz singulari' **S**am' **U**triu' **Q**ualiter
 bonitate dei comendavit et ei' tota' beneficia **S** ubi sup'

Et san' inquit nome' eius **H**ec sola est causa que co-
 magna fecit in dñs san' nome' eius **E**t qd' est illi
 bonus **N**emo quippe bonus deus **G**losa ubi supra dicit
 igitur etiā aia mea potētia et nome' san' eius qz ad me
 potētie singularis oia que fecit transcendit. et hui' nō
 tuotatio s'citate p'ncipes facit **S** ubi supra **E**t maia
 eius a progre'ie in progre'ies. **E**cce nome' eius **Q**uod
Nra. **U**bi. **A** progenie i'progenies. a iuda i' gen-
 tes vel ab uicio seculi vsqz ad eius tim' misericordia
 i'peditur. nō passim sed timētibus eū **A** tiore quippe
 i'cipitur ut ad amore' ipi' p'ueiatu' **G**losa ubi supra

A specialibus itaqz donis ad g'alia dei indiaa v'go
 se conuertit. et totius huāni statu' describens. quid su-
 p'bi quid huiles mereatur exposit. **T**andē etiā ad singu-
 larē incarnationis noue dispensationē v'ba reducat et
 dicit **S**uscipit domi' isrl' puerū suū videlicet quasi me-
 dius egrū. dū inter hoies homo visibilis frus est ut fa-
 ceret isrl' idz **V**identes deū puerū suū idz huile et obe-
 dientē sibi p'lm **R**ecordatus utiqz mie' sue qz q' hōies
 redemit nō est meū hōis. sed donū diuine pietatis

genie

Dulcepit ergo natura suscepit et causa **V**idebat^r quia
 in p^r oblitus esse misericordie quia usq^{ue} iⁿ fies sclo^ru^m dis
 tulit filiu^m mittere **R**ed recordatus est eius qua^m nuq^{uam} fu
 erat oblitus ut nos semp^{er} meo^res sumus et mias d^{omi}nⁱ
 teternu^m c^{on}temus **C**aplin lxx de eius d^{omi}nⁱ ab
 elizabeth in nazareth **A**mbrosius sup lucā libro ij

Mansit aut^{em} maria cu^m elizabeth quasi mē^{se}bus
 herbat **M**ansit aut^{em} nō q^{ui} domus est aliena delat^{er}et
 sed q^{ui} frequ^{en}tius iⁿ publico videri displiceret **N**ec sola
 familiaritatis causa remansit ibi diu^{er}sus sed ut tanto
 p^{ro}fectus elizabeth profectus **S**i enī p^{ri}mo iⁿgressu
 marie t^{em}pus illo^{rum} profectus existit ut ad eius salutacōⁿ
 infans in utero ill^{ius} exultauit ipa^m q^{ui} m^{at}ris spū s^{an}c^{to} re
 pleta sit q^untū putam^{us} q^{uod} ipi^{us} ma^{ri}e p^{ri}ncipia t^{em}pus id^{em}
 mē^{se} u^{el} usu addidit **B**ea sup lucā **I**taq^{ue} dū diu
 p^{er}mansit maria cu^m elizabeth donec p^{er}cursoris nati
 tate^m p^{ro}pter qua^m marie ueniret uideret **E**t sic iⁿ domū
 suā reuersa est. uiz ad virū suū in nazareth **I**dem
 sup missus est **O**portebat nimirū ut supra dictum
 est eā h^{ab}ere virū ne uelut stupra u^{el} p^{ro}pter filiū et se
 p^{ro}creatu^m dāpnauer^{et} et ut in hys que domestica cura
 nancialiter exigebat puerpera uariū solatio sustentare^t
 virū inq^{ui} qui est integritatis ill^{ius} testis certissim^{us} et
 saluatoris et ea nati nutricus est fidelissimus quicq^{ue}
 pro eo puulo scdm legē hostias ad tēplū deferret. et
 eū instante p^{er}secutionis aruado aruado ai^u m^{at}ris fer
 ret iⁿ egiptū atq^{ue} reseret **U**iaq^{ue} illi p^{ro}pter plura que fir
 gilitas huānitatis assupte postebat natiā m^{is}traret
Nec multū obfuit si quis illū ad tēpus eius filium
 nedit ai^u p^{re}dicatibus aplis post ipi^{us} assentioⁿes

factis palam accedentibus. quod de uirgine natus esset paruerit.

Capitulum lxxi. Quod et qualiter de spiritu sancto hinc inuenta est. et

Hic ergo uirgo desponsata cum **glosse sup mattheu**
esset beata uirgo antequam conciperet inuenta est hinc con-
ceptu in utero non de virili semine. sed ut supra ostensum
est de spiritu sancto. Antiquam conciperet dicit mattheus id est antequam
nuptiarum sollempnia celebraret. vel antequam ad opus nup-
tiarum conciperet non quod postea cognouerit. sed sicut uisualiter
de aliquo dicitur antequam periret est morte puerus id est
sine peccata mortuus. Sic enim et maria sine uili coitu
sancti spiritus operatione pregnans est inuenta. Sed cui uel a quo
inuenta. **Origenes in omelia.** Cum esset desponsata proximo
quidem ab angelis eam custodientibus ac protegentibus ad
honorum illius qui erat ab ipsa generandus. Delinuit eam
inuenta non in cognite putatur ab ipso ioseph. qui pene
lucerna maritali licet eam non contingeret future in uocem
ut putabatur omnia nouerat. **Ex glosse sup mattheu.**
Inuenit quidem ioseph maria habere in utero sed non
inuenit quod habet de spiritu sancto. hoc autem addidit euangelista
de suo ne uidelicet aliqua subriperet leuam suspicio.
Non quod dicitur hinc in utero de spiritu sancto hoc est illud non
uim quod themas preducat futurum sed mulier aram dabit
uirum non aliunde uidelicet quod ex se signando. **Augustinus**
ubi supra. Ioseph autem cum esset iustus utique iustus in
verbo. iustus in facto. iustus in legis consummatione
iustus in uincio gratie noluit eam tradere. noluit eam
condemare noluit eam infamare. Sed uoluit occulte dimit-
tere sicut mansuetus misericors et pius. **Capitulum lxxii.**

De humilitate et reuerentia ioseph erga illam
Querendum est nunc ut quid de illa cogitauerit. ut
uoluerit illam dimittere. Si enim in ea suspitio

habebat. quō iustus erat. **I**n nichil tale de ea cogitavit.
 cur illā scāz et tūmā aulat extra iustitiā dimitte voluit.
Ded mysterij, vītū et sacramētū quōdā magnificā i eadē
 cognoscebat. cui se approximāe idignū estimabat. **H**ū
 lians g^o se ante tāta et tēssabile rem. se lōge facē que
 bat sicut et bñs petrus dñō se hūiliās aiebat. **R**ecede
 ame qz homo p̄cōr sum dñe uel sicut ille cōtūro mittēs ^{dicebat}
 ad eū **D**ñe nō sū dignus ut intres sub tectū meū **D**ic
 ergo et ioseph iuste hūilians se in oībus timebat et
 timebat iustus tāte sātatis cōiūctioēz sibi met adhibē.
 idō voluit eā occulte dimitte dices **M**aior est eius
 dignitas supercellit ditas nec mee cōgruit idignitati
Johānes os aureū sup̄ an. li. i. **O** inestimabilis laus
 marie **M**agis credebatur ioseph castitati eius q̄ utero
 eius et plus grē q̄ nature **C**onceptioēz māi feste vide
 bat. et fornicatioēz suspicā nō poterat **P**ossibilis
 credebatur esse mulierē sine viro concipere q̄ mariā posse
 peccare **S**o sup̄ missus est omelia s̄da **B**ene g^o ai ess
 iustus noluit eā tradūe. qz sicut neq̄q̄ iustus ess. si
 cognitā rē consensiss. **D**ic eā iustus nō ess. si proba
 tā in norā cōdepnasset. **V**idebat aut et horribat
 diuine p̄ncie certissimū gestatē insigne et qz m̄stēū
 penetrare nō poterat. indignū se eius cōtuberiore
 putabat et volebat eā occulte dimittere. **F**ixit pe
 trus in xpō potēcie magnitudiēz expauit cōtūo p̄ncie
 maiestatem. **F**horruit ioseph in maria sicut homo
 nimirū tāta mīra illi nouitate mysterij profunditate
 et idō voluit dimittere eā **M**iraris q̄ ioseph preg
 nātis cōsortio v̄gīs idignū se iudicabat. cū audis eā
 elizabeth eius dē p̄nciā ferre nō potuisse nisi cū re
 uerēcia quidē et tremore **A**ut nāqz **V**n̄ hoc michi ut

veniat in dñi mei ad me. Ob hoc g^o ioseph voluit di-
mittere eam. Sed quare occulte. et nō palā voluit eā dimi-
tere. Ne videlicet duorum causa iūretur et ratio ex-
geretur. Quid enī respōdet vir iustus p̄lo nō credenti
et cōtradicenti. Si dicit qd̄ sentiebat. qd̄ de illa p̄nitiā
cōprobauerat nōne mor̄ increduli iudei atq; crudelis
illā subsannaret et illā lapidaret. Quō nāq; v̄tari
crederet taceti i v̄tari quā postea cōtēperūt clamāte
i tēplo. Quid facient necdū apparet. nū postmodum
impnas manū ueterūt eā mirabilis dhorū scātī.
Merito ergo vir iustus ne aut mētiri aut diffamāre
cogetur inoriā. voluit occulte dimittere eā.

Cap^m lxxvii De tāta eius suspitione circa eam

Sed in vero quis aliter sentiat et ioseph et ut hoc
dubitaſſe contendat. ſz qz iustus erat. noluiſſe
quidē habitare cū ea p̄ ſuſpitiōez nec tñ qz pius erat.
traducē voluiſſe ſuſpectā et idē voluiſſe occulte dicit
eā. Breuiter etiā ſi illā dubitātoez ioseph natū ſuſpiti-
ōez qd̄ diuino certificāi meruit oracido. Neiq; ioseph
tāq; hōi maria veit in ſuſpitiōez. Aliudē quare
eſſe credebat. qd̄ de ſe nō eſſe ſciebat. Sed ideo corrigi
dignus fuit ab āgelo. qz nō erat i eo malicioſa ſuſpiti-
ō. Malicioſe ſuſpitiōes nāq; ſūt calūpniācū. ben-
uole gubernācū. Licet cuiq; de alio male ſuſpitiō. ſz
nō licet calūpniari. Qui beniuole ſuſpitiatur inā-
cipit. Tūc enī letatur. qñ quid male ſuſpitiatur. falſū
tuentū fuerit. Talis igitur erat ſuſpitiō ioseph ergo
cōiugē ſuā. Aug⁹ in ſermōe de annūtiatiōe. Neſciebat
quippe ioseph ſpōſus qd̄ cū maria egerit āgelus. Dubitā-
t qz ioseph itūtu familiari et licētia mater. mātūali
aſpiciat mariā cōiugē ſuā. velut ſpōſus ſpōſā ſuā.

Vidit et ea tumescentes venas in gutte attenuari fa-
 nem cotidie palloribus obliterari. Postremo videt
 eam gressibus grauius intelligit eius vterum grauidum.
 Turbatur ioseph homo iustus quoniam maria quam de templo acci-
 perat et nondum cognouerat grauidam sentiebat et quam
 non meruerat in coniugii honore habere in confusio. Deum
 quod diu hesitans ac disputans dicit. In hoc contigit quid
 ve querit. Non cognoui non tetigi. Si non tetigi non viola-
 ui. Si non violaui non grauidam. Quid ergo faciam. In re-
 gemo doleo curro consilium querens nec iureo plenam. Pro-
 adulterum aut tacebo propter quod tibi. Si prodidero adul-
 terum quidem non confentio. sed vitam crudelitatis iuro.
 in secundum librum moysi lapidandam esse cognosco. Si tace-
 ro malum confentio. et cum adulteris portiones meas pono.
 Nam ergo adulterum malum est tacere prodeve peius est.
 ne pro me fiat homicidium dimittam coniugium. Cogitavit
 in se ioseph occulte dimittere coniugem suam. Cogitavit ut effu-
 aliterius cum iam esset alterius non meis refugatione sed de-
 ceptione. Sed non timeat maria dauid regis filia.
 Quoniam sicut in deo veniam contulit sermo prophetalis. sic ma-
 ria liberat angelus saluatoris. Veni iam in domum casta-
 in qua non vilis commixtionis est appetitio. sed spiritus sa-
 adimpletio quam non violauit iudeus. sed solum impreg-
 nauit omnipotens deus. que non est commixta ioseph sponso
 suo nec cognita alicui viro nisi soli deo. In uocati deum tuum
 deo propter tuum non dicit deo adulterio fustitum homicidium di-
 uulgatum. sed dicitur forte manu preliati diu cum dyabolo
 et altitatu. Durgat dominus in adiutorium tuum mutat de-
 celo angelum suum uisitet de celo spiritum tuum. **Ca. 1. lxx.**
Ex instructione ioseph per angelum facta
 Ecce ergo uerum uigile paniphus gabriel ille

ille cōspiciuus. celi cur sor equissimus medio noctis
luminine dicit ad ioseph in visione **J**oseph inquit
fili d' d' aur tantū tribularis aur de maia malū calū
ingeris suspitiōez nū ipā genuēit tibi saluatoreē. **A**
fer zelotipis aīm ab ea qz ipē ipregnauit eā qui nū
atur ex ea **I**do tristis est aīa tua qz que legisti i pōtū
nō icelleristi i maria **J**oseph filius d' natus ex gne
sacerdotali et regali filius pphārii socius scilicet illi
qui sc̄psit mirabilia i lege sua ipē feat mirabilia i
cōiuge tua **Q**uid autē sūt dei mirabilia nisi que sūt
hōibus impossibilia. **Q**ui g° lapideas i sp̄s itabu
las sine filo ferreo ipē grauduuit mariā sp̄ū s̄o.
Qui produxit panes in hēmo sine aratione ipē ipreg
nauit v̄gitez sine corruptiōe. **E**t qui feat v̄gī sine p
germinare ipē feat filiā dauid sine semie gūare
Ido g° legisti in libris tuis aspice i maria oculis tuis
vt digne dicas cātū dauid p̄ris tui. **P**icut audiu
vidim⁹ in aīate dñi i aīate dei nri. **A**cipe g° mariā
cōiugē tuā. sp̄ de ea sc̄arus in nullo s̄o sollianis.
Quia qd' natū ē i eius utero nō est de p̄o s̄ de sp̄ū
s̄o et qd' nascetur ex eius utero nō vocabitur filius
iudei. s̄ filius dei. **H**abe ergo ioseph nū maria cōiugē
tua cōez v̄gitatē mēbrozū qz de v̄gīalibus mēbris
v̄tus nascitur āgelorū. **D**it maia xp̄i sp̄sa cōiugē
v̄gitate seruata s̄o et tu p̄ xp̄i cura castitatis et
honorificētia s̄itatis vt de v̄gīalibus mēbris v̄tus
generetis sc̄lis xp̄ianus sp̄sū y v̄gītatis et mar
tū castitatis cōez singulis v̄gībus et maritatis.
Virgitas mariē āgeli saluatiōe est ipregnata et
a iohāne de utero est saluata. **G**aude itaqz ioseph ni
mū qz cōgaude v̄gīati mariē qz solus meruisti

uginale coniugiu posside qz p mutū uigintatis ita sepa
 tus es a concubitu uxoris ut pē dicaris **¶** ubi supra
 Itaqz sicut p susanna in daruele affuit xps ita pro
 maria affuit dñi angelus Appuit aut ei p magna
 noē cordis oadlis ostensam et hoc in sōpnis qz p remedia
 ipe sōpno dubietatis Joseph inquit fili dauid beati sup
 missus Innoē uocat familiaritatē et uite cognitiōez
¶ Ad autē dia² fili dauid nō tm ad ioseph s; etiā ad ma
 riā p̄tinet quia legis p̄ceptū erat ut uxorē quisq;
 de tribu et familia sua duceret **¶** Glosa sup ay² Noli inq̄t
 timere illā accipe licz qz nō sis nāt⁹ conceptu eris tē
 pro uariationi Herognosce qz olim donnu dauid est pro
 missū et uide in illa ipletū **¶** Origenes ubi supra Cur
 ergo dubitas qd ipe uideret cogitas? **¶** Deus est qui gnat²
 ugo q̄ generat **¶** Hui⁹ gnationis mīster es nō largitor
 seruus nō dñs neq; plasmator **¶** Ergo mīster et seruu
 intende fer aurā et ei⁹ nascatur et eius genitrix **¶** Acci
 pe ergo eā fecutus scdm legis p̄ceptū uxorē tibi noiātā
 et scdm cōsuetudiez nuptiarū atq; cōuictiōez lōge aliorū
¶ Accipe illā ut cōmēdatū celestem thezaurū ut honora
 bile dei tēplū et regis ac sponsi celestis t̄mudatā dñm
 ne timearis eā accipe tibi cōmēdatū religiositati tue
 cōmēdatū **¶** De uia fer aurā ne timeas accipe coniugē tuā
¶ Ipsa dico coniugē ut diabolo uigintē eius occidit ut in
 deorū prauitate excludā ut legis instituta nō destrua
¶ In sequētib⁹ de mōstrato p̄ nec ista cōiugē tua scdm cō
 iugij cōsuetudiez habeatur nec iste q̄ gnatū tuus fili⁹
 esse credatur **¶** Ad em̄ t̄ ea natū est de spū scō est **¶** Quia
 fidelis opator hui⁹ natūatis spū sanctus est **¶** Capitū
1° De uirginitate uirginis cōpleta **¶** Glos
 sa sup mactheion

Hoc aut totū qd dictū est scz ut uirgo p̄p̄quo suo despo-
saretur et casta seruaretur ut ioseph p̄ angeli u-
sopnis eā sponsam accipe iubereetur. ut uirgo pareret et
nomē pueri ilim uocaret. Totū t̄p̄ hoc factū est ut ad-
pletur qd p̄ p̄phaz dictū est a dño. **E**cce uirgo in uero habi-
bit et **C**risostom⁹ sup̄ matheū omelia quīta. **H**ic u-
dei nō dicit uirgo s̄ puella. **E**t si puella idē est **u**-
habituata qd uirgo. habem⁹ p̄positū. **S**i uō puella t̄p̄-
lege est i uero habitata. iā nō est signū. qz signū dicit
excedē oēs ordies rerū. **Q**uō ergo conuenit qd ysaias dicit
dabit inquit ipe dñs uobis signū. **E**cce uirgo concipiet et
g in sermōe sc̄o de aduētū dñi. **A**udiu⁹ quidē ysaias
regi achas a dño signū i profundū inferni uel in ex-
celsum supra pete sua dentē. **A**udiu⁹ et eius in sermōe
formā quidē pietatis habētē s̄ nō uirtutē. **N**ō petā in-
quit et nō reprobabo dñm. **D**issilat ille potestans ex celis
uel inscrutabilis sapiē signū querē. fastigiō solij regis
us elatus et huāne sapiē uobis astutus. **P**ropt̄a dñs ipe
promittit dñm dō signū bōitatis. ut quos nec p̄tēs
nec sapiā terret. alluciat saltē exhibitio caritatis.
Per tñ in eo qd ait i profundū inferni et cūtas ip̄a quā
nemo maiore habuit ut i inferno quoz moriēdo pro cū-
as descendet nō i mēto designari. uidelicz ut p̄cipue
achas uel in excelsis regnātis ex p̄uēscē maiestātē
uel ad inferos descendētis āplecti cūtatē. **N**olemus
est ḡ nō solū hōib⁹ sed eā dēo q̄ nec maiestātē cogit
in tiore nec cūtatē meditatur cū amore p̄pter hoc
inquit dabit ipe dñs uobis signū in quo et maiestās
et cūtas innotescat māfeste. **E**cce uirgo concipiet et
Et **C**am̄ lxxi. **D**e noīs emanuel intelligēt
Ecce inquit uirgo concipiet et pariet filiū et

vocabitur nomē eius emanuel qd̄ int̄pretatur nobiscū
 deus. **Noli fugē adā q̄ nobiscū deus. Ne timens homo**
ner dei noīe terrearis audito q̄ nobiscū deus. nobiscū
carne similitudīe nobiscū utilitate p̄ter nos venit t̄p̄
vnus ex nobis. filis nobis passibilis. Hugo de s̄o victore
Deniq̄ nobiscū est de⁹ quatuor modis videlicet p̄ p̄ncā
maie stas. p̄ participatiōē huānitatis p̄ vīalū adū
tatis p̄ pattoanniū vitatis. In primo mala nr̄a cog
noscat. In s̄cō exptus. In tercio cōpatitur. In q̄rto au
fert. et est emanuel nobiscū deus. Bernard⁹ in sermōe
septimo de aduētū dñi. Nō solū aut̄ nobiscū de⁹ est verū
enā in nobis habitat et pro nobis stat. Triplex enim
erat et est vniuersalis miseria huāni gn̄is quā triplex
comitatur idulgēcia cōsilij sc̄z et auxiliij et p̄sidiij. Et q̄t
enū degimus ī regione vmbre mortis in īfirmūitate cor
pus ī loco tēptatiōis. faciles sum⁹ ad seducēdū debiles
ad opendū singiles ad resistendū. Si discernē volum⁹
iter bonū et malū deapimur. Si tēptam⁹ facē bonū
desistimus. si conamur resistē malo deicimur. Ratiō
p̄nc̄ saluatoris p̄nc̄ia qui et ī nobis p̄ fidē habitās co
ritatē nr̄a illucet. et nobiscū manēs īfirmūtatē pro
tegit et propugnet. Si enū ille ī nobis est quis iā dea
piet nos. Si enū nobiscū quid de tēpō nō possū⁹ in eo
qui cōfortat nos. Nulle pro nobis q̄s cōtra nos. Fide
lis cōsiliarius est qui nec falli nec fallē queat. Fortis
auxiliarius qui nō lacescat. Paternus efficax qui sattha
nā sub pedibus nr̄is cōterat et ei⁹ oīa machinamen
ta cōfringat. Ip̄e nimirū est dei sapiā cui sp̄ ī promptu
sit ignorātes instrūē ip̄e dei v̄tus cui facile sit et desi
ciētes reficē et periculātes eripe. Ad hūc ḡo t̄m eru
ditore ī oī deliberatiōē tutam⁹. Hūc tā strenuum

adiutore in oī opatiōe inuocemus. **H**uic tā fido p̄pug
natori i oī colluctatione aiās nrās cōmittas qui nūc
rū ad hoc uenit i mudū ut habitas i hoībus cū hoīb
et pro hoībus. et telras nrās illuāret et labores
leuaret. pericula ppulsaret. **Capitulum lxxij. De ma
mirabili murtura et de p̄mode prima. De in ser
moē tercio de uigilia natiuitatis dñi.**

In illa quidē assūptione carnis nrē fecit op̄us illu
maiestas miruans tres mirabiliter singulariter
et singulariter mirabiles. Coniuncta quippe sūt adin
uicē deus et hō. nūc et uigo. fides et cor huānū. In
prima cōiunctione trinitas est in substāciis et unitas
i p̄sona sicut i sūma deitate trinitas i p̄sonis et uni
tas in substācia. Et sicut ibi p̄sone nō sandūt unitatē
nec unitas minuit trinitatē. ita etiā hec p̄sona non
cōfundit substācias. nec ip̄e p̄sone dissipant unitatē.
Dūma quidē illa trinitas hanc nobis exhibuit trini
tatē. opus mirabile opus singulare i oīa et sup oīa
opa sua. **V**erbū enī qd̄ erat i p̄cipio. et aiā nouit
creata de nichilo et caro de massa corruptionis absq; illa
corruptione diuino segregata artificio i unitatem
p̄sone coierūt indissolubili uinculo. **H**ec itaq; cōiunctio
fit ex tribus substāciis ut ex hoc ip̄o distans ad sacra
mentū agere trinitatis. **E**t habes in hīs triplex ge
potēae qd̄ nō erat creatū. qd̄ p̄ierat repatū quod erat
sup oīa p̄uidomū. ab āgelis minoratū. **H**ec sūt erant
gelica illa fāmie sata p̄ter fermētata ut sic panis
angelorū quē māduccet hō et ip̄e panis cor hoī
confirmet. **F**elix mulier bndīa i mulieribus i tuas
castis uisceribus. supuēiente s̄a spūs igne tortus ē
panis iste. **F**elix inq; mulier q̄ in hec tā sata fidei sūt

femētū in misit fide siquidē cōcepit et fide pepit. **Bon-**
 ta quippe que addidit. qm̄ p̄fecta sūt om̄ia que dā sūt
 ei a dno. **N**ec cōgruū videtur si regnū celorū fide ma-
 ne cōparatur qua et reparatur. **H**ic itaq; v̄culū uni-
 onis nulla solvere creatura potest. si quidē nec p̄ncips
 mā di huc habz̄. **I**eo quitq; nec ip̄e ioh̄es solue dignus
 est calaamēti eius corrigiā. **C**id m̄. **S**erte n̄c̄ est ali-
 quaten⁹ solvatur alioquin qd̄ dissolutū est nō resolu-
 datur. **P**anis integer. sapiā om̄ia thezaurus absco-
 ditus. que vtilitas in oībus hys. **A**peri tu librū clau-
 sū agne dei v̄ca māsuendo fodiendas manus et pedes
 apone iudeo. ut procedat qui latet i eo thezaurus
 salus et copiosa redēptio. **F**raige panē tuū esurien-
 tibus. **S**olus dñi fraige potes qui solus ut cōfracta
 solides stare potes. **H**abens p̄tate p̄nēdi aīz tuā.
 n̄ volueris resumēdi. **F**igo tua miseratione tēplū
 hoc aliquate⁹ solvatur. ne penitus dissolvatur. **A**
 aīa quidē caro separatur. sed verbū et carni seruet
 i corruptioez et aīe plene cōferat libertatē. ut sola
 libere inter mortuos agat et victos de domo carceris
 educat. moriēs qz caro mortē perimat et hoīm vita
 tū resurgente resurgat. **C**aplin h̄m̄ De p̄ma 24
 et terna cōmurtione. **I**oē i sermōe terno de vigilia

Nec est p̄ma cōmurtio. **I**n natiuitatis dñi
 mirabilis fr̄a i verbi p̄is incarnatione. **V**ide
 licet deus et homo cōstans ex aīa et carne. **A**duerte
 homo qd̄ limus es et nō sis sup̄bus. qz deo iūctus es et
 nō sis ingratius. **D**icā est m̄r v̄go. **E**t hec v̄nq; mira-
 bilis et singularis. **A**scendo quippe nō est auditiū qz
 v̄go peperit qm̄ m̄r v̄go p̄m̄asit. **D**ola hec est in qua
 fem̄ditas et v̄gitas obuiauerūt sibi. **T**erna ē fides

et cor huānū Mirū est enī quō cor huānū hīs duobus
 fide accommodauit. q̄ deus homo esset et uirgo peperisset.
 Dicit enī ferrū et testa nō possūt cōiūgi. sūt et hec duo
 nequint misceri. si nō miscerēt ea glutinū sp̄s s̄c̄i Tam
 facile uō potenter q̄ persuasū est uniuersis oēbi. et
 q̄ deus homo sit. et q̄ nūc uirgo. ut hoc in credibile fa-
 ciat. credētiū multitud. Iuuenes enī et uirgines fēme
 cū iuniorib⁹ elegerūt mori morib⁹ mille q̄ uel ad
 momētū ab hac fide deficere. Et hec quidē est excellēs
 uirtutū. s̄ excellētior ē s̄c̄i. tercia uō excellētissimā
 primā aurib⁹ audiuit. Auditiū est enī et creditū ubiq̄
 terrarū illud magnū pietatis sacramētū. Deo oclis
 nō uidit quō dei filius intra deū filius intra uirginali
 uteri angustias huāno corpore cōiūit. Scādā oclis
 uidit. q̄ scādā et uirgēs illa singlis regina se con-
 sperit. Joseph quoq̄ cognouit nō mō testis q̄ asse-
 tante uirginitatis. Tercia uero ascendit. cū magis oratio
 lo credimus q̄ oratio. cū ea q̄ dā uel facta sūt firmi-
 sime et absq̄ dubitatioē ulla tenem⁹. In prima uide
 quid. In scādā p̄ quid. In tertia p̄pter quid dedit tibi
 deus. Dedit enī tibi per ipm̄ per mariā p̄pter sani-
 tate. In p̄ma remediū est. qm̄ ex deo et hoīe cathaplas-
 ma cōfectū est. qd̄ oēs infirmitates tuas sanaret.
 Contuse sūt aut̄ et cōmūte due sp̄s iste ē uirgēs uide
 tāq̄ in martiolo. spū s̄c̄i tāq̄ pistillo illa suauiter cō-
 miscente. Deo q̄ cū dign⁹ nō eius cui donaretur. mō
 dātū est ut p̄ illā accipēs q̄qd̄ hēs. Cū igitur in p̄ma
 sit remediū. in scādā adiutoriū est. q̄ nichil hēs nō
 uoluit deus. qd̄ p̄ maie ma⁹ nō trāsuet. In tertia uō
 fidei mētū habet⁹. et in fide sanitas est. q̄ qui credi-
 derit saluus erit. Capitulum lxxvij de pharaa cū p̄uē
emanuel

martiolo

Hodidit quoz plura de pueris emanuele que p̄dit
 de v̄ḡie nasaniaz **B**utirū inquit et mel cōmedet
 Et si diceret **E**rit puulus et alimētis ve scetur infan
 tilibus ut sciat inquit reprobas malū et eligē bonū
 hic eā bonū et malū audis sicut i arboze fetita
 sicut i ligno tr̄sgressiois **H**z multo melius q̄ adā
 p̄tatur iste fides bonū eligēs et malū reprobas **N**am
 et i eo qd̄ p̄mittitur butirū et mel cōmedet **H**uius
 electio adueri p̄t. **D**uo quippe sūt in ouis lacte buti
 rū s̄z hūidū et pingue. caseus eōtra durus et ari
 dus **B**ene ḡ puulus nē eligē qui butirū cōmedens
 caseū reliquit. **Q**ue ē enī ouis centesima que ex
 iuit et perijt. **V**tiqz genus hūanū qd̄ pastor be
 nignissimus alijs nonaginta nouē i motib⁹ delictis
 requisit. **I**n hac ignia oue duo repes. natura
 dulcē et bonā valde tāq̄ butirū et p̄m̄ corruptioez
 ut caseū **V**ide qd̄ oportune puer nē elegit qui nāz
 nūz sine vlla corruptōe p̄m̄ suscepit **N**ā de p̄tib⁹
 legis coagulatuū est sicut lac cor corū i quibus pu
 tate lactis vtiqz fermētū malicie corrupent. et co
 agulamētū iniquitatis. **S**ic enā apis habet et mel
 lis dulcediez et aadei pūctioez. **A**pis autē est qui
 pascat̄ inter lilia q̄ florigerā inhabitat prius
 angelozū **V**n̄ et in nazareth qd̄ it̄p̄tatur flos
 aduolauit. et ad reddētē p̄e tue v̄ḡinans flozē ad
 uenit. illi insidet insedit et illi adhesit. **H**uius apis
 mel et aadeū nō ignorat. **A**ttamē ad nos veniens
 solū mel attulit nō aadeū q̄ nō venit ut iudicaret
 sed ut saluaret nūdū **V**erū nolite sperare i iniqui
 tate nolite sperare i spe **H**abitis enī apis nā q̄z
 resumē aadeū. et aaciter nimis infigē medullis

A qui nā p̄tia mūz et iudiciū ei dicitur **A**

peccatorū q̄ p̄ filio dedit om̄e iudiciū. Nūc aut̄ puul
n̄r buturū et mel cōmedet q̄ bonū hūane natiē et diu
m̄e sic in sep̄o uiuūt. ut esset homo uerus et p̄m̄ nō
habens deus mōs et iudiciū nō exhibes. Capitū lxxv
De p̄ti s̄ssine uirgine marie. Glosa sup̄ mattheū

Ioseph igit̄ ut p̄dictū ē ab āgelo monitus accepit cō
iugē suā uidelicet ad uitādū ip̄ius uirgine i familiā
et ad reserādū saluatoris adueni. ad natū quoq̄ pueri
nascētis obsequiū. Sed p̄pter secreta que didicerat ad
opus eā cōiugale nō cognouit donec filiū suū primogēitū pe
perit nō q̄ postea cognouit. sed ponit̄ pro ot uel eterno
sicut tū dia^r in psalmo. Donec ponā timicos tuos scabellū
pedū tuorū. Et dicitur xp̄s primogēitus marie nō post p̄p̄tū
s̄ anq̄ nullus ex ea sit natus. Om̄e quippe qd̄ ap̄t uolū
tūe sequatur aliud siue nō primogēitū appellatur. Vel
primogēitus inter oēs elōs p̄ gr̄ā; xp̄us intelligitur.
Ip̄ie uero uirgēitus deo p̄ris uel marie di^r. Dicitur aut̄ q̄
ioseph mariā facie ad facie uidē nō potuit quā sp̄s s̄is a
cōceptione penitus ip̄leuēat. Ideo q̄ quā desposauēat in
facie nō cognoscebat donec uterus eius euacuaretur de
quo hic nō agitur. Aug^u in sermōe de annūtiatiōe. P̄ are
lā infans pulsat claustra uirgine ugentur secreta pudoris.
Quid ḡ inquit agam quome conuertā? Jam pugnat
cōtra naturā deus sp̄s p̄ter inābit et corpus. Dicitur re
argo fides suauit̄ ineffabilis partus erit itaq̄ tū deo p̄
signaadū uirgine et pudor̄ p̄seuerat. illesus. Assint ḡ s̄da
les angeli cātā nouū decantent. lris tubis et timpanū
armonā celestē ac melos cōtinent. Nūpsit uirgo peperit
uirgo n̄r est uirgo. O uirgē; uirginū m̄ina sūt terrena gra
dia descendūt diuina misteria. Egerūt festa i celo dū
gabriel redyt et uirgo peperit. Agant in terris gaudia
noua q̄ uirgo peperit. Glosa sup̄ lucā m̄o 2°. Peperit

aut in bethleem nō in nazareth qm̄ alibi cōcipi et alibi nas-
 ci voluit dñs. ut in fidiatis hēōdis futuroē factus euadēt
 nec in dno parētū. s; i via nascitur. **Grego⁹ ibidē.** Quia
 p̄ hūanitatē quasi i alieno nascētur. nō s; s; dñm p̄tate s;
 s; dñm naturā. **Glosa sup̄ ysaiā vii^o ca^o.** Ascendat quis
 p̄ se sup̄ nubē leuō idz s; e v̄gis vel carnē a p̄dē p̄cā imu-
 nē. et sic īgressus est egiptū idz mūdū infidelitate tēbro-
 sum. **Bernard⁹ in sermōe 2° de natiuitate dñi.** Pro in sig-
 nāter de ip̄o p̄pheta loquitur dicit. **Dñs an̄ facie nāz
 ip̄s dñs. in eius umbra viue⁹ in gentibus.** Nā inter
 celestes quidē bñ audies nō i umbra viuunt sed potius
 in splendore. **Vñ inquit.** In splendorib⁹ scōrū ex v̄is
 an̄ luciferū genuit te. **Verū id quidē patet.** Et eundē ip̄m
 sane m̄ splendore genuit s; i umbra nō tñ nisi i ea
 qua altissimus obumbravit. **Meito p̄m̄ p̄ns eadē
 nūit sub umbra eius quā desiderauerā sed i lucem
 quippe meridiana inditari sibi p̄nerat vbi sp̄sus pas-
 at sed repressa est et p̄ plētudie lūs umbra p̄ facietate
 gustū interi recipit.** **Ca^m lxxvi de integritate pa-
 tientis.** **Aug⁹ cōtra h̄ereses.**

Sicut autē ip̄s natus est solus iter mortuos liber-
 sic et m̄is ex qua natus ē pudor solus p̄m̄asit
 integer. **Vñ et ip̄s uermis dñs est. nō solū p̄ hūilitatē
 carnis s; fortassis et p̄ter partū v̄gis q̄ sine coitu natus
 est.** **Idē sup̄ iohēs.** Nō enī quesuit in terra nisi m̄is
 qui iā habebat d̄ sup̄ patre. **Nec tñ sine terra prouisi-
 one sacramēti fabri et fabri filius em̄ari voluit et
 dicit.** **Breda sup̄ matheū li 2°.** Quū potius per hoc se do-
 nūit eius filū esse qui fabricator est oīm qui eadē op̄i-
 spū et igne. **Vñ et de illo tā q̄ filio fabri dicebat iohēs
 p̄ baptizaret i spū scō et igne.** In magna siquidē hūc⁹

mūdi domo vasa diuersi genis fabricat. Imo vasa ire
sui sp̄s igne molliēdo in vasa misericordie cōmutat.
Aug⁹ in sermōe de natūitate dñi. **Letorū** p̄cesserat p̄ma
generatio sine v̄io et feiā. 2° quoz de v̄io sine feiā. **Im-**
erit et t̄no de v̄io et feiā. **Restat** g^o q̄ta sine v̄io de
feiā. que tres p̄cedēs lib̄auit cūctis v̄iētib⁹ de fidei
ta. **Idē** in sermōe de annūtiatione. **It̄p̄** bis natus est
dei filius. q̄ 1° nasciturus fidei mūdis qui perierat
natus. **Bernardus** i. **exhortatio de possessione dñi**. Tu es
ergo dñe ih̄u x̄pe quasi tenerrim⁹ ligni v̄niculus qui
v̄ginaliter cōditus d̄s p̄foras duriciā h̄ūilitate tua et
caritate v̄no ip̄etu sp̄s tu octingētos interficiēte
p̄ncipi p̄s malicie. **Aug⁹** vbi supra. **3°** quō inquit in
credula māia fuit sine v̄io feiā post partū integrā
Sp̄a dicat sp̄osa dei. artha cōsua fā. **Sp̄a** q̄d s̄nscant
nūcio interloquēte dicat. **Sp̄a** n̄ardulos p̄disparat⁹
cōiūat. **Sp̄a** v̄niculos suos f̄deles ac rebelles tāp̄
potens regina prosternat. **Potuit** v̄ga nūcis i lege
v̄italibus abscisa ramus sine terra atz radical⁹ feru
tare nō potuit deus et m̄ez face et v̄gīez cōsecrare.
Embese iā p̄fidie et regine orbis simul et celi cap
tua colla submitte p̄ hunc tibi deus succurre voluit
nō nocere. **Assint** quoz nūc et v̄gīez simul et m̄ez
que v̄terū m̄ez cōplent gestu qz decoro modulanti
bus sonus festa diei celebrēt atz an̄ theros hui⁹ v̄gīez
frequenter dulcia tātica dragmatic. **Orbis** audiat
mūdis gaudeat terra celo se cōiūgit qz natus ē deus
i carne. **Dignā** v̄ginale p̄māsit et cō fecit in x̄pi nati
tate reuirit. **Ca^m lxxvii** de iualida iudeozū et m̄u
Ethozū abiectione. **Aug⁹** in sermōe de natūitate dñi
T cōtra iude⁹ cōtra natura inquit v̄go māia p̄uē

nō potuit Detestātur quos manichei ut **Si** cāt cō nō po-
 tuit esse vīgo. et si vīgo pepit fantasia fuit. **Virga** igit̃ est
 vīdēdū et exemplū nātū de veteri testamēto cōtra iudēū
 eē proferēdū. **Erre** vīga ut dēm est aaron protulit. qd̃ aū
 nō habuit. et tradidit a plantatione nec de fossa sarculo nō
 aiāta succo. nec fecūditasemārio. **Et** cū illi decēnt unū
 sa vīra nātū protulit qd̃ nec semē suggeri potuit nec
 radice. **Virga** g̃ potuit cōtra naturā nūces adducē et vīgo
 nō potuit cōtra naturā vīra dei filii g̃nare. **Dicit** g̃
 in iudēus in arboribus q̃admodū arida vīga floruit et
 frōdit. ac nūces protulit et ego dicā illi q̃admodū vīgo
 cōcepit et pepit. **Ille** proffo nec vīgo poterit explicare
 cōceptū nec vīgō partū. **Veniat** igit̃ ad om̃az et expō-
 nū illi ut cognoscat verū ordīez naturalis officij. **Virgo**
 habuit t̃pa parēdi. **Virga** nō habuit t̃pa germinādi.
Ille nāq̃ de aar̃us nouem mētibz parit. vīga vō alia
 die qd̃ nātū nō habuit germināuit. **Deus** g̃ q̃ mīabi-
 le cōtra naturā ostendit. ut azina loq̃retur ipse mīa-
 bilis face voluit ut xp̃s de vīgō nascētur. **Audiat** ṽ
 solus ille manicheus. **Solis** radius speculari penetrat
 et soliditatē eius insensibili subtilitate p̃traiat. et
 talis vidē. **int̃secus** qualis extr̃secus. **Itaqz** nec cum
 ingrediū violat nec cū egrediū dissipat q̃ ī ing̃ssu
 et egressu eius speculari itegrū p̃seuerat. **Speculari**
 g̃ nō rūpit radius solis et itegratē vīgō īgressuā
 egressus vīcāe nō potat deitatis. **Deo** quō vlt̃ īmora-
 mur. **Audiat** xp̃ianus qd̃ nō vlt̃ audire iudēus aut
 manicheus. **ut** iste p̃ficiat ī fide redēptus et ille defi-
 ciat indiat. **Virga** illa ṽn agebat aaron. vīgo ma-
 ria fuit que nobis xp̃m verū sacerdotē cōcepit et pe-
 perit de q̃ dauid canit dīcēs. **Tu** es sacerdos iet̃num

Signū A

secūdu ordiōz machisedechi. **I**n ipso nāqz versu iā dicitur
vīgā vūctis tue emittet dñs ex syon. **E**t **I**saías propheta apud
Eriet inquit vīga de radice iesse et flos de radice eius as-
cendat. **E**rgo vīga nubes hec protulit. mago dicitur car-
poris fuit. **H**ic enī trīnā i suo corpe substācie unione
libet corū testā et nucleū. **I**n corō caro in testa ossa.
in nucleo interior cōpatur aīa. **S**aplm lxxviii. **De illius**
secreta cōprehensibilitate. per ep̄m ubi supra

Utrū ad illud secretū regalis cubilis nulli p̄mittatur
accessus cetero nulli i mūdo nulli qz infideli. **N**o thēsa-
rū sponsi nullus admittitur nisi satis p̄rimus nisi satis
iustus nisi bone cōsciē. nisi laudabilis fame n̄ probabilis
vite. **U**n̄ estimo homo quis quātus et qualis sis et tūc co-
gita utrū nātūtas dñice secretū penetrāre possis. **U**trū
illud cubilū totius maiestatis p̄uēire merearis. **U**trū
debeas cōceptū vīgīs temerarius discessor attēde. **U**trū
qz dei ma⁹ operātes sūssimū corpe tēplū inter genitū
aliū audax et auosus arbiter inspicere mysteriū scilicet ab-
scōditū oculis tuis nudare et qz angelis invisibile sa-
cramētū tibi reuelare sic qz tēplū celestis fabrice p̄se-
dere ut liq̄o deprehēdas quō deus penetrāle clausē tra-
nus intravit. **q**uādmōdū sacri corpe i illo venerabili
vīgīs. **U**trū preter cōsciāz liniamēta p̄uenerit. quō preter con-
cipiētis sensum māsura scilicet ossa solidauit. **q**uāter pre-
ter ordiēz hōiēz hōis verā formā produxit. **q**uādmōdū
preter carnis sollicitudīēz totā carnis assūpserit
veritatē. **q**ua vōe preter nātūz n̄re nātūe itegram
suscepit qualitātē. **E**t si ad hec tibi liber accessus nō
patuerit cōceptū vīgīs discedē noli. **s**ed crede ac pie
ferē senta qz si sacramētū requis. **T**uā facis. **f**ide
priape. qz deo totū est possibile nec mīma quidē oppi-
eius assequi poteris sine fide s̄p̄tāia quoz dicēte. **q**uādmōdū

eius in fide Verumptū ubi totū ex fide cōsistit nō sine
 ratione subsistat. si rōe diuina nō tua Quid enī tam
 inrationabile q̄ ut quitq̄ voluit deus possit. Nā utiq̄
 qd̄ vult nō p̄t. de⁹ nō est. Que ḡ mandat deus exquit
 angelus. implet spūs. efficit v̄tus. v̄go credit. natura
 suscipit. celi enarrat. stelle anūciāt. magi predicāt.
 pastores adorāt. cognoscāt. pecora testante p̄pheta. Fog
 nouit inquit vos possessore suū et azimus presēpe dñi
 sui Tu ergo o homo. et si nō mor aiagnosce uel tardissie
 nī unietis. ne dū morais et oblatitas. ipis quoz iunē
 tis post ponaris quib⁹ an vel cōpatus fuas. Fere iunē
 ta caudis adidātur auib⁹ bladiūtur. linguis lambūt.
 et nutu quo possunt auctore suū fatenter cōtra na
 turā in tuā venisse naturā. Et tu cū iudeis discutis.
 m̄pis qui dñm suū a suis diuisorjjs excluderūt. que
 iunēta suis i presēpibus suscepit. **Caplin lxxv**
De de ipi reuerētia et honore Augusti in sermōe de

Quassimū ḡ maie v̄gīs v̄terū **inūciatione**
 clausū v̄teris adiacitū signatu pudoris cenaculū
 mēto plenissime collaudare si messem metere quā nō
 seminare. Solus deus potest metere qd̄ nō sciat. sicut
 ipē i euāgelio dicit. Dicit igr̄ solus dicit natus ex
 v̄gīe marie filius. Dicit spōse n̄ri sue. Meto vbi nō
 seminavi. et colligo vbi nō sparsi. Dicit ḡ maia. Et
 ego te filiū generavi et v̄gītate meā nō violavi.
 regnū tenui v̄gītatis et regē genui castitatis. In
 grediente et egrediente habui i palatio v̄teris fi
 liū impatoris et e māibus meis nō amisi clauem
 regij pudoris. porta frā sū celi ianua frā sū filio dei
 illa porta frā sū clausa quā i diuina visione vidit
 ezechiel p̄pheta. Itaq̄ cōsideo cōceptū tuū brā v̄go et

in omnia et
in die et in
et malis

et pueris. tuncor partu tui et reuuisio. **En**erra obsecro
michi quod meruisti dici nurus dei. spōsa q̄ filij dei. **I**gnosce
mihi michi q̄ audeā seruare tū spōsa dñi mei cōfabulā
et tū indica michi quō potit dei filius p te gnari. **A**udite
audite. **M**aria nobis colloq̄tē in carne absente. sp̄i p̄
fontem uēādia uigītas. uulū auertentē a collocatore
et iudicantē quō impregnata sit a creatore. **E**nī inquit māt
i domo mea puella uidea ex semie dauid regie gnata.
adultā fā sū et d̄sponsatā cōiugi. placu alteri nō int̄
uēiente additio. s̄ intercedēte sp̄i s̄o. **D**ēsponsatā sū hōi
iudeo. et placu hōi deo. **I**gnorauit quidē ioseph spōsus meo
q̄ amasset me de me et putauit q̄ adultēio ueter meo
impregnatū sit. **N**āq̄ ignoto sponso meo ioseph uēit ad me
quidā m̄ḡ xp̄i patian̄ plus. nō p̄iarcha p̄m̄ aut p̄ph̄ta
ta egregius. sed gabriel ille arch̄gelus facie uulante
Veste choruscās incessu miabili asp̄u terribili. **V**isitauit
me et p̄turbauit et salutauit et ḡuidauit. **O**rit̄ in **I**ue
grā plena dñs teā. **D**ñs inq̄ teā. s̄ plus q̄ meā. ut sit
in corde tuo. sit et i utero tuo. **I**mp̄leuit mētē tuā
et carnē tuā. **P**rocedat ex utero tuo formosus tāq̄ sponso
de thalamo suo. p̄nceps et aula regali. ita ut uigītatē
tuā nō faciat uolāi. **G**audet itaq̄ ioseph nimū q̄ cōḡauit
de uigīta māie q̄ solus meruisti uirginale cōiugū pos
sidere. q̄ p̄ mētū uigītas ita sepatus es a cōditiu uir
oris. ut pater dicaris. **C**ap̄m̄ lxxv. **D**e mūdicia p̄uē
ipi et puritate. **I**n sermōe de natiuitate dñi

Qui autē desunt hēta qui cū ipsi sint imūdi dicūt
nō potuisse fieri. ut ip̄s de maria nascētur. eo q̄
illa corpus puris turpis p̄fuisse putetur. **N**ō si eam
ibi aliquid imūdicie fuisset. sua p̄ncā dñs purificasset.
Atendite solem ubiq̄ radios mictētē in sordibus in

doctas in locis eam squalidissis. Ecce doctae fuerunt, et
 radius solis non inquinatur. Audi eam aliud imunde
 heretice. Vbi est anima tua impia et infidelis, que ista
 sibi confingit credens spiritibus erroris? Numquam est
 in capite in manibus in oculis et non eam in intestinis
 tuis. Vbi sunt stercora tua? Ergo salute anima tua non con-
 quatur a stercore tuo et deus inquinari potuit ab
 ope suo? Quid ergo nobis presatit tante sublimita-
 tis humilitas? Fides habet epianorum, remotum est a cor-
 dibus impiorum quam abscondit hec deus a sapientibus
 et prudentibus et reuelavit ea pueris. Sapientes enim
 illi dum alta querunt et humilia non credunt ista pretermi-
 tentes et ideo nec ad illa pervenientes ianes ac leues
 inflati et elati tamquam inter celum et terram in vento se-
 medio pependerit. Sunt enim sapientes huius mundi
 Nam si est in eis via sapientia que dei et deus est et intelligeret
 ab eo carne potuisse suscipi nec eam in carne potuisse mutari
 et infantili corpori potentia esse indita et mundane moli
 non esse subtracta. Cuius opus est apud patrem manentis uni-
 versus mundus cuius opus est apud nos venientis vultus
 partus. Dedit quippe vultus matris eius indicium
 tam vultus ante conceptum quam vultus post partum. Vultus non factus genu-
 da, sed inuenta pregnantis, masculinum sine masculo gestans
 felix atque mirabilior fecunditate edierit et integritate non
 perdita. Natus est ergo deus noster ex carne, sed non ex car-
 nali corruptione. Natus ut homo si non generatus ut homo.
 Ita suscepit carnis humanitatem ut servaret maiestatem
 honorem. Et sic segregando puritatem naturae suae a corrup-
 tione colluvionis humane, pegit quidem in ortu suo plebe-
 hunc dispensationem, si non tamen dei deseruit dignitate. Ideo
 quod in mundo isto talis actu qualis naturae puritatem

ortus sui seruauit et in uice sinceritate. **D**olus enim est ille
in au^o ore ut scriptum est. Dolus non fuit utique ut qui collu
uione humana in creatioe nefaciebat et in conuersatione
nefacit. ac per sinceritate immaculata in mundo uiuere quod
sinceritas immaculata genuisset. **¶** Capitulum lxxv De uir
tua uirginitate marie Hugo in libro de uirginitate

O uirginitate siquidem eius. **H**ec pie uirginitate marie
fides et pietas fideliter confiteatur. quoniam eius perfectio
nullatenus imminuit. conjugalis consensus sicut uir
castitate non violauit. conceptus nec integritate abspulit
partus. **¶** Aug⁹ in sermone de natiuitate domini Dicit autem qui
dicit eam post partum dominum filios ex ioseph habuisse quod
uirginitas est. **¶** Genitalia siquidem quibus in ma
ria progredimur porte dicitur sicut in libro iob scribitur.
¶ Qui clausit portas ueteris uirginitate. Ergo porta per quam ingressus
est dominus semper clausa fuit. Dicit in ezechiele autem dominus
porta hec quam uides clausa erit et non aperietur. uirginitate
non transiet per eam quoniam dominus deus israel ingressus est per eam.
¶ Ecce ubi euidenter ostendit nobis quod sancta maria semper
uirgo fuit. uirgo primam fuit. uirgo ante partum. uirgo post partum.
uirgo in partu. **¶** Concepta et uirgo est. generat et uirgo est.
¶ Lactat et uirgo est. **¶** Martha sancta hinc uir esse potuit. mulier
esse non potuit. **¶** Intumescent uirgines et tracta
manent et clausa in uirginitate. **¶** Uirgines corrupti non potuit quod in
tegritate genuit. **¶** Idem de eodem legitur cum ipse dominus fuit
ex muliere. factus sub lege. **¶** Nemo cum muliere audit
in uirginitate domini esse non moueat offensione. **¶** Virgo concepta
ex spiritu sed muliere natiuitate et seruata. **¶** Et ideo euirginitate uirgines
apostolus autem muliere natiuitate. ut omnes in partu uirginitate
supotentiam diuinitatis agnoscerent in appellatione autem mulieris
nomine conditionis audiret. **¶** Iero. Intra huiusmodi

¶ Genitalia

Tu aut heludi dicit maria uigēs nō pmanisse
 Ego plus in uendico ioseph enā uirgēs p maia fuis
 se ut ex uiginali uugio nascetur filius uigo **De eua**
 enā t uirū san fornicatio nō cadit et aliā uirē ille
 nō sciditur habuisse maie uō quā habuisse putat
 est. custos pota q̄ marit fuit **Relinquitur** ergo eum
 uigēs castū pmanisse. eo q̄ dñi p̄ appellā meruit
 q̄ in inquit frēs dñi dā sūt quada. si frēs nō erat.
 Nam nūc doceberis q̄tuor modis frēs in s̄ptius dia
 Natua. gente cognatioē affai Natua ut ezau et
 iacob. gente ut oēs iudei. cognatioē ut abrahā et loth.
 affectu quī in duo sanditur **In sp̄ale** et sic oēs
 xp̄iani frēs uocātur. et tōē sic oēs hoīes qui ex uno
 p̄re **Imperiaissime** hoīm ista nō legisti et toto s̄ptuag
 palago delicto. adiuuā uigēs tuā rabiē cōdidisti.
 factus in exemplū eius quē fabulle ferūt. qui cum
 uulgo eē ignotus. et nichil boni posset facinoris exco
 gitare. quo nobilis fieret. dyane tēplū incendit.
 Nullo q̄ prodente sacrilegū fertur. ipē t̄ mediū pro
 cessisse. clamitās sese incendiū subiecisse **Basitā**
 tibus q̄ p̄phesi p̄cipibus quā ob causam hoc facē
 uoluisse. r̄ndit. ut q̄ bñ nō poterā. male oībus
 inotescere. et hoc quidē et de illo greca narrac hystoia
 Tu uō tēplū dñi corpis sustendisti. tu cōtaminasti
 sacrauiū s̄i sp̄s et quo uis fr̄m et soroz quadrigā
 p̄resse cōgiterem **Caplin lxxij De hor q̄ pepit**

R Estat nūc ut eā **fine dolōe** hugo ubi sup
 enā sine dolore demōstremus pepisse **Prima**
 naq̄ illa nūi generis et doloris m̄. postq̄ malā de
 lictōē cōceptat. tūc demū q̄ filios in dolore partura
 esset. audiebat. ut apte demōstraretur q̄ nō idcirco pa

riat cū dolore q̄ a viro cōcipit h̄ q̄ a libidine **Et**ā vero
virgo maria ut supra p̄mā cōdicōe eēt sc̄d̄i restaurat̄
et nat̄ia gr̄az vincet saluatoris. nō solū sine libidine
concepit sed neq̄ de semine viri partū accepit. Et ob
hoc sine dolore filiū edidit. et nō integritatis dectōe
post partū v̄go p̄māsit. **Hildefontus** toletan⁹ in ser-
mōe de assumptione Absit igitur ut dei fili⁹ in r̄sp̄u
v̄e vllis vexauit iuriarū molestis Absit igitur
ut illa qua oīs eue maledictio soluta est. ip̄a i partū
maledictiois subiacuit p̄me dāpnatiois Absit ut
ibi vbi virtus nascitur. tāta viciorū colluuiō fuisse
credatur. **Ibi** q̄ tanta tristitia et gemitus interue-
nit vbi gaudium oīm predicat. **Ad** au⁹ etiā partū
multitudo ceant ā glōriā Absit igitur ut inter ā glōriā
discessus imūda sedet in sanguine sedet. septē dieb⁹
Ad q̄ si ita esset nec pastōes māe iuxta legē ut ita
dicā ingredi licēt. **Nūc** autē āgelus ex euāgelizandō
gr̄a deuotus iugit̄. veniūt et iucūt de v̄bo qd̄ eis
predicātū fuit. **sed** et magi dem̄tēp̄e veniūt de
mū inuāt. et iucūt mariā cū ioseph nō doloribus
veratā sed puēo obsequētē. **Iero⁹** vbi supra **Ergo** i
partū virgō obstetr̄ nulla fuit. nulla mulieritadē
rū sedulitas intercessit ip̄a pannis infantē inuoluit.
ip̄a mater et obstetr̄ fuit. et eū in p̄sep̄io reclinauit.
Aug⁹ d̄ in sermōe de assumptioe **Dicit** ḡ māia v̄go.
Qui natus est. ex v̄tre m̄o exiuit a v̄su gigantēo mag-
ficus. et v̄ter̄ meus pudore nō p̄tuitioe inuēta fū-
cū dolore nō est euariat. **Itaq̄** nec cōceptioe inuēta
fū sine pudore nec p̄tuitioe inuēta sum cū dolore
Ide de eodē **Ip̄a** in q̄ dicat. sp̄sadei archani facti
confaa. **Ip̄m** angelo loquētē sensi. turū xp̄o deuota

nesciam nichil doloris in partu sustinui. Deum me vo-
luit glificari nō sedare. nō potuit lateri pudor me.
per que nasa voluit deus. Sic nimirū xps nasa debuit
ut voluit nec maestas illa potuit pollui qua tra-
sunt. et mater hoc credidit ad invicem. Capitulum lxxviii

De novitate miraculorum circa virginis partum. Idem de Simbo

Quis autē nō expauescat cū audit 1o libo q̄to
Deū natū. Miraris adhuc? Adhuc mirare partū vir-
et vgo. feta et intacta. factor om̄i fit inter oīa portatur
manibus miris rōr̄ totius orbis. lambit ubera regens
sp̄ca. tacer et verbū est. Nec dū quis esset se demonstra-
bat. et univ̄sa creatura creatore suū indicabat. Indus
in sermōe de natūitate dñi In hac itaq; natūitate dñi con-
sidera qdā rerū gr̄a nō solū diversa s; et valde diffilia
aliquid et puer q̄ nasatur deus est et dñs de qua
nasatur. vgo est. et prius ip̄e sine dolore est. Sulget in
tenebris lux nova de celo. gaudiū magnū evāgeli-
zat angelus de excelsō. laudat multitudo militie celest̄
tis. Datur gl̄a deo. par hōibus bonē volūtat̄is. Hec et
his filia sūt virtutis diuino nō fragilitatis huāne. Idē
in sermōe de vigilia. In noua die signa et imuta mira-
bilia. qm̄ ip̄a consuetudinē vituerūt priora. Plane sol
ortus et occasus. terre fecūditas. qm̄ vastitudo mira-
nda magna sūt. sed toties visa q̄ hec iā hōies nō accē-
dūt. In noua ergo signa et imuta mirabilia. Ecce
inquit noua facio oīa. Quis hoc ait. Agnus vtiq; qui
sedebat in throno. Agnus plene suavis totus delcābilis.
Deniq; totus victus hoc enī interpretatur xps. Nā au po-
teit̄ asp̄ uel durus videri. qui nec qm̄ in natūitate nec
quidq; lesiois intulit m̄r̄. Operere noua miracula. Con-
ceptus fuit sine pudore. partus sine dolore. Mutata

est in uigie nra maledictio eue. peperit enim filium sine dolore
 Mutata est inq; maledictio in benedictio: sicut predictum
 est p angelum gabrielem. **B**ea summa inter mulieres
 benedicta et non maledicta sola a generali maledictione libera et
 a dolore parturientium aliena. **N**ec mirum si dolor
 non intulit matri. qui tulit dolores totius mundi. **I**n
 hoc etiam accumulatur et inouatur signa et immutatur
 miracula. **H**omo solum enim sine pudore conceptus. et
 sine dolore partus. sed et mater sine corruptione. **Q**uere
 nouitas laudata. **V**irgo peperit et post partum uiuifica
 lata permansit. fecunditate prolis cum integritate carnis
 et gaudium miris habens cum uirginitatis honore. **Capitulum**
 lxxxij de mysterijs eorum monachorum

Ecce diuine salutis cum gloria nouitatis. **D**uo quippe
 sunt que timet humana fragilitas pudor et dolor.
Utriusque dei filius uenit tollere unum et utrumque suscepit.
 tamen ut tertia scilicet non solum mortis sed et mortis tur
 pissime condemnationes ab unguis sustinuit. **U**t per
 fiduciam nobis daret quod hec a nobis tolleret puer mater
 suam immunem. et ab utroque seruauit ut nec in conceptu
 quidquam pudoris. nec in partu quidquam doloris existere
 Et quia propter hec mater quod permansit integram. iam seruauit
 exspecto promissa in gloria incorruptionis in carne mea.
 quoniam quidem conseruata per eam est incorruptio etiam in matre
 sua. **S**iciale siquidem erit illi per quem mater incorruptio
 non perdidit partem. ut et corruptibile hoc incorruptio
 induat resurgendo. **H**abes tamen adhuc maiores diuicias
 as et gloria ampliore. **M**ater est sine uirginitatis corrup
 tionis. filius uero sine omni peccati labe. **I**n matre non cadit
 eue maledictio. sed in prole non cadit illa generalis con
 dicio. de qua dominus est per prophetam. **N**emo mundus a sordibus

nec infans au⁹ **Et** diei unus est vita siq⁹ terra **Ecce**
 infans sine forde solus inter hoies uerax. pmo et ipsa
 ueritas **Ecce** agnus sine macula agnus dei qui tollit
 peccā mūdi. Quis enī peccā melius q̄ is in quē peccā
 nō cadit. **Iste** sū dubio me p̄t lauāe. quē cōstat iā
 natū nō esse. **Hec** ma⁹ opto luto meū oculū detergat.
 quā sine puluē eē constat. **Iste** in festiuitā educat de
 oculo meo. qui nō habet trabē in suo ymo iste trabes
 educat de oculo nro. qui nec erigū puluere habet
 in suo. **Udinus** certe dicas salutis et uite. uidi⁹
 glaz eius quasi unigēti ap̄e. **Queris** a quo p̄e:
Et filius inquit altissimi uocabitur. **Manifestū** est
 que sit altissim⁹. **Et** ne quis remaneat locus dissidia
 rois. qd̄ ex te nascitur san̄. aut āgelus ad mariā. uō
 bitur filius dei. **O** uere san̄. Non dabis dñe san̄ tuū
 uide coruptōes qd̄ nec miri quidē abstulit. itorruptōes.
Creant miracula. diae multiplicātur. thesaur⁹ ape
 ritur. **Que** generat m̄ et ugo est. qui gnatur de⁹ et hō
 est. **Et** nūq̄ dabitur san̄ caubis aut margarite por
 tis. **Ab** scondatur certe thesaurus n̄ i agro. et pe
 niā nra repositur in sacro. **Opia** tur cōceptus sine
 semē nris desponsatiōe. partus sine dolore puili
 uagribus et merore. **Ab** scondatur et p̄uiriētis in
 corruptio legali purificatiōe. infantis inocētie so
 lita arcūatione. **San̄** lxxxv De filij uigis educa^{oe}.
Absconde inq̄ absconde māia noui solis fulgozem.
 pone ip̄esepio. iuolue p̄anis infancē. nā et ip̄i
 panni diuine nre sūt. **preciosiores** si quidē panni
 saluatoris oī purpura et glōsius hoc p̄esep̄e auri
 tis regū solis. ditioz demq̄ ip̄i paup̄tas cūctis opib⁹
 cūctis q̄ thesaurus. **Idem** in sermōe de amūtiatiōe.

Lacta māia creatorē aū. lacta panē celi lacta peccā
mūdi. prebe labenā mamillā. ut ille pro te prebeat
paciētiā maxillā. Tu illi mī talem minūtra fili
stanciā. ut ipē et tibi tribuat vitā sempiternā. **Lacta**
qui fecit te qui talē fecit te ut ipē fiet in te. **Ex alio**
sermone de eodē. **O felicia** hōsū lactāns labijs im
pressa cū inter crebra iudicia rēptantis infancie
ut pote verus ex te hōis filius tibi mī alludet. cū uer
ex prē dñs dei unigenitus imparet. qui etiā post mil
tas assūpte carnes turias ad ultimū affixus pite
bulū se verū hōiez paciēdo mōstrauit. ut te uerū
mīrē ostenderet. **Adilio cluniacēn** **Unū** quippe sanū
pro certo. qd oīs marie uita et actio semp̄ intentā fuit
in dño. **Ipā** qd oē tempus dñice infancie puenēe ad
rescēncie cū illo pēgit et obsequiū mīrē dulcedi
ut uerū mī unūc hūānitatis sue filio mīstrauit. **Quē**
aut fuerūt inter se colloquia. qd dulcia q̄tū amā
bilis qm̄ i mīre fulgebat uigītas & letabatur. **Scāu**
ditas in filio uerō apparebat hūāntas et latebat. **Di**
uinitas. **Aug⁹** in sermōe de natiuitate dñi. **Quale** est
deificū ac uirgīnale cōsōrāū nō dico uirū s̄ om̄ hōim
excedit intellectū. **Laude** g⁹ dñi loquetur. os meum
eius dñi p quē fīa sūt oīa qui fīs est inter oīa. **prē**
reuelatōr. mīris qz creator. ut eo uirgīnali receptū
s̄ nō inclusus. **In sinu** prīs manēs de mīris uerō p
redens. **Idem** in simbolo libro q̄rto. **Portus** māribus
mīris rector totius orbis. **lambit** uerba regens
sp̄dēa. **tacet** et uerbū est. **Idē** in sermōe. **fatū** in
sinu prīs. **tacet** in sinu mīris. **Lacta** g⁹ mī uirgo ab
nostrū. **Lacta** panē de celo ueniētem. et i presēpio
positū uelut pīorū cibaria iuuetorū. **Lacta** cum

qui tale fecit te ut ipse fieret in te qui tibi et in unum fecit di-
 tans attulit conceptus et deus uigilans non abstulit natu-
 rum sibi priusquam nasceretur et uterum de quo nasceretur
 et diem quo nasceretur elegit. et ipse condidit quod elegit.
 ut illinc velud sponsus de thalamo suo procedet. quo
 mortalibus oculis videri posset. et augmeto lucis anime
 huc se venisse mentium ostendet. **Saplin lxxxviii con-**

Nunc videndum est qualiter antiquus hostis sub maie-
 statibus conadatur et contritus miseram seruitute
 patitur. **I**pa nimirum est mulier quodam a deo pmissa
 serpentis capud virtutis pde contritua sua et continuo
 draco illa per hodie in insidiatus est parenti. ut nas-
 centem exapiens deuoraret filium uigis. eo quod timiane
 essent inter semem illi et draconis. **Maxim** in ser-
 moni de eterna. **C**um enim videt timicus dei filium ex maia
 eue utiqz filia p tanta procreata maia. scem ut ar-
 bitror hec voluebat. **Q**uis est iste qui huc ingressus
 est mundum nesciente me. **N**on quidem p sic de feia natu-
 sed nescio unum conceptus. **A**stat exmater. sed inestigae
 non possu quod fuit p. **P**artu video si nascente non agnosco
 Et quod accrescit supozu meo in consueta lege pa-
 tiendi. eam edico filio mui exultat ut uigo. **E**n iacet
 in amabilis puul. vltu lacrimis suffundit. silez
 quod se e mortalium vagrabus prodit. **S**uqz ei nichil de
 infancia desit. nulla tñ illi volut infanae corruptio
 existit. **D**amus obsitus sordet. sed celu illi radio. stelle
 letoris aridet. **D**z et in honore ipi angeli mustran-
 tes inter sidera terras qz conaurit. et exultates an-
 nuntat. **Q**ua non intelligo nouitate. **Q**uid est hormia-
 ali. **V**ideo quod aduice nequeo. **A**udio quod sustine non

valeo scilicet ut hō natus honoratur ut deus. **A**scio hō
michi nūq̄ cōtingit. ut quisq̄ nascens hāc viā intuetur
et huāni viā nihil h̄ret. **Q**ue tā noua h̄et potens
q̄ generatio est. **I**nter p̄dores et impios natus mor-
taliq; de m̄re progressus purgatio; aictis nascens talis
et ip̄o eā celo purior appet nihil q̄ i eo reperio q̄
me delict. sed q̄ oēs conatus meos euacuet. **Q**uid
agam? **Q**uo me uertam? **F**ortiore illū senao. et in
regno meo uelle regnare puto. **E**rgo ne forte sit deus
iste quē nullū p̄t delictū maculare? **D**si si deus esset
quō fem̄ei partus idignitates sustineret: quō amio
p̄anus q̄ contentus esset? **Q**uis arde possit in deo uir-
ginitas infantie? **C**ui audiet iudiciū nō sit. deū fem̄
neo lacte nuturi? **P**ost oīa eae eā esurit. cū esu-
rire deū nulla psuade ratio possit. **I**gnorabat
quippe dyabolus q̄ q̄ ip̄s infancie nutritieta profo-
rebat. et q̄ ut homo esuriebat. nō eāt fragilitatē cor-
poris. sed sacramētū celestis gr̄e. **I**llū uaq; cōgnitū
sum presumē partus fem̄eius aciebat. sed parientie
uirtutis deterebat. huāni deniq; corpis forma
calidissimū hostē ad preliū produxe suasit. sed uir-
dei filius et uerū homo maiestate uictoriā pepit.
Bernardus ubi supra. **M**ultis deniq; uersucis idē serpens
insidiatus est. cū caneo pfatem uicinis idest maie uir-
ginitis sed sine causa. qm̄ unū sam hereticā prauitate
ip̄a sola contriuit. **A**lius siquidē illā nō de s̄bia carnis
sue ip̄m edidisse dogmatizabat. **A**lius puulū nō pepit
se h̄ reperisse sibilabat. **A**lius uel post partū uirō cog-
nitā blasphemabat. **A**lius dei m̄re audire nō susti-
nens. magnū illud nomē theotocos ip̄issime sugilla-
bat. **S**ed contra sūt insidiatores. cōsulati supplantati.

tores. confutati derogatores. et eā dicūt bñz oēs gnā oēs
Capitulum lxxvij de sapie virginalis profunditate. b.
ad hugonē de sō victore.

Non aut ut arbitror satis iuste mouētur quidā sup
 quadā suā mea qua dixi cū exponere angelū dei
 cōsiliū. nulli eā bōrū angelorū anq̄ virgini reuelatū
 hanc enī suāz nō constanter affirmo. s̄ cū cōpamēto
 Quāuis si et suā hoc dixerī nō video aut incredibi
 le videatur. Nō quidē de ope vbi incarnandi q̄ nullus
 eā mortalū et p̄sare donatū est. et p̄ducē sed de tpe
 et loo et mō et p̄sone virginalis electione. Nā illū in
 cōprehensibile quē et vgo sollicita requisuit modū.
 michi videtur ne ip̄i quidē ut eius pace dixerū qui
 nūciabat fuisse p̄gnitū. Rūdens quippe spūs s̄cūs
 supuēret in te. nōne quidē apte mittit ad magisteriū
 spūs s̄cūs ut vgo experiedo dicit qd̄ audire nō poterat.
 s̄ et ip̄az v̄gīez vñ probabit. et nōne uel facie āgel
 an̄ cognitā. q̄ ip̄a uidelicet esset quā de s̄ sibi im̄ez ele
 gisset. excepto dūptant archāgelo cui et seruāda
 ab imāo tradita fuisse credenda est. Ergo salua
 fide et s̄p̄ariū vitate dīmū misteriū de p̄dīs q̄tuor
 ignorasse poterāt angeli. p̄serti v̄thorū reuelan
 dorū prerogatiua seruāctū v̄gī m̄i. Hinc et apte
 post angeli visioez in montana subijt. que gustata
 suauitate sup̄norū ciuū hūilitatis gressibus se ad
 alta vitū trāstulit. Que mox ut ad salutādū os ape
 ruit repleta est spū s̄cō elizabeth. repletus et iohēs
 eēt agnouit. et ut m̄ez dñi sui debita cū bñditōe
 hōrauit. Ille quoz illū cōs̄ dñm qui v̄gīs v̄teris por
 tauerit. Intellexit. Illa t̄q̄ dñi m̄ez agnouit. sed

nil in se reperit talis me in. q. digna fiet a tanta hostia
infanti. **N**umq. in modum idem spiritus eam repleuit. p. n. a. s. m. a.
et p. r. i. t. o. r. u. m. ac futio. v. s. t. a. i. n. s. t. r. u. i. t. **B**on. et maria. un. e. s.
d. n. o. u. o. c. a. n. s. fructu. u. e. n. a. r. i. s. e. i. u. s. s. i. n. g. l. a. u. t. e. r. b. i. n. d. i. c. i. t. e. t.
i. b. a. a. n. g. e. l. i. a. d. m. a. r. i. a. c. o. n. s. e. n. s. u. q. u. m. a. r. i. e. c. r. e. d. e. n. t. i. s. i. n. o. u. i. s. s. i.
s. i. b. i. p. r. o. d. i. d. i. t. e. t. a. d. d. n. o. p. h. i. c. e. n. d. a. q. u. e. i. l. l. i. d. e. a. c. r. a. t. a. p. e. t. i. t.
Quis ergo dicit. uel estimat. sufficiat. que tunc gra. sp. s.
dei genitricem repleuit. cu. tanta. i. n. i. m. e. p. r. e. n. u. r. s. o. r. i. s. l. u. c.
doni celestis emicuit. **V**erum audia. et u. b. a. q. d. u. i. t. s. i.
forsitan. et h. i. s. u. a. l. e. a. u. t. r. u. q. d. i. n. o. s. c. e. r. e. q. d. i. n. t. u. s. l. a. b. i. u. s.
Audita naq. resp. s. i. o. n. e. e. l. o. z. a. b. e. t. h. q. u. a. b. r. a. z. i. l. l. a. i. n. t. e. r.
mulieres. **I**mp. d. i. c. a. u. i. t. i. n. u. s. d. n. i. s. u. i. c. o. g. n. o. i. a. u. i. t. f. i. d. e.
f. o. r. t. e. l. a. u. d. a. u. i. t. a. d. a. u. t. e. c. i. a. i. n. g. r. e. s. s. u. s. e. q. u. i. t. a. u. i. l. l. o.
sp. s. i. n. o. r. e. p. l. e. t. a. e. s. s. e. s. i. g. n. a. u. i. t. n. o. a. p. l. u. s. b. o. n. a. q. u. a. p. r. o. p. r.
tate. p. o. t. u. i. t. s. e. d. q. u. e. s. p. a. u. t. g. e. r. e. b. a. t. u. b. i. t. e. p. a. p. t. u. m.
i. n. u. e. n. i. t. e. n. a. o. r. i. s. d. e. u. o. t. a. p. r. o. f. e. s. s. i. o. n. e. p. a. t. e. f. e. n. t. **P**er.
u. t. u. g. n. a. l. e. d. e. c. e. b. a. t. p. u. d. o. r. e. a. c. c. e. p. t. u. s. d. i. u. i. t. u. s. a. l. i. q. u. i. d. u.
r. e. g. e. b. a. t. o. r. a. c. u. l. u. e. t. a. r. c. h. a. n. u. m. m. y. s. t. e. r. y. c. e. l. e. s. t. i. s. i. n. s. u. p. e. r.
t. o. r. i. s. a. b. d. i. t. o. u. e. n. e. a. b. a. t. u. r. o. c. u. l. e. u. **E**x. p. e. c. t. a. b. a. t. r. e. u. e. r. e. t.
d. o. n. e. c. q. u. e. d. o. n. o. r. u. m. d. i. s. t. r. i. b. u. t. o. r. q. u. i. d. s. i. b. i. d. o. n. i. s. p. u. a. l. i. s.
t. r. i. b. u. i. s. s. e. t. q. u. i. d. s. e. c. r. e. t. i. r. e. u. e. l. a. s. s. e. t. q. u. i. a. u. q. u. e. u. e. l. l. e. t. o. n. d. e.
At postq. ead. q. s. i. b. i. p. r. e. s. t. a. t. a. e. r. a. t. c. a. r. i. s. m. a. t. a. p. e. r. a. l. i.
o. s. r. e. u. e. l. a. n. t. e. s. p. u. e. e. p. f. a. c. o. n. s. p. e. r. i. t. m. o. x. e. c. i. a. i. p. a. d. i. e.
z. a. u. r. u. c. e. l. i. q. u. e. i. n. c. o. r. d. e. s. u. o. s. e. n. a. b. a. t. a. p. e. r. u. i. t. e. t. a. u.
Mag. h. i. c. a. i. a. m. e. a. d. d. n. u. m. **E**t. **Q**u. i. b. u. s. u. e. r. b. i. s. p. r. i. m. o. b. n. i. f. i.
c. a. s. i. b. i. s. p. a. l. i. t. e. r. c. o. c. e. s. s. a. e. n. a. r. r. a. t. **D**e. i. n. u. o. g. r. a. t. i. a.
d. e. i. b. n. i. f. i. c. a. q. u. i. b. u. s. h. u. a. n. o. g. r. a. i. n. e. t. e. r. n. u. c. o. s. u. l. e. r. e. n. o. u.
d. e. s. i. s. t. a. t. e. n. u. a. t. **I**n. **C**ap. l. i. n. l. y. r. r. u. y. **Q**u. a. l. i. t. e. r. a. r. g. u. m. e. n. t.
t. a. f. i. d. e. i. c. o. h. e. r. e. b. a. t. i. n. c. o. r. d. e. **A**mbrosi. **I**n. s. u. p. l. u. c. o. l. i. y.

Qu. i. q. u. e. p. a. s. t. o. r. i. b. u. s. i. n. f. a. n. t. e. n. a. t. u. p. r. e. d. i. c. a. t. i. b. u. s. m. a. i. s.
n. o. m. i. n. u. s. o. r. e. p. u. d. i. c. a. q. u. e. c. o. r. p. e. a. r. g. u. m. e. n. t. a. f. i. d. e. i. c. o.

¶ In hys q̄ nouerit. ap̄ hys s̄pta de dño **¶**

ferrebat in corde. **¶** Si autē maia dicit a pastorib⁹ tu ducere
 dedinas a sacerdote. **¶** Maria inquit cōseruabat oīa hec uerba
 conferens in corde suo. **¶** Reda sup̄ lucā lvi. **¶** Nā q̄stas legēat
 s̄ptias. et facbat p̄p̄ias. cōferēbat ea q̄ sc̄u acta uidebat
 de dño. **¶** Et cognouit ad iucē collata. ad instar celestiu d̄aru.
 bun soaa su uoluit luce concordia. **¶** Ut i omelia pastōes r̄
 Itaq̄ uirginalis pudicie uira aystodēs seareta xpi que
 nouerit. nemū diuulgāe uolebat s̄ ipm qm uellet. et
 quō uellet hoc diuulgāe reuerēter exspectabat. **¶** Et quā
 quidē seareta taut ore sedula n̄ uigili scrutabatur cor
 de. **¶** Conferēbat enī que acta uidebat hys q̄ agēda legēat.
 nō t̄i hec ore promēs. sed clausa i corde seruās. **¶** Idem
 i omelia. **¶** Cū fr̄s eēt d̄s anozū duodecā. **¶** Deniq̄ ubi maia
 ai ioseph iherosolimis regressa filiū i medio doctorū
 repperit. legitur q̄ ip̄e uenit ai eis nazareth. et eāt
 subditus illis. **¶** Itaq̄ q̄ ubi emāta repperit. et m̄ ei cō
 seruabat oīa uerba hec cōferēs in corde suo. **¶** Quā siquidē
 que de dño suo uel a dño dicta uel acta cognouēat. m̄
 uigo diligētius in corde retinēbat. sollicitate q̄ cūcta meo
 rie cōmēdabat. ut cū tpe predicāde uel scribēde in car
 natis eius aduēiret. sufficiēter uniusa prout uent
 gesta q̄rentib⁹ explicāe posset. **¶** Inueniunt et nos fr̄es
 mei piā m̄ez d̄ni. ip̄i quoz f̄ra i corde seruātes omnia
 uerba et facta saluatoris n̄ri. **¶** Horū medicatiōe diu
 na et nocturna iportanos ianū cogitācōnū atq̄ no
 t̄nū repella⁹ inuisus. **¶** Horū crebra cōsolatione nos
 et primos n̄os a fabulis supuacuis et male dulcōa
 tis detractionē colloquis castigāe et ad diuīe laudis
 frequētā ascēdē aures. **¶** Ca. lxxii. De ip̄i ratiōe
utate Bernard⁹ in sermōe ubi supra

¶ **Q**uoniam ubi aliqui loquar maia uel p̄supuosa

fuisse videtur. **F**ons stabat querens loqui filio nec a
materna aut sermone interruptit aut hinc inde in qua
filius loquatur irrupit. In oī deniq; tertio quatuor
emāgelistorū nō nisi quater loquēs maria audiat
Primo quidē ad āgelū. sed cū allocut⁹ eā fuisset iā
semel et iterū 2° ad elyabeth qm̄ vox exultationis ex
ultare iohēz in utero fecit. ea q; magnificāte māriā
ipā magis dūm magnificāte auuuit. 3° vero ad filiū
cū eēt duodecā ānorū q; ipā et p̄ eius ~~desiderio~~ deside
tes quesuissent eū. Quarto ī nuptiis ad eūdē filiū
et mīstros nuptiarū. Et is quidē sermo certissimū
iudex fuit īgenite māfuetudis ac uerū die uigilāis
Aliorū quippe uerūdiā reputās suā sustinere nō
dauit. defectū uini dissimilāe nō potuit. **U**bi sane
a filio increpata tāq; mūtis et hūlis corde. nec illi
respōdit nō tñ despauit. sed mīstros facē qd̄ eis dicit
āmonuit. Ceterū nūq; nō ab uicio pastores legūtū
uenisse. et p̄mā om̄i māriā tuenisse. Inuērit inq;
mariā et ioseph et īfancē p̄tū ī presepio. **H**ic et
magi nō sine illa puerū inuērit. **I**nducēs quoz in
tēplū dñi dñm tēpli. multa quidē a simeone au
diuit tñ de illo q; de ipā. **T**arda ad loquēdū. uelox
ad audiēdū. Et quidē maia conseruabat oīa hęc
cōferēs ī corde suo. **I**n hys oībus nec de ipō qd̄ dicit
uēbū eā dixisse respice incarnationis dñice sacra
mento. **N**e nobis qui sp̄m habes in naribus. **N**e qui
totū sp̄m p̄forū. qui uix illud dñiā pleni timorū
undiq; effluim⁹. **T**ocōs deniq; maia filiū audiat
nō tñmō turbis ī p̄abolis loquētē. s; et discipulis
seorsū regni dei mystēia reuelātē uidit miratā
la faciētē. uidit demū ī auce p̄dētē. **¶** Et sp̄

vanam resurgente et ascendente. **I**n hijs oibus
 quocumq; vere audissime pudicissime turturibus vor
 morat. audita. Itaq; si maria ut supradictum est
 enā dicit a pastoribus debem⁹ nos docere a sacer
 dotibus. Si maria inueniat an pceptū apli tacere
 debemus post apli pceptū magis doceri q̄ docere.

Caplin ut de verecūdie illi⁹ simplicitate Ambro⁹

Hic etiā maia ab iūdo **I** sup lucā libro 4.
 verecūda m̄ et in sermone angeli fuisse turba
 ta. **T**repidare quippe v̄ginā est. et ad oēs igressus
 viri pauere. oēs q; viri affatus vereri. **D**istant ḡ
 mulieres p̄p̄itū pudoris imitari. **D**isce iūgo verbor
 vitæ lasciuā. **M**aria etiā angeli nēbat saluta cōz
 Difate quoz muliēs nō curātur sare ad domos ali
 enas non i plateis morari. nō i publico misceri fer
 mones. **M**aria sola versabitur i penetralib⁹ ubi
 et sola ~~versabitur~~ ab āgelo reperitur. **I**n domo
 fera. i pub. festina. **V**n et abijt i montana cū fes
 tinatione et māsit tribus mētib⁹ apud ebr̄abeth
 nō q; dom⁹ eā aliena delatret s; quia frequē in
 publico vidēi displicet. **B**arnard⁹ in libro de gradib⁹
 hūilitatis. **D**isce aut et i m̄re dñi magnā i mirabilib⁹
 fidē h̄re. **I**n magna fide verecūdiā retine. **D**isce vere
 cūdia decorāe fidē reprimē p̄suptioz. **M**aria ut i nup
 tio vinū deficē cognouit. hoc tñ filio suo ~~agn~~ dicit
 vinū nō h̄nt. q; breuiter q; reuerēter suggestit. **V**n pie
 sollicita fuit. cōteptāq; preter fiduciā verecūdie suppressit.
Deniq; q; i n̄ris mēttis defiat. apud dñm forte verecū
 dia supplebit. **N**ā et petri post graue lapsū lacrimā quidē
 vides sed precē nō audio. **N**ec tñ de indulgētia dubito.
Vinū inquit. nō habent. **Q**uid molestius. **N**ō fidelius.

A legit⁹

Ide in sermone de muliere sole amicta bracissima sine
gemma i maia uigis dyadenate stella qz micis i capite
verecundie rubor est in eius facie. An uero quis putat
hac ea caruisse gra que fuit gra plea. Na et ex ipa
eius taciturnitate ex euangelio postensa probatur
fuisse verecunda. Obsecro g. uos filioi huc maie uirtute
emulamini. Si ea diligitis ei qz place contenditis
emulamio molestia eius et mansuetudinez pudoris. Nichil
enim hoi xpiano ta idoneu uel ea cognitu est maxime
qz mocha nichil adeo decet. Ca. vii de mansuetu
Manifesta quoz i uigie uirtus eius humilitate
humilitatis elucet ex hac ipa mansuetudine. Hinc
ru humilitas et mansuetudo sut collectanee germane
in ea confederate qui dicebat. Discre a me qz mitis
sum et humilis corde. Hinc enim mater psupciois est
elatio. sic no nisi ex uera humilitate procedit uera ma
suetudo. Nec in sola in comedatur humilitas manie
taciturnitate sed eundem resonat in sermone.
Audierat enim qz ex se filius dei nasceretur et nichil
aliud qz ancilla eius se esse protestabatur. Hinc
ad elizabeth uenitur. et continuo uigis gla singularis
eidem p spm reuelatur. Deniqz et mirabatur pscor
ad se uenientis et comedabat uoce salutans et be
ficauit fide credetis. Magna quide psona sed et hu
litas deuota nichil sibi retine passa i eu magis im
uersa rehidit au? in se bnificia laudabantur. Tu in se
magnificas mixt dnu. Si magt aia mea dnm. Deniqz
legis i actibus aploru. qz more oliueti redentis
unanimitate pseuebant i oroe. Qui fuerunt hy. Si
forte affuit maria. denotetur pma que sup oes est
ta prerogatiua prolis. qz p uulgerio scitatis. Petrus

inquit et andreas et iacobus et iohannes et ceteri qui se
 quuntur. **H**ij oēs p̄seuerabāt unanimit̄ cū mulierib⁹
 et maria matre ihu. **I**n eā mulierū sese ultimam
 ex habeat ut oīm nouissima ponentur. **V**ere carnales
 ad huc o discipuli quibus nec dū eāt sp̄us datus q̄ nec
 dū ih̄s erat gl̄ificatus. q̄n̄ sc̄a est inter vos cōtētio
 de p̄mā. cū maria q̄nto maior eāt hūiliāet se non
 solūmō i oībus s̄ p̄re oībus. **M**erito sc̄a est nouissima
 p̄ma que cū p̄ma eēt oīm sese nouissimā faciebat.
Merito facta est oīm dn̄a que se oīm exhibeat aīllā
Merito et sup̄ āgelos exaltata que et infra viduas et
 penitētes iuxta eā de qua eiecta fuerūt demōiā septē
 ineffabili sese māfuetudinē inclinabat. **C**ap̄ v̄ij de
 v̄ḡis miris purificatiōe **F**ulbert⁹ carnoten⁹ eps

Sit aut̄ beatissima v̄go m̄r̄ uniuersa dine legis imple
 fatagebat p̄cepta ut nec ad se nō p̄tinētia quedā
 relinquer̄ inexplēta. **P**ost partū nāq; veitri ḡn̄ purifi
 catiōez impleuit legalē qua tū nō egebat que virū in
 cōcipiēdo nō nouerat. **B**ernardus in sermōe de purifica
 tione. **I**n lege siquidē erat scriptū. ut m̄r̄ q̄ suscepto
 semē pepisset filū. imūda eēt septē diebus. **O**ctauo
 die aruāderetur puer. **D**e hinc v̄o absolutio et puri
 ficatiōi intēta abstineret se ab iḡssu rēpli xxij dieb⁹
 quibus expletis offerret filū dn̄o cū munerib⁹. **P**̄ q̄s
 nō adūtat i ip̄o semē hui⁹ in iaco liberā m̄r̄z dn̄i ab
 hoc p̄cepto. **P**utas enī q̄ dārus moyses mulierē que
 pepisset filū imūda esse nō timuit sup̄ m̄r̄z dn̄i
 blasphemā et crimē incurrē. et idēo p̄miserit sus
 cepto seie. **A**liquin v̄o nisi paritura p̄uidisset sine
 semē. **D** v̄ḡiez que nātās erat de suscepto semē **F**
 fieri m̄r̄hoez. **P**atet itaq; q̄ lex ista m̄r̄z dn̄i non

includit. que nō suscepto semine filium peperit sicut porce
dictū fuerat per thomiā. qz nouū faciet dñs super terrā.
Quis qd nouū? Mulier inquit cōdabit virū ab alio
viro virū suscipiet. nō huāna lege hocē cōcipiet s; in
viscē intacta et tēgra virū claudet. Ita sicut ut tēte
et exēte dñō in tēta p̄līz aliū porta orientalis clausa
ingitē p̄seueret. **Beda sup lucā.** Quod g' adperēs
volū in euā^o legitur cōsuetō nātatis more loquitur.
nō qd nō noster sacri vētro hospiciū qd ingressus s̄ificat
egressus de uirginasse credat. Sic enī dicit heretica bēa
maria v̄gīz usq; ad partū. nō v̄gīz eē postp̄tū. Iū
fidē uō catholica filius dei clauso uirgīe uero quā
sp̄sus processit de thalamo suo. **Glosa sup lucā.** Nō g'
filius. nō m̄ hostis indigebat purgari. sed nos a legio
timore voluit solui. **Putas itaq; nō potat ai' moueri**
v̄gīz atq; dīce. **Quid in opus ē purificatiōe?** Cur abste
neā ab ingressu tēplī ai' ueruo nesciēs uirū. tēplū
fātis est sp̄s s̄c̄. **Cur nō ingrediar tēplū q' peperit tēplū**
dñm? **Nichil i hoc cōceptu nobis nichil i partu i purit**
fuit nichil illiatū. nichil pur gādū. Nimirū cū proles
ista fons puritatis sit et purgatiōez facē uenit delictorū.
Quid i me legalis purificet obseruatio que purissima
facta sū ip̄o partu i m̄aculato. **I in smōe ubi supra.**
De o bēa v̄gī. uē nō habes cāz nec tibi opus ē purificatiōe.
De nūq; filio tuo opus sūt circūsiōe. Esto igit' inter
mulieres t̄q; uirgī. Nā et filius tuus sic est i nō
puerorū circūadi uoluit. et nō multo magis offerri uoluit.

Capitū xiiij de maiestatis filij occiditōe Ambrosius
in sermōe de purificatiōe
Quinctis certe fidelibus liquet nōq; redēptorū
matrē ex eius nātate cōcipisse maculā. qua

dierū illorū spacio a sacris edibus abstines purgaretur
 que sine huāna cōcipia uel cōcubitu uirgo cōcepit sine
 carnis corruptiōe **V**irgo pepit et sine sine uirgo pmasit
 ac p hoc nec masculus p ea natus. uidiuā eius ape
 ruit. **H** hoc uita legis narratiōez euāgelista cōterēs
 incarnatiōis diuine sacramētū impijs claudit. matrē
 q̄ legē obseruātē introducit. **N**ec mirū si nū legē uo
 luit obseruāre. quā eius filius nō uenēat solūe hāc
 imple. **S**ciebat enī quo ordine concepat. quo usq̄ peperat.
 et quis esset. quē genuit. **H**ed legē cōez obseruās. ex
 spectauit purificatiōis diē. celauit filij maiestatem
Hinc est q̄ eū ī tēplo xj ānorū inter doctōes legis iue
 nēs filiū ioseph dices **F**ili quid fecisti nobis sic.
Ecce p̄ tuus et ego dolētes quēbam? te **E**uē procul
 dubio sciebat se sine cōcubitu ioseph cōcepisse sine cor
 ruptiōe uirgali edidisse. **H** aut abscondit cōceptiōis ac
 natiuitatis illi sacramētū. quē nouit deū imēsū. **N**ūq̄
 quā alyis inuidit quē ad tēplū deferēs sancti senis māi
 bus tradidit. **A**bsit. **H** hoc ideo celat. ut spū p̄phie re
 plota mūdi redēptiōez impijs nō apiat. **S**ciebat enī
 iā tūc grā plena spū dinitatis agitata. q̄ si hūc hui
 scadi p̄ncipes cognouissent. nūq̄ pro salute nra
 rrua fuissent. **H**inc enā ut legitur ī ewā. erat io
 seph et māia m̄ eius mirātes sup hys que dicebā.
 de illo **Q**uā mirātib? eā nos ip̄i miramur. aut ip̄i
 mirabātur sup hys que a scō symeone p̄phā de illo
 dicebātur. **N**ūquid enī ioseph iā in sōpnis ab āgelo
 nō audierat. qd̄ ī ea natū est. de spū scō est. **E**t iterū
Vocabis nomē eius ih̄m. **I**p̄e enī saluū faciet. pplm
 suū a p̄cis eorū. **N**ūq̄ et ip̄a uirgo sacratissima que
 salua uirgitate filiū se genuisse sciebat. p̄ usq̄ pareret.

uel cōaper. ab āgelo nō audierāt. q̄ spūs s̄cūs sup̄uēs
et uice et v̄tus altissimi obūbrabit tibi et q̄d nāscet̄
et te s̄m̄ vocabitur filius dei. Quid igitur admirāb̄
sup̄ h̄ys que de illo nāscūtur n̄ si q̄ ceteris mirāb̄
ut sacramētū ip̄ys occultet. Quid sibi velint talia
que de tantillo īfando ab̄hoie sene dicūtur et ip̄i
mirātur. **S̄** in sermōe de vigilia nāātatis d̄ni
ergo iā sup̄ d̄m̄ est op̄iatur cōceptus sine semine
miris desponsatiōe. part̄ s̄n̄ dolore. p̄uli vagitus et
merore. abscondit̄ et infantis īnocētia. solita cūa
sioe p̄nuretiōi corruptio legali purificatiōe. nec
s̄m̄ canibus datur. aut porcis margarite sp̄gātur.

¶ *Cam̄ xxij De ip̄i ī tēplo oblaōe Ambrosi* **¶** *Si sup̄*
Offer itaq̄ b̄t̄issima tam̄q̄ legē obseruās in tēplo
quē edidisti. ut nō oībus s̄ paucis reueleris. que
est quē genuisti. **A**ppeat iterū lapis hūilis ab̄satus
de mōte sine māibus. ut resp̄betur ab edificātib̄. **I**us
statiā p̄ciēs crescat ī mōte magnū et q̄pleat vniuersū
orbē terrarū. **Q**uōd p̄ius oq̄ magnus est. quē pepisti p̄ius
ī huānitate. magnus ī diuinitate. p̄ius ī regno iudeor̄.
magnus ī regno gr̄cū. **N**ō ab oībus ī regno iudeor̄
p̄ius est nātus. **N**ā et ip̄a que eū genuisti et q̄o pl̄o isrl̄
in v̄gā creuisti. **V**irga enī de radice vesse sue creuisti
et floruisti. v̄ga aaron fronduisti et nucē pepisti. **E**t
q̄ pre oībus ī mēstiatē eius agnouisti. quē tā puissimū
et te natū vidisti. procul dubio quē īfantē genuisti. deū
ōipotētē tremēs adorasti. quē t̄n̄ scdm̄ huānitatē filiū
reconouisti. lactasti fouisti. aluisti. **Q**uis putas nobis
indicāe poss̄ inter huius tēnōi obsequia. ac tuū sensur̄
o b̄t̄issima v̄go. cū hic tēnēs et te natū īfantē tātillū.
illūc intēdēs deū īmēsū. **H**ic creatū illūc creatorē

Hunc infirmū illū fortissimū hunc alendū illū alentem
 hic nō loquētē illū angelos docētē. Quis inq̄ tu pectoris
 archana nobis referāe uideat. quibus modis cogitatū
 ad utraq; flectebas. nī unū eūdeq; dei atq; hoīs filiū
 māib; tenēs hic adorātes ut dīm illū cōsolaretis ut pu
 lū. Quis etiā ad ineffabile miraculū nō obstupescat.
 Quis nō pene elinguis fiat. Genēat puella suū et oīm
 creatorē. nutrit filiū et oīm rōrē. O admirādū specta
 culū. ad qd nō solū huāna. verū etiā angelica stupescat
 natia. Ad qd frēs tmū fidei oculos erigite. ad hoc pie
 tatis affū cōuertite. Ibi xpm suscipite pro nobis i carne
 humiliatū. sed adorāte i sua diuinitate deū excelsū. Am
 plectimū puulū s; cogitate imensū. Amate humiliatū
 timeate excelsū.

Offer filū tuū uirgo facta. **S; i s^o de purificandō**
 et bñdā frān uētris tui dño repñtata. Offer
 ad nrāz oīm recōsolationē hostiā scāz deo placētē.
 Dñs deus p̄ oblatōez nouā et p̄ciosissimā hostiā ac
 ceptabit. de qua ip̄e ait. Hic est filius meus dilectus
 in quo bñ in cōplacū. S; oblatio ista frēs satis deli
 cata uidetur. ubi tm dño sistitur. aibus redimitur.
 et illis repñtatur. Veniet qñ nō i tēplo offeretur. nec
 inter brachia symeonis. sed ex caritate inter brachia
 crucis. Veniet qñ nō redimetur alieno s; redimet
 alios sanguine p̄o. q̄ redēptōez misit. eū deus p̄
 ip̄o suo. Illud enī sacrificiū resp̄tinū. istud ē manū
 nū. Illud quidē iocūdius. sed illud plenius. Istud
 enī q̄e natūritatis. illud iā i plenitudīe etatis. De
 utroq; tm potes accipe qd p̄pheta predixit. Oblatus est
 q̄ ip̄e uoluit. Nā et mō oblatus est. nō q̄ opus habuit.
 nō q̄ sub legis edicto fuit. s; quia uoluit. et in cruce

nichilomin⁹ oblat⁹. nō q̄ iudeus p̄ualuit. nō q̄ ip̄e me
ruit. h̄q̄ voluit. Igitur et ego volūtate tibi sacrificatio
dn̄e. q̄ volūtate oblat⁹ es pro mea salute nō pro tua
necitate. Duo quidē minuta habeo. corp⁹ et aīz dīo.
Prinā hec tibi possem p̄fē in sacrificiū laudis offerre
bonū est enī michi lōge q̄ glōsias ac valius ut tibi
magis offerar q̄ mīpī deferar. Nā ad meip̄m aīa mea
cōturbatur. Unde v̄s exultabit sp̄s meus si tibi vā
alter offeratur. ¶ Ep̄m x̄cvi de xp̄i oblatiōe

¶ Sciendū q̄ p̄uuli ¶ t̄ioe ¶ Alosa sup̄ lucā
S̄ qui de toto regno iudeorū ad tēplū p̄bātur. si
de tribu leui erāt in mīsteriū domus p̄ticio tenebā.
Si v̄o de alia tribu erāt p̄mogētia p̄ticio a p̄tibus
dato redimebātur ad xp̄a referendi. Ambrosius ubi
sup̄a hec ḡ causa cui xp̄s a p̄tibus ad sc̄az aīz
et tēplū ducatur in emā manifestatur tū dicit. ut
daret hostiā sc̄dm qd̄ d̄m est ī lege dn̄i par turturū
aut duos pullos colūbarū. hostia h̄ pauperū erat.
¶ Beda ī omēlia de p̄ificatiōe In lege nāq̄ p̄ceptū
dn̄s ut qui possent agnū pro filio uel filia fil' tur
turū siue colūbā offerret. Qui v̄o ad offerendū ag
nū nō sufficēt. duos iā turtures ul' duos colūbe
pullos offerret. Ergo dn̄s m̄e per oīa memos saluati
nō solū homo fieri cū de⁹ eēt. sed eā cū diues eēt
paup̄ fieri dignatus est. p̄ nobis ut nos sua paup̄
tate simul et huāitate dīcarū et dimitatis sue p̄
cipēs eā donaret. Ambrosius ubi sup̄a ¶ P̄ceptū
in q̄ fuit. ut cui forte agn⁹ defuiss̄ et unū eorū
idē aut par turturū aut duos pullos colūbarū
mūciss̄ deo ī oblatiōe filij offerret. nec p̄udicet
et altero. qui unū qd̄libz horū obtuliss̄. ¶ q̄ xp̄i eā

Et sacramenta signa ut utriusque credendum est. **U**trum ad sacrificium nostrum iuvenisse atque obtulisse **De**us in hac oblatione autem illa perficitur oblatio que pro salute mundi oblata est vespera diei domini ubi passio per quam suus deo recōsiluati

Capitulum xxiij de illarum oblatione modis significat

Moraliter autem in virtute castitas invenitur et in colubina caritas comedatur. **T**urtur namque in temerata servat uni viro fidei colubina vero aliarum sollicitudinum non deserit unitatem. **C**atholicus ergo christianus tunc vere spiritualiter efficitur si veram unitatis fidei firma credulitate conservet et hereticę puritatis sensum tamquam fornicationis ignamēta repudiet. **T**unc vero est colubina si loquatur usque ad fides in catholica societate permaneat et contra hereticorum scandala immobili firmitate persistat ut non heretica fornicatio corrumpat in corde fidei castitatem. nec amara dissensio emāstice caritatis dissipet unitatem. **H**ec est enim etiam catholica que fidei uni domino tempore conservat et congregationes multorum in fide multiplicat. Glosa super lucam. **D**enique si quis ope foras que masculinæ nomine sive infirma que ferre vobulo signatur accipit ut hec domino lamine consecratur necesse ut lacrimas compunctiois offerat que per gemitum illarum autem signatur lacrimis etiam in bonis indigemus quod quo fine confumandi sumus nescimus. **Q**ui enim non invenit agnitionem in noave vite ad lacrimas recurrit. **S**unt autem duo genera compunctiois. dum malorum recolentes supplicia timeamus et dum desiderio celestium ardentes delectatione gemimus. **U**n duo pulli offerri iubentur. unus in hostia caustu qui amorem celestium inflammat alter pro peccato dum de malis peccatis gemimus. Ubi supra. **H**eretur illa oblatione tres fuisse leguntur. **E**t in hac tria nichilo

a dno reuerat. fuit in illa oblatione ioseph spōsus
 mris dñi. aut filius putabat. fuit et ipa uigo mris. et
 puer ihus qui offerrebat. Sic ergo et in oblatione
 constata uidet. sic ^{hinc} carnis sit cōsā hūilis. Sic
 inq̄ in pōito p̄seueradi animus ueris. Sic i cōmēcia
 castitas uigilans. sit i cōsā simplicitas et hūilitas pu
 erilis. **Cap. xxviii. Qualit̄ uigo filiū oblatit p̄ ma**
symeonis Ambrosius ubi supra

Quoniam aut inducent puerum ih̄m parētes eius ut
 facerent scdm cōsuetudē legis pro eo accepit eū
 symeon in ulnas suas et b̄ndixit deū. Hic eā dicit
 p̄dicāda uigis prudēcia nō hūāna industria facta. sed
 spū diuitatis afflata. que filiū oblatura uenies sic
 q̄ natiue hūilitatē seruās p̄phete tradidit māibus
 offerēdū. nō utiq̄ ignara quis eēt. cui māibus dñi
 hōies tradēnt sacrificio deditū. Offert aut dñm p̄
 uigis p̄phete. offert unū uerū imo oībus in uno que
 oībus eūdē pepit saluatōre. Nō enī desūt nūc usq̄
 offerre que genuit cū suis sc̄is i cūēnō oībus eūdē
 redēptōre electis unū fāt. Que ut uerū fatear
 mēno affectu idūm p̄ssima fāt. Omēs enī filios de
 putat. quos diuā grā cōsoat. Quō nō ipa mris dicit
 que fēs genuit eoz. Si inq̄ xps credēat fāt. cur nō
 ipa que xpm genuit. credēat sic mris. Vobis obsecro
 in hūssima uigo offer nobis xpm p̄ suffragiis que
 nefas iudē filijs. S̄ nec accēdis filiorū uarias. aq̄
 nō ut dignū est honorāis. Toleat enī pia mris uerue
 rēā filiorū. quā amore uincit gnatorū. Ergo quos
 i uno genuisti. licet tantis mēris cōignos foue p̄
 oībus et unū filiū depare p̄ multorū filiorū ex
 cessibus. Auḡ in sermōe de eodē. Ecce symeon ille

senex audiat respōsū q̄ nō esset visurus mortē n̄
videret xp̄m. Vidit et agnouit infantē tacētē quē
postmodū occiderūt iudei iuuenē miranda faciētē

Capitulum v. De cāto eiusdē senis

Intelligite fr̄es q̄m tū habebāt desiderū d̄tiqui sc̄i vidē
xp̄m quē sciebāt eē uerū. Nā et ip̄e d̄ns addisapulos ait
Multi iusti et p̄p̄ie voluerūt uidere que vos uidetis et
nō uiderūt. et audie que vos audias et nō audierūt.

Itaq̄ symeon iā ad audiēdū serus. sed ad uiddū manū
nō exspectauit ut xp̄m audierit loquētē q̄ uidit infantē

Et hoc illi cōcessum erat iā decepto q̄ desiderati sus
piciā et condie t̄ orōe sua dicēt. Cū ueniet. Cū nascer̄.

Cū uidebo. Putas durabo. Putas hic me uicē. Pu
tas isti oculi t̄uebūnt per que oculi cordis reuelabūtur.

Pro desidio ergo suo respōsū accepit. et foris natū int̄
reuelatū uidit et agnouit. Amplexatus q̄ eū a quo por
tabatur poruit. et tūc q̄ pacē et salutāe dei uidebat.

Ip̄e se dimitti postulauit. Ambrosi ubi sup̄. Nūc dimi
tis seruū tuū d̄ne sc̄dm̄ uerbuū tuū t̄ pace. Quia uiderūt
oculi mei salutāe tuū. Ac si dicēt. Toga me exspecta.

fatigasti. diu retinuiisti s̄ t̄idē uiso q̄ exspectaui. iā
de huāne uite sc̄dalis in pace dimittis. Dimittis in
pace eo q̄ sc̄dm̄ promissioē tuā p̄ t̄arnati uerbi mysteriū

soluus t̄m̄uatis tibi merear̄ recōsiliari. Dimittis t̄
pace q̄ uideo pacē. Ip̄e enī ē pax n̄rā q̄ fecit utraq̄

unū. hoc deniq̄ et om̄s cl̄a dicit qui xp̄m t̄ uenas sus
cipuit. et oculis fidei salutāe dei cōspiciūt. Quid enī
est xp̄m in uenas suscipere nisi hūc p̄p̄e op̄ibus t̄men
bris suis amplecti uel fouere. Per uenas enī t̄ brachia

uine op̄atioē exp̄m̄itur. Et ideo cū t̄ alio xp̄m esurē
tē faciant t̄ alio sitientē potat. t̄ alio hospite suscipiūt.

in alio nudū operūt in alio infirmū uel ī carē pōnū
uisitāt. **H**ys paul dubio deuotis actōibus. eūdē spū cor
die puerū āplectūtur. Et qm̄ eisdē epibus ut ad pacē
dei redeāt a p̄cā scandalo absolui se credūt. rē cū s̄m̄e
one dicit. **N**ūc dicitis seruū tuū dn̄e r̄. **A**c si dicant.
Ideo nos a p̄cā scandalo s̄dm̄ p̄missioē tuā absolue
iā ī pace recōsiliatos passibus amoris p̄quare face
telestibus q̄ fidei oadis salutāe tuū. dn̄m̄ d̄m̄ xp̄m̄
ī mēbris eius taueri. eūq̄ p̄is epib̄ āplecti meruim̄.
Capit̄m̄ centesimū De p̄p̄ati sollempnitate. **I**de eodē
Illius diei sollempnitas. quo hec f̄a sūt a quib̄ d̄m̄
pre ceteris hōrator h̄ta est. maxie q̄ soloco quo
primatū etiā catho^a ī p̄mo pastore forata est. In tāta
q̄ppe reuēcia illic habetur. ut ea die aucta c̄tatis
turba ī unū collā cereorū īmensis lucibus choruscāe
missam̄ sollempna deuotissie celebret. nullusq̄ q̄ manu
lumē nō tenuerit. adiciū publice stationis intret tāq̄ f̄erret
ī tēplo dn̄i oblatum. īmo etiā susceptum lumē fidei
quo iterius fulgeat. ex t̄i oblatōis sue religioēz ondit
Hac etenū die iuxta legē et emā^m pactis a natiuitate
ep̄i xl diebus idē dn̄o ī tēplo a parētibus est p̄ntatus
a s̄o s̄meone susceptus p̄r̄ q̄ cū sacris muneibus est
oblatus. **H**ac die redeptioēz isrl̄ expectatib̄ ab eodē
s̄meone et āna publice ē p̄dicat̄. **O** q̄ p̄uū spectacu
lū. st̄chic uigo et m̄. nō cuiusq̄ s̄ dei. suscipit̄ h̄c p̄uū
lus uigis filius. au^o diuitate nō capit mūdus. **O**ruerūt
h̄c ī p̄he p̄phetat̄ q̄ de puero sexus uterq̄. **O**fferat̄
oblato pro puero. nō ī que delicta emūdet s̄ que sac
mēta dedaret. **I**dē in alio sermōe de eodē. **N**ō solū igni
ab āgelis et p̄phetis a parētibus et pastoribus. s̄ etiā
a senioribus et iustis accepit̄ testō^m gnatio saluatorie

Omnis etas et uterq; sexus cunctorum q; miracula fide as-
 truit. uirgo gnat. sterilis parit. mutus loquitur. elyza-
 beth prophetat. uero clausus exultat. mag' adorat. ui-
 dua cofite tur. iustus et spectat. Et bñ iustus qz non
 sua sed ppli grāz req̄rebat cupiēs ip̄e uiculis corporee
 fragilitatis absolu. sed expectās promissu i tueri.
 Quo uiso ondit se uelle dissolu et cō a xp̄o Aug' in
 sermoe de eodē. Nūc dicitis inqt seruū tuū dñe in pace.
 Exultet q' uirgo. uirgo maia peperit ip̄m. Nichil in
 ea qd' uouit putet' exterminatū qz māsit uirgo post p̄u
 Exultet uidue. infante ana uidua xp̄m cognouit q'
 magni meiti uirg; fuit. Uirginate sua septē ānis cū
 uiro suo suo uixerat. Quo defūcto usq; ad scās senet-
 tute p̄uies saluatoris i fācā expectabat. ut p̄uū
 uidet āno sa. p̄uū uidet āncida. In crātē i mudū sal-
 uatore uideret itia. Exultet et cōiugati. nascantū
 ip̄m ph̄rauit. elyabeth mātata. Nullus p̄terniss'
 est gradus de quo testio m' nō h̄et salus oim. Hec solū
 i fācō seru. s; etiā in nascitio tria h̄et ip̄a genēst'
 cōmēdata. I p̄e nāq; xp̄s pueri natus uē integritē pue-
 ritie consecrauit. qui se mri fecūditatē attulit. uirginitatē
 nō abstulit. Exultet itaq; pueri. cōnēciā uouētes
 puō saluatori. Ceterū fēnex ille simeon quē desidea-
 uat. uidit et agnouit. et tūc i pace dimitti se popudauit.
 habetis igitur i resho m' pueri puerū xp̄m facti sēnes
 simeonē. cōiugati quoz zachariā. Caplin. ci. de eodē
Ergo fides kmū ut. 1 uenē uē. Amb' u supra
 attendatis qua deuotioe solēpnitatē hui' dei ce-
 lebrate debeatis. nō uile sit uobis illud spectaculū
 i quo uirgō filius de' et hō cōplectit' i quo uirgo et mīr-
 onditur in quo ph̄ete p̄mo oim ph̄arū expecta cō.

adimpletur. in quo multa etiam sacramenta declarantur.
In sermone de eodem David rex et propheta exultavit ut die
istum videret. vidit et gaudens est. Quoniam si non videret in
propheta alleluia. **I**nscipimus inquit deus matris tuae in medio
templi tui. **I**nimmo in medio templi est. non in angulo aut di-
stans. quia non est apud deum personarum acceptio. **I**n eum potest
est. offertur omnibus. et nemo nisi qui venit ex parte
illius. **M**edius vestrum stat o miseris quem vos nefatis. ut
moriētes atque christum deum videtis non in pace dimittamini.
sed potius a fugientibus ipsatis ad escam rapiamini. **T**em-
plum inquit dei sanctum est quod estis vos. **I**gitur in misericordia suscipi
in corde. habitat christus in corde loquitur pacem in plebe sua
et super sanctos suos et in eos qui convertuntur ad cor. **I**dem
in alio de eodem. **G**raes itaque redemptori nostro. qui tam copiose
pueit nos in benedictionibus dulcedis. gaudia nostra multi-
plicatis in infancia sue sacramentis. **C**elebratis siquidem
paule ante natiuitate arcauisione appatione eius festis.
hac die nobis illuxit dies oblationis ipsius. **H**ac die natus
suscipit creatori fructus terre sublimis hostia placen-
bilis. et deo placens. **H**ostia manibus offertur in templo
vigintiis portatur a parentibus. respicitur a senibus.
Ioseph et maria sacrificium matutinum offerunt. **S**omedni
et anna suscipiunt. **C**aplin c. ij. De illi diei processio

His quatuor processio celebrata probatur que
per quatuor orbis climata sollempnibus hac die
gaudijs ad memoriam reuocatur. **M**erito sane binum et
binum procedimus. **H**ic enim ob commendationem sine caritate
et vite socialis missos a salutarum disciplinis legitimus.
Turbat itaque processiones si quis incedat solitarius. nec
sibi soli notet. sed etiam ceteris est molestus. **H**ij sunt
qui segregant semetipsos aiales spiritum non habentes nec

follicati seruae unitate spūs i vāculo patet. **I**n vō sicut
 nō est bonū hōrē esse solū. sic i cōspā dñi māiū appāre
 prohibēt. Cum enī ociositas ipi quoz quos nemo con-
 dūit arguātur qui iā cōducti sūt. **S**i ociosi inēti sue
 rit quid mereātur. **F**ides quippe sine opibus mortua ē
Ita deniq; opa nra i feruore agēdi sūt et i desiderio cor-
 dis. ut sint lucerne ardētes i māibus vris. **U**loquū timē
 dū est ne forte tepidos euoniē nō i cipiāt. q̄ i euāgelio
 clamat. **I**gnē veni mittē in terrā. et q̄ volo n̄ ut ardeat.
Hic plane sacer et bñdōs est ignis quē p̄r sificauit.
 et misit i mūdū et au bñdīcātur i ecclesie sicut sc̄ptū
 est. **I**n ecclesie bñdīcāte deo dño. **H**abet enī eadē aduer-
 sarius nō vtpote p̄sō dñorū emulatoz opm. **H**abet
 inq; et q̄e ignē suū s̄z cōcupiāz i iudiciā abinōz quem
 i nobis saluator nō veit accēdē s̄z exāgūe. **S**i quis hūc
 ignē alienū in dño sacrificio offerre p̄sūpserit. in in-
 quitate sua morietur. eadē si p̄rēz aaron habuēt.
Porro sup̄ hęc que de sociali vitā et fīna dilcōe. de
 opibus bonis et feruore s̄o dñā sūt. hūilitatis v̄tus
 maxīa maxīe nccā est. ut hōrē p̄uēiam. **I**uicē. nec
 nō priores. sed et ipos uniores sibi quis p̄p̄onat.
 que nimirū hūilitatis p̄fectio est. et iustīe plēitudo.
Et qm̄ hylarē dīctōrē diligit deus. cātem. **I**n v̄s dñi.
 qm̄ magna est glā dñi. **S**ancem. **D**ño cāncū nouū. q̄
 mirabilia feat. **I**n quibus oībus si quis forsītā pro-
 ficē. at de v̄tute i v̄tute proficisci dissimulat. nouēit
 in statuē nō in processione se eē. **I**mo vō et i regres-
 sione. qm̄ i via vite nō progredi regredi est. cū nich-
 adhuc i eodē statu p̄maneat. **S**ap̄m̄ c̄ iij. de
 virgūis m̄ris allocutione fr̄a a symeone. **A**m-
 brosius ubi supra

Mrabātur autē p̄ces eius q̄ de tā illo in fanculo
illo maiora audiāt et potiora. **H**nduit illis inquit s̄
meon. et dixit ad mariā m̄rē eius. Ecce p̄ditus est hic
in uinā et ī resurrectōē multorū in isrl' et ī signū
cui cōtradictet. In una siquidē redēptoris nr̄i dei hoīs
q̄ p̄soā p̄fectā dei p̄fectā q̄ hoīs t̄esse cōfitemur n̄s.
et ex una quidē dnm̄ ex altera seruū ex una forte ex
altera t̄firmū. ex una miraculis choruscāte ex altera
t̄uris succubente. Cū ḡ plus uideorū t̄eneret eū
miraculis resurgētē deū eē arbitrat̄. Cū autē
infirmis uel t̄uris subiacētē hoīs suspicabat̄.
et hoc quidē apud t̄ertas turbas. Nō in cordibus
discipulorū ita uariēbatur eo q̄ illius assiduis ac p̄ua
tis elogiis fr̄uebatur. Quib' eadē ip̄s dicit. **V**obis
datū ē nosse m̄st̄rū regni dei t̄c. **A**t ubi uētū est
ad passioē mortis. p̄ryt fides. ablata est. om̄ sp̄s
Deniq; oēs relicto eo fugerūt. ex quib' dū un' uicū
alōge sequit̄. ad atrū p̄ueniens eū se cognouisse diffit̄.
Et quis ī passione mortis ruētē illo nō rueret. cū eū
p̄capuis illi' amatoē et audis unitatoē un' anal
le uoce territus nō semel sed ter abnegāet. **Q**uia uō
illo resurgētē resurrexit ī aīa discipuli. sicut mors
eius fr̄a est multorū uina. sic et r̄urrectio uita
multorū. **H**z q̄ nō om̄s ī eū crediderūt atē subiūgi.
Et in signū autē cōtradictet. **N**ō enī signam' a noticiā
aliorū abscondim'. **Q**uid autē an' fidelū oculos aliud fuit
taro redēptoris q̄ q̄dā dimitatis et' sigillū abscon
sionis. In signū itaq; redēptorū positus est. sed tū
cōtradictū est. **H**ors etenū carnis cōtradicit deū esse
q̄ ut hō mori ponit ab hoīb' que s̄z cōtradictio que

bus dā uersa est in stulticiā sicut ait apls. **Et dixit**
 simeon mī ihu. Tuā ipi' aiā p̄nsibit **et apls gla**
 dius ut reuelētur cogitacōes ex multis cordibus
In septima sacra gladij noīe. tpalis tribulatio figat̄
 sicut ps̄ testatur. qui passioēs ap̄secutorib' illatis
 t̄ ipos exoptet reflecti dicēs **Gladus eorū i'tet i'**
 cordi iporū. **Hinc** et de ioseph i' seruitute uel carcere
 tribulato dicit **Ferrū p̄nsibit aiā; eius** donec uēret
 verbū eius. **Hic** aut̄ multe tribulacōes aiā; trāssodent
 uigis bāssime. illa tñ hic sp̄aliter designtur q̄ mīna
 trāssit uiscra. dno in cruce moriēte. **Dicit.** Ergo eiq̄
 a p̄hā scō. **Tuā ipi' aiā; p̄nsibit gladus** ut reuelē.
 ex multis cordib' cogitacōes. Ac si dicētur **st̄mus** uis
 tēib' tribulacōis gladio trāssuerberatis uidebis i' cce
 penderē. quē āgelo nūcāte uigo cōcepisti manēte u
 gitate filiū edidisti. q̄te' p̄ hoc factū et uideor i' sultācū
 inuitas et disapulorū fugiēcū denudet̄ infirmitas
 Deniq; illo p̄dēte i' cruce iudei p̄ntes ut descēder̄ in
 sultabāt. apli fugiētes de cruce illū descēde posse nō
 audebāt. **Hue** ut uidit maia nō fuit mīna pia qz
 uiscera ex eiusdē redēptoris passione gladio tribula
 tione trāssigi. **Capitū c. iij. De mīna uigis sollici**
tudinē arca filiū Odilio clumacensio

Iosa porro dei gēti b̄tā oē tēpus dnice i' fanac
 pueriāe adolescēcie cū illo p̄git et obsequiū
 mīne dulcedis ut uēa mīr uero huāitatis sue filio
 mīstrauit. **Bernardus** in sermōe de assupcōe. **Hic** nō
 ab imao pastores legūtur uenisse. **Inuē**rūt inqt
 maia et ioseph et infante pōitū i' presepio. **Hic** et
 magi nō sine illa puerū inuērūt. **Glosa sup mattheū**
Derū tur nō et ioseph cū ea a magis inuent' est.

Ne videt aliqua gentibus male. suspitione daretur
suo. que statim saluatore nato p̄nicias suas ad eū adorādū
miserūt. Glosa sup lucā Fr̄at̄ aut̄ uterq; s̄z p̄i et m̄
mirātes sup h̄ys q̄ dicebātur de illo ab āgelis a pap̄is
a symeone. Joseph siquidē ad cōseruādū marie famam
xpi pater ab oībus ē putatus et q̄ nutritus erat. Glosa
sup mattheū omelia octaua. Cōsiderādū vō q̄ post stelle
gloriosū iudiciū xps magos p̄sidi remittit. et ip̄e cū
m̄rē ī egiptū fugiens descendit. ut discamus ab ip̄o
vite p̄ncipis d̄p̄tacoēs et īsidias p̄parari. sc̄s tribula
tioēs magnas ī sepabiles comites eē v̄tutū. Nā stat̄ ut
ortus est d̄nus cōtra eū ḡtāmus seuit. n̄ ī ḡria in
regionē barbarorū fugatur. et magi veorū more clam
fugūt. D̄ moēs deus moēs rebus quedā etiā iocūda
p̄misit. Q̄d certe ī oībus sc̄is facit. quos nec t̄bula
nec iocūditates habē d̄nūas p̄mittit. Cassiodorus in
triptica historia fertur aut̄ q̄ in hermapoli thebaide
q̄dam ~~h̄~~ arbor q̄ p̄sidi vocat̄ sanet miltos eī fr̄cū uel
folio uel cortice collo infirmā cū alligato. Hec eorū
arbor ut auit̄ cū fuger̄ ih̄s ī egiptū cū maria et ioseph
ad eius p̄ncipā usq; ad terrā se inclināuit. eūq; sup̄
ater adorāuit. Et omelia de vigilia eph̄e. Defūct̄
aut̄ h̄ode āgelus d̄ni ī s̄p̄nis ioseph in egipto apparuit.
Ad aut̄ vocē surges puerū ~~pu~~ et matrē eius accepit
et in terrā isrl̄ redit. Ubi quoz nōndū q̄ nō dicitur
accepit filiū suū et uxorē suā sed puerū et matrē eius
uidelicet quasi nutritus nō maritus. Capit̄ c. v.
Fr̄aliter iucit̄ eū ī medio doctorū. Beda sup lucā
Q̄z fact̄ est d̄nus amorū duodecā ascendētibz illis
iherosolimā sc̄m cōsuetudinē diei festi. cōsumatis q̄
diebus cū rediret. remāsit puer ih̄s in h̄t̄m. et non

cognouerunt pntes eius **Quere** aliq̄s quō dei filius tā
ta parētū cura nutritus obliuiscēdo reliqui potuit hys
abeūtabus **Quibz** vidēdū est qz filijs isrl mos erat ut
tp̄ibz festis iherosolimā cōfluētes uel ad p̄ia redeūtes
scorsū mcedēte vni scorsū aut̄ ferē choros ducētes.

Infantes aut̄ uel p̄uē ai quolibz parētū ire poterāt
Et iō h̄ā maia uel ioseph ihesū puerū quē se cōmitatū
nō tenebāt uicissim cū alt̄is parēte reuersū puta-

bāt. **Glosa sup lucā** Estimātes q̄ illū esse i cōmitatu
uenerūt iter diei et requirēbāt eū iter cognatos
et notos **Retuebāt** enī ne qd̄ hēodes i eius īfācia

patrīe q̄ficat tūc īp̄uēria pōtū iūeta oportūitate
interficet **Deniqz** nō iuēientes illū reuersi sūt i iherlm
requētes eū vna quidē die ab iherlm regressi **Et** nō

iuēientes **Tercia** die regressi sūt iherlm nec iuēerūt
Deniqz post tridū iuēerūt illū i tēplo sedētē i medio
doctorū. **Quasi** fons enī medius doctorū sedebat. s̄

quasi exemplar hūilitatis p̄us īterrogabat. ne īfir-
mus docē audeat. ne docēi p̄uulz a senioribz erubesc-
cat **Uidētes** ergo sic eū admirat sūt maria s̄z et
ioseph et alij quicūqz uiderūt. **Bernardus sup mat̄**

sus i omelia prima. **Et dixit** m̄reus ad eū **Fili** q̄
fecisti nobis sic? **Ecce** marie p̄uilegiū. **Quis** enī hoc
audeat agēlorū. **Puffiat** eis et pro magno hūc q̄

cū sint sp̄s ex cōditōe ex grā facti et uocati sūt an-
geli p̄o testate **Qui** sūt inq̄t aḡlos suos sp̄s **Maria**
uō se m̄rē agnoscēs deū maiestatis et d̄m̄i an-

gēlorū audacter suū appellat filiū dices **Glosa**
sup lucā **Fili** quid fecisti nobis sic? **Ecce** inq̄t p̄r tu
et ego dolētes quēbamz te **Et** ait ad illos **Quis** est
q̄ me quēbātis? **Respōdebāt** qz i hys q̄ p̄is mei sūt

Sedā die q̄ iter cognatos eū q̄sierūt **†**

oportet me esse. **N**ō eos q̄ filiu querūt vituperat si quis
sibi verus sit p̄r̄ insinuat. Et quid ei potius cui eternus
ē filius debeat. **N**ā q̄ deus et hō est nūc quidē ex
sa deitatis nūc īfirma p̄fert fragilitatis. Quasi dei
filius ī tēplo cōmoratur quasi filius hōis tū p̄naly
quo iubēt egrediar. Et hoc ē q̄ subditur. Descedit
cū illis et vēit nazareth et cūc subditus illis. Magis
ille quippe virtutis officiu implet pietatis. Miramur
si defert hōrē p̄r̄ qui subdit. **E**mn̄. **I**ta subiectio
nō ē necitatis sed pietatis. **N**ō enī p̄naly debemus
ōndit. **S**ap̄lm̄ c. vi. **Q**ualiter ī nuptijs ōndit sue
cōpassionis affectu. **I**n sermōe de nuptijs

Quēru ī nuptijs deficiente vino cōmūcācū vēcāde
cōpassa ē pissiā v̄go dicit filio suo Vinū nō
habent. **I**ns m̄q̄ ē cōpassa sicut mōr̄s et benignissia.
Quid enī de fonte pietatis p̄cedit nisi pietas. **N**ō
m̄q̄ m̄r̄ū si pietatē exhibēt v̄sc̄ra pietatis. **N**ōne
qui dimidia die pomū ī manu sua tenuit odorē
eius reliqua die p̄te seruabit. **C**ū ḡ v̄sc̄ra illa
v̄tus pietatis affectu ī quib̄ nōr̄e m̄sib̄ requirit.
Nā et an̄ m̄tē q̄ vēt̄rē repleuit et cū ex v̄tero pro
cessit ab aīō nō recessit. **I**dē ī alio de eodē eate et nō
oēs ad sp̄uales vocati sum̄ nuptias in quibus v̄tq̄
sp̄sus est x̄p̄s d̄ns sp̄sa v̄o nos ip̄m sum̄. **M**ultū h̄c
sp̄sa sp̄so suo est īferior ḡne sp̄e quoz et dignitate.
Attamē p̄ter istā ethiopissā delōḡ quo filius eternus
regis aduēit et v̄ illā sibi desp̄saret etiā mori p̄o
ea nō timuit. **I**n h̄is quoz nuptijs adest maīa si q̄
forte desit sollicita. Et reuera ī nuptiarū h̄c p̄adū
celebratur. **N**ā cena quidē ī celo et ī aula eterna
patur. **I**bi nūq̄ vinū deficiet qm̄ ab ubertate dom̄.

illius inebriabimur et torere voluptatis eius potabimur.
Dicitur enim flumen vini quod lenificat cor illius celestis
 ipsi. **I**n quod flumen ipse lenificat caritatem dei. **N**unc
 autem quoniam grandis nobis restat via paradisi quidem hic
 accepimus. sed non in tanta copia quod plenitudo sacietatis et
 tunc eterne reservatur. **H**ic ergo non nunquam vinum deficiat
 gratia deuotiois scilicet et feruor caritatis. **Q**uocirca in nocte
 est fides per lacrimas querimonias vestras mures mures
 vocare ut suggerat suo benignissimo quod vinum non
 habeatis. **E**t ipsa dico vobis tamen si pie a nobis pub
 sata fuit non deerit necessitati vestre quod mures est et mures
 mures. **N**am si compassa est vere caritatem illorum a quibus fuerat
 iuitata multo magis compassa erit nobis si pie fuit
 tuocata. **P**lacet enim illi nuptiae vestre ac pertinet ad
 ea multo amplius illi nimirum de corpore utero tempore et cha
 lamo suo processit sponsus celestis. **C**aplin. c. vii. **S**ur
 filius vendit mures. **Q**uid in et tibi. **I**n mures. **I**dem in sup

Quoniam non moueat quod in nuptiis illis respondit
 dominus benignissime ac sanctissime mures sue dicens.
 quod in et tibi mulier. **Q**uid enim inquit o domine tibi et illi.
 Nonne quod filio et mures. **Q**uid ad illam pertinet queris. an
 tuis hinc fecit uentris eius immaculati. **N**onne ipsa
 est que saluo pudore concepit et sine corruptione te
 pepit. **N**onne ipsa est in cuius utero nouem menses man
 tus es cuius uirginis ueribus lactatus es. cui qua iam
 vii annorum fides de iherusalem descendisti et eas subditus
 illi. **N**unc ergo domine quod molestus es illi dicens quod in et tibi.
Mulieri per orem modum. **I**n manifeste iam video quod non uelud
 indignas aut confundere uolens uirginis mures tenera uere
 tadia diximus. **Q**uid in et tibi. cui uenietibus ad te
 iuxta mures precepta nuntius nichil auctatus facias

qd illa suggessit. **U**t qd g^o fr^{es}. ut q^o sic videat prius.
Utq^o ppter nos ut conuersos ad dnm in no sollicitudine
 causa paratu et neccitudines ille spuale no impediat ex
 caritati. **Q**ua diu eni de mudo sum? debitor nos esse
 constat pntibus. **A**c postq nosmetipos reliquim? nul
 tomagis ab sor. coru sollicitudie liber sum? **U**n et le
 gimus fr^{es} queda in hemo conuersante. ai ad eu carna
 lus fiat auxilij gra aduocasset inuisse ut aduer. il
 teru fratru ai illo unqz no obisset mirax illo et dice
 qz mortuus eet. se quoz mortuu ee vidit. **O**ptine
 g^o nos do aut dno ne solliciti sumus sup p^o p^o quos
 carnis nu plus q religio possidet possidet. qn ipse
 mri et tali mri respodet. **Q**id in et tibi mulier. **G**losa
 sup lucā. **N**o g^o mri illa esse negauit ut dicit heno
 ner ea thozauit. sed illa erigete mirradu facturus
 ea ee no agnouit. **A**c si dicit. **E**t eo qd genuisti hec
 no operos sed i auca pedens te mri agnostā ai ut
 filius auā tu disapls comittā. **E**t in sermoe de iorno
 Deniqz noueat et ille ai loqretur. **N**ā ut scias quo
 respōsu ipm accepit. aut qtu de filij benignitate
 p^o supserio ait m^ostris. **Q**idāqz pcepit vobis facite
Et. **C**aplin e vni. **Q**ualiter filius mri honorauit
Quod eni matre sua. **V**t in. **V**eda i omelia de eade
Quod hōraet qui nobis p^o et mri hōrae p^o p^o
 aut ea sibi esse mri negaret. ex au carne vgnia
 carne susape no desperio. **I**n eo q mri aiū fuit
 ait. qd in et tibi mulier sigt se diuinitatis qua mri
 aiū patradū erat no pncipiū q^oaliter accepisse
 de mri feteruitate sp habuisse de p^o Aug^o i sermoe
 de assumptioe. **N**ūqz aut ad illi benignitatem p^o p^o
 mris hōre seruare q legi que mris hōre p^o p^o non

et illa qd
 loqretur

vult solue si adimplere. **Ambrosi⁹ sup lucā li 19.**
Barro em ut supra dicit est ea vis desponsari voluit
 ne temeritate vigintate i fama crederet. au grauis alius
 i signe corruptele pferre videtur. ~~in gna~~ **Maluit**
 igitur aliqis de orau suo q de nris pudore dubitare. q sae
 bat ee tenera virgis reuerētia et lubrica pudoris fama.
 nec putauit ortus sui fide nris iuris astruēda. **S sup**
missus est omelia pma. **Ecce an no deu ac dnm angeloy**
 maria suu audacter filiu appellat dices **Quid fecisti no**
 bis sic. **Ecce maie pndegui** **Quis em hoc audat age**
 lorū **Deniqz descendit ai illis et velt nazareth et erat**
 subditus illis **Quis quibus: Deus hoibus nec em maie**
 sed eā ioseph pter maria **Quare ergo utrilibz et ali**
 ge quid aplius mueris. siue filij benignissiaz digtioez.
 siue nris excellētissimā dignitate **Verūqz miraculū**
 et qd fecit deus obrūpet humilitas absqz exēplo. et qd fecit
 ad pncipetur sublimitas sine socio. **In laudibus vgnū**
 spūa singlariter canit. q sequū agnū qdūqz ierit.
Quibus g^o laudibus iudicis dignā que ecia preit.
Deus itaqz se humiliat et tu te exaltas: Deus se hoibus
 subdit. et ad dñari gestiens hoibus. tuo te pponis auctoi.
Glosa sup 19. **Cū aut dicit sibi nris suā et frēs foris**
 stae querētes eū rōdit **Que ē nū et frēs mei: nō**
 reasabat nris obsequia. sed pferēbat pūo mīsteriū.
Frēs quoz nō cōcēpēbat. s opus spūale cognacōi pferbat
 nos quoz spū carni pferre docebat. **Dñ qui amat inqz**
 pūo plus q me nō ē me dignus. **Iū lūz vō frēs dñi sūt**
 eius cōsobrini filij maie sūz martare que dia^r nū
 illi sūt qui eū i cordibus credētiū gignūt frēs vō
 qui opa pūo pūo faciūt. **Caplin. cxi. Qualiter eā**

in fine discipulo comendauit. Bede ubi supra

Hic hora quide sue passionis ut dnm e dicitur filio
mri. Mulier qd m et tibi. Et si dicit. Quid dnu
tati qua ex pre sp habui cu tua carne coe est. ex qua
carne suscepi. Nondu uenit hora mea ut inuicatis
assupte fragilitate moruendo demostre. Porus e ut etia
deitatis potetia uirtutes operado patefaaa. Natura
siquid erat hora ut quid sibi et mri coe effonder cu
ea moritur. in cruce discipulo uigni uigres comendae
ciauer. Carnis eni infima. messus matre de qua hoc
suscepar. pie cognita eide que maxie diligebat discipulo
comendauit. qua dina miracula facio qd cognita se
nosse diffidauit. qz hac natutatis dine auctore no ee
cognouit. Ambrosius sup lucā li viij Ipa naq fugien
bus aplis an cruce stabat. et pps oculus uulnea filij
spectabat. Spectabat mri no pignozie morte sed nudu
salute. Aut fortasse qz cognouerat per filij morte nudu
redemptioez futuru. contabat aula regalis se sua morte
pub. munere aliquid aditura. Dz ipe xps q frs est. sic
homo sine adiutorio iter mortuos libet. suscepi quide
mris affectu no quesuit ad om redemptioez hois auu
iliu. Glosa sup iohes. Cu g. pendes i cruce uidisset
mre et discipulu state que diligebat p certis fallaci
dilec. dixit mri sue. Mulier ecce filius. Dein dixit
discipulo. Ecce mri tua. Itaqz mri q reliquit. alteru
prose filiu quodammodo tribuit. Cui eni hoc fecerit on
dicitur cu subfertur. Et ex illa hora accepit eam
discipulus i sua. Augusti sup iohes b. c. xij In q
sua cu reliquisset oia. Duxcepit itaqz mrez dnu
iohes i sua no predia que nulla ipa possidebat. Hoffi
cia que ipa dispesatioe exequenda curabat. Glosa

ubi supra. Verū et si nō hēbat p̄ia tñ illa societate
 tēnplū accēpat. ubi erāt oīa cōia. nichil habens et
 oīa possides. Cū ḡ x̄p̄s dñs dina facturū m̄rē suā
 velut ignotā repulit. Ecce iā ondit horā venisse quā
 tūc p̄d̄it. in qua sc̄agnoscat. de qua suāt mōeliter
 natus. et docet. ut a p̄is filijs ip̄edatur curap̄ntibus
 Vñ et aptus. Si que aut curā suorū nō h̄t fidē negant.
Item in sermōe de assumptōe. Hec vō pudiciā v̄gitas
 alicui discipulorū rectius q̄ v̄gini cōmōdaetur. ut eēt
 ad iūcā grata societās et floridus aspectus. nec nō et
 venustus cōuersandi vernās alternatā pudiciā arū
 splēdor decoratus. Capitū 1. Et iohēs in hac dignitate
 petro filio suū. Petrus damiani

Libet hic fr̄es km̄ pulchrā varietatē dīne dispo-
 siciōis curā caritate v̄rā p̄p̄dē. et egregios duos
 pedep̄toris nr̄i discipulos. qualit̄ inter se quādā dignitate
 similitudinē cōgnāt cōpare. Petrū viz et iohēz. Cōmisit
 cōmitaq; dñs petro clauēs ecclē voluit et b̄tō iohāni
 custodia delegare maie. Vtraq; nimirū m̄r. Mater
 maia m̄r ecclē. S; maria m̄r xp̄i. ecclē m̄r xp̄ianorū.
 De maia x̄p̄s carnē suscepit ecclē; v̄cō de lateris sui
 carne p̄d̄it. Et ista p̄d̄it fm̄ carnē natus. illā p̄tulit
 carne iā mortuus. Et ista voluit nasci. pro illa dignus
 est mori. Et vna semel natus i p̄sona sua. ex altera nas-
 citur cotidie mēbra sua. Traxit ex vna q̄ p̄ altēa
 morētur. et quo vtraq; saluādetur. Magna igr̄ et
 felix m̄r est b̄tā v̄go maia. ex cui⁹ visceribus caro xp̄i
 assumpta est. ex quaruisus p̄ aquā et sanguinē p̄fluit
 ecclē. hoc itaq; mō et ex maia p̄disse videt̄ ecclē. Vtr̄q;
 tñ casta vtraq; mūda p̄petue v̄ginitatis signaculo pre-
 munita. Harū itaq; duarū matrū duarū petro v̄gini.

alterā petro alterā iohi voluit cōmēdāre ut p̄pensio diligeret
vtriusq; pondē mīsterij excellētiū mētorū dignitas ī duob;
celi feneratoribus videatur equari. Dicit dñs petro.
Tibi dabo claves regni celorū Nūq̄ et brā maia fr̄s
hūi celū nō fuit. ī au^o vtero v̄gali nouē mēsi bus tota
diuitatis plēitudo p̄māsit. ex au^o castis mūdicijs visceri
bus dei v̄bū p̄ quod fr̄a sūt oīa. imādata carne se ve
tuit. In angusto s̄z latebat alio cōclusus. sed coctus ve
bis iura vegebat ī mēsus. In breuissimo inq; v̄gali
vteri domualio cōstitut^o. et celi gubernabat imperiū
et terrenorū oīm nō amiserat. p̄ncipatū. Nō g^o p̄sup
tue celū dia^o v̄nēabilis v̄go maia. Atz ideo v̄tū iohi
dñs quodānō celi clauadariū eē cōstitut^o. cū br̄e fr̄e
trias sue custodē esse decreuit. **Capitulum vi. Quālibet**
brā v̄go m̄trū cū filio sustinuit. b̄ ī p̄. de assuptioe

Quālibet sane v̄gis cū ī symeonis p̄phā q̄ ī q̄a dñice
passionis historia cōmēdatur. Positū est hic aut
fr̄e fener de p̄ulo ihu ī signū au cōtradictur. Et tuā
ip̄i aīaz p̄trāsibit gladius. Vere tuā o brā m̄ gladius
aīaz p̄trāsibit. Alioquū nō nisi eā p̄trāsens. carnem
filij penetrāuit. Et quidē postea q̄ emisit sp̄m tuus ī
ih̄s. oīm quidē s̄ sp̄aliter tuus. ip̄i plane aīaz nō attingit.
crucliolāta. que nec mortuo parētē. au nocē nō possi
latus apuit. sed tuā v̄tq; aīaz p̄trāsuit. Ip̄i n̄
mirū aīa iā ibi nō eāt. sed tua plane auelli nequibat.
Tuā ergo p̄trāsuit aīaz vis doloris. ut plus q̄ martirē
nō ī mēto p̄dicem^o ī qua nimirū corpe sen sū passioe
excesserit. cōpassioe affāis. An v̄o tibi plus q̄ gladius
fuit sermo ille. reuēa p̄trāsens aīaz et p̄gens vsq; ad
diuisioez aīe et sp̄o. mulier ecce filius tuus. **o cōmuta**
tiōez. Iohānes tibi pro ihesu traditur. seruus p̄ dño

discipulo pro magistro filius zebedi profilio dei purus homo p
 do vero. **Q**uoniam ergo etiam affectuosissima anima pertransit her audi
 to. quoniam et natura licet sarea licet ferrea pectora sola scandit
 recordatio. **N**imirum fratres quod maria maritum in anima fuisse dica
 muratur qui non meminit se audisse paulum inter maxima
 gratiam criminum mercedem quod fuissent sine affectioe. longe
 quod fuit a matre uiscibus longe sit et a seruidis eius. **E**t
 forte quod dicat. **Q**uid non cum perscrutatur moriturum. **E**t quidem
 indubitanter. **N**am non sperabat continuo resurrecturum.
Unaque fidenter. **D**up hoc doluit. **C**ruaspirum. **E**t vehonēt
 Alioquin quis nam tu frat. aut unum tibi sapientia her. ut mire
 ris magis maria copacete quod matre filium pacete. **I**te
 sup canica ome. **xv** Ille etiam corpore mori potuit. **E**t
 quidem sagitta timor domini. qui carnis desideria confregit.
 et inter fiat. ut spiritus saluus sit. **E**t etiam sagitta sermo
 dei uiuus et efficax et penetrabilior omni gladio accipit.
 et pertransit usque ad diuisiones anime et spiritus. **E**t etiam sagitta
 elata amor christi. qui animam marie non modo confregit. sed pertransit.
 ut nulla in pectore uigili pertransit uacua amore reli
 queret. sed toto corde diligeret. et esset gratia plena. **A**ut ite
 pertransit eam ut ueniret usque ad nos. et de plenitudine illa
 omnes acciperemus. **E**t illa quidem in tota se gratia uoluit
 accipit amoris et suauis. **E**go uero me felice putauerim.
 si sumo saltim quasi cuspide gladii huius ite. **I**te me
 sensero. ut uel modico amplexu uoluit accepto dicat etiam
 anima mea. **G**losa sup lucam. **U**lnata caritate ego sum. **D**i
 quod matre. **T**ua anima pertransit gladius et dolor domine
 passionis acutissimam. **N**on enim potuit uide filium crucifigi
 sine affectu doloris mirum. licet speret resurrecturum
 morte quod destructurum. **A**ncelmus in libro oron. **O** domina mar
 modo diffima quos fontes dicat erupisse de pudicissio

ca. maria
 de no potuit.

sonus cū attēderet vniū filiū tuū inōrētē corā te flagel-
lam ligari mactari. et carnē de carne tua ab ūpīs cruce
literi discari. Quib⁹ singulibus estimabo purissimū
pectus veratū eē. cū tu audires. Mulier ecce filius tu⁹
Et discipulus ecce mater tua. Utinā cū felice ioseph
dñm meū de cruce posuissem. aromatis⁹ cōdidissem.
in sepulchro collocassem uel salte⁹ profectus essem. ut
tāto funeri nō deesset aliquid obsequii mei. Cyprian⁹
e. vi. Qualiter vgo nū post filij resurrectionē sē hūc

Sicut scie volum⁹ qd dei gēiti. Odilio cluniacen
post resurrectionē eius aīq⁹ ipse celos ascendit
agebat. Dine dubio loca dñice natiuitatis passionis se-
pultie et resurrectionis frequēter visitabat. In eis lac-
mas fundebat. et oris sui scissimū oscula ī p̄mebat.
Deinde ad notū sibi refugium scz apliā confortū tūm
dñicorū locorū pacto. cū gaudio remeabat. Credim⁹
eā iterfuisse gaudijs dñice ascensionis. et ī die scō pen-
thecostes cū aplis spō scā grāz p̄cepisse. quā cōstat eā
ab ipā cōceptione xpī plenissime habuisse. Ide⁹ t̄ sermōe
de

Nā ad exēplū huāne vite post ascensionē
xpī gñaliter eius cōuersatio cū aplis vsq⁹ ad eorū dis-
p̄sionē fuit sicut Iucas ī actibus ap̄lorū eorū mem̄it dicit
Iij oēs scz apli a mōte oliueti iherosolimā īgressi erūt
p̄seuerātes vmanimēter in orōe cū mulieribus. et
maia m̄x ~~et~~ ihu et fr̄ibus eius. Itē dñō ihu ascendēte
ī celū cū quibus v̄govacat in scola vituti. ac medica-
t̄ lege mādatorū dei. vt et ipsa sit forma discipline
xpī et v̄gibus ceteris exēplū p̄fectionis Souer̄satur
cū senatoribus celi ī fia auriā paradisi sub disciplina
spō scā. totius qz maiestatis dñice magisterij. Inuēti
prima iter p̄mos cohortes sumi regis. quorū iā v̄ita

nō eāt de terris sed de celis. **I**unc et i cenaculū asce-
 disse leguntur quo pascha dignissime celebrat. **I**bi
 quippe manebant in maria dñi ihu xpi mīe unani-
 miter aspirati caritate p̄seuerātes i orōe donec ex
 alto indueretur v̄tute. **N**ā qui dudū cū dño cōuer-
 santes v̄tutibus et miraculis p̄secebātur bene i orōe
 p̄seuerabāt nichil hesitātes donec acciperent spūs sa-
 munera que postcebat. **Capitulum xviij. Qualiter post**
aduētiū spūs s̄cī vitā duxerit. Idē i eodē

Quod si quātur vltimus p̄ asceſiōez v̄z filij et aduētiū
 spūs s̄cī b̄ssima v̄go maria m̄r quid egerit. unū p̄-
 curto est. q̄ v̄go s̄cī corpe ac mēte p̄māsit. **Q**uā sane
 gabriel āgelus ac celestis p̄n̄p̄tus itactā custodiuit.
 et iohēs apl̄us cui xp̄s eā de cruce cōmisit v̄gīez v̄go
 seruauit. s̄cī q̄ sp̄aliter obsequijs deseruiuit. nō q̄ ex-
 imius ille s̄cōrū aplōrū chorus eā deseruierit. m̄r quos
 nimirū post resurrectiōez intrās et exiens familiai
 de it̄natiōe xp̄i ac resurrectiōe cōtulit. **T**anto si q̄d
 verius inter se de hac materia cōsiderūt. quāto
 plenius ab it̄no per sp̄m s̄cōm oīa cognouerūt. et i oēs
 edocti vitatē p̄uenūt. **Q**uā sane b̄ssimā v̄gīez. et
 si oēs penēati sūt discipuli. ei q̄ dilcōis officio famula-
 ti. iohēs t̄m eadē āpl̄us ac sp̄calius vsqz ad fies vite
 deseruiuit. **Q**ui sibi a benigno m̄ḡro i cruce p̄dēre
 cōmissam i suā quasi filius m̄rē accepit. **C**ū t̄m aut
 putas eadē v̄go m̄r filij doloribus afflicebatur. quo
 amore cruciabat̄ q̄ desiderio estuabat. dū aīo reuel-
 ueret cūcta q̄ vidēat et audiēat. p̄uto qd̄ q̄q̄ huāne
 virtutis i cognitiōe nō sufficiat. **N**ā et si diligebat ex
 toto corde xp̄m. nouis t̄m i flānabat. cōndie p̄ntia ab-
 sens affib̄us desidiōrū tāto si q̄d validius p̄to diu

illustrabatur visita tōibus iteruo. Quā nimirū
totā spūs s̄i repleuēt grā totā diuus amor itan
duerat. ita ut i ea nichil esset qd mādānus violaret
affais. s̄ ardor cōtinuus ac p̄fisi amoris ebructas
fortassis ḡ p̄ nimio a more i loco quo filius eius
ac dñs sepultus di. interdū eā habitasse credimus
quate p̄fisi p̄fiseretur interm̄ amor obnubus.
nō q̄ uī uiuēs cū mortuis gr̄etur. Hoc enī habet
ip̄aēs amor. ut quē de s̄ideat sp̄ iuēire t̄cedat.

Ignorat q̄pe iudicū. rapōe multoacēs caret. modū
nesat. nec aliud cogitac̄e p̄t q̄ qd diligit. Amor nō
accipit de ip̄sibilitate solacū. de difficultate re
medū. Idcirco tadē v̄go m̄ sup̄ choros eleuata est
āgelorū. ut possit sp̄z vltū q̄ vidē saluatoris. quē
amauerat q̄ aspiciat. ex toto desidiō cordis sui.

Capitulum c. xiiii. Qualiter eā filius blādiēs ad gl̄ia

Ueni inquit colūba mea. **I**ua uouit. **I**de i eodē
immaculata mea. ueni de libano ueni. **N**ō i me
de libano uenire uidetur. q̄ liban⁹ cādūditio t̄p̄
tatur. Erat enī cādūditio m̄ltis m̄itorū uariabus
ac dealbata niue. cādūditior spūs s̄i munēibus. Et
i d̄ibus colūbe simplicitate rep̄tauit. q̄ q̄p̄ in
ea gestū est. totū puritas et simplicitas. totū uitas
et grā fuit. totū m̄a et iusticia que de celo p̄f̄p̄t.
Ideo aut̄ immaculata q̄ i nullo corrupta. **V**irgo de
s̄o victore. **T**ota inquit pulchra es amica mea et
macula nō est i te. **O** uiḡtas huālis et huālitatis uiḡ
tatis quō i unū cōuenistis. **Q**uid fecistis. **S**ic sublimis
s̄is huāle. sic fecūdistis uiḡtes ut uigo pariat de filii
et huālis habeat sp̄sū deū. **N**ec alia talē dealbat.
nec alius talis tali iuēire potat. **E**t pulchra et

suavis es quā scrutator verū probat. quā īspector cor
 dū laudat. quā diligit auctor pulcherris. cui testimo
 nium; mgn̄ veritate. **I**oāde inquit itueor q̄ nullā ma
 culā ī te video. q̄ te totā pulchrā aspicio. **D** multo
 āplius me delectat q̄ totā dulcedie plenā tuenio. **N**ā
 fauus distillās labia tua. mel et lac sub lingua tua
 et odor unguētū tuorū sup̄ oīa avōta. **E**cce ara illā
 rōmendat tua. labia lingua unguētū. **T**ernitas appē
 veniat ad vgn̄ez tota. **D**uscipit ī labijs ab ore p̄is
 osailū. ī lingua p̄is verbū. ī unguētis p̄is et v̄bi sp̄m.
 fauus inquit distillans labia tua. nā dulcediez ema
 nat pressa. **M**el est divinitas. cēa huānitas. fauus
 verbū in virgīe caro factū. **E**rgo fauus distillaō la
 bia tua. **I**n te quippe diuina et huāna natura. solu
 ta veteri discordia p̄as osailo ~~os me labia tua~~
~~pressi~~ cōiūcte sūt ad p̄fectā plenitudiez et etiā uni
 onē. **E**go tibi caritate iūctus osailo oris mei labia
 tua presset impressi q̄ plene īfudi et p̄fēsonau
 i. **V**alde igr̄ pressi dulcediez et v̄e expressi suavitate
 qm̄ meū tuo ī te sonau. et p̄ tuū a te ai meo et tuo
 p̄ter exui. **M**el car divinitas mea et huānitas tua
 cetera. **I**nde me ip̄m feci fauū et faus sū et ecce fauus
 distillās labia tua. **Q**id enī impressū est in te. assup
 tū est de te q̄ ip̄m q̄ factū ē dulcedie plenū ī me.
Modo itaq̄ sū et qd̄ sū. et qd̄ faus sū unū ex te alterū
 ante te. **F**auus distillās labia tua. **Q**q̄ dulcis et sua
 vis es que sola digna eras. ut sup̄ne dulcedis osai
 lū ī tuo cōceptu suscipes. et totū mūdi suavitate ī
 p̄tu stillares. **M**el et lac sub lingua tua. **H**oc ē v̄bū
 p̄is sub carne tua. **D**ub lingua tua q̄ verbū sub lingua
 q̄ absconditū. **M**el et lac. deus et homo. **M**el divinitas
A fauus q̄ dulcis dulcediez īfudi. cetera. dala dulcedie expressi v̄ide nāz pressi. **A**

et lac hūanitas. q̄ mel de celi rore. et lac exprimitur
de carne. **O**dor unguentorū tuorū sup oīa aromata.
q̄ oēs grāz vīat sublimitas tua. Nullus ī grā tibi filio
eē ponit. per quā grā sup oēs filios hoīm venit. **I**p̄s
suis ī tua singulariter hūanitate regeuit. qui ī tua vir-
gīnitate miraculū nulli cōpabile fecit. **I**deō odor
ungentorū tuorū sup oīa aromata. **A**li; quidē unguentū
ad curatioēz. **A**li; vō ad stabilitatē. et omēs ad nātūatē
Tu vō filiā delicata et oī grā plena. carissima in
delicias tuis. vincta es ad decorē tu decoris et ī signū
dilectōis. **V**inctū quippe paritūa. tu quoz es vincta. **I**p̄s
quidē sup te. et pre cūctis p̄cipibus suis accepit un-
gētū plenitudinēz. tu vō p̄ ip̄m precūctis suauitate

Cant. v. Qualit. eā ex vita migraū fecit

In cū temp̄s transit vmbes abijt et recessit
Solidā laus que a semetip̄a nūcū caput. et cū sua
quēq̄ verius cōmedat. **I**deō ip̄m laudatur ip̄a. dem vō
laudatur que eius sūt. Et hoc totū fit ad amoris ītāntā
tū. **A**ūsa quoz cōmēoratur. ut ardētis desiderū ad ef-
fectū festinet. et in erie p̄peret. ubi dolor est. **H**emps
inquit trāsit. **E**n aū scā age qd vis. mūdus trāsit.
et cōcupia eius. **Q**uī diligatur qd trāsit. cū diligēdū
nō esset. eā si maneret. **N**ā cū staret noaut. tū
p̄tū fuerit. **D**ecipit. **I**n altō crudele. ī altō fallax. **A**ū
ergo potius vñ gaudeas qm̄ temp̄s trāsit. vmbes
abijt et recessit. **Q**id est hēmps. **N**ōne mortalis vita
quā corruptōis sue torpor astringit. et igneāne cali-
go obrubilat. **A**d agēdū quippe bonū est pigra. et ad
p̄ficiēdū nūbila. **E**t ubi est vmbes. **N**ā gelu quidē
tēius astringit. **V**ber aut ex m̄secus rruēs dissoluit.
vmbes igr̄ est in hys que preter īgenitā corruptōēz

cotidie molesta ingruunt. Egredere g^o ai iocunditate.
 electa inter filias nec duri tibi videatur carnis cor-
 ruptibilis idumēti morte deponē. que et uiuens noscitur ^{corruptas}
 nonnasse. Exiliū euadis. ab erupna libānis. nō erūt
 ultra dolor et gemitus. qm̄ her priora triserūt. **Leo**
ubi supra Jam enī hōmēs triserūt. imber abijt et
 recessit. Dicit itaqz. Nūdi regina de terris ac de
 p̄nā sēlo neqz erupit. secura qz de sua imareffibdi
 gloria celi palaciū igreditur ubi una societās cuiū
 sup̄iorū. ubi dulcis solēpnitas āgelorū ubi post labo-
 res et erupnas felix ac suauis refectio aiārū. **Heda**
sup lucā. Nulla quidē historia docet eā et hac vita
 gladij omissoe migrasse. Vn̄ cōstat. Iphīa symeonis
 intelligi gladiū i dolore dñice passionis eius aiāz per-
 trāsisse. Et et si xpm̄ ut pote dei filiū sp̄ite p̄ia mori
 p̄p̄ qz mortē dēuicē nō dubitauit. ut sua in carne
 procreatū nō sine doloris affm̄ crucifigi uide potuit.
Capitū i. xiii Et tota curia celestis eius exequias
H Deus p̄f̄o exequas celebrant. **Leo** ubi supra
 q̄tū credē fas est. angeli famulabātur et uniuē
 celorū curie grandabātur. Nec mirū qz minus honoz
 illius est. qui ex ea natus est. Quē ois celorū ordo ue-
 nēatur. et adorat sup̄ se eleuatiū cū p̄e i sede maiest-
 tatis diuine. Legimus itaqz qz sepe ad funea sepultu-
 ras qz scōrū āgelos aduenisse. et ad exequias eorū
 obsequiū prestuisse. necnō et aiās scōrū usqz ad celū
 cū p̄p̄is et laudibus deulisse. Vbi etiā vtriusqz ser-
 chori cōmēorātur. sēp̄ter auditi laudes iterea cen-
 nisse. et qd̄ p̄sp̄itacū est eorū multo nōmūqz lumine
 resplenduisse. insup̄. adhuc uiuētes i carne ibidem
 miri odoris fraglānā p̄sensisse. Et interdū ad iteā

dā et corroborādā spē astantū saluator nū ob mēta
suorū āplius dēprobāda. talia tāta p suos celestes
mīstros. circa dōs defūctos dignus est exhibē q̄tonig
eius genitrici in die obitus sui credēdū est. celorū mī
litiā nū v̄gibus suis festiue obuiā aduenisse. eāq;
ingēn lūie carā fuisse. et vsq; ad thronū olim sibi
eā aū mūdi cōstitutioēz patū nū laudib; et tātae
spūalibus p̄durisse. Nulli dubiū ē totā illā celestem
ihelm tēstābili leticia tūc exultasse. tūc iocūdatam
fuisse tēstābili caritate. tūc q; nū gratulandē iubilante
Nec īmerito. Creditur enī q; ip̄e saluator om̄. ip̄e p̄
se totus festinus occurrit. et eācū gaudio seācū i throno
collocavit. Alioquin quō credētur ip̄leuisse qd̄ p̄
cepit ip̄e i lege. Honora p̄z tuū et m̄z tuū. Por
ro q; ip̄e p̄z hōraueit ip̄met nobis ē testis. ai qd̄
iudeos dicit. Ego hōrifico p̄z meū. De nūc em̄at
dicit q; de ihelm rediens nazareth venit. et eācū sub
ditus illis. **Capitulum cxxv. De āluguā ē ntrū cū rāne**

Porro d̄suptione eiusdē v̄gis **Assupta fuerit**
glorioso multi quidē illud apocryfum legēdi studio
cavus āplectūtur pietatis amore. nū enī nichil aliud
expiri possit pro certo nisi q; quātadecim die mensis āgust
n. gloriosa v̄go migravit a corpe. Mōstratur autē se
pulchrū eius vsq; ad p̄ns in vallis iosaphat medio. n̄
est inter mōtē syon et oliueti mōtē posita. ubi t̄ eius
honore mūo lapideo tabulatu fabricata ē cenā. i qua
sepulta fuisse ab oībus ibidē p̄dicat. sed nūc vacuū ē
ternētib; onditur. Vn̄ multi mōrū dubitat. utrū assup
ta fuit simul cū corpe. an obierit relō corpe. Quo
autē vel quo tpe. vel a quib; p̄sonis sc̄ssimū eius corpe
inde fuit ablatū. vel ubi n̄āspōsiū. utrū ve surrexit

nefatur. Nō nulli tñ eā astruē volūt iā resuscitatam
 et i celestibus bitā cū xpō i mōrlitate vestitā. Cō et
 de bñ iohāne euangēlista eius mīstro. cū vginū vir-
 go cōmissa est a xpō plimī asseuerant. qz i sepulchro
 eius vt fertur nō nisi māna tuētur. que et scitu-
 rie tenetur. Verū qd horū verus cōsecatur abigi-
 melius qz deo au nichil est i possibile totū cōmittim-
 q aliqd aucte nrā temere diffinire velim. sicut et
 de illis quos cū dñd resurrexisset i cūate scā iherlm ap-
 paruisse legimus. sed vāū redierūt i terre ~~apparuisse~~
 puluerē. certū nō habem. Nō nulli tñ doctorū sense-
 rūt. et in suis ecā scptis reliqurūt. q et i illis ppetua
 resurrectio sit cōpleta. fatētur enī q nō eēt veri
 testes. nisi et corā resurrectio vca esset. Vñ et bñs
 petrus dixisse legitur. cū de dauid i restō. loqreitur.
 Et sepulchrū inquit eius apud nos est. Hinc etenī aūt
 et ipm cū ceteris scōs resurrexisset ideo qz monumentū
 eius vāquū remāsisse. Cō sane fōm et de alijs loas
 scpturā cōnātur firmare. vñ vt resuscitati iā cum
 xpō regnēt i etna societate. Cō qz deo nichil ē impossi-
 bile nec nos de bñā vginē factū abnuim. qm ppter
 tutelā salua fide pio desideio magis opinari oportet
 q in cōsulte definire qd sine pccāto nesamur. Ca. m.

Qualiter aug. hoc pte credēdū eē roib. oñdit.
Ipsam quidē ppetuā vginē. Aug. i de eodem
 dei gētruce mēores cōditōis huāne mortē subisse
 hūile dicē nō metūim. quā et idē filius legē sortis
 huāne sustinuit. eo q homo erat. ex eius vtero suscept-
 et profusus. Nō dīam. eā vīaliū mortis detētā
 et in cōz puluerē. ver mē ac cinere resolutā. Vidēdū
 est. si cōueniat. tāte scītati. Nam. enī dictū pmo pnti

pulvis es et in pulvere ibis. **Ad** si de carnis resolutione
dicitur hanc conditionem caro ipsi de carne marie supra eas
que corruptionem non sustinuit. **Unde** dauid. **Non** dabitur in
scam tuam vide corruptionem. **Ex**ceptum ab illa gratia sua
de uirgine supra naturam. **Post** hec autem quod dicitur sunt ad ea
quibus excipitur filius marie. **Contuendum** est etiam quod
dicitur sunt eue si actus sint factus gratia. et si in aquo exa
piatur maia. **Erumpna** quidem maria sustinuit cum eua
cum aiaz gladius passionis ipsi praesens. sed conceptus non
multiplicauit nec sub mariti potestate degit. **quod** uisibile
integer rimus absque uiri commixtione et peccati collusione
de spiritu sancto ipsum concepit. **Unde** et sine dolore genuit et
sine pudoris violatione uirgo permansit. **Hoc** enim potuit
efficere de matre qui sic elegit nasci de uirgine. **Ad** et si con
tuit erumpna eue non tamen peruenit cum dolore. **Pro**me
truit hoc singularis sanctae eius et gratia. **qua** susceptio
dei singulari **et** factus estimata digna est. **Di**gitus
que tam uia posse uoluit integram matrem uirginitatis ser
uare pudorem cui non uelit et in corruptam a putredine
seruare fetore. **Dicit** quos qui cognouit sensum domini.
Quia ad eius benignitatem pertinet. **uir**is honorem ser
uare qui legem quam uiris honorem percipit non uelit soluere
sed adimplere. **Quia** ergo in uita pro ceteris gratia sui con
ceptus honorauit. **Domus** ~~in illa~~ **crede** pium est p
cum in morte singulari saluatione et speciali gratia honorauit.
Potuit enim illam a putredine et puluere alienam facere.
qui ex ea nascens potuit uirgines relinquere. **Putredo**
namque et uermis. **quod** uisibile est. **hu**mane conditionis. a quo
in opprobrio. cum ipse sit alienus. **marie** natura excipit
quam de ipsa ipse suscepisse probatur. **Causa** enim ipsi
marie est. **Ipsa** autem idemque qui resurrexit celos ascendit

et carnē quā de mēre suscepit. *Supra astra trāsuertit.*
 honorās oēs huānā naturā et multo magis nūmā.
 Illud g^o sacratissimū corpus de quo ipse carnē assūpsit.
 et huāne natūe diuinā uniuert. nō amittens qd̄ erat.
 sed assumēs q̄ nō erat. ut fiet. uerbū caro hoc est de
 homo. uerbū esca traditū esse. q̄ sentire nō ualeo.
 dicē p̄timeſco. De quo si nichil aliud sentarē q̄ de p̄o.
 nichil aliud dicarē nisi qd̄ absq̄ ullo dubio soluēdū
 i morte futurū eēt. *Post mortē putredō. post putredōz*
uermus. et post uermē abiectissim⁹ piduis. Ad utiq̄
de maia nō credēdū uidetur cōsentabile. Hāc enī est nā
uoz appellat i cōpabile mun⁹ grē. Capitū c. xix. Item
ad idem p̄suasioēs alias dōuat.

Quid me multarū dicē iuitat̄ rerū cōsideatio. q̄rū
 est et illa quā ipsa ueritas aut aliq̄. *Qui in mīſ*
 trar me seq̄ur. et ubi sū ego. *Illic et mīster meus*
 erit. *Maria siquidē et opis exhibicoē et fidei rigidis*
 sima ueritate mīstrā eius fuisse itelligit oīs qui sanū
 sapit. *Ope certe mīstrauit. que hūc in utero gessit.*
p̄uam q̄ profusā aluit et fouit. i p̄cesepio reclinauit.
in egyptū fugrēs abscondit. et oēs eius i fancia p̄secuta
est. pio mīris affat. ita ut usq̄ ad cruce i qua iā uirū
p̄fectū uidit eū pendētem. ab eius nō recesserit.
conſectatū. nec solūmō pedū gressu. uerū eā i unū
tacois affat. Porro sicut eius imitatrix deuotissima
spūaliū opm̄ qualitātib⁹ existit. ita p̄ocū dubio
religiois fide et caritate sc̄atrix fuit. Quippe que illū
nō uiridi semie sc̄dm̄ ordie^z natūe sed mīstico spūa
nūne archā gelo nūciatē cōcepisse se noueat. Vn
et tūcta que circa illū fieri uidebat. cōseruās hys
auctus ad fidē roborata. pio corde cōferēbat. fuit.

in q̄ sicut on̄sum est fide et ope xp̄i m̄stratur. et usq̄
ad eius mortē deuota seautē. Si igitur ubi xp̄o m̄strō
suos eē vult ip̄a nō fuit ubi erit. Si autē nūq̄ gr̄a
pari. Vel si equali gr̄a ubi est. equa dei censura.
qui reddit unicuiq̄ s̄ m̄ mēta. Si mēto pre oībus
marie viuētī donata est. gr̄a. nūq̄ erit mortue mi
nuēda. Absit. Nā si oīm scōrū mors ē p̄iosa marie
sane erit preciosissima. que tāta dei gr̄a comitem
habuit. ut m̄r dei dicatur et sit. Cōfideatis igitur
oībus hys. v̄a ratiōe censetur cōfiteđū. marianā de
nitatis gaudia glōse assumptā. xp̄i benignitate excelsis
honoratus susceptā et ad cōz putredies vermis ac
pidueris luilitate nō esse adductā. Si enī i p̄cip̄o capl
lū nō perire est et m̄ez suā aīa et corpe iēgrā posse
seruare. C̄si nullus fidelū dubitat hoc eum posse
cur dubitādū est. eā q̄ ad tāta benignitate atinet
eū voluisse. Si deus sola gr̄a in̄r c̄p̄uātes flāmas
nō solū corpa p̄uēorū illesa. sed eā vestimēta seruaē
voluit. iusta. cur abnuat i m̄ez p̄a q̄ elegit. iēste
aliena. Ionam i vētre cet̄i p̄ter nāle usum seruauit
i corruptā sola m̄a. maria i corruptā p̄ter naturā
nō seruauit. gr̄a. Seruatus ē daniel i c̄p̄eratissime
fami leonū. et nō est seruāda maria tātis donata
mētis dignitati. Nec ergo aīta q̄ diximus q̄ nāc
iā nō seruasse cognoscimus. i integritate q̄z marie plus
gr̄a q̄ nāz potuisse nō dubitabimus. Veratur q̄ māu
leticia i enarrabili aīo et corpe i filio p̄o. n̄ filio p̄o
p̄ filū p̄m. quē i v̄tēo suo gessit. quē genuit. quem
fouit et aluit. dei gēitrix. dei q̄z seautrix et dei m̄str
trix. De qua vt dicit qm̄ aliter sentire nō audē alie
dicē nō p̄sumo. **Caplin e r̄ C̄uid de illa maria**

A saluatoris ē de scōrū capite **A**

Temporū est sic Augustinū ubi supra

Scripiat hūc sensum fratna caritas p̄nt xp̄i sp̄s
 spirauerit. et si refragāe hys elegerit cū nō
 uolr dicē hoc xp̄m nō posse p̄ferat quāe nō cōueniat
 uelle. et si se dei cōsilū de hys nosse uānter ondeit.
 t̄cipiā ei credē de quibz aliter nō p̄sūp̄s sentie. **D**ig
 sunt uerā que dixi tibi xp̄e grās ago q̄ de sc̄a uiḡie m̄e
 tua nō n̄ qd̄ p̄m ac dignū sentire potui. **I**eo ubi sup̄
 Si ergo dixi ut debui approba xp̄e obsecro tu et au.
 De hys autē de quibus certi sumz pauliss̄ ad edificacōes
 et diuini nōis laudē ut p̄ faūlatu uiligio cōseruetur
 et pro effū deuotio augetur. **C**ū ḡ hec ē uiḡo que
 sola uincit sam prauitatē hētica interuenit sola post
 deū sit que nos ī cō uitate cōfirmet. sius qz mētis cō
 mēdet et auxilietur p̄abus ut et ipsi dignū iueniam
 in eius laudibz. **S** in sermōe de eodē Factor ip̄cia
 meā nec abscondo pusillitatē p̄az. **N**ō est qd̄ apl̄z
 me delectet. sed nec est q̄ me terreat magis q̄ sermōes
 h̄e de gl̄a uiḡis m̄is. **L**audibus siquidē huāna mōr
 litas nō debet cessare. cū hōis sola natia supra sp̄s
 timōles exaltatur in uirgine. **R**ed de illius gloria
 nec filere patitur deuotio. nec dignū aliquid p̄t cō
 t̄p̄e cogitatio. nec ī erudita p̄turre loactio. **N**ā ip̄i
 celestis turre p̄ncipes ī tāte nouitatis cōsidacōne
 clamant nō sine admiratione. **Q**ue est ista que de
 sero id est sub sole ubi nichil est nisi labor et afflictio
 sp̄s. ascendit deliois affluens sp̄italibus. **Q**uid in
 deliois dixerit deus uiḡitatio cū mune fōnduatis.
 hūilitatis ī signe distillatē famū caritatis. uiscerā m̄e.
 plenitudiez gr̄e. progatiuā gl̄e singularis. **A**scendēs
 ḡ sp̄osa. sc̄a est et suauis eāā agel̄ sine ī deliois suis

Saplin c. xii. **C**u q̄ p̄ gl̄a v̄go m̄ in celū ascendit
Hac quoz sc̄ssima v̄ḡie gl̄iter. **I**h̄o v̄bi supra
ad celos ascendit multo admirās d̄icitu secretar̄ to
tēplator celestiu i cānas ait. **V**isi sp̄s q̄m quasi colū
bam ascendētē desup riuos aquarū. **C**uasi colū b̄asse
rosa fuit. q̄m illi colūbe sp̄s ac simplicitate p̄mōstrat
uit. que sup d̄n̄m venit et ioh̄ez do aut. **D**esup riuos
augarū q̄ sup aquā refectiois educant eā d̄n̄s
et qua multi riuū deducti totā terrā irrigāt d̄icitu
iū. **C**u inestimabilis odor eāt n̄mus. ad cui p̄f̄o fuit
gl̄oriā lecta de aruit ois illa d̄ictm celestis. **C**ircūdat
eā flores rosarū et lilia cōvallū. eo q̄ om̄s aie
martirio ruberitate brachys eā eterne d̄ictiois cōplet
tūtur et v̄ḡitatis splēdore cōditate atq̄ i valle h̄u
litatis enutritate. arā d̄ictes eā gl̄a venētoris obsequū
Recte nimirū b̄n̄ dei gēitrix martir et v̄go fuit
p̄p̄us i pace vitā finierit. **N**ā q̄ vera passā fuit s̄m̄es
p̄pheta loquēs ad eā dicit. **T**uā inq̄t ip̄s aīaz p̄t̄a
sibit gladius. **A**ly quidē sc̄i pro xp̄o passi sūt i carne
b̄n̄ v̄o dei gēitrix in ea p̄te sui passā ē q̄ ip̄assibilis
et i mōlis habetur i aīa uel i mēte. **I**darō ut verū
fatear plusq̄ martir fuit. q̄ sp̄uāliter et atrocius
passā est. **D**ū passiois xp̄i gladiū i aīa sua sustinuit.
Cōstat nempe. quia plus oibus dilexit. ideo et plus
doluit i tān̄ ut aīaz eius p̄t̄ā f̄ret totā ac possidet
vis doloris ad testio m̄ erimie d̄ictiois. **E**ius nimirū
dilectio morte fortior existit. q̄ morte xp̄i suā fecit.
Nūc aut arā d̄ict eā flores rosarū t̄desmēt ip̄s
pulchritudiez inter filias ih̄tm admittātes. **B**ene
arā d̄ict eā flores rosarū et lilia cōvallū. ut v̄ntes
v̄tutibus fulciātur et decore formositas augetur.

Dicitur quippe claritas submitti. ut eius amplior gloria commēdatur. que super choros angelorum exaltata iam beati-
ma predicatur. Nam si quibus viginti in unum erigitur ut a
gelis comparetur. que et angelorum domino nuptiarum federe
copulatur in honore gloriosa virgo que singulari com-
mēdatur privilegio et in mense duatur. meramomo.

Dicitur igitur in conceptione dei nemo bonus. sic et in con-
ceptione dei nulla peccata inveniuntur et si virtutibus con-
probenur. Denique si gaudium sit in celo de quibus patre
pater agere. in honore magis estimandum est pro parte virginis
exaltatione. **Capitulum c. xxii. Qualiter ascendit a celi
caulis et a filio suscepta sit. Et in fine supra**

Quis ergo cogitare sufficiat quod gloria ea die mundi re-
gina processerit. et quanto devotius affectu. tota in
eius omnium celestium legionum multitudo pervenit. quibus
ad thronum glorie tantis sit deducta. quam plando quam serena
facie. quam diuine amplemibus a filio suscepta et super oza
creaturam exaltata cum eo honore quo tanta mirum digna
fuit. cum ea gloria que in filium decuit. **F**elicia perorsus
oscula labijs lactantis impressa. cum virgineo mirum applau-
debat in gremio. **V**erum nunquam non feliciora censebimus
illa que ab ore sedens in dextera patris hac die suscepit
in beata salutatione cum ascendet ad thronum glorie canens
et per thalamum dices. **O**suletur me osculo oris sui.
Denique christi generationis et matris assumptionis que enarra-
bit. **V**irtu enim gratie pre ceteris adeptam est in terris.
vidit et in celis optinet glorie singularis. **E**t si oculus non
vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que
paravit deus diligenter se. quid paravit gignenti
se. et quod omnibus certum est pro omnibus diligenti. **U**ni autem in
celum assumpta. pro indubio christi filij sui claritate gloriosus

†

et conspectibus eius profuerit et se videt desiderat
 se quod conspiciat excellenti quada[m] ac speciali prerogativa
 ab ipso honoratur corpus suum in illo persistens et si non
 suum per quod genuit quod tanta sanctificatio dignior est celo
 quam terra Thronum quippe dei thalamum domus tabernaculi
 in christi dignum est ibi esse ubi est ipse. Tanta thesaurum dig-
 nius est celum servare quam terram merito quod non putredine
 resolutio sed incorruptibilitas sequitur tanta integritate
Thronum ubi supra. Maria quod quanto vincte altissimi excolle-
 ad sublimia. tanto clarior resultat in gloria. Plena siquidem
 gratia plena deo plena virtutibus. non potest non possidere plen-
 ter gloriam eterne claritatis. quam plenissime accepit. ut nil
 fieret saluatoris. Hanc itaque filii syon oes viderunt.
 ac beati dixerunt eam quod regine laudauerunt. Et tanta usque
 viderunt eam. quam nullus enarratio explebit. mortuum
 quanto magis deum qui tale et tanta fecit eam ut ipse fieri
 per illam sicut scriptum est. Homo natus est in ea et ipse fundavit
 eam altissimus. Cuius in domo patris mansiones multe sunt.
 credimus splendore miri filium prestasse. quam sibi do-
 mirum olim edificavit. subnixam septem columnis. In quam
 mirum domo ecclesiarum dei nuptiae parantur. In eo namque
 virginis utero in omni spolio virginis consensantur ut totum
 celeste commercium efficiatur. Cam c. xviii De assump-
tionis eius sollempnitate venanda. Idem in eodem

Sicut ergo eadem virgo gloriosa incorruptibilis est ceteris
 virginibus. sic et assumptionis eius festivitas in qua
 bilis est ceteris sanctorum sollempnitatibus et admiranda
 eam angelicis virtutibus. Ipse etenim die beatissima vir-
 go feliciter alternantibus pinnidias angelorum choris
 ultra pascha eterne viriditatis introiit et usque
 ad thronum celsitudinis miri virgo processit. atque per ipsum
 in suum quod genuit. imo si non obtinuerit auctoritas nuda spectata ve-
 ardo quod et per quod genuit. †

†

gl'osa recedit. vñ cōfide'ter de ipā scā die auit emā
 qd' de nullo scōrū fas ē credē. uidelicet eā ultra āgeloz
 meita tñscandisse. Hinc enā q' p'sona āgelicorū spū
 um admuās spūs saīs ait. **Que ē ista q' ascendit**
 y desertū sicut vīgula fumi et aromatibus mirre
 et thuris et uniuersū pulueris pigmētarij. **Bene q'si**
 fumi vīgula q' grācis et delicata q' diuis et tenua
 ta disaplina. et intus ī holocaustū cōcremata īcendio
 p' amoris et desideio caritatis. **Vīgula fumi** inquit
 ex aromatibus. q' multa eāt repleta vītūū odoribus.
Vñ manās ex ea frīgbat odor suauissim' eā spūib' ā
 āgelicis. **Vere b'tā supnorū** auuū societās et admira
 bilis eorū caritatis unānimitas. vbi nullus āgelorū
 nō dico b'tē marie vīgis. sed nec cui'q' scōrū iūdet gl'e.
 sed totū ī altēo possidet unūsq'q' h' gratis prestatū.
 oibus. vt. glorificetur deus et de oibus et ī oibus et
 ab oibus. **Hec ē ergo dies p'clara** ī qua vāssima vigo
 puēre meruit vltia q' natie huānitatis est natua
 vbi nō stia tollitur sed glorie magnitudo demonstratur.
 nī eleuatur ad celi palaciū in dexterā patris. vbi xpo
 pro nobis ītroiuit pōtifer frūs ieternū. **Ipsā enī pre**
 cessit et ea fide vera fēitū ad celū. vt ei pararet
 Tetherēis māsiōibus locū. **Et si gaudiū ī celo fit** ut
 dān est de quolib' peccatore pniāz agēte. multo ma
 gis estimādū est q' tāte vīgis exaltatōe. cui' nimirū
 festiuitas omī est gratulatio auuū supnorū. **Nec**
 illū diē vt credimus tmō solep'niter pro e' amore
 ducit' ānuū s' cōtinuū etiā et etnū iocūditatis ac
 leticie colūt venēatōis obsequio cū oī amoris et
 gaudiij tripudio. **Hec g' festiuitas** que nob' reuoluit
 annua illis oibus ē facta cōtinua. **Nec īmēito oīs**

illa celestis cetas cognoscatur et venatur. **mirē. cui**
filii adorant sup se regem. **Capitulum c. xxiii. Luc. illa**
die legitur ewāⁿ de martha et maria **Is i p^o su**

Terū quid miratur āgeli de terra deserta maria
Ascendē delicias affluere. **Miratur** pocius ipm
paupem de celestis regni plenitudine descendētem
Voge etenim āpliori miraculo dignū videbitur filiū dei
paulomin⁹ ab āgelis mirari q̄ mirē dei sup celos
exaltari. Illius siquidē exinanitio facta ē nōi copio
sio. Illius miserie sūt mūdi deliciae. Illius copia est
nra copia. **Et** et auas ignominia facta ē credendum
glā **Idē** in alio. **Cuē** utiq; p̄us maria suscepit in
hu⁹ mūdi castellū intrantē ab eo suscipi⁹ hac die
scās ingredies cātatē. **Nec** in ternis locus dignior eat
vigiālis utem tēplo ī quo māie dei filiū suscepit. nec
ī celis regali solio quo maria hac die sublimavit.
Felix nimirū utraq; susceptio. utraq; ineffabilis. ut
utraq; incogitabilis. **Ut** utrobiz mirāda ē dignitas
vigiō. utrobiz amplectēda dignatio maiestatis. **Ut**
quid enī ipā die ī ewāⁿ xp̄i ewāⁿ illa locō venatur
ī qua mulier inter muliēs bñdā saluatore excepisse
intelligitur. **Credo** ut ista q̄ nūc celebramus ex illa
susceptione aliq̄ten⁹ estimetur. p̄mo ut iux̄ illius
testābile glāz testābilis et ista cognoscatur. **Intra**
ut inq; ihesus quoddā castellū et mulier quēdā
martha noīe excepit illū ī domū suā. **Felix** mulier
aut⁹ domus saluatore suscepto mūdi quidē iūctā
est. **Red** plane nō vacās nisi forte quis dixerit
vacuā quā salutat āgelus grā plenā. **Nec** hoc
solū s̄ adhuc ī eā quoz supuenturū asserit s̄m̄ s̄m̄
Ad quid aut ut que iā sibi plena erat nobis enā

suppleta et supereffluēs fiat. **U**tinā t̄ nos **f**iat fluat
 gr̄arū aromata ut iā accipiamus oēs de plenitudinē
 tāta. **E**t huic erat soror noīe māia. **H**ec sorores dnt̄ eē
 cōtubetnales. hec etiā frequēs mīsteriā occupata. illa
 vēs dñas sermōibus intenta. **O**rnatus ḡ domus spec
 tat ad marthā. impleto ad mariā. **V**acat enī dñō ut
 nō sit domus vacās. **M**ūdano vō attribuitur lazāo
 quē a mortuis exatit uox turturis. ut uideat̄ formā
 gerē penitētis. **M**arthā et māia t̄m̄ iueniūt̄ i uir
 gr̄ali thalamo. qm̄ ipsa ugo et elizabeth grauide et
 gr̄adeue quasi mēsibus tribus hūali deseruiunt officio.
 et uia de filio cōseruabat cōferēs i corde suo. **R**eminem
 ergo moueat. q̄ suspiciēs mulier nō māia s̄ martha
 uocatur qm̄ i hac una et sūma māia et marthe nego
 tiū et mariē nō oasū oia iuē. **M**artha xpm̄ excepit
 se legitur q̄ prior nati uidetur. **H**ā et salutis uicū sibi
 magis uēdicat actio q̄ cōtēplatio. **L**audat ḡ xps̄ māia.
 sed a martha suscipitur. **A**mat iachelē iacob et igno
 rāti hā supponitur. **I**dē ubi supra. **N**ulla vō lazari
 mētio fit. qm̄ ab inoētissimo corde marie p̄nā lōge
 fuit. **A**bsit enī ut xpi q̄m̄ i quinamēta domus hec aliq̄
 habuisse dicatur. ut tea p̄inde sc̄pa lazari quentur.
Capit̄ c. xxi. **Q**uī eius assumptione letificati sūt
Laz̄ gl̄oriosa ugo. **R**eli et tin. **I**dē in eodem
Dū celos ascendit. etiā sup̄norū gr̄udia cuiū copio
 sis augmētis amūdauit. **N**ā si puuli nec dū nati ioh̄is
 aiā lūq̄ fr̄a est ut maria lonita est. que nā fuit illa ex
 ultatio celestū cū et eius audire uocē et uidē faci enī
 eius s̄q̄ b̄tā s̄m̄ p̄nā meruerūt. **N**os quoz̄ lem̄. qui nō
 habemus luc̄ manētē aīatē. **S** illā celestem iquimus.
 si t̄m̄ i ea ciues cōsp̄i sum̄. **P**rofecto dignū est. etiā in

hoc exilio sup flumina bibulois illius retro dant eussq
 cor care gaudys pncipare leticia et ea marie q ta copio
 so impetu letificat hac die a tate di. ut sentiamus
 et ipi stilladia stillacia sup terram. **P**recessit nos re
 gina nra pcessit et ta gloriosa assumpta est. ut fiducia
 aliter sequatur dnaz seruuli clamitantes. **T**rahe nos
 post te i odore unguetoru tuoru curramus. **A**duo cala
 i cala peregrinatio nra pmsit. que taq m uidiac et
 m mte supplicat et efficaciter salutis nre negotia
 ptractabit. **P**recosum hac die terra nra mun. **T**alta
 dixerit. ut dabo et exarredo felia a tataru fde copu
 larerur huana diuinis trena celestibus yma sumis
Illuc eni ascendit fcs terre sublimis. un data optia
 et dona pstra descendit. **A**scendens igit i altu uigo bea
 dabit ipa quos hoibus dona. **D**iquidem nec ei facultas de
 esse potit nec uoluntas. nisi forte a no creditur. **D**i filius
 mres horare aut dubitare quis pt mare uisita mise
 ricordie i affru caritatis omo trāsisse i quib ipa caritas
 q ex deo e noue mēsil. **C**orpaliter requieuit. **D**enup
 si diligim ea gauderem. **U**enq q vadit ad filiu et a
 gratulabimur ei nisi forte qd absit inuetria grē ineta
 mur ingrati. **I**eo? ubi supra. **I**lla naq die nobis oibus
 ipi? interuenientibus meritis salus aucta est. **I**z et
 factis vgitibus ea diligētibus honoz ac vrtus amplius
 pstantur et grā. **C**um e xxi. **D**e ipa est mulier
 sole amicta et luna supposita. **I**de i eodē

De hac rursus i caritas aut sps scis. **Q**ue e ista
 q ascendit quasi aurora cōsurges. pulchra ut
 luna electa ut sol. **A**dmiratur eni sps scis. qm omo
 admiratres facit de ascēsu v gis hui. qd viz ipa ascēsu
 suo resplēdat. qm noui dluadi eutilas aurora mltis

fixa scōrū agrībibus atq; vallata. Vñ eā dicitur ter-
 ribilis ut castorū acesis ordiāta. quasi sic hinc in
 scōrū āgelorū p̄sidio sulta Pulchra ut luna p̄mo
 pulchrior q̄ luna. q̄ sine sui defectu choruscet celestib;
 fulgoribus illustrata. **A**ecta ut sol virtutū fulgore.
 q̄ ip̄e ut et ea nascetur. elegit eā sol iusticie. **Bernardus**
in sermōe de eodē. Ipsa ē deniq; mulier amicta sole v-
 idua ineffabili caritate. amicta inq; lumine sicut vesti-
 mēto. **Quo.** Induimū induimētū aut aplius dñm ih̄m
 xp̄m. **S** futuris ei facta es o dñā q̄ proxima. p̄mo q̄
 intima. Vestisti eū substantia carnis. et ille te gl̄a sue
 manestans. Vestisti nube solē. et ip̄a sole vestiris.
Nouū fecit dñs sup terrā. ut mulier virū amictaret.
 nouū quoz fecit ī celo ut mulier amicta sole. **Idē in**
eodē. Luna vō sub pedibus eius ē eccl̄a. Nā maria sup
 om̄s eccl̄a āgelorū choros idubitatē ē exaltata. Deniq;
 sub ip̄a est oīs defectus et quidq; fragilitatis seu cor-
 ruptionis est. Excellētissima quada sublimitate pre-
 ceteris oībus creaturis excedit et supgreditur. ut mē-
 to luna sic eccl̄a sub pedibus eius esse dicitur. In sole
 siquē est feruos et splēdor stabilis. In luna vō solus
 splēdor. et is oīno incertus atq; mutabilis. vñ scriptū est.
 Lapis p̄manet ut sol. stultus ut luna mutatur. In te
 q̄ maria ~~mutatur~~ sole phibeatur amicta q̄ dñe sapie
 profundissiaz ultra q̄ credi valeat abissum penetrat
 ut q̄tū sine p̄sonali unione creature cōditio operata illi
 lucā īaccessibili imersa videatur. Illo nimirū igne labia
 ap̄le purgātur. Illo quoz semp̄ in accēduntur. Iōge
 vero aliter hęc v̄go meruit nō veluti sumari tāq;
 v̄z eccl̄a sp̄ri magis et cōfundi et tāq; ip̄o igne cōcludi.
Hanc candidissimū atq; calidissimū hūc mulieris amictū

qui omnia tam excellenter irradiata nascuntur. ut nichil
in ea non dico tenebrosam vel minus lucidam. sed nec repudi-
liam suspicari. Dis autem stulticia longe sub pedibus est.
ut penitus absit et ab incipitum mulierum nudo et a-
virginum famularum collegio. **P**rimo vero et vnicus ille stul-
tus ac torius stulticie princeps qui vere mutatus ut luna
perdidit in decore suo sapias sub matris pedibus contritus
et contumeliosus seruitutem patris miseriam. Ipsa nimirum
est mulier quoddam a deo promissa caput serpentis an-
tiqui virtutis pede contritum. cui plane calcaneo mul-
tis versuque insidiatus est. sed sine causa. **S**ola namque
contrivit hereticam prauitatem. Denique et continuo per he-
redem draco parienti insidiatus. ut nascentem exapice
filium deuoraret. eo quod inter semen mulieris et draco-
nis timorata esset. **Capitulum c. lxxv. Qualiter duodecim
stellis est coronata**

In capite inquit inquit eius corona stellarum
digne planum caput coronari stellis quod et ipse
longe clarior micans ornet eas potius quam ornentur ab eis.
Quid ni coronet sidera quam sol vestit. **I**n sicut dies
verni circumdant eam flores rosarum et lilia conuallium. et
gemmas estimet. que stellas nupere. e quibus regnum
marie dyadema compactum est. **D**upra horum est corona
huius exponere rationem indicare compositionem. **N**os tamen
pro exiguitatis nostre modulo abstinentes a secretorum pro-
culoso scrutinio non incongruo forsitan xv stellas istas xv
prerogatiuas intelligere videamus quibus maiora sin-
gulariter adornatur. **S**unt enim in ea quatuor prerogatiue
celi et quatuor prerogatiue carnis. et quatuor cordis.
Prima de celo prerogatiua fuit in eius generatione que
longe ante preteritis est celitus promissa. mysticis miraculis

p̄figurata p̄p̄tias oraculis p̄nūciata. **Secūda** fuit in ōge
 lica salutatione quaeq; ab arch̄gelo salutata ē offi
 nosissime. ut iā tūc supra om̄s celest̄ū legiones eral
 tata cernē videtur. in folio regali et paulom̄ advece
 feiā q̄ solebat ab hoībus hatter̄ adorari ep̄m̄uter
Tercia vō ī sp̄s s̄a sup̄uētiōe quom̄eruit ut dan̄ est
 nō sum̄m̄ tangi sed repleti uel vndiq; quāfundi.
Quarta ī filij dei tenarabili cōceptiōe. **Rō** enī ut
 vēs ceterē cōceptiōe. s̄ sola sp̄s s̄ificatiōe
Et ipsa cōceptiō uel partus signū magnū fuit sicut
 ysayas ait. **Dabit** dñs ip̄e vobis signū. **Ed̄** oīno unus
 deus et homo ex ea p̄dret. abyssus est lūs nec facile
 dixer̄ q̄ uel angelicus oculus ad eius fulgoris vehē
 mētiā nō caliget. **Prima** vō carnis eius p̄rogatiua
 est q̄ v̄gitas fuit primicēria. **Prima** quippe vitā an
 gelicā in terris ducē p̄ofuit. ī quo ip̄s p̄ofici nouitas
 eā euēderet illustrat. eo q̄ ī libertate sp̄s moys̄a dec̄
 tā trāscēdēs illibata deo corpis sil̄ ac sp̄s s̄imonā
 uouit. **Secūda** fuit sine corruptione fecūda. **Magnū**
 quidē esse v̄gēs sed lōge glōriofius ē esse v̄gēs et m̄v̄z
Et iste due stelle mutus se radijs illustrāt q̄ glōrio
 sior apparet et ex v̄gitate fecūditas et ex fecūditate
 v̄gitas. **Tercia** vō q̄ sine grauiamē grauida. v̄n̄ in
 ip̄s s̄ue cōceptiōis t̄cio q̄n̄ cetē v̄gēs miserabilis
 affligitur tota alactate ī mōtana ostendit ut elyza
 beth m̄struet. **Et** in bethleem ascendit ī m̄nētē iā
 partu portās illud onus leue a quo et ip̄a portabatur
Quarta q̄ sine dolore puerpa uidelicet īmunis a cōi
 maledicōne mulierū in dolore p̄turcēnū. **Prima** de
 m̄q; **pr̄nūciat** p̄rogatiua cordis fuit m̄asuetudo
 pudoris. **Nūq̄** enī loquax nūq̄ p̄sup̄uosa fuisse vidē

vñ nec t̄ certū q̄tuor euāgelīstārū sibi mem̄ nisi qua-
ter loquēs audiat. **Prō** deuotio hūilitatis q̄ euidēus
in sermone appuit. dñ ex se filiū dei audies nichil aliud
q̄ dñs āallam se noīauit. **Tertio** fuit magnūmīas
credulitatis. licet em̄ t̄ estatioe sua tā v̄t hūilis.
nichilom̄ t̄ et īpnissiois fide magnūmus. **Hec**
quorū due stelle s̄z hūilitas et magnūmīas fuit et
mutuo resp̄cū clariores. **Quarta** fuit martirū cor-
dis. qd̄ tā ex verbis cōmēdatur symeonis q̄ ex histoia
dñice passionis. **Tūā** inqt̄ ip̄s aīaz p̄t̄sibit gladius
Igitur ingredim̄ filie syon et videte mūrē salōs
reginā t̄ d̄mademate quo filius suus eā coronauit.
Tibi vō mūr̄ misericōdie tuis pedibus quoluta iacēs luna
deuote supplicat. ut t̄ lūe tuo videat lumē et p̄ te
mediatricē veri solis obtine et gr̄az. quā vere p̄e-
sibus amauit et ornauit stola glorie t̄dūens et
coronā pulchritudis t̄ capite tuo ponēs. **Capitū**
c. viiij. Qualiter apud deū f̄ā ē mediatic̄ n̄r̄ f̄ā

Itaq; sicut in dictū est sup̄ p̄a. **In eodem**
d̄t̄issimus artifex deus hūanū genus sic qual-
itati nō cōfregit. s̄ v̄tilius oīno refeat. ut nobis us-
nouū adā ex veteri formaret. et eūā t̄ mariā cōstitū-
deret. **Quidē** cū oīs n̄r̄ sufficiētia ex deo sic potat̄
ip̄o suffice. **Dz** nobis nō erat bonū hoīes esse solū.
Cōgruū magis ut v̄tq; rep̄cōi n̄r̄ sexus adesset
quorū corruptioni neuter defuisset. **Plane** fidelis
et ip̄otes est mediator dei et hoīm hō ip̄o ilis s̄z
diuinā in eo verētur hoīes mauestatē. **Et** deus
n̄r̄ ignis cōsumēs est. **Quid** em̄ vereatur p̄cōr̄
accedere ne sicut cera fluit a facie ignis. sic ip̄e pe-
reat a facie dei. **Opus** igitur erat mediatore. **Ad**

X maria q̄ salutis ardotū et viris **X**

mediatore istū nec aliter nobis utilior q̄ maria. Cru-
 delis mediator: eua p̄ quā serpens antiquus pestiferū
 etiā ip̄i v̄io virus īfudit. **D**z fidelis mulierib̄ **Z** p̄ma
 ut. Quid huāna fragilitas ad maria trepidet. Nichil
 auferū ī ea nichil terribile tota suauis ē. lac et lana
 oībus offert. et oībus oīa fr̄a est. **D**enū igit̄ accēs-
 su habes o homo apud deū ubi hēs filiū an̄ patre.
 an̄ filiū habes m̄rēs. **F**ilius ondit̄ p̄i latus et v̄nēa.
 et m̄r ostēdit̄ filio p̄et̄ et v̄b̄a. **N**ec v̄lla p̄t̄ h̄ū cepul-
 sa v̄bi tot occurrūt caritatis īsignia. **I**dē v̄bi supra
 Itaqz scdm̄ q̄ etiā ut sup̄dm̄ est. q̄ v̄z nō a se sed
 a xp̄o resp̄lēt̄. itelligi. p̄ lunā habes ī muliere
 amicta sole ac supposita lune p̄dictā mediatrix
 euadēt̄ expressam. **V**ēpe vellus ē mediū īter rore
 et areā. **M**ulier īter sole et lunā. **M**aria v̄z īter xp̄i
 et etiāz. **D**z forte miraris nō tā vellus optū idre.
 q̄ muliere amictā sole. **Q**uō nāqz tā fragilis natura
 subsistit ī tā vehemēti feruore. **V**ado inquit et
 videbo visioez h̄ac magnā. **M**aḡ plane visio trib̄z
 ar̄ d̄s sine cōbustione. magnū qz signū mulier̄ illesa
 manēs amictā sole. **N**ō est enī potētia mulier̄is ut
 sustēat̄ amictū solis. **N**ō est huāne vitutis nō āge-
 lice quidē sed audā sublimioris. **D**p̄s inquit sc̄us
 sup̄uēiet ī te. et tāqz resp̄dēt̄ illa qz sp̄s ē deus.
 et deus n̄ ignis cōsumēs. **V**irtus inq̄ nō mea non
 tua s̄ altissimi obūbrabit tibi. **N**ichil itaqz mirū si
 tali obūbraculo. talē etiā mulier̄ sustēat̄ amictū
 amicta plane luē sicut vestimēto h̄inc et ap̄lō
 aut. **I**nduimū dñm̄ nrm̄ dñm̄ xp̄m̄. **E**t c. **v̄v̄**
Deus caritas et miā erga oēs est. copiosa
Idem in eodem

Diuiz copiosissima caritate beatissima uirgo mater fa-
pietibus et insipientibus debuit se fecit. omnibus
suum mihi aperuit ut plenitudinem eius accipiat unius
capitulum redemptio eger ~~redem~~ aia dicit tristis consolatio
tristis patris uenia iustus gratia angelus leticia tota deitas
trinitas gloria filii persona carnis substantia nec est qui se ab-
scondat a calore eius. Putasne ipsa sit mulier amicta
sole. Ipsa nimirum sibi uelut alterum solem induit. Et
sicut ille super bonos et malos indifferenter oritur. Sic
ipsa quos preterita merita non discurat. sed omnibus exorabiliter
et clementer se exponit. omnium in necessitates amplissimo
quodam affectu miseretur. **Idem eodem** **Mulier** **g** ut
domini est iter sole et luna est maria iter christi et ecclesie.
quod pia mediatrix mihi sinu aperuit omnibus ut accipiat
de plenitudine ipsius. **O** matrem mihi per ipsum sanctissimum tuum me-
ris affectum tuos pedibus puoluta luna deuotio suppli-
catoribus interpellat ut solis iusticie gratia tuo meritis
obtinere. **D**ileat autem matrem tuam uirgo beata. si quis est qui
eam inuocata in suis necessitatibus meminit defuisse. **N**os quidem
tui seruati tibi cognationem in uentibus ceteris. **I**n
hac potius nobis ipse laudamus uirginitatem. miramur
humilitatem. sed matrem miseris sapit dulcius. hanc am-
plexamur carius. recordamur sepius. et crebrius
inuocamus. **H**ec est enim que totius mundi repatriationem
obtinuit. salutem omnium impetravit. **Q**uis tandem o beata
mihi tue longitudinem et latitudinem sublimitatem et
profundum inuestigare possit. **L**ongitudo enim eius usque
in diem nouissimum subueit uniuersis eam inuocantibus
Latitudo eius replet orbem terrarum. ut tua quorum
matrem plena sit. omnis terra. **S**ublimitas eius altitudo su-
perne ruinas instauravit. **P**rofunditas quorum sedentibus

in tenebris et in umbra mortis redeptioem obtinuit. **Dic**
 g' me pietatis ipas qua apud deum gratia inuenisti nota
 facie modo sanis precibus tuis obtinendo reis veniam
 egri medela: pusillus corde robur: afflictis consolatio:
 periclitantibus adiutorium et liberaoer: **Capitulum cxxx**
Exemplum theophilo qui a lapsu repulit: Fulbertus canonicus

Nest itaque tunc in misericordie sicut in super dicitur **1 ep**
 Est mona dignitate facta est erga superiores impiosa
 sedm caritate. et sup inferos per districtioes. **Un** plima
 scripta sunt explorum argumeta de quibus primitus utriusque
 plagas commemorare singula. Ipsa siquid olim in auxilium
 magni patris basilii sancti angelum misit et mortuum suscitauit.
 qui persecutore eius uilianum apostata male uiuente per
 fundidit. Et hec historia notissima est. Ipsa etiam te o
 pator quodam theophyle periret seque suppliciter in uota
 tem. ab ipis dyaboli faucibus potenter eripuit tibi que
 male traditum de tua mancipatione cyrographum in pignus
 libertatis restituit. Verum quid grauemur huius lapsi
 repacoem enarrare cum ope parum sit audire. **Hic** ergo
 theophelus uice dno olim au da uerbis aliorum ut
 scriptura testatur propter infortunia sua in tristitia de ad
 unum contulit sese ad quendam uideum maleficiu petes ei con
 filium. **Hoc** mediatore locutus ai dyabolo. christianitatem
 abnegauit dyabolum adorauit. ei que de sua mancipati
 one sancti cyrographum tradidit amulo suo signatum. Postea
 uo facti petes multum se auro angelis quod faceret et quo se
 uerteret. Tandem collas fidei et spei uirtus se contulit
Ag ad eam in bte uigis matris dno memoria dedicata. ubi
 quadraginta diebus afflictione mactatus. auro contu
 nome eius uigiter inuocabat ac proanimumplorabat.
Quid multa. Resperit hinc gratia misericordie in ac p

visionē illi apparēs eū de impietate conuincit. et ad ap-
tōfessionē cōfortauit. **C**onsolata ē ueniā pollitēdo do-
lentē. et ne dubitaret de pmissio supradām cyrographū
diabolo potēter exēptū reddidit ī pignus libertatis cap-
tuo. **Q**uod cū euigilās supra pectus suū pōitū tūcēt et
q̄ letus exiterit. q̄ pio affectu uocēs exultatiōis et cō-
fessionis edidit nemo facile dixerit. **N**octē uero illā con-
secuta est dies dn̄ca. quā theopholus quasi cū dn̄o a
mortuis resurgēs ip̄e se corā pl̄o p̄ntauit. et rē suā
erat exposuit. **V**idēs pl̄m nō ex auditu tō horribilis
sceleris exauescere. nō cōsidētā moae uilū q̄ p̄cētē
nō cōpaciēdo lacrimas fundi. **I**n auditu q̄ntā et q̄ celere
māz suāt cōscātus. om̄s quā mala cōsua tērent
penē defecerāt. ad sp̄e uenire respirabāt. **I**am uero
ut rem breui fine cōcludamus ep̄o iubente malecap-
tū cyrographū igne theopholus cremauit. **D**emō sup-
fringātē clero et pl̄o ductus ad altare. cū sacrosan-
cōtionē de māu ep̄i ore suscipet. facie reflexit ut sol.
Deracto q̄z triduo cū laudib⁹ et cā p̄ie m̄is dn̄i p̄
quā rē cōsiliatus fuit. a laborib⁹ suis homo sine quicū-
q̄ talibus ḡ factis approbatur q̄ dn̄i n̄r ubiq̄ iūosa
est ubiq̄ magnifica cū certē pronū est. et āgelos
sōs ī ministeriū mittē et ad beneplacitū suū īferre
pacta cassare. **H**is eā et alijs īfiniti nūm̄ b̄n̄fice
que uel sc̄pta sūt uel passim iugi senōtū effm̄
patet q̄ iūstas et p̄cōrib⁹ se fidelit̄ īuocātib⁹
presto sit. et nūp̄ eis opitulari desinat. **V**eniāt igit̄
ad eā iūp̄r cū basilio laudātes et b̄ndicētes effm̄
q̄ celere suis sc̄is desiderijs postulātes sine dubio
p̄cepturi. **V**eiant et p̄cōres cū theopholo rēp̄entari
cū interno fletu tudentes. **I**p̄i quoq̄ si uē p̄cētār

desiderati uoua adeptum. **C**apitulum xxxi. de basilio
 que in suis a uuliano mirabiliter liberauit. **N**o tunc

Vlcanus imperator contra p[ro]p[ri]as p[ro]fascens xpianor[um]
 sanguine d[omi]no uouent post uictoria[m] Amphilothe[us]
 p[ro]m[issi]o ep[iscop]o ut aut p[ro]p[ri]as i[nter] p[ro]fascens in basilio
 ep[iscop]o in foris suis ei obuiauit. **Q**ue uide[re] imperator dixit.
 sup[er] philozophatus su[m] te o basili. **C**ui r[espo]ndit. **V**na phi
 losophaberis. ei q[ue] pro b[en]ed[ic]t[i]o[n]e tres panes ordinationis
 optulit. **Q**uosquid[em] illi sup[er]atores suos accipe sed fe
 nu[m] ei redd[ere] iussit dices. **O**rdem q[uo]d nobis dedit p[ro]p[ri]u[m]
 est uim[er]o[rum] recipiat et ipse fenu[m]. **C**ui suscipies dixit.
Nos quid[em] imperator ex quibus comedim[us] obuidimus tibi
 tu aut[em] ex quibus n[on] ir[ati]onabile[m] nutris nobis reddidisti
Audies hec uulianus et t[er]tiam dicit ei. **H**ui[us] p[ro]p[ri]o
 fem sine ablatione dabit[ur] tibi. **C**u[m] aut[em] p[ro]fascens subiac[er]e
 re iussus fu[er]o. a[n]i[m]a[m] tuam desolabo ut fiat fera fera
 magis q[uam] homifera. **N**o eni[m] ignoro audacia[m] a te ip[s]o
 suafam ut adorata[m] a me deam postq[ui] statuer[is] ea no[n]
 fera fascinatio[n]e[m] co[n]stru[er]es usq[ue] i[n] fine. **E**t hec dices
 p[ro]fascens ad p[ro]fascens regio[n]e[m]. **R**egredies aut[em] basilius
 i[n] a[n]i[m]a[m] et co[n]uocatis o[mn]i[um] multitudinib[us] narrauit ei o[mn]ia
 u[er]ba imperatoris et optimu[m] co[n]silium dedit eis dices. **P**roci
 nua[m] fratres ad nichil reputate et saluti v[est]re p[ro]uide[n]te
 ut si t[er]tiano datu[m] fu[er]it t[em]p[us] mun[er]ibus eu[m] placeamus
Qui abeuntes i[n] domos suas q[ui] habebat uniusq[ue] in
 manibus cu[m] alacritate attulit ad s[an]cti[m] antistite[m] auri
 s[er]i et argenti lapida[m] q[ue] p[ro]fascens i[n] finit[is] multitudinib[us]
 qui posuit i[n] thesaurario sup[er] scrib[is] uniusq[ue] n[omi]ne
 dices eis. **P**otens e[st] d[omi]n[us] et illu[m] attracta[m] et uobis p[ro]
 u[er]it[ate] d[omi]n[us] d[omi]n[us] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[us] et o[mn]i p[ro]fascens cu[m] multi
 eribus et i[n] fantibus asse[n]de[n]te[m] i[n] morte[m] didim[us] i[n] quo t[em]p[or]e

dei genitricis eam. Et tribus diebus suscipientes iou-
nu postulantur a deo dissipari ipsorum iniqui sen-
su. Adhuc illis in eodem vigilantiis contrito corde vidit
basilius in visu multitudinem militum celestium in more hinc
et inde. et in eorum medio super thronum gloriosum quendam
in habitu muliebris sedere. ad proxime sibi stantes mag-
ficos viros dicente. Vocate in martiriū et ibit. iter
hic iulianū multa blasphemate in deū et filium meū.
Itaque factus ille cum armis suis venit et iussus ab eorum
locum abiit. Diligenter visioem necis iuliani vidit ipsa
nocte libanius sophista cum in pside esset et questoris dig-
tate ageret. Expansas ergo magnus basilius a somno ex-
purgatus in ciuitate cum eubolo suo venit. et facta in mari-
mātriu adijt in quo ipse iacebat. Quos obseruabantur
arma. Que cum ille querens non inueniret custodem vocauit.
et ubi essent inquisiuit. Cui assererat cum sacramentis posse
ea ibi fuisse ubi obseruabantur penitus. Itaque visioni ba-
siliius credidit. et ad more omnibus adhuc dormientibus
cum gaudio recurrit. Quos exortas et ad orationem et horam
reuelationem sui fratris et tyranni eadem nocte interfertum
illis euangelizauit. Deinde cum omnibus gratias agens in a-
tē redijt. Ad martiriū ergo facta in marij venes lanceam
illius sanguine madidam inuenit. Et uerū cum omnibus deo
gratias agens cunctos in eam uenire et participare diuis
mysterijs ipse uult. Omnia autem populo festiuitate agere usq;
ad fieri quatuor dierum omnibusque in eam congregatis. Facte
libanius iuliani questor uenit in ciuitate et ad eam usq;
puerens nūciat impij tyranni morem dicens. Cui esset
iulianus factus eustraten fluminis in laa nocte septima
militum ex cubie uti custodiret. cum miles quidam ignotus
cum armis suis uenit. cumque lancea valido ac terribili

impetu p̄fodit. qui subito ascendens nusq̄ cōparuit.
 Ille v̄o miserimus diu et horribilē vociferatiōē emi-
 sit et cū blasphemio clamore exspirauit. Vulgo floriacē
sis cū enī morētur cepit xpm̄ dēū blasphemāe ac dice-
 uisti galilee uicisti. et i hys uocibus miser spm̄ effla-
 uit. Amphilothius narrauit eadē libanius uisioē
 per ordiēs quā ip̄e p̄dā nocte uiderat p̄ades q̄ geni-
 bus basily baptisimū postulabat. Ad cū optinuisset cō-
 tortalis basily factus est. Crastina uo die p̄cepit basi-
 lius om̄s peccatūz suā rāpe. Cui dixerūt om̄s una
 uoce. Si mōrli iniquatori hec uolum⁹ tribuē ne citatē
 nrāz desolaret. multo magis xp̄o i mōrli. qui a cāto
 nos interitu redemit. offerri ea oportet. Cū i m̄ib⁹
 tuis sūt oīa. sicut tibi deus iusserit age. Cui admirat⁹
 uozū magnitudinē terāā eadē p̄tē nolentibus. Et de rē habuit?
 liquo om̄e presbiteriū cū aborio ornauit. Cassiodorus
historia triptita. In antiochia v̄o cū audissent mor-
 tem iuliani publicam festiuitatē celebrarūt dicētes
 i theatris cū exultatione. marime fatue ubi sūt uati-
 tima tua. Viat deus. viat et xp̄us eius. Capitū
tercū De p̄grino cui⁹ aiāz ad corpus reuōuit. In

Rater quidā noīe gual. Go abbas duniacēsis
 cū adhuc laicus eēt ad s̄i iacobi lumina p̄erāe desi-
 derabat. paratis q̄z nōys itineri sub luce dei qua rē
 aggredi debuit cū sua cōgubina uoluptatē carnis
 deuictus dormiuit. Et q̄ paululū i itinē p̄cessit
 cū s̄oais ataquus hostis i āgelū lucasē trāfigurās
 i similitudē s̄i iacobi se ostēdit. Dixit q̄z illi. Has q̄
 pro malis actibus tuis iā nō potes salutē cōsequi
 n̄ feceris que dico tibi. Abscede genitalia tua p̄mum

De hic interfice te metipz. et ob hoc habebis a deo p^{re}
miu. Me puar eu uentice e san iacobu uirilia sibi
absudit. ferruqz p guttur suu trahes semetipz letalit
uoluerunt. Atqz qz itaqz defuncti rapuit eius deceptor
cu suis scatellibus ita se predi cepisse no modice ga
uisus est. Rute uo dei du traheret se aus eiaz bti pe
tri uenit u obui? bti iacobus assumpto secu et bti pet
Dixitqz Romace coherti. Cur tulistis aiaz peregrinu
mei? Rur cu i eu pferret qdqd mali poterat. et ad
extremu pperemiss seipm ~~interfecit~~ dixit eis. ~~Interfecit~~
qz de ipi? pditoe no gaudebitis. qm illa sub me spe
decepistis. Et hoc qd ipse fecit qm in obediens simplici
egit. Et si reluctamini eam? ad iudiciu stimate
genitricis dei. Cu igit ob hoc an dei genitricis dei uenit
sent et quid de hac re sibi placet. ~~ipm~~ ipm
ipa ugo pietate plena iudicauit. aiaz ad corp? debe
redire ut de malis q egerat possit pcedendo pu ygi.
Dixit g bti ugis et apli meitas aia redeute ad corp?
homo reuiscens iuenit se sanu. tantu qz citratam
pro testionio remasisse ubi guttur fuerat defectu.
Porro uirilia mebra q sibi desierunt no sut ei res
tituta pter unu forame p qd nugebat. Hic itaqz
de morte quasi de somno graui surgens dei bnficoru
et miris eius no imemor. abies i clunaciu frus est.
mochus. ml'is qz dieb? i dei seruicio uixit deuotus.

Capitulum c. xxxij. De puella qua p visu edocuit et
xxx die uocauit. Gregorius in Dialogo

Probus dei famulus de sorore sua noie mosa p^{ro}
puella puca narraie cosueuit qz ei quada
nocte p uisioez sca dei genitricis appuit. et cocuas in
albis uestibus puellas ondit. Quibus cu illa misce

appetere. sed eis se iugē nō auderet. **W**ia uigo ab ea
 requisit. an uellet cū eis esse et i eius obsequiū
 uenire. Cui cū illa diceret. uolo. prius ab eā accepit. **M**adaci
 ut nichil ultra leue ac puellare ageret. scies p. ou
 q. iter eisdē quas uideret. uigēs ad eius obsequiū
 die xxx. pueniret. **Q**uibus uisis i cunctis moribus suis
 puella mutatioēs accepit. et oēs a se puellaris uite
 leuitatē magna grauitatis manu deterfic. **C**ūq;
 pntes ipi. sic ea mutatā miraretur. requisita re
 tulit. et quod sibi bñā dī genitrix iusserat. et quo
 die ad eius obsequiū itura eēt. indicauit. **I**taq; p.
 xxx. diem febris eā corripuit. et die tricesimā bñā
 simā uigēs cū pfatis ad se uenire cōspexit. **C**u
 se uocati uidere cepit. ac depresso oculis uelocit
 apta uoce clamauit. **E**cce dnā uenio. **E**cce uenio.
 In qua uoce spm emisit. **C**aplm. c. xxxiii. **D**e
Uoluntatis quorū i opie bis subuenit. **C**h. i. i. u. n. e. b.

Monasteriū est i dñm nō modica. **E**ps
 habens mōchorū cōgregacōēs. **U**bi cū aliqui uir
 tuatia defecissent. iā qz biduū absq; refectioē trāsif
 sent. uociferati sūt ad abbate. ut uel cibos eis daret.
 uel eos p loca quib; uita protegē potuissent. abire
 pmitteret. **A**lioquin iquit. re in cōsulto abscedim;
 ne fame pereamus. **Q**uibus ille. **O**remus inquit
 frēs. nec enī fieri pōt ut deficiat tritici i eius mōs
 terio q uite fruge ex utero suo pexūt. itulit
 mūdo. **T**ūc illis totā nocte uigilantib; atz psallen
 tib; orto mane reppererūt horrea cūcta. ita ut
 uix hostiū referari posset tritico repleta. accepit qz
 abo grās egerūt deo. **P**ost multos ānos iterū cū
 deficeret. cū clamauerūt rursus ad abbate mōchi

Qui aut vigilans ac deprecans dominum forsitan nobis
transmittere dignabitur alimentum. Itaque prostermitur
ad paupum templi et nocte in oratione vigilanter tractans
acta cum se post matutinas somno dedissent ostijs ob-
serans clauibus quibus mutis venit angelus dei et super
altare posuit inuicem multitudines auri. Quod mane
uides albas et stupens munus celeste deo gratias agens
collegit. comeditis quibus victu necessarijs plebe sibi ac-
cipere. ~~Quod~~ dicta affluenter refecit. Hec mirum si beatus virgo sine
labore protulit seruis suis victum. que sine totum unum
compiens virgo mansit etiam post partum. **Capitulum c**
xxxv de reliquijs eius quas ignis extinxit. **Idem**

Divus itaque beate virginis reliquias die quadam ex-
hibebat in aurea cruce super me positas. Cuius per
via grademur conspici haurire non paulo incendio ton-
tremari audiam paupum hospitiolum folijs quibus prestat
maxima ignibus fometa cunctum. Curtebat miser aqua
deportans cum liberis et prore sed neque mitigabantur
flamme. Tunc ego extracta a pectore cruce eleuavi
contra ignem. Non igitur in conspectu sanctarum reliquiarum. ita
cunctus ignis est extinctus ac si non fuisset accessus.
Vidi et homines nomine iohannes. qui dum eiusdem reliquias
adire disposuit romam. At ubi altas ingressas et talia
solitudines inadiit in latrones. Cui spoliantes eum
capitulum reliquiarum aperuerunt. Sed nichil in ea penam
reperientes. extracta pignora sancta in ignem proiecerunt.
resque homines discesserunt. Ille vero seminum resurgens ut
exustorum colligeret cineres pignorum reperit illesas
iacere reliquias super accessos carbones. ipsasque lithicum
quo involute erant. ita integram ut non putaretur penam

uictū et quasi ex aqua absconditū. Cūtaq; cū gau-
 dio collegit et inā qua p̄gebat ingressus ad galli-
 as i colunus puenit. Hic a galliis leprosus abiicit
 et in ip̄o loco quo baptizatus ē dñs p̄ anū uegrū
 se fuisse moratū aiebat. Assidue autē abluetatur in
 ap̄ne. sic q; sanat. ē refōta aute. Caplm c. xxxvi.
De filio iudei quē de incendio liberauit.

Nociēte quidā puer uiduorū filius cū a cœuis suis xpi-
 anorū filiis ad hoc adductus fuisset ut i eana scē maie-
 r̄is et mris dñi corp̄ et sanguinē dñi p̄aper. eo per-
 cepto gaudēs ad domū patris rediit. illaq; opante iter
 amplexus et oscula que accipat cū gaudio recidit.
 At ille xpo dño suisq; legibus inimicus ait. Si cū hys
 in fanatibus cōcauisti p̄nā oblitus pietatē ad uicis-
 sē dā mosante legis iuria. te p̄inda durus existi.
Appellensū ḡ puerū in os fornacis ardēns proiecit.
 Adiecta q; ligna quo uehementius uictur iueat. At
 uero m̄ pueri cū audisset. q; rōz p̄ deliberasset
 eruire filiū. auertit ad liberandū eum. **D**z cū uidisset
 incedia ab ore fornacis paulo huc illuc q; respargi
 orna^m capitis ad terrā proiecit. Diffusa q; cesare se
 mi sera clamitās uocibus impleuit. xpiani autē con-
 uictes ad spectaculū retractis ignib; ab ore for-
 nacis iuerūt quasi sup plumas mollissimas disci-
 bātē puerū. Sūq; benedixissent dñm pietatū huius
 sceleris auctore iudeū i fornacē. ita totū ignis ab-
 sorbuit. ut de ossibus eius paruum quoddam relique-
 retur indicium. **I**ntrogātes autē ifamulū xpiani qua-
 le ei inter ignes umbraculū ait. **M**ulier q; i illa
 basilica ubi de mēsa panē accepi. sedēs i cathedra
 puerulū i sinu suo gerit. **H** in pallio suo ne ignis

me voraret. operuit. Tunc agnita fide catholica i fano
i patre et filium et spiritum sanctum credidit. et salutaribus precibus
renatus una cum matre sua de novo in fide vivit. **Iudeorum**
quorum multi in urbe illa hoc exemplo sunt salvati. **Capitulum**

De sacra eius psona et colupnis quas puenit
In urbe constantinopolitana iudeus leuam fecit
quidam ymagines beate marie uirginis in tabula breui figurata
et parietem domus cuiusdam affixam conspicere interrogauit
cuius esset figura. Iudices qui esset beate marie uirginis uatus uel
de tidit ipam de pietate et ad uianam curres domum ubi
humana statura regem solet. illic eam proiecit. **Prati** qz
digna et ignouosa morte consumptus. postea natus in spiritu aguit
qz maculatus ut credi ueri maligni spiritus hominum subter
tus est aspectibus. Quidam autem christianorum ymagines sanctas
requeres inter sordos reperit subleuatisqz et diligenter
absterges ac lauatis sanctam honorifice in domo collata habuit
et ad honorem dei gratias marie et eadem tabula in qua
ymago sancta depicta erat olium ebulliens distillare cepit.
Gregorius turonensis **Usqz** hodie uo miraculum psequat.
Postea beate marie reuicta basilica a constantino mirabili
ope fabricata. ad quam adducte colupne cum prece magni
tudine leuam non possent. eo quod esset arduus earum sede
renorum pedum ac diebus singulis labore casso fatiga
reantur appuit. artificia sancta uirgo per uisum dicens. Noli mo
lestus esse sed conuige tibi tres pueros de stolis quorum
aditorio quod uis implere possis. quod et factum est. **Præstura**
qz in plis spectare mirandum spectaculum. ut quod multi
tudo uirorum foras nequeant leuare tres pueros absqz uita
te pferri corpore summa uelocitate leuaret. **Capitulum**
xxxviii **Exhortatio uirginum et uiduorum ad emula
tionem** **Ambrosius** in sermone de sancta agnete

Quoniam autem in toto mundo matris virginis flos in marcescibilis coronas innectat. ut septigeram pudoris auram in maculato affatu custodiat. eousque integritas perserveravit ad palmam. ut in puellis trophæum acciperet. ac per vestigia virginis matris ad celestem thalamum perveniret.

Ierome in sermone de assumptione. **I**taque dilatissime virgines illam honorate quam vitam celestem vobis ostendit in terris. quæ que non nubunt. erunt sicut angelis in celis. **N**ec mirum si virginitas angelis competat. que angelorum dominus nuptiarum sedere copulatur. **E**t si quilibet virginitas in terra erigitur. ut competat angelis. multo magis illa gloria virgo que singulari commendatur privilegio et inmensodicitur merito. **A**mate quam colitis et colite quam amatis et imitamini quam laudatis. **H**ec namque vita de celo vobis fluxit quam professe estis. de celo venit sponsus quem una cum viri sequi debetis. **N**ec in merito de celo videtur usum quesistis. que vobis sponsum de celo petistis. ideo nec commensatio semper sit in celis. quæ ubi dei quam amatis non invenitur nisi in sinu patris. **B**ene estis filie quam secrete estis exemplum tante virginis qua non illecebre sollicitat. carnis non colluvio papuat. voluptatis. immo angelica imitatio delatatur in terris quorum in factio equalitas vobis promittitur in celis. **D**eo et bene vidue que celibem ducunt. videtur in christo. **I**taque virginibus bene copulatur. dicente apostolo. **N**on licet inupta et virgo cogitat. que sunt domini ut sit sancta corpe et spiritu. **Q**uodammodo enim magisterium virginitatis viduarum glissit. et confortatur exemplis. **E**t prope modum non inferioris virtutis est a coniugio quam aliqui delectantur. **I**nterque ergo gradu fortitudo laudatur et celestis vite virtus predicatur. **I**taque cognationem cum christo iam uterque for

titur ordo. ipō dicēte iē wāgelio. **S**i quis sent. volū
 tatē patris mei qui i celis est. ipē meus fiat. soror et
 mater est. **V**n̄ q̄ cunctis facultas p̄statu liberā
 estote km̄ ad qd̄ vocauit vos xpi grā. **E**stote igitur
 m̄res et sp̄sōse sorores ac p̄nque q̄ qd̄ carne non
 potuistis. grā dei dōtū est vobis. **D**iligite m̄res dñi
 que vobis sp̄sū genuit. imōrle. tu et vobiscū soror
 est ip̄a que ut eēt m̄r feat. p̄cis volūtatē p̄p̄qua qd̄
 vobis nō carne sed spū ut unitas cōmēdatur. eētē.
Dis glā v̄rā o v̄gines abintus sit. q̄ filie regis estis.
Intus habete qd̄ foris luceat. ne lāpades v̄e p̄tignā
 tur. an̄q̄ sp̄sū ueniat q̄ iā ad hostiū p̄ulsat.
Idē i epla ad eustochiū. **D**eniq̄ o v̄go regredere
 que so pauli sper de arte ac p̄ntis laboris m̄cedē in
 oculos tuos dep̄ige. quā oculus nō vidit. nec auris
 audiuit. nec i cor hōis aēdit. **Q**ualis erit dies illa
 cū tibi maia m̄ dñi choris v̄gineis comūtata occur
 ret. cū post mare rubrū pharaone submerso cū exerci
 tu suo tenet t̄p̄anū. p̄anet i sp̄sū. **C**ā tenus
 dñō glōse v̄t cū tecta i tuos leta volabit. **A**pletus
Tūc et ipē sp̄sū occurret et dicet. **D**ur ge et veni
 tolūba mea. **J**am enī h̄enys trāsit et recessit. **T**ūc
 et āgeli mirabūtur et dicēt. **Q**ue ē ista que
 progreditur quasi aurora. **V**idēbūtur te filie et
 predicabūtur regne et laudabūtur. **P**ara cū imp̄cis ob
 uā veniet. āna cū viduis. **P**ueri quos clamabūtur. **O**ra
 na i extelsis. **Q**uonēs te vana scli delāt. ambiao.
 quonēs ibi indeis aliquid glōsū. sic mēte trāsgredē
 ad paradisum. **S**ap̄lm̄ c. xxxv. **E**xhortatio dñi ad idē.

Hec autē ut a principio. **I**dē i f̄oe vbi supra
 diximus ad dei genitricē tollendā nemo inuēit.

idoneus. in votis omnibus non debet cessare quilibet etiam
 patet a laudibus. **N**am et diuus sermo cum de pudore lo-
 quitur. ait in primo. **S**acrificium laudis honorificabit
 me et illic iter quo ostendit illi salutem dei. **N**am quod in
 laudibus saluatoris est iter salutis nostre in honore sancte
 genitricis eius a laudibus nolite cessare. **E**t si uirgo es
 gaude. quod et tu meruisti esse quod laudas. immo cura
 ut sis que digne laudare ualeas. quod si uirgines et casta
 uenire et lauda quod non aliunde constat ut possis esse casta.
 quod ex christi gratia que fuit plenissime in maria. **E**t si co-
 uigata uel etiam peccatrix confite. nichilominus et lauda.
 in ut laudet in misericordia et gratia profluit omnibus.
Et spiritus laus in ore peccatoris non sit speriosa. noli in ces-
 sare. quod in promittitur tibi uenia. unde et te sicut omnes
 exhortos ut laudes. **N**am nisi uirginitatem modulum ingenij
 nostri deum in sanctis suis laudare studeamus. quod cum secundum quod
 tantum iuxta multitudinem magnitudinis eius laudare
 poterimus. **D**io denique pretermittendum non est quod impleamur
 sumus quod spiritus sanctus est. **B**eati qui habitant in domo tua domine.
 in secula sanctorum laudabunt te. **I**nteri uero quod deus
 est inmensus. quod uoce non possumus. nec facundia ualemus.
 uotis ac medullis cordis exequimur. **V**os igitur ad o-
 lescentem aetate diligite spiritum uirginis et amatorem uirgita-
 tis. qui in uirgine ideo uirginitatem elegit. ut ipsa omnibus esset ex-
 emplum castitatis. **I**n ea tamen in speculo refidget forma
 uirginitatis. habetis quod in ea expresse magisteria probitatis.
 non semper mansit immota singularium uirtutum comes pud-
 icia. **D**io namque pudor inuiduus esse uirginitati debet sine
 quo uirginitas uera seruari non ualet. **N**am igitur
 beatissima uirgo maria sine pudoris sui custode processit in uita
 sua. **E**t ideo si placet. uobis tenete tantam uirgo et castus

placeat et opus virtutis cuius vita disciplina est am-
mā mores instituta sunt eamā p̄cellit actis sup̄
eminet vniuersis. Ideo quecūq; virgo sibi optat ali-
ca p̄mā et iplorat auxiliū imitari debet exempla
Dicit enī i cōp̄tōe dei nemo bonus et i cōp̄tōe mēte
eius nulla iūctiō p̄fā q̄p̄ v̄tutibus cōprobetur
eximia. Itaq; vnus est in celis p̄ noster vna ē forma
virginitatis i maria. cui vos oēs vt i te ḡtatis magis
reformatis faciē i p̄mere debetis i sp̄s s̄a s̄p̄tura
Hec est enī ortus cōclusus fons signatus ad q̄m nulli po-
terūt irripere doli nec fraus p̄ualuit v̄mā. s̄ p̄māte
mēte et corpe s̄a multas donozū p̄uilegijs sublimata
hāc ḡo imitamū morib; sequimur afflicte auxiliū
i plorate **Bernardus sup̄ missus i omelia p̄ma** Vene-
ramū cōuges i carne corruptibili carnis i te ḡtate. **M**
ramū ega vos s̄c̄e v̄ḡies in virḡie fecunditate. imitamū
om̄s hoīes dei mēte hūilitate vos quoz āgeli s̄a v̄i regis
honorate mat̄e qui n̄re v̄ḡis adoratis p̄tōe. **I**p̄m v̄tū
n̄m p̄ter ac v̄m regē n̄i gn̄is rep̄tore v̄re ātatis
i stauratorē. **C**ui; apud vos tā sublimis iter nos tā hūi-
lis a nobis p̄ter et a vobis detur et dignitati debita
reuerētia et dignationi honor et gl̄a. **H**ec i omelia de
eodē. **P**orro v̄ḡis m̄is eius vocē mēte q̄ nos f̄res h̄mū
pro modico n̄o sequamur. vt sicut illa se ancilla. sic
et nos famulos eē xp̄i i actis actibus n̄is morib; q̄ re-
colamus. cuiusq; sp̄ obsequijs om̄ia corpis n̄i mēbra
māā penus ad iplēdā ip̄i volūtate n̄re mēte iūctū
dirigamus. **D**ic q̄ de p̄ceptis eius m̄nēib; gn̄o rē v̄-
uedo reddamus. vt ad maiora p̄cipēda digni existē
mereamur. **P**recemur quoz seduli cū h̄a dei ḡtate
vt fiat nobis s̄c̄m v̄bū eius illud viz verbū quo i c̄t̄

tioris sue uox ipse expones ait. **D**ic deus dedit mundū
 ut filiū suū unigenitū daret et **N**ec dubitādū quin
 nos acq̄ exaudire dignetur de pfundis ad se claman-
 tes. qui ad hāc profundā cōualle lacrimarū ipse descen-
 dere dignus est. p̄ter necdū se cognoscātes. **Capitū**
 et **Oratio cōmune pro fidelibus. Aug⁹ in h̄c de**

O beata maia quis tibi digne **Incantatione**
 valeat. uira gratiū et laudis p̄sona repēdere
 que singulā tuo assensu mūdo sumeristi p̄dico. Quas
 tibi laudes fragilitas huāni generis p̄soluat. que solo
 tuo cōmercio recupandi aditū tuent. **A**ccipe itaq̄
 quas atq̄ exiles tuis mētibus imparis gratiū accōs.
 et cū suscepis uota culpas n̄as exorādo excusa admit-
 te p̄res n̄as in aīa sacrariū exauditiōis. et reporta
 m̄ndū nobis recōsiliatiōis. sit p̄ te excusabile. qd̄ p̄
 te iugerim⁹. sit ipe b̄bile quod fidamēte posam⁹.
Accipe qd̄ offerimus redona qd̄ rogamus excusa qd̄ time⁹
Dicid⁹ i sermōe de aduēnū dñi **P**er te accessū habeam⁹
 ad filiū o b̄ndictā tuēti gr̄e. genit̄ uirē mater salutaris.
 ut p̄ te suscipiat nos. qui p̄ te dat⁹ est nobis **C**rauet
 apud ipm̄ i integritas tua culpā n̄rē corruptiois. et hūi-
 litas deo grata n̄rē ueniā impetret uāitati **C**opiosa
 caritas tua n̄rōrū cōopiat multitudiez p̄dōrū. et fe-
 ciditas gloriosa. feciditate nobis cōferat m̄itorū.
Dñā nostra mediā n̄ā. aduocata n̄ā. tuo filio nos
 recōsilia. tuo filio nos recōmēda. tuo filio nos rep̄nta
Fac o b̄ndictā p̄ grāz quā iuenisti **P**er p̄rogatiuā q̄
 meruisti **P**er misericordiā quā pepisti ut qui mediā
 te te fieri dignus ē p̄nceps i f̄mitatis et miserie
 n̄rē. te quos intercedere p̄ncipes faciat nos gl̄e et
 b̄ndictis sue ih̄s x̄p̄s et dñs noster dei filius et tuus

qui est sup oia deus i scilicet bndictus Amen

Caplin c rli Oro pro se ead eade Anselmus

O Sancta et inter scos p^o dei sanguis mutuaris es
clauiter scia maria m^r admirabilis uirginitatis. ugo.
amabilis fecunditatis que filiu altissimi genuisti. que
per dno huano generi saluatore pepisti. tibi se conat
pntare misericabilis aia mea morbis uicioru languida
tibi nitatur q^o tu moribuda uiz supplicare. ut meatis
tuis potetibus ac p^ois tuis p^oibus digneris ea sanare
Iz du anhelat ad tate benignitatis respectu erubescit
ad tati nitore ac mundicie aspertu. **L**icu pudor sordis
tis iugians i p^oicia nitentis fatatis. **H**orreo d^ona p^ore
tibi i unudicis et horrorib^o meis. ne tu horreas me
pro eis. et no possim ne in uideris sine eis. **E**ade itaq^o
pca mea cupiunt a te cognosca ppter caritacoem et pa
tere tibi fugiunt ppter execratioem. **O** pie potens et
potenter pia maria. **O** qua fons ortus e mie ne co
tineas p^ore et uera m^ras ubi ta uera agnoscas misere
ria. **D**ana q^o demetissima ifirmitate. et dele ea que
te offendit feditate. **D**ana g^o aiaz p^ooris serui tu
p uante fice ueris tui bndicti. qui sedet i dexta oyo
tatis p^ois sui. **O** d^ona mea m^r meo spei nuq^o obliuif
ceris tu odio mei. q^o mudo ta misericorditer e trimati.
ta fideliter diuulgati ta amater aplem^o
Bonus ille filius uenit uocare peccate ad p^ona. et
bona mater eius cotemnet peccate i p^ona. **I**z et
si abo p^ore offensi estis. none et abo demeres estis.
Fugiat g^o iusti dei reus ad pia m^res dei m^rordis. et
refugiat offese m^ris reus ad p^ou filiu benigne m^ris.
utruq^o re^o int^o utruq^o se igent iter p^ou filiu et
pia m^res se uiaat. **C**aplin c rli Oro ad filiu ad m^ris.

voleo

Cdem

De dñe parte seruo mris tue pia dñā parte seruo
 filij tui. Qui me uicō iter duas tā imensas pietatē
 teo. nō tādā iter duas tā potētes seuētates. Bone fili.
 bona mater. nō sit in frustra qđ de uobis cōfiteor. hāc
 ueritatē nec erubescā. p̄ t̄ uobis spero hāc pietatem
 Dic mūdi uideri tu partes. Dic mūdi recōsiliari quem
 recōsiliabis. si tu dñe dāpnas et tu dñā homūculum
 auferis cōfiteatē et hāc trā cū amore et mala sua cō
 metore. **D**e qui fr̄s es filius fere ppter miā. fere
 que fr̄s es m̄r dei ppter miā. aut miseremū michi
 misero tu p̄cēdo. tu quoz interueniedo. aut on̄dite
 michi ad quos tuus fugiā misericordes. et nōstra
 te in quibus cetera cōfida potētiores. **S**i enī est qđ ymo
 est tā magna mea uiquitas et tā modica fides. tam
 tepida caritas. tā fatua quoz orō tā ip̄fā sacrificio.
 ut nec merear delictorū ueniā. nec salutis grā.
 hoc est. hoc ym qđ supplico. ut ī quo mēta mea nudū
 nō sufficere uidentis. ī eo m̄sēdie v̄e defice nō dignēt̄
Dñā mater p̄ quā talē fr̄z habe? qđ gr̄arū qđ laudis
 tibi retribuemus. **M**agnē dñe et tu m̄r maior fr̄z
 Magna dñā tu miā maior m̄r. cor meū docete qua
 reuerētia debeat uos cogitare. Cōtinuo amore v̄o cor
 meū lāgneat. aiā mea liq̄fiat. caro mea deficiat.
 ueniā sic aiē mee uiscēra dulci feruore v̄e dilcōis
 exardēscat. ut uiscēra mea carnis eruescant. **D**ñe
 mi dñe mee fili. Domia mea m̄r dñi mei si eo non
 sum dignus qđ sic debeā amore v̄o b̄nificari. certe
 uos nō estis idigni qui sic ymo plus debeatis amari.
Date ḡ obsecro p̄ssimi aiē mee supplicati. **D**ate
 nō ppter meū mēitū sed ppter v̄m. **D**ate illi qđ to
 digni estis amore v̄m. **S**i dare nō uultis ut habeā

quod desideo. date saltem ut vobis reddam quod debeo. **For-**
sitan presumendo dicam si bonitas vestra me facit audacem
Loquar igitur adhuc ad dominum meum et ad dominam meam
cum sim pulvis et cinis. **Domine** et dominam nomine melius
est cum vos gratis petenti donatis quod ipse non meretur
quam cum vobis subtrahitur quod iuste debetur. **Illud**
quippe est predicande misericordie hoc autem nequie
iusticie. **Impedite** ergo piissimi gratiam ut recipiatis
debitum. facite mihi vestram misericordiam que mihi expedit et vos
debet. ne faciam ego vobis iusticiam que nulli expedit
et nulli debet. **Quamator** et miserator hominum ihesu tu
potuisti reos tuos etiam usque ad mortem amare et po-
teris te rogati amorem tuum et et miris denegare.
Veneretur ergo vos sicut digni estis meum meam
diligat vos sicut digni ut sibi expedit animam meam.
servat vobis sicut debet carere mea et in hoc con-
sumetur vita mea ut tetra prefallat tota substantia
mea. **Amen**

Explicit marianus

Incipit passio xpi moralis et nobil.

Maspice et fac scdm exemplar qd tibi i
motu monstratu est. Cuius xps isptua
 lara ubiqz d^r mos toe summitatis sue
 extellēssie p^rfois. marie tñ exaltatus
 raue d^r mons tñ sublimitatis sui nū
 ti et sue sissime passionis. In hoc g^o mote xpo videlic
 tuafixo monstratu ē nobis exemplar diligēter i spira
 du et efficaciter imitadu s^ro em suffiat xpiano xpm
 tm i spira nā h^o ead fecerūt iudei et gentes sui cru
 cifixores. sed exigi ead scdm exemplar monstrati opari
 et face. Et h^o ē qd idicatur auqz fidei i vobis p^rcedo
 qd dicetur aspice tibi p^r tima copassioez hodie vis
 teraliter ior pando: et fac scdm illud exemplar xpm
 efficaciter imitadu. Igitur circa hec duo versabitur
 nā cōsideratio toto processu s^rie passionis. **¶** Circa
 p^rmu ē facdu videlic q^liter exemplar quid i spira
 q^l si nos oia q^l xps passus ē velle m^o enarrare innuma
 bilia eent vqz p^rferū ai tota vita xpi i terris qda
 passio fuit. Nimirū ai ead tota vita eius lib^r xpiani
 ti scdm ewāgelū vivat qda passio atqz martiriū
 sit ut dicit augustinus. Q^lto magis h^o idubitable ē
 de ipso dno. x^o ihu xpo q^l ewāgelū cōdidit et i se ipso
 p^rfectissime adimplevit. Exordiedo em a p^rmordio nati
 tatis sue i spira q^l paup natus fuit. Cui nec domi
 aliū habuit neqz vestes. sed i vili diuisorio natus
 i presepe sup femū exiguū an bruta animalia recti
 natus. p^rmus vilib^r iuoluto. et octavo die circūsus
 i pro nobis sa guēz suū fundē cepit. Deinde p^r
 scaucoez herodis fugies i egiptū deportatus. et
 inde denuo redies p^r totā puia et adolescētia
 suā p^rntib^r subditus. nec dubiū qn i magna

paupertate educato fuit. De hinc aduēte tpe onfionis
sue ipse quō ieiunio q̄ dragita dierū cōtinuato ma-
reatus fuit. et q̄ntas tūc a dyabolo teptacoēs sustinuit.
Cōtās eōā a iudeis iūrias et cōtuelias sēd quēter
passus fuit. nūc dicitib⁹ ipm̄ demōiārū. nūc samaita-
nū nūc voratore carnū nūc potatore vini. nūc de for-
nitacōe natū nūc blasphemū nūc seductore p̄tū nūc
p̄dōre nūc mēdācē. et alia m̄tia q̄ blasphemātes
dicebāt ī eū. Et nichil om̄n⁹ ad fr̄ā cōtūmēlia sepe
procedebāt. teptabāt nūc volētes eū lapidācē. nūc
de mōns sup̄alio p̄cipitacē. **I**nspicia⁹ etiā cū q̄nto
labōe vixerit q̄ cotidie erat p̄dicas ī tēplo et ī
sinagogis et de ciuitate ī ciuitate de terra ī terrā
ābulabat. **I**n oracōe sepe p̄noctauit. ī fumos multos
aiāuit. obsessos a dēone liberauit. mortuos suscitauit.
multitudinē esuricāū p̄auit. Et nichil om̄n⁹ ī oib⁹
hys natūe legib⁹ subiectus fāmi sētī frigōi et sū-
uētis ymbrib⁹ cētisq̄ īfirmitatib⁹ hoīs absq̄ tū p̄tō
expositus fuit. **A**ltera scdm̄ q̄liter videlicet scdm̄
exēplar p̄dōn̄ moraliter viuē debet. scdm̄ q̄ sic
dicit augustin⁹ nō solū q̄qd̄ xps̄ hōi gessit ceteris
sed etiā q̄qd̄ mali sustinuit totū discipula x̄ moui
fuit. Unde passio dñi ī se cōcludit oēm p̄fōnē hōi
possibile ī hac vita. **Q**m̄ oīa ep̄a p̄fectōis q̄ xps̄
vniq̄ ī euāgelio docuit ip̄e ī tēplo ī sua p̄ passioē
p̄fectissime adēplēuit. Ita q̄ ī aua ē finis legis et
septuē. **I**n passioē ē summa oīs p̄fectōis. ī morte
ip̄i ē cōsummacō oīs sermōis. **V**n̄ ap̄t̄s dicit
scdm̄ iudicium me aliqd̄ sc̄e fac̄e iter vos n̄ h̄m̄ et
hūc crucifixū. **P**ā hoc sc̄e ē oīa sc̄e q̄ p̄tinet ad sa-
lute. **S**c̄a de paupertate volūtaria agitur. q̄ n̄ p̄p̄u

Ante quō tota
vita ip̄i in
laboribus
et passio-
nis fuit

perior xpo nudo pedere i cruce ubi nec habebat ubi
 apud suu reclaret. **Di de obia et huilitate loqm.**
 qd vniq itatu se huiliauit et exinanuit sicut x.
 qui fcs e obediens usq ad morte. **Di de castitate**
 virgiali meao fit qd vniq castior eo cui m vgo
 e aus qz feciaz nesat. **Di de caritate sermo fit**
 fuit qd vniq maiore vel tanta caritate habuit sic
 xps q i passioe aiaz sua i vita corporale no solu
 pro aias sed etia pro inimicis suis posuit. Deniqz
 si de pacia agit: tota passio xpi excellentissima e
 paciam demonstrat. **Di de abstinecia et ieiunio**
 seu victus inedia meao fiat. xps nil i cruce
 gustauit ni fel et acetu ul mirra seu nueratu
 vniu. **Di de corpis castigatoe agitur** cui vniq corp
 iam castigatu fuit qutu corp dnu i cruce. **Di de**
efficacia orois sermo fit qd efficia orauit qd xps
 q ex vehemeti orois attentione guttas sanguineas
 sudauit. **Di de eleosiaru largitioe de alijs mie opi**
bus loqm. qd vniq maiore eleosiaz dedit qd xps
 q ppi corp suu i aliu et sanguis suu i potu nobis
 paupibz i penia eleosina dedit. **Di de diloe i mi**
coru agitur xps i cruce pedes pro suis auasit
 oribz orauit. **Di de ofensoru dimissioe loqm.** quis
 vniq liberalius dimisit sed de bitozibz suis qd xps
 q no latronu no solum dimisit sed etia paradisu
 remisit. **Et sic de singulis vtutibz q oia i pas**
sione xpi sup erogater adimpleta videri. Que
 et nos si pfa x. r imitatores ee volu9 i ple de
 bem9 vel isto vel idesideio vel imysterio
 Na sedm iheronimu singula ea q etia xpm i
 sua passioe gesta sut q quis iudei et alij qcuqz

fecerunt alia mente fecerunt nobis in uentibus iusticia of
ferunt sacramenta Inspice ergo et fac secundum et eplam ad eum mo
te monstratum est. **S**ed antequam passionem dominum capientem dicamus
breuiter de sex opibus an passionem factis. nunc sex die
rum quarum prima dies fuit uigilia palmarum. **N**on scien
dum quod occasio et causa que uidei. **E**t proponebat occasio fuit
ipsum miraculorum operatio et perfecta laquei suscitatio quod secundum
historias facta fuit scilicet sex ante diem passionem. **D**abito autem
proximo factum fuit uoluntati primum contra illum et conspicio in
eius morte. **E**t illo consilio optauit capharnas quod expe
ret unum horum morum pro parte. **E**t quod ihesus scilicet collam con
tium non palam abudauit tunc iter uideos sed secessit in re
gionem iudei desertum in caritate effrem. **L**egitur etiam in libro
de uita christi que scripsit magister iacobus de uita christi quod
beatus uigilans non latuit hoc primum consilium iudeorum contra
filium suum benedictum. **E**t quod ipse in bethania tunc prius erat filium
suum rogauit ut sibi largiretur hanc gratiam ut ipse moreretur
antequam passionem et inaper. **Q**ui christus dulciter inquit
dulcissima precationem tuam nunc non des me adimple. **Q**uia
Quia ego sum uia uitas et uita et opus regni celorum.
nec quisquam poterit uitae nisi ego prius morte sustinuerero et
a mortuis resurrexero et in caelum ascendero. **I**deo non ceteri
res o dulcissima mater ut cum de hoc mundo te discedere optet
ue deberes ad lumbum primum. nec uitae posses in caelum eo
quod non ueni ego ibi ut cum tota celi curia uenire ad uap
endum te horifice et gloriater. **I**ustine quod praeter de
nec mirum compleat. **E**t sic dimisit dominus dominus. mater sua
dulcissimam cum laqueo maria et martha et secessit in a
tate effrem et ibi morabatur cum discipulis suis usque
ad uigiliam palmarum. **I**n sabbato ante festum palmarum

De sabbato ante die palmarum uentus cum discipulis

180
suis i bethaia i domo symonis lepsi q sic cognoscebat.
qz lepsius aqn fuerat sed ad no ia ciuitas erat. non
tn sibi retinuit. **M**agis tn credei scdm alijs q fuit
do^r marthe q morabat i bethaia. **E**t i eade domo
factu fuit sibi solepne conuiu. et eat ibi maia
magdalea cu lazaro fratre suo q erat vn⁹ de conuua
tibus q scdm q^ostinu multa de peis i fernu conuua
tib⁹ narrauit. **F**rat etia ibi symo lepsi. **E**t martha
mistrauit ad mesam. **E**t si ia^o domo fuisset ipaz
mistrae no decesset. **E**t g^o diceu q erat do^r symonis
no ipe sed qz prouisor eat hui⁹ dom^o et no i habitator.
Et ita conuiu uenit maia magdalea ora oib⁹ cu
pyde alabastro ungeti p^oosi. **E**t fracto alabastro
sup caput ihu ungetu primo fudit i crata habundicia
q descendit q collu usqz ad pedes eius. **C**u re siduo
an qd i pyde remaserat pedes e⁹ unxit ita q tota
do^r i pleta e ex odore ungeti. **I**sta unctioe maia
fuit ducta spu sco. **C**uia secudu m^ogm i hystoris
mos eat antiquoru prm corpora ungi post morte
ut a putrefactione seruarietur. **I**tu modu uoluit x⁹
conseruari i corpe suo. **E**t qz resurrectur⁹ eat anq maia
cu ungetis ueniret ad sepulchru. io ipe p ea uoluit
pueniri i unctioe. **P**idetes aut discipuli indignati
fuit et murmurabat de p^oitoe ungeti. **Q**uit aut uanis
Quae aut ungetu hoc no reddidit et datu e egenis.
Quit aut hoc no qz de egenis ptebat ad eu qualis
tn itaio eat alioru discipuloru. sed qz fur eat et locu
los hns ea q mittebantur dno portabat. et ex oibus
deama pte furabatur et dabat uxori et filijs suis.
Dni cu uidit q ungetu hoc no uenit ad ma⁹ suas
doluuit qz de illo deciaz pte furu no potuit. **E**t sic

i a^o constituit ad se recipiendū hoc dapnū tradit
 ingem et argentes. **A**udies autē r^o murmur dis
 apulorū dicit p^o ad exultandā māiā magdalē iō
 uiciū. **Q**uid molesti estis huic mulieri. **O**pūs
 enī bonū opatāe ime. **D**en tndit ratiō uide dicit
Dinite illā. **S**p enī paupes habebitis uobisā me
 aut nō sp habebitis. **B**reueit unguē corp^o meū i sepul
 turā. **A**d h^o august^o dicit i q^oā sermō. **Q**uāc ipysse
 iuda sustine nō potes q^o h^o mulier fāt pietatis et deuō
 tōis. **S**rā i q^ontū xps fuit hō ipā fecit op^o sū me pietatis.
Spē enī fuit paup^o nec unq^o i hoc mūdo hūit
 quietā aut letā diē. **I**n q^ontū eāt de^o ipā fecit op^o m^o
 ne deuotiōis. **V**e g^o maled^o es ipie iuda. **S**rā ex celi
 et terre p^o te i hoc mūdo paup^o tate labore fame
 siti et tēra s^o q^o ditiōis huāne i comoditatis. **S**us
 tinuit nec tu sustine potes q^o recipiat modicā
 cōsolatōis. **A**d ipso die iudas cogitādo tractare
 cepit de mō traditiōis quā i fia i^o. **R**equē ipse cepit
 iur. **Q**uātur eā q^o ai xps de efficiē reūtere^o in
 bethaia q^o m^o ei occurrit ai reuerētia q^o multū p^o
 lacrimis et dolorib^o eāt fatigata i corpe et miabi
 liter a sua pulchritudie i mutata quā p^o ihs fi
 lius e^o p^o sua p^onciā d^ontulū refoallauit. **Die p^otil maris**

A Propinquate tempore passiois xps quinquā
 uoluit loco passiois. **E**t iō d^onta die palma
 rū de maē uēit tū discipulis suis de bethanua ad
 villā q^o dicebat^o bet fage ad radicē mōtis oliuē
 portā nō lōge ab iherlm. **E**t misit petrū et philip
 pū ut adduceret sibi azellā et asinū q^o erant de
 putati ad seruiciū paup^o. **E**ntes autē discipuli fecē
 rūt sicut p^ocepit illis ihs. et adduxerūt illos ad eū

Et iposuerunt sup eos vestimenta sua et eu de sup sede
 fecerunt Et venit xps caitado mo sup vnu mo sup
 aliud Et totus ppls ierosolimitanus venit ei obuia cu
 magno honore et gaudio voce magna clamantes et
 dicentes **S** fili dauid osana ide salua nos Et alij sara
 uerunt vestimenta sua i via alij ramos de arboribz
 Et q pcedebat et q sequebatur clamabat bndis q venit
 i noie dni rex isrl Cu aut apparet ihu ihrlm vi
 dens aitate fleuit sup illa ex compassioe future calaita
 tis et subitiois illius **I**ngredies aut cu porta lau
 dae aitate statim intrauit i templu et eiecit vedetes
 et emetes et fco flagello de funiculis ipos de templo
 fugauit **P**ueri aut huc possit Et quo iudei xps mul
 ta eent ifesti et ipm ia qrebant quide quod hac ex
 pulsiost ita f pauciter sufferunt **A**d hoc dicit iho
 ne q splendor mirabilis de xpi facie coruscabat et
 de oculis e fulgor ta horribilis procedebat q oes
 ipm ituetes nimio terrore coatererent **V**n non
 audebat se contra ipm erige nec ipm tangere **P**o
 hec accesserunt ad eu ceci et claudi et sanauit
 eos et multa miracula fecit et p totu die predica
 uit et docuit i templo ita q ipdas totu die expedet
 absqz refectione **V**idetes aut pncipes sacerdotu
 et scribe mirabilia q faciebat et pueri clamaret
 o sama filio dauid indignati su et dixerunt **A**udis
 quod ista dicunt **I**hu aut dixit eis **V**trqz scripsit legis
 Et ore i faciu et lactenau pferisti laude **I**n illa aut
 die potiffices i uidentes ei de honore sibi exhibitio tam
 i templo q ex aplis i morte e puocati su **E**t uerunt
 sententia cofiliu quo eu occiderent et dixerunt **V**idetes
 q nichil proficim **E**cce nudo totus post illu vadit

Cogitauerunt eam lazaru iterum quia multi propter illud
credebant in ihm. **V**espere autem factum est in iherosolymis
quod dicitur in omnes dies. et quod ei unum quod a quibusdam
dicitur propter metum iudeorum et principum sacerdotum. **I**n
mo oportuit ut ipse ieiunans cum discipulis suis rediret
in bethaniam. **D**icendum eam secundum iordanum quod hoc secundum
consilium non latuit bethaniam et griez cum ipse tunc esset in bethania.
Sed gabriel eo paniphis multa de hijs quae acciderunt
in ipsius passione licet quia non videret omnia oculis corpora
libro illi in spiritu manifestauit. Ita quod singula scit ac
si orbis iterum fuisset. **L**egit enim in libro predicto quod bethaniam
scit oculum principum. **E**t dicit filio suo seruo reuer
tere in bethaniam. **V**ides bone fili quomodo ad mandatum
seniorum et principum nullus de civitate iherosolymis audiret
porrigere ophiam a quibusdam ideo si te iterum occideri non aude
bit te defendere. **N**e redeas ergo in iherosolymis diebus istis
Qui autem filius mater dilectissima optavit ut impleretur
in me sapientie prophetarum. **D**e me ei dixit ysaias propheta
filios enutriti et exaltati inquit aut spreuerunt me
et alia multa testimonia prophetarum dicit michi quod cum optaret
impleri. **E**t cum ad aeternam venisset michi et filius pro maiori
parte simul loquebatur verba dulcia. **D**e **feria secunda**

De lune de matre reuersus est ihesus in iherosolymis et venit
in templum. **E**t adduxerunt scribes et pharisaei mulierem
in adultio de pharisaeam coram eorum quod de ea factum debet
esse. **I**hesus cognoscens infidias coram iudicauit se et digito
scribebat in terram et erigens se et dixit. **Q**ui sunt pro
in vnum pro in eam lapidem mittat. **Q**uibus nichil respondit
sed exultans prouult in eam iudicium meum dicens. **E**go te non
condempnabo vade et amplius noli peccare. **D**up hoc dicit
beatus gregorius. **N**on est mirum quod mulier non condempnabatur
quia illo tempore quo quaeque passio est tota curia celestis

plea eam ma. et pro hic no audiebat nome iusticie
 i celo. **T**ep9 em miseredi e9 eam. **L**icet aut dñs
 ihs hac die multu laboravit p tota die i respodendo
 questioib9 et istid9 phiseoru i docedo turba et ml
 ta miacida faciedo null9 tm eam i tota acate q eam
 bucella panis a haustu aq pbet. **V**n multu fugato9
 i bethania ieiun9 reutebatur ai discipulis suis.
D qd mi sua carissima dice potat cu ipm p fame
 et laborib9 qñ defice cernebat. **S**i ei licuiss9 tuca sua
 vede libentissie sibi cibos prouissset et i iherlm detu
 lisset. **V**n ipa et maia magdalea et martha pro
 cul dubio sollatibant ut mgr eoru stati ificetur.
 nec dubiu ee solacu qd poterat sibi suis q disaplis
 faacebat. **D**iat em iordan9 q iteru p9 dñs ai kmia
 mte familiariter loqbat. et consolaba ea. **Terna fe**

x 3 7/2

D Et die aut marthie ihs de maie a bethania **ria**
 itim redyt i iherlm et irauit i tep lu vt opa
 retur du tep9 tpet opa nec salutis qz tep9 istabat
 quo tlebo opib9 cor porale pma a aplius no daret.
Vn ai sedet i teplo doces et miacida faices cogreba
 tur an eu ples scribe et phisei q vniq9 atea con
 gregati fuerat ppter eu q ia consiliu ierant cum
 iudianis vt caperet ihm i ihermo. **E**t io maiore
 labore illo die habuit i respodendo i arguendo et dis
 putado ai aduicarijs suis q alias vniq9 habuerat.
Ra q maior ps subtiliu fuit legis et doctine
 ewa gelice fuit sibi a doctorib9 iudeoru hac die
 spoita. ita q p9 respodicoes istaru questionu null9
 audebat ipm aplius i terrogac. **P**ostea i cepit
 eis publice pcedice destructioe9 tep li. et i fie
 dixit eis illa vba ppter q accusabat eu coram

plato uidelicet. **S**oluite templū hoc et post tria dies reedi-
ficabo illud. **D**em sub huius diebus. **A**mmodo nō me
uidebitis donec dicatis. **B**enedicite quod uenit in nomine dñi
In quo ipse notauit quod ad die passionis sue usque ad
diē iudicij nō uident eū. **I**psi tñ credidat et hys
uerbis quod uellet fugere manus eorū ne eū caperēt. **E**t
cū areret eū tenere et occidē superueniente nocte recessit
ab eis rediens in bethaniam et abscondebat se ab eis
quod nodū uenerat hora e. **E**t cū misit pontificū
uenisset et eū nō detinisset dixerūt eis. **E**t tūc nō
tenuerūt eū. **R**ubus illi dixerūt. **Q**uāquā sic locutus
ē hō. **C**ū uō eruit templū et **uertus** et citare dōlm
uersus mōtē oliueti tūc dā de familiāribus suis
petrus iacobus iohes et andreas monstrabāt sibi struc-
turā templi dicētes. **N**ōt aspice quales lapides et quales
structurā. **R**ubus ille dixit. **U**idebitis has oēs mag-
nas edificatiōes. **A**me dico uobis nō reliqua
lapis sup lapidē quod nō destruet. **E**t cū uenisset
ad mōtē oliueti reperit ipm interrogāe de die
iudicij. **T**ūc pulchris sermoib⁹ monuit eos de
aduersitatib⁹ futuris et dixit eis signa futu-
ra sicut prius dixerat phiseis in templo. **I**n fine aut
dixit eis. **H**atis quod post biduum pascha fiet et
filius hoīs tradetur ut crucifigatur. **E**t sic uenit
in bethaniam. **D**icit enā iordanus in passioe sua quod
cū 2° ppter multas occupatiōes tardasset ultra solitū
uēire ad hospitium mī e⁹ multū de eo sollicita eēt.
Cū aut eū uēire audisset ei obuiā uenit cū lacrimis
ieiuna. **E**t cū ad uapulis didicisset quō p totā die
fussset in disputatiōe et quō eū cape uellent et
lapidare s⁹ ipse abscondisset se ab eis tūc quod mōt

tua cecidit ad pedes eius. Cui dulciter eam confortauit
 pmissis se cum ea permanere per totum diem sequente. Et hys
 verbis resollata uenit simul in bethaniam et ibi ceca
 parata in domo marthe cum matre et discipulis conuinit.
 Et tunc dominus ihesus manifeste posuit eis suam traditionem
 benedictionem et trasfigurationem. O uocem illam quam amara sana
 et quam amarum feraculum. Quod lamentabilis refectio
 fuit uiginti annorum qui audiuit quod filius suus debet uide
 ri et trasfigurari. Licet enim tunc hoc prescient in illud
 in mari. Cordis perturbacione audire non poterat. Credo
 enim firmiter quod lacrimae suae erant sibi praesens die ac nocte
 eo quod condie sibi dicitur trasfigurari. De tunc. Absque
 dubio eam si matrem ipsi didicisset scilicet quod iudas
 uentor et proditor sui filij futurus fuisset si sibi licuisset
 coram eo prostrata tam diu fleuisset et tam dulciter iro
 gasset quod non audelior fuisset de morte infernali eum pla
 casset. Sed ne impediretur septuaginta ueritas caritatis
 ratione gratia humani peccati noluit. Et matrem indicat. Si
 quis esset ille de morte qui ipsum tradidit esset ita tam
 inmanitate passionis.

De quarta feria

In die uero marci xps secundu[m] dicitur doctores
 mansit in bethania cum matre sua et discipulis ac
 alijs amicis suis istruens et exhortans dulcibus uerbis
 ad pacem et mutuam caritatem fide firmam spe certam et
 constantem et fatigabilem. Et quia ipse hac die occupatus
 et dicitur exhortacione cum suis discipulis non uenit in bethaniam
 matrem suam conuersus erat in uelociter et uidei timuerunt
 ipsi euasione[m] propter uerba quae praedicti die eis dicebant in
 suo recessu sed amodo non uidebitis me. Et in festo
 congregati sunt omnes scribae et pharisaei ac doctores legis

et seniores populi in domo capharnaee principis sacerdotum et
queriebant iter se modum quo posset ipsum capere et orare non
in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Erat tunc in
iherosolymis propter festum quod instabat de galilea multa uerbera
fuerat educatis et confisatis et alij plerumque de alijs et
gruibus iudeorum qui ipsum sequebantur et desiderabant eum
de. Et ideo principes sacerdotum timebant in die festo ipsum
capere propter multitudinem populi. Et ideo cogitabant quomodo ipsum in tur-
ba capere possent ante diem festum. Quibus tamen non occurre-
bat facultas proficisci ante diem festum quod optabant. In
diebus autem iudeis principes et seniores esse congregatos
in consilio quod concilium maiestatis erat per totam aetatem iherosolimam
statu erant iudeorum tunc procurator pro uacante
festum instans applicans se domui capharnaee. Et non rogatus
nec accessit nisi propter temeritatem se concilio ingressus in-
uenerunt et hoc ex instinctu diaboli. Et dixit patula uer-
ba. Quid uultis a me in die et ego cum uobis uacant. Et
dixit ego scio quod hac de causa congregati estis super me quod
dixi iter facere ipsum magistrum meum. Et quia modum ignoratis
quod iter ipsum capere possitis ne euadatur manus uas ut
frequenter fecit de quo nunc confertis ego uobis ostendam
modum quia ego tradam eum uobis in manus uas ante festum
quod uos proponitis facere post festum. At illi constituerunt
ei triginta argenteos. Et iudeus statim respondit
Dixit quod ipsum ueritatem pro ioseph fuit profugata a fimo
a quos eodem precio fuit uenditus. Dicit etiam quod illi dena-
rii uide fuerunt pro quibus ioseph fuit uenditus. Et illi uide
denarii a tribus regibus ipso offerentur. Et quia beatus
uergo fugit in egyptum perdidit illos in uia et ueluti fuerunt
et iudeis presentia dicit in qua quod ioseph non fuit uenditus
pro triginta denariis sed pro uiginti quia indignum esset

De turba A

ut seruus in paupere vedetur ut dno Et ve nulla copano
 fuit dicit ioseph et xpm dnm qm i precabilis qrtat
 qm in iudas p tot denarijs exhibuit et vedidit. cuius
 tu nima gutta sui paosissimi sanguis toto mudo ap
 peccati no potest. Et hoc io iudas fecit ut xps vdis
 reputaretur. **Hec quide xpi vedicio fra e feia aita**
 et io eode die lego pphena an eptaz i qua scribitur
Eae merces e9 ai eo Et qz eade xpi vedicio fra e
 qrtta feia io ieiunio puali post secta feia pncipa
 te loai tenz ptea eaa dixit i cosuetudiez qz mlti
 i meoria vediciois v' carnib9 no vti tur Et ve piu
 e qz eodie fidelis xpian9 at carnib9 abstineat quo
 sqz die aio tradita et vedua e actoris. **Prædū e eaa**
 qz hac die tm promiserūt pncipes sacerdotu iude ai
 magno gaudio triginta argenteos. **Deo ai ad eos reuisus**
 eet p9 pena dederūt sibi pecuniaz promissa optitate
 tradiciois iueta. **Judas aut pacta vedicioe reitebat.**
ibethanā. Et scdm iacobū i libro de vita xpi fuit
 bn receptus a mte xpi tu qz ut sibi videbatur fuit
 singulariter a xpo dilc. ut pote prociator filius et
 dispesator q ab oib9 dno terrenis pl9 aly9 solet diligi
Et p hoc potat aqd boi egisse pro filio suo Tu eaa qz
 notus eat pncipib9 sacerdotu. **Et p h9 potat aqd boi**
 egisse pro filio suo corā eis. **Vn scdm eudē bta vgo**
 dixit ad ipm. **Karissime aue et fr' recomēdo t' filiū**
 meū. **Cui fertur respondisse** Ego sū totus tuus. **Dne**
 dubio nesciebat mē xpi q agnū comēcabat lupo. **H9**
 iudas q fraudulēter locut9 e nesciebat quid respō
 det mē. **fra ore dicebat q tot9 eat xpi q rei veritate**
 tot9 eat dyaboli. **Xps aut h9 audiens et facēs noluit**
 ipm reprehēde ne suū panā māifestaret. **h' caritate**

in eo ad cenā accessit. et ipm̄ ut idē iacobus dicit iter
se et mīez suā collocavit. **Q**uod lig ewāgeliste nō di
cūt rōnabiliter opiari p̄t. **Q**uia cū oīs xp̄i actio nra
sit instructio r̄ hoc facē voluit ut nos docēt. q̄
malū dēm⁹ nraē r̄ bonū et bñ facē hys q̄ nos aderūt.
P totū hūc diē dulciter colloq̄batur cū mīe sua et
ipā die sepi⁹ prostravit se filio suo rogās eū ut sc̄fici
posset p̄ aliū modū edimē gen⁹ huānū. **Q**ui dulciter res
pōdit ei q̄ sic diffinitū erat a p̄e suo. **sc̄ia r̄ta i cā dñi**

Quinta feria valde mae xpo adhuc i bethania
et comedē pascha. **L**udicrat enī i feria 3^a p̄cedē q̄ xpo
dixerat. **S**atis q̄ post biduū pascha fiet. **S** q̄ xpo
galileus est et i iherlm hospitiū nō habebat ubi ag
nū paschale comedē posset iō misit petrū et ioh̄n̄
dices eis. **I**te i tate ad quēdā et ornaret vobis hō
ap̄thorāq̄ portas. **S**eq̄m̄ eū i domū i quā itat et
diate ei dicit t̄ nigr̄ ubi ē diuisorū meū ubi pascha
cū discipulis meis maducē. **E**t ip̄e vobis demonstrabit
cenaucūm grade sc̄iatū et ibi p̄te nobis. **T**ūc disci
puli cūtes tuerūt sicut dixit illis dñs et p̄uerūt
pascha. **I**stos aut duos discipulos sc̄z petrū et ioh̄n̄m
dñs specialiter misit p̄ter eorū familiā ad iuicē sone
tate et dilectōne q̄ tata extat q̄ vn⁹ alterū p̄ solum
asp̄m̄ vel nutū itelligit. **D**ñs enā nomē hospitiū
cenaucū nō expressit ut a iuda traditore loū elat
ubi cū discipulis cenaret. **S**i enī iudas cū tradidit
dñm mēte occupatus loū p̄stauerat i quorū nūm
discipulis cenaturus est hoc ipm̄ p̄cipib⁹ facit
tū nūcāss. **Q**ui venientes ipm̄ cōp̄tassent cū cene
tūciacōez qd̄ xpo p̄cauē volens hospite nō desiguit

et noue. Et eam secundum iustitiam dominus ipse non noverat
 ut suos discipulos in fide confortaret. **Scilicet** videtur quod
 mente ignota hominis quod nec ipse nec apostolos nouerat ad
 hoc potuit eam absens iudicare quod proposito omnino timore
 iudeorum cum vellet gratanter recipere agnoscerent quod pos-
 set si vellet mortem delectare a iocis suorum persecutorum
 imitando. **Ipse** autem optuno a iuda duodiscipuli parerit
 pascha iuxta iherosolimitam cum alijs discipulis suis vsus
 iherosolimitam an vespam. **Et** ut dicit iacobus de vitruo
 in libro de vita christiana. **Maia** enim est et maria magdalena
 et martha et lazari cum difficultate optinuerunt ac-
 tione sibi societate in via. **Et** quod stabat tempus quod ille
 cogitaret de mistio passionis id oportuit miseris esse cum
 suo comitatu discedere ab eo cum esset iherosolimitam. **Et** ipse cum
 discipulis suis intravit portam ciuitatis ita quod misericordia sua nel-
 acet hospitium ubi agnus paschalis erat paratus. **Et** mes-
 ticia plena suspensa est virgo beata et quasi mortua effusa.
Et alie mulieres confortates eam introduxerunt per aliam
 portam ciuitatis ad hospitium marie magdalene et marthe.
Quibus enim tanta fuerit hinc et illinc quod non comparatur ex corde virgi
 gloriose itata posite tristitia cum non est in cessu vltima
 tena cum filio matris uenie. **Vespere** autem facta cum esset hora dis-
 cibeat ille idem posuit se ad mensam cum duodecim dis-
 cipulis suis. **Et** in principio cene dixit illis. **Desidero**
 desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam pas-
 cha. **Et** cum supersisset carnes agni et bibisset de vino tra-
 didit eis calicem vini dicens. **Ampite** et diuidite inter
 vos. **Dico** enim vobis quod non bibam amorem de hoc genere
 vitis donec bibam illud vobiscum nouum in regno patris
 mei. **Et** addunt tamen quod quibus hic dicitur quod ille et disci-
 puli eius discibeat in terra theophilus tamen dicit quod cum

pascua stantes manducasset secundum preceptum legis postea
reuerterunt ad sumendos alios cibos. Et edentibus
illis dixit ihesus. **Unus** uerum me traditurus est. **Quis** au-
tem disseet discipuli qui dixit dominus de sua traditioe et qui
traditor semetipsum esset in mensa secundum silentium per totam cenam
et aspicebat oculos adiuuantes hesitantes de quo diceret.
Unusquisque enim cogitauit si unquam in corde suo pro-
prie fuit tradere christum. Erat enim diuise partes in cenaculo
secundum albertum. **Una** in qua dominus cum duodecim apostolis
sedebat et alia in quibus septuaginta duo discipuli
discurrerant. **Qui** oculos in stupore positi ac de tanto se-
lere ratione committendo consternati et contristati singilla-
tim dicebant quare scilicet. **fratrum** quid ego sum dominus. **Plus** enim
credebat dominum uerbum quam propriis consiliis. **Et** ideo non au-
debat dicere. **Ego** non sum dominus. **Cuius** dominus qui coram iudeis
singulorum iuda sic in generali ammonuisset nec positum
traditionis conceperat relinqueret cepit eum magis
specialiter ammonere idcirco quod sciret quod non esset qui eum
traditurus esset. **Propterea** dirigens uerba sua ad mensam
duodecim dixit unus de duodecim qui dingerit manum
meam parabsidem. **Verumptamen** uel hoc illi pro quo filius
hominis tradetur. **Bonum** erat ei si non esset natus homo
ille. **Facendum** est autem sicut ceteri dicunt doctores quod
discipuli per tabulum sederunt ad mensam. et in una sau-
tella habuerunt agnum paschalem et alia salsa. **Et**
quibus **dominus** eorum dicebat de agno uide scilicet.
Et cum alij apostoli propter inuoluntate sceleris consternati
de mensa retraherent. **Judas** familiaris conuictus uolens
tegere culpam. eo sine dubio culpabilior quo impudenter
manum misit in discipulum cum christo audacter dicens. **fratrum**
ego sum rabbi. **Tunc** dominus eum ad huc **3a** uice notauit

eū magis spāluet et nulli n̄ sibi dicā Tu dixisti **Quā**
 dicit Tu quis an sis scita ē vel nō constat tibi **Iohes**
 aut lig iunior oim eet tū tūq̄ ei familiarissim⁹ **ad lūg**
 sedebat et ex nimia familiaritate caput suū
 apposuit ī sinu ihu et sic reabuit sup̄ pectus eius.
Innuū gō ei **simon petrus** ut q̄rat dnm q̄s ē tra
 duoz eet **Iohes** aut reabuit sup̄ pectus ihu dixit
 Dñe quis ē q̄ tradet te. **Ihs** aut dixit ei submissa
 voce **Cui** traditū panē ego porrerō ille est. **Et** cū dixit
 isset panē dedit iude dices ei **Quid** fr̄s fac iūus **Et**
 cōtinuo iudas exiuit **Vide** aut magis q̄ ista fr̄a fuerit
 post sup̄p̄oz facinētū q̄ constat iohes p̄ hūc supra
 pectus dñi reabuisse **Dein** surrexit ihs a cena et de
 posuit vestimēta sua et p̄gesse lintheo misit aquā
 ī peluū et cepit lauare pedes discipulorū et exēgē
 lithes quo erat p̄ctus **Et** s̄m iohes crisostimū accepit
 a iuda traditore ut p̄ hoc q̄ x̄o corā eo an̄ oēs se tū
 hūliant a prodicōis x̄pm̄ reuocatz nec iudas illud **A p̄p̄o**
 seruauit recusauit h̄ q̄ stulto et temerari⁹ p̄misit
 se petro et sedit p̄o ut x̄o lauaret suos pedes nec miā
 batur discip̄l q̄ x̄ps a iuda accepit q̄ erat procurator
 et frequēter de mēsa surgebat ob natiā procurāda
Tū miābat de sup̄bia iude q̄ s̄n̄ aq̄ cōtradicōe p̄mi
 sit se lauāri a x̄o **Cū** aut venisset p̄ eū ad petru
 ille p̄pter maiestatis sublimitatē recusās dixit ei
 Dñe tu n̄ lauas pedes **Cū** enī vident x̄pm̄ lithes
 p̄cētū et peluū ī manū gerētē et ad se lauādū
 accedē cogitauit ita se hic ē dñs maiestatis
 q̄ mēta miābilis itel nos fecit **Tu** aut es idig
 seruus piscator paup̄cul⁹ et p̄cor quō sustinēbis
 q̄ an̄ te procurabat sūm⁹ d̄o ad locōez pedū tuorū

Dñs aut dicit rñdit ei **R**d' ego facio tu nefas ino
 facis aut postea Petrus aut nō spūaliter hāc loco
 nō sed tm̄ pro corporali seruiō itelligēs dicit.
Nō lauabis m̄ pedes ietnū dicit ei illū. **D**e nō la
 uēs te nō habēs pte meū **R**d' audies petr' et pa
 uestis dicit dñe nō tm̄ pedes meos s; et ma' et
 caput **Q**uasi dicit **P**ri' sustinerē p totū corp' ate
 lauāi q' a te etnaliter separi **P**ostq' aut lauit pe
 des eorū accepit vestimēta sua et nō recubuisse
 iterū dicit eis **V**os vocatis me mgt et dñe et bn
 dicatis sū etenū **D**e 8° ego dñs et mgt v' lau pe
 des vros et vos debetis adiuuā lauāe pedes **E**xplū
 em̄ dedi vobis vt et vos ita faciatis q' v' xp̄s i actū
 vltimis se ipm exhibuit saluberrimū exēplū **E**t i actū
 oīa pte vite et actarū vltimūta reluceat p modū
 exēpli imitabilis sicut i sctissā vita et passioe dñi
Post hec xp̄s panē suas scas ma' accipies bn
 dicit ac fregit dedit q' discipulis suis et sctific
 calicē et sic istituuit sacmētū sui sctissimi corpis
 et sanguis i sui ppetuā memoriā dices **H**oc facite i
 meā cōmemoracōe **X**p̄s aut h' sacmētū i vltio
 suo recessu istituuit ppter aliqū discipulorū suorū
 cōsolacōe **P**roūt em̄ xp̄s corū aios ppter sui absē
 tiā nō modicū eē p turbacōe **P**reseruauit igitur
 istituōe ista' supāmiabilis sacmēti vsq' ad vltimū
 istud tēpus sui recessus vt illi q' tristabatur de e'
 absētia corporali salte cōsolāctur de e' p nāa spūā
 li vel spē sacmētali **I**nstituuit etiā xp̄s h' sacmētū
 vt frequēs e' sup'io eēt passiois ipi i iugis i meo
 vaas **Q**uē aut potest an xp̄s h' sacmētū istituē
 i terna seipm sacramētiter maducauit **N**o q'

nich. e sub
 celo **q**uo
 vltimū

respondit bñs hñs dñs. **C**onuenienter creditur qd sic
 sic seipm̄ sup̄serit sicut alijs sumēdū se tradidit
 Ad tñ r̄ h̄ sacmētū recepit quo ad oēs effc̄s quos
 idē sacmētū i fidelib⁹ hoc digne sumētib⁹ opatur
Quos etiā effc̄s expōit dñs. **Q**d illud qd xps venies
 p̄ suā carnacōē et passōē toti mūdo attulit gnā
 liter hoc i sacmēto aulib⁹ ipm̄ digne sumēti cōfert
 spūaliter videlic̄ p̄tā abstat. grāz cōtulit et glāz
 parauit. **S**ic et istud sacmētū aufert culpā. cōfert
 grāz et ip̄at glāz. **E**t qd xps sū p̄tō extitit. gnā et
 glā ecōnaliter ab istāi sue cōceptōis cōpletō fuit
 iō sacmētū sui corp̄is quo ad p̄tōs effc̄s nō recepit
 sed quo ad dulcedinē spūalē quā sumē i sūno p̄tē
 ferit. **I**nsituit etiā xps hoc sacramētū i signū
 papue dilcōis qd magnū signū fuit dilcōis qd xps
 seipm̄ totū p̄ nobis exhibuit i p̄tū cōceptōis i abu
 spūalis refectōis et i sic se totū nobis reseruat i p̄
 mū etne felicitatis. **I**te hoc sacmētū insituit i nut
 mētū spūalis vite nr̄e i arrā et pign⁹ etne bēdita
 tis et i redēp̄cōē pro pecc̄s nr̄is. **P**ost istud dñs i su
 salutiferū sacramētū accepit iudas a dñō bucellā
 dacti p̄tis sicut sup̄ dñm et cōtinuo exiit. et post
 eō egressū cepit dñs dilater loq̄ ad discipulos
 suos. **I**nterū dñs discipuli sic sederet et āba dñi ite
 te audirēt eūq̄ iterrogaret sup̄ eō ābis fr̄a ē cōtē
 cō dñs eos qd eōm̄ vidētur eē nūior. **S**z pius mge
 eōm̄ cōtēcōē benigne sedando eos p̄ multas rōnes
 i for̄uit et suo exēplo ad hūilitatē traxit. **H**ec itēcō
 secūdū bēdā hūit ortū qd dñs seā duxerat i mōtē qñ
 trāsignatus ē petrū iacobū et iobēz qñ aliqd seāc
 tū eis tūc cōmissurus. **I**te qd promiscat petro se

daturū claves regni celorū et hoc audiebāt ceti.
Vñ disputabāt aduicā volentes cū fieri a x^o quo
corū eet maior et quo ipse recessurus eēt ab eis.
Vtrū autē cū istius cōteōis hūilitas vel abūso fuit
i certū ē. Et dicēdū s^m abrosij glosam q^d de hoc cōte
debāt q^d vn⁹ volebat sibi aliū pferre i reuerēcijs
exhibēdis. sⁱ hoc nō videtur secūdū tertū euāgeli
eē verū. Crisost⁹ vco et beda dicit q^d hec itēao pro
cessu ex abūso. sⁱā cū regnū xpi de quo iudicū i euā
gelio audierāt audiret cōspiciū eē q^d xps sicut i eadē
cena dicit nō bibet amodo de gnācie vitis donec
regnū dei aduēret ceperūt cōteōe quis maior i illo
regno dēret hū petro allegāte pro se q^d claves reg
ni celorū dñs sibi promiserat. Iacobo autē et iohāne
replacitib⁹ q^d nō iō dēret eis preferri q^d simul cū pet
a dñō ad vidēdū e⁹ trāssignatōe; assumpti erāt. Et q^d
ipi etiā alios pcellēbāt i uicē ppietatis. In q^d iacobus
mior. simon et iudas q^d etiā erāt filij sororis v⁹g⁹
glose pte iporū fouebāt. Ceti autē apli petro forte cō
sentaneū q^d nō eēt psoarū acceptor xps allegabāt. Post
q^d dñs discipulorū cōteōe; seducēat dicit ad eos. Vos
estis q^d pmasistis meā i temptatōib⁹ meis. In quo appar
xpi magna bonitas et liberalitas q^d dicit discipulos seā
pmasuros q^d tū sicut ex hōre ab eo recessurus. Vnde
noñdū q^d modicū ex sua benignitate nō pōdeat i aca
tua sua. Deim dicit dñs petro. Nūmō ecce sathan et
petiuit vos vt arbraret sicut triticū. ego autē rogau
pro te vt nō deficiat fides tua. Respondit pet⁹. Dñe
pato sū tecū i carcerē et i mortē ire. Dicit ei dñs.
Dico t^e petre. Nō catabit hodie gall⁹ donec tel⁹ abne
ges nosce me. Pet⁹ autē ap⁹ius loq⁹batur. Ecā si

optuerit me moi teū nō te negabo. Post hec incipit
 dñs ih̄s dulcissimū sermōē; quē ioh̄es specialit̄ scripsit
 i q̄ ap̄s utilitatē sui recessus discipulis exposuit et gau
 diū qd̄ de sua resurrectōe h̄ituri erat explicauit. et
 ad humilitatē paciam et caritatē puocauit. aduētū q̄
 sp̄s s̄c̄i aī suis utilitatib⁹ p̄dixit. Alio aut̄ pro ip̄s et
 oib⁹ i se credētib⁹ deuotissime orauit subleuatis ocul̄
 i celū sicut ioh̄es testatur et vt qd̄a afferūt h̄ac orōēz
 eāā flexis genib⁹ et lacrimis orauit statū aī de eā surrex
 it. Quia completa et dñs gen̄s exierit i motē oliueti.
 Et i ip̄a via dñs multas sermōib⁹ eos exhortat et cōso
 latū ē.

de passione dñi

De passione dñi n̄r̄ ih̄u xpi

Quia nūc passionē dñi narrare pponim⁹ hoc p̄o
 dicam⁹ q̄ oīa q̄ ap̄s pass⁹ ē ita debet hōi eē ac
 cepta et grata ac q̄ ip̄i salute solam⁹ sit pass⁹
 Cū igit̄ trāssisset ih̄s coruētē cōdon itrouit aī disci
 pulis suis i ortū q̄ ibi erat portās i se cōtristate mētis
 martiriū. Et i hoc q̄ uoluntarie exiuit ad locū passioē
 patet ardes e⁹ desideiū qd̄ h̄uit ad nr̄az i dēp̄tōēz quā
 s̄c̄i passioēz c̄ra mediā noctē i luxa matutinali d̄ycauit.
 et q̄n̄ cepit cōtristari et mestus eē eāt̄ p̄e mediā noctē.
 Et q̄ ato ortū itrauit h̄c iā i cepit i eo passio q̄ dñs
 n̄r̄e pro culpa nr̄a emēdāda ortū itraie uoluit ut pro
 p̄cō i orto paradisi cōmissio cōgruētius saluē faceret. Et
 sicut p̄m⁹ hō i orto illo h̄uit delatōēz corp⁹ usq̄ ad
 mortē aīe ita x̄p̄s i orto isto assumpsit tristitiā mētis
 usq̄ ad mortē corp⁹ qz tā magna assumpsit ibi tristitiā
 q̄ uita corporale ex t̄gūēz aīas de corp⁹ expulisset
 nisi eā diuina dispesacōe poteter̄ cōtinuiss̄. Dixit ḡo
 discipulis suis. Sedete hic s̄c̄i i ingressu orti donec
 uada illuc et orē. et orate ne itretis i tēptacōēz.

Et quod tres discipulos assumpserat ad transfigurationem et testi-
monium deitatis sue et claritatis ita eosdem tres assumpsit
ad orationem in testimonium humanitatis et tristitiae et tunc ipse
cepit tristari et mestus esse et dixit ad eos Tristis est
anima mea usque ad mortem. **T**riplex autem fuit ista tristitia
quam ipse tunc habuit. **P**rima fuit tristitia naturalis passio
de morte propter corpus secundum amorem pro vite corporalis.
Qui amor tanto est maior quanto opterit corpus est nobilior et
vita virtuosior. **E**t in hac tristitia ipse mortem ~~more~~ cum
omnibus causationibus ipsam aggravantibus imaginacionem seu sensua-
litate proposuit. **E**t haec fuit sibi pro omnibus vite corporalis le-
sione vel amissione; formidantibus tanto amarior quanta est vita
omni vitam dignissima fuit et sibi pro universis pro
vita diligentibus magis naturaliter dulcia et carior. **Q**uia
constat quod ista tristitia excessu in eodolore omnium minus quod
nullus unquam tam digna et tam dulcia vita amisit. **S**ecunda fuit
tristitia finalis compassiois cum primo casu discipulorum et omnium
in sua passioe deliquerunt ac universorum ingratitude; in
posteris subsequente cum omnibus eorum causationibus ante oculos
illius ronis et motu sine caritatis redire.
Et ita tristitia tanto maior quanto praedes in ipso extitit quanto
plus secundum salutem spiritualem quam propter corpus vitam ordinatissimam
caritate dilexit. **E**t sic haec tristitia omnem dolorem
in ipso superavit quam unquam mihi super unico filio compassio
habe potuit. in quocumque etiam tribulatione siue angustia
vel pena posito etiam si in profundo inferni amarissime ac
mens exponitur videtur quod salutem proximorum pro omnibus
verissime amavit sic de impedimento salutis eorum
pro omnibus magis doluit. **T**ercia tristitia quam ipse ha-
buit fuit pro satisfactione et placatione de offensa di-
vine maiestatis et in hac ipse omnia humana quibus potest

et sicut

plura pnia et summa diuine bonitati contraria p vera
 contrarios ta q̄ sua p̄a emedie i cepit. Et hoc tanta ha
 budatioz q̄ abe precedetes i ip̄o exiuit q̄to plus hore
 diuini q̄ corp̄i p̄m̄ uel que auz proxima amauit et
 dolorē auz auz contra tato excessu q̄to p̄ oibz ex
 maiori sc̄a et caritate dei processit ex q̄bus dolor contrariē
 augi cōsueuit. **Nā** et clarissima sc̄a cognouit q̄ta cō
 tritas p̄ oibz p̄cis huāni ḡn̄is sc̄dm̄ singulorū cō
 stātibz dei iusticiā exactissima sufficere potuit. et
 ex maria quā habuit caritate nō minore assumpsit
 dolorē. Et sic pro quāq̄ cogitacōe locū ac opacōe un
 q̄ cōtra deū sc̄a uel fidei tā itegre et p̄fē doluit ac
 si illa sola emedada fuisset. Et tū horū numerus sic
 nobis inexogitabilis patz q̄ tristitia q̄ ex ip̄o ē nobis
 i cōp̄hēnsibilis. De hys ḡ tribus p̄cis vna i cōp̄e
 hēnsibiliter magna fuit tristitia q̄ nec vniq̄ cōstet
 habuit vel habebit. Et hāc testabile tristitiē nigri
 tudinē dñs petro iacobo et ioh̄i expressit dices Tristis
 ē aū mea vsq̄ ad mortē. **Sustinete** hic et vigilate
 meū. Et progressus pusillū ab eis q̄ntū ad iactu lapi
 dibz q̄ cōsuetudo car̄ solus orac̄. et sc̄dm̄ doctores paulu
 lū a discipulis processit ne eū rugierē et gemerē
 audiret i orac̄. Et ita p̄mo prouidit i facie suā facēs
 reuerēcia deo p̄i. Et post hoc seceperit et flans ge
 bus orauit dices. **Di pater** si possibile ē trāseat a
 me calix iste. **Verumptū** nō sicut ego volo sed sicut tu.
Qui q̄ntū ad nature huāne afftione nālē p̄nc̄ ab eo
 trāsiue calicē. si tñ volūtate dei petebat. fici q̄ntū
 ad cōnis deliberacōes. **Hic** et nos oēs tribulacōes
 p̄cis et cōmunitates n̄ras et si petamus ab eis libe
 rari tñ p̄ orac̄ diuine cōmittam̄ volūtati. **Ac** p̄ hoc

cas qui in cor christi reportantur orantes ut ipse eas in unione
sue passionis perficiat et offerat eas deo patri ad laudem
et gloriam suam. Et ex hoc nostre passionis et tribulationis
multum nobilitantur. **N**am sicut passio christi in celo et in
terra in finitum attulit fructum sic per et tribulationis
nostre hoc mundo christo commissa in unione sue passionis
tam fructifera erit quam angelis in celo gaudium. iustis in terra
meritum. peccatoribus veniam et purgationis curam. **Q**uia ipse dominus omnia que fiunt in unione
fidei sue bona sue mala reputat sibi facta. **E**t per hoc
omnes passionis nostras pro se habet sibi ut dominus est commissas
christus que tamquam suas deo patri offert eo effectu et fructu ut dominus
~~est commissas ipse tamquam suas deo.~~ **M**ultum ergo gaudere debet
homo fidelis in suis tribulationibus et peccatis quod quod patitur
ipse in eo se pati facitur. **I**n hoc etiam uno verbo si non
sicut ego volo si sicut tu docet nos esse exemplo in omni
tribulatione et tribulatione idipsum nobis ex affectu dicendum ad
mitigandas ipsas tentationes et ipsam virtute virtutum domini
saluatoris. et ad impetrandam victoriam ipso promovere
et exaudire sit orationem quam ipse pro se fudit ad patrem
nobisque dictavit et nos eam docuit. **E**t quoniam nos tam
periculosa oratione effundere non valeamus adiungamus orationem nostram
orationi christi que est advocatus nostre apud patrem et ipse accipit
lat pro nobis. **E**t ista oratio est efficacissima et deo ma-
gis accepta quam si in unione orationis christi offeratur. **Q**uia ef-
ficacis etiam sunt lacrimae orationis et maxime que ex recen-
satione passionis christi fuditur patet ex quadam reue-
lacione facta quidam devote persone. **R**e de qua legitur quod appropinquans
ei dominus dixit ei. dico tibi si quis in recollectione passionis
mee lacrimas fudit cum devotione sic suscipe volo ac

si ipse pro me sit passus ¶ Venies aut dñs illis
 post primā orōem ad discipulos suos iueit eos dormie-
 tes. Quia tēpeste noctis silēto eāt discipulorum
 oculi erat grauati maxie ppter illa q̄ rps eis p̄duat.
 Et dixit petro q̄ alijs foras suat i promittēdo. **Dimō**
 dormis. **Nō** potuisti vna hora vigilare meū. q̄ di-
 cet debes tu mō dormire cū ego p̄tus sū celi tribu-
 lacoē. **Vigilate et orate** vt nō ceciditis tēptacoēs.
Sp̄s q̄dē p̄pt̄ e ad pacēdū caro aut i firma.
 Et hoc verbo nobis suis i firmis mēbris ondit. ¶
 q̄ carnis i firmitas retinetes. bonū op̄ nō minuit
 q̄ delibēata volūtas b̄n̄placito diuio p̄p̄te cū
 affat se subiat. **Iterū** sc̄dō abiit et orauit eūdem
 sermōne. et iterū veit ad discipulos suos et iueit
 eos dormientes. **Et** relictis illis abiit t̄o et orauit
 eūdem sermōe. **Et** f̄s i agonia prolixius orabat.
 Et ita plure orabat q̄ eet. i angustijs agonie. **Et**
 v̄e tūc erat i maris certamine t̄er sensualitatem
 et v̄e. **Sensualitas** enī timebat mortē et nō volebat
 mori. **Caritas** aut volebat mori p̄ salute gn̄is huāni.
Et hoc cōflictu sc̄dū bernardū caritas verbis pug-
 nit cōt̄ sensualitate ~~v̄e~~ caritōe i uicido. **Mors** v̄o
 pugnavit cōtra v̄e sensualitate i uicido. **V̄n̄ mors**
 iquit v̄o. **Quare** turbatus ē sp̄s tuus et q̄ p̄t̄
 dis **Respōdit** caritas. **Volo** mori pro gn̄e huāno.
Dixit mors. **Nō** ē nāc te mori cū aliis possibilis
 sit mod̄ ad redimēdū gē huāni. **Cui** caritas.
Nō ē verior exhibicio dulcoris q̄ p̄p̄z aīa; ponē
 pro aīas. **Ergo** pro me volo mori. **Cui** mors.
Nūquid latz te penosissimū et t̄ribulissimū
 ēē mori qz f̄s oīm t̄ribulū mors. **Si** ḡ potes

potes mortē declinare suadeo t' nō mori. **Ad qd' cūctas:**
Quā mī dulcīa oīa leuīa et libēter oīa suffero qz ī a
more gnūs hūmāni totaliter exardescō et cō nichil pō
sū timeo et mori volo. **Et** mori. **Si** gō nō times mori
sed firmiter pponis parte adhuc modicā uicētū tue
qz scō adhuc ī multis seruire potes et prodesse. ī
t mortē tuā usqz ī senectute differas. **Et** sic tū leuī
ter et absqz peis magnē potis. **Cui** cūctas. **Attribuitur**
q' cito dat bis dat q' autē tardat inuicēa fedat. **Et**
alibi. nō dicas cūctō tuo. **Reuēte** aras et dabo tibi cū
iā potis dāe. **Et** quo gō amīa mei ī limbo existēs
toto desidiō desiderat mortē moī gō uolo tardāe s'
uolo mori. **Respondit** mōs. **Si** nō uis t' parte nec mor
tē differre ut cūctos cōsoleris ppone saltē inuēn
tuā dulcissimā illis et parte ei ī mortē tuā q' tū
cruciatū sicut tūpē. **Hic** alio dolor mōis tue an' odo
tuos ne tātū angustetur sps suus dulcissimō. **Hic**
uerba cū mors protulisset tānus tremor et sudor ipm
tuasit q' q' victus dixit. **Si** p' si possibile ē tūfer
calicē hūc a me. **Ad** rāo supior occurēs dixit.
In mīe tua firmū ppositū ē si nātē fuit ut genus
hūmānū rediatur sepāz te cū tradē ī mortē pata est.
Quod audies sensualitas p' uocē cōuicta dixit. **Non**
p' sicut ego uolo sed sicut tu. **Cūqz** amor nīe salutis
et pte rōnis amore p' uite corporalis q' pugnat et
pte sensualitatis ipm supauit ad subeūdū amā
tudiez passiois q' sibi eā tūc p' oculus mētis p' nē
fuit sōm oēz modū q' eā sustinet. ac eā p' dī
cō ī felicissimū iude et scādalu oīm dīscipulorū
et delectio ipm iudeorū et eūsiō misere dylm
et q' tā amarissimā passio ī multis frustra dēret

Tunc dolor mortiferus tota nra sua **mortiferus**
 medullito penetravit ita qd cor suu scissimū ossa et
 caro cu venis cu oibus visibus nimia agustabat.
Et sic ex vehemētia illius doloris incomprehensibilis sa-
 guis eius ex itimio admodū sudoris erupēs eam
 ex oibus membris vsqz ad terrā defluxit sic qd nō sō
 lū corp⁹ suū fuit madidū a sumo capite vsqz ad pe-
 des sed eam vestimēta sua ab inferiori ad sup⁹ ad ex-
 tētiā erant iticta taqz et terra infra eū madidabatur
 qd et fuisse cu sanguie mirra. **Et** i tali sudore sedebat
 dñs ih̄s flens gēmbus cu stridore deū donec p̄
 celestis cōparēbatur sibi et misit āgelū ad cōsolan-
 dū eū. **I**deo dñs ih̄s sudore suū sanguineū i terrā de-
 rurre voluit ut totū mūdū p̄cās mortuū ad vitā
 resuscitaret. **U**bi aditēdū qd graue fuit pati nrm
 qd tāto et tā calido lauacro idignit qd nō potuit p̄
 totū diluuiū lauāi qm̄ fere totū mūdū submisit.
Cōspiciēte eam dēmus i isto sudore qd saluator n̄r
 ip̄s ih̄s p̄pter excessiū amorē et ardētissimū desi-
 deriū quo estuauit pati pro nra salute nō potuit ex-
 spectāre quousqz ex molecā effudētur e⁹ sanguis
 p̄osus. **S**ed eorū timor huānus horrescēs mortē
 certabat adūsus amorē. et g⁹ dixit sp̄s qdē proptus
 ē caro aut i firma. **I**n ista aut agonia qd amor diu-
 nus i corpe xpi euat hōie huānū toto sanguis xpi
 exhilaratus cōmouebatur qd pron⁹ efflūe ex vi amo-
 ris i pelletis ac si nō posset exspectare tēp⁹ quo
 effudētur. **E**t ex ista vehemētia ~~fuge~~ **sup̄** effluētis
 amoris euaporāe potuerūt gutte sudoris sangui-
 nei p̄ corp⁹ poros iudatis de corde xpi bñdō
 i totū corpus suū. **E**t i hac hora tota terra subitas

cū tremuit usq; ad proficiū Iheru. **D**icēdū ē autē q
hec xpi tristitia iterior oēs dolore excessit quē ex
sensu lesionis exterioris postea p̄sensit. **I**deo oēs q̄ volūt
se sue passioi pia meditatōe conformare debet se potissimē
ad ipaz plusq; ad extōrē cōitē. **A**ngelus autē scdm
theophilū dixit ei. **D**ne tua ē v̄tus et p̄tas. **T**u potes
cōtra mortē et ifnū ge⁹ huānū liberare. **E**t sic surgēs
ab orōe et vēit ad discipulos suos et tūc eos oēs dor
mientes. **E**t ait illis dormite iā et r̄q̄sate. et tūc illis
d̄q̄ntulū siluit ut dormiret. **I**n post paululū exiit
eos dicens. **F**ugite eam⁹ eae appropinquat q̄ me trahet.
Ad huc eolōq̄te eae uidas vēit. et cū eo turba multa
missa a p̄cipib; sacerdotū et seniorib;. **A**ccepit eadē
uidas cohorte secundū iohēm nō uideorū sed pilati. **I**n
oēs v̄ri tenerūt muniti cū gladijs et fistib; et armis
cū fistib; et lathis ne forte latitaret ī aliquo loco.
Ne autē erraret ī e⁹ p̄sona q̄ sicut. **Q**uā dicit xps̄ v̄ri
aug; apparebat sicut dignus erat. et eadē iacobus
mior ei valde filius erat ī facie. **I**o uidas dedit eis
signū dicens. **C**ū osculatus fuero ipē ē tenere eū cū
et ducite eum. **I**hs̄ autē obuiavit sibi timias extra
ortū remanētibus. **E**t accedēs uidas ad ihs̄ dixit. **A**ue
rabbi et osculatus ē eū. **D**icebat autē uidas q̄ ī orō
illo frequētē ihs̄ cōueiebat cū discipulis suis sicut
iohēs dicit orādo predicādo et de nat̄is tractādo
q̄ nō eāt fas alios audire. et ī illo orō voluit xps̄ tūc
v̄ri et a uida tradi ostēdes nobis et marie discipule
q̄ volūtarie vēit ad mortē. **Q**uā marie sufficiens
erat ad cōsolādū eos. **E**t ī orō q̄ ī cū se cōstituit
v̄ri extrahētur ad mortē. **I**hs̄ autē obuiavit uide
timias extra ortū remanētibus. **E**t ille statū accedēs

ad ihm dixit **A**uerabbi et osalac e eu. **N**ec xps
 respuit osalu traditoris sed pro amore nre salutis
 libenter suscepit. **E**t licet ppter malicia ppa qsa
 thanas cor uide repleuat abhorribili et dno os
 suu salsumu ori et mundissimo appone q vniq
 nauseabile fuit acu tenerio q os dauis fetid
 simi abelitus osalac tuu. in hoc face voluit vt p
 signu auarie eu ad pniaz reuocaret. **P**ropt q
 dixit et **A**mice ad qd venisti. **E**t etia vt cruce e oculu
 q diu de correctoe e sps ee potat no pder. **E**t vt emu
 los nre suo exeplo faceret tollere no docet. **Q**uon
 cruce frs oio oculu prodit hoidi cora deo existit. **E**t
 cu dno ihu nichil i uida proficit ubo acabilis amonitio
 arguit eu voce publica dices. **J**uda osculo salu hois
 tradis. **I**hs itaq face oia q uelua fac erit sup eu pro
 cessit obuia umas et dixit **Q**ue quis **R**esponderu ei **I**hm
 nazarenu q scdm arifostimu nec visu nec auditu eu cog
 nouerut vnde diuia. **E**t hoc fecit xps ondes eis q no
 solu comprehendere nec videre nec ppe eu audire possut
 i medio eoru existere sine sui permissioe. et id dixit ad
 eos **E**go su. **E**t statu ipa nois maiestate dextit oia q
 virtute puati abierut retrorsu et cecideru i terra q
 mortui et iudas cu eis. **I**teru aut eos irogauit dices
Que quis. **R**nderut **I**hm nazarenu. **D**ixit aut eis
Dixi vobis qz ego su. **S**i g me quis sinite hos abie.
Dixit aut arifostimu sup illo vbo iohis. **H**abuit aut
 et iudas cu ipis q iohes voluit cu hoc figre q et iudas
 nestabat. **M** qz sicut alij exeatu fuit et cu eis cecidit
 resupin. **E**t fia prostrata iudas exiuit de pto illo q no
 uiter venisset de ciuitate et ibat ad ihm dices **A**uerabbi
Et sic signo dato man eiecerut i eu **D**ns ihu oia que

suaciat compleuit vt fz eos dicit. sed qz dicit nolle
bit et i sua malicia pmanebat tuc seipm i malibz
coru tradidit. sicut placuit deo p dices Quia me
quis finit hos abie. Et hoc dixit qd i saptoz liba
coez volebat et solz pro om elozu salute capi vt
eterna captiuacoez os sua captiuacoze euaderet. et solz
mori vt ocs p sua morte ietnu viuunt solus affligi
vt illi etna felicitate gaudent. **Ubi** a yso st⁹ vsqz ad
vltimz captiuacois sue hora dicitur sue dicitur ad
discipulos demonstrat. sicut dicit iohes. **hicz** dilexit eos
Dicit g^o **S**imile os abire qz dicit **S**icut ego ostedo qm
eos diligo qz meipm pro eis voluere vobis secudu ex
igraa vre malicie et scdm iplioez doctrine qd dicit **Coz**
pastor auz sua dat pro ouibz suis. Et tuc data e eis
plac capiedi eu **A**cesserut g^o ut reuerteret et man⁹
nerunt i eu violenter et tenuerunt eu viliter **co**plen
detes ad tra prosternedo videtes aut discipuli qd fu
turum eat dixerunt **D**ne si parum i gladio. **N**ec exspecta
uit pet⁹ i n⁹ ardeoz cetis. si voles liberare n⁹
sua eduxit gladiu et dputauit serui p⁹ ap⁹is sacer
dotu articula qz vocabatur malchus. **D**up hoc dicit
hugo qz qz ip⁹ imediate sermone fecerat eis qz totu
de amore dno io pet⁹ totu i flammatus i deu no ex
colebat de alio precepto nec ciabat. n⁹ de n⁹ defen
sione **I**hs aut respodit discipulis suis **S**imile eos
procedere vt me co⁹prehendat et volutate sua p⁹ fiaat
i morte mea **D**em dixit pet⁹ **C**o⁹te gladiu tuu i locu
sua qz dicit no idigeo auxilio tuo **S**co⁹ vis vt tuba
calice qz dedit in p⁹ **P**ostea dixit **I**hs turbis. **T**aqz
ad latrone existis cu gladijs et fustibus co⁹prehede
me. **C**ondie apud vos era i cepto doces et no me re
nuisus si hec est hora v⁹ et plac tenebraru.

Quasi aut possi cur no comprehederunt aplos cu r' mar
 ime petro irritate eos pro ea q fecit macho Quis
 eos retinuit Respondit ayostim q null' ad nisi illa
 vltus q prostruit eos i terra **S**uedu eam q petro q i caa
 audierat q tradend' eet i man' p'p'oru io sibi de gla
 dio prouidit vt resistere possit illis. **V**n vides q ta uere
 uereter i mgem suu dixerunt man' que uerū deu
 credidit statū exemit gladiū ad liberandū eū uoles
 ap'utae caput et absadit auriculā **S**ed vñ tata auda
 na hūit i tata multitudie Respondit hugo. **P**etr' cōfide
 bat i illo vbo dñi qd dixerat q null' ex eis periret **P**ro
 cōfidebat ih'is q ia fca erat s' q prostrati erat ad t'ra
S p'ius dñs lig serui i mgitudiez sciet tu sanāe eū
 voluit ad cōfortacōez discipulorū. et eam vt maliciā
 i occasioez cōsacōis sument Quos enī p'ius solo vbo
 ad terrā prostrauit vt potētissim' illos nūc scitatis bñ
 ficio vt benignissim' ad salutē vocauit. **T**ūc cohors
 militiū gētiliū et mistri iudeorū ligauerūt ipm graui
 ter ac horribiliter. et man' eius ligauerūt ad dorsū
 eius tā dure q s'aguis exiuit de oibus digitis suis et
 iactauerūt vnu funē ad collū eius **B**ernardus et ay
 ostim' dicit q postq ligauerūt eū pessime p'usserūt
 eū alij ad dorsū. alij ad brachia. **A**lij ad pedes. alij i tra
 cor alij i lateribus et facib' ad maxillas. alij i bacu
 lis quos sem' ferebat. alij traxerūt funes quibus
 p'atus erat. alij p'usserūt eū ad caput et dixerūt
 eū p' fusticulos. et vias nō r'as alij truserūt eum
 ad dorsū alij ad lateā cū fustibus ita q tā lassus fuit
 q nō potat ire ne p' se stare et sic cū tali opprobrio
 fuit deductus ab orto vsq' iherlm ad domū ane **E**t i
 via multoies eū traxerūt ad terrā et saltabāt cū
 pedib' ad corp' nudissimū ihu xpi **M**odū huius

capitulis tale describit bea brigida in suis reuelacionibus
dicens. **M**inistri iudeorum coram xpm capti uenerunt
ter et sup dorsu prociates crudeliter corrigis fortis-
simis ligauerunt ma⁹ eius scissimas ta fortiter eam ut
denigrabat in modu tbe et sanguis exiuit. **Q**uo sic
iacete quida xpm p oculos traxerunt quida xpm i fa-
cie scissima ceaderunt. **Q**uida uo p barba xpm tra-
hentes pugnis nasu et os ferocissime tuderunt. **E**t
quida xpm maculantes i facie cospuerunt. et eade liga-
tu p carnes exererunt. **P**ostremo latea sca fune strax-
erunt et sic ad domu ane p aurea porta duxerunt.
ut sic sciret et absq tumultu populi ducere possent
quo uellet qz i illa via residebat pharisei et scribe.
Ipe aut sequebat eos uoluntate et desiderat no repug-
nas nec uentus sicut agnus mansuetus. **I**n illa aut
uia sqz ab orto usq ad domu ane xpm septies ad ter-
ra prostrauerunt et toties p carnes exererunt. **D**ices
i collu et i facies passerunt et triginta uicibus i facie
ei⁹ bndicaz cospuerunt. **V**identes aut discipuli xpi q sic
eet detentus et ligatus a iudeis. et audientes q xps
ad eos dixit. **F**acq ad latrone existis cu gladio et
fustibus cōprehedite me et q xps uoluntarie morti et pas-
sioni se tradebat. no spabat aplius h⁹ h⁹ locum
euadendi relicto eo omnes fugerunt et eu i suis ma-
nis neccitatibus sola reliquerunt i fideliter. **P**etrus in
et iohes postmodu reuisi sequebatur eu alonge. **E**t
aut hec fuga discipulorum no modicu pedis fuit
xpo notatur i hoc q dñs p ppham de hac coquestus
est dicens. fies mei elogauerunt a me et noti mei
qz alieni recesserunt a me. **H**ac aut fugam repñtat
sca etia i rebz manutis qbus mors xpi pagatur qz

sola una cadela alijs extinctis remanet ad designa-
 di q̄ oēs discipuli extincti fuerūt i caritate et fide p̄-
 mrem eius bñdct̄. **C**uq̄ m̄stri iudeorū sic cocepti-
 biliter m̄fectū agnū ducentes it̄abat a latem
 iherlm̄. sicut dicit bernardus et crisostim⁹ p̄mo
 ducebat i p̄ vicōs phiseorū et scribarū. Ipi aut̄
 vigilabat et exspectabat eū. Et eo viso credebat oēs
 leti fā inc̄q̄is suis. **A**ly proiecerūt eū a iuto. **A**ly
 traxerūt eū cū crinibus. alij traxerūt crines suos
 ut̄ tute de capite suo. **A**ly p̄ barbā ita q̄ dentes sui
 stridebat et os suū ulcibatur et ardebat. Et sic
 eū i domū ane primū ducebat. **F**uit enī sacer capthe
 et senior. **E**t ḡ us anas nō erat p̄difer anī illius
 capthas in sibi reuerēciā faciebat q̄ p̄rem faces
 ei iudicados p̄ntai p̄us q̄ sibi q̄ senior eāt et p̄e⁹
 erat. q̄ iudiciū sep̄ referēdū eād̄ seniores. **E**t id̄ ut
 suā lata tāta iustior videtur q̄ntū p̄ seniore p̄mo
 eēt delata et sic m̄oris culpeip̄ reputaretur. **H**ac
 dū ead̄ q̄ ihs d̄as noyies armata manū ductus fuit
 scdm̄ q̄ e uāgeliste dicit. **P**rimo enī mox ut cap̄ et
 ligatus fuit duxerūt eū ad anā primū. **S**edō ab anā
 ad capthā. **T**ercio a capthā ad pilatū. **Q**uarto duxerūt
 eū a pilato ad herodē. **Q**uinto ab herodē reductus est
 ad pilatū. **S**exto ductus est ad flagellatores. **S**ep̄-
 timo milites duxerūt eū ad p̄torij ubi illuserūt ei
 i ponētes sibi coronā spineā. **O**ctauo duxerūt eū pilatus
 p̄torij ad locū ubi sedit pro tribunali. **N**ono duc-
 tus ē ad patibulū crucis. **F**uerūt aut̄ hee nouē duc-
 tiones facte i fca vnā mediā diē naturalē sc̄z a
 mediā nocte vsq̄ ad mēdiem. et has i p̄ferat fide-
 les q̄ hodie ab hora matutina vsq̄ ad horā nonā cruci⁹.

visitat noue etas **E**t quolibz ciuitu debz medraup xps
i sigulis ductoibz sic passus. **C**u aut dñs ihs ductus
fuisse i domu ane petri stabat foras ad ostiu. **S**ed
iohes q vt qda dicit fuit ille adolescens q amictus
syndoe seqbatur ihm que cu tenuissent relicta syndo
ne nudus profugit ab eis. **Q**uidam vò dicunt q fuit
iacobus alpher frat dñi. **I**ohes aut eat notus po
tiffia et introiit cu ihu i atriu potiffias. **Q**uidam aut
dicunt q ca qre notus eat potiffia iter alias fuit h
qz pfiator paup eat pñ fuis. **I**n ipse frequenter
solebat mitte iohes ad domu sacerdotu cu pñfabus
qz acus ibi eos vedidit. et ex hoc potiffex ipm no
uit. **S**ed albertus dicit q ~~albertus dicit~~ q iohes
valde mansuetus fuit ita q voe pietatis sue ab
oibz eia amicus xpi amabatur. **E**ruit gº iohes
et dixit ostiari et vt introducet petru et illa tñ
dixit eu. **I**zari hic posset. **Q**uare iohes ipse met
no introduxit petru. **A**d hoc videt hugo q ipse iohes
xpo adhebat et seqbatur eu gº iussit militi tro
duce eu. **D**ixit gº ancilla ostiaria ad petru. **P**rohe
tu es ex discipulis hois istius. **D**ixit ille. **N**o su
neqz scio quid dicas. **H**ec negatio fra e i atrio pot
fias no i auditorio vbi xps stetit ligatus ad ane
pñcia et male tractabatur a mñstris. **H**oc videt
petri egressus e atriu stas aliquatulu foras
qz nodu surrexerat anas examinadu xpm. **E**t
eo reiso i atriu vt videt rei exitu de xpo qz spa
bat dimissioz stabat cu mñstris ad igne et calefa
nebat se. **T**uc videt eu alia ancilla et quida alius
dixerunt ei. **S**ciquit et tu discipulus es es dices q
ad mñstros. **H**ic eat cu ihu nazareno. **I**te vco

iterum negavit cum iuramento coram omnibus qui secundum au-
 gustinum non putabat ad excusationem suam sufficere ne-
 que in secreto coram ancilla. sed voluit se purgare coram
 omnibus qui audierant ab ancilla. Et hoc id est ut liberis aspa-
 ret et fieri videt de christo. Iohannes autem non erat cum ministris
 coram ad ignem sed intus cum christo in atrio coram pontifice
 et id apertius narrat quam alii evangeliste ea que in atrio
 gesta sunt. Facto autem in illo qui hodie vniuersi acce-
 runt ad dominum eum quidam de stantibus ad ignem et affirma-
 bat iterum se dicentes. **V**e et tu galileus es. **V**e et tu galileus es.
Dicebat ergo petro. **V**e et tu galileus es.
 Et maxime urgebat eum seruus pontificis cognitus est
 cuius abscedat petrus a iuramento dicens ei. **R**one ego
 te vidi in isto ancillo. Et tunc cepit petrus anathe-
 matizare et iurare quod non noui hominem istum qui dicitur.
 Et statim gallus cantauit. **I**hesus autem conuersus respexit
 petrum non tamen in oculo corporis sed multo magis gratie et pi-
 etatis. Et sic recordatus est ubi dominus. et regressus
 foras fleuit amare quod sicut dicit hieronimus fieri
 non potuit ut in negationis tenebris permaneret que lux
 mundi christus respexit. **Ambrosius** lacrimas petri
 lego satisfactorum non lego qui dicit lacrimis satisfecit.
 De eius vera et continua penitentia dicit clemens
 quod petrus non solum tunc fleuit sed quam diu vixit fle-
 uit. **S**ed in nocte quando gallus audiuit reuolues tunc christi
 passionem in corde sua negationem et propter tale continuu fle-
 uit signa habuit in maxillis suis ut qui per canalium pua-
 de oculis per genas prehendebatur. In ista petri
 negatione sperare debemus secundum gregorium humane
 flagrantis penitentiam. **N**am petrus ante christi captum et

ligatores extraxit gladium et percussit pontificis se cui
postea videtur ipse contumelias. una mulieris voce percussus
dum mori timuit vitam negavit. Ad hoc dicit crisostomus
O petre quid facis sed paulo an dixisti. Si oportuit
me mori tecum non te negabo. Et iterum. Quam mecum po-
no pro te. Quod ergo mutatio tam subita facta est quod mi-
serabilem vocem vel interrogacionem ferre non valet. **O** petre
numquid miles fuit qui te interrogavit a alijs ex illis
qui ipsum ceperunt. Certe petre non sed vilius a illa offe-
nsa. Nunquam aliquis eorum qui ipsum tuum detinebant
Certe non sed mulier fragilis et non armata. Nec
interrogacio erat pavida ne de re horrida. Sed enim
dixit seductoris sive latronis discipulus es. sed dicit
homo istius quod misericors magis sive copacius. **Sed**
petrus nichil curavit nisi se defendere. **Sed** dominus petrum
eadem permisit ut pro causa foras resurgeret et ex culpa
sua quod alter alijs miseris daret disceret. et eadem ut nullus
de sua virtute presumet. De hoc dicit leo. Ad hoc beatus pe-
trus hesitavit permittitur et ut eadem principe medius
pne conceditur et neco audet de sua virtute confidere
quod mutabilitatis proclama nec beatus petrus potuisset evadere.
Tercio quod si nos aliquando ex fragilitate peccemus nullo modo
in peccato perseveremus. Quia perseverare in peccato dicitur in membra
scelerum. **Quarto** quod nullus peccator debet despicere quantum
sint gravia peccata sed pro peccatis suis debet flere ex em-
plo petri qui negacionis culpa pene lacrimis abluit.
Unde leo ipse. felices iquit o apostolus sic lacrimis tuis quod ad
diluenda culpa tua virtute sacramenta habuit baptis-
matis. **Quinto** quod nos caveamus ne vobis ipsum negemus
Ipsam namque negat quis in omni peccato mortali quod consensuendo

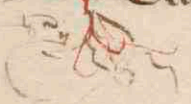
116
dyabolo negamus xpm **D**icendum est etiam de diuersita-
te euangelistarum et descriptores huius negationis quod eu-
geliste sicut dicit Augustinus debent describere nega-
tionem petri sed non aiebant scribere de personis eius acayan-
tibus nec de locis ubi iste negationes facte sunt **Quia**
Ieronimus et Beda dicunt quod prima negatio facta fuit in domo
domine alie due in domo carptie **Crisostomus** uero dicit quod omnes
trine negationes facte sunt in domo domine **D**icendum etiam quod
hoc trine petri negatio bene computat iter percellas
passionis xpi. **N**on erat modica pena xpo domino quod iste dies
discipulis que ipse statuerit petra super quam funderent
eccliam qui eadem prope protestatus est petra se esse seculi et in
carere et in morte ire potest quod cum negare **E**t tunc iste
tam turpiter ter publice cum negauit ad uocem unius
muliercule **N**on dubium quod magnus ex hoc xpo fuit
dolor. **U**bi etiam iter arma passionis xpi depingitur gallus
ad designationem negationis petri **I**nter autem dum
iste negationes a petro fieret. uideri xpm deliquerunt
et ad culpam secundum aliquos deliquerunt et magnam
strepitum fecerunt in auditu et male eum tractauerunt
ita quod ex tumultu populi anas fuit excitatus a signo
et descendebat de cubili. **E**t tunc pertraxerunt eum xpm
sic ligatum tamque malefocem quem in portis iussit dis-
solui ut et ipse liberius responderet ad asiam quam eius
ignoraret insidias **P**ontifex autem interrogauit illum
primo de discipulis suis sed dominus nichil sibi ad hoc
respondit quod nichil boni de eis pro tunc dici potuit.
et ex sua uoluntate infidelitate et malis eorum prode
noluit. **D**eum interrogauit eum de doctrina sua **I**hs autem
respondit ei **E**go palam locutus sum mundo **E**go spero docui

In synagoga et in templo quos omnes iudei conueniunt et locutus
est locutus sunt nichil. **A**nas enim quasi iusum ihesum de doctrina
quae secta singulari christi auctoritate facere presumpsit et sic
per ipsum et per discipulos suos coram populo seductus fuit. **E**t
sic occasione quae accusandi ipsum tanquam principibus iudeorum
conueniunt. **V**n cyriostomus. **O** nequa de discipulis iterum
gaudet fortassis ubi erat quod fugitum erat. et cum gratia
eos collegit quae christi auctoritate et ad uolens cum eis. **H**oc
autem dicebat secundum cyriostomum quod seductus et nouum
verum scire in christo redat gratia uolens. et quod nullo alius ei
attenderet nisi soli illi sui discipuli quos tanquam collegium aliis
pudicissimum reputabat quod latebat prauam doctrinam sectantibus.
Qui eam potest autem anas christum quasi iusum de doctrina sua
cum nichil unquam reprehensionis processit de ore eius. **D**icendum
ad hoc quod quae ad doctrinam an contra legem fuit an contra
moysen et sic occasio quae accusandi ipsum tanquam deo
conueniunt. **E**t hoc id quod nullam partem habebat quod possit sibi
obicit occasio quae quae in uerbis. **V**n cyriostomus. **O** nequa
conueniunt audies eum in templo conueniunt et palam doctorem
nunc quae eum de doctrina. **V**n quaedam glossa super illo uerbo.
Quid me interrogas interrogas eos qui audierunt. **E**cce hi sciant
Qui dicit. **N**o caute me interrogas de doctrina mea si
cave me vis. **Q**uia licet aliquid male dixisse modo tamen dicit
re sicut nunc mecum agitis. **S**ed interrogas eos qui me audierunt
et illi tamen dicit. **Q**uia tamen in uita confidebat quod eam tamen
eos testes postulat. **Q**uidam enim christi discipulos non
sunt apte docuit tamen sic docuit ut postea sequenti tempore huius
ipsum docere debebat. **E**t secundum augustinum quod in secreto dixit
eis eam in teo hoc fecit ut ipsi aliis in teo sciret. **Q**uid
me interrogas. a quo uita scire non desideras. **I**nterrogas
eos qui audierunt. **E**cce hi sciant qui dixerunt ego. **E**t christus

fuit q' ibi pntes erat mstru q' missi fuerant a pncipi
 bus sacerdotu vt eu capent. et reusi et interrogati aut
 eu no detinuerunt dixerunt. nuq' sic locus e homo. **Pro**
duxit. **Certe hys fuit a ego dixerit ego.** Et hoc cu dux
 isset vnus assistes mstroru dedit ei alapha dices.
Hic respodes potifia **Dicit crisostomus** q' fuit ille mal
 chus cuius auricula xps sanauerat **Cui etia scdm**
petru de sanis fuit vnus de illis q' xpo bonu testionu
reddiderat sicut ia dem e io nuc reprochesus fuit a pnc
apib' sacerdotu et idignu' p' hoc apud illos habebat.
Ego i ostensione sue gratificois malch' dedit ei ala
pha dices **Hic respodes potifia** **Ihs aut huiliter**
et pacter rndit ei dices **Si male locus su testio**
nia phibe de malo **Si aut bn' si quid me reddis** **Au**
gust'. **Ad ista rufioe veri' mansuet' et iusti' cogi**
temus etia quis accepit alapha **Certe q' potenam**
sua puaetem potuisset facere i mometo pena horri
bili cotinu **Ad en face noluit vt nos paciam docet**
Ad id' crisostomus **O dulce iha qua pacter sustines**
i te ipso q' ta q' dure pimus i seruo tuo **fra alapha**
tibi data pacter sustines. s' data aplo tuo thome
stati viduasti. **Hec sola alpha sufficit pro ma te**
depre q' valde grauis et penosa eicit **Ita eni grau**
ter cu mau ferrea pessus e xps ad sua benignit
simā maxilla scdm aliquos q' cecidit ad eia an pe
des potifias **Vn iob. iij. d' i p' soa q' i** **Exprobates**
passerut maxilla mea saturati sut penis meis
Et ibi impletu e illud trenzoru iij. dabit puaetise
maxilla saturabitur obprobrijs **Et michoc quito**
dorsu meu posui ad flagella et genas meas
ad alaphas **Daedū e etia q' xps i domo ane**

puaet' maxilla
 iudic' q' i
 i p' soa

magnas huiusmodi passiones et tribulationes quia annas dedit
eum in manibus seruatorum suorum. **¶** In bernardus dicit
Ministri autem et alii iudei supererunt unum velum feldum
et putridum et velauerunt faciem christi et ligauerunt manus
suas ad dorsum valde dure. et sic fecerunt eum stare contra
ipsum. **¶** Et alii passerunt eum ad maxilla alii ad collum alii
ad scapulas alii ad dorsum alii ad pectus alii manus
ad dorsum ligatas. **¶** Et cum ex his percussibus et fatiga-
tionibus ad terram cecidisset statim accesserunt ad eum et eum
debile leuauerunt. **¶** Et hoc deinceps per totam noctem cum
ipso continuauerunt. **¶** Postea quando non poterat plus ponere
eum ad scapulum et passerunt caput suum sassinum cum
baculis ad diem quod timebant et cum hoc damnauerunt.
¶ Prophetiza nobis christus eam percussit. **¶** Ad idem damas-
cenus. In domo autem ipsi dominus huiusmodi opprobria in oculis
ad eum pertinetibus. **¶** Quia fecerit opprobria dimittat quia
dixerunt prophetiza sue dicitur et sapientia quam reputabat
eum pro fatuo. **¶** Eadem potentie sue quam lacrimabat et hoc
ribuit passerunt eum. **¶** Due sassinime autem quam loquebantur
sibi verba scandalosa et inhonesta. **¶** Duo sassinime coram
quam eum scandalose tractauerunt. **¶** Post hoc misit eum
annas ligatum ad capharna potestatem. **¶** Et in domo autem
iudei dissoluerunt christum ut acciderent et facta ex-
nacione annas fecit eum religum dure et horribiliter
et sic misit eum ad capharna. **¶** In qua via indubitate mit-
tas sustinuit tribulationes. **¶** Quia legitur in reuelationibus
triginta quod in ista via christo multa inflicta sunt opprobria
et alaphis et colaphis et tractibus trinum ac. **¶** Spiritus
defecationibus de quibus in euangeliste tacet. **¶** Cum
adduxissent eum ipso autem capharna et principibus

Sacerdotū et scribis et senioribus q̄ ibi cōuerat ut eū
 occiderent. Et querebat oēs falsū testimoniū aduersus eū
 ut ei mortē tradent. Dixit ḡo cayphas **Hic ē ille** q̄
 quilibz dicat oīa q̄ scit de eo. Tūc aliqui dixerūt q̄
 eēt in cātor et dīnator q̄ multos saluos fecit nō
 utute dīnaseo dyabolica. Alij dixerūt q̄ eēt fornica
 tor q̄ mulieres sequitur. Hec q̄ nō sūt cōiugate et
 hoc q̄ maia magdaleā et alie iuueāle eū sequēte.
 et etiā materūt seū i tēplo q̄n alios expellebat. et
 nisi ip̄e talis eēt illas nō defendēt. Alij dixerūt q̄
 eēt mēdax et falsificator alij q̄ eēt p̄secutor cōtra
 deū et moysen cōtra iusticiā. Et cū multi falsi tes
 tes i hūc modū q̄ accessisset nō iuerūt eū mortē
 q̄ q̄ nō erat cōuictiō corū s̄ v̄ mētia ē iūctas
 sibi. Et q̄ius eū mageliste nō dicit i specialī de illis
 testimonijs tū maḡ pet̄⁹ de sam̄o dicit p̄d̄cō mō sōn
 fuisse. Nouissime vō verūt duo falsi testes qui
 dixerūt. Nos audiuim⁹ eū dicēte. Possū destrūe
 tēplū dei et t̄tibus diebus reedificāe illud. Sed
 falsū dixerūt q̄ ex d̄c̄is xpi falsū delictū habu
 erūt. Vnde athenus iū p̄ncēps sacerdotū nō
 iuēiens eū d̄pnatōis sufficere. Cogitās ḡo do
 lose ut eius iūctōe poss̄ calūpnia cōtra eius l̄ce
 surrexit de loco suo i medū et dixit ad eū. Fatt
 tūc hūc respōdes ad ea q̄ tibi abiūctur ab hys.
 Ihs aut̄ tacebat. Et ut dicit theonim⁹ factat
 tāq̄ de⁹ q̄ q̄d̄p dicebat i mala p̄te iceptā vole
 bat et debebat. Vides aut̄ cayphas q̄ nō respo
 deret aut̄. Adiuo te p̄ deū viuū ut dicas nobis
 si tu es xps filius dei viuū. Rō aut̄ hoc iūctogabat
 ut vitate ip̄o i formate sciret s̄ ut occasiōe cō⁹

deprimadi eū ueniret **R**espondit ih̄s **E**go sū **E**t uideb̄
 tis me sicut hoīs uerēte in nubibus celi et sedere
 a dextris virtutis dei **R**at̄ forma hūanitat̄is cū
 est cūa fixus uetur̄ ē ad iudiciū **E**t uo audito p̄
 cepe sacerdotū sadit uestimēta sua dices blasphem̄
 maui. **E**rat enī cōsuetudo iudeorū qm̄ aliquid
 triste uel tollēabile audiret cōtra deū scindebat
 uestimēta sua **U**t 9° ostēdet cayphas ar̄ astatib̄
 simpliciab̄ q̄ tollēabile blasphem̄ia dixisset dñs
 ih̄s q̄ filiū dei se dixit. cō uestimēta sua ad exatōes
 iudeos latebat. et cū hoc dixit. **E**t adhuc egemus
 testibus. **E**t nūc audistis blasphem̄ia **E**t uobis uidet̄
Tuc oēs cōdeprimauerūt eū cē eū mortis. **I**llū s̄dm̄ origene
 9° iudicauerūt eē eū mortis q̄ est p̄cipū uita et i
 quo oīa uiuūt. **T**uc iliter p̄ cayphā exatati et iudicō
 mortis dno expuerūt i facē eius. **A**ly aut̄ palmas
 i facē eius dderūt. **A**ly oculos eius ligauerūt et
 colap̄tis eū ceciderūt dicētes. **P**het̄za nobis xp̄s q̄
 ē qui te p̄ussit q̄ dicent̄. **S**i tu es p̄pha et fut̄ia p̄ces
 predica ut ip̄s de te dicat multo magis scie potes p̄
 na dic 9° 9° q̄s ē q̄ te p̄ussit. **H**ec aut̄ p̄ntia ip̄i
 cōtra caypha magis grauis fuit xp̄o q̄ p̄ntia cōtra
 p̄na q̄ iste cōt̄ pot̄ifer an̄ illi et plus maliciofus.
Ipe quidē magis sagaciter de falsis testimonijs cōt̄
 xpm̄ iue stigauit. **E**t cū nō ueniret cōuenētia
 testimonia ip̄e sagaciter et malignose ab ore xp̄i sup̄
 fit occasione sue rōceptōis. **W**alde 9° graue fuit
 xp̄o dñs tā maliciofo et iudicia repleto iudicia p̄ntia
 falsa eā testimonia cōtra xpm̄ delata nō modicum
 ledebat eū. **S**i enī q̄libz̄ homo multū dolet si falso
 testimonijs calupnietur tū cū oīs hō mēdax et non

inuis a patre. **C**ūto magis xps dolebat q̄ e ip̄a
 veritas et nullus dolus iuctus ē iore ē q̄ sic falsitate
 oburgabatur ita q̄ p̄ncipes et oē cōsiliū nichil aliud
 t̄debat̄ cū falsis testimonijs ~~q̄~~ nisi mortē xpi. **E**cce
 n̄ duo falsi testes erāt cōtra susānā et t̄ndit̄
 Angustie michi sūt vndiq̄. **E**t nō solū duo v̄deat̄
 vel cētū sed p̄ p̄ncipes sacerdotū et oē cōsiliū illa
 t̄caone cōgregabātur quō eū morti traderet. **C**onfi
 derādū etiā q̄ xps t̄rogat̄ p̄ pot̄ficē videlicet. Non
 respondes q̄tquā ad ea q̄ t̄ obiciuntur ab hys p̄cibus
 nichil respondit. **E**t hoc iō q̄ que sibi obiciebantur erāt
 falsa mēdosa et respōsione nō digna sc̄s sc̄m theo
 philū q̄ nō credebat verbis eius q̄ fatuus erat et
 clamosi. **E**t iō sc̄m vlḡicē dictū fecit xps s̄ nō e
 h̄randū cōtra fatuū. **D**; ibi nō erat vnus fatuus
 sed oēs. **E**t si dixisset eis veritate nō credidissent s̄
 calupniati fuissent. **E**tā nō respōdit vt adimpler̄ i
 ysaiē xv̄. **S**icut agnus corā tonante se obmutescet.
Cū aut̄ pot̄ifer admirasset ip̄m dices. **A**uro te p̄deū
 vnuū statū ei respondit volēs hoc face reuerentiā
 nōi dei dādo nobis exēplū vt nos semp̄ reuerentiā dem̄
 nōi dei. **E**t ad illā aduertiōē se dixit eē filiū dei.
 liḡ p̄pter hoc q̄ se filiū dei dixit multoties ip̄m
 lapidāre volebāt et nūc eū accusāre poterāt. **C**ū xps
 dñs nūc eis hoc apte dic̄ voluit ne postea se ex
 cusando diceret iudei. **N**os iter regauim̄ eū corā
 oibus. et etiā aduertiim̄ vt nobis veritate dic̄t
 si ip̄e eēt xps dñs. **E**t noluit nobis veritatem
 dic̄e q̄ si ip̄e dixisset nullomō eū occidissēmus.
Sed ob hāc causā respōsioēz blasphemie criminē sibi

iponebat. Sed xps paceter pro nobis sustineo
 luit licet no solu a blasphemis sed eam ab oibus
 pccis purissimus fuit. ut nos puros a blasphemie
 ma tenere studeam. ta quo ad nos qua quo ad
 alios. Quo ad nos qde ut nos nichil commutamus
 vel dica. quo nome dei blasphemetur. Sicut eam
 augusti sup iohem q ille blasphematur verbu dei
 qui cotempnit. Sed ad alios ut alijs blasphemie
 ma no referam. ita q p os nrm nu q vbu blasphemie
 vel maleda exeat eam cotra maledicete
 sicut iste taphas eo ipso blasphemus fuit quo blasphemie
 iposuit creatori. Potuisset xps sibi respo
 disse. No ego sed tu blasphemus sed noluit dno
 p os suu a quod vbu blasphemie exire nobis i
 ceptu. Postq aut ponter xpo iposuerat tme
 blasphemie. oes q aderat horribiliter clamado
 cotempnauerunt eu ee reu mortis. Tunc dapnatio
 dno ihu valde grauis fuit. Quia valde affligit
 cor cuiuslibz dapnau ad mortem turpissimam cotempna
 batur p eos quos viuificae velit. Cuiq oes accla
 massent eu ee reu mortis tunc expuerunt i facie
 eius hndez. Propriu eni erat iudeoru aspue
 i facie eius que abiebat et i hoc magnu vitupiu
 et despectu. Et ve dno ihu no modicu dolebat in
 despectioe tali. Quid eni turpius qd despectius
 quid ignominiosius qd expui i facie. Et marie
 i ista facie speciosissima i qua desiderat ageli
 pspice q plena e gratia et desiderata cunctis gentibz
 q salus e aspicienu. O q teta eat enaruaao i fel
 cu iudeoru q no exhorruerunt turpissimis spuitis

Ante
 h. magis
 illu. affligere po
 tuit q ois tme
 morte. nitate
 meruit et q vita
 e oim viuenu
 ad morte

sus maculae et de turpate tam amabile facie Et non
 tam simplicibus sputis saluae sed ve credendum qd excrea-
 ciones suas fetidissimas in facie eius proiecerunt. Unde
 vocat matheus dicit exspuerunt qd excreado spuerunt
 Marcus aut dicit cospuerunt qd non tam vni sed plures
 cospuerunt snt. Et sic ista faeces bndicta facta est ita abhomin-
 abille qd est leprosa ex sputis et verberibus qd ei dederunt
 in facie. Unde impletum est qd p dicitur in ysayas. Non est ei
 spes neqz decus. Vidimus eu et non erat aspectus et nos
 reputauimus eu qd leprosum passum a deo et huculatum.
 Antu aut xps pangebatur de iudeorum cospurcioe dicit
 cospursum. Thes vba. Christus tunc pangebatur de iude-
 oru sputis qd ineffabile videtur. Et ratio est qd illo
 sero iudei comederunt allium cepas et porrum et multas
 spes malas. Quae pessime fetent post mediu noctis
 qm capiunt digeri qd tunc pro veneno reputatur. Hic
 fuit tpe illo quo xpm cospuerunt et eius facie genero-
 sam tu tunc tali veneno maculauerunt. Et ex hoc
 xps tanta pena pangebatur ita qd cor suu mundissimu
 fere corripuebat. Et ita cotinuauerunt p tota dimi-
 dia nocte et qd ad caypham ductus est vsqz mane. Dicit
 eni brigitta qd xpm ad colupnam qd erat in medio
 domus ligauerunt vt certi de eo eent qd eam dicit
 magr petr⁹ de sams. Quia tediosu eis fuisse et usqz
 ta diu tenere in manibus et sic liberi cotuclis et
 ludibris vacare potuerunt. Xps aut pro nobis cospua-
 voluit vt nos diligenter caueamus ne nos vniqz fa-
 cie xpi cu iudeis cospuamus. Qd fit qm aliquis con-
 faciat sua mundis cogitationibus vel actibus pol-
 luit scdm iheronimu. Et xps cospuaz nraz inhabitat

Aqua dei purius relucet q' aqua; cōsua; sua p'nis pol
luit q' spūtu i facie xpi proicit. Et iō dicit dionysius
q' dñs nō i facie cōspu voluit vt lauaret deteriorē
hoīs nū. **Quo** aut rariore habet istā facie tāto i
cōspuioē magis offendunt q' p' ista ruyandūq;
facie eius ludibrio spūtorū exposuit. et i ea palmas
et cōfusioē; vt ista incōfusibile redderet excepti
In q'bus manifeste monstrauit q' ista āplius q'
hūz diliget. **Docet** enā nos crisostimus q' ista spūta
turpissima et alia fca exprobatissima passioē
xpi nobis ad maximā gloriā reputem. **Quia** vt
iō dicit **Attēde** q' euāgelista cū fama diligēcia
ea q' videant se exprobatissima exprimit nichil
omittēs aut vcaudas s' maximā ex istas gl'as
dnatores orbis etatā pro nobis h'ca sustinē. **I**
nec mētē scribam' et i hys gloriemur. **Post**
cōspuioē; bndicē facie xpi maledicā iudei palmas
i manib' extensis eū crudeliter et dure passē
rūt et i illa passioē multas iurias et yperia
ei i facie obiecerūt. **Et** q' passioē pena magna
habuit q' plus est hōi lesibile atz penale i facie
p'nti q' i alia pte corpis q' i facie sūt oēs s'c'i
et sūt ibi mēbra tenera. **Vn** credibile ē q' ex illa
passioē fluxerit sāguis p' naves et os. **Q'p'** horre
dū scelus ipissimozū iudeozū q' facie illa formo
sa tā crudeliter affecerūt. **Vn** ysaias i p'p'ia
xpi sic dicit. **facie** meā nō auerti ab i'trepā
bus et cōspuētib' i me. **Idē** hec cōtumelia et
imperia p'tialūter ab euāgelistis nō exprimi
tur s' lucas ea tāgu igne sic dicit. **Et** multa
alia blasphemates dicebat i eū. **Dicit** q' xpi

dno nre ab oibus talibus blasphemis et incepa
 a oibus passionibus et spatis nuq̄ facie sua au
 rebat quimo facie sua pro nobis voluntarie ad
 oia ista offerebat sic et nos contumelias et contumacia
 i facie pro xpo sustine no recusemus **P**ost ista
 crudelis passioez faciei xpi ceperut velae illa
 lucrosam facie **O** insana ceatas et ceca isama
 ifelicu iudeoru q̄ desiderabile facie q̄ aduetuaz
 pres eoru et p̄the ta diu an cu tato suspitio
 desiderauerat ipi ifelices ea p̄nte habuerut et ta
 ignouose velauerut **H**ac quippe b̄ndictaz facie ille
 p̄ph̄tam exinuis dauid ispicte desiderabat rudi
 rebat **O**stende nobis facia tua et salua eimius
Et salomo i canas **O**stede mi facie tua faaces
 eni tua decora **E**t ocs p̄the et pres cu magno
 desideo clamabat **V**eni et ostede nobis facie
 tua qui sedes sup cherubin **E**cce venit et iudeis
 facie sua opedit **E**t ipi heu p̄ano vilissio ea
 velauerut **V**elauerut iq̄ vt ait beda no iste
 illoz scela no videat sed vt a seipis facie sua
 abscondat **N**ec miru qz filij isrl facie moysi no
 poterat tueri nisi velame sup ipaz ponetur
Sed ecce plusq̄ moyses hic eius itaqz faaces
 sine copactoe gloriosior et grandosior erat facie
 moysi licet gloria eius eet ab imo et nube
 mortalis carnis obtecta **A**liqua tn vis glorie
 eius respicidit et facie eius oculos iudeoru
 ita reuberat qz facie illa equo aio tollerare
 no possent **A**deo ḡ ignominiose facie illam
 desiderabile velauerut vt ea asp̄tu lya no pei
 tus idigna iudicaret **S**ps aut sua sperosissiaz

facie spiritus iudeorum fedie voluit ut nos mundie
mur. sua p'darissima velai voluit facie p'ano vdu
fimo ut nos illuaretur sua grossissima palmas
torq'i voluit ut nos q'etep' fueremur q' p' p'co
in tu nozu cenā exan' iquinati exetati i'q'eti
et istabiles facti. Quia etiā facies dei id est
ymago fuit p'cis i'gnata quo ad sui p'uitatem
ignorācia et erroribus obsaiata quo ad sui clar
tate i' actibus gratuitis dissipata quo ad sui
integritate. ideo xps voluit i' sua facie hūda
pura clara et itegra maculā ut i' nobis dei
ymago p'ificaretur. velai ut illustraretur. lacrim
ut itegraretur et i' d'ib' vilificari ut dignifica
retur. **Secūdu** autē q' ymago dei i' mēte huana
habet tres cōdicioēs nobilissimas. **Primo** habet
p'uitate. **Secūda** i' cōmoda p'uitate creata ē et mēti
ipressa. **Et** hec p'uitas maculatur sordib' p'cozu
ta'j spiritus sordissimis d'ibus facies xpi cōspuit.
Secūdo habet ymago dei q' p' xpi facie itelligi
integritate q' assimilatur tribus d'ibus p'foris
sissime t'utatis. **Secūda** p' mēoria ē filio p'ri p' itel
ligēcia filio p' amore spū s'cō. **Et** hec integritas
ymagis d'ine violata et offenditur p' p'ccū.
Secūda hō cades a grā i' p'ccū māu p'raui op'is q'
i' facie xpi p'uit. **Tercio** ymago dei hab' i' mē
te i'uositate a d'ino ei luce i'fluxā. **Et** hec
i'uositas obscuratur p' p'ccū et hoc ē xpi facie
velari. **Quādo** iheron' xps pronobis voluit velai
ut velamē culpe et ignorācie a cordibus n'ris
auferret. **Et** illud velamē rep'ntat velamē qua
dragesimalē qd' i' passioē xpi factū est. **Postq'**

facie iudei facie xpi velauerat pauebat facie
 eius sicut lucā Mathēis vō dicit q̄ tūc colaphis
 eū ceperunt. **M**arcus vō dicit q̄ colaphis et
 alaphis eū tūc ceperunt. **A**d hunc **C**rueri ḡ
 posset t̄ q̄ p̄te capitis xps i illa ludibrosa expe-
 ctatione p̄phatiois passus. fuit eo q̄ ewāgeliste
 tā diu s̄imode de hac loquūtur. **Q**uedā est ad hoc
 q̄ tūc velasset facie e⁹ q̄ libz eorū passit eū ubi
 voluit. **Q**uidā t̄ collo quidā t̄ maribus quidā t̄ faae.
 alij t̄ capite. **E**t sic paucos interrogabat eū ut r̄sō-
 rie dīctes. **P**rophetia nobis xps q̄s t̄ q̄ te passit
 s̄z q̄ t̄ eius t̄mētia illis v̄bis eū deridebat et q̄
 ludibriū et ludū puerozū de eo faciebat ergo
 eis nichil r̄spōdit. **S**olet aut̄ facui et despitabiles
 p̄sōe t̄ collo pati. **V**n̄ iudei t̄ hoc q̄ xpm̄ colaphi-
 zabāt nō tm̄ t̄debat lesionis dolore s̄ magis
 mariaz t̄mētia e⁹ despectois. **Q**uā p̄missa passus
 t̄ d̄ns n̄r atz redemptor d̄s xps filius dei p̄ totā noctē
 vsq̄ mat̄ q̄ t̄ viginti articulis cōprehēdunt̄ q̄ hōre
 manūali assignat̄. **C**ruorū p̄mus ē p̄uoris et
 tristiae assūptis. **S**ecū s̄gūmēci sudoris. **S**anguinet̄
 t̄ terrā defluxio. **T**ercius xpi v̄dicio. **Q**uartus tradicio.
Quintus captiuitas. **S**extus ligatio. **S**eptim⁹ s̄ sapulorū fuga.
Octauus ductio. **N**on⁹ p̄ntatio corā d̄na. **D**ec⁹ t̄ma
 petri negatio. **V**ndec⁹ alaphisatio. **D**uodec⁹ p̄ntatio corā cap̄l̄a.
Tercius dec⁹ falsi testionij delatio. **Q**uart⁹ dec⁹ p̄-
 blasphemie falsa cōfessio. **Q**uint⁹ dec⁹ admortē con-
 demnatio. **S**ext⁹ dec⁹ colaphizatio. **D**ec⁹ septim⁹
 cōspūatio. **F**aciē. **D**ec⁹ octauus t̄ faae passio.
Dec⁹ non⁹ faaei velatio. **V**ntesim⁹ p̄phandi ludibri-
 osa expectatio. **A**tte de ḡ o aū xpiana qd̄ ret̄ d̄ues
 deo creatori tuo potētissimo. amatori tuo. redemptori

at saluator tuo piissimo nec no fti tuo amabilissimo
pro tua exaltatione sic humiliato pro tua aete fatigato
pro tua iustificacione odernato pro tua libertate tradito
capto et ligato Qui licet alio mo nos liberare potuiff
tu sic fieri exagebat me miserere conuictissima salu
berria qz sanatio Ergo oportebat calice passionis
celestis medicus pro mundo egrotate pmiu liber. Erat
quippe miserere gnus huani et egrotudo maxiet duo
bus quo ad culpa i hoc sq q ab amore dei firguent.
et i eo confide ei qz inu fiducialiter no valebat.
Ad que duo sanada nichil ex cogitai conuictus potat
nichil elhibei efficax. Hoc em vno beneficio
passionis dnce spe imobili et imutabiliter i firmitate
huane firmatur hesitacio velud pignore securissimo
et argumeto certissimo Illo eam eod attedunt hua
na tepiditas. Neqz em dnce amoris dnce dilectio
maiore flama qz i cor hois nuttet habuit sicut
ipa veritas dicit Maiore hac dilectio nes lz vt
maaz sua ponat qz pro aias suis Vide g huana
treculitas et diffidenc nec deu oportete i suscite
sauris pignus huille securi cui imutabiliter cau
beres nec i dei logica argumetu certus cui idubi
tabiliter credes Et quatu te deus diliget
diliget et quatu coi nate tibi subuere patet et
telliges qz ipis filio suo no peperit sed pro te illa
tradidit Hoc igitur tibi fan est ut tate nre cam
preosia pignus et ta valdu argumetu oim alioz
bnihaoru fide et spe t parer et tate dilectio flama
cor tua ad reamadu accendet **Ad horam primam.**
Am nuc ad hora pma accedetes hoc firmiter cordi
bus nris i primamus quilibet agn dei xps innoces

ab oī pccō pro nobis ab impijs exhibēi voluit an t'bu
 nal d'pi iudicis. ut nos iusti an tribunal iusti iudi
 ne possem⁹ fiducialem copare. **H**inc g' facto cō
 siliu ierūt oēs p'ncipes sacerdotū nō q' ipi xpm
 aplius iter rogaret si ut iā dūctū et cōfessū quo
 morti traderet tractaret q' publice captū occulte
 occidē nō audebāt ne iureret p'fidis indignatōez
 q' eā suos mīstios ab eis petuos eis ad xpi capōez
 cōcesserat. **N**ec ipi poterāt eū publice occidē q' ro
 mā oēs mortis sententiā cōt' aliq' feroā p'fidi cor
 reseruauebat. **I**deo xpm i cōsilio eorū reū mortis
 iudicātū statū occidē nō potant. **E**t eā scdm crif
 ostomū cōfusioez xpi tā hostilit' q'rebat q' oem gl'ā
 eius totaliter vilificāre volebāt. **E**t iō nō occulte si
 publice xpm occidēdū deciderūt ut nō solū s'plices
 ppli s' et discipuli et oēs sibi fauetes visa ignomi
 nia eius ab ipō auerterētur. **E**t iā scdm d'nā pre
 ordiatōez nō debuit iterum occulte sed publice
 corā mūdō i signū q' e' passio cēt adeo p'uīsa i salu
 tē totius mūdī. **C**ōsilio g' cōpleto surgens oīs int'
 titudo eorū duxerūt xpm ligatū ad pilatū. **I**n cuius
 recōpēsā de m'ae dicit p'me iā agit' de g'ra
 d'icōe xpi i man' g'ecū et p'ntatōe corā pilato. **C**ue
 p'ntatio iter oēs fuit grauissima tū ex pte iudias
 plenā h'ntis p'atē dāpnādū ad mortē. tūm ex pte
 iudeorū p'ntatū eū tāq' iā dūctū reū. **V**n nō solū
 p'ntauerūt eū tāq' exāinādū sed q' iā exāinātū ab
 eis et sū mora ab; alia exāinatōe sup' v'bis eorū
 occidēdū. **T**ū eā ex pte xpi q' iā tota nocte fatigat'
 fuit a iudeis et nūc p'mo sistebat iudicis hoīs

gentilis **C**orā quo stetit inclinato capite vultu placido
sermo vero voce submissa defixis iterum aspectibus
patris ad omnia opprobria **U**n̄ augusti **D**eus
homo stabat an̄ hōiū pilatū et nullā reuerēcie
vbi locut⁹ ē i hoc nos docēs scāe an̄ reuerēcie
corā pilatis et iudicib⁹ nris **D**ic g⁹ stetit ihs an̄
preside dñs an̄ seruuū ligatis māibus i signū cō
depnacōis ad mortē **S**epit autē pilatus mēdici legi
bus eē cautū q̄ null⁹ debeat ad mortē scēdāri
nisi audita causā ip̄ et examinata **E**ruit g⁹ pila
tus foras q̄ iudei nolēbat itāre iptorū ut nō cō
tamāretur et iō exhibēdois reuerēciā exiit
foras ad eos ihū exstete iptorio. et dixit eis **Q**uā
accusacōes affertis ad ihs hōiū hūc. qm̄ iudicatis
eū eē reū mortis **T**uc illi nō imēs causā sufficiētē
testiparete dixerūt **S**i nō eēt hic maledictor nos
q̄ sum⁹ autēti et probi nō tibi tradidissē eum
vinctū ad puniēdū **E**t cū nō expmerēt certā cā
i speciali putauit pilatus q̄ causā volūtārie tace
rent q̄ i legalib⁹ eorū aliquid comississ⁹ pro quo
verbe vel aliqua leui peā ac mortē puniēdus
eēt **E**t iō remisit ad eos exēcucōez iudici digē
Accepit eū vos et scdm̄ legē nrāz iudicāte **S**ed
q̄ iudei maxie ~~sciebāt~~ sciebāt mortē xp̄i dixerūt
Nobis nō licet iherficē quēquā p̄ cāto scēle publico
p̄ ipm̄ ppetrato **P**ilatus g⁹ itelligēs ex verbis
eorū q̄ nollet penā legalē s̄ i fōnē xp̄i expertē
voluit iherfōnis causas audire **S**eperūt g⁹ scdm̄
lucā accusare eū i tribus dicētes **H**ūc tūcūmus
subuertētē grēte nrāz et prohibētē tributa dñi te
sāi et dicētē se xp̄m̄ regē eē **Q**uasi dicēnt **V**ult
de mite agis circa ipm̄ et laboras dimitte eū

Ecce quanta habem? **Et** ipm i qbus ia e rōdepna
 tus ad mortē. **Introiuit** g° pilatus iterū i ptozū
 et vocauit ihm ad se vt causa eius examinaret
 scireto qz iudei cū irōnabili tumultu ~~ih̄s nichil~~
~~respondit scdm cōaliū sapiens~~ quēbāt mortē dñi
 ih̄s. **Et** id illo tumultu ih̄s nichil respondit scdm
 cōaliū sapiens. **Vbi** nō e audis ibi nō effudas ser
 monē tuū. **Et** qz pilatus nō audierat eū cō exā
 natū id dixit eū solutare gūminado eū an eēt
 rex iudeorū. **Et** dixit ad eū. **Tu** es rex iudeorū?
Respondit ih̄s. **A** temetipō hoc dicit an alij t' dicit
 tūc de me. **Respondit** pilatus. **R**egē ego iudeus
 sū. **G**ens tua et pōtifficē tradiderūt te michi et
 ab eis hoc accepi qz iudias qz rex sis. **M**ichi nō
 apparet quid feceris sed qm t' hoc pro emē dicit
 qz te dixeris regē eē. **Et** id g° fecisti? **Respondit** ih̄s
 Regnū meū nō est de hoc mūdo. **D**ē hoc emūdo
 eēt regnū meū ministri mei vniqz deceraret vt
 nō traderet iudeis. **D**ñs ih̄s pilato nō respondit
 ad illā interrogatōz qm dicit quid fecisti. s; ad illā
 qm dicit g° rex t' es tu. ad quā xps dixit. **R**egnū
 meū nō e ex hoc mūdo qz dicit. **R**ex quidē sum sed
 nō talis qualē suspicaris s; multo clarior. **E**t p hoc
 scdm hugonē ostendit xps q nullū malū ab eo e fctū
 et diuinit suā dicit et q nō e purus hō s; deus et
 dei filius et ostendit regni sui incorruptibilitate
Et quibus eadē respondit ad id qd interrogat qd fecit
 tūc qz dicit. **E**go sū rex clarus sine macula et reg
 nū meū e celestis hitaas ex quibus patz q nichil
 malū feci. **V**oluit aut xps p pda sibi dāe itelligē
 q eēt rex quo ad spūalia i cordib; fidelū. **Et** dicit
In hoc aut q null; me defendit apparet q regnū

meū nō ē hūc. Et iō pilatus mirabatur et aſuit
de hys vltis dices. Ergo rex es tu qz regnū tuū est
alibi. Reſpōdit ih̄s. tu dīcis qz rex ſū ego. Ego ſū
mūdo natus ſū de hoīe tēporalit. et ad hoc veni ut
teſtionū phibēā vitā nō ut regnū tēpale uſurpē
et quērā terrenā dñāōnē ut tu putas. Quis
ē ex vitate id est ex deo vel q̄ amat vitatē au
dit vocē meā. Dixit ei pilatus. Quid ē vitas. Et
cū hoc diſſet iterū exiit ad iudeos de p̄torio et
dixit eis. Nullā tūcō i eo cauſam inuenis et iō
itēdo eū dimittē qz nō tūcō ſūt vos dicitis.
At illi clamabāt aggrauātes duas p̄mas exca
tioēs q̄ crimē ſediōis. Et quōs pilatus vlti
uollet plenius loqui de eō libēatōē inerruperūt
ſermōnē eius et inualeſcebat tumultuoſi clamo
ribus dicētes. Nō inuenis tu i eo cauſā. Tōmo
uit p̄tm docēs p̄ vniūſā iudā i apicē a galilai
uſqz hūc. Et tūc p̄poſuerūt plura falſa teſtionia
cū magnis clamoribus q̄ eēt maleſtor et ſediō
tor. Tōmuis aut p̄te p̄poſuit plura p̄ beneficia p̄
xp̄m fca. Et tūc factus ē tumultus magnus et
ſediō i p̄to. Et intues i p̄tm p̄fes vidit plu
mos ex iudeis lacrimātes. Dixit ḡ p̄cipibus
ſacerdotū. Nō oīs mltitudo vult eū mori. Reſ
poderūt ſeniores. Nos et oīs multitudo vult
eū mori. Itas aut v̄ qdā nichodemus noīe an
p̄ſide pronūciāuit ih̄m mltā mirabilia feaſſe
i p̄to ſuades eū dimitti. Alius aut iude^{ante} exiles
dixit. Ego p̄ tres ānos iacebā i lēo et qdā mir
portauerūt i lēo ^{ante} apud eū et ad vocē eius abſqz
mora ſanatus ſū. Alius dixit. Secus natus ſū

et misertus mei posuit manū sup oculos meos et
 video Alius dixit Curans fui et exiit me.
 Alius dixit leprosus fui et sanauit me. Dixe
 rūt eadē ali. Istz hō pphā est et demōiā subiecta
 sūt ei. **Pilat⁹** autē audita sed iudicē ista nesciebat
 qd qd faceret ergo tāto magis q̄rebat dimittē eū
Quāuis autē pilatus questionē mouit de uitate
 sicut sup. **⁹** dñm ē tñ solutioē; nō expectauit.
 q̄ iudiciū suū ad petitiōē iudeorū exire dū
 t uitate t̄cepit s; t̄ falsitate et t̄ iusticia t̄ mīdū
 iō questionē de uitate mouē meruit s; solutioē;
 audire indignus fuit. Et eadē scdm̄ **augustinū** cū
 dixisset quid ē ueritas subito uenit sibi t̄ mēte de
 cōsuetudinē iudeorū t̄ pascha. et iō nō expectans
 responsiōē dñi s; ut xpm̄ p̄ illā cōsuetudinē libe
 raret cōtinuo exiit. **Pilatus** autē uides q̄ nichil
 proficiat ad eius liberatiōē cogitauit q̄ iudei dixerāt
 q̄ doct̄nā suā a galilea t̄cepit et sic faciebat illū cō
 d̄ p̄tate hērodie. Et q̄ aduertit q̄ xps̄ erat in oēs
 statuit illū mittē herodi ut ip̄e eadē eū ueneret in o
 tētē et remittēt eū liberū sicut et fecit. **Cogitabat**
 eadē maliciose scdm̄ aliquos **Herodes** forte inueni
 et forte causā mortis t̄ eo. et sic ego magis ero in o
 tene de morte sua. **Misit** ergo eū ad herodē. **Herō**
des autē uiso ihesu gauisus ē valde q̄ n̄lto t̄pe
 cupiebat ip̄m̄ uidē eo q̄ multa de eo audierat et
 sperabat signū ab eo uidē fieri. Et t̄terrogauit
 ip̄m̄ multis sermoib⁹ sed ih̄s nichil sibi respondit
 ad oīa q̄ sibi p̄ponebat q̄ sermoēs et signa ab
 eo nō tāq̄ a p̄phā et saluatore s; tāq̄ a nigro
 mat̄o et ioculatore quesuit q̄ tale euāḡ sūis

xpm̄ A

1
2
credidit eē et iō idignus fuit a dno dñi aq̄ au
die vel vidē. Dñs ihesus etiā sibi ob hoc respōdē
noluit ne passio sua impediretur. Et v̄ herodes
eū a iudeis liberasset si e' desiderio p̄ respōsionē et s̄
satisfecisset et sic hūm̄ gnis redēp̄cio impedita
fuisset. Stabat autē p̄iāres sacerdotū et scribe
cōstater accusates eū i illis i q̄bus eū corā pilato
accusauerat papue magnis clamoribus repli
tates quō cōmouisset vniūsu p̄lm̄ doct̄ia sua
i capis a galilea. id est a domino herodis vt et
hoc magis herodes p̄t̄a p̄m̄. Sed nec innocēs et
m̄tis ihesus ad hec aq̄uid respōdebat nō q̄ ip̄em
a timeat sed vt corū accusatores idignā respōsioē
ostendat. Vñ abrosius Accusatur et tacet qui
defensioē nō idiget. Vidēs autē herodes eius t̄a
tūritate t̄āq̄ fatūm eū spreuit si ceteratu suo
qui nemine spernit et i quo nichil erat s̄nen
dū. Et iussit eū idui & veste alba et loga t̄den
sioē i signū q̄ q̄ fatūm p̄m̄ iuenisset q̄ fatū
idui solet veste aqua ludibriosa qua sp̄aliter
et cognoscatur et cepit ei illudē cū suis. De hac
illusione dicit b̄s bernardus sic. Inter oēs m̄s
tros et seruos herodis nullus fuit q̄ nō p̄iāz passio
nē et negriā ip̄ofeat et herodes hoc vidēs
derisit. Quidā traxerūt eū p̄ aures alij p̄ aures
alij ap̄tis manib; tā dure passerūt eū q̄ xp̄s p̄
q̄ triginta vicibus corā herodis p̄iācia ad terrā
ceadit. Et postea duxerūt eū cū magna veracōe
ad pilatū. De qua sic dicit aristot̄. Vñ aq̄tu dux
erūt ab herode tūc illi quibus eāt cōmissus cu
cubāt eū cū magna idignacōe. Et illi qui p̄ce

concietur

debat alta voce clamabat ad pplm qbus tota aitas
 plena fuit tpe dno qz festu pasche erat et dixerit .
Hic e seductor ille q dicit se ee deu et rege iudeor
 Et omouerit pplm vniuersum cotra xpm et ita q
 multu exprobrauerit ei et iactauerit eu cu lapi
 dibus . lignis . luto putrido et multis alijs imudi
 cis . ita q nec faae nec corpe poterat cognosci
Destinatu aut q erat sibi idutu sicut dicit augustinus
 erat loquus panus sed i medio p foras ad exte
 sione capitis **Quis** vna ps fuit loquor alia ante
 vel retro et scdm motu cecidit sub pedibus **Et**
 sic xps multoacs cecidit ad terra . sed retraxerut
 eu cu fimbrijs hinc et in q no poterat quiescere
 nec iace vbi ceciderat . et truserut eu cu pedibus
 et pugnis **Et** sic cu tli miseria reduxerut eu ad
 pilatu **Et** hec reductio xps dno saliter de iudice
 ad iudice dua et reducta fuit multu dolorosa et
 magna fatigacoz sibi dicit **Et** i ista remissioe
 ab herode ad pilatu scdm dicitur consensu herodis de sua
 nec **Id** apparuit signo et fco **Digno** quide i vestis
 albe illusione fco facto amicitiae confederaco qz ipa
 de fca fca amia adiuce **Quia** pro bono habuit her
 des q pilatus sibi dederat mittedo sibi hoiez que diu
 desiderauerat vide **Et** g^o remisit eu q dicit fac
 de eo qdqd voluis et totu michi placebit dno sibi ple
 naria ptae i hac ca **Densemus** eam q dolorosu
 e auq ho i q videt se despectu et pro fatuo reputai
Et qto aliqs magis nobilis et sapiens tato magis
 dolet **Et** g^o xps ihs dei filius nobilissim^o et
 sapietissimus erat ergo talis desptes et fatuacio
 multu aggravauit eo bndat passioez **De** vere
 et ioprehe sibili sapia sua processit qd q ipe q est

fons sapientie i excelsis sic cora herode pro stultotri
se dignatus e pro nobis Quia si sapiente verbum
vel factis se ostendiss herodes passioez eius ipedi
uisset **M**udicia voluit i veste alba q inocea
et mudicia significat q in vestis exprobrabilis
ee solebat Quia sicut crux xpi an passioez eius
exprobrabilis fuerat q postea facta e honorabilis
ita vt eam portarent i fideibus regu sic alba
vestis post xpi passioez facta e valde honorabilis
Vn quilibz p baptismu renouatus iduitur veste
alba i signu inocea et totius mudiciae qua co
fert baptismus In cuius eam signu xpo passo i
eius resurreccioe a geli vestimētis albis apparue
rut ad monumētū et silitet i eius ascensione
Hac eam veste alba respicit hodie alba sacerdotalis
Ubi no q xpo illius e multiplicia veste per
qua sicut verus potifex habuit oia potificalia **A**mic
tam suscepit cu velatus e cora p cypha a iudis
Alba idutus e ab herode **A**sula suscepit cu iudico
arudederut ei purpureu vestimētū cora pilato
Et ne quid desit stola et angula habuit cu ligatus
e colupna **M**anipulu habuit cu mano eius **F**ine
ligauerut **D**z huc fine soluerut qn ei arudine
i dextra dederut **E**t tuc fine iste remasit pedes i
sinistra et ad designadu hoc per manipulu portat
i brachio sinistro **P**ro mitra corona spinea habuit
i capite et arudine i man probaculo **C**rothecas
et scardalia cu ma eius et pedes toti fuerut san
guine rubricati **A**d qd designadu scardalia debet
habe aptura cu aliquo rubro seruo panno **C**rothe
ce eam desup manu huc aliqd monile rotudu
qd debet silitet huc aliqd de rubro ad designadu

signata xpi. **H**ec oia sunt signa pontificalia q
 i memoria passionis xpi gestat pontifex i consecratione
 eccle vel altaris. **I**n cuius eam memoriale conficitur
 facinoru altaris p quibus sacerdotis. **Q**uod
 e eam q xps specialiter tribus viab⁹ pro nobis
 illusus est. **P**rima fia e iactio capite qn pauca
 bat facie eius velata dicebat. **P**ropheta nobis
 ipse et hac iofecerunt sibi q ppls dicebat eu ee vera
 propheta et magna iter oes prophetas. **S**ecunda
 fia est a mystis heodis et ab ipso heode et hoc
 q pro fatuo ipm habebat. **T**ercia fia e sibi post
 q traditus e militib⁹ ad coronadu cu iduerunt
 eu purpureu vestimentu dantes arundine i dexte
 eius pro sceptro. et hoc q dicebat se ee regem.
Pro hac trina illusione recopescam⁹ idie pa
 rascens trina adoratione ter dicebat cu genua
 latoe. **A**gios. **S**ic g^o breuiter p^onarim⁹ q xps
 dno nr pro nra salute passus hora prima q i octo
 articulis contineat. **Q**uaru pm⁹ e pntatio xpi
 cora pilato. **S**ecunda de falsi testimonis xpi accusa
 cio. **T**ertius ad heode missio. **Q**uartus ab heode de
 r^ois. **Q**uintus cora cora heode delata accusacio.
Sextus ab heode de respectio. **S**eptimus albe vestis
 illusio. **O**ctauus ab herode ad pilatu remissio.
In quibus oibus vide et cosidea o fidelis aia
 dno dei tui creatoris et redemptoris mira paciam.
 profunda humilitate ac feruetissima caritate qlic
 illa i finia maiestas se totaliter exinanuit
 et ab oibus contumeliis despicia et vilipedi voluit.
Ad hoc dicit bernardus. **S**up oia te m amabile
 reddidit hoc ihu calyx passionis que bibisti opus

me redemptoris. Hoc enim omni amore nostrum totum facile
sibi vendicat et nostram deuotionem blandius allicit. iustitiam
erigit et caritatem stringit et vehemens afficit. **Et**
ubi te emanasti ibi pietas magis emicuit. ibi
caritas plus effulsit. ibi gratia amplius radiavit. **Nullo**
autem alio modo saluo in libertatis arbitrio ad me
bonitatis fiduciam nos miseris magis attrahere po-
tuisses quam te totum in misericordiam immergere ut nos
ab omni miseria liberares. **Ad tertiam**

Quarta hora tertia cordis tui aures cum gemitu
aperias ad illos terribiles voces iudeorum pe-
tenti barabbam dimitte latrone. **Ihm** vero
agnus innocente ac crucifigi. **Et** videas metalibus
oculis ipsum qui operit celum nubibus tam cupit deum
dari et qui percutit terram vasa cuius sui tam acerrime fla-
gellari et qui est gloria angelorum tam miserabiliter detestari
tam et illud pro nobis. **Pilatus** ergo remisso sibi ihesu
ab herode conuocauit principes sacerdotum et magis-
tratus et plebem et dixit ad eos. **Obtulistis** michi
hunc hominem qui autem est ipse et ecce ego coram vobis
eum interrogas non inuenio causam in qua ei accusatis
neque enim herodes. nam idcirco remissum illum ad
nos. **Et** in iudicibus condempnari a me qui iudex sum ro-
manus. **Quia** ergo nichil dignum morte fecit se qui commisit
in vris criminibus pro ipsis puniret. et emendatum
dimittere. **Et** cum tunc coram populo iterum accusaretur
a principibus sacerdotum et senioribus dominus ihesus nichil
respondit ita quod tunc pilatus iratus fuit dicit sibi
Non audis quanta aduersum te dicunt testimonia. **Ihs**
autem omnino tacebat et nec vllum respondit verbum ita
ut presens miraretur vehementer. **Quasi** sicut dicit

bte dyonim^o vno ubo potuisset dissolue oia dra
 accusaciu sic erat frivola si noluit qz forte fuisset
 dimissus et passio sua impedita et salus huanu gnus
 no completa **Un** ex hoc mirabatur pilatus videns cu
 mori adiudicari p iudeos et in videbat eu no re
 usare morte s; traquila mete acceptae **Sz** qz
 pilatus no poterat xpm libertae p missione ad hoo
 dem nec p inocentie manifestacione extrogavit
 aliu modu **Quia** sic dicit euangeliste p die sol
 lepne pasche cosueuerat preses dimitte vnu
 vinctu mo famosu que voluisset i memoria libe
 racois eoru de egipto **Habebat** aut tuc vnu vic
 tu tigne et notabile de malicia sua q dicebatur
 barrabas **Quia** pter sedicione et homicidii miss^o
 erat i carce qui etia erat latro sicut dicit iohes
 euangelista **Dedit** g^o pilatus pto optione que vel
 let dimitti ihm an barraba et h^o id vt nulla
 excusaco^o iudeis relinqueret **Cogrogatis** g^o eis
 dicit **Que** vltis vobis de duobus dimitti barraba
 an ihm qui dicit xps **Hoc** aut faciebat pilatus qz
 sciebat p qz p iudicia solu iudei tradidissent eu **Et**
 hoc aut magis laborabat ad liberaco^o eius qz sciebat
 eu inoceter pati **Sic** putabat tanta ee iiquitate
 pti vt pro xpo eligeret ta maliciofa latrone et ho
 micida **Ad** p^o xps et seniores obstinati i factis
 suis psuaservit pto vt peteret barraba ihm vero
 pderet **Et** id clamavit simul vniusa turba dices
Tolle huc et dimitte nobis barraba **Pilatus** aut
 dixit **Quid** g^o facis do ihu q dicitur xps **Dicit**
 ocs crucifigatur **Ad** hoc dicit beda **Heito** salute
 et vita pderunt qui pro ihu latrone pro saluatoe

interfectore pro dante vite adeptore degerat.
Et ve hec xpi ihu dñi saluatoris reprobasio et
miseri bariabe latronis dimissio erat cordi suo
sissimo maximo dolor. Si enim quibus homo dolet in
dignore sibi quilibet preferri quoto plus animam xpi sauca
re potuit quanta sceleratus et vilis homo preferbat sibi
homo deo iratum ut illi vitam peteret et sua necem.
O summa pietas vitam reddere hominade et vitam
ferre fonte totius vite. Pilatus vero audies quid
ta iustiter peteret bariaba dimitti et xpm au
afigi statim ingressus ptozum exogitavit per alium
modum liberare et illum ut videlicet horribile
eu affliget et sic foris pducat. Qui illum expoli
auerunt pro veste alba qua induerat eu herodes.
postea vestes ppas eu exuerunt. Et ve puduisse
ihesu et hac erudice vestiu suaru magna sustinuit et
erubescere licet enim non fuit natus ex ista interfecta
radice adeo et quod erubescibilis facta est nuditas nostra.
In quo suscepit ista mutates nras sine peccato multum
erubuit denudari. Et tanto plus alijs pudias vir
gibus quanta sua pudicia incomparabilis fuit omnibus
fimo etiam pudicie angelorum. Et sic ligauerunt eu
ad columpnam marmoream te studio ptozum sustentate.
Iudei autem ut dicit iosephus qui viderunt illum ad
columpnam ligatum cucurrerunt et attulerunt ligato
bus illum funiculum cum quo cicerat vedetes et
emetes de templo ut durius ligaretur quam prius
erat ligatus. Et ligauerunt cum eo manus eius tam
dure ut sanguis exiit de digitis suis. Et tunc fla
gellis tam acriter eu passerunt quod totum corpus suum
vlnicatum et rubricatum vedebatur. Et iustitimus

Dimisit ergo is bariaba et apprehendit illum et flagellauit id est usque
eu flagellis eadi per suo milites seu stipendarios.

ues dicit sup illud disciplina pacis nec sup eū q
 disciplina eius fuit triplex fortis fortior fortis
 sūna **P**rimo virgis. sūdo flagellis tūo cathe
 nis. **C**ū virgis fegerūt xpo suū sūssimū caput
 cū flagellis suā carne sū cū cathenis ita grauit
 xpm pforauerūt q̄ in multis locis ossanuda appa
 rerent **B**is aut bernardus sic dicit de horribili
 xpi flagellacōe **X**ps i tāta flagellabat̄ ad colap
 nā q̄ magna frustra carnū pedebat i flagel
 lis virgis et cathenis et sāguis eius sursum resul
 tabat i aera **E**usebius sic dicit xps dñs tā pes
 sine fuit tractatus et passus p oīa ossa eius
 poterat dinumerari i suo sūssimo corpe sūdm qd
 dicit psalmista **D**inumerauerūt oīa ossa mea
 id est apta fuerūt ad numerandū **I**n reuelacōi
 bus aut bugitte sic habetur de xpi flagel
 lacōe **J**udei audietes qm̄ debet flagellari
 multibus flagellatoribus qui gentiles erāt sū
 nā pecunie promiserūt vt eo acutis flagella
 ret eū **H**ij milites i numero erāt sex **I**stozū
 duo flagella habuerūt nodata ita q̄ i extremi
 tatibus eorū erāt nodi ferrei quos nodos acuty
 fini auri penetrabāt **A**lij virgas habuerūt
 de spinis et vepibus acutissimas cōfectas.
Xps igitur exiit p̄mōventē eius ad colūpnā
 stantē an̄ p̄torū ligauerūt i manib⁹ et pedi
 bus **D**ic q̄ p̄mi duo xpm cū virgis p̄uē cepē
 rūt crudeliter et cōtinuauerūt quousq; fati
 gati essent totaliter **T**ūc alij duo accedentes
 xpm tā crudeliter flagelauerūt q̄ ipi flagel
 latores et colūpnā de sāguie tribuaretur.

Quibus iterum fatigatus ipse soluerunt et dorsum ad
columnam vertentes manus in alte super caput ligauerunt
quod ipsum in pedibus stare oportebat et sic in flagella
uerunt et vulnerauerunt nec oculis nec faciei et par
centes ita quod toto corpore suo bñdō nō erat spaciū
sanū ubi acūmē acūs stare potest poterunt Et tūc
verificatū ē illud ppheticū dñi **A** planta pedis usq;
ad verticē nō ē in eo sanitas Quot autē vulnera xpi nō
p flagellatōē; inflicta fuerūt pro certo sciri nō
pōt nī p reuelatōē; s; oportuit & ea cōtā q̄si innumē
abilia Si enī scriptura teste pro mēsurā p̄cā erit
plagarū modus. et xps flagellabat p̄ p̄ccatōē;
nōs q̄ vtrūq; sūt innumēabilia ergo et plage eius
innumērabiles **H**abetur quidē ex reuelatōē; scā
aliquib; deuotīs p̄sonis q̄ numerū vulnerū xpi
fuit quāq; milia quadringēta sexagita **D**icit
etiā quidā ingēi q̄ in quolibet corpore hoīs sūt qua
dringēta et sexagita ossa Et quodlibet os dñi
accipit suā p̄ passioē; p̄ ictū et quib; ictib; accipit
eū vulneratū et cōuetatū Et quodlib; os xpi fuit
passū ad m̄ tribus ictibus. vñū accipit p̄ vir
gas alterū p̄ flagella. et tertū p̄ catenas.
Vn̄ bernardus dicit q̄ xps sic fuit passus an
te retro a planta pedis usq; ad verticē q̄ nullus
sanus vel incorruptus locus erat in eo ita q̄ sanguis
eius manauit p̄ totū corpus suū q̄ cēt vestitus
cū cubo p̄ano. **E**rat q̄ sanguis ille preciosior
balsamo p̄ quā scā ē p̄ccatōē; nūm̄ nūdacio. **E**a
fidelis aīa paulidū hic paulidū et cōs idē dicit
tibi p̄ cūctis sic guttis sanguinis p̄ flagellorum
ictibus vñdīq; p̄fusu Et riuulos sanguinis p̄
corpus illud dēlicatissimū vñdīq; deurentes in

terra **H**eu pie ihesu dulcedo aie scie quomo ta
 crudeliter te eade poterat q corp⁹ tuu ta formose
 et membra tua ta degacia et pulcherrime dispo
 ta uiderut nec tu tate pulchritudini pepererut
 sed tu ta crudeliter a planta pedis usq; ad vlti
 u lincauerut **D**ed verissime constat q hoc prudeti
 consilio fieri promissu ut nos totaliter amori tuo
 subiacer q te totu ac tale plagis amarissimis pro
 nobis sic subiacere voluisti **C**redu aut q xps pro
 nobis flagellari voluit ut nos flagella dei libeter
 ferre deberemus **E**t mito q; si vnus dei filius patus
 fuit suscipi i se nra flagella et obedientia pris au
 nos adoptiu no eemus pati sufferre flagella eade
 pris q ipse vel p se vel suos milros vel instrumeta
 sua media nobis misericorditer dignatur admo
 datione nra; i ferre **C**ue em diligit deus castigat
 flagellat aut de; filiu que recipit **C**uedu aut
 nobis est cu magna diligencia ne et nos iterato xpm
 flagellem⁹ **N**o sit qnauq; mortaliter peccam⁹ **C**uia
 xps flagellatus est pro peccis nris q; quociescuq; mor
 taliter peccam⁹ xpo vnu flagelli ictu tantum qn
 tu i nobis est **P**ost amara xpi flagellaco; de
 scribit euageliste eius multiplice illusione; quam
 passus est a getulib; falsos hoies a exhibedo sicut
 falso regi **P**rimo quide illudebat ei veste purpurea
 qtu ad regale veste ad idiu regie dignitatis **E**t
 id milites soluertes eu de columna pto; dixerut eu
 itro tattu pto; et congregauerut ad eu vnusq;
 cohorte s; iudeoru et exierut eu vestimentis pto;
 et veste qnda purpurea vile veteru et dura tduc
 bat eu **E**t su dubio no erat alicuius valoris magni
 vestis illa qua curadac no auauerut ho; sic iuncto

spuitis uideorū maculato ac sanguine p̄ totū corp⁹ rō
perso Et bñ talis uestis rubra cōueiebat tali cor
pori tot sanguine rubricato vt impletur illud dñi **Isa**
Quae rubra ē idumētū tuū Et hec questio fuit
āgelorū uideā et mirācū q̄ corp⁹ xp̄i q̄ q̄ de uicō
virginali tā tū cadere habuit i cāu fuit sanguine
rubricatū Ad quā questionē ip̄e xp̄o ibidē respōdit
dices **Toradar** callam solus q̄ dicit sc̄dm glōsā
Ego solus sustinui pressurā crucis flagellorū et
om̄ passionē i quib⁹ quasi ip̄relo pressus sanguine
xp̄o p̄ totū corp⁹ meū pro mundi salute sū aspsus
Ad ost̄ hec q̄ reges corona aurea cōsueuerūt coro
nari milites plectētes coronā de spinis ip̄osuerūt
capiti illius qui suis ē corona glorie **Istas** autē
spinas dicit quidā fuisse iucos marinos i illis p̄ti
bus crescentes et aculeos logos et tā duras hñtes
q̄ soleā calciameti ualet p̄petrāe **De** hys coronā
sibi ip̄osuerūt et arūdinibus capiti cū uolēcā
ip̄resserūt ita q̄ sanguis p̄ totū p̄ fluebat corp⁹
Tūc impleta ē prophēcia **Isa** dicens **Rō** ē ei sp̄s
neq̄ decor et tāq̄ leprosu reputauis eū **On** dicit
b̄s **heronim⁹** Caput illud diuinū densitate ip̄arū
spinarū usq̄ ad cerebrū cōfixum fuit ita vt sanguis
extractus ex capite fideē genas et collū p̄fudit imo
tāta collū usq̄ ad corpus ip̄m cruciādo **Atte**de nūc
o fidelis n̄a facie illa desidealidē om̄ gr̄arū hñte
plenitudiez stillatidys rosas rubescente qui efflux
erūt de celesti paradiso capite eius tā pulcherris
A quo p̄pter spinarū seuissimā pūctōne et duris
simā ip̄ressioez eruperūt fontes sanguinei **Ista**
autē coronatio fuit sc̄ds honor falsus p̄ gentes
xp̄o tāq̄ falso regi adhibitus **Docemur** autē nos

per xpi coronacoem q nos pta nra p recordacoem sp i
 mente portem⁹. sicut xps spinas pccoru nroza i suo
 capite portauit. Et has spinas xps suscepit portandas
 pro corona victoriae cōtra hoste nrm qui suis armis
 assidue cōtra nos pugnat. Anima dyaboli sūt pta nra
 q dñs i passioe sua abstulit. Ipe xeni verus ē agnus
 qui abstulit pta nra. Dato spinea coronā i signū
 victoriale i capite suo portae dignatus est. In ista
 corona vidē regē nrm desiderabile ē aie amari.
 Et iō ad hoc spōsa i carnis oēs fideles aie iuitat
 dices. **E**gredimur filie sion et videte regē salomo
 nē i dyademate quo coronauit eū mō sua id est
 synagoga uel ipā ciuitas quo ad seipm. Debemus
 etiā coronari spinis teptacionū. **C**uilibz enī tepta
 tio i pugnas ē q̄i queda spina pūges caput mentis
 nre. Quā dū hō supat spina ista redit sibi ad coro
 nā. **U**n quot spinas teptacionū hō i hac vita susti
 net et supat tot gēmas p̄ciosas ad coronā suā
 parat. **T**ertius hōr falsus xpo p̄ gēdes exhibēs
 fuit q sibi arūdinē i dextera dederūt pro scripto
 legali p hoc signātes q regnū sibi vsurpasse dice
 bat nō attēdetes miseri q regnū suū de quo ipē
 dicebat q nō eēt de hoc mūdo vē eēt regnū p̄ciosū
 simū et firmissimū et oī gaudio repletū nec non
 ipē p̄ciosissima p̄sona i quo sūt oēs thezauri sapie
 et scie dei absconditi sedm aptm que tñ sic viliē
 reputabat et illudēbat baculo arūdinēo. **D**ñs nō
 arūdinē in dext̄ tenē voluit vt oīdēt se nos fra
 giles vacuos et i firmos manu tenē et oībus boīs
 adūplere. **Q**uia nos vē ex nobis fragiles et oī
 bono vacui sum⁹ nō dext̄a dei nos teneat s̄ manu

dei firmamur. **N**ec arido calamus & spumētū sardis
di. **H**oc g^o xpo calamū i manu tenē voluit s^{dm}
Iheronimū ut ostendēt se illū eē q̄ elos suos scribēt
i libro vite. **P**ostq̄ xpm sic regio more honorauerūt
flectētes genua corā eo illi sone dicebat. **Q**ue rex lu
deorū. **V**n̄ dicit beda. Adorabāt et salutabāt eū illi
sone q̄ si qui seipm̄ deū et regē fecisset. **E**t exspuētēs
i eū dabāt ei alaphas i facie iū palmis. **E**t quibus
cauo iter ossa et autē cōtūta intumuit. ita q̄ fa
cies illa de fidē abditū timore huiusmōi deformata.
et flagellatōe lesa. sāguis i sup̄ ex vlnibus per
spinas i fluctis defluētē p̄fusa. et sup̄ oīa spūis
iudeorū antecedent et tūc multū consequētē ma
culata q̄ facies abhorredī leprosi appareret. **T**ūc
vltimo acceperūt arūdinē cū magna cōignatōe de
manu eius et p̄uacēbat apud illū p̄ quas p̄ussuāt
spine quibz̄ erat coronatus capiti i fore illud v̄
diaz̄ vlnēabāt. **I**n illis enī p̄tibus fūc arūdinēs
magne et grosse ad modū baculorū. **V**n̄ bernardus
Wlthū tūc hoc illū i que desiderat āgelū
spūā spūis iquinauerūt m̄ibus ferreis p̄usse
rūt velo operuerūt. **E**t autē arūdinē p̄usserūt
nō tūc cā lededi eū fecerūt p̄ p̄cturas spinarū &
p̄ ictus baculi sed etiā cā diuededi. **N**ā viles p̄sone
solet baculi sicut bestie p̄cti. **E**rgo ad magnā
eius v̄dificatōē hoc fecerūt q̄ diceret. **O** tu viles
homo ut quid te facis regē. **I**ta autē aut milices
hec et alia fecerūt ep̄o dñō volētes cōplacere
iudeis amore peauē qua corrupti erat. **Q**ue
ri autē possz̄ q̄e ipm̄ dñm̄ tā horribiliter i
capite p̄usserūt. **A**d hoc ducedū q̄ de sede aie
tres opiniones sūt. **P**rimaqz̄ putauerūt eā eē

i sanguine. alia q̄ est i capite. tertia q̄ h̄ret sede
 i corde. **U**t ḡo aīa a corpe auelleret scdm bernar
 dū quiesierūt eā cū flagellis uirgis et clauis i sanguine
Et q̄ hoc facē nō poterūt p̄ p̄da q̄sierūt eū i capite
 p̄aliter cū sp̄itus et p̄cauōibus vsq̄ ad cerebrū
 i f̄gēdo. **E**t q̄ nec sic aīa eius separe nō poterūt a
 corpe quiesierūt eā terno i corde cū lācea. **E**t ideo
 aīus de uno latere ad aliud i hūiliter et crudeliter
 p̄foratus sicut postea dicitur. **T**ūq̄ ille i nocēs
 agnus tā miserabūda i domo pilati corā cohorte ge
 tilū tractatus eēt a militibus exiit pilatus foras
 ad iudeos ut salte post tā amarā flagellationē et
 militū ludibria facti eēt ab eo. **D**ixit ḡo ad eos
 Ecce adduco eū uobis foras ut cognoscatis q̄ non
 diuino t̄ eo causā moris. **V**os accusatis eū de affec
 tione p̄tatis regie. sed uidebitis eū ita deturpātū
 et illu sū q̄ ad quid egit ih̄s i quibus eū accusatis
 totū iā plene sic correctū et ultra modū. **S**ic ḡo
 emēdatū uobis dimittā. **E**t q̄ itus p̄mūatus fuit
 ih̄s pilatus adducit eū foras ut et ip̄ eū certū uideret
 sic i hūiliter tractatū ut salte sic eius opprobrijs facta
 ardeat. **U**nde dicit ioh̄anes. **E**xiit ḡo ih̄sus portās
 spineā coronā et purpureā uestimētū cū sceptro p̄
 aruōnes. **E**xiit aut̄ sic cū pilato de domo sua qui
 eū q̄ portādo sustētauit cū brachijs suis q̄ p̄ se ire
 nō poterūt pedibus suis p̄pter multas passionū
 fatigaciones. **U**n̄ august⁹. **E**xiit nō p̄clarus i p̄terio
 sed plen⁹ opprobrijs. **F**ac quā lamētabile spectaculū
 ip̄s factus est ad cōspectū totius p̄ti dicit aliqui
 q̄ pilatus posuit xpm̄ cū tali h̄tu regali ad unā
 fenestā ualde altā ut ab oībus uidei poss̄. **A**liqui

vos dicit qd ipm locavit sup duos magnos lapi-
des quoru unus sup aliu erat positus quos helena
murae fecit ad unu arca i platea sa stephani
p qua xps transfuit baulas sibi crua Et tuc dixit
et pilatus ad iudeos Ecce homo qui se rege facit
ut vos dicatis Quasi dicit secundu hugone dicit
ficiat vobis pro tali verbo talis contumelia et afflic-
tio. Un bñs thomas Ecce de quali hoie credebatis
vnu factu qd isto hoie videtis Si qd ei tunc regi
iudicatis ia pate qd talis respectio et delectio red-
dit eu honore pnuatit et intribile ad regale dig-
nitatem Et licet pilatus auo liberandi de xpo tan-
lamentabile ostentacoe spectacu fecerit tora iudeo-
tu unius ab huiusmodi ostentacoe no fuit qd ple-
naria pte dimitte eu habuit In hac ostenta-
cione et certissime sibi nota fuit maxima iudicia iudi-
coru Et iter oes illusiones xpo dno p gentiles factas
hec maior fuit eo qd iudicia eius talia ludibria et
eo conspexerunt de quib9 no pui gaudiu habuerunt
et adhuc sibi maiora tormenta sibi ipse labora-
uerunt Quia cu vidissent eu potiffices et miter
iudeoru i tali appatu ludibrio et ta grauissime
afflictu no fuit sibi compassi s; magis irigati Un
beatus thomas Quia cuq; viderit eu sic despon-
et abiecti magis fuit inflammati sicut cameli ad
sanguine mori Et iocundabatur ac cruafige crua
fige eu Un bñs thomas Ingeminar cruafige
ppter desiderij vehemencia Et no fuit contem ex
amara iudicia quacuq; morte sed morte sup-
fima idest cruas petuit eu coedpnari Pilatus
aut dixit eis indignati auo videns qd nichil pro-
ficet i eius liberacoe Accipite eu vos et cruafige

gite. Sed sicut hugone hoc dicit pronunc nō volēs
 ut occideret eū s; confundēs eos. Et ideo subiūgit.
 Ego enim nō inueni eos causam quāe debeat mēi.
 Tūc clamauerūt oēs. Nos legē habem; et sicut
 legē debet mori qz filiū dei se fecit. Cū g^o pilatus
 audisset hūc sermōnē magis timuit qz ex quo au
 diuit eū qz filiū dei fuit pteritū. Facēs se male fe
 cisse ppter tales et tātas penas quas sibi inflat
 erat. Vn tāq; filiū dei ipm credidit qz sicut gen
 tiliū credidit hōiēz posse eē filiū aliquorū deorū
 quos gentiliū colebat. In tota aut illa disputacōe
 fca iter iudeos. Ter pilatū xpō dno stāte vel sedere
 foris cū pilato an p̄torū xpō s̄debat nō aperies
 os suū ad vllū verbū. Tūc pilatus iterū ingressus
 ē p̄torū cū ihū et dixit ad eū. Vn es tu. Ihesus
 aut resposū nō dedit ei et hoc ppter plures ratio
 nes. Primo qz pilatus gentiliū erat et idolatru et
 idō indignus fuit scire aliquid de diuina generacōe.
 Secūdo ppter difficultatē questiois. Tercio scilicet respo
 dit pilatus vtiq; ipm dimisisset et sic fuisse ipm
 dimēti quo ad mysteriū nrē redēptōis. Quarto qz tūc
 erat xp̄iū dāpnacōis vel saluacōis et idō nō res
 pondit vt oēm hūilitatē et mansuetudīez oste
 det sicut qz p̄tē de eo p̄dicerat. Dixit g^o ei pilatus.
 Michi nō loqueris nescis qz p̄tātē habeo qua
 fige te et p̄tātē habeo dimitte te. Ihs aut hōiēz
 demēciā i tā presumptuoso verbo nō fecēs respo
 dit ei dices. Nō haberes adūsū me p̄tātē vllā
 nisi tibi datū eēt de sup. Exinde aut pilatū ma
 gis querebat dimittē eū. Ihs aut dno nr̄ sic
 voluit corā emulīs suis ostēdi tāq; despēs lepro
 sus et vilis vermis ad doctnā nr̄z vt nos xp̄m

sic illuſu an meis nre oculos habeam? et i veſti
tu et extiore appatu no vane glorie mur qm dno
m i veſtitu ſic illuſus eſt. **H**ac etia xpi miſera
bile oſteſioez repreſentat ſacerdos i ſteuaco hoſie
quaſi dicit ſacerdos Ecce homo Quia em ſacram
tu altaris e meduale dnice paſſionis et xps e paſ
ſus ſdm huantate ſdm vero diuitate ipaſſibilis
eſt Quae ſacerdos oſtedes ibi xpm congruens
dicit ecce homo q ecce deus licet ipſe ſit deus et ho
Ded homo patens fuit et deus latens **D**icendu aut
q iudei hora tercia clamabat crucifige eu et tunc
linguis eu crucifixerut ſdm auguſtinu **E**t ſdm
hoc intelligedu eſt q martus dicit hora tercia
crucifru ee dominu veriffime i hoc oſtedes ma
gis xpi fuſſe necatrices linguas iudeoru q ma
militu **C**oſideradu g qua doloroſa **h**ora xpi dicit
fuit hec iudeoru clamaao **C**ongruu g ewangeliste
ponit q diuſis horis xps eſt crucifurus quauis
homo det dici etia liguis iudeoru hora vero ſexta
maibus getiliu **D**ed qre iudei magis clama
bat crucifigatur q lapidetur vel decollatur qz
iponebat ſibi crimē blaſphemie q digna erat
lapidaco ſdm lege ſapta qua ipſi allegauerut
dicētes **F**ros lege habem? et ſdm lege debet mori
qz filiu dei ſe feat **A**d hoc dicēdu eſt q xps ex du
pla eſſe racione crucifigebatur **P**rimo qz maxie
inuidie correſpodebat maria pena ſibi iſugeda
Et qz iudei maxime ipſi pio ihesu iudebat ideo
qntu i eoru pte erat ipm pde cupiebat morte
turpiſſima que erat mors crucis ac p hoc malicio
eu ſubice iuy illud **M**aledictus ois qui pendet
i ligno **D**ico qz erat prouſu a deo i defecto
i ſerpente eneo. et io no erat i pte iudeoru

xpo morte i ferre qua vellet s; qua ^p mittebat ut
 dispositioe diuina In hys xps dñs hora ~~xpo~~ etia
 pro nobis laborauit susines q̄ i duodeca articu
 lis ~~concludunt~~ Quoru p̄m̄us e xpi reprobatio
 et barrabe liberatio **D**ñs vestimētorū crucis
 Tercius corpis flagellatio **C**irtus purpure vestis
 iduatio **S**icut coronatio **S**extus arudis i dextra
 tradicio **S**eptis i rrisoria adoratio et salutatio
Octauus alaphizatio **S**onus cōspucio **D**ecis capitis
 tu arudine passio **V**ndecis flagellati et illusi
 ostensio **D**uodecis acclamatio In quib; oib; at
 tede o hō q̄ sicut mie dñi multe sic et miserie
 dñi multe **H**ere magna et mirabilis hec passio
 dñi ihu q̄ cum nrm̄ passionū ppulsauit et ppiciata
 e oib; aiquitatibus nris nec vniq̄ vlli peste
 nre cunctur cessit **P** hac eni p̄ca multorum
 tulit et p̄niſſessorib; exorauit vt nō p̄ret
P hac etiā p̄cores iustificauit seruos fr̄es fecit
 captiuos cōhēdes exules **D**iligam; ḡo eū q̄ tm̄
 dilexit nos et lauit nos a p̄cis nris i sanguie
 suo q̄ est bñd̄is i seada **A**mē **¶** **Q**ueri etiā pos
 set sub q̄ lege xps debuit mori **A**d qd̄ respondet
 q̄ est lex gētiliū que e erronea **E**st lex iudeorū
 q̄ est ipta **E**t est lex xpianorū p̄ xpm̄ data et
 impleta q̄ est lex ciuitatis **R**es dñi aptm̄ ciuitas
 est legis plei tude et viciū p̄fectionis et excel
 leatior via nra itineris **V**n̄ paret q̄ lex xp̄ia
 norū e p̄f̄is ordo ciuitatis **E**t id̄ sedm̄ hac lege
 xps pro nobis mori debuit sicut et fecit **V**bi
 fac̄ dū q̄ xps legis debuit adimpleuit et pro no
 bis satisfecit deo p̄ q̄ nullus alius fac̄e potuit

Quod sic ostendi potest. Determinat enim magister termino
sententiarum et optime probat beatus thomas quod quilibet
secundum debitum ordinate caritatis tenetur diligere
deum simpliciter super omne bonum creatum. deum seipsum
super omnia alia a se extra deum. postea proximum super
corpus proprium et quod est ad corpus commodum ordinatum.
ultimo corpus proprium. **H**ic quod quilibet ex precepto
dei tenetur ad ista quatuor caritate habere. et ex eodem
precepto tenetur et hunc ordinem et eisdem servare.
Un potest quod quicumque propter quodcumque bonum creatum
quod vel malum fugiendum deum suum quod alterumque
offendet et seipsum propter peccatum dimittet. vel etiam salu-
tem proximi sui propter quodcumque commodum vel in-
modum proprii corporis negliget. ille minus diligenda
manus diligenda proponeret et ita ordinem precep-
tue caritatis et rectitudinem fraternae dilectionis per-
uertit quod pro nulla re mundi facere debet nisi ex pre-
cepto debemus animam et vitam corporalem ponere
secundum quod ordo exigit caritatis. **P**ro hoc autem omnibus
modo totum genus humanum tam periculosum et misere-
rabiliter fuit debito mortis anime et corporis
obnoxium quod ab eo liberari non poterat pro cuiuscumque
creaturae peccatum. tunc quod secundum rationem iustitiae
debebat principaliter restituere servitium quod fuit
pro peccatum iniuste ablatum et ultra hoc aliquid offer-
ri pro offensa remittenda quod alias non esset debitum
sicut videmus observari in legibus consuetudinibus
humane quod a malefactoribus deprehensis exigitur
restitutio rei ablate sed etiam ultra hoc emen-
da pro offensione rei publice. **M**odo quodlibet
creatura quod quid fuit quidquid habuit quidquod

potuit hoc totu deo eam si no peccasset de uie
 naturali ad seruicia debuit **Cu** g^o nullu rei
 solucioe aplius soluatut q illud debitu quo
 illa res debebatur patz q nulla creatia qdau
 qz ena de seipo ut de suo offeredo egisset pro
 suo uel au xuz pro eam nimo sedm vera ius
 tia satisfasset **Cu** ena si concedetur q alia
 creatura aliquid ipm puta seipaz vel aliud
 habuiss; qd deo no debuisset adhuc tn vnu
 creature actio vel oblatio cu sit finita pro pro
 totius huano ignis ex codigno satisfac no poss;
Cu pnm originale fuit pnm originale fuerit
 quodamo ifinite grauitatis quo ad tra sicut
 diat bts thomas **Primo** ex pte ifinite ma
 iestatis oira qua comittebatur **Secundo** ex pte
 ifinite bonitatis q p ipm auferebatur **Tercio**
 ex pte ifinite multiplicabilitatis q p ipm
 corrupebatur **Cu** igit dms nr ihc xps oipo
 tetis dei et maie vgis **ut** ad nre huilitatis **A fl⁹**
 rosorau gnu huano frem et proximu se fecit
Qui cu sedm natura diuina q pri p oia est
 equalis nec seruiliter debuit nec secudu
 huana natura qdauqz pna debitu oirauxit
Datet g^o q ratione omnis nature q est simplia
 ter ifinita sufficietissime potuit et raone alterius
 nature q no fuit pcedobnoxia conuetissime habuit
 vnde debito nre mortis satisfac volebat **Si** igitur
 i tanta necessitate no debebat salute proximozu neg
 lige nec lege fene caritatis delinque qua ipse teste
 venit no soluere sed adimplere oportebat nos a debi
 to mortis redime i qd pnm nos deiecit **Et g^o in**

A cu auqz scia
sed e vnam
corporal
dem pro nob frub? sus pone et

Et hoc in verbis premissis dicitur. Nos lege ha-
bemus et secundam legem debet mori quia filium dei se-
fecit. Sed nunc queritur quali morte sub tali le-
ge debuit mori. Ad hoc respondetur quod morte tur-
pissima. Et hoc probatur ex verbis premissis tri-
plici via. Primo ut convenientissime reformaret
ipsum huius legis observantem. Dicitur ut perfectissime
concordet seipsum secundam legem in et vigore. Tercio
ut reuerentissime honoraret deum patrem suum huius le-
gis flatore. Primum sic patet. Quia patet per quod
lex transgreditur et formaliter in hoc quod homo ad
lectorem dei aduersus ad amorem creature cordialis
affectum conuertitur. In patet si deberet nos ad ob-
seruacionem transgressio legis aptissime reducere
oportebat enim nos ab affectione ipsam ad amorem
dei adducere. Ab affectione autem ipsam non fuit con-
uenientior modus retrahendi quam per contemptum omnium
~~reprehensibilium~~ delectabilium et aggressum omnium terri-
bilium ita quod toto mundo nichil remaneret boni
uel mali cuius amore vel timore homo virtutis reliquias
exerit vel uerum reddet in partem. Ad amorem quoque
deum non erat aptior modus reducere nisi ut filium
manifestissime ostenderetur quod a deo diligetur cum
non sit iustior amoris accessio quam dilectio illius ad
cognita preuenio. Modo temporalia non poterat
perfectius contemptum quam per mortem turpissimam. cum
totus mundus nichil habeat tam in bonis delectabi-
libus quam in malis terribilibus quam non tali morte
concludat. cum sit ultimum terribilium omnium in hac uita
possibilium. Nec etiam amor dei ad nos poterat
hunc manifestiore probationem quam uoluntaria tur-

pissime mortis pessione ymo i toto conio amo
 ris diuini carbo ardeat no iueniebatur q i cor
 huani ad eius tepiditate accededa imitteretur
 ai tato vnusqzqz aliu se amae ostendat qnto pro
 ipo maiora bona et mala coeponit et portat.
 Quoru vtriusqz manifestissime patet et constat i
 morte voluntaria et maxie turpissima ee completu.
 q maiore hac dilone neo habet vt aiaz sua
 qd ponat pro aiaz suis. **C**u igitur ad pfece cau
 tatis obseruatoez no poteam couerterius reduca
 q p nudi coeptu et diuie dilois ostesioez. et ad
 hoc no valum efficatus idua nisi p turpissime
 mortis pessione sequitur vt ad hoc vt reformact
 plm legis obseruatoze reformacoze couerterius
 sima q mori debuit morte turpissima. **S**ed dixi
 ea ee illis mortis debitoze ad hoc vt pfectissime
 coearet se adin legis huius vi et vigore. **S**ic
 patet caritas e ignis que dñs veniens misit i
 terra et arde voluit. **H**anc g e de natura ignis
 sic e de lege caritatis. Ignis nuqz cessat vtute sua
 comunicae et alia i sua natura et similitudie co
 uerte et traasformae qua diu reperit aliquod
 robustabile. **S**ic q si i finitu matia ignibilis
 cotinuetur nuqz a su actoe cessat quin totu et
 totaliter virtute sua quam capax eet participa
 ret et sibi coformaret. **I**ta ena amor et maxie
 caritas nuqz cessat bonu suu amato comunicae
 et malu suu ad sui picipacoez qntu possib de
 est trahere et applicae q diu reperit ena i finitu ali
 qd. **E**t siue bonu i se siue malu i alio qd possit
 consumere participans. **A**ltimu aut maloru cu

amico partiapabiliū supra et ultra qd̄ nō ē aliud
repibile mors turpissia q̄ vt supra patuit statū est
extremū malū prē oib̄ tribulacōibus ita q̄ qd̄
amicus de malis amica cōcipim̄ assumere et parti
ciparet mi⁹ eēt q̄ id qd̄ vis amoris scdm̄ sui ^{participa}
p̄fectionē se extēderet et dilataret. **Cū g^o** ex vigore cōtra
tis sic suūp̄i⁹ cōmūcacio sic extrema malorū aīa
p̄cipua q̄ nō p̄t eē nī i morte turpissima iō ip̄s tū
debut mori ad hoc vt scdm̄ lege cōtūctatis se cō
mūcāret cōmūcaciōē p̄fectissima. **Et sic patet rā
tio s̄da** q̄re mori debuit morte turpissima. **Tercio**
dixi ip̄m illi⁹ mortis eē debitore ad hoc vt reueren
tissime honoraret deū p̄z̄ suū h̄ Regis dīm̄q̄ et
latozē ad hoc em̄ p̄cipaliter veit vt p̄ opus mē
salutis deū p̄z̄ in oib̄ clāficādo honoraret.
Honor aut regis iudiciū diligit cū p̄f̄s iusticia et
mīa cōsistit cū neutra sine alia iudicē deceat eo q̄
iusticia sū mīa crudelē et mīa absq̄ iusticia rōnū
sū et leuē ostendat. **Idco** legistatozē sūe iudicē
p̄f̄te honorāe ē sūmā eius iusticiā sū et mīa⁹ de
mōstrāe. **Cū g^o** deus p̄r̄ sit sūme iustus sū et mī
serioris ad hoc vt honor eius cōdignus exhibētur.
optebat vt hoc fiet p̄ talē actū. ultra et supra quē
nō eēt uēire aut imaginari aliū quo maior iusticia
vel clarior mīa probāetur. **Nō ē tñ** actus mīe sup̄
quē ē alius sup̄ior ymaginābilis q̄ q̄ rex altissimis
vniuersū sibi p̄ oīa cōeqlē grātis usq̄ ad mortē tū
p̄ssimā tradēt vt seruū vtilē et sibi rebelle cō
p̄cāo liberaret. **Extrem⁹** actus iusticiāe ulterior
nō est q̄ q̄ si dñs gloriozissimus ab eo quē nō mī⁹
seip̄o. p̄mo p̄ oīa equaliter sicut seip̄m diliget quē

i oibus iustu et inoete cognosceret pro aliena tras
 gressione ne sua ledetur iusticia satisfactioe codig
 nam usq; ad morte turpissimā reaperet. Ita q
 qd̄ atra morte inocētis vniūciti turpissimā pro
 culpa setu emedada volūtare exhibita et receptā
 a quocūq; agētur vel fieret nullaten⁹ sumā miaz
 ai sumā iusticia sit i pre demonstraret. Cū ḡ p̄fec
 tissima legislatoris horatio sit sumā mie et iusti
 cie eius dedacio q̄ nō p̄t manifestari i altero n̄ i
 morte xpi turpissimā sequit⁹. ḡ ut tali mori debuit
 vt honoraret prez sui honoracoē reuerētissima.
 Saltem us ḡ q̄ tūter mori debuit vt nos ad legē
 caritatis seipm̄ p̄fectissime comūicaret. vt deum
 prez scdm̄ legē caritatis reuerētissime honoraret. Et
 ex quo eius caritas ad nos ad seipm̄ et ad prez ai sic
 p̄petua et i sumo p̄fā neq; maior neq; miōr esse po
 tuit ergo nichil de eo qd̄ scdm̄ legē caritatis ad
 miaz salute et p̄is glaz face debuit et potuit pre
 termisit. et p̄seques sequitur qd̄ i vitale mor
 te turpissimā mortuus fuit. Quert aut̄ b̄s thōas
 vtrū alia passio quā mors cruas turpissimā suffe
 riss; ad redeptōē huāni gn̄is. Et respōd; q̄ ad ep̄
 tione duo requiruntur sc̄ q̄titas p̄ij et deputatio
 eius ad aliqd̄ emedū. Quō ad quatē siue digni
 tate vel valore quelib; passio etiā sn̄ morte suffe
 riss; p̄pter dignitatis i finitate p̄sone redimētis
 Sic etiā p̄mū istans sue coceptois et i carnacois
 suffe riss; ad miaz redeptōē. Sed quo ad deputatio
 nē nō potat esse alia passio q̄ a deo p̄re et filio nō
 eāt alia determinata p̄pter tā p̄mo p̄pter eadem
 redimēdi et redeptōis codicoē vt p̄ca correspōdet

Adueniensie re
 faret ut sc̄
 legē caritatis

culpe **fr**a p'mus hō i ligno peccauit. idē xps i ligno
satisfecit ut q' i ligno uidebat s'q' dyabolus i ligno
quoz uidebat. **Sec**do ppter exēpli imitacōez qz xps
ē redēptio n'ra et exēplū uitae ut g' nobis ostēdet
q' nullā mortē tunc debem' ipē carere passus est
et morte turpissimā cōdēpnāe uoluit ut nullā mortē
gen' ppter ipm timēmus. **Ter**cio ppter spūale mor-
tificacōez q' optime tuemus ibidē. **Et** sic scdm legē
uoluit mori debuit qz legē caritatis scilicet adimpleuit

hora sex

Ad horā sextā cū sol nimis est uersus
pit i xpi iudei iudicia uigēte nimis est uersus
tinae reperit ad thocētissimi agni turpissimam
mortē uocab' magnis nūc magis postulātes ut
crucifigētur. **Re**uocōez g' nūc ad mēoriā. ppter scōz
celi et terre et terribilis iudex uiuozū et mortuozū
an' et uenial terreni iudicis s'p'it' ubiqz creator a
creatura et immortalis a mortali et uili hōie finali
scētia ad mortē turpissimā cōdēpnatur. **Et** cū fili
abus ih'm vna cū mestissimā mēte sua b'ndicā seqm'
eū exēte de citate baculatē sibi crucē plenū offe-
briū nobis ad gl'āz sēpternā. **Qu**o iudei audy-
fent q' pilatus adhuc q'rēt dimittē x'm clama-
bat ad eū dicētes. **S**i hūc dimittis nō es amicus
cesaris. **P**ilatus autē cū audisset hos sermōes s'q' q'
minaētur a p'plo de cesaris indignatione adhuc
plus timuit q' plus s' nūc sibi timuit scdm augusti.
Hic cū ostēdit q' quis minabatur sibi nodū tū-
cōscie h' adhuc eripē uolens adduxit ih'm iterū
foras ut adhuc visu flagellat' moneatur et flat-
tatur. **Et** sedit pro tribunali id est i sede iudicaria
i loco q' dicitur lycostylatos et fecit ponē de sua

an pretoriu scdm aliqs i loco q fuit stras vanyis la
 pedibus et hoc fecit vt malfeste iudicaret et ita
 fereca mors xpi no i ponetur sibi sed iudicis **De**
 dte aut pilato ibi misit ad eu vxor sua dicee **Such**
 il tibi et iusto illi t no occupes te cu iusto illo.
Multa em passu su p visa ppter eu **U**bi dicit
 glosa q dyabolus aduertes p morte xpi se pdi
 turu xpi sui. et io ad terrore imisit huic
 mulieri visionē vt p ea mors xpi ipe dretur
 sicut pns p muliere morte iulerat **T**uc pilat
 iussit iudicis sibi iym sisti et dixit iudicis **E**cce
 rex vester **P**rius dixerat ecce homo ignomi
 nia sua demonstras vt eos ad misericordiu mouet
Ruc vxo vt eos magis noueat pronice eis **J**al
 tat dicee **E**cce rex vester q dicit **E**rubesce debe
 tis q huc flagellatu et illusu cosputu et derisu
 ideo vltis crucifige qz se dixit regē vrm esse
Et hoc dixit pilatus volēs eos p pena xpi flectē
 ad mias **J**udei aut itelligētes q pilatus ad huc
 vellet liberare eu a plus mouit eos p hoc dan
Et io magis clamabat dicētes **T**olle tolle cru
 cifige eu quasi diceret **A**biagas eu a cospatu
 qz grauis e nobis ead ad vidēdū **R**espondit
 pilatus **R**egē vrm crucifigā **H**oc dixit q sub
 sanado qz eos de ignominia xpi no potuit mi
 tigare ideo de ignominia eoru voluit eos fia
 gere dicēs **R**egē vrm crucifigā si nec sic vici
 tur nec viciantur tunces ipudētes **R**esponderūt
 potifces no habet regē nisi cesare **H**ec hic
 est aduertēdū aut iudei geminat tolle tolle

et addit crucifige eum cum suffecissent eum tunc dixisset
si tunc dixissent crucifige eum quia crucifigens tollebat
Quodam quod per qualibet dictione aliquid speciale notatur
ad passionis christi aggravacionem **Unde** primo dicit tolle
principia eius ab oculis nostris quia gravis est nobis ad videndum
quod ipsum est iudicium. Certe valde gravis erat quod
non poterat videre illum in quem desiderat angelus spiritus
continue et in quo totus salus nostra consistit. **Secundo** dicit
tolle et aufer memoria eius de hoc mundo ne memoretur
nomen eius ultra. **Unde** hoc est adhuc magis malum quod
in hoc desiderabat totam salutem nostram perire. **Opportet** enim
nos per memoriam et continuam passionis eius recorda-
tionem in bono finire vitam nostram. alias autem non trans-
simus secure de hac vita ad futuram vitam. **Tercio**
clamant crucifige in quo exprimitur modum pene per quem
memoria eius deberet aditus perire. **Et** ideo tamen continue
clamant ipsum ad maledictum duci supplicium. **Vides**
autem pilatus quod ad liberacionem eius nichil proficere-
t si magis tumultus fieret in populo accepta aqua
lauit manus suas coram omnibus dicens. **Innocens** ego sum
a sanguine iusti huius. **Cum** dicit secundum iheronimum.
Ego quidem innocente volui liberare sed quoniam sedicio erat
et rebelliois crimine contra cesarem michi impingitur
ergo sicut ego lauo manus sic etiam conscientiam meam.
quia iustus est contra quem cogor ferre sententiam. **Vos**
videtis. **Ad** quod dominus uniuersus populus respondit horribile
verbum dicens. **Sanguis** eius super nos et super filios
nostrorum. **in** omni reatuus culpe et pene pro sanguine christi
effusio. **In** quo ostenditur eorum malicia quam non
solum in eos verum etiam in filios eorum maledictionem opta-
bat. **Quis** enim iheresus christus voluit pro nobis ante

tribunal dicit et ibi rāg rex ostēdi ppter duo. Pri-
mo ut nos tūremus tribunal imēte nrā cōstitue
et ibi a stare iudicio et nos ipōs iudicāe sicut xps
pro nobis stetit an tribunal ut nos districtū dei
iudiciū decliare possimus in illud apti. Si nosmet
ipōs diiudicaremus nō utiqz iudicaremur. Unde
augustinus **Ver** sētur sēmp an oculos nostros yma-
go futū iudici. **S**ed ut nos tpe aduēsitatis iudiciū
dei cū pacā subeamus. Nos quippe tpe aduēsitatis
qī an tribunal dei sistimur. **U**n apte post ūba pal-
legata subdit. **C**ū aut iudicamur sū tpalibus
penus a dno corripimur. **Q**uia ut dicit glosa. **P**ecā
ipā nobis ē purgatio ut nō cū hoc mūdo dāpnemur.
Tūc pilatus postqz pronūciasset dnm ihesū ino-
cētē credēs hoc sibi sufficē ad imunitatē pene
volēs clamoribus ppli satisfacē dedit cōtra eū sentē-
tiā crucifixionis. estimās etiā de occasione talis pau-
pis qualē dnm ihesū videbat nullū posse sibi pi-
nūc iminere. **p**maximē q nullus ibi cōparauit
q videbatur se de eius mortis viduacōe tromut-
tere. **S**ic qz barrabā dimisit eis solutū. et lata
sētētia tradidit dnm ihesū voluntati eozū ut cru-
cifigētur nō ut crucifigerēt. **S**olebat enī ipi dnm
ihesū crucifigē sēdm augustinū ut sic imunes
viderētur a siclē interfectionis. **E**uāgeliste aut
nō exprimit formā snūc. s; i euāgelio nyrhodemi
scribitur q pilatus protulit snūc i hīs verbis. **C**es-
tūa cōprobauit te regē ptea pcepti te pmiū flagel-
lari sēdm pziapū statuta et nūc i cruce eleuari.
Tūc milites pcesidi data fūdi sētētia cōdēpnā-
tionis. suscipientes ihm cū magna idignacōe et

exuerunt purpurea et induerunt eum vestimentis propriis
propter tamen primo ut de nouo ei illuderet coram eo pro
quasi per tale eruditione ostenderet quod dignus esset re
gali veste. **S**ed ut iterum novas penas ei inflige
ret. quia cum ipsum ceperunt exuere non fecerunt hoc
leniter nec poterat fieri leniter quia vestis illa fuit
pista ad vitrea quae est cum bitumine ad totum corpus
linita. ergo cum magna violentia et ferocitate ab
straxerunt. et sic omnia vitrea eius fuerunt inuoluta
atque dupliciter gutte sanguinea de eis effluerunt
et tantum quasi de nouo eum flagellarent. **T**ercio quia
ipsum magis nocere erat iterum vestis propria. **E**t
quia ad maiorem confusione sua ducebatur cum eo duo
peccati lationes. **P**ost hoc magna cruce quidam
pedes vitrea longitudine secundum anselmum imposuerunt
ei. **E**t sic ligatum lationibus foras spinis corona
tum ipsum cum multis passionibus et verationibus duxerunt
et citate. **E**t quia lignum illud scilicet crucis et yfostoma
reputabatur propheta nullus eorum nec de portae
illud sed nec tangere voluit. **V**nde glossa. **P**ortat au
tem sua ihesus grande ludibrium ipsum magnum mistum
proprie glorificationibus quia in sceptro regni. **P**ortauit
autem cruce sua super humeros ut adpleretur illud
ysaie. **Q**uis prius super humeros eius. **H**oc
figuratum fuit in ysaac qui portauit ignem et ligna
pro sua imolatione sic ipse portauit lignum crucis
cum igne caritatis. **E**t quia ipse non solum pro vna gente
vel pro toto mundo passus est ideo non sub
tecto vel in templo passus est sed ex citate. **E**t hoc
est quod dicit iohannes dixerunt eum ex citate. **C**um ergo
extra portam ciuitatis veniret quae fuit per distantiam

A ut suis eis videtur in seculo induerunt eum vestimenta ut magis nocere
esset iterum ipsos lationes. **A**

tanta quatuor p[er] iac[er]e arans se adu[m] disposicio[n]e[m] citatis
 q[ui] tunc erat imensis tormētus et passio[n]ibus fatiga-
 tus et ex sanguis sui privatio[n]e attenuatus et p[ro]pter
 gravitate[m] crucis cecidit ad terram h[ab]ens se sicut qui ea
 vlti[m]a portat nō potat. Tunc deposuerunt crucē de scapu-
 lis suis et posuerunt eū ad aliquē lapidē ut ibi
 sederet nō t[er]reōe ut ibi se requiescēt. s[ed] ut passio
 eius augmētaretur. Postea erexerunt et posuerunt
 ei iterū crucē quā tamē causa gravitatis et sue
 infirmitatis portatē nō poterat. Quod vidēs iudei
 nō ex cōpassione s[ed] ut finē faci haberēt. Simone
 quidā preteritūtem qui tā p[er]grinatio[n]is citate
 citate voluit angariaverūt ut portaret crucem
 tū ihu post ihesum. Hæc d[icit]ur eadē q[ui] data s[un]t ca
 a pilato q[ui] xps d[omi]n[us] crucifigēt. s[ed] d[icit]ur aliquos nūc[er]atū
 est mater eius q[ui] filius suus d[omi]n[us] d[omi]n[us] c[er]t[us] ad mor-
 tem et hoc p[er] iohem nō q[ui] nesceret sed ut filiu[m]
 sequeretur et cruce[m] asstaret. Et exierunt per por-
 tā veterē siue iudicaria q[ui] erat i[n] p[ar]te aquilonari a
 iudicis s[ed] d[icit]ur disposicio[n]e[m] eius quā tunc habuit ex q[ui] p[ar]te
 symon venit et hoc p[er] exitū porte q[ui] usq[ue] ibi xps sol[us]
 crucē suā portavit. Postq[ui] u[er]ū xps u[er]ū crucē est
 ip[s]a et symon gravaverūt ad sinistram versus meri-
 diem i[n] p[ar]te fossatū citatis ascendentes q[ui] tū bis iacere
 potest arans versus eū q[ui] dicitur caluarie locus situ-
 atus ad occidēte[m] citatis. D[omi]n[us] aut[em] iter o[mn]iū q[ui] aderūt
 sola symonē elegit ut crucē portaret post eū ut
 i[n] eū credentibus virtutū obediencie cōmedaret ut
 illā sibi proxime post crucē et martiriū nullus deo
 placuit nisi i[n] u[er]a voluntate dei p[er] ip[s]arū obediām quā
 intendit. Queritur t[ame]n ex quo servicia tota gratia

Plaudā ostēdet i[n]mo q[ui] n[on] ip[s]um martiriū s[ed] h[ab]ere deo placet q[ui] martiriū.

promagis libera quae tunc simone angariati voluit
tollere crucē et nō spote occurrere **R**esponsio ad hoc ut
ostendat qd opus virtutū q̄tūq; scādū se sic displic
atū tū et obia sibi plus placē q̄ ip̄a voluntate
sibi extra obediēciā **E**t hoc ē qd dicit b̄s gregorius
Obia q̄to mi⁹ h̄z de se tāto plus h̄z de m̄to **M**ac quidē
crucē s̄z obie quidā portat volūtariē ut v̄t p̄fecti
imitatores xp̄i quidā vero portat eā i angaria sicut
qui cū murmurare et coacti et metu pene se alicui
distinctioni subiciūt **V**el s̄m̄ arisostamū **C**rucē portat
i angaria qui p̄ abstinēciā quidā carnē afficiūt s̄
fructū abstinēciē iterū nō requirūt **V**n̄ iste simon
crucē dñi portat sed nō moritur sic isti nō mortifica
tū sed mūdo adhuc viuūt **Q**uēritur etiā quare
dñs n̄ d̄s crucē suā solus portat nō voluit s̄ ad
iutorē quasi potes admisit **R**esponde⁹ ad hoc ut er
rorē illorū destrueret qui dicūt q̄ois alleuatio quā
fatigari q̄nq; i diuio officio querūt sit mala et vi
nosa **C**rua si i seruicio dei fatigatis viuosū eēt
alleuatioē iterū exteriorē querē tūc xp̄s viuose
egiss̄ dū cruas cobaudatorē voluit h̄z qd tū im
pū eēt de ip̄o sentire **E**t quāuis ita eēt iterū xp̄i
dū sub crucē quasi deficiēs adiutorē admisit alia
tū erat iterū ip̄orū dūcerū **Q**ui ut acc̄ ad locū
sup̄plia; p̄uēret angariauerūt simonē sicut dñi
est ut crucē post dñm portauer̄ **H**oc dictū duplicat
intelligitur **U**no mō ut post dicit postitate ip̄is
ita qd xp̄s p̄us portauerūt crucē suā et postea simō
Et iste itell̄s ē commūor **A**lio⁹ ut post dicit posti
tate sic uel locū ita qd xp̄s p̄cesserūt portas
crucē ip̄te anteriori et simō ip̄te posteriori ita qd

xpo ihesus portauerunt simul. Et sic fuit magnū
 precōnū symon q̄ ip̄e mēbatur cū xpo portare
 lignū preciosissimū in quo salus mundi appēdēda
 fuit licet ip̄i hoc sibi dūtinū fecerūt et sic dux
 erūt dnm ihesū ad locū caluarie que ductio xpo
 fuit multū peālis et dolōre e⁹ aggrauas p̄pter ml̄
 tas causas. Quarū prima ē foetas cū q̄ educebat
 qui fuerūt latrones q̄ iudeo specialiter subordiāuēnt
 ut in oēs dno malus p̄pter tā malorū foetatem
 reputaretur et ut cōfusio eius augētur. **Secūda** fuit
 pietas turbe q̄ ip̄m cōmutabat. **Debat**ur enī
 enī multa turba viorū. Inter quos erūt multi gau
 detes et eū deridētes cū viderēt eū fatigatū et
 q̄ a deo delictū sub cruce defice qd̄ erat ei singu
 laiter penosū q̄ graue est afflicto gaudēte de sua
 afflictioe videre. **Alij** de turba seuti sūt ut vide
 ret si se a peā liberaret. **Alij** si mories aliqd̄ mia
 culū facer. **Alij** ut sciret et videret ad que finē
 tale pessimū factū deueniret. **Tercia** fuit pietas
 mulierū q̄ sup̄ eius miseria plangebāt et lamē
 tabāt. Ad quas cōuersus ex cōpāteā carū
 dicebat. **Filie** ih̄m nolite flere sup̄ me q̄ sup̄
 pu. v̄ hōie; vel q̄ d̄taliter occasū au⁹ mors
 morte et ip̄m mortis auctore destruet. **Sed** sup̄
 vos ip̄as flete et sup̄ filios vros ne et vos in
 vltione mee citius vel passiois inoluamī.
Quāuis aut̄ xpo dno fletus n̄re cōpassionis
 gratissimus sic istas tñ mulies flere prohibuit
 triplia rāone. **Primo** p̄pter paterni d̄treti
 eternā cōmutabilitatem ad au⁹ volūtatē sp̄o
 tanee p̄ciebatur. **Oblatus** est enī q̄ voluit.

Ille aut plangebatur eum tam in te pacete. **S**ed pro
hibuit eos propter celere sue mortis transitu in maiore
gloria et maiestate. **S**ta enim tertia die resurgere
debut in maiore gloria quam unquam precessit ignominia. **I**lle
aut plangebatur eum tam semper in morte mansuam. **T**ercio
propter fleam cordiam compassionem. **Q**uia flebat super
morte eius corporali et non super priorum filiorum in ipso pec-
catorum morte spirituali quam vindicta erat miseria multo
maiori. **H**ac aut processio lugentem post dominum re-
presantamus quam processiones et letanias faci sequen-
tes crucem que ante processione laudatur aliquibus in-
minetibus periculis quam dicitur. **E**xam ad eum extra
castra **quoniam** in properum eius portantes. **E**t sic iuxta
mandatum domini plagi super nos et super filios nostros. **S**e-
cundo defectus quos fecit. **Q**uarta causa est se-
quelam mestissime matris eius quam ab aliis mulieribus
viz maria magdalenae maria iacobi et salome quasi
mortua ducebatur. **S**ed **q**uod libenter dulcissima mater sua
crucem portasset cum corona si credo magis quam circum-
mis facta est quam seipam portare non poterat. **Q**uinta causa
quam dolore suum aggravavit fuit vacans loca quam horrore
prestabat propter et fetore. **E**t quod ibi multa ossa cor-
porum humanorum et maxime capita erant spersa erat
locus nimis horridus et abhorribilis. **R**ememore
ergo cum quanta caritate dominus ac saluator noster cru-
cem portavit. et quanti ponderis crux ista fuerit cui
omnia peccata mundi erant imposita quam omnia agnus immolatus
in hunc mundum suum portavit. **E**rgo si aliqui sub obedi-
entia ambulantes vel laborantes lassam moderati
debent istius laboriosi itineris christi et miserabili-
simo processio quam ducebatur ad patibulum crucis

quia ita lassus fuit qd cruce aptus p se ferre no potuit
 nimiru cu p tota nocte et die illu multipliciter
 fatigatus fuit **In** 5o saluator ne tanta lassitudine
 cu tanta ignominia pro nobis sufferre dignatus
 est cur et nos ppter etimodicu labore vie et alieu
 grauamini etia cu honore nos no sustineam?
Postq aut miseri iudei cu hac lametabili processioe
 dnm ihu i mote caluarie adduxissent pauerunt
 cruce cu festinacoe **Et** expoliauerunt eum oib?
 vestimētis suis i qua expoliacoe agno mita oia
 vlnera sua iteru renouatur . qd sn oi mia eu nuc
 tractauerunt **De** his dicit brigitta i suis reuela
 cioibus **In** loco vbi xps cruce fixus e fuit quida
 lapis magnus sup que dnm ihesu sic nudu et
 cruceu posuerunt quousq; crux e pararetur .
Vbi sedens multa passus e opprobria et derisioes
 i spūis colaphis genu flexioib? et blasphemis
On bernardus **O** hoc ihesu qd dulciter cu hoib?
 iouasatus es es qta bnficia eis condisti et qua
 dura et aspa ab eis passus es dura vba duriora
 verba durissia qz cruce tormeta **Videa** qta
 hec expoliacio differt ab exuitioe vestimētou
 i flagellacoe **In** flagellacoe exuebatur i preto
 rio corā preside et suis mīstris **hic** aut i publico
 corā oi iplo **Ibi** exuebatur flagellatus **hic** aut
 cruce figendus **Ibi** exuebatur reinduedus **hic** aut
 nuq; reinduedus . et signater didom est qd ex
 uerūt eū huc aut dia? expoliauerūt eū totalit?
Dicit aut quida qm xps fuit expoliatus vestib?
 suis an cruce prouenerūt eū lintheo siliis atq;
 cruce ponebantur **h** hoc videt? dco bti abrosij

Et qd plus ho
no licho pce
tactus i pa
dis habi
tauit

totarum quo ait nudus cruce ascendit. et talis q̄
nos deo auctore natura formavit. Talis ascendit qua
lis primus homo i paradiso an panem habuerunt.
Manifestu e aut q natura no licho p̄antos nos
formavit. Et sic factu e de xpo q̄ sp̄aliter nudus
fuit spoliatus. et sic videtur ead̄ nudus fuisse in
cruce levatus. Nec hoc fuit sibi velle ad verecū
dia. Nā verecūdādo nuditatis accidit hōi ex p̄o
vt patz i ada et eua qui an panem i paradiso
nudo existetes no senerūt nec senserūt aliq̄ i cor
pibus suis ee verecūda. Sed statū p̄o pacto fecerūt
sibi p̄omata. Quia igitur xps i morte caluarie ante
cruce demudatus fuit a p̄o oī imuior q̄ adam
et eua. Ip̄e enī nichil i se ~~habuit~~ habuit et face
potuit q̄ nullus verecūde accipit q̄p̄ i eo nudu in
tactus fuit. Post istā expoliatioē vestiu p̄ta cruce
extenderūt xpm dnm tā atrociter i eade diuiniatū
possent oīa ossa eius que extensio pro ihu maxi
mū dolore tulit. Respondit ei dñs. Et i cruce sic
extensus fui q̄ oīa ossa mea numerari poterūt.
Et quia pro isto dolore grās m̄ egerūt ita gra
tū m̄ obsequiū prestabit ac si oīa vinea mea in
geto suauissimo deliniret. **Brigida de i suis**
reuelatōib⁹ de extensioē xpi i cruce sic dicit. Illi qui
cruce pauerūt et iprouisu foramina nimis pua
fecerūt et multū distācia ab iuce. Vā cruce dñi
pata p̄mo latrones cruce fuerūt de m̄ dñm ihu
Qui cū cruce figi debēt i magnū lapidē et con
tām pedes dñi truserūt dñi truserūt q̄ adhuc
iacet i capella p̄e chorū i templo ihu. a sinist̄e
duo magna cōtines foramina. i quo q̄ i quo p̄o

veracū

Qui legi q̄ an q̄da deuota i quada reuelatioē t̄rogat dñm
qd̄ sibi i oīb⁹ q̄ pro nobis p̄tulit maxime dolore tulit

sedebat valde miserabiliter. **Qui tunc solus solutus erat**
 et de lapide abstractus ex magno desiderio nre
 redemptoris surgens et ad crucem spans p se spote
 crua se applicare voluit. **Et** ipsissimi milites
 p brachia accipietes violenter ai mag' indignate
 sup cruce durissime iactauerunt. ita q spinea
 corona capitis sui bnda usq ad cerebrum penetraret
 et de nouo sanguis in copiose effluere cepit. **Qua**
 tunc in sum dolore tunc i suo bndco capite pferuit.
Tunc ipi dexteram manu sumentes ipam crua affige
 voluerunt sed clauus nimis grossus foramen cruas
 penetrare non poterat. **Et** id clauum retrahentes de manu
 ipm agnum mansuetissimum dnm ihesu xpi cruce po
 suerunt et foramina noua fecerunt et ipm iterum crua
 applicauerunt. **Applicato** aut de nouo ad cruce superferunt
 sinistra et illa tunc pmo crua affixerunt. **Cum** vero
 a dextera crua affige vellet tuerunt foramen vlt
 spacium vnus palme a manu distat. **Unde** ab abas
 manibus fune alligauerunt. et ab vna pte cruas dex
 teram traxerunt et ab altera pte sinistra tade ad fora
 me applicauerunt qua crua affixa ad pedes venerunt.
 qui magis quam manus man' a foramine distat re
 pta sunt. **Unde** fune ad pte superiore corporis ligauerunt
 et alium ad pedes. et sic versus capud quidam traxe
 runt ne manuum foramina ruperentur. **Et** alij ad pedes
 traxerunt vt pedes forame attingeret. **Quo** facta vna
 pede sup alium posuerunt et sic crua affixerunt. ita
 q xpi corpus scissimum sic i cruce extendebatur. ita
 q ob vne eius ruperentur. **mate** n et ocs mate
 mebrozū e9 dissoluerentur q oia membra de loco

suus naturalibus exierit. Et tunc sanguis christi preciosissimus tanquam rivulus de eius vulneribus factis emanavit. **Q**uia igitur ipse sic pro nobis cruce extensus est et crudelissime debemus nos eam omnia membra corporis nostri in obsequium christi extendere. **M**anus vero et brachia ad operarios bona pedes ad ambulandum in via dei genua ad orationem. oculos quoque se suos ad suorum actum sanctam et castam exaltationem. **U**nde iohannes cassianus dicit in collectis tractatibus primum quod religiosus et devote persone debet cotidie omnium membrorum suorum primicias deo offerre. **N**ox enim ut a summo creati a lectulo surrexerit debet primo oris et lingue motu oratione laudes deo offerre. **E**t priusquam membra alius suis sanguinem offundat circa curam rei temporalis debet ea ad obsequium diuina extendere. **C**aput et faciem cum oculis sensibus ad celum levando. manus ad deum in oratione ad deum elevando. brachia in modum crucis extendendo genua ad orationem inclinando. et sic totum corpus nunc stans nunc in terram prosternendo ad veniam cum reverentia et honestate omnium membrorum et virum totius corporis extensione in sacrificium iusticie deo offerendo ad honorem extensionis christi in cruce. **I**nsuper inspiciamus cordis salutarem mentem in cruce extensam expansis brachijs quasi patris nos recipere ad amorosam amplectum suum. **I**n augusti. **I**pse extendit brachia sua in cruce ad exprimendum oculis ad se reuertentibus sue misericordie affectionem et expandit manus suas patris in amplexum patrum. **I**nter brachia salutatoris mei volo vivere et mori desidero ubi stant. **E**t altabo te domine quoniam suscepisti me. **D**icit dominus eam quod non debemus aliquam salutem esse hinc de preforatione manuum ac pedum christi. an primo dextra

vel sinistra crua affixerunt. qz i septua p dextru
 itelligitur bonu p sinistra accipit malu. Itaqz i
 ipso nullu erat malu ideo loquedo de manibus e9
 no de vti coi loauioe sz no uando dextra f sy
 nistra qz qd erat i eo no erat n dextru. Vnde
 b9 ihoni9 de extesioe manu xpi i cruce loq9
 no expmit eas p dextra vel sinistra h p pma et
 scada. Que aut fuit pma et a scda possu9 accipe
 hoc modo. Per extesioe pme ma9 dicit ihoni9
 morte apprehedit p extesioe vo scda vita iucit
 Et quo igitur mors tenetur a nobis i sinistra
 hie vita vo i dextra vide9 q pma manu xpi crua
 affixa dionimis velit itelligi ea q nos i nobis ^{hinc}
 appella9. P scda9 vo ca qua i nobis noia9 dextra
 Et certe hec pforatio siue manu siue pedu
 spale et disticta dolore causauit xp9 et exista
 pforatioe sibi fuerut ifluta quatuor seu vlnca
 quaru vlnere sigula sigulae distictu i se habuit
 tormetu. Perforatio aut pme ma9 q i nobis e
 sinistra pme fia e qz cordi e ppiquior et eia p
 mistu ad qd in crua fixores m me attederut.
 Remoio naqz mali qd p sinistra accipitur prior
 e q collatio boi qd p dextra dextera futur.
 Primu g9 vlnus fuit i pforatioe ma9 pme.
 Per ma9 quippe significatur opa. Ille vo ma9
 q ab vicio pforauerut fabricauerut ma9 celos
 nre i cruce opus saluatois nre pfererut. Qd
 quide opus attedunt i destructione mortis et i
 repaioe vite. Sz pmo fuit de stue morte p qua
 panu itelligi9 cu oibus suis sequelis. Et hoc est
 q dicit ihoni9 q extesio ma9 pme ad lignu morte

applied et tunc affuit Et sup ipa manu qm i me
brana irophi sui xro graphu p' sanguie suo s'p'it
Et vt scriptura est delibit tota manu exarado tota
fide voluit Et id nos oia mala nobis aduersa
sq tribulaco'es teptaco'es i'firmitates adpns et p'as
quaslibz idulassimo vlnie istius p'ime ma' qua
xps morte et o'z miseria ma'z apprehedit' repone
debemus **D**ic' fecit august' sicut dic' i libro de co
teplaco'e d'ni n'ri ihu xpi **C**u me pulsat alia t'p'is
cogitacio reaur' ad vlnia xpi **C**u me p'mit' t'io
ad recordaco'e d'ni mei refugio **C**u dyabolus in
parat' i' f'idias fugio ad vlnia d'ni mei et recedit
a me **I**n oibz aduersitatibz meis no' iucio ta' esse
car' remedi' sicut vlnia d'ni mei **I**n illis d'ni mo
seu' et reposito i'trepidus **E**t licet aug' i' d'p'ite
ibi loquit' de xpi vlnibus magis in ap'ate h'ec effi
cacia refertur ad vln' p'imo ma' **I**n p'foraco'e fide
man' s'z dicit' s' d'm ihonnu' xps vita q' peri
erat t'ueat **U**bi p' vita oia bona p' t'neia ad
vln' **f**al'ite salute accipi possit **H**ac itaqz vln'
man' s'ca nobis xps donauit et sup hac donaco'e
p'ud'gu' opiosu' i' membrana eiusde' ma' sanguie
suo v'sco nobis s'p'it qd' ead' sac' vlnieris confec
tio'e velud sigillata' c'figuit **O**ia g' bo'a opa q'
deus i' nobis opatur i' vlnie istius man' s'ca re
cordamus ea oia no' nobis s' diuino munere atter
bu'edo orates vt oia neglecta et i'p'ia n'ra ex suo
dul'cissimo vlnie restau'etur p'ficatur et supple
atur sicut docet nos august' d'icos **R**ud'qz ex
me in deest v'surpo' m'ia' ex vlnibz d'ni mei qm
m'ia' affluit nec desit foramina p' q' effluat **E**t

vlnieru'

subdit **U**lna dñi mei dñi xpi pleasit mña plea
 pietate plea dulcedie et caritate. **P**er has unias
 licet in gustae q̄ suavis e dñs deus meus
Nuc aut sequitur de p̄foratioe p̄mi pedis id est
 sinister. **P**er pedes ista accipit desideria
 et affectiones quib⁹ aũ gradit⁹ q̄ t nobis plãm si
 nistra. **I**n xpo aut oia dextera. **R**estice w̄ p̄ uln⁹
 p̄mi pedis xpe sanauit cogitacões et affectiones
 nras prauas. **E**rgo quoacũq̄ malis cogitacõib⁹
 uel prauis affectoib⁹ et desiderijs pugnamur
 mox ad ulnũ istius pedis xpi cofugiam⁹. **E**x
 illo naq̄ taq̄ de fonte limpido p̄ficiat nobis
 laudatũ quo abluuntur et purgantur sordes cogi
 tationũ et affectionũ malozũ ymo et oim̄ p̄ccozũ
 dequitur nuc de p̄foratioe s̄dri pedis xpi id est dexti
Per uln⁹ eni hui⁹ pedis boã desideria nra q̄ ex se
 fut oio euahda rehoratur et p̄ficiunt. **P**ro eni
 sum⁹ suffiaeres ex nobis cogitare aliqd̄ boni s̄
 suffiaẽcia nra ex deo est. **V**n̄ q̄tuãz desideria
 cogitacões affectiones et eãã uoluntates nre et dũ
 forsitan de suo gñe sint boẽ nulli⁹ tñ ualoris
 fut i rãcioẽ mña n̄ itãgãtur i sãguie pedis xpi.
Pes itãgãtur pes tuus i sãguie. **P**es tuus
 id est affectio tua itãgãtur i sãguie pedis
 xpi. **V**n̄ glosa sup̄ illud p̄te foderunt manus
 meas et pedes meos. **P**ro dic̄ trãsserunt uel
 uideauerunt s̄ foderunt. **S**icut eni terra fossa
 fructũ facit. sic fructũ uite dedit xps uideat⁹
 i manibus et pedibus. **R**ecurrit q̄ ip̄e oibus
 diebus uite sue post nos currit i siti feruẽ
 tissimi desiderij salutis nre. **P**ro ḡ oia boã

desideria nra cogitationes affectiones et voluntates
refundere debemus ad gratiarum actionem et fructiferam
voluntatem pedes nra desideria suis desiderijs
pro oia quasi pro osculo refrigeret ut exinde proficiant
et fructificentur. **U**n ex plura videmus et bna maia
magdalea qd salabat pedes xpi et ex hoc tam
libere fructu recepit qd tot affis et resolutis est
et lacrimas. **E**t si quis non valens hinc desideria bona
salte habeamus voluntate hinc desiderium bonum
et tunc de voluntate accipiet profectus. **D**ocemur aut
hic de gratiarum actione pro beneficijs collatis pro cur
tusu ihu ubi discipulus loquitur ad etna sa
pientia. **O** sapia doctrine discipule o etna sapia
dote me qd tua stigmata suavissima in corde meo
desera qd tua memoria retine debeat ut pro hoc
ostenda celeritatis qua gratias refera pro ta innume
ris bonis ex superabundantia pietatis tue largiter
mi misero collatis. **R**espondet sapia. **T**e ipm et
oia tua me offeras nec oblata aqum resumas
et non solum a superfluo sed iterum etiam ad alios ab
stineas et ecce maia cofirma tua meo et tribuisti
Animumq; tuum mutabilem ac sperfas cogitationes
debes recolligere et recolligas in summo bono firmare
et pedes tuos aua affixisti. **V**irtute animi
et corporis non permittas accidiose tepescere. **H**ad
silitudinem brachiorum meorum iugiter in meo famu
latu extendere toto conamine stude. **F**essus et sati
gatus a labore quocumq; gratias age et pro aucter
sustine. motusq; sensualitatis ~~vincit~~ vincit
restringe. et sic violentie qua pro auebatur cura
mea respondebis. **P**orro cas mea reflexerit pro me

tue deuota ac rationabile mortificatio. **D**
 et dorso meo ex aruis asperitate afflicto dulcere
 diatorum ad quiescedu facias p diuorum como
 doru uoluntaria pessione. **A**nimumq; corpe pre
 grauatu sep fursu habeas ad deum et mentra
 tua iusticie et satisfacti exultabas sicut ius ius
 tiae ex libe solebas sic corona mea i capite tuo
 portas. **C**or tibi sit propit ad sustinedu oia adusa
 pro noie meo et sic tanq; fidelis discipulus con
 duo suo spualit; crucifir; et quodammodo sanguis copul
 fionis respers; in similib; et amabilis efficiaris.
Postq; aut xps ius crua affixus fuit ipssimi
 hoiade ymo si dice fas e ead; deinde cu magno
 apetu et nimia indignatioe cruce scz cu xpo eleua
 uerut. **I**sta aut leuacio no dubiu quin maximi
 doloris fuit eo q; ex pado sitate corpis tuc auge
 batur i uicis manuu et pedu q; sine magno do
 lore ee no potuit. **B**rigitta aut sic dicit de cruas
 erectioe. **S**ca crua fixoe milites ipssimi cruce
 eleuae ceperut h; ad tr; iteru cadere pmiserut.
Cui casus pui ihm magis crua uuit q; tot; pre
 cedens cruciatu. **D**enuo q; igit; ipa; eleua uerut
 et i locu ad hoc patu statuerut et et firmate
 rut. **Q**uidam aut dicit motu ita petrosu fuisse ut
 forame crua fieri no posset q; cruae no poterat ta
 profunda sicut natiu erat i ta breui tpe ppter lapidea
 duriciem. **E**t satis appret qd; forame illud et cruaio
 talis no oit suffiaes ad ta alta cruce que habebat
 i longitudie quideca pedes. **E**t io factus est pes ligne
 et magnus lignus et quadratis imodu cruas iuctis
 alijs lignis duobus. **I**n au; iucte medio forame

formam est et crux xpi forami lignis et lapideo iposi-
ta est. **Exaltati** g^o sic xpm p^o cruce audiam^o dicite
Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipm
et desideremus votis oibus ab eo trahi licet ab h^o oibus
saluti contrariis et i^o futuris ad illa^o etiam beatitudi-
nem. **Aspicia** etiam cu^o summa veneracione illud sanctissimu^o cru-
cis lignu^o i^o quo salus nra dependet q^o e^o fons omni bndic-
tione nre salutis sacramentu^o summa gratiaru^o. **Et** illud cu^o
xpi passionis memoria ante oculos cordis nri statua^o
tamq^o trophicu^o nri redeptoris et pign^o nre redeptio-
ni xpi q^o pro xpi^o saluatoris nri dilaoe pro cordis
affectu amplectamur et humili metis feliciter adore-
mus. **Quis** enim scimus de dura captivitate nro
pugnate liberatus no^o hasta aut mucrone seu cetera
arma bellica i^o quib^o ereptus fuit amplectat^o et
diligat et cu^o o^o cultu honoris et amoris s^o du^o licet
aspiciat. **Aut** a muliere s^oposu^o h^ois carissimu^o
cuius sic acquisita vulneribus ac amplius dotata
muneribus si forte p^ogre abierit no^o cu^o o^o desidio
cotidie contrectet et desodetur siq^o illius apud
se q^o pignus relictu^o h^oerit. **Sic** nimiru^o quibet
fidelis aia redeptoris sui cruce et sanguine acqui-
sita ipius ia^o corporaliter absentis arma victoriae
lignu^o cruas venabile. clauso lactea^o xpi^o passimo
sanguine resperfa totius affectu^o dulcedine desodet^o
tur amplectat^o et honoret cu^o o^o metis revere-
tia. **Ibi** quide^o deuscu^o ubi pre oculis h^ore d^ongit
etiam aliq^o materialiter ex h^ois i^osignibus. **Quia**
g^o n^oc oculos tuos o^o fidelis aia et pio o^oculo res-
pice dilactissimu^o s^oposu^o tuu^o ita amara passione
positu^o. et vide cu^o no^o solu^o ex^oius afflictu^o s^o d^ongit

et tuncq; totū dolorosū et amarissimū dolorib;
 repleti. **D**ed atq; eadē modū quo se i; hīs oib;
 iterū exteri q; habuit et iucies eū absq; rancore
 absq; ruidia absq; ipaā mite et huilē corde ymo
 cū sumo caritatis ardore cūta nō solū paciēter
 sed et volūtaie at; libētissimē sustinē amōe nri
Cūq; dulcissimū nomē eius d; tibi aliabi rsonu
 ent deū tibi et hoīez semp respicet. ut sic ipm de
 uocus et maiori reuerēcia aspicias multoq; am
 plius cōpaciaris. **Q**uocies g; audis aliquā penā
 vel qdlibet opprobriū redoptori tuo datū nō p illud
 accipias xpm passū sicut aq; aliis hōib; idē abilit
 alter et āplius ultra oēz hoīez qā cōstat sesus
 aliam; hoīs tāto plus et acius penā sentie et ex
 eadē torq; qnto sesus illius hoīs fuerit viuac
 oris. **C**rist; aut; natia vniuersissim; cōplexione dig
 nuare ac dispositōe nobilissimū iō maximā sus
 tinuit peccatōe ultra quēuis alii hoīez. **V**ide
 g; o hō si ē aliq; dolor sicut dolori illi. **A**tq; nūc
 rectorē celi et terre stāte i; carne deforme
 nec pūseris dnm āgelorū sōm opprobriū hoīm q
 est sup oīa deus bndct; i; secula et pro nobis oib;
 oppositū tormētis. **Q**ū pūp oq; nudus qualis ē
 i; caue ludus et iocus sēs derisorū spēre tū non
 coactus vt te horribilē facēt i; cōspāc sumi pūb
Et ob hoc eadē cū sceleratis reputat; ē dñs maies
 tatis pedes i; medio latronū. **Q**d; sū dubio sōm ē
 procuratōe dyabolo ad eius magnū opprobriū cōsu
 sione et ~~amā~~ euidēcia i; iā sceleris sōm
 reputatōez iudeorū q; xpm priore ipis latronib;
 ostendē iuebāt. **V**nde cr; yst. **V**olebat demon

4° q^o fiebat obumbrac^o s^o no^o valuit q^o macula ibi fa^o
soli xpo attribuebat^o et ita q^o dyaboli sibi ordia
uerat i^o cotuclia fed cedebat ei i^o gl^oz. **Secundu^o** vo
itacione iudeoru^o a^o u^o a^o figebatur iter latrones et
sup^o latrones ut magis cofu^o d^o tur et scelis eoru^o no^o
soli particeps s^o auctor p^oncipalis uidetur. **Un^o** et
credunt ad illa itacione i^o alioru^o cruce q^o aliq^o latronu^o
ipm^o eleuari procurauerunt. **Red^o** cotrariu^o itacione
eoru^o euenit. **Si^o** ex hui^o mo^o xpi eleuacoe i^o medio
latronu^o i^o cruce ut ait aug^o t^oru^o de sup^o h^oas latro
nu^o uenit ad fr^otes i^o p^oteru^o de maledicoru^o p^oea ad
regu^o dyademata de mudi ignominia ad militu^o
arma et uexilla. **Post^o** aut^o post erectione^o cruce
pilatus titulu^o et posuit sup^o cruce i^o quad^o tabula.
Cru^o eni^o no^o hebit sup^o lignu^o trasuersu^o aliq^o
sed habebat form^o thau^o. **Pr^o** pilatus sup^oposuit ta
bula^o et titulu^o cause mortis eius ad procuracoe^o
iudeoru^o. **Tu^o** i^o p^oletu^o est ysaie. **Erit^o** altac^o d^oni i^o me
dio terre egypti id e^o hui^o mudi s^oz crux et titulus
d^oni iux^o terminu^o ei^o. **Erat^o** aut^o septu^og^o tituli
talie. **Ihesus nazarenus rex iudeoru^o**. **In** quo
notificatur no^ore patria et dignitate. **Pilatus** aut^o
p^oter tria tale^o cof^o s^o s^o titulu^o. **Primo** ut sciretur
causa mortis eius. **Sec^o** p^oter xpi ab alijs diffe
re^ocia s^oz a latronibus cu^o eo p^onditibus. **Tercio**
p^oter iudeoru^o cotuclia scribe fecit causa^o mortis
eius ut quilibz legere^o rege^o eoru^o fuisse a^o u^o a^o fig^o
q^o iudei cotra uoluntate^o sua^o eu^o cruce fuerunt.
Ad q^o dicitur etia^o q^o diuina uis opabatur i^o corde
nescientis s^oz pilati. **Pilatus** tu^o cu^oz mistica^o igno
rauit. s^o ex diuina ordiacoe hoc procuratum

fuit ut talis titulus super caput eius poneretur ut per hoc
 iudei agnosceret quod neque eam omnimodo facere potuerit
 ut eum regem non haberet. Per crucas enim patibulum
 non amiserit impiam sed potius corroboravit. Hunc
 3° titulum multa legerunt iudeorum quod ipse aetate erat
 locus ubi crucifixus est ille. Et erat scriptum ebraice
 grece et latine ut iudei et alie gentes legere potu-
 erunt. Pontifices autem iudeorum videntes titulum ta-
 litem scriptum indignate dicebant pilato. Noli scribere
 rex iudeorum ne nobis obiciatur in culpa et igno-
 minia sed quod dixit rex suum iudeorum. ut ei hoc as-
 scriberetur in iactantiam et extollentiam quod non solum
 viventi sed et crucifixo iudebatur. Respondit pilatus
 Quod scriptum scriptum. Iudei autem qui pilatum ad scribendum
 docuerant volebant ut scriptum fuisset. Ihs nazara-
 renus qui mecum dicit se regem iudeorum esse ut nul-
 lus pretereuntem in via ipsum habet. si quilibet
 legentem tam tyranno et temerario iudicium regni
 illud esse. Sed ut Ieronimus dicit sicut scriptum est ay-
 pha nesciente per ipsum verum prophetaverat sic per pilatum
 ipso ignorante hunc titulum ad dei gloriam formavit
 et dictavit. Per istum enim titulum ipse ostenditur
 innocens et verus rex iudeorum et ex hoc manifesta-
 tur quod ipse est pius sapiens et potes et quod mors
 eius causa erat remissionis culpe collationis gratie
 et adeptoris glorie. Ad designandum autem ista non po-
 tuit pecunia corrumpi ut mutaret tale titulum
 quod ipse scis sicut per pilatum hunc titulum dictaverat
 sic ipsum firmum tenuit. Proposito ne illum mutaret
 Dixit ergo. Sed scriptum hoc debuit scriptum. Hic augustinus
 super isto verbo notat duo. Primum quod istius tituli in

debilitatis diu preda fuit p psalmista de passioe xpi
 isto mo sic corrupas tndi i septione psalmus cu
 quinquagesi⁹ sextus⁹ septu⁹ octauus hoc hnt pro
 titulo Sed nota bis aug⁹ q pilato xpi vntu diuina
 fuit reuelatu istd pphicu sz ne corrupas uel delat
 tytuli i spioe Et co ex eo tpe pilat⁹ fuit auas et
 dixit Qd⁹ scpsi scpsi Et no potuit corrupi nec minis
 nec muneribus Et factu q triplex e titulus scdm
 beda sz medialis preconialis et triumphalis Et
 os hy natio xpo debet at affectu qz affectu sibi de
 buit medialis titulus qz i memoria mortis sue fuit
 Ite titulus preconialis i signu qnobilis fuit qz
 filius dei altissimus i cruce pepedit Ite titulus i
 umphalis qz x⁹ i cruce solemne triumphu de oib⁹
 inimicis suis optinuit Ecce crux xpi fuit memoria
 preciosissimi defuncti fuit ianuua celestis paradisi fuit
 solepnitas et appaacio gloriosi triumphi ergo
 tpo possibile fuit imutacio fieri hui⁹ tituli Conue
 nies ena nimis eat vt talis titulu sup caput
 xpi ponetur Quia vt dicit calan⁹ lig xps dno pro
 nobis oib⁹ i cruce i firmitate dolebat regia in
 maiestas sp fulgebat **¶** Quidam q⁹ i pugnamur
 a dyabolo opponamus ei titulu ipu Ihesus naza
 renus rex iudeoru Quia io dicitur titulu triumph
 lis eo q triumphu xpi cora dyabolu euidenter
 exprimit Qd⁹ senties dyabolus mox affixo titulo
 cruce iudeos i fugauit vt peteret ~~xpi i fugauit~~
 tndi imutacione a pilato sz diuinit laborauit
 In oi g⁹ dyabolica pugnaoe xpianus huc titulu
 i corde et ore gerat vel ena apud se i spio q
 iter oia dnice passiois xpi i signa dyabolus hnt

7A

titulu triumphale magis phoresat prout ipse iuda
 p'sone i quada visioe coactus asseruit. Itē iuda
 scō epō xp̄s apparuit et dīnauit sibi q̄ debet se sig
 nae et bndicē illis dōibus s̄q̄ ihs nazaren⁹ rex iude
 orū dīfero et dī mae et sic nūq̄ mala morte morēt.
¶ Post titulu affirionē milites q̄ cū crua fuerūt
 acceperūt vestimēta sua et diuiserūt i quatuor ptes
 vni cuiq̄ milia pte. Et ex hys pars scādū augustarū
 q̄ p̄ncipalit̄ quatuor milites crua fuerūt xp̄m. Et tūcā
 acceperūt saliter sed nō diuiserūt q̄ nō eāt cōsua
 aci s̄ desup cōtexta p̄ totū. Et dī. q̄ btā v̄sō illa sibi
 fecerūt nū eēt p̄ueril⁹. et ipō aescēte tūcā cū eo
 acceperūt. Si q̄ hęc tūcā diuisa fuiss̄ oīo i vtilis fca
 eēt. Dixerūt ḡ. Nō scādū eā sed forāam. au⁹
 sit vt scriptura implet. que dicit. Diuiserūt sibi ves
 timēta mea et sup veste meā miserūt sorte. Vn
 dicit crisost⁹. Nō p̄ua xp̄i abiectio fuit h̄. Quasi
 cū eā delictatū et oīm vtilissimū hęc agebat. In
 latronibus autē nichil tale operati sūt s̄ i solo x̄o
 i hoc volētes ostēdere q̄s et qualis sit ip̄e. Et
 milites sibi hoc fecerūt i magnū opprobriū et ex q̄dā
 lasania q̄ substantiē dicent. Et iste dixit se re
 gē habere. siguli aliqd de regalib⁹ vestimētis e.
 Interū q̄ milites sic diuiserūt vestimēta xp̄i pre
 tereūtes p̄ viā an crua blasphemabāt eū. Et ipō
 i cruce pēdēte nō hūit vbi caput suū vlnātū
 reclinaret q̄ sibractijs applicuiss̄ iuncas marinis
 xp̄m cruaiss̄ si a retro tabule reclinass̄ iterū spine
 caput ipegissent. Tūc impletū ē v̄bū q̄ ip̄e prius
 dixerat. Vlpes foueas hnt h̄ et volucres celinidoe
 filius aut hoīs nō habz vbi caput suū reclinet.

Quod iudei blasphemabant et deridebant eum
mouentes capita sua et dicentes **N**ath qui destruxit
templum dei et in tribus diebus illud reedificauit **I**u-
lia temetipsum si filius dei es descende nunc de cruce.
Ubi factum quod octo vicibus dominus ille illis dixit et in die pas-
sionis sue. **P**rimo in domo temple a iudeis sedo in domo
herodis. tertio in pretorio pilati. **H**ecque quibus factum
est pedere in cruce. **Q**uarta prima fuit in tituli super quo
tunc qui titulus fuit illis foris et tertio iudeorum
Secunda fiebat a pretereuntibus per viam. **T**ercia facta est a prin-
cipibus sacerdotum qui illudentes cum scribis dicebat
Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. **X**p̄s ipse
ip̄s descendit nunc de cruce et credimus ei. **C**onspicit
in deum liberet nunc eum si vult. **D**ixit enim quod filius
dei sum. **H**oc dixerunt fraudulenter secundum beatum
iulianum quod plus fuit resurgere de sepulchro quam de
cruce descendere. **E**t postquam de sepulchro surrexit
non ei crediderunt. **C**irca fuit quod et milites illudabant
ei accedentes et acetum offerentes illi et dicentes. **S**i
tu es rex iudeorum saluum te fac. **Q**ui autem iste illis factus
fuit ex immissione demonum qui statim ut cruce
fractas esse virtutes suas. **N**eo iudei impulerunt ut
peteret quod descenderet de cruce. **H**oc dominus factus ad iusa
viorum in iudias permanet in patibulo ut drabolus vivat
et destruat ac ut suus in bono opere bene incepto per seue-
radi exemplum ostendat. **C**um autem christus sic affligens
audiret et videret tot opprobria et tot grauissima
partem mortalia in se committi et dulcissimo suo corde
ad compatendum eis mouebatur. **E**t cum non haberet mem-
brum in toto corpore suo per acclamationem suam ad cruce
cum liberum haberet usum incepto loquendi instrumentum scilicet
lingua illud ad salutem peccatorum relaxauit. et septem

uerba p ordine; protulit si doctrina et suauitate plea
 Quora pnu fuit q pro suis crucifixionibus et i se
 penatib9 prez deuotissime exorauit dices **P** Ignos
 ce dnis qz ne scunt qd faciunt **O** uerbu totius dulcoris
 et uenie i quo xpi maria benignitas et pacia est
 onsa **D**z sicut dicit crisostus xps no exiit propna
 pib9 sacerdotu et scribis q sauecut qm ee xpm h solu
 pro dnis q ex ignoracia qm crucifixerut. Quia iter
 iudeos xpi morte procuratores erat plimi supplex et
 illiati a sacerdotibus iudeoru decepti qui ipm pfe
 qbatur zelo legis estimates se i eius psecuacione
 obsequiu magnu prare deo **M**ilites eam xpi cruci
 figetes cu eent getiles lege nescietes et ignora
 na eius crucifione pfererut **S**i eni ut dicit aplos
 dnm glorie cognouissent nuq dnm gle crucifixeret
 et de istis multi postea p ordine xpi sut conuasi. **H**er
 aut septe uerba xpi q i cruce protulit ta efficacia fue
 runt q no solu oer iumiaa iter deu et hoiez exorta
 p qaz destruxit et i ppetua pace placatauit. s; eam
 summa pfectione septe ututu septe pacis mortalib9
 oppositaru upis coplete expleauit **E**t io istud pnu
 uerbu xpi i cruce pedetis fuit summe benignitatis
 et pacie idm nuq ira et uindictate **P**aciam eni
 et benignitas magna e si a summo summe iudato
 nulla uideat qritur **M**aior uos si amor eius **A**
~~amor eius~~ ad uariate no minuitur **M**axima
 aut si et cu hys bnficiu uariati ab iudato sup
 erogatur **E**t talis fuit xpi benignitas et pacia
 i pda uerba onsa **L**atrones aut qui crucifixerunt
 cu ihu quicubatur ei s; qui a dextris erat stati
 penituit. et aliu latrone i dextris dices **R**exq

lutimes deū q̄ i dāpnacōe eadē es **N**os quide digne
fūre capim⁹ hic aut nichil mali gessit **I**z q̄ uel
iste latro ad tāta cognōcōe p̄ uenit dicit acclm⁹ q̄ i q̄ dā
eplā ad sorore suā **B**ea v̄ge cū fugēt i egiptū cū filio
suo i iudic i latrones **I**nter quos vn⁹ eāt qui ob grā
p̄ uī quā eū i sp̄acōe i cōcepit b̄tē v̄gi b̄nfecit et de
mae ad viā reduxit **N**us de uiaao ex errore nō cōg
s̄ disp̄facōe diuā **L**atros illi p̄ uerū i sp̄acōe vidit
i frōte e⁹ stella lucidissimā et i stella p̄ uerū i lucē
cruce bau late **I**d⁹ ceteros nō dubitauit diuā grā
i p̄ uō late **E**t statim ad e⁹ genua prouolūt⁹ dicit
Puer amantissime memeto mei dū b̄n t̄ fuit **I**ste
latro captus fuit dū xp̄s capiebūt et cū xp̄s suspēsus
Et ubi pepedit cōsidēant stella cōfēz in frōte xp̄i
ut i puero videāt **I**nter g⁹ p̄ uerū i p̄ uerū i
p̄ uerū i tū orōis xp̄i quā iterū p̄ uerū i
orbibus et cū blasphemātib⁹ fecit et eadē ex hac uis
one cōpuctus credidit ip̄m eē verū deū et iō soau
sua cōpāter i cōcepit **E**t cōitēs se ad dñm dñm
dicit **Q**uē memeto mei dū uerū i regnū tuū
Tūc dñs ihs protulit scādū v̄bū i cruce dices dul
citer ad latrone **A**me dico vobis **H**odie meū eris
i paradiso **E**t v̄bū totius amoris et grē **R**e sp̄ra nūc
i sp̄e uenit aiā q̄ uerū i p̄ uerū i et vide quō
fons pietatis i dōb⁹ p̄ uerū i suis nō semel os suū
aperuit ut aut quēle aut ḡ m̄iāōis seu maledōis
adūsus maledōis illos canes dicit sermōne q̄n po
nus noue b̄ndōis v̄bū quale a s̄cō nō eāt auditi
sup̄ iūmicos suos effudit **D**ic g⁹ et tu cū multa fiducia
ad eū **M**isere mei deus misere de mei q̄n i te cōfī
aiā mea si forte cū cōfūete latrone audie mercede

In mortis articulo **H**odie memēis ai paradiso **E**re
 q̄ liberalis r̄mo q̄ prodiḡ x̄p̄s f̄s ē i cruce qui latro
 ni. regnū crucif̄ro celū dāpnato paradiso probreū
 p̄nā largitur **E**t plus ei cōtulit q̄ petuit **L**atro
 vō ad sinistra pedens i sua malicia manēs nichil
 tale a x̄p̄o p̄meruit **N**ā ai vidisti ut aedunt q̄ d̄
 lusio quā abo simul latrones facebat x̄p̄o iudeis
 placet p̄sumes forte q̄ p̄ hoc ~~metu~~ mēretur v̄nū
 de cruce deponi dno secundario illudēs p̄ blasphem̄
 mādō dicebat **S**i tu es x̄p̄s saluū fac temetipm
 et nos **E**t hec fuit octaua illusio q̄ fuit a plioris
 desp̄s q̄ alie tres precedetes eo q̄ vilis et scelerat̄
 vō et iā ad mortē dāpnatus et mor̄ p̄ sceleribus
 moritur **C**ulpa aut vite auctori **H**oc aut verbū
 qd̄ x̄p̄s ad latronē petente et cū corde et ore hū
 liter rogātē dixit fuit sume largitatis et b̄nificē
 ne cōtra n̄rā auariciā et cupiditatē largitas quide
 magna ē si a sume digno res p̄rosissā et carissā
 cōpata digno gratis datur maior v̄ro si idigno
 p̄ter cōcessores nō negatur maria aut ē si sū alior
 it̄uetu propte et supra desiderū ~~offatur~~ offert
Et talis fuit illa largitas quā x̄p̄s i isto sc̄dō v̄bo
 ostendit **E**x̄plo aut̄ ist̄o latronis q̄tūcūq̄ sum̄
 p̄p̄ores scelerati nullaten̄ dedei n̄rā desp̄emus
 q̄ iste p̄ v̄nū v̄bū f̄s ē heres paradisi **H**abebat aut̄
 lux̄ crucē istū mat̄ ē et soror mat̄s eius et maia
 cleop̄e et maia magdalene **H**abebat i q̄ m̄ ē
 q̄ semp̄ stetit q̄ verus ceteris stetit q̄ i se f̄a
 fuerat agnouit **C**ū q̄ d̄s vidisset oculo carnis
 et it̄utu pietatis m̄r̄e st̄atē lux̄ crucē quā
 filiat̄ dilexit m̄r̄e i q̄ tā singularē p̄ctis m̄r̄ib̄

q̄ matre v̄griez matre huile m̄ez p̄ oibus m̄ib⁹
filia ita tenerre diligete **N**ec miru q̄ m̄ dei vni
genti m̄ez p̄e oib⁹ m̄ib⁹ p̄ filio a pl⁹ doletē au⁹
a felicissima au⁹ gladius doloris tras̄f̄beant
Hac ḡo m̄ez cū vidiss̄ ih̄s comota fuit oib⁹ v̄tē
eius sup̄ m̄e sua **C**onp̄aebatur quippe filius m̄i
copacienti sibi **D**iebat enī p̄us **I**h̄s filius eius
angustias m̄i **d**olores cordis nouerat dolore aie
eius et q̄ dolores q̄s i sua p̄tione nec i futū
morte p̄p̄i corp⁹ nō senserat nūc sibi gerabat
s̄c̄m̄ doctores **I**deo q̄ et ip̄e filius geminū p̄a
eba⁹ dolore crucis s̄q̄ et m̄is **E**t iste dolor nō fuit
m̄imus it̄er dolores sue b̄nd̄e passiois **C**ū ḡ
vidiss̄ ih̄s hac sua m̄ez et discipulo st̄tē que
diligebat p̄e ceteris familiar⁹ q̄ cōsanguine⁹ m̄i
cū matrem sua m̄e xpi et m̄e xpi **E**t q̄ adde
t̄ior eāt abs̄ p̄iculo st̄tē poterat m̄e crucē con
s̄b̄rui morietis **T**ūc comēdas m̄ez discipulo
dixit m̄i sue t̄iū v̄bū qd̄ emisit i crucē **I**ta
t̄er ecce filius tuus q̄ dicit s̄c̄m̄ hugonē **C**ōsi
de t̄eo q̄ i filio ip̄m tibi p̄ome p̄ocūatorē et
tuore comitto **I**n quo cōsolat⁹ m̄ez et horat
ip̄m ioh̄ez q̄ dicit d̄icam v̄ginē v̄griez comēda
uit **D**em̄ dicit discipulo **C**ūc m̄e tua **H**oc autē
dicebat s̄c̄m̄ hugonē copulas eos i amore q̄
dicit **D**erua eā et p̄ocūa ut m̄ez et assiste ei
Et ex illa hora accepit eā discipul⁹ i sua m̄ez
ut i sua cura **I**stud autē t̄iū v̄bū p̄ m̄a d̄ct̄na
i crucē **platu** e sume fidelitatis et ai
cie cōtra n̄az iudiciā et impietate **A**micitia ei
magna est si a sume digno p̄o v̄litas i aīcia

nō q̄rit maior vō si amicus i aduſitate ab ipō nō
 deſertur maria aut ſi i extrema neceſitate ipō
 amici cura nō negligit. Et talis fuit amica p
 ipm i isto vbo plato. **M** dicitur aut et nos
 quāſi fuit dolor pie mris et talis mris p tali
 filio que videbat tā crudelit̄ tractari tā miſcra
 biliter mori. **D**eſem⁹ etiā q̄rit⁹ fuit dolor copas
 ſuus filij ad mris tā cordialit̄ eā diſcipulo con
 mēdatis. **D**eſem⁹ iſup q̄lit̄ i iſta comedicoē
 cor vginēū amabatū ai audiet filiu dicitē
Mulier ecce filius tuus. **S**agitta vbi pene
 tras itina cordis. **G**ladius p̄tiges vſq; ad
 diuſioē aie et ſpō. **C**ū ei pro filio ipō dala
 alter⁹ p mris diſcipul⁹ p creatore piſcator.
 p hoie deo homo purus. **S**q̄ miſcabilis comuta
 no. **D**e quippe gaudiū qd̄ prius habueat i e⁹
 ceptōe et iocundiffia p̄turtiōe comutatu est
 i merore. **V**bi e nūc illud aueduliffimū qd̄
 audiuit i a gelica ſalutacōe. **D**vē verſū ē in ve
Vbi e nūc etiā cātus ille gaudiōſiffimū ange
 lorū i ſua p̄turtiōe nato ſuo carēcū glā in
 certiffio deo. vtiq; cātus vſus ē i luctus qz nato
 ſuo iā nō cāt glā ſ; conuelia. **I**ā nō appuit lauda
 no eius certiffio ſ; ignomina eius i patibulo
 crucis. **D**id vtiq; iſta deuota mēte peſans potit
 ſe cōtinē a lacrimis. **D**is nō cōp̄raatur mri
 mē. **P**rua lingua nulla vob; dicit nec vllis
 itello capē deſolacōnū podus ſactiffie aie
 ſue. **D**icitur aut q; b̄ia vgo nō p̄ſedit ſ; ſtatit
 et h̄o multiplica rancōe p̄ma ē qz p pan nūq;
 ceadeat de quo dicit aug⁹. **E**q; de pan agitur
 nullā de ea fieri volo mēacōz. **D**ed ad qd̄ ſtetiffi

o maia ex quo statio e aliau significacois et sig
nater stae iux cruce saluatoris An io stetit ut
filij dolore confideares **Certe no** An io ut filij mor
te aspicias **Non** Ad quid tuc Ambrosius Stabat
iux cruce ihu mr eius no tm ut dolore filij confidea
ret no ut filij morte aspiceret s; ut salute huani quis
esperaret et ut morte filij a pena et a culpa ea
absolueret et ut introitu celestis paradisi aperiret et
nos ocs misericorditer introduceret **Ita** raris ire
maia stabat et no sedebat cu sede e honorabilu
psoaru stae v inferioru **Iux** que sensu nobile
valde est sil et miserabile q vgo mr stat cu sibi
p oia cooperat reuerencia sessiois **Ecce** eni sede solet
iudices stae aut ecotra iudicadi **Et** ecce p q; in
dehac stia quippe oi iudice superior est **Ad** qua
a iudice q; q; deus e appellae solet pades **Intel**
mus fugiat iquit reus iusti dei ad pra mrez mise
ricordis dei **Redet** quoz sapientes **Ip**a vo mr sapie
diat **Ego** mr pulchre dilcois et agnocois **Huit** qui
de maria agnocois ois scie et sapie **Redet** ena
nobles **Ip**a nobilissia q; sumā nobilitate traxit
ab eo que genuit **Redet** conuatores **Et** ecce deli
tiosa conuati hec **Cu** eni cotinet ipm i brachijs
ostulaetur labijs pasceret vtilibus sacras gaudetibus
i spicet oadlis illu de ppe videlicet i suo gremio vir
gineo q; i celis e abus angeloru et ciaru staru
Cui dubiu qui itina quada sanetate atq; dulcedie
p fudetur qua no lig hoi loqui **Cu** vtrq; de hys
oibus atq; alijs ineffabilib; delijs mundi dna sup
oem creatura glari potuit et idco ut dem est

gl'osa sessione digniffia fuit stetit in ea eua
 gelista comendat in hoc apte d'innuat q' ai gla h'
 mundi illa sup'mundana feia nullu' vnq' co'forau'
 h'pe dignata est. **Q**ua gl'oriosa d'ca fut de te ciuitas dei
 Nos o'cs gl'oriosa de te sc'tim' ymo vellemeter
 gloriamur q' te ta h'uit h'pe meru' **S**ione et tu
 gl'oriaris de te ip'a d'na b'nd'ca. **Q**uid d'cas de te
 ip'a. **A**udia' m'rez v'gine q'd iter her oia de se sen
 tiat. **E**re iquit a'alla d'ni. **E**t ve' o'm'ib'om' a'alla
 quibus tot pl'ua am'ni' strat q' et filius e' eozu'
 m'iter est. **T**ercia ratio q' maia stabat h' est q'
 auctis v'ris recedeb' o'ibus discipulis fugieb' q'
 i gl'oria totius huani g'nis iter tot pressuras sui
 filij co'stater cu' illo pene sola remanebat. **E**re
 nuc' i'pleu' est i' saue i' p'so'a filij d'ctis. **C**or'ular
 calcavi solus et de g'eb' no' e' vir meu'. **V**e' no'
 vir q' viri fugerut ab eo. **S**i' mulier cor' viri
 geret q' cor' v'ni et aiaz v'ni cu' eo h'uit. **M**aia
 vero no' solu' stabat s' q'd valde amabile aq' imutabile
 nobis debz ee' i' v'gine ideo pulchre stetit legit'
 que i'tata cordis sui am'itudie nichil i'deas nichil
 nichil i'd'f'ap'liabi nichil i'ordiati' exti' g'essu'
 neq'q' obliu'sces i'tatis agustis catholice fidei et
 v'ginalis pudicie. **D**olore suu' i'co'pabile et fides
 qua de resurrextoe filij habuit t'pauit et degne
 huano q'd p' morte sua saluauit vt r'e d'cat' no'
 q' cadebat aut i'faniebat aut p' crines se traheret
 sicut solet face' pl'ageter nec huc in fugiebat s'
 firmiter stabat vt co'stacia ipi' et modestia nob'
 comendetur. **C**ogruu' aut valde fuit vt qua' fixo
 filio m'ra'faret. **S**i' aut' o' mundi d'na h'ic stas q'd h'ic

agis q̄ te huc adduxit ob q̄ causā huc venie w
lupis **Q**uid ē de crucifixo **Q**uare unq̄ q̄ te cogno
uisti regia āgelorū et homī p̄sumē ausus fuisti q̄
stares int̄ patibulu **A**n habes aliq̄d ī patibulo q̄ de
teas exhibē **H**abes unq̄ **D**ed quid ē hoc obsecro
Ihes **I**ste unq̄ et idē ē p̄ et filius **I**pe idē ē sp̄sus
et dñs est **I**pe tuus homo et deus **E**t vē maria
in illo vno habet oīa bōa s̄q̄ natie fortune gr̄et
gle modo excellentissimo **U**nde mito ipm̄ noluit dimit
tere a se **Q**uodā illū amiscāt nō nisi p̄ tridū et
cū merē citruēs p̄ vias iuda iter cognatos et
notos cū r̄siuit donec uenit nūc aut̄ iter eos
q̄rē nō oportet **Q**uid ḡ facēt pia m̄ n̄ q̄ staret
int̄ cruce **S**i nūc ab eo distesisti q̄s cū fili aplūs
iducaret **C**is enī celestiū terrestriū et inferorū
cogitāe p̄sumēt q̄ ibi cēt cruce p̄des filius dei
Sz et si ī principio cū tenis recessisti et postea rede
uisti dñm̄ fuisti **E**cce maria dñs tuus quō credis q̄
eū cognoscēt **I**am cū sumi sacerdotis facies imuta
ta est **C**erte ipe dice potuisti illud iob **I**n horre
nūc oēs p̄li capitis mei **S**tetit enī quidā au 9 nō
agnosceba vltū q̄ reputatus ē q̄ leprosus **E**t ipe
de se dicit **E**go sū vermis et nō hō **O** maria ubi est
nūc speciosa forma p̄re filiis homī **C**onueciās cū
videre nō n̄ vestiū s̄ nūc eū vides totalit̄ nudū
sanguie auetatu et totū dilaciatū **I**te vidās ma 9
illius sp̄ aut̄ b̄ndictes .ā i filios tagetes aut̄
aliq̄d pietatis exertetes et ecce cōfue sūt **I**te au
dire cōfueciās de ore illo aureo sup̄ celestia sūt
et cōsolatoria et ecce p̄ angustis clamat valde
deus me 9 vt qd̄ deliquisti me **M**aria hys oibus

partis postquam transfuges recesserunt et proad steterunt
 non approximantes ei amplius tam maledico illo pedem
 tu accedis prius et stas uix cruce ihu filij tui amplec
 tendo illa brachijs et osculando labijs et rigado lac
 rimis **Q**uam uero mirum ualde **Q**uod conuerit iohes
 expresse inuit dices Stabat uix cruce ihu mater es
Et quid mirum si uix cruce tam familiariter stat cum sit
 spes filij sui **S**unt oli hinc miri sue filij **I**n hys q
 prius mei sunt oportet me esse **D**icit nunc pia mi uicio
 ne reddes aut uix cruce stetit qz i hys q filij mei
 sunt oportet me esse **I**n cruce utiqz stas maluisset si
 licuisset **N**on hoc non cum ex decreto prius non si filij ea
 diuitiae debuisset **M**ira res et stupenda si non mi
 miseranda **I**hu cruce affixu uniusus pene mundus
 iam dereliquit. discipuli fugerunt infirmi quos cu
 rauebat non copauerunt. turbe qz misericordiose pauca
 adoge steterunt crucifixi **I**ultauerunt iudei pre
 teutes caput mouerunt. tumultuantes milites ves
 timenta diuiserunt. **I**ter hoc oia stabat uix cruce
 ihu miri cum pauas **H**ic uero congrue sibi astitisti pia
 mi auribus eu deseretibus q olim ad te sola uenire
 dignatus est dimissis oribus oculis **H**ic enim est
 idonitus ille unicomis et incomprehensibilis oculis
 seculis **Q**ui dudum agitatus et qz fatigatus seculi
 prim desiderijs et alio suspirijs semetipsum contine
 no uales tade in gremio tuo uigineo captus est **E**t
 ecce uita reddidisti **E**t hoc e q scia etiam caruit **E**t
 que teli cape no poterat tuo gremio contulisti.
Et ecce odore uirginitatis et valore humilitatis p
 te sola de sinu prius factus i carnea uigineo coceptus
 natus nutritus **A**uianos defecit passus i carne &

uirginea captus ligatus. male tractatus flagellatus
coronatus tandem crucifixus **O** mihi caro tua uirginea
in cruce suspensa e g^o meo crucifixo assisti et
tuum dolore cum dolore uirgineum in summo portasti **U**n^o sp^u
iohes q^uis **P**ia mihi morte eius uides que genuit
nunc mihi tam acriter doluit. fere tantum dolore hinc qui
tunc ille qui tot sustinuit **C**irca racionem maiam nunc hinc
ut staret in cruce ihu **N**o enim ignoret hac d^{na}
nra; thesaurizaria est celi sufficienter cunctis necessitatibus
mortalium ut de plenitudine eius accipiat unusquisque
Et ubi obsecro hec omnia hausit qui supplicatibus tam liberaliter
tribuit **I**n cruce ut arbiter ihu **I**bi enim erupit
gratia pluuia et habundantia de quibus tunc hausit maiam
haustorio fidei quod nunc effudit in uia pietatis **V**idit
enim ezechiel in spiritu aqua egrediente de templo a latere dex-
tro **E**t ecce maiam non spiritu sed oculis carnalibus aqua uide-
merunt cum sanguine egrediente de templo non lapideo
sed de templo corporis ihu christi filij eius et hoc de latere
dextero lancea militis perforato **H**ic est flumen ille qui
egressus est de loco uoluptatis de corpore uirginis ihu
qui in quatuor partibus euangeliorum et quatuor plagis
mundi diuisus est ad irriganda arida corda hominum **H**ic
est flumen alius fons de quo eruperunt duodecim fontes
fidei de quibus mihi dominus ihu dulcedinem doctrine hausit
et uirginis duodecim apostolis habundanter propinauit **I**ste
est fons altus uirginis que stat rebecca filia latuelis
puella decora et uirgo pulcherrima que dedit seruo abra-
ham ad rogatum aquam bibere de uirgine sed et camelus suus
de alto fonte aquam hausit hanc bibendum **P**er seruum
boni christiani per camelos patres peccatores designa-
tur quibus marie aqua mihi tribuit et gratia et sic

de pleitudine e⁹ accipit vniūsi **E**st adhuc quita
 tano qre pulchre iuxta cruce ihu stetit dicit maia
 qz videlicet ipa multu ai cruce concordat. et anqz i
 ea dei fili⁹ pareretur et p⁹ **I**n xpi passioez crux
 ideo fuit maledca vt maledic⁹ eet ois pedes tea
Et n̄ e qz xps morte turpissima e⁹ cōdepnatus **S**icut
 et vgritas qua i cauit maia an hoc tep⁹ adeo
 maledca fuit qz mortue vgrites p̄cipue vgritate
 plageret **P**ostqz vō xps i ligno morte sustinuit
 ipm crucis lignu ta fili⁹ qz m̄ e⁹ d dcauerunt
 et sume honorauerunt **I**te lignu crucis salutem
 mudi portauit qz dimidia die virgo aut maria
 p noue menses i suo sassinio vtero baui lauit et
 dein genuit et ducavit **I**te opoita iux se poita
 magis elucescit **V**n eua cō arborē frado et
 pceptu dñi fragedo mortē mudi i tunc fecerat
 vgo aut glosa filiu dei cōcipiedo et vniūfali mudo
 generado **A**rbori asistit et i hoc ostedit qz p mortē
 filij qz genuit mortē de p̄cipit et vitā repauit
Maria etiā ai cruce filij multa h̄t similitudine tā i
 v̄tute qz i decore **I**n v̄tute qz crux expellit demoia
 s̄ficiat oia **E**t sic de noie maie **E**ste qd tā timet
 demoes vt ait bernardus qz vocabulū maie **C**is
 ideo p̄t se s̄ficiare oia qz illa ai de celo missa sit
 totius mudi b̄ndicō **I**n decore aut et glā valde
 cōcordat **E**ste enī crux illa fuit multū ignominiosa
 de locis penarū nūc aut trāsiit ad frotos i patoz
Cruis illa sordēs squalore dāpnatorū corpm nūc
 fulget i diademate regū **C**ruis qz digna nō fuit vi
 deri nūc p̄cedit faces p̄matū et p̄otificū **C**ruis
 quada oib⁹ horrida nūc i vellis poita post se trahit

exterius militū et processiones p̄lorū **T**ruy illa
triualeter extēdes corpora latronū nūc ornat elo
ros emārū et tēplorū **H**ic maia quōdā fuit deserta
illa feia q̄ iudeis q̄ de luamētū ē visa mē illa pau
paula pleā lacrimis. iux̄ cruce stas pene solitaria et
desolata ecce nūc auro et gemis t̄ eam rutilat nūc
frequēter et sēp iustis et iustus illā colit et iuocat
Huc t̄ sua eā imāgie/ fidelis cōcio sup̄ altaria sol
liate collocat **H**uc pro illa p̄ litigat nūc tē religi
ones quorū p̄p̄tus sic patrona **A**udiat nomē eius
fideles p̄pli et flectat genua **V**ides igitur q̄ ap̄te
maia iuxta cruce iūctur ai q̄ multa h̄z salitudinē
Cogregemur itaq; limi accedamus deuote et ai
dnā ac mē nā ne sola stet stemus et nos iux̄ cruce
ih̄esu **H**ic aut̄ euāgelista idcirco eā mē fuisse
comēorat q̄ iux̄ cruce stetit vt culpa iudeorū eo grauior
appareat quo filii ioculis mris t̄ facietes legē mā
feste trasgressi sūt **I**n deut̄ homo quippe scriptū ē **N**o
coques edū t̄ lacte matris sue **D**us imolatiō. qui iux̄
tū agni t̄ cruce tolli et assai iussus est x̄p̄s dn̄s est
q̄ velut agn̄ ad occisionē duct̄ est **H**ic t̄ lacte mris
coct̄ ē dū eia idē tēpus quo quōdā t̄ v̄gīe cōceptus ē
dū adhuc tenella eēt caro e9 i v̄tō vertētibz an̄s
triginta t̄ bus t̄ oculis e9 dē mris et v̄gīe arua f̄
est **E**t q̄ tā t̄ hoc quā t̄ alijs eia eius mortē legē
p̄uauitati sūt idcirco et loā et legē et gētē p̄d̄
meruerūt **H**ic em̄ eā vocat eā ih̄u mē p̄ illos
h̄ctuos d̄ctes x̄pm̄ nil cōmune h̄c ai carne et
sanguīe s; corpus fuisse fastastici **A**h̄ d̄ctes eā
corpus x̄ suū de celo apportasse et de nro ḡnie natū
nō fuisse **A**udiat ḡ h̄z oēs et cōfudatur q̄ statat
iux̄ cruce ih̄u m̄ eius m̄ quidē veā m̄ valde q̄

veneranda m^r tacta et vgo glorioſa **P**at^r m^r vo
 tatur ab ewangelista et ſtas m^r cruce vt videlicet
 magnitudo dⁿice paſſionis idē oſtendat. qui mēte
 nō modicū ſuſtinuit q̄ aſſiſtētia m^ris illi⁹ dulcē
 quā deſolata et merore tēſſabili plenā cognouit
 hoc autē et eo probat. q̄ iā i^r proximo moritur⁹
 amariffime mortis q̄ obitu⁹ i^r tādū deſolate m^r
 cōpaſſus ē vt ſibi i^r vltio ſpū iā cōſtitu⁹ q̄ ſuer
 hic manē deberet diſponēt alii eā recōmedādo
O dolores tēſſucubiles **O** tēſſabile reſp^ratōē
 ſā amoris **F**ilius patēbat. et nimis ſupra modū
Mater cōpaſſa ē patēti et filius recōpaſſus eſt
 cōpaētini^r **T**ānus enī fuit ipetue paſſionis dⁿi
 ihu vt q̄ corres ipm̄ patēte dolor i^rpleret et i^rebu
 aret **C**uius i^rpleto i^r m^rz eſſuebat **C**uius ſilit i^rple
 ta i^rpm̄ filii patēte paſſio quodamō redudat
O viſcē m^rina b^rſſima ac ſaſſima q̄nta ſunt tpe
 illo i^rtra vos cōmocio dū diſſectat^r vt ouis et dū
 tēdetur caro illa ſoax ſcā que tē vos tā dulcē cō
 pacta eſt q̄n̄ etiā ad ſolā mortis ymaginōē m^ris
 illius viſcē cōtremuerūt **C**onota ſūt quippe
 viſcē m^ris ſup filio eius **C**uius filii ſalon ſadi
 uſcēat vt exdama^ret q̄ i^reger ſerua^rctur **F**ili⁹
 tuus fili⁹ t^rq̄ bonus et optimus qd̄ proſeciſſes cū
 vni^rſe turbe cūſtates vna voce cōclamarūt
 dⁿctes a^ruaſige a^ruaſige tolle eū deus ē mortis
Ideō dolor q̄ ab illis m^ribus ſignis expm̄ ſolet
 q̄ tiorib⁹ pene tot⁹ i^rtra cōſus viſcē tua i^renar
 ualidit cōmouit **A**d que motu ſcā et ad filii tui
 morte nō imito t^ra cōtremuit **E**t vē t^ra lapi
 dibus q̄ durior ē cui⁹ cor h^ris ad mēte reductis

Tu autē maia ſi i^r elū damaffes vt i^reger ſerua^rctur **A**

emolliri nō potest. **E**uāgelista etiā iohes cōmēdat
de constantibus p̄sōis q̄ fuerūt sorores m̄ris eius maria
cleopthe et m̄r filiorū zebedei et etiā maria magdalēa
q̄s neq̄q̄ septima tā diligētē exp̄mēt n̄ aliqua in
eis irēderet fidelū edificacōe. **I**n eo nāq̄ q̄ m̄
illa pia cōpaciēs p̄uētī filio astitit mūdo mā
feste datur itelligi qm̄ molestū inobis ē deo
p̄i peccatū p̄ quo aboleo nec filiū suū unīcū
de tāta passiōe ~~sua supportacōe dignatus est~~ nec
ueneabilissimā suā m̄rē de tāta sua cōpassiōe
supportacōe dignatus est. **E**t si pro alienis p̄cis
ille inores filius tāta asp̄cū inoretis m̄ris
p̄tulit qd̄ aliud p̄ hoc istūm? n̄ q̄ nos p̄nos
tris p̄cis p̄is p̄ passiōe atq̄ cōpassiōe ad
m̄ oporteat satisfaccōe. **P**assiōe dico q̄ nob̄
ip̄is satisfactorie īferim⁹ et illatā ab alijs pa
ciētē et hūilī tollēamus. **H**ec est enī cruce
n̄ra de qua saluator ait. **Q**ui uult uenire post me
abneget semetip̄m et tollat cruce suā s̄q̄ p̄am
passiōe pro p̄cis p̄is et sequatur me uolūtate
cōpassiōe hic appello quā et ī corde gemus et
proxiuis p̄ oya pietatis erubem⁹. **A**pte quoz
affuit maria cleopthe q̄ tres filios hūit ī cetū
ap̄torū ut ip̄a uideret q̄ ī cōgrue filij suauiter
p̄ quib⁹ liberādis maḡ eozū ignominiose morti
se tradidit. **M**at̄ etiā filiorū zebedei apte affuit
dn̄o auasuo q̄ iā an̄ ip̄o filijs suis sessiōe in
regno postulauēat. **D**ico b̄n̄ paciētī ip̄o astitit
quē s̄n̄ passiōe regnaturū putauit ut p̄f̄o tā
illū q̄ toti mūdo clarescēt q̄ uia regia ad illam
ignominā passiōis est. **H**ic saluator ait. **U**n̄

erias cum vos oderunt homines & Et alibi scriptum est
 Per multas tribulationes oportet nos transire in regnum
 celorum **R**ecogitatio igitur ordo est pius cum christo in cruce stare
 postea ad dexteram et sinistra regna reside secundum quod
 saluator manifeste expressit dicens Potestis bibere
 calicem quem ego bibiturus sum **A**c si dicitur **S**us sus-
 tinetis martirium non intrabitis in regnum **S**i
 dicere posses quod licet ipse apostolus bibiturus erat calicem
 passionis quem christus erat bibiturus cum nullus tanta ac-
 tate ignota passioe sustinuit sicut ipse christus
 Quod est ad hoc quod dominus vocat passioe sua calicem
 et martirium secundum eandem dicitur calicem non pro passi-
 onis excellentia sed pro ipsius duracione et mesuracione
 Passio enim secundum vitam est mesura unius momenti
 respectu passionis christi **E**t ideo passio eorum sive tribula-
 tio dicitur calix quod martirium eorum datur ad
 mesuram sive in mesura eo quod dominus non permittit ho-
 mine temptari super id quod potest sed facit eandem acceptacione
 punctum sicut paulus dicit quod cito transit sicut potus
 qui calicem mesuratur **V**n de paulo **I**llud quod in
 parte leue est momentaneum tribulacionis et negligie
 potius operatur in nobis **E**t illa dulcis et deuota
 discipula domini ihesu suscipiens in gremio suo assistit **M**
 maria ex cuius ore quodam audisti **R**emittit tibi
 pietas tua ecce pedes illius quibus oscula expressisti
 quibus lacrimis lauisisti capillis terxisti **P**edes in qua
 reus sedere consueueras ad audiendum verbum eius
 nunc vides quod thurane perforati sunt et quam cru-
 deliter sacrosanguine perfusi sunt **S**ed quid pu-
 tas obsecro quod ibi fecerit aut quo se habuerit
 illa pia dilectrix cum pietates quas contra illum exercit

tuerat ad mēte reducat et ad illud crudele spec
taculū oculos eleuaret. **E**cce ferruda amorū delictū
tuus et defensor tuus. **E**cce te demceps cōtra p̄p̄
seu defendet. **E**cce pro te pugnabit cōtra disci
pulos. **E**cce te excusabit cōtra marthā. **I**n cō
citate peccatrix multos forte habuisti ad quos con
fugē potas quibus omnibus delictis istū tibi sapient
tāq; p̄tē v̄e optimā elegeras. **E**t vix sufficit
tibi. **I**n cōtē teū. **H**ec enī cū oīa tibi t̄ fastidū ve
sa sūt p̄ter istū ente etiā iste nūc recedit a te.
Et nūc o orphana quid facies. **A**d quē dicit
deinceps cui curā suscipiet. **A**udē te nō curat
et mīto quā nichil h̄ mundi tibi cordi est. **I**n be
thania redieris ad p̄p̄a duplicabit tibi amantudo
ex mēoria tāti hospitis quā etiā dicitur sepe dimitt
tes ad te v̄t t̄ bethania vt maner teū. **E**t q̄
fiet de te. **N**ichil tibi melius quā q̄ stes sub cruce
vt ab vna p̄te eius stet maia v̄go speculū ino
cēne ab altera v̄o tu maia peccatrix speculū p̄nūc
Hec enī fortassis sūt illa specula de quibus t̄ ex
odo scriptū est quod fecit moyses enēū labrū de spe
culis mulierū quod exarabāt t̄ ostio tabernaculi
federis. **T**abernaculū federis cuius fixū corp̄e
nri saluatoris. ostia tabernaculi v̄lneā sūt d̄u
xpi. **M**ulieres t̄ostis exarabātes sūt maia m̄i
et maia peccatrix v̄lnera xpi i sp̄nātes et
t̄ipis v̄lneibus p̄ cōpassioē se collocātes. **D**e spe
culis aut̄ h̄arū mulierū lauatozū enēū cōfiat.
quā de exemplis earū doctrina salutaris colligit.
Hinc v̄go h̄inc mulier h̄inc innocēs h̄inc pec
catrix. **I**n medio aut̄ d̄s moriēs vna et eadē

morte et conseruator vrgis et puificator pecca-
 tias. **D**abat quoque et unam crucem illi non congrue
 iohes euangelista quem diligebat ihes familiari
 qui predesti vespere supra pectus eius de dno dul-
 citer recubuit vbi et secretum traditionis sibi dno
 revelauit. **E**t ecce familiaris illius dulcedine turbatio
 sequitur et extremum gaudium luctus occupauit cum illum
 dilectum dominum et patrem in gratiam in tanta ignominia et ama-
 rissimo dolore coram se predestinatum vidit. **Q**uia in re familiaris
 res dei aici pulchre instructi sunt quod non indigni aut
 despari debeat si quando eis in fine illius dulcedinis gustatio
 ad tempus subtrahitur: cum nulli mortalium in hac vita tali
 gustu continue ac sine intermissione proficiunt ut arbitror
 concessum sit. **N**am si aduertimus humiliter ipsam dulcedinem
 puatio est nobis valde fructuosa hic saluator ait
 ad discipulos. **E**xpedi vobis ut ego vadam. **Q**uia ad
 hoc venit dominus ad nos in occulta dulcedine ut ostendat
 quid mens nostra sitis debeat. **A**d hoc vero recedit ut
 sui accuat et tuocatur copiosius redeat. **Q**uod dominus bene
 per maria declarat dicens. **A**d partem in modico deliqui-
 te et in misericordibus multis congregabo te. **E**cce
 etiam illud modicum collegit quod bene et venerabili
 matris christi unam crucem filii cuius principia merore spem
 lem sibi attulit non modicum cum et omnibus caris illius
 quatuor aspiceret in matrem et ceteros in locis occultis metu
 et despectu laborare cognouit. **E**t ipse qui pater
 erat beneficia sui filii cum fletu et lamento recitare
 audiret. **S**ed quia ipsa mater erat omnium idcirco omnibus
 dolere debuit. **E**t unum nomen suum omnium amantudines
 habere ut adimpletur illud enastici vbi de ea scribitur.
Impetus

quippe amaritudinē in mariā in v̄ cruce stāte cōstā
it et illa nō defecit. Quia v̄tus altissimā q̄ quodā
sibi obumbravit vt cōaperet nūc illā suffulcit vt
cōspāter sustinet nec deficiet. Vbi et p̄dores forte
portāe didicit quorūq̄ plimos usq̄ ad decēpita
etate sustinuit et p̄tenuit donec formāctur ip̄s
et eis. **M**aria aut̄ p̄pter sumū dolōre que in v̄ cruce
habuit nō defecit sp̄alē p̄t̄ q̄tuor scdm̄ albertū
Primo racione filij scdm̄ rōne aptōrū rāo rōne oim̄
discipulorū et oim̄ aīcorū et quib̄ sp̄alē ip̄s b̄n̄
fecit. de quibus oibus nullū in v̄ cruce cōparuit nisi
quatuor. Quarto rōne dāpnātorū in quibus morte ip̄i
effm̄ nō optinuit. cū p̄ oibus sufficere fuit. Et
quos sumū dolōre in filio crucifixo hūit tū nō de
fecit. **V**n̄ iohes ip̄. **C**osolai mē nō potuit sic tractū
vidēs q̄ genuit fere tū dolōre hūit q̄ntū ille qui
tot sustinuit. Et subdit mgr̄ albertus rōne q̄ non
defecit q̄ sumū gaudiū hūit resp̄ā redēptōis gr̄is
hūmā q̄ causabatur p̄ morte filij et hoc cōsiderat
maria nō defecit aū aīā dolōrū et tristitiā su
me fuit plena. **Q** aut̄ habuit sumū dolōre et cū
hoc sumū gaudiū. Ad hoc affigit mgr̄ albertus
raciones dicens sic. **E**t sic dñs ih̄s in passioe sit
habuit gaudiū sumū et sumū dolōre ita b̄tissimā
v̄go vtrūq̄ habuit. **Q**uādo proba. sic. **P**rimo
q̄ ip̄o fuit vtrūq̄. **S**i ḡ cōmūcass̄ m̄ alterū
tū nō fuisset equū cōsorciū et societas. **Q**uia ip̄a
calcauit cordatē sola cū ip̄o et iustitū lūmē fidei
tenuit sola q̄re m̄to celebratū ei dies sab̄ti que
potissima rō ē. **V**ter sp̄alēs. **S**cd̄o pro
bat idē q̄ hūit vtrūq̄ q̄ dolor nō ē m̄torū sine

dilectio sicut dicit paulus **H**i tradidero corpus meum
 ita ut ardeam caritate aut non habuerim nichil mihi
 prodest **S**i impossibile est dilectione esse sine delectatione
 et maiora summa habuit dilectione de huiusmodi gaudium **Q**uia
 ergo summa habuit delectationem sine summo gaudio **Q**uia
 re autem dominus ihesus oculis corporalibus miseris aspexit cum
 videret eos in tantis doloribus aperire potuit dicit quidam magister
 in omelia propter quatuor rationes **Q**uarta prima est
 quod merito miseris dum patitur ipsi patitur id quod pati poterat
 ex ea contemnit et mori **S**icut hora sua venit de qua in
 prophetis dicitur **S**icut hora mea sunt passiones **S**ecunda
 ratio quod ea aspexit dum in alto crucis stetit quod ipsa
 mortalium humillima fuit **U**n de i ps **Q**uia sicut dominus
 deus noster qui in altis habitet et humilia respicit **T**ertia
 ratio quod ipsa preciosa margarita fuit et nichil pre-
 ciosius nichil gloriosius nichil dulcius nichil cari-
 us nichil castius nichil pulchrius nichil vniuersius
 circa ipsum ea habuit iterum omnes mortales **S**ecunda ratio
 quod ibi stans pauperrima fuit cum usque tunc nichil habuit
 nisi filium qui omnes thesauros sapientie et scientie dei celestium
 et terrestrium in se conclusos habuit et eam in
 illam amittit **S**i mirum valde videtur cum gloriosa
 virgo summo dolore compatendo filio habuit aut ipsam
 tantum diu huiusmodi terris dereliquit **A**d hoc dicit quidam
 magister loquens in hec verba **I**ustus quidem es domine si in
 aliquantulum liceat mihi loqui ad te de hac finali re
 medatione merito tue quod valde mirabilis videtur
Aliqui viderunt petrum et andream et iohannem eos ad te
 viderunt publicanum et dixisti sequi me **S**icut autem
 cum videres miseris trades eam alteri **S**ed hec hoc domine
 ihesu fons pietatis et miserorum semper consolator **I**sta

sola est iter mortales q̄ te nunq̄ offendit et sep
tēpabili adherit et illa hic deliquit Ecce lacro
ne ad paradisu ppter scelā suspētū assumus et illa
i uulio deliquit q̄ magis digna ē paradiso q̄ lacro
imo q̄ ois homo H̄ et tu uigo lassima qd iter her
fuisse crededa ee Hamus q̄ id q̄ de nouo datur
tuei solet Fruq̄ et tu respexisti istū filiū nouū
Certe credo q̄ sic h̄ oculis valde lacrimosis et sin
gulribus pfundis O maia q̄les erat lacrima
tue cū audies ex ore morientis ihu illa miabile
mutacione Heu nescio factissima qd dixeris h̄ soo
quid dice poteras O flebile cambiū O uos oēs qui
pia gestatis uiscera attedite qz ih̄s meus q̄ genui
tredidit a me et i spece mortali eū aplius non
cōtemplabor Et filiū que tradit pro se que nō ē meus
que genuera h̄ qui p̄det corā me s̄o iste sanus h̄
luidus H̄c uolo h̄c profiteor hoc filio cōtetae
uolo etiā mortuo usq̄ illa recipiā a mortuo resur
gere. que magis accepto q̄ uita oim uiuēti Certe
uidetis fr̄es illa redēdatis multiplicā amiaōe ple
na est q̄ cū cogitue valde iudicatur si raso ipi q̄ di
ligeret i sp̄aatur Migratur ex hoc mūdo mūdi
dn̄s m̄ez iteri deliquit pie sit et pulchre ordinat
ut utraq̄ ecclie portio et triumphas et militas tā
uisibili quā uisibili solacio fruētur p̄ xpm Ascēdēs
enī i celū s̄is angelis et aribus suā diuinitate sit
et huānitatē p̄petuo cōtemplada exhibuit ut sic
ingredietes et egredietes i utroq̄ pasta iuēiant
Ecce uō adhuc i terra militati solaciū quidem
uisibile promisit qd i die p̄thecostes iplēuit
Solaciū aut uisibile qd ex corpali ē p̄nā habebat

fidelibus iam subtrahere voluit et ideo eam misericordiam suam
 consolatricem vice sui deliquit cuius ratio eiusdem rationis
 onus fuit. **U**t dum beatus angelus exultates in celis aspiciant
 illum homines. fideles terris cum gaudio contuerentur
 eiusdem hominis veram et indubitam misericordiam quod valde gau-
 diosum et supra quod dicitur potuit solacio sum fuit. **T**ercia
 ratio est ut videlicet ipsa de rudimentis fidei fideles
 instrueret maxime de hiis que nulli mortalium nisi sibi con-
 stare poterat qualia fuerunt annuncians incarnationem.
 et aliis quorum gestis domini que plurimis. **Q**ue et si non
 sola cognouerat tamen ceteris apostolus modum comed-
 uerat. **R**ec sola homines sed et angelis per mariam aliquid
 didicisse probatur quod secundum aliquem modum nescie-
 bat. **S**i enim incarnationis mysterium quidam supernorum
 tantum didicerat per eam; sic apostolus scribit ephesius
 dicens ut innotescat principibus et potatibus in celesti-
 bus per eam multiformis gratia dei cum et eiusdem
 mysterii sancta; quantum ad plures articulos fidei eam
 per mariam didicisse constat profecto quod non solum hominum sed
 et angelorum in gratia fuit. **Q**uid ergo gloriosius fecerit
 serui que que illa paupercula in terra reliquit que non solum
 totum mundum sed etiam celi nubibus noua quodammodo operiret.
Gaudete ergo fecerit eam enim nunc demum restituta
 primo et apostolica est dignitas gratie vestre quod apostolica
 facta valde gloriosum fuit. **I**lla a dyabolo decepta
 fuit hec autem et angelos instruit. **I**lla autem ut ait
 augustinus semel doctus et totum mundum subuertit hec autem
 fidei doctrinam tradidit que subverti nequaquam potuit. **T**
Tercia ratio que re maia vix hic ad tempus monere
 debuit. **U**t scilicet eam iter vndas persecutionum tunc
 temporibus valde fluctuantes uerbo confortaret et exemplo

Sicut enim dominus meus sancti Xpianus; pusillus ille grecus
fidelium valde despicere potuisset; reputans ne forte aut
ores suos dominus sancti assumeret. et eos etiam traderet obliu-
ioni. Sed qui viderunt quilla carissimam suam matrem hic
reliquit et relictam tribulationibus exposuit. in firma
spe solidam passiones suas sine dubio equanimiter por-
tare didicerunt. **Q**uam autem virgo beata post filii sui tra-
sunt multa aduersa pressa. et papue a iudicibus scilicet
ignacius testatur qui ab beato iohanne euangelista scri-
bit dicens. Salome quam diligis filiam anime iherosoli-
mice quinq; mensibus comorans et quidam alij non re-
ferunt mariam istam omnium gratiam habendam et omnium virtu-
tum fecundam. Et dicitur in tribulationibus et persecutionibus
est hilaris. In penurijs et indigentijs non querula-
tur et a sardis et phariseis ei dicitur. **Q**uam autem non solum patienter fuit sed et alios in hoc robo-
rauit patris in eptam. quam ipsa virgo maria sancti ignacio
scribit. **U**ita ratio autem dominus exiens mundum matrem suam
venerabilem hic manere voluit. ut videlicet alia vice
de celo rediens gloriosius eam assumeret. fuit enim iste
exitus domini nostri ignominie et amaritudinis. idcirco benignus
filius matrem suam per hanc viam sancti educere non voluit
quoniam propheta honore dignam iudicauit. **S**ed pie illa cum
fidelibus constituit remanere. donec ipse predes solui
sibi glorie pararet. **Q**uod iam discipulis et multo apostolo
michi promiserat dicens. **V**ado parare vobis locum
Ipsa quoque iterum inuicem mira cumulauit. quibus
cum aditabilem perfectionis verticem est producta. **I**n
dominus filius eius de uero cum supernis ciuitibus rediens
ad thronum glorie cum restabilem gloria illa conduxit.

Logne aut xps iteri mēz iohis custodie comē
 davit ut videlicet vādia vīgālis tutorē atq; pzonā
 licet hoc exilio pnti sub tuā aia vitā comodius
 ducēt. Quā rēcomēdacoē dñs etiā fecit ut testamē
 ti formā et regale nobis comēdaret magnificē aā
Moxēs enī dñs nichil sibi retinuit q; spalia q
 mittebātur ei tāq; viliora dudū comiserat uide
 traditori. etiā suā petro zelatori Corp⁹ suū i
 sacmēto discipulis tradidit ipos discipulos pū
 repntavit vestes suas dimisit militibus corpus
 suū mortale crucifixoribus. Adhuc habuit mēz
 et spm ideo mēz virgīez reliq; virgini suo
 pūcto amico et sic spm suū p oia rēcomēdauit
 deo pū. Ecce forma rē tūsmigūdi quā xps i
 cruce confirmavit et nobis reliquit. videlicet q; de
 oibus debem⁹ nos expedire et deim spm nrm salu
 briter deo comēdare. **V**ideam⁹ aut q; affectuose
 xps dixit ad iohem Ecce mē tua q; ducet. Eodē
 affā suū mēz tuā dicit q; en dilige et venerari
 Eadē cōfidētia ab ea q; voluit postula. Eadē
 benivolētia ab ea cū pā q; sol; vniuersus a mēz
 sua. Et ad mēz ait Ecce filius tuus q; dicit
 Eodē affā istū discipulū dilige. eadē pacā eū
 supporta. eadē diligētia sibi pūde. quasi vni
 genitus tuus eet. **I**n eo igitur q; xps iohi
 reginā i mēz tradidit ipm quod dāmo se
 alterū et regnū cōsorte cōstituit q; ois possessio
 mēz mēz hereditario iure trāsit ad filiā et sic
 i cōpabilitē ipm honoravit. **V**n pat; quātū hono
 radus sit iste discipulus qui toti ecclē ai mātā
 i mēz acciperet q; alter ihus cōstitutus est.

Et q̄ thesaurus tā nimis preciosus sibi a dño suo
auarissus datus est idēo nec pro sua turbatione nec
pro dñi sui morte imminete nec pro tremenda elemē-
torū commotione q̄ facta est i morte xpi nec pro mo-
tu iudiciorū differt accipere qd̄ sibi dātū ē s̄ statū
de se noua mēte sua committit statū eā recipit
et vsq; i finē fideliter custodit. Vñ cōcludēs illā
clausulā dicit Et ex illa hora accepit eā dñs
pulus i suā s̄q; custodiā siue curā et sollicitu-
dinē. vel i suā mēte et dñaz sp̄alem. Quia quoz
ratioe nobis valde amabili dñs ac saluator
noster mūdi dñaz dignatus est appellāe mēte
discipuli ut videlicet nobis p̄dōribus i sinuet
quā spē ad illā h̄re debeam⁹. Quis enī fiet
h̄m̄ hoc honore p̄uilegiatū sic credē debe⁹
ioh̄em qz solus adoptiuus filius sit marie. Absit
Quis enī c̄plebit q̄lycā vsare dices. Nulli
filij deserte magis q̄ e⁹ q̄ h̄ virū. Que est enī
hec deserta nisi virgo maria q̄ solitudinē dilexit
et sterilitatē virginitatis cōsecravit. Vltis
q̄ cognoscē verū filiū v̄ḡis marie post illos
duos p̄dōs. Ille ē qui seipm̄ v̄ḡis obsequio mā-
cipauit. et deū ex toto corde diligit. voluptates
carnis abdicauit et se crucifigit cū xp̄o. et ad
quēlibz proximū mēte opa prout p̄t erredū
Certe de isto dicit xps ad mariā. Mulier ecce
filius tuus. In quid iter h̄ec dolorosa v̄ba
illi duo mētes face poterat. Audiebat et tace-
bat. qz p̄e dolore et agustia loqui nō poterat.
Isti duo v̄ḡis audiebat xpm̄ loquētē rauca
vōce et ipm̄ videbat paulatī morietē. nec

dei poterat responde verbum quod videbant eum quod
 iam mortuum. Unde et ipse erat velut mortuus ita quod
 spiritus illorum voces exprime non valebat. **H** flebat
 amare quod gladius doloris christi utroque animas in-
 fibat. **S**ed illa quod magis amabat amplius sentiebat
 que christi dolores intime sentiebat. et christi morie-
 tis vincula miris erat dolores et seuissimum in-
 curia tortores. **Q**ualiter autem iohannes virginem in sua
 curia accepit et punctione cum nichil de proprio hinc
 poterat. **A**d hoc respondet hugo sicut creditur iohannes
 habuisse proprium si cum esset bria virgo cum apostolis iohannes
 spalem curia eam habebat. **U**nde dicit augustinus super illud
 romani. **E**id est in sua. **I**ohannes quidem de illis erat qui
 dixerunt christo. **E**cce nos reliquimus omnia et sicut in actibus
 legitur. nullum aliquid suum dicebat. **E**rgo sic magis
 debemus accipere accepit eam in sua ut ad eam curia
 quod ei necessarium erat spiritualiter pertinere.
Accipit ergo eam in sua non predia quod nulla propria pos-
 sidebat sed officia quod propria dispensatione curabat cre-
 quenda. **V**oluit autem dicitur quod quibus iohannes propria domum
 non habuit tamen providebat marie de habitacione et
 hoc forsan post spiritus sancti missione. in qua cum aliquibus
 concupisita fuit puellis. **E**t ideo dominus iohannes dicit super
 hoc illo verbo accepit eam discipulus in sua. **V**t ea
 quod erat sub diligentia sue provisionis providebat sibi
 quantum poterat. **S**ed ut in historia quod vocatur eutymia-
 ta legitur quod extunc recepit eam in sua domum et cum
 puellis octoginta tribus eam de fidelium elemosinis et
 operibus manu eorumde puellarum sustentavit. **Q**ue
 redum autem est cum gladius doloris animam glorio-
 se virginis in sui filii passione summe transfuerbant.

an etiã tũ aliqd̄ gaudiũ i aiā hũit Ad hoc dicit
iacobus de voragine q̄ dolor v̄gis ip̄abat p̄pter sal
uationẽ gñis huãni quã ex filij passione puen
tura eẽ facta. Ideo corde v̄gis magna pugna
erat Pugnabat enĩ adiuicẽ duo amores et duo
dolores Duo amores erat sc̄z filij sui vnigeniti
et gñis huãni ~~et iõ nolebat mori~~ Amor filij no
lebat ip̄m pati et amor gñis huãni volebat
ip̄m pati Et sic iter istos duos amores duo erat
dolores sc̄z dolor q̄ hũitũ erat de morte filij et
iõ nolebat ip̄m pati et dolor quẽ habebat de p̄di
tione gñis huãni et iõ volebat eũ mori Et sic
iter duos amores quos i sumo gaudio habuit
et duos dolores quos etiã i sumo gradu sustinuit
magna erat pugna et ideo hũ poteat dicẽ illud
verbū susane Angustie n̄ sũt vndiq̄ et qd̄
eligā ignoro. Sciẽdū etiã q̄ maria multiplex mar
tiriū habuit sc̄z doloris cõpassionis diuini ser
mois voluntatis et macerationis. Primo igit̄ passa
ẽ martiriũ qd̄ fecit gladius doloris de q̄ symeon
predixerat ei dicens Tuã ip̄i nauis p̄nsibit gla
dius filio enĩ suo i cruce pedete et dolores mar
imos paciẽte ip̄a gladio doloris tota transv̄tre
rabatur et lacebat. Vñ iohes damascenus
Ip̄a b̄a v̄go dolores q̄s effugit paries. hos in
ip̄i passioe sustinuit a maternali cõpassione vis
terũ late racoẽz tollerãs Et quẽ deũ cognouit
p̄ natitate. hũc vt maleficiũ iterfũm vndeẽ gla
dio doloris p̄forabatur De hoc anselm̄ dicit
Oñã mea quos fotes dicã erupisse lacrimã
a pudicissimis oculis tuis cũ attederes vnica filiū

tuum in corde coram te tam turpiter ac viliter tractari et carne de carne tua dissectam. **S**ed passio est martirium compassiois. et hoc quoniam unus militum latere latus eius iam mortui transierit et fuit. Et licet illa lateatio nullum dolorem christo intulit quod eius anima de corpore recesserit sed anima matris in corpore filii magis erat quam in corpore proprio. Et ideo illa latea anima eius tunc presentis fuit dum filio compassio fuit ex eo quod nec mortuo prece volebat. **V**n bernardus **V**e tua o beata matris gladius presentis fuit quam crudelis latea filio iam mortuo latus aperuit. **I**psi nimirum audi ibi iam non erat sed tua plane auelli nequibat. ut plusquam matrem te non in merito predicem quia nimirum Iesus corporee passionis excessu affectu compassiois. **T**ercio passio est martirium quod fecit in ea gladius diuini sermonis. **Q**uoniam dixit christus **M**ulier ecce filius tuus. **R**euerentia illa sermo fuit presentis usque ad diuisionem anime et spiritus. **V**n iterum bernardus **Q**uis mutatio iohannes tibi per te dicitur sermo per dominum. discipulus per ingratum filius zebedee per filium dei per purum homo pro deo vero. **Q**uid uolueris affectuosissima anima illa mutatio non presentis fuit quam et nunc licet ferrea licet saxea priora sola scilicet recordatio. **D**e hoc etiam dicit atelmus **O** diana mea quibus signatibus est habeo purissimum peccatum tuum fatigantem oia audires mulier ecce filius tuus. **P**rimo passio est martirium uoluntatis. **I**psi enim uoluntate uirum cruce stabat pater pro humano genere martirium sustinere. **V**n abrosius **V**irgo maria fugietibus apostolis ante cruce stabat et per oculos uoluerit filii in spaciabatur non quia pignora mortis sed mundi salute quod cognouit per filii morte mundi redemptio futura.

Quanto passa est martirium maceratio In tantum enim
i passione xpi corp et oia membra maceravit q quodam
modo martirium sibi tulit **U**n aug⁹ Illa pia m^r
in mari dolore euigilans pectora delicata contudens ita
ipa viscera etiam sanguineat membra ut ia deficiet
ad xpi finis irripuit puerile **N**o e aut estimā
dū q gloriosa vgo cū alijs mulierib⁹ steterit **I**pe
ilm sub brachio crucis s stetit ex opposito faciei xpi
ifra rupē motis i quo xps crucifix⁹ est. ita tñ **I**pe
q verba eius audie et plene itelligē potat **E**t quō
sumū dolore it⁹ sustinuit nichil tñ idcirco
dixit aut fecit s i sumā honestate virginalē pu
diciā seruauit **E**t sciendū q dolor p^r meis passioē
xpi terrore singulariter aggrauauit **Q**uia p^ril
tima m^r crucifixū filiū tāq⁹ spōsū et filiū unigē
tū et deū suū verū iōpabilitē sume dilexit et
ppter et ~~q~~ hoc de eius passioē sume doluit
Cū q⁹ filius suus rationē sume caritatis nō m⁹
Et sibi de eo dolet iōpaciēbatur q ipā doluit et cō
turbabatur pat^r cū ex plectudie sūe cognoscat
eā nouissimū mēni cordis gemitū q dulcissime
m^ris iōpassio fuit sūe amarissime passiois iōpre
he sibilis aggrauatio p^rmo mutuis amor fuit
mutui doloris reciprocatio **V**ido qe vidit amant^r
simā m^ris oī cōsolatioē et dulcediē puatā et oī
amantudie repleatā et tñ nō potuit tam amantate
m^r vniū verbū dulce et cōsolatorū dicē ne mo
rētur pre renouatioē amoris et doloris magnitudie
Tantū enim iā doluit q plus doluisse p^r mortē nō
ponit **P**ropter qd dicit doctōes q ne fili⁹ dolore
dulcissime m^ris eius p^r mēni nōis recitacionē

amplius augmetaret nō mīrē, sed mulierē i tāta
 desolatione eā noīauit. **T**a plena enī fuit dolore q̄
 plus dolere non potuit nisi oporteret naturā destru
 ere. **C**osidēmus ḡ quātus dolor ex hoc filio exiit
 q̄ mīrē suā noīare nō potuit s; mulierē appellauit
Tertio dolor mīrē ita fuit acerrimus q̄ eā a
 fuit corporalit̄ inuit̄ et alijs suis dolorib; et ino
 ritus et exhorib; sup̄uicētib; i tāta suos dolo
 res grauissimos et incensissimos aggrauauit q̄
 heli lamētabile wēclamauit. **P**ensemus ḡ quā
 tū cōpati debemus filio pacētī et mīrē cōpacētī q̄
 causa nīrē doluere. **H**ec autē sūt istrumēta uitalia
 quibus pugil nīrē fortissimus hora sexta salutē nīrē
 opat̄ ē i medio terre. q̄ i viij cōp̄dēditur. **Q**uo
 rū p̄mus ē ad tribunal adductio. **S**ecū ad mortē
 cōdēpnatio. t̄nus cruas baulatio. q̄rtus ad cru
 cifigēdū i golgata ductio. q̄ntus an̄ cruce expro
 latio. **S**extus i cruas c̄tesio septim; cruas fixio.
 octauus ma; sinistre p̄foratio. non; man; dextre
 p̄foratio. dea; pedis sinist; p̄foratio undea; pedis
 dextre p̄foratio. **D**uodec; cruas eleuatio t̄c; q̄
 dea; latronū cū x̄p̄o cruas fixio. q̄rtus dea; vesti
 metozū diuisio. q̄ntus dea; tituli susp̄sio. sextus
 decim; cruas fixi illusio. **D**ea; sept; latronis illu
 sio. dea; octauus mat̄ni doloris cōpassio. **A**ttē
 damus ḡ et nūq̄ recedat a cordibus nīrē illū
 cōsp̄abilem dilcō caritatis q̄ p̄pter nos deus nīrē i
 ligno crucis suspēdi voluit i quo q̄ maledic̄ pro
 nobis fieri voluit ut nos a p̄tō liberet et et̄na
 liter b̄ndicet. **R**efertamus quoq̄ ei gr̄as q̄ fieri dig
 natus est latronū soci; ut nos faceret āgelorum

sonos et recordemur illius magne confusionis quam sus-
tinuit cum videt a dextris latronem unum et a sinistris
aliu[m] et se suspensum in medio eorum qui esset deterior utro-
queque et ita turpi loco pati voluit ut nos ad locum
glorie producat. **E**rigamus nunc oculos nostros ad verum
illum inquam qui levatum est. gloria paradisi corpus filii virginis
in cruce extensum est. **U**n bernardus ascendit in altum ut
logius audiretur fortiter clamavit ut nullus quiesce-
retur clamore lacrimas addidit ut homo copiosius. **A**d
hoc augustinus. **H**omo vis gustare creatoris tui dulcedinem
nunc in passione eius apti sunt celi volubus christi ut
possis intrare quantum voluis gloria paradisi. **T**ametsi
suffus est thesaurus nostre redemptionis sanguis filii dei
quem de toto corpore suo tam copiose effudit et percussit
et lavatum ut a peccatis omnibus mundemur. **E**t
ecce vere nunc sanguis fons nostri ihesu christi clamat
nobis ad patrem de cruce. **C**uius quidem ut minima gutta
sufficiens in redemptionem totius mundi. sed data est copia ut
in redemptioe beneficium virtus diligentis clarerit.
Ranta enim fuit illa dilatio quod ille qui est summum bonum
cum sceleratis voluit reputari et noissemus. **V**iciorum
et qui est formosus pro filiis hominum tam de formis factus est
ut leproso similaretur. **I**pse enim volnatus est propter iniqui-
tates nostras et attritus propter scelera nostra et factus est
holocaustum suavissimi odoris in conspectu dei propter ut
autem indignatione sua a nobis. **E**t consedere sibi
nos faceret faceret in celestibus. **A**d nonam horam

Iam nunc fletu deducate oculi mei et compunge
lacrima mea super contritionem tam amabilem domini tui qui
in illis amarissimis tormentis et maximis doloribus
alpe tam extranee delictum vides in tantum quod divinitas

inferioribus aie sue viribus et humane pacietie nature
 et nullu subsidu pberet vel leuame **P**lage ena
 et dole cu gemitu et lacrimis sup morte piosissia
 unigeniti filij et cofidea que qualis qntus sit qui
 dilas aiaz sua tradit p te i morte vt te ab etna mor
 te liberaret et q eat formosus p filijs hoim adigati
 bus oculis et pallentibus genis deformis valde
 appuit pre filijs hoim vt elcos suos decoraret.
Deniqz cu ille agnus inores q e xpi sol iusticie tu
 horaru spacio i cruce pepediss et eode tpe sol iste
 visibilis sfozi suo copaces radios suos occultass
 sicut dicit ewangelista q a sexta hora vsqz i hora
 nona tenebre sic fut i vniuersa terra q congrue
 vis creatura cu me dnu turbabat q scdm arifosto
 no potuit ferre iura creatoris **D**ubitarit q
 sol lume suu pmo ne ipij fueretur luce sua ad
 iuridicu suo creatori qz visibile e q siluce claraluy
 set et subdins tenebris territi no fuiss multo plures
 blasphemias et nequias iupm comississet. sed
 vt p hmoi tebras ~~huc~~ hoies ad sui creatoris co
 passione prouocarentur. tlio vt xpi i fine pson sue
 sume paupitatis exep lu mostiaret qd no feciss
 si no nuditate sue cruas ad huc lucis solacu et calo
 ris bnficiu retinuiss **T**uc etia hora nona deus et
 homo xpi ihs cu clamore magno et lacrimis dixit
 hely hely lamazabathani qd e deus meus deus
 meus vt quid dereliquisti me **V**ide hic o fidelis
 aia oi copassiois affu ex illis pissimis oculis boi
 ihu lacrimaru flueta manare ad expiacione om
 padru tuoru **E**t ve vbertu ac amae saluator nri
 i cruce pro nobis fleuit **E**t aut xpi i pdo verbo

se delictū dicit. exponit aug⁹ vno mō q̄ xps hoc
verbu i p̄sōa totius huāni ḡnis sit locut⁹ au⁹
miseriā deplorauit q̄ p̄pter p̄m̄ p̄m̄orū p̄ntū
delictū eāt a deo Et scdm̄ hoc Iesus istius verbi
est Deus meus vt qd̄ p̄m̄isisti genus meū i p̄m̄
eadē pro q̄ p̄cō mō scdm̄ iusticiā tuā opor̄t me
tā grauissimos acutus dolores sufferre **Alio mō**
scdm̄ b̄m̄ thōm̄m̄ p̄t̄ intelligi q̄ xps videat⁹ hoc locu
tus fuisse ad modū cōsuetudis huāne q̄ dicit q̄ de
illū delictū au⁹ i tribulatiōe p̄cō nullo subiecit.
Ita xps i sua passiōe tā i tollābilibus penis ex
p̄cōtus fuit vt putret⁹ a deo delictus Et scdm̄ hoc
est sensus ip̄i⁹ vbi Deus meus vt qd̄ me tāis ca
lamitatibus exposuisti ac si me delictus **T**ertio
mō scdm̄ doctores hoc intelligi⁹ f̄m̄ q̄ i hoc xpo
sensualitas delicta fuit. et totalit⁹ passiōe sup̄p̄ta
et ab i fluxu cōsolatiōis diuīe subtracta p̄cō au⁹
euidētia ē additū **Q**uā xpi sc̄p̄ fuit f̄m̄ sup̄iore
por̄ciōe⁹ fruct⁹ deo q̄ simul cōphensor fuit xps
et viator **E**x au⁹ b̄titudinis gaudio si nō diuīa
v̄tute i fluxu i sensualitate susp̄ctus fuisset absorto
fuisset ois dolor i feriori aīe por̄ciōe sicut i plu
bus martib⁹ et i mō enā tenerris puellis p̄m̄ le
gimus **Q**ui q̄nto duriora fuerūt p̄essa. tanomagi
illis de⁹ affuit cōsolat⁹ eos iterius **I**n xpi aut
passiōe miraculose factū fuit vt redūdāria gau
dij terrores sup̄pedetur ita q̄ i nullo dolore ex
tore venisset Et iō clamauit se a deo delictū Et
huc sc̄p̄ū tagit glosa sic dices **I**te passiōis diuī
tas i celū abisse dicit⁹ nō quidē locū mutat⁹ f̄v̄tute
cōhibes vt possent ip̄i cōsumāe passiōe. vt fu

venienter dicitur. **D**e dolores nros ipse portavit //
Ubi sciedu q ista delictio quomqz mo intelligatur
 multu fuit xpo dolorosa. **S**cda scedu p mu sesu
 recogitate eo q oia membra sua quoru ipse est cap
 a diuina gra fuerut delicta p quoru restrangatioe
 ipse dolores istos sustinuit bn lametau potat i pscd
 corpis sui mistia se a deo delictu. **H**ur sus scdm
 aliu sesu sesies se ta imabibus et itollabulibus
 dolobus ex portu ac si eet a deo delictus bn clamae
 potuit pde maximis doloribus. **S**ecudu tnu aut
 sesu ipse videt diuinitate i nullo suffragu sen
 sualitati sue i alleviatioe pearu bn potuit se
 a deo delictu coquei. **E**x quo scqba: maiorz dolo
 ris afflictioqz vniqz precesserat i quocunqz parte
 inoerte uel reo. **I**nnocetis em passioe alleviat
 qn ea pmo tali passioi debito p opatioe ratiois
 copant. **H**eus ena i sua passione cosolatur
 du sua passioe pro delictis suis satisficia ratioe
 natu. **H**uoru neutru tpe passiois i xpo fuit
 apt qd' nito nature sue i passione desolatioe
 lametabiliter proclamavit se a deo delictu. **U**n
 iste dolor xpi pt dici dolor dolor passiois xpi pro
 tato q sine eo nulla ei fuisset passio. **E**t ista xpi
 delictioe docemur q i nris tribulatioibus debe9
 a deo recte et ei coari desolatioe; nraz orado
 ut ipse tribulatioe; nraz respiciat. sicut xps i
 angustia tribulatiois ad pre; clamavit. **E**x
 mit aut domi9 hic forma teptati et tribulati
 qui du est i tribulatioe putat se a deo delictu
 tu tn ipse ei sit ho; que videt i tribulatione
 subuenie. **D**ereliquit aut dñs tuc amicos suos

in tribulationibus exponit ad testat et nūc
miscatur. Postea facit illis quia omnia consummata erant
quod oportebat fieri nūc accipet acetum et quod pertinebat
ad eius passionem. Ut adhibetur scriptura quod dicit de
derunt testamēta mea fel et isitū mea potauerunt me
acetum. quia tūc fuit dñs caritatis et dilectio. nichil horum
voluit permittere quod de sua passione foret potuerat
scire et quod omnia membra sua flagellata erant propter
os et lingua dicitur quod quibus vbi sit. **Sic** In
pōnis verbis ostendit xps scdm crisostomum. Et in pā
te eius erat mori. et quod mors nō plus veret quod
xps veret sed quia omnia complessit. Cū audisset mi
lites ex ore xpi hoc verbum sicio accepit. spō
gnā plenā acetum et ea pōpō cūdigentes et acetum
ponentes talamo ostulerunt ori eius. ut sic p
pōpō quod est herba multū amara iugēt cum
spōgia illū potū. hō xps nō accepit igitur nō nō mo
dū gustavit. Et ideo dicit matheus quod nō gust
tasset noluit bibere. Quidā autē alij dixerunt. **Uel**
potat iste. **Uide** an veniat **Uel** liberas eū
hoc aut dixerunt ad illud dū ei. **Uel** aut
videtur quomō ille potus tā cito hū potuit
dū dū e aut ad hoc quod iudei ex eorum crudelita
te et invidia quod tale vinū multū pparauerat
quo guttur xpi exasperaret ne loqui aut da
mae possent. Et hoc vide. eē quod dicit ewāge
lista. **Uas** quod potū erat acetum plenū. **Uel**
aut nicolaus de lira dicit quod scribitur in quodā libro
hebraico quod quod salomō dixerat proūbiōrū xpi.
Dare acetū meretibus et vinū hīs quod amari
sūt aīo ut libat et obliuiscantur egestatis sue

et doloris sui nō recordatur ap̄tius igitur ex
 occasione huius ubi seniores iudeorū statuerūt
 ut cōdēpnatis ad mortē dacturū vinū aromati-
 cū ad bibedū ut facilius sua tolleraret passioē
In iherlm̄ autē em̄t matrone deuote q̄ ex copu-
 sioē huiusmodi vinū dabāt cōdēpnatis **J**udei autē
 ex nimia crudelitate tale vinū aromaticū datū
 pro xp̄o et alijs duobus aqua figēdis sibi acceperūt
 sibi et bibeāt illud. et loco eius iuderūt acetū
 cū felle et mirra myrtū et de illo potabāt xp̄m
 sicut dicit marcus an̄q̄ aqua figerūt eū et etiā post
 sicut dicit ioh̄es s̄q̄ dū dixit sicut **C**hr̄s autē du-
 plicā s̄ti i hoc verbo expressit quā i sumo habuit
 salū corporale et spūale **S**icut autē corporale
 xp̄s vehemētē habuit. nō solum ex maximo mor-
 tis tōre quē hūit q̄ ut cōter dicitur cōdēpnati
 ad mortē vehemētē s̄ti parūtur fieri ex sup̄
 habūdāi sāguis effusioē q̄ totus sāguis ab
 eo fuit extractus et q̄ exsiccatus. ex q̄ membra cor-
 poris diuina lassētia naturaliter appetebāt re-
 creāi **I**n talis s̄tis maxia p̄ca est **S**i autē accipi-
 atur idē verbū ex sup̄iori r̄tione xp̄i prolātū nō
 s̄ti corporale s̄ spūale xp̄s s̄tiuit s̄q̄ vinū vel
 acetū qd̄ s̄uuit milites sibi p̄p̄natiūōē s̄ n̄rā
 salutē desiderādo s̄q̄ ut nos sibi p̄p̄naremus vi-
 nū mirratū cōpūctiois et amare penitētiē. seu
 vinū purū v̄tuose et s̄c̄vite et sic pax q̄ v̄trāq̄
 s̄ti i sumo habuit **D**ocemur etiā nos h̄c q̄ vinū
 deuocōis admittū mirra mortificacōis carnis
 cū felle amarē cōpūctiois xp̄o debemus p̄p̄nare
Tale enī vinū mirratū et fellitū xp̄s a nobis s̄tiit

et oblatum libenter gustat. s. nō vult bibere et iſe
trahere qz ipse bonorum morum nō eget. **H**ec talia ab
eo gratanter gustata nobis relinquit quibus oīa
ista cooperantur i bonū. pmo et amara fuit nobis
dulcia merito passiois sue. **C**ū autē dñs ih̄s accepit
ſer acetū dixit cōsumatū est id est totū q lex et p̄te
predixerūt de me et qdqd an mortē meā fieri debz
Libet aut oīa verba q xps vniq̄ i tota vita locutus
est multū sūt ſeriosa et p̄derosa p̄apue tñ
verba q̄ a cruce emisit absqz dubio fuerūt magni
p̄doris et p̄fudi mysterij p̄ca. **E**t idcirco nō est
verū ſile q xps i isto verbo nō plus ſignificacō
luit i isto verbo q̄ q p̄phetie cent̄ implete. **E**t idcirco
hugo expoit istū verbum cōsumatū ē diuisimode. **P**ri
mo ſit cōsumatū est qd s̄ fieri oportebat anq̄
moreretur. **S**ecūdo cōsumatū est peccatū siue hūane
corruptiois vitium. **T**ercio cōsumatū est vt videlicet
ultra nō peccat homo qz pro p̄tis iā satisfecit xps
Dñs iſaye liij. **V**e languores nros ipse tulit et
dolores nros ipse portauit p̄ maximā p̄carū satisf
factionē et cruas cōsumationē. **Q**uarto cōsumatū tor
metū qz i oībus mēbris est tortus et vltio i lingua
p̄ acetū potationē. **Q**uinto cōsumatū ē s̄ testamētū
nouū firmatū est. **S**exto cōsumatū est id est liber
tio⁹ ſacrescripture nō p̄mo ē cōpleto. **S**ed enī
p̄fectus est liber nisi cū ligatus sit et rubricatus.
Ips liber est et creplar om̄ librorū veteris et
nouī testamēti qui ligatus et affixus ē cruce et
p̄ oīa rubricatus et signatus quāqz cōtinet a
p̄talia nūq̄ delēda q̄ sūt quāqz vitia eius
ſanctissima. **D**icēdu enā q cōsumacō s̄. **E** idē

q̄ sumae simul **U**n̄ tūc aliquid cōsumatur q̄n̄
 oīa sigillatī acta et passa sūt cōsumant̄ id est ī
 sūma colligant̄ **H**ic etiā fuit īposito sūma pas
 s̄ q̄ ip̄s ī oēs penas amarissime passionis singillatī
 p̄hiberant̄ et ~~na~~ nichil aliud ultra mortē pacie
 dū resisteret tūc demū oīa p̄ssa rememorās recol
 legit ea simul ī vna sūma et optulit ea ea deo
 patri dūcēs cōsumatū est q̄d̄ de me est p̄hera
 tū. cōsumatū est opus totī passionis q̄ tibi deo
 pater offero pro salute gr̄is hūm̄i **E**t hec cōsu
 matio nō fuit sine nobilitate p̄ea sicut q̄s qui
 p̄trāsunt multa pericula vel graua supplicia nō
 sine magno horrore nō p̄t ea recogitare licet ex
 alia pte gaudeat cō p̄terita **T**ale horrore dolo
 rōsum nō dubiū qui habuerit x̄p̄s ī cōsumado
 oīa p̄ssa **N**ec mirū q̄ talis cōsumatio virtua
 liter et etiā itegritate continebat ī se oēs partes pas
 sionis **H**oc verbū cōsumatū est magne efficacie esse
 p̄hibetur et sp̄aliter valē dūc̄ ī modico fluxu sa
 gūnis de naribus si cū adde s̄agūne scribatur ī fronte
 pacētis **N**ō ē aut̄ mirū si magne efficacie sit istud
 verbū ī quo tota sūma passionis x̄p̄i cōtinet̄. n̄
 solū est magne efficacie ī corporalib̄ rebus s̄ etiā
 ī sp̄ualibus q̄ ī hoc v̄bo laborositas x̄p̄i et p̄seue
 rātia exprimit̄ **D**ocemur etiā et nos ī hoc v̄bo
 q̄ ī fine cuiuslibz boni opis debemus facere sūma
 et sic ī sūma illud deo offerre sicut q̄ legit̄ psalte
 r̄iū vel aliq̄ orōnē ī fine vsus et verborū q̄ psal
 terij vel orōis ī sūma deo offerat **N**ā etiā facim̄
 ī officio etiā p̄no q̄ s̄p̄ ī fine cōcluditur cū collat̄
 q̄ idēto collat̄ dicitur q̄ ī illa tota vis illi9 officij q̄

in summa est colla. **C**u aut hoc vbi dixisset iterum clamans
voce magna dixit. **P**ater in manus tuas commendo spiritum meum
quod fuit septimum verbum et ultimum. **P**er quod voluit
nobis ostendere quod ex tunc anima. **S**piritu non desisteret ad
infernum sed quod in manus dei patris esset recipiende et hoc
verbo deo inclinatis capite tradidit spiritum. **E**t vere hec
christi exspiratio iterum omnes penas passionis christi acerbissima
fuit et penalissima quod iterum omnes dolores et penas qui
unquam ab inicio mundi fuerunt in aliquo homine vel erunt
usque in fine diei nisi die christi in hora mortis sue mariaz
sustinuit amaritudinem doloris cum amorosum et divinum
cor illius scandalatur et anima eius scissima ab illo non
vilissimo purissimo dignissimo et deficio corpore se
parabatur et hoc propter naturalem inclinationem anime ad
corpus. **E**t cum in christo divitas utriusque tamen anime quam corpora
in unitate suppositi unita fuit quod oportuit ut talis
separatio maxime esset peialis. **I**ncalculabilem dulcissimum
caritatis quam filii dei cor amatissimum nostri occasione
amoris incendio torruit et pro nobis eundem filium
obediens fecit patri usque ad mortem et mortem autem tu
tis acceptibilem et horredam. **E**t quod non erat in quo sua
divina caritas potuisset sublimius promoveri propter
spiritum in manus patris commedavit mox sua anima gloriosa
a corpore suo scissimo se propter nimiam amaritudinem
suo corde se. **S**osso sepebat. **M**ors benedicta
propter quam completa est restauratio angelorum redemptio
peccatorum et vita beatorum. **I**ste clamor christi quem
moriendo fecit non erat naturalis sed misericordiosus
quod homines circa mortem sunt debiles et clamans non potuit
Et christus ita fuit debilitatus ex diversis penis
doloribus et fatigationibus etiam super omnes homines

Et quibusque etiam penus vel dolores morientes et clamant
 naturaliter non potuit. Dicit etiam augustinus quod ipse pro tota uita
 sua hoc seruauit quod nullo aliquid egerit ostensum sue ue
 luntatis qui frequenter dormiebat vel ad nihil sepe
 batur aliquid delatum. Ut igitur finis uite sue
 medio et principio respondet mories utriusque scilicet huani
 tate uera et diuinitate et amore ualido ostenditur.

Clamauit etiam ad ostendendum passionis magnitudinem
 et ut astantes prouocaret ad compassionem. **U**n ~~ita~~ dicit
 nimis. **O**is creatura comparatur christo dolenti. sol obseru
 atus est petre scisse sut et monumenta aperta sut.
Dolens miser homo qui causa est tanti doloris non
 comparatur. Dicit etiam augustinus quod suspensi in uita fuit
 successus in uibus deficiunt. si christus tota fortitudine
 sua uoluit seruare usque ad mortem ut ostendat passionis
 uolentiam non posse extrahere animam eius de corpore si
 uoluntarie mortuus sit. **U**n quando uoluit tunc fortitudo
 sua super naturaliter obseruata succubuit uolentiam
 et tunc moriebatur. **C**hristus etiam caput inclinauit ante exspi
 rationem. et nos prius exspiramus et postea caput
 decidit. **I** hoc moraliter instruimus ad huile obe
 dientiam in adiis. **E**t ideo inclinatio capite mortui
 quasi dicit. **I**deo inclino caput quod propter obedientiam morior
 sic et nos debemus inclinatio capite ad obsequia propter spiritum
 emittit id est propter uoluntatem uel se ipsum relinquere.
Ite secundum hugonem inclinatio capite quod ad crucifixos
 et ad oculos peccatores se inclinatio ut ostendat eis par
 ticularia et quod inclinatio aures habet ad audiendum
 preces humilium. **E**t inclinatio capite ex parte misericordie quasi
 dicit. **P**er ipsum ueniam petite quod ipsum est auricularium
 misericordie. **I**te inclinatio capite quasi supponit huc et

ad supportadu nos et onera nra q̄ dicit **C**apud ioh̄
ut videatis me pati ad onera nra portada et ponite
ea sup me **P**ortat nos xps̄ in cruce et sub orona
ḡ et nos cruce et orona debemus porre **D**icit
dū ead̄ q̄ xps̄ sp̄m̄ emisit orado lacrimado clamado
et se in morte volutarie tradedo **E**t dñs ih̄sus
prius clamauerat hely hely et nō clamat q̄
in manus tuas **P**rius dicit quidā specialiter dicit
nemus q̄ ab isto psalmo **D**eus deus meus respice
in me vsq̄ ad istu versu **I**n ma⁹ tuas xps̄ legit
Et sūt psalmi decē et versus cetū quī q̄ ḡta **E**t
q̄ xps̄ dixit oēs versus **P**rimū videlicet cū clamōe
Sed itē medios sub silēcio orauit **E**t valde
vtilē est et salubre legē istos decē psalmos quos
xps̄ orauit in cruce q̄ nulli dubiū quī deuotionis
affm̄ legēti conferat salutare et specialiter dicit
valere ad expiationē negligētiarū q̄ fuit in horis
canōnis **D**e xpi lacrimatiōe dicit ap̄ls ad hebreos
Qui in diebus carnis p̄cc̄s cū clamōe valido et
lacrimis offerēs et exauditus ē pro suo reuerēcia
Et sic videtur q̄ xps̄ dñs tā in illis vrb̄s s̄z deus
meus ut qd̄ me deliquisti q̄ in istis vrb̄s lacrimatus
fuit licet hoc in euāgelio nō habeatur auctoritas
in ap̄ti est sufficēs euāgelio **I**n hoc aut q̄ sp̄m̄
tradidit et clamauit ~~ap̄ti~~ apparuit eius diuinitas
Tradē enī vel emittē sp̄m̄ nemini cōuenit n̄ deo
Nullus enī hō mories p̄clamaē **N**ā ut dicit glosa
nos cū nulla voce vel cū vna maxime qui de tria
sum⁹ iste aut cū alta voce exspirauit q̄ de celo des
cenderat **I**n alijs aut duobus s̄z orōe et lacrimatiōe
hūilitas apparuit **N**ā nemī cū lacrimis orāe cōuenit

nisi huiusmodi Et eade hora q̄ p̄mus hō p̄obediētia
 cecidit. sedē adā pro p̄cis sauffeat moriedo p̄rimus
 em̄ homo peccauit post meridiē q̄ mor̄ ut peccauit
 vocē dñi de abulatio i paradiso audiuit et c̄a horam
 nonā xps clamās voce magna exspiauit Unde qua
 hora adā p̄cādo morte mūdo d̄tulit eade hora xps
 moriedo morte destruxit Et q̄ hora di paradysus est
 cōclusus eade hora iste paradysus aperuit Quia p̄pter
 xps i isto vltio verbo exēplaiter ostēdit sūme obēie
 iūtilitate cōtra neq̄ supbia et p̄cis volūtatē Diabolus
 etiā ip̄o i cruce pedere ut dicit m̄gr̄ i hystorye stabat
 supra brachiū cruas donec xps exsp̄rauit queres
 si q̄ p̄cā i ip̄o iueniret et tūc vidēs se cōfusū abess.
 Et venēs ad tartara iueit ibi aiāz xpi portas et
 seras cōfringēte et iustorū aiās in eductēte Et tūc
 remotū est i p̄dimentū dñe visiois q̄ significabat
 flāmeus gladius atq̄ versatilis p̄ctus an̄ paradysū
 Pensemus nūc quātū tenemur amāe xpi qui
 posuit aiāz suā p̄ nobis et caput suū inclinauit ad
 nos i morte **Un̄ aug⁹** Saluator noster caput i clia
 iuit ut dicit osada dicitis suis et nos totos ei⁹
 culamur quos ei⁹ i eius amore capūgimur Debe⁹
 etiā et nos ip̄o q̄mori moriedo videlicet mūdo et
 p̄cis si volum⁹ cū ip̄o i etna vita viuē Et sicut xps
 i angustia mortis alia voce clamauit ad p̄cēs in
 hoc donuit nos sicut bo⁹ m̄gr̄ q̄ nos i articulo tēp̄
 tationis et specialiter i angone mortis face⁹ Debe⁹
 Tūc em̄ p̄ vocatus ē deus et iuoratus Tūc ei pa
 que filiali amore adheredū est et tūc potissime
 ei sp̄s cōmēditus est qz tūc marie demones versat.
 c̄a nos sicut leones rugietes **P̄z dicit aliq̄s** Quō

i morte

tur prem vocabit q nūqj viru vt filius Audi qd ipe
 dicit dñe me z alloques aũz peccatrice sros mulie
 ris meretricis scia est tibi nolusti erubescere **Dz** dñe
 no voca me pz meus es tu **Soli** gº de spate ipe
 eni pius pz nec respuet te peccatore audire nec
 dedignatur a patre vocari pater **Dic** gº confidetur
De i ma9 tuas comedo spm meum **Quilibz** erga xpia
 mories debet illa quicqz seruare qntu aũz pz que
 xpe mories seruauit **Ipe** eni orauit clamauit plo
 rauit aiaz pz comedauit et spm tradidit **Dic** i
 extremis posui de te orare et clamae salte corde
 et plorare pro pnis p pniaz aiaz deo comedie eade
 uerba xpi sñz i ma9 tuas z **Ite** spm tradi volu
 tarie moriedo et uoluntate nra diuine tradido uo
 luntati **Et** qntu aũz aliqui sut iusti et scia nūqj tñ
 se putet scias de dimbolo aũz ipe nec xpm i cruce
 dimisit qn eni obseruaret **Quid** gº presumie po
 terit ho miser et fragilis **Certe** de nullo n solu
 de morte xpi **In** augº **Tota** spes mea e i morte
 dñi mei **Ades** eni eius mita meū refugiu meū
 tu salus et uita mea resurrectio et pmiū meū
Ro possu terreri multitudie pccōrū meorū si mors
 dñi i mēte meā uenit qm pccā meā illā uicē non
 possut **Quid** gº ego retribuā dñe p oibus q ret
 buit m **Si** conferretur i me oēs uite filiorū adā et
 oēs dies hui9 seculi et labores om̄i hom̄i q fuerut
 fut et erūt nichil tñ eēt ad cōpātioēz illis corpis
 scissim qd tñ p me datū est **Et** sicut exaltatur
 reli a terra sic exaltata e uita eº dignissima a
 uita nra q pōita est p uita nra ~~nulla ad uita~~
Sicut eni nichil ad aliqd ~~nulla~~ nllam habet cōpā

tione ita vita nra nulla ad vita illi habz portioez
 cu illa dignior ista inferior ee no pt. **S**up eidona
 uero qdquid su qd qd possu nichil in oio est ad illa
Ro habeo nisi duo minuta corpus et aiaz dico vel
 ponz minutu unu sz volutate mea et no dabo
 illa ad volutate illi qui tatus tanta tatis bene
 facis pueit q toto se totu **o**ppuit **R**itas g gratu
 actiones pro hys ei delos et qnta ex itimo cordis
 passioez cui oia demeta copacelatur. **Q**uia eae
 velu tepli sassa est mediu i eius morte ita q una
 ps cadelat huc et alia illuc et ea q erat i sca scoru
 patebat libero aspu iuuentibus i teplu **E**t tra
 mota est et petre sasse sut sicut maifeste patet
 i magna sassa sup mote caluarie qui toto lapi
 deus est **D**icut ead aliqui q illa sassa se exte
 dit i profudu **E**t multa corpora scoru qui dor
 micnt surrexerut et monumeta apta sut **D**z
 qus monumeta apta sut san xpo moriete no
 in corpora scoru tuc surrexerut **V**n thonimus s
 diat **I**n xps mortuus fuit tuc nlla monume
 ta apta sut ita q corpora iaceta i sepulchris
 videbantur **D**z postq xps resurrexit tuc pmo
 surrexerut et venerunt i sca citate et appuerut
 multis **C**eturio aut qui ibi constitutus erat
 a pilato vt custodiret ne xps tolleret de cruce
 et qui cu eo erat custodiens ihm viso tre motu
 et hys q fiebat timuerut valde dicetes **V**ere
 filius dei erat iste **E**t sic conuersus e ceturio
 p maifesta confessione **V**idetur aut scada ewa
 gelistas q ceturio bis eu testimonio phibuit.
Primo sicut diat lucas q cu vidiss q sic clamas

Et spūasset glorificauit deū et dixit v̄e filius dei
erat iste **H**ec sic dicit q̄ viso terrenotu et h̄is q̄
fiebāt timuit valde cū suis et dixit **V**e hic h̄o
iustus erat **I**lli aut̄ qui ad spectandū venerāt p̄
curiebāt pretoria sua ex nimio timore reuertebāt.
Judei aut̄ qui solepne sabbati astabat a ceteros
ad pilatū rogauerūt eū vt frangeretur corū cruce
eius p̄cepto vt moreretur cito et mortuū tolleretur
de ligno ne pedes vsq; i crastinū crucatus hor
reo die ~~magis~~ magnū festi fecerūt **E**t p̄misit
pilatus **V**enerūt q̄ milites et primi latrones sic
terūt cura et alius q̄ cū ih̄u crucifixus erat
q̄ ambo adhuc vivebat **E**t tūc vēit ad ih̄m
ih̄m xpm̄ volētes frangere cura eius **D**z q̄ iuerūt
eū cū mortuū nō frangerūt eius cura s̄ vnus
militū cū nomē leginus aū sc̄di caligates erat
q̄ alacritate ~~h̄o~~ latera lateris eius aperuit dextrū
Et continuo exiit sanguis et aqua **S**anguis i h̄is
receptioz **D**e quo petrus **N**ō corruptibilis auro
vel argēto redēpti estis s̄ p̄ioso sanguine agni i
maculati ih̄u xpi **E**t aqua i lauachū nr̄e munda
tiois **D**e quo ezechielis xxxvi **E**ffusa sup̄ nos
aqua munda et mundabim̄ ab oibus iquinamē
tis vris **F**ra aut̄ fuit h̄ec vt septua i pleret **D**e
nō cominuētis ex eo **E**t iterū alia septua dicit
Videbūt i que trasserūt **D**icit aut̄ crisostomus
et hugo q̄ miraculose fra est talis emanatio sa
guis et aque q̄ cōtra naturā de corpe mortuo
fluit sanguis **E**t cōter dicit doctores q̄ fuit v̄erū
et purus sanguis et v̄a aq̄ **S**ignū miraculi **E**t ad
cōfirmatioz huius miraculi dicitur q̄ i late milti

Sanguis ille decurrit ad mare iudee qui cum eo tetigit
 oculos ad statim clarum visum recepit. **C**um postea con-
 uersus inanis mostica vita durit et pro xpi nomine
 martirium protulit. De hac latius xpi apertione dicit
 augustinus. **V**igilanti verbo euangelista iohannes usus est
 ut non diceret latius eius profluit a vulnere aut
 aliquid sile haurit ut intelligas quod ibi apertum est os
 spirituale per quod sacramenta eterne emanauerunt sine
 quibus ad veram vitam non accedit sine iustis. **Q**uod
 specialiter intelligendum est de duobus sacramentis
 videlicet de sacramento redemptionis et sacramento ablu-
 tionis. **Q**uorum primum pertinet ad sacramentum eucharistie
 et significatur per sanguinem. **S**ecundo ipse est idem sanguis
 que cotidie sumimus qui fluxit de latere xpi. **S**ecundum
 vero pertinet ad sacramentum baptismatis et significatur
 per aquam. **D**icit enim augustinus quod incredibile est quod latere
 iste cui promissit dominus paradysum aspessus fuit aqua
 et sanguis de latere xpi exsurgentibus et tali sacramento
 baptisate baptizatus sit. **D**ucitur autem quod
 ipse non uiuo sed mortuo voluit latere sibi aperiri cum
 in non mortuus sed uiuus per hoc potuit nobis pro-
 mereri. **A**d hoc dicitur quod dicitur quod ipse patiebatur singul-
 lati fuerunt nobis memoria non tamen ex eo quod ex caritate
 pariter ipse protulit in quodlibet dolorum sibi infligebatur
 actualiter sed etiam pro latere quod iusto oras omnia quod faciebat
 super eum uentura ex caritate sponte acceptauit. **E**t unum
 quod quod illorum ita specialiter ac si illud patendum fuit in
 alijs singulariter. **C**um igitur iter cetera ibi per eum ex caritate
 accepta ista latere apertio fuit cetera pars quod ex vi istius
 prime acceptationis peccatis in cetero etiam nobis mitto-
 ria exiit. **S**ed dices ista latere apertio quod est cetera

inert artuados dñice passiois ai illud vln? latis
no senserit xps **Ad** qd' faciedu q' i istis artuadis
no solu attenditur pea ex pte xpi s' etia malicia
et contumelia ex pte iudeoru q' adhuc no fuerut
satiati expleijs et penis xpi teius vita sibi illatis
qñ etia psequerentur eu mortuu **Et** ocs contumelie
et crudelitates illate mortuoru corporibus repu
tatur ac si viuis referretur **Et** h' marie videt' de
corpe xpi mortuo q' de alijs corporib' mortuis **Et**
corpus xpi id' mortuu q' viuū ppter vniouē
h' ppositā ai verbo **Un** corpus id' fuit ver' **D**us
Deus ē i alijs corpibus q' corpus mortuu no est h'
Igitur qd' contumelie vel irreuerēcie ex h' b' u
fuerit corpe xpi mortuo pari modo ē ac si ex labu
fuis' viuo **Et** licet xps illud vlnus latis no sensit
q' mortuus erat. b' t' vgo illud tñ marie sensit
qui' felicissimā aiāz crudelis ita latea tūc t' r' s' p' t'
Et tūc p' t' e' verificata est illa s' p' meo'is p' p' t' e' a' quasi
sibi dñi fuit **T**uā ip' aiāz p' t' r' s' i' b' i' t' gladius **Et**
Re aut' i morte xpi et no i vita latus ap' t' u' est f' m'
est ad designandū nob' t' r' a' i morte xpi ad salute
nūā cōpleta **Q**ue tā triplex p' signat' e'at figura
Designat' e'at' eñ p' r' i' m' o' q' sicut de late' ade' no
vigilatis s' dormētis facta fuit eua sic de late' xpi
no vinctis s' morētis catholica fudat' e'at' sine
q' no ē salus nobis **S**icō designat' e'at' p' ostiū sive
fenestrā lateris archē **R**ox eñ fabricas archē us
sus ē q' i late' archē fenestrā facēt p' quā t' n' a' r' e' t'
aiālia q' i diluuis erat p' t' u' r' a' et p' t' r' o' u' t' u' h'
P fenestre saluabatur **S**ic no alibi q' i morte
et lateato corde xpi sit salus speranda **T**erzio de

signabatur q̄ sicut aq̄ q̄ ezednel p̄ta de late dext̄
 tepli egrediente vidit saluauit oēs ad quos rite p̄
 uenit sic i aqua baptismali sanguis esse spūales
 om̄ie producit et saluat oēs qui eū deuote suscepe
 rit **¶** In bernardus Sanguis xpi est clavis padis
 q̄ vitā peccatoribus ipetrauit **¶** Certe multū mouet
 nos p̄ciosus xpi sanguis de mortuo late xpi effusus
 ad labore satisfactoris p̄ p̄cis q̄e via salutis **¶** Quis
 enī uides dei filiū flagellatū mori late a lat̄ mor
 tui ap̄tū i reuocat pro p̄cis p̄cis affligi i labore
 penitēcie **¶** Tūc nūc aptū ē gazophilatū illud celest̄
 te i quo sūt oēs diuicie āgelorū et hom̄i repositē
 et i quo sūt oēs thesauri sapiēcie et sciē et om̄i mi
 scationū p̄terne pietatis absconditū **¶** Acceda 9° cū
 fiducia et in nobis sumamus tātarū diuiciarū
 pleitudinē q̄ optere possit om̄i p̄corū nr̄orū mul
 titudinē; et sup̄le om̄i lorū nr̄orū pauperie simul
 et aueremus ut et nos pauperes i illo gazophilatio
 aliq̄d p̄ciamus sicut multi diuites ~~in~~ iactabat
 plima **¶** Septuaginta lapides petr̄ crucē paul̄ ensem
 laureāus craticulā v̄gines carnis mortificationē;
 cōfessores graue labore et alij plures i hūc modū.
 et vitā nos duo cū vidua munita iactamus s̄q̄
 corpus et aiā i mortificationē carnis et p̄e volū
 tatis ita q̄ nos oēs volūtatē nr̄ā; diuine cōfocem̄
 volūtatē ut volūtas dei i cordibus ~~nostris~~ et sup̄ oīa
 nobis sic accepta eo q̄ cor xpi dulcissimū v̄lnea
 tū est amoris v̄lne p̄ter nos q̄tū nos p̄ amore
 recipi i trāc possimus p̄ ostia lat̄is ad cor eius
 et ibi oēs amore nr̄m ad suū diuinū amore cōiūte
 ut sicut ferrū calidū cū igne i unū redigat̄ amore.

Un eam i signu sup effluens amoris xpi ad nos ita
grade fuit illud wlnus latee ut latus eius aptu
uiderit vsq ad cor **P**er illud wlnus qd postu amo
ris aug⁹ draueat cu dicebat **R**egin⁹ aperuit michi
latus xpi et ego draui et ibi refofo fecu⁹ **A**uta
enu et firma refofo i firmis pcedib⁹ i wlnuibus
saluatoris **W**lnea ihu xpi plea nra plea pietate
plea dulcedie et caritate **F**oderut ma⁹ eius et pedes
eius et latus pforauerut . et p has rimas latus in
gustae qd suauis e dno de⁹ meus **C**lari et latea
clamat in q⁹ re redolatur su xpo si eu amauero
Ide aug⁹ petit i libro supplicationu dices **R**ogo te
dne p ista salutifera wlna tua qd passus es p salute
nra i cruce ex quibus emanauit iste piosus
sanguis quo sum⁹ redempti **W**lnea hac au⁹ mea
peccatorem p q⁹ eam mori dignus es **W**lnea eam
igneo et potentissimo telo tue caritatis **R**efige cor
meu iaculo tui amoris ut dicat t⁹ au⁹ mea .

Wlnea ta caritate ego su ua ut ex ipso amoris tui
wlnu uerrime fluat lacrimae die ac nocte **P**er
tunc obsecro dne durissima metem mea wlnu uate
uspide pie dilectiois ut altius ad cima penetret
uirtute poteri **I**te bernardus **Q**uia mea si qere
desideas . si fecunditate amas assume tibi p⁹nas
colube et uola i wlna xpi et indifica ibi **S**usq⁹
enu qes granosior nusq⁹ fecunditas uerior q⁹
i wlnuibus xpi **H**ec wlna sut ex quibus ema
nat tota salus nra sicut p quasda rimas . et per
quosda poros fluit nra **I**te bernardus **H**ec
q⁹ na⁹ sufficiunt michi merita mea si qd⁹ in
deest audacter usurpo in de wlnuibus ihu xpi

Petm̄ meū sequitur meritū et nūq̄ s̄n̄ m̄to eē potio
 q̄ diu durat xpī miseratio **E**t q̄ illa durat retinū
 ideo appetitū meritū miseratiois xpī nūq̄ desinit
E effluēs de vlnibus xpī **H**ec sūt igit̄ tela amo
 ris ignea quibus salutor noster amicos nros ad
 nihilū redegit hora nona que i quibz̄ artialis coti
 netur **Q**uorū p̄m̄ est eia deo delictio **I**de aeri
 potatio **T**ertius tota passiois cōsumatio **R**etus xpī
 cōspiciatio **Q**uātus lacis laceratio **V**idea nūc̄ dnm̄
 et saluatore nrm̄ tā miserabiliter i cruce pedete
 et altera mēte cōsidemus illā itāprehensibile dilaois
 magnitudiez quilla singularis et sc̄ma maiestas morte
 turpissā voluit mori ut nos viuificaret et ac̄ dmo
 gemitu cordis pedemus quē sibi amittendis causa
 fuimus q̄ magno et inprecabili p̄o nos emit et q̄
 duris laboribus redemit **V**n̄ ei totā vitā nrāz̄ m̄to
 debemus qui totā vitā suā sc̄ssimā pro nobis dedit
Et v̄ mors eius nobis valde utilis et fructuosa sūt
 primo q̄ p̄ ip̄az̄ recōsiliamus deo q̄ ac̄ filius dei
 seipm̄ pro nobis i cruce optulit nrā dei p̄is nobis
 placavit **I**n huius signū xps̄ i cruce inclinato capite
 spm̄ tradidit q̄ dicit **I**a mori debeo et ideo capud
 inclino ad osailū et hōiez cuius timor̄ etiā ad grāz̄
 recipio **H**omo attende xpm̄ inclinato capite pedete
 aurē ad eū p̄ p̄nāz̄ et funde lacrimas pro pecc̄is pro
 quibus ip̄e sanguis̄ suū preciosū et lacrimas
 fudit **I**deo p̄ mortē xpī ad eius dilectōnē i flama
 mur pedamus caritātē q̄ xps̄ dilexit nos ita q̄ p̄
 mortē acerbissimā pro nobis sustinet et hūc̄ car
 itatē p̄ponit nobis cotidie i altari ut eius nūq̄ ob
 lisciamur et eū toto corde diligam **D**onamus

¶ Illud beneficiū dilatois assidue i cordibus nris
sicut ipse dicit **Pone me ut signanda sup cor tuū et
sup brachiū tuū ut tūc beneficiū nūq̄ obliuiscaris
et in hōis opibus me sequaris** Tercio p morte xpi
ad patriā de qua eieci sumus reuocamur Et in
hūc signū xps extendit manū i cruce ut nos oēs ad
se reuocaret **festine** gōsenie ad patriā ad quā xps
de cruce nos vocat **Hora vespertina :**

O vos filie dylm simid meū lacrimas sudi
te donec vobis in spōsus i sua speciositate
benignus et suauis occurrat hoc scdm bernar
dū sūt verba bñissime vgis auctas fideles aīas ad
scā filio adoleūdū iducētis Et vō potuit dicē **Attē**
dite vniūsi p̄li et videte dolore meū q̄ graue sibi
erat vita viuē cū vitā aīe sue mortuā p̄dētē vide
bat i cruce pedibus gō nites manū i altū leuabat
ap̄lectes cruce rues i oscula eius q̄ p̄te sanguis xpi
manabat Demū ita hora vesp̄tīay cū xps dñs p̄
quorū horas mortuus i cruce p̄pedeat v̄it qdam
hō nōie ioseph ab arymathia diues et nobilis vir
bo et iustus discipulus dñi ihu occultus p̄pter me
tū iudeorū qui credidit sermōni et doctrinē dñi
et expectabat regnū dei et i nullo cōfenseat cō
alio et actibus iudeorū **Hic** audacter accessit ad
pilatū nec iudeorū timēs iūmicias nec pilati p̄ta
te et perijt cōp̄ ihu ad sepeliēdū Et vt dicit i hoc
verba perijt **Dñe** nī corp̄ ac̄ reddidēs pulcher
rimā dñas p̄des m̄ez iuueis q̄ cōsus est q̄ tū
dolore habet q̄ nullus expr̄mē p̄t. ideo et nos ei cō
patimur **Pilatus** aut̄ mirabatur si iā mortuus
esset Et accessit reburione iterrogauit si iam

obisset **E**t cum cognouisset reuerentiam a retentione docti
 uit corpus ihu ioseph ad tollendum propter ipsum ioseph
 reuerentiam. et etiam propter mortis christi innotentiam qua
 pilatus bene sciuit **J**oseph ergo lucerna optata maritatus
 et sidone munda pro christi corpore induendo **I**mpuic
 et nichodemus se illi offerens ferens mirram
 mirre et aloes qui libras centum pro christi corpore addendo
 et sic abo piter venerunt ad locum ubi ipse ihu mor
 tuus pedebat in cruce quod ut matrem vidit volentes de
 ponere ipsum qui de morte resurgens resursum sit scimus
 sicut dicit bernardus et quod potat ministerium
 et habebat **U**nus clavum de manu trahere alius
 ne cadet corpus ex aere tenebat **S**tabat et matrem
 brachia leuis in altum et caput et manus pedes supra
 pectus triste trahere sua **E**t cum corpus illud lassimum
 de cruce in terra cum syndone depositum esset ligauerunt
 illud linteis et cum aromatis unxerunt **E**t tunc matrem
 eius super corpus tuens pro immensitate doloris quasi
 mortua stetit et insire non posse visa est **S**tabat
 ad caput extincti filii matrem mestissima lacrimis multas
 facie eius rigas per diuisa torquatur suspiria et ma
 nibus pectus pauca dicebat **O** fili dulcissime
 quare iudei te crucifixerunt **I**n gremio meo te mortuum
 tenes tristissima est matrem tua fili mi quid faciam **U**bi
 est tantum gaudium quod in natiuitate tua habui **H**e in tanta
 tristitia et dolore versum est gaudium meum **F**ili mi
 dulcissime quod amplius uiue non possis succurre mihi
 et spiritum sanctum tuum in me respice **I**nterit **q**uod frons et
 maxillas oculos quod simul et nasum ora quod frequen
 tibus osculata ipsum lacrimarum ubertas fluebat ut
 carne cum spiritu oculus in lacrimis resoluui putares **R**ugabat

lacrimis extitit filij corpus lapide q̄ madebat et
illu^s fia^s et ḡp̄bua reuocabat ad mēte Quis vel
qualis fuit q̄ ip̄a v̄go cōcepit sine libidine et peperit
sine dolore qui erat ei oīa q̄ ip̄a vivebat t̄q̄ de^s
et dñs fuit vnus filij eius et sic male ei eāt
sicut ee potāt et debebat Dñ et dicebat O fili dul
cissime dic amor vnice vite mee sigulac gaudiū
meū vnica solatiū vite aīe mee q̄re sic me
dolere p̄mittis Cur tā lōge sc̄s es a me de^s me^s
cōsolac aīaz mea et respice i me et misere mei
et redde m̄ leticia salutaris tu^s Inisset multis alijs
verbis dolorosis b̄tissima m̄ filiu suū plāgebat
et lamētabat sc̄dm b̄t̄m bernardū et acclmū ¶
Ecce nūc o aīa xp̄iana quō cadōr luas et ne sole
speciosior sub t̄uce iacet i gremio m̄ris sue
mestissime mortu^s et extitit. Ecce quō illud spe
culū p̄clarissimū sine macula dñe maiestatis
mortis nūbilo obscurit. Ecce quō imago illa pul
cherrima p̄ne b̄uitatis carēs colita spē venustatis
mortis v̄redine obscuratur ¶ Ante de^s g^o et tu et
eū tū m̄e mestissima plāge et itimis aīe tue
lacrimis p̄fide Unde etiā dolore magnū b̄t̄io
hānis et aliarū sc̄arū mulierū Dñ et iohes
plorādo sup corp^s dñi potuit dicē Heu heu de
isto pectore potabā heri dulcia mō v̄co ex eo
magnā haurio tristitiā. Et maria magdale na
amarissime flectōdie potuit O q̄s m̄ ap̄tius p̄tā
dimittet Heu quāt^s dolor ibi q̄ eū omnes plā
gebat q̄ vnigēitū Cur vt dir^s ad cōsolatioē
sue m̄ris et discipulorū dñs miraculū ibi ostēdit
q̄ gloriificatiū fuit illud corp^s s̄cissimū corā suis

ua q nulla plaga i illo appuit pter quap vlna
 q reservatur est i die iudicij Et tuc dñs ihc
 ita sang et clar9 appuit ac si nulla pcc9 passus
 fuisset et ex hoc mē eius et discipuli multū fuerūt
 consolati In illo aut loco vbi ihc pōtus fuit sup
 terrā. et scdm aliq9 isinū vgis bñ ad tres passus
 de cruce dñi colidie tres lapides pedēt ardētes Quē
 tur aut qre licet depositio de cruce pōt9 iter
 articulos dñice passionis cū nō fuit sibi ad cōtuctiā
 vel penā s; ad magnū hōrē mēsertū cū nō fiet
 a iudeis sicutib9 s; a fidelib9 cū multū dilige
 ribus innocētiā iudei de hoc dolebat q tāta
 sollemnitate deponēbat9 cōdicēta9 sic et sepelēba9
 Ad hoc ducēdū q fōm illud depositiois valde i se
 miserabile fuit et lamētabile q videlicet corpus
 tāte nobilitatis et dignitatis tractabatur sicut
 cadaver mortuū licet dōitate cadaver nō fuit
 pter dñm suppositū i quo corp9 illud i putribilit9
 subsistebat Et licet illi duo pñcipēs xpm de cruce
 deponētes pie mouebātū et itēdebat cū eā
 mortuū honorāe lamētabile tñ fuit corpus illd
 fassimū diuinitati i sepelēdū vnitū et oim
 vitā hūitū vniūficatim tāq mortuū et seipm
 iuuāe nō valēs ptractū Ad eā pō dū illud
 i orto p cōsīdeāuit p mariē penosū fuit licet eā
 corp9 ex hoc nō sensū penā mariē iū penosū
 fuit gloriose vginū Qd q miserabile quā lame
 tabile fuit q tāta dñā tātu filiū nō i domo nō
 tātate vel templo sicut alie honeste dñē cōsue
 uerāt aīos suos honeste et naturaliter defur
 tos deplāge Sed heu i capō et i cōi male fōrū

loco tam malefere occisa ac de patibulo deponit oportet
aut pertractat. In modum aut huius depositionis xpi
de cruce dicitur: respice in quibus debetis tollere et despicere mortem
xpi et dolere quod huiusmodi homo habuit cum corpore xpi de cruce
deponetur. **E**t hac depositione xpi de cruce docemur
quod fideles communicantes corpore domini de altari communicant
illis qui ipsum deposuerunt de cruce. Plus enim est corpus
xpi summe de ara altaris quam de ara crucis. Illi enim ac
reperit eum in brachijs et manibus. Ipsi sumunt eum in ore
et cordibus. Unde sicut illi involuerunt eum sindone mu-
da sic isti suscipere eum debent in corpore mundo et pura con-
suetudine. Unde theophilus dicit quod nos debetis imitari
iosephum corpus xpi suscipimus sicut suscipimus eum
in corpore mundo sindone id est conscientia pura et eterna cor-
poris puro. Debet namque non solum pura conscientia sed etiam cor-
poris puro corpus xpi suscipere et voluere oportet quod
mysterium eius clausum est et occultum. Item et nos debetis
libenter ipsum cum ioseph de cruce deponere. Quia dum
patior in peccatis ipsum in cruce quantum in se est vinculari
et crucifigi. Peccata enim nostra sunt causa quod ipse cruci-
fixus est. **S**ed mori cum propter peccata crucifigitur ipsum de cruce
soluit et deponit et iterum brachia tenet. Sed enim ipse
iterum brachia tenet potest est de eo facere quod quod
vult maxime si iste non repugnat. Sic patior vult
propter peccata meam constringere in ipsum brachijs amoris potest
est de eo quod quod vult obtinere nequam enim ipse repugnat
penitentem sed patior est addenda gratia quam ipse ad recipi-
endum. Sed enim nobis negaret qui seipsum nobis de-
dit quo maius donum dare non potuit. Vult enim nos
redimet morte velle tam valem et asperam subijt
ut nos ad se traheret seipsum pro nobis dedit.

ad dnu

ineffabilis dei redimetis dignatio. o mia dignitas
 hois sic recepti. **M**at qpx filius cora pre scisso
 dorso. genis vellutis. facie spuis illita capite.
 vepubus pucto late vlnato palmis celebratis.
 pedibus cofossis. totus sanguinolentus. pro tras
 gressoribus oraturus. **A**d amore igit raptus nos
 exaltet passio xpi q vtiqz tale filiu i causa nra
 pro sua reuerencia audiuit. **S**i g° velimus ee
 participes precij. finis et passionis. Et qd mai9
 intametu dare potuit dilaois qd q i sanguie suo
 lauachru nobis fecit. **R**educat9 i meera. corona
 spinea. spura clauos latera. deniqz ipaz morte sustinaz.
 et tuc videbim9 qd diligendus sit q tot dolores
 pro nobis sustinuit. **Hora completory**

Ducat oculi nri lacrimas et palpebre mee fluat
 Dicit qz vor lametationis audita est de syon id e
 de bia vgrie q significatur p syon et syon dicit. specu
 lu p qd intelligit maia qz mudissima fuit ad spar
 tpeali. **S**ed uen illud pcedaru speculu multu i xpi
 passione q tristitia et lacrimis decoloratu fuit. Et
 pcepue g° hora completory ei copacemur ai dicit filio
 eius dies eternus et sol nuqz occidet at ca solis occasu
 i sepulchro ponebat. **I**n g° ioseph et nichodes q op9
 xpi venabiliter aromantib9 caditu et lintheis cu sic
 dario iuolutu vellent sepelie maia inuenerat sup
 dilan filiu aplectes illa et cu oiamoris dulcedine
 deosculat dicebat. **M**iseremur mei miseremur mei
 salte vos amia qz mei et illa in adhuc paululu
 reliquit. vt facie ill9 subuoluto velamine vltiam
 coceptu et aliquitulu videdo consolai. **O** km mei
 nolite eu ta cito trade sepultue h date illu mei sue

ut habeat eam meum saltem mortuum. **Alii** aut volebat
ipsum ponere in sepulchro et maria illud traheret ad se.
illa volebat eum retinere et illi volebat eum sepelire.
Quæ autem sic amantissime flebat ut vir quisquam illorum
posset ad plenam verba formae. **Videbat** enim mater omni
solatio destituta et super eam potius flebat quam super dominum
suum mortuum. flebat igitur nuntiando miserando dolore matris
et sic dominum vite mortis sepulture dederunt. quia sicut
dicit iohannes in loco ubi crucifixus est ihesus erat ortus
et in orto monumentum novum ipsius ioseph exsistit in
petra in quo nodum quisquam potuit fuerit. ibi ergo cum
sepulchrum propter festum iudeorum quod instabat posuerunt
alium et ioseph advoluit sarcinam magnam ad ostium mo-
numenti et abiit. **Dicit** etiam iohannes quod eum sepeliverunt
sicut mos est iudeis sepelire. **Super** quod dicit arifostius
Non ut condempnatum sepeliret sed consuetudo est iudeis
valde honorifice ut magnam quendam et mirabilem.
Tunc mulieres que erant domino devote sedebant pro se-
pulchrum et lamentabantur fletibus dominum. **Inter** quas
papue erat beata virgo ut creditur que huiusmodi et con-
similia verba dicere potuit. **Heu** heu gaudium cordis
mei unicum solacium anime mee quo te a me abscedis-
ti. **Deum** potuit verbum ad patrem celestem et dicere heu
me dominum mihi autem in filium dedisti id est dante decessisti
que me cum tanto amantudinis dolore debuit super terram
relinquere. **Secundo** potuit dicere archangelo gabrieli heu
me agere dei. **Ubi** est iam saluatio tua que me precor dixisti
leticia. **Ecce** in me iam nichil nisi metum et tristitiam.
Tertio iohanni evangeliste et alijs mulieribus dicere potuit.
Si me diligitis si me comitari volueritis iuvenietis me
ut aperat apertum ostium monumenti ut saltem semel videam

principes sacerdotum et phisei ad pilatum. **D**ne re-
cordati su q seductor ille dixit adhuc viues post
tres dies resurgat **T**ube g^o custodiri sepulchru
vsqz i die t^{er}tiu ne forte veniat discipuli eius et
furetur eu et dicat plebi surrexit a mortuis et
erit nouissim⁹ error peior pote fia emi scdm
dionimu sufficit eis auafuisse xpm ne ea eius
sepulchru custodiret et quatu i illis erat manu
poneret resurgem **E**ps ead s^m augustinu p⁹
tres dies dixit se surrecturu vt i passioe e⁹ tota⁹
trinitatis monstraret assensus **P**ilatus aut res-
pondit principibus sacerdotu **H**abetis custodia ius
custodire sicut vultis **A**c si dicit s^m gl^{sa} **D**ufficiat
vobis q consensu inere in ortis dem v² error
vobiscu pmaneat **A**bentes g^o principes sacerdotu
cu militib⁹ a pilato pro custodia petita deputatis
et primo i⁹spicietes an ipse adhuc eet i sepulchro
Et ne ipi custodes possent suspitari fraude face
ipi iudei munierunt et figuerunt sepulchru dui
sic sigillis custodibus ipm diligenter comedado **V**bi
crisost⁹ **H**oc diuina prouidencia san e vt ois suspicio
dnice resurrectionis tollatur **H**ec aut sepulchru xpi
meito iter articulos passiois dñi copuatur qz vna
inferrari conditionis huane e corpora mortua sepeliri
ppter putrefacione. hz hec ratio putrefacionis i xpo
locu no hzet. **J**udei in corpus illud ad h^{ec} conditione
pduerunt et crediderunt sic euenire qd in ipossibile
fuit ead si p mille et decem milia annoru i sepulchro
mansisset **H**ic sepulchru e accessio ad morte **N**eqz
em iudei credidissent eu ve mortuu nisi fuisset
sepultus **D**ns ille ead i nouo sepulchro poru

voluit triplia ratione. Prima sicut dicit abrosius
 ne si aliud corpus ibide posuiff. diceretur qd no ipse
 s; aliud surrexisset. **2^a** dicit hugo. In nouo positus
 est monumeto ne alii resurrectio fra putet. vel
 dixerit. **3^a** dicit ratio ppter reuerencia corpus xpi
 scdm augustinu. vt sicut ex ducta vigne natus
 eat i q nemo prius iacuat. ita ead cu i nouo se-
 pulcro i q null' sepultus fuit sepeliri dicebat. Et
 ead sic nec an sic nec post i eo aliq; positus fuit.
Tercia ratio ppter reuerencia corpus magis mys-
 tica videlicet ad designadu qd corpus xpi voluit
 reapere debet hie qnda spuale nouitate cordis et
 corpus. **2^a** voluit ead alienu et no p in hie sepul-
 chru. Quia ipso no idignit qm 2^a die tunc a somno
 exatatus resurgere debuit et ead ad osti edudu sue pau-
 peritate humilitate. Dicit em i aliena domo nasci et
 i aliena domo iduersari et hospitau voluit ita i
 alieno sepulchro ponivoluit. Et sic reificatu est
 illud vbu qd ipse dixerat. **3^a** ppter fouere hnt et
 voluere teli iudeis filius aut hnt no habz vbi ca-
 pud suu ~~condideret~~ reqeseret. **4^a** in aut psepit saru
 magnu aduoluit ad ostiu monumeti fan e ad hnt
 ne loas sepultue bestie eet pui. et ead ne sepul-
 chru apiri possz sn auxilio multozu. **5^a** scdm mys-
 ticu jesu ideo fuit sepulchru ~~fracta~~ xpi gra-
 di lapide clausu. qm cor huanu qd e corpus xpi
 qi sepulchru post sacramentu receptu debz esse clau-
 su ne possit subtrac qdcuq; pccm. **6^a** debet q cor
 huanu qi quadruplia saro fore clausu scdm ber-
 nardu. **1^a** fra alij vitat pccm admittit ppter pccm pudore
 alij ppter diuine offense dolore alij ppter gelu nalis

pene et etne damnationis timore alij ppter celestis
glorie amore. **I**ta fut qtuor igencia sara qbus ce-
lyanu qd e quasi xpi sepultura cu summa diligencia
claudenda e ne subintreret pta q locu xpi impediunt
Dicit ead euagelista iohes q i orto fuit monu-
mentu xpi **I**n orto quide orauit i orto sanguine sua
uit. **I**n orto captus fuit i orto sepeliri voluit ad inu-
endū q vntate passiois xpi libenti sumus a pto q p-
mus paret i orto deliaaru petrauit **V**oluit ead
sepeliri ppe caritate vt discipuli facile possent accede-
re sdm hugone et inspectores ee eoru q futua erat
i resurrectione **E**t no solum qd h ead timia qui
aderat tuc testes sepulchre fore **N**os aut i sepulchra
xpi instruimur q qn corpu xpi fuit a nobis susceptu
et inuolutu vt dom est tuc debet ipm ponere i monu-
mento nouo exaso i petra i mente nra dei ymagie
i signata. renouata et firmata i xpo q est petra
et dica **I**llud caritatu **T**enui eu nec dimittā **E**t
sicut lamentatus fuit a sab mulieribz sicut nos e
passione lamentari debet p vera compassionē et co-
mpassionē **E**t sicut custoditus fuit i sepulchro sic
et nos cu mente nra firmiter custodire debemus
ne latrunculū id est demones subintrēt sepulchru
cordis nri et fuerit nobis ilym saluatore nri
Docemur ead vt et nos qui spualiter mortui sumus
patis sepeliāmur ead cu xpo vt abscedamus et
quiescamus a patre sic qd vetus homo aplius no
resurgat inobis **V**n apte ad romos vi. **S**epulchri
sumus cu xpo p baptismu i morte **U**bi glosa xpo ip-
sa vetis hois habebat membra cofusa i cruce ne ad pu-
ores actus moueretur de celo **A** quibz ead mortuus

Sepulchrum quod humanis sub tractus aspectibus. Per hoc eriges
 a nobis ut membra nostra continere et iusticie clavis con-
 fura habeat ne ad priora mala redeat. Quibus etiam
 ipse quiescat ut nec corum visio nec memoria habeat.
 Et sic veti homini in nobis crucifixo mortuo et sepulto
 ad bona resurgetes in novitate vite abilem. **Mo**se
 demus quod hoc facratissimo opere nostre redemptionis mirabi-
 lia opera domini que verina anima nostra cognoscat nimis. Singu-
 larissima quidem iter omnia opera sua que vere posuit prodigia
 super terram ad reformanda opera manuum suarum que sumus
 nos omnes que ad ymaginem suam creavit ne nos proderit
 eternum. Et quod tanta pro nobis facta dignitas est levemus
 ad ipsum per fiduciam corda nostra cum manibus cum ipsa dicitur
 Opera manuum tuarum domine ne despicias. Et iterum. **Op**
 manuum tuarum porriges dextera. Et vere patius est sperare
 ubique subvenire omnibus ad se fugientibus. **De**um enim expansis
 manibus nudo corpore manibus simul et pedibus prostratis
 capite inclinato. **Sanctus bernardus** confessorie nunc et deus
 anima mea misera et totum mentis iterum per varia dispersa
 in unum recollige et alis fidei et spei ad paradysum cari-
 tatis accede accedes ad cor altum. quod ecce que quis exal-
 tatus est sed ne timeas quod exaltatus humiliatus est. **Pro**
 enim exaltatus est in cruce. ut se difficile probet volen-
 bus ad eum accedere sed magis ut possit omnibus patior tueri
 et. **Accedes** ergo cum fiducia ad hunc paradysum et in ex-
 sione manuum cognosce suscipietus affonem. patu ad
 tuos et te ad suas civitatis aplem. et quoddam mi-
 scabiliter et misericorditer clamatis. **Re**vertente revere
 sanamitis revere ut ducamur te. **Re**vertente a mala
 voluntate a malis factis a mala obstinatioe a des-
 peratioe. revere ad me quod causa fusti a me. ut ducere

amut te i iuuu grē quo mi dicit peccatē petru et
lacione respexim? **Leg**e me libru vite scriptu i tuos
et foras et lon collige et collige tibi flores meos
sanguineos vt paradisi illi ianua itaie possis an
ni? fores cherubin collocatus e cu flāmes gladio
Valeat enī scia q̄ i me plenaie difere potes ad q̄
amonedū cherubin. Flores enī sanguinei gladij
versatilis flāmas terrētes extingit. **I**ntra 9°
aia huc paradisu oib9 paradisis meliore. nūc solo cogi
tationis affū vt post modū aia et corpe terrestrē
et celestē paradisu valeas itroie. **R**et breuiter
āplēradus est tibi huc padis? f; morādū ad signu
los illi9 flores et sigulorū illorū folia sūt fugeda
nūc ad dexterā nūc ad sinistra riuulos sanguine
os et guttas sparget. **T**ūc autē ppius et itrius
atcededū et vbi9 q̄radū e grā et deuotio lacrimose
cōpūctiois et pie cōsiderādū q̄ imites fixure cla
uorū q̄ amara veatū ossium q̄ pforatio i matibus
illi9 q̄ celū fabricauit et terrā qui opato e saluē
i medio tēe et de horū cōsideratioes cū ultimo cordis
affū repetedū frequēter. **R**espice i me et misere
mei. **S**ic enī lustradi sūt et pedes nō m9 sanguē
habētes nec dolores p̄fossi et p̄finiti sanguineis
flūmib9 manātes guttis q̄ dispersi. **T**ūc eadē
atcededū est ad illud cor hyaliniū dulcissimi ihu
p ianua lateris lacratū ibi p̄audubio thesaurus
iessabilis desiderabilis ciuitatis latet ibi deuotio
tūctur in lacmarū grā extrahit. ibi d̄satur
māsfuetudo. pacia i adūsis cōpassio i afflictis et
p̄capue ibi cor cōtritu et hūiliatū tūctur.
Talis cōpler9 tuos desiderat. talis te vt cōplectat?

preciosissimi videlicet sanguis sui guttis **S**irothecas
etiam in manibus tamen perforatas habuit quoniam nichil omnino
retinere posset quoniam omnia tibi redderet quae toti mundo ante
abscederat. **N**obilis thorus eius dura crux fuit
quam tam ardenti et gaudenti amore consiliat quae nunquam lo-
ebueres aut feris tantum est delectatus in amoris lec-
tulo te adhuc exspectat estuam resuabili desiderio do-
nec ad pleribus tuis perficitur. **S**i nunc esse volueris
sponsa eius fidelis oportet ut omni propter delectatione
abrenuntias ad ipsum laedum doloris et otuelie causa
das et coniunges te lateri eius utineato. **C**onfidera etiam
quae et quam preciosam pignus amoris tibi exposuit
cum per dulcem cor eius diuinitatis gazaphilacum aperit
spinam tibi in proclaram amoris potulum quod sanet
omnes aut melaguoress. **H**oc precobile pignus iprecia-
bilis ponderis est quod omnes gratias omnes virtutes omnes quod boni
est contentum. **H**oc tamen pignus tibi auferre non vult
quod pro hoc fides sua firmavit. sicut rex qui sponsa sua
nondum perduxit in domum suam verbe aut citate aliqua
diuitijs plena amicis suis in pignus exponit. **H**ic
sponsus et amator tuus **D**eus deo patri donum passif-
simam diuinum sed cor suum in pignus dedit quod te nunquam de-
serere vult offerens illud etiam condie in altari pro te in
exhibitione amoris quo te ab eterno preuenit. **D**ili-
ge quod precordialiter tam dilectum a quo tantum dilectum est
qui et totus amor est. **E**sto fidelis ei usque morte
quod ipse quam fidelitas est. et cum aliquid molestie tibi oc-
currerit suscipe illud quod vinculum aureum quod deus pro
tibi mittit quo te ad filij sui ~~amoris~~ amorem
trahat. **T**u autem statim quasi consencies ad tactum illu-
te coram illo prosterne et eleua cor tuum ut magis tra-

hanc p̄ gratitudinē et p̄ pacāz habilita diligēter at-
 tendens quā deus p̄ hoc t̄ aiā tua opit̄. salutē. **C**on-
 sidera etiā qd̄ desit tibi i virtutib⁹ q̄ s̄z ediges humilitate
 existate pacā et caritate sue alijs virtutib⁹ ampe
 gō tibi claue amoris preciosissimi om̄ virtutū serui-
 um cor saluz xpī diuinū oras dñy virtutū vt virtutes
 suas nobiles tibi det̄ i auriū q̄b⁹ oē denūtas vi-
 tiorū teptamētū. **E**t si latrūculi male s̄z cogita-
 tiōes tibi aduerit̄ recurrere ad armatū assumēs
 in̄ preclara arma s̄z dñi tui passioē et mortē.
 quā tā valde p̄ iugē memoriā cordi tuo i figas vt
 ois in̄ turba cogitacōnū adnichilata fuget. **C**ū
 vō despiciatue cogitacōes tibi i pugnat̄ recurrere
 ad seruinū inmerchauste pietatis q̄ nullū p̄re
 pmittit s̄ ad agnitiōē et amore vitalis p̄ci-
 re desiderit recoles qd̄ deus patior t̄ hoīs. **p**a-
 susape q̄ ip̄e venie. **E**t hoc maxime deus desi-
 derat vt hō se vile exhibeat vt grāz suā sibi s̄n
 it̄missione i fundere valeat et q̄libz bona i eo
 s̄p̄ augmētet a quo t̄ oē donū optimū qui hūilit̄
 cōfiteōtes et v̄ senātes q̄ s̄n eo nichil possūt
 facē misericordit̄ respiciat. **C**ui⁹ miā nobis donet
 vt sue grē tā itegre et p̄f̄e nos reddam⁹ vt
 cōformati i imaginē passionis sue ad eā quoqz q̄
 peccādo amissim⁹ sue deitatis imaginē reforme-
 mur q̄ vt iataret nos ad diligēdū ip̄m ex toto
 corde ex tota aiā et ex totis vib⁹ nris ip̄edito no-
 bis quidqd̄ potuit et debuit creādo et reareādo.
Reuerē⁹ gō ad memoriā illi⁹ iestābile dilcōnē
 q̄ dilexit nos i tātu vt laudat nos a p̄cis nris
 i saquē suo. et illi⁹ b̄tissime passionis memoriā

cordiali compassione sine remissione in cordibus nostris
retinere cognoscimus quasi soni fuimus doloris exitus
et gaudij cogitationes propeius cum quanta exultatione illa
messissa mater suscepit filium a morte resurgente quem
cum regem tristitia videat morietis et cum quanta iocun-
ditate recepimus in resurrectione discipulis tristis-
simam dolorem cum quibus pro resurrectionem in maximo
gaudio comedit et bibit. seque dubitantibus alijs
videndum pariter et tagedum prebuit. **N**ec putet quisquam
quod resurrexit solis discipulis ad gaudium primo re-
surrexit et nobis et toti mundo benedicens omnes qui
quibus non videant credunt in ipsum passum propter delicta
nostra et resurrexisset propter iustificationem nostram et
non dubitemus mortalia corpora nostra resurrectionis
gloria sublimanda cum caput nostrum morte turpissima
condemnatum in tanta gloria credimus resurrexisse
et deinde ad gaudium letissime ascensionis pervenisse
facies propter gaudium magna in celo et in terra.
Non enim dubitet gaudium magnum fuisse discipu-
lis et precipue matris eius benedictio cum cum quibus ut
hodie videntur. iam tunc ut deum omnipotentem celestia
penetrare viderunt. **S**tabat animis simul et
cordibus in celum erectis et in voce iubilacionis cum
domino exultantes. **E**xultavit procul dubio et celum
et omnes angelorum chori purpurato suo domino nostra car-
nis trabea refulgere et summa laude summa susci-
pietes victorem. **V**t si in unum iusti aduentu omnes
angelorum exultat chorus quantum putas in singulari sum-
mi patris aduentu omnium ordinum spiritus exultasse. **G**au-
deamus ergo et nos et dulcedine huius gaudij reco-
lenda ammirando diligendo contemplantes exultemus

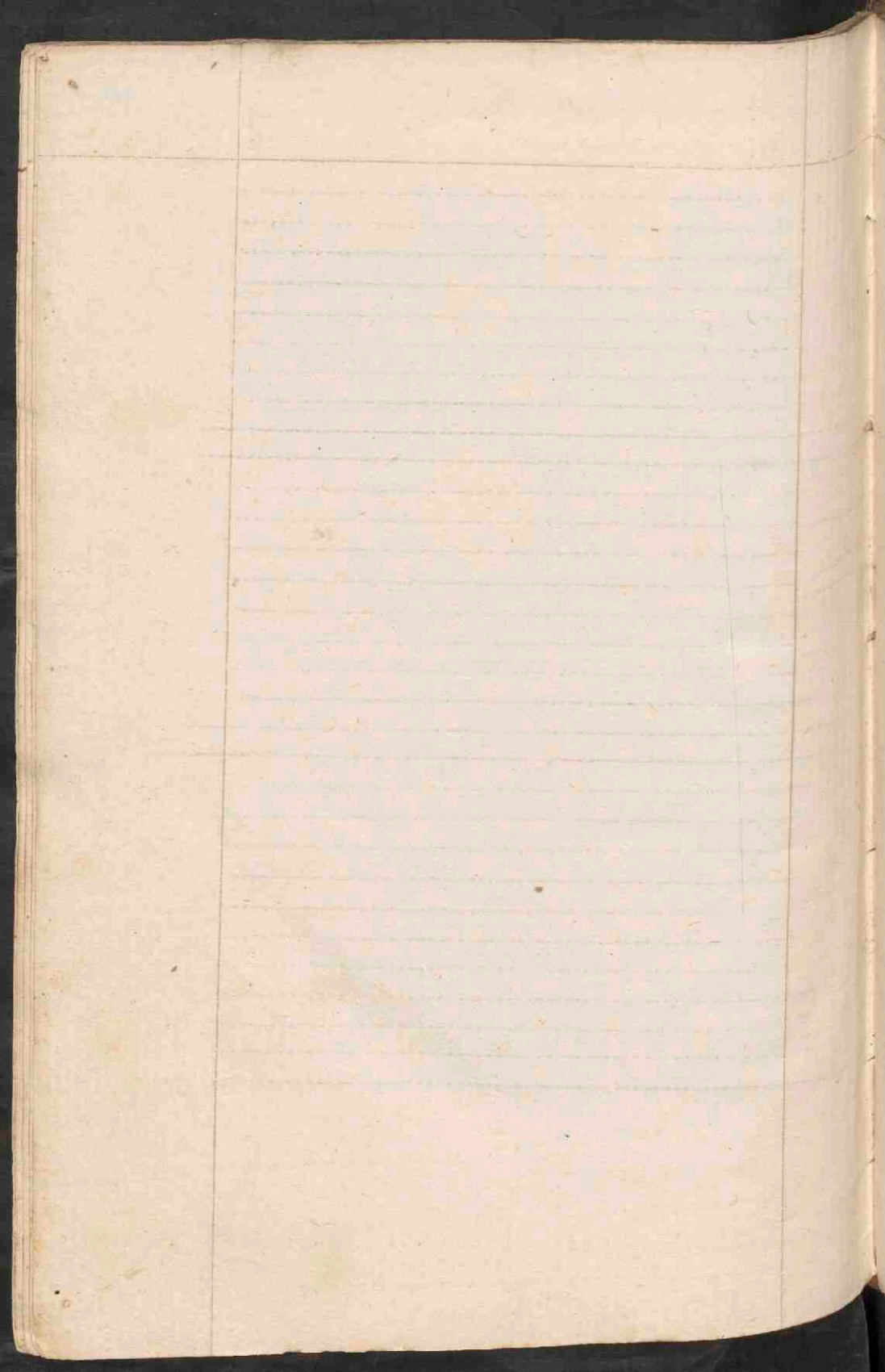
i spū scō pro eo q̄ porao nrā i ipō misericordis
 simo saluatore nrō i sume trinitatis throno tā
 excellentissime sit collocata dirigetes aīas nrās
 post ipm̄ q̄tu possum⁹ et i ipm̄ i hūilitatis spū
 supplicātes q̄tin⁹ nos post se trahē dignetur vt
 i illa cellaria i illa sup̄ma apothecā aromati
 i illa thora s̄a scōrū manūat i dōduā quo ipē
 ipē caput nr̄m precessit Qui cū deo p̄re et
 spū scō est benedictus secula amen **Ame**
hec bernardus

Pertinet regularib⁹ i traucto.

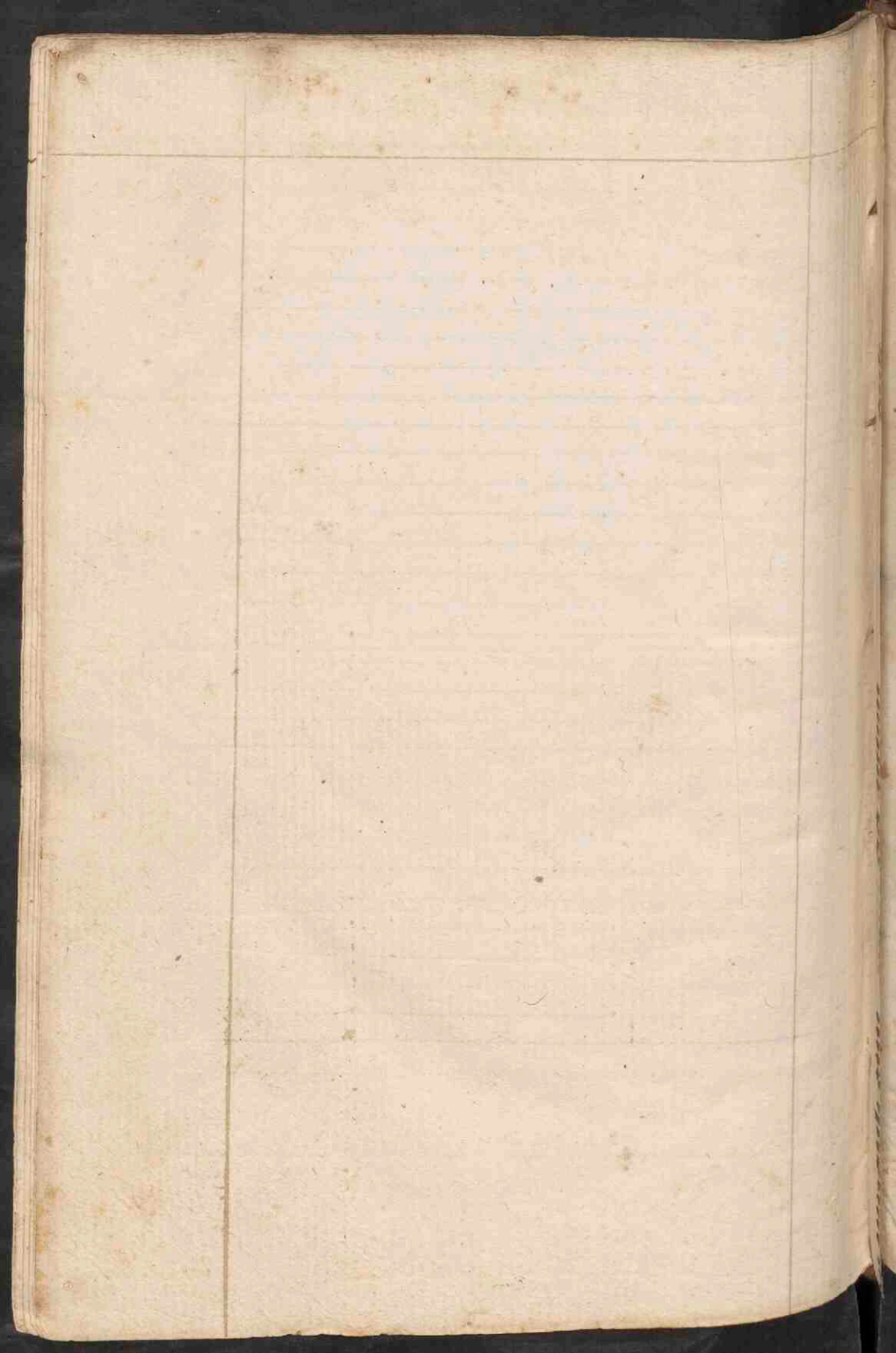
Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

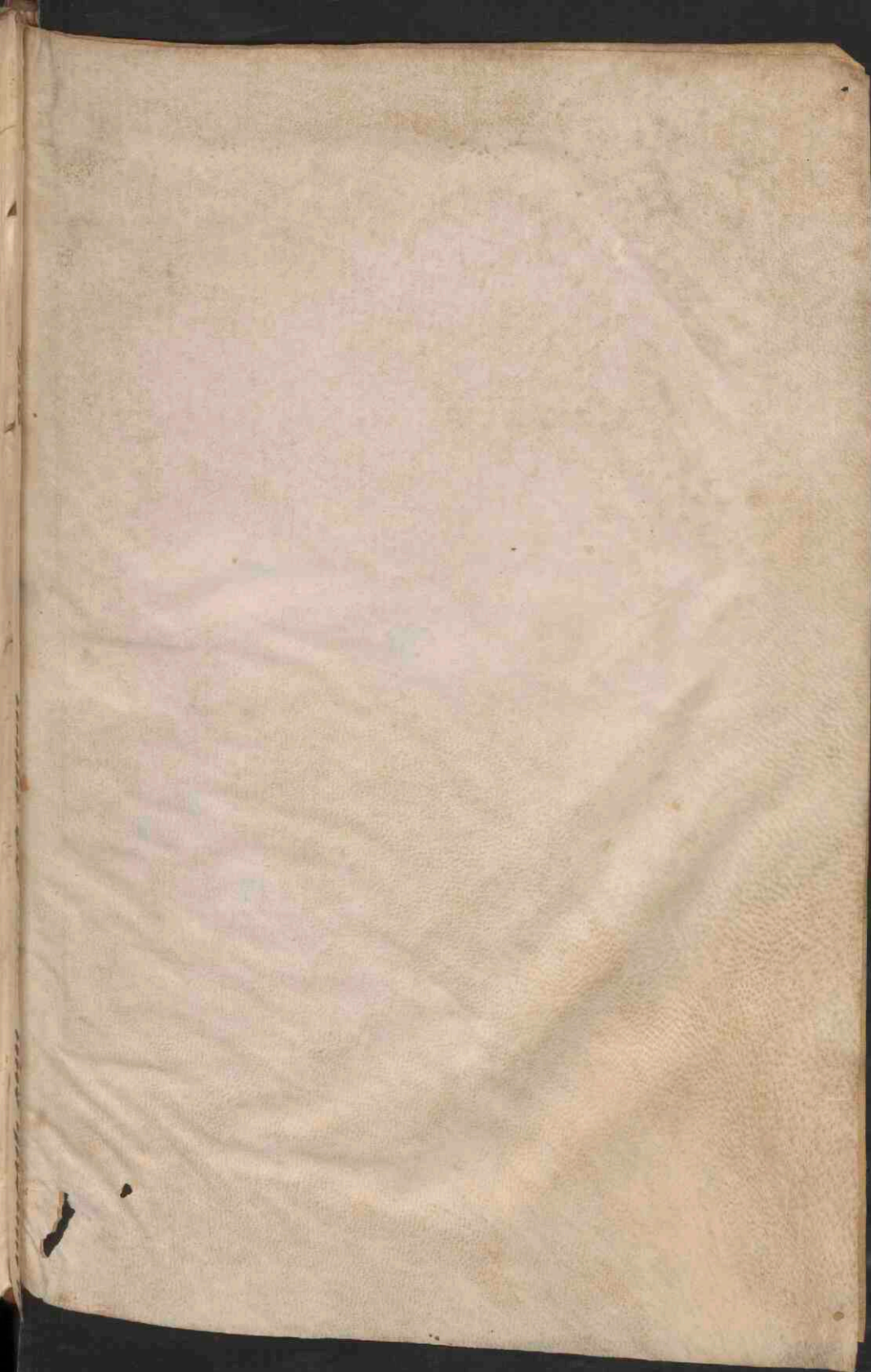

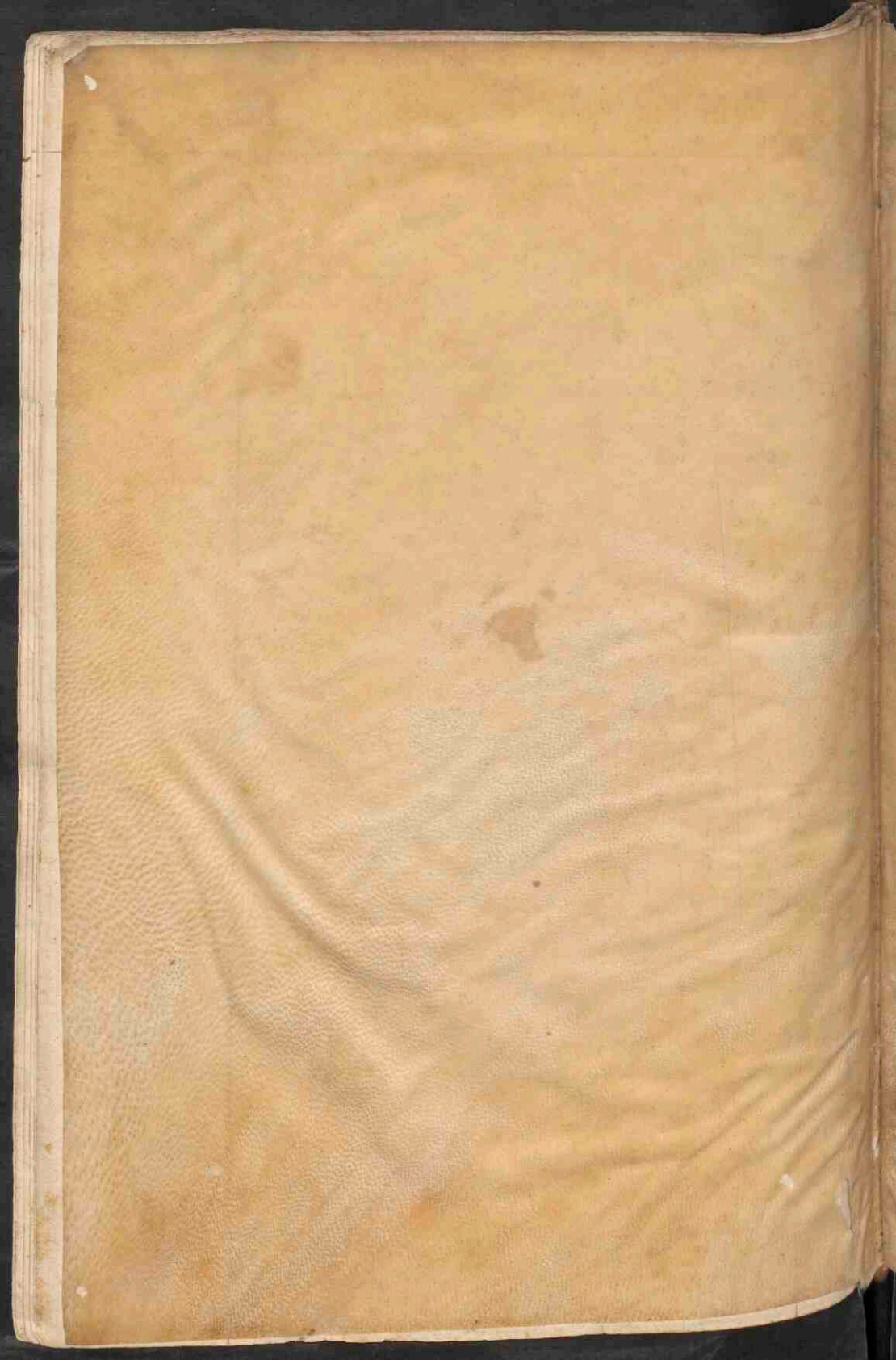

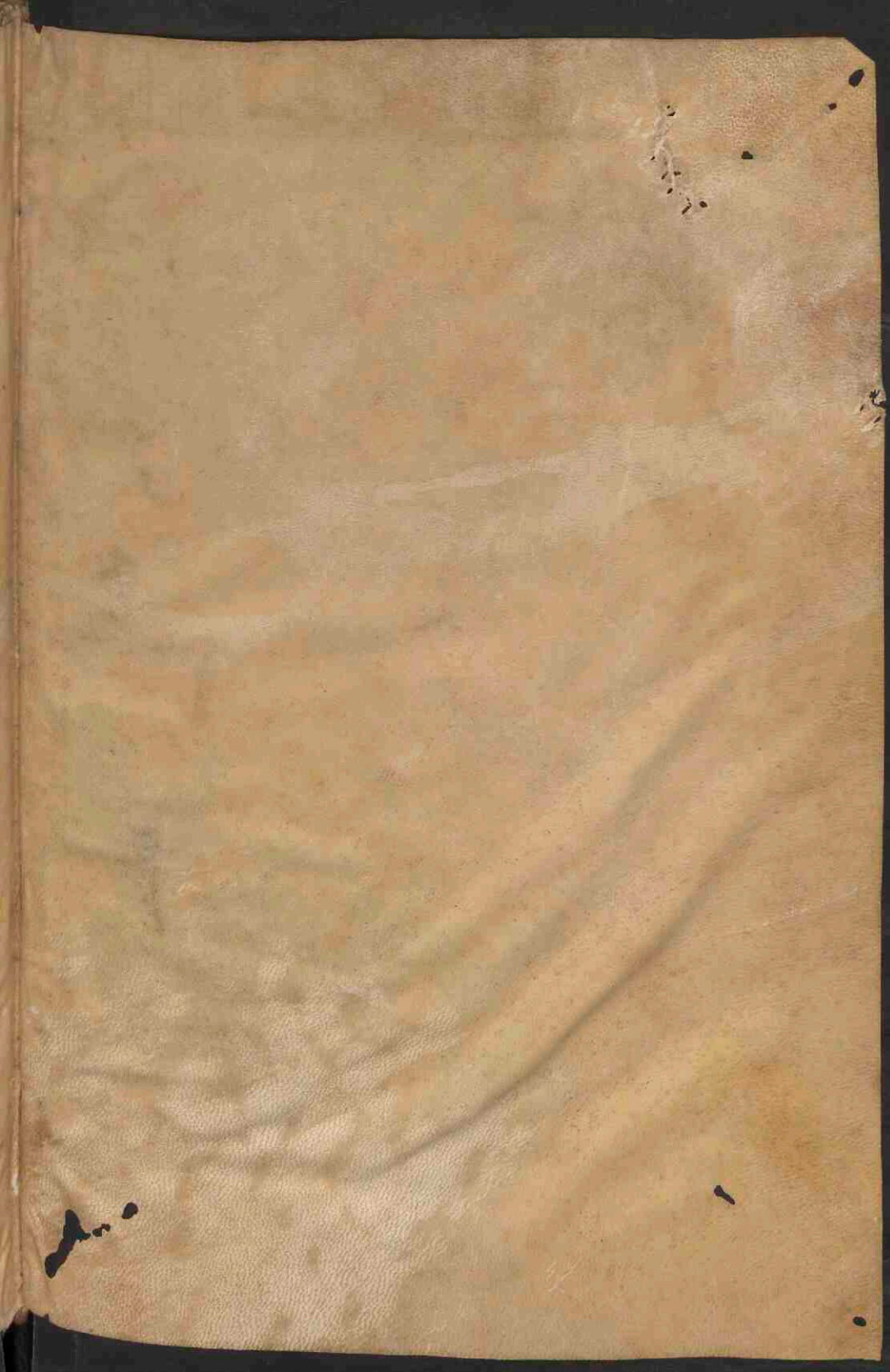

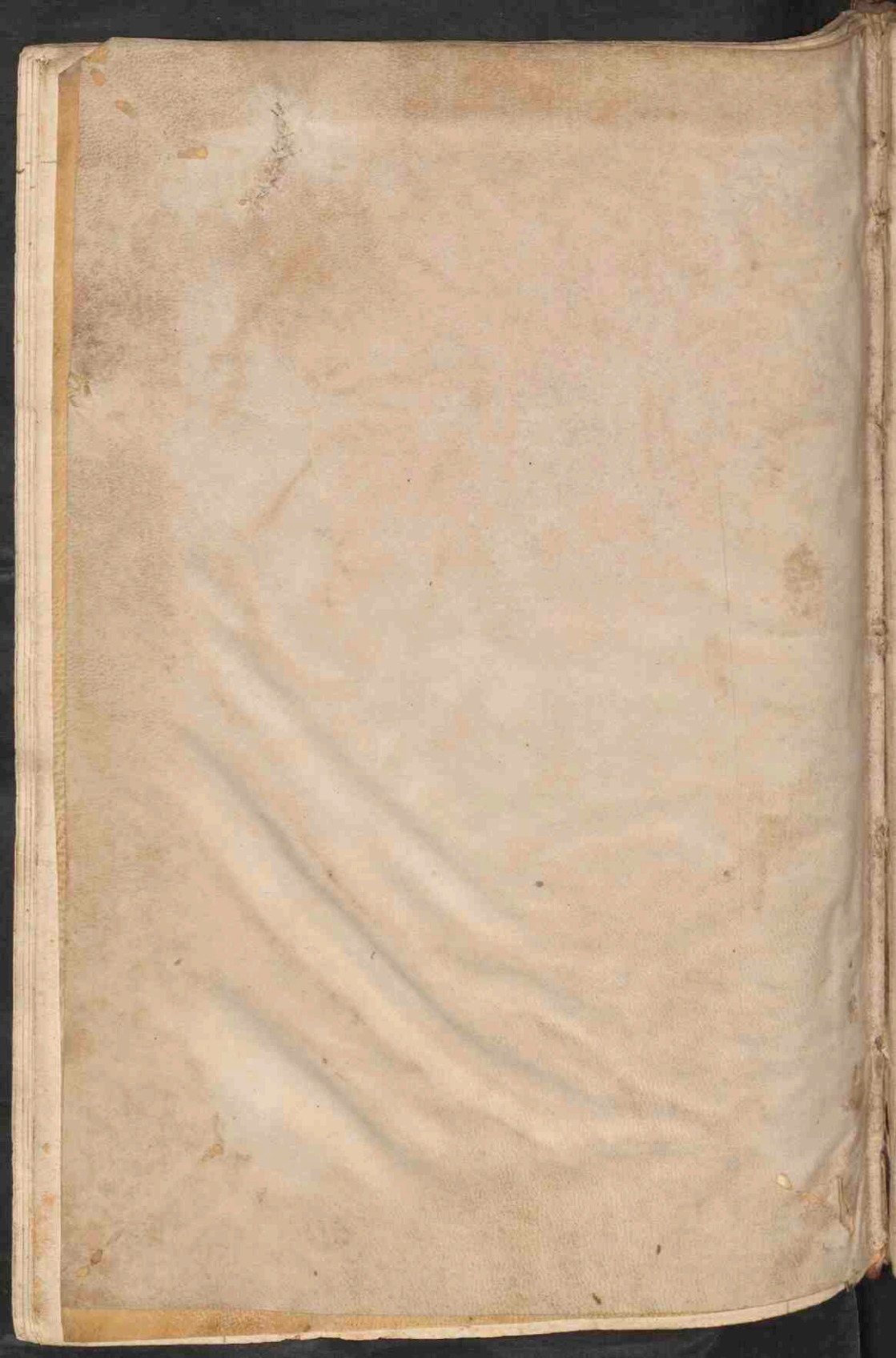

ita te manus meas et pedes meos

quia ego ipse te lavi. Lauabis te
quia ego ipse te lavi. Lauabis te

quia te vetus fermentum ut lino noua con-

si o et cum pascha uoluerit immolatus est

